

ဆောင်ပုဒ်လင်္ကာများ

အမှန် မသွား၊ အမှားမြင်ကာ၊ အဝိစွာကြောင့်၊ ချမ်းသာလိမ့်နိုး၊
ရည်မျှော်ကိုးလျက်၊ သုံးမျိုးမှုကံ၊ ပြုစီမံ၍ ဝိညာဏ် တွယ်စပ်၊
နာမ်ရုပ်ကပ်လျက်၊ ခြောက်ရပ် အာယတန၊ ဖဿခြောက်ဖြာ၊
ဝေဒနာကြောင့်၊ တဏှာ ၆-တန်၊ ဥပါဒါန်နှင့်၊ ဖြစ်ရန်အကြောင်း၊
ကံဆင့်လောင်း၍၊ ဆိုးကောင်းဘဝ၊ ဖြစ်ရပြန်ရာ၊ အိုကာသေရေး၊
ပူအဆွေးနှင့် ငိုကြွေးကိုယ်ခွမ်း၊ စိတ်မချမ်းမြေ့၊ ပူပန်ရသည်.....၊
လုံးဝ ဆင်းရဲစုသာတည်း။

မူလနှစ်ဖြာ၊ ဒွေးသစ္စာမှ၊ အလွှာလေးထပ်၊ ဝဋ်သုံးရပ်နှင့်၊ အစပ်
သုံးဖြာ၊ အင်္ဂါဆယ်နှစ်ဝ၊ ကာလသုံးသွယ်၊ နှစ်ဆယ်ခြင်းရာ၊ ဤ
ရှစ်ဖြာဝယ်၊ အင်္ဂါငါးတန်၊ ပစ္စုပ္ပန်တရား၊ အကျိုးများကို၊ ထင်ရှား
မိမိ၊ ရှုသိသူမှာ၊ ဝေဒနာကြောင့်၊ တဏှာဝဋ်မြစ်၊ မဖြစ်လာဘဲ၊
စက်ပြက်စဲသည်.....၊ ဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်းလေသတည်း။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်ကြီး

မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိပုစ္ဆက၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ
ကျေးဇူးတော်ရှင်
မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး
ရေးသားတော်မူအပ်သော
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်
တရားတော်ကြီး

(ပထမတွဲ)

သာသနာ- ၂၅၅၅

ကောဇာ- ၁၃၇၃

ခရစ်- ၂၀၁၁

ကျေးဇူးတော်ရှင်
ပဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
ဩဝါဒအောင်ပုဒ်များ

ဝိပဿနာ ဉာဏ်ဆိုတာ၊
ဘယ်ဟာရှု၍ ဖြစ်သနည်း။
စွမ်းလမ်းနိုင်ရာ ငါးခန္ဓာ၊
မှန်စွာရှု၍ ဖြစ်သတည်း။
ဘယ်အကျိုးငှာ ထိုခန္ဓာ၊
ဘယ်ခါ ရှုရပါသနည်း။
မစွဲဘို့ရာ ဖြစ်ဆဲမှာ၊
မှန်စွာရှုရပါသတည်း။
ဖြစ်ခိုက်မရှု ရှုပ်နာမ်စု၊
စွဲမှုဝင်ရောက်သည်။
မြဲတယ် ကောင်းတယ် ငါကောင်နယ်၊
တကယ်ထင်တတ်သည်။
ဖြစ်တိုင်းမှတ်ရှု ရှုပ်နာမ်စု၊
စွဲမှုကင်းပျောက်သည်။
မမြဲဆင်းရဲ သဘောပဲ၊
ဉာဏ်ထဲ ရှင်းတော့သည်။
စွဲမှုကင်းပျောက် မင်္ဂလမ်းပေါက်၊
ဆိုက်ရောက် နိဗ္ဗာန်ပြည်။
ဝိပဿနာရှုနည်း မူသေစည်း၊
သိမ်းဆည်းထားရမည်။
အကုသိုလ်များ ရှောင်ရှားပယ်လေ၊
ကုသိုလ်တရား ဖြစ်ပွားစုံစေ။
မိမိစိတ်ဓာတ် ဆွတ်ဆွတ်ဖြူစေ၊
ဤသုံးပါး ဘုရားဆုံးမပေ။

ကျေးဇူးတော်ရှင်
ပဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏
ဩဝါဒအောင်ပုဒ်များ

- ☸ သွားတာ၊ ရပ်တာ၊ ထိုင်လျောင်းတာ၊
မှန်စွာသိရမည်။
- ☸ ရှေ့သွားနောက်ပြန်၊ ရှုကြည့်ဟန်၊
အမှန်သိရမည်။
- ☸ ကွေးတာ၊ ဆန့်တာ၊ ကိုင်ယူတာ၊
မှန်စွာသိရမည်။
- ☸ စားတာသောက်တာ၊ ခဲ-လျက်တာ၊
မှန်စွာသိရမည်။
- ☸ ကျင်ကြီးတစ်ဖြာ ကျင်ငယ်ပါ၊
မှန်စွာသိရမည်။
- ☸ ကိုယ်အမူအရာ၊ ပြုတိုင်းမှာ၊
မှန်စွာသိရမည်။
- ❖ စိတ်အလိုကျ၊ လွှတ်ထားကာ၊
ကာမသုခါနုယောဂါ။
- ❖ ပင်ပန်းရုံမျှ၊ အားထုတ်ကာ၊
အတ္တကိလမထာနုယောဂါ။
- ❖ စိတ်တည်ရုံမျှ၊ ရှုနေကာ၊
သမထဘာဝနာ။
- ❖ သတိဉာဏ်မြတ်၊ ဖြစ်အောင်မှတ်၊
ဝိပဿနာပါ။
- ❖ ခြောက်ခွါရမှ၊ ပေါ်သမျှ၊
သိကာ ဝိပဿနာ။
- ❖ ယထာဘူတ၊ သိပါမှ၊
မဂ္ဂဉာဏ်ပေါ်လာ။

ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိပုစ္ဆကာ၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ

ကျေးဇူးတော်ရှင်

မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

ရေးသားတော်မူသော

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်

တရားတော်ကြီး

(ပထမတွဲ)

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

ဘာသာရေးဆိုင်ရာ စာပေခွင့်ပြုချက်အမှတ် - (၁၇/၉၄) (၉)

မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ် - (၂/၉၅)(၁)

ပုံနှိပ်အုပ်ရေ - ၃၀၀၀

၂၀၁၁-ခုနှစ်၊ ဇွန်လ

စာစစ်စာပြင်

ဒေါ်ပညာဝတီ(မွေဂဝေသီ-မဟာစည်)

ရွှေညာမောင်ယဉ်စိုး

စီစဉ်သူ

ဦးအေးမြင့် - အုပ်ချုပ်ရေးမှူး (မဟာစည်)

ကွန်ပျူတာစာစီ

ကိုကျော်ကျော်ဝင်း (ငါးစွန်း)

ထုတ်ဝေသူ

ဦးဖုန်းမြင့် (၀၂၄၀)

ဗုဒ္ဓသာသနာနုဂ္ဂဟအဖွဲ့ချုပ်

မဟာစည်သာသနာ့ရိပ်သာ

ရန်ကုန်မြို့။

ပုံနှိပ်သူ

ဦးတင်အောင်ကျော် (မြဲ-၀၇၀၅၃)

စွယ်တော်ပုံနှိပ်တိုက်

အမှတ်(၁၄၇)၊ ၅၁-လမ်း၊ ပုဇွန်တောင်မြို့နယ်

ရန်ကုန်မြို့။

သဗ္ဗဒါနံ ဓမ္မဒါနံ ဇိနာတိ

အလှူအားလုံးတို့တွင် တရားအလှူသည် အမြတ်ဆုံးဖြစ်၏။

ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ပရိယတ္တိ၊ ပဋိပတ္တိစွမ်းရည်များ ထင်ရှားထက်မြက်လှပါသည်။ မြတ်ဗုဒ္ဓဟောကြားတော်မူသော တရားဒေသနာနှင့်အညီ ကျမ်းစာအုပ်ပေါင်း(၈၀)ကျော် ရေးသားပြုစုခဲ့ပါသည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီးရေးသားပြုစုခဲ့သည့် ကျမ်းစာအုပ်များသည် သာသနာတော်အတွက် အကျိုးကျေးဇူးများလှပါသည်။

ပရိယတ္တိသာသနာ၊ ပဋိပတ္တိသာသနာတော်ကို ချီးကျူးထောက်ပံ့လျက် ရှိသော ဗုဒ္ဓသာသနာနုဂ္ဂဟအဖွဲ့ချုပ်က မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ကျမ်းစာအုပ်များကို ပုံနှိပ်ဖြန့်ချိလျက်ရှိပါသည်။ ကျမ်းစာအုပ်များ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရာ၌ အဆင့်အတန်းမြင့်မြင့်ဖြင့် ပိုမိုကောင်းမွန်သည်ထက် ကောင်းမွန်အောင် စီစဉ်ဆောင်ရွက် လျက်ရှိပါသည်။

“သဗ္ဗဒါနံ ဓမ္မဒါနံ ဇိနာတိ”ဟု ဘုရားဟောပါဠိလာရှိသည့် အမြတ်ဆုံးအလှူဖြစ်သော “တရားစာအုပ်များလှူဒါန်းလိုပါက” မဟာစည်တရားတော်ပြန့်ပွားရေးထာဝရပဒေသာပင် တစ်ပင်လျှင် ကျပ် ၅၀၀၀/-ဖြင့် စိုက်ထူလှူဒါန်းနိုင်ပါသည်။ သီးသန့် ငွေပဒေသာပင်စိုက်ထူ၍ မိမိနှစ်သက်ရာ ကျမ်းစာအုပ်ကို ရိုက်နှိပ်လှူဒါန်းလိုပါက (သို့မဟုတ်) အုပ်ရေ ၁၀၀-နှင့်အထက် လှူဒါန်းလိုပါက ဗုဒ္ဓသာသနာနုဂ္ဂဟအဖွဲ့ချုပ်နှင့် ဆက်သွယ်လှူဒါန်းနိုင်ပါကြောင်း။

ဗုဒ္ဓသာသနာနုဂ္ဂဟအဖွဲ့ချုပ်
မဟာစည်သာသနာ့ရိပ်သာ
အမှတ်(၁၆)၊ သာသနာ့ရိပ်သာလမ်း၊
ဗဟန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
ဖုန်း - ၅၄၁၉၇၁

ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိပုစ္ဆက အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ
ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး
ဟောကြားရေးသားပြုစုတော်မူသော
တရားစာအုပ်များနှင့် ကျမ်းစာအုပ်များစာရင်း

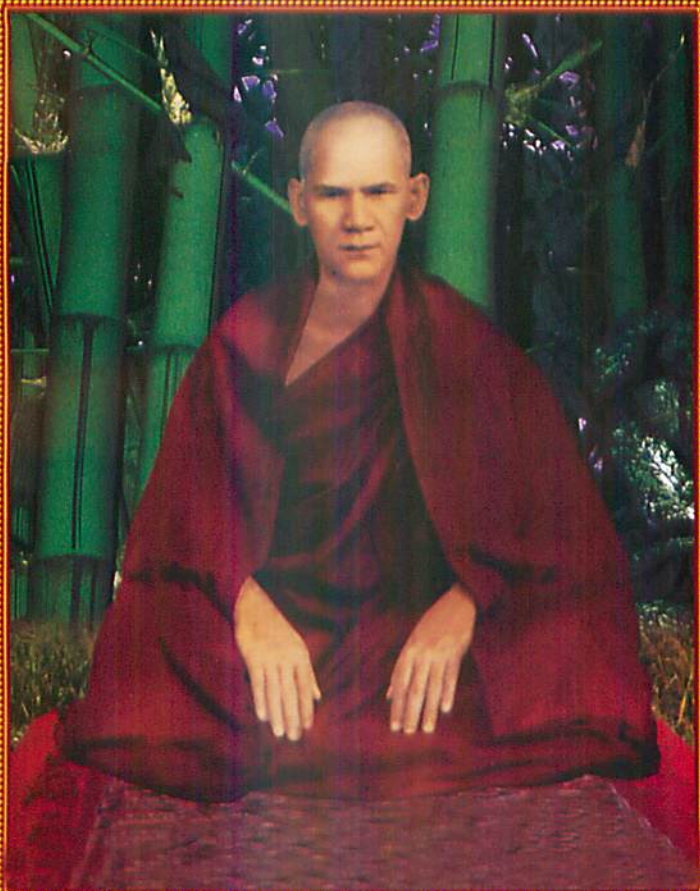
- ၁။ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားအားထုတ်ရခြင်း
- ၂။ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာတို့၏ မှတ်တမ်း
- ၃။ ကမ္မဝါ
- ၄။ ကာမသုတ္တန်တရားတော်
- ၅။ ကမ္ဘာသာသနာပြုစာတမ်း
- ၆။ ကမ္ဘာသာသနာပြုတရားတော် (ပ)
- ၇။ ကမ္ဘာသာသနာပြုတရားတော် (ဒု)
- ၈။ ကမ္ဘာသာသနာပြုဓမ္မဒူတခရီး
- ၉။ ကျွန်တော် (သို့) ၃၃-နှစ် မဟာစည်
- ၁၀။ ငွေရတုတရားတော်
- ၁၁။ ဣန္ဒြေလက္ခသုတ်တရားတော်
- ၁၂။ တက္ကသိုလ်တရားတော်
- ၁၃။ တုဝဏ္ဏကသုတ်တရားတော်
- ၁၄။ ထေရဝုတ္တန္တဝိလာသိနီ(ပ)
- ၁၅။ ထေရဝုတ္တန္တဝိလာသိနီ(ဒု)
- ၁၆။ ဒုလက္ခဘရဟန်းသစ်များသြဝါဒကထာ
- ၁၇။ ဓမ္မစကြာ
- ၁၈။ ဓမ္မဒါယာဒသုတ်တရားတော်

- ၁၉။ ဓမ္မဒေသနာဆောင်ပုဒ်များ
၂၀။ ဓမ္မဒေသနာဆောင်ပုဒ်များ (ပ)
၂၁။ ဓမ္မဒေသနာဆောင်ပုဒ်များ (ဒု)
၂၂။ ဓမ္မဒေသနာဆောင်ပုဒ်များ (တ)
၂၃။ ဓမ္မဒေသနာဆောင်ပုဒ်များ (စ)
၂၄။ နိဗ္ဗာန်ဆိုင်ရာတရားတော်
၂၅။ နိုင်ငံခြားသာသနာပြုခရီးအတွေ့အကြုံ
၂၆။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်
၂၇။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်
၂၈။ ပဋိပတ္တိသာသနာ
၂၉။ ပုရာဇောဒသုတ်တရားတော်
၃၀။ ဗုဒ္ဓသာသနာ့အန္တရာယ်ကာကွယ်ရေးတရားတော်
၃၁။ ဗြဟ္မစိုရ်တရားတော်ကြီး
၃၂။ ဗြဟ္မဝိဟာရတရားတော်
၃၃။ ဗောဇ္ဈင်သုတ်တရားတော်
၃၄။ ဘဝပြဿနာ
၃၅။ ဘာရသုတ္တန်တရားတော်
၃၆။ ဘုရားရှိခိုး
၃၇။ မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ထေရုပ္ပတ္တိအကျဉ်း (ပထမပိုင်း)
၃၈။ မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဓါတ်ပုံ (စက္ကူအထူ)
၃၉။ မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးဓါတ်ပုံ (စက္ကူအပါး)
၄၀။ မဟာသမဃသုတ် (၃)သုတ်တရားတော်
၄၁။ မဟာသတိပဋ္ဌာန် (၃) စောင်တွဲ
(ဓမ္မစကြာ + အနတ္တ + မဟာသတိပဋ္ဌာန်)

- ၄၂။ မဟာသတိပဋ္ဌာန် ပါဠိနိဿယ
၄၃။ မဟာသတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာရှုနည်း (အကျဉ်း)
၄၄။ မာလုကျပုတ္တသုတ်တရားတော်
၄၅။ ရှစ်ဖြာမဂ္ဂင်နိဗ္ဗာန်ဝင်တရားတော်
၄၆။ ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်း (ပ)
၄၇။ ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်း (ဒု)
၄၈။ ဝိပဿနာအလုပ်ပေးတရားတော်
၄၉။ ဝိပဿနာအခြေခံတရားတော်
၅၀။ ဝိပဿနာလမ်းညွှန်ကျမ်း
၅၁။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်-မြန်မာပြန် (ပ)
၅၂။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်-မြန်မာပြန် (ဒု)
၅၃။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်-မြန်မာပြန် (တ)
၅၄။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်-မြန်မာပြန် (စ)
၅၅။ ဝိသုဒ္ဓိနှင့်ဉာဏ်စဉ်တရားတော် (ဆရာကိုင်)
၅၆။ ဝိသုဒ္ဓိနှင့်ဉာဏ်စဉ်တရားတော်မှ ဆောင်ပုဒ်များ
၅၇။ ဝိသုဒ္ဓိသုတ်တရားတော်
၅၈။ ဝါကျာဝယ ဝဏ္ဏနာကျမ်း
၅၉။ ဝိနယဝိနိစ္ဆယသင်္ဂဟကျမ်း
၆၀။ ဝတ်ရွတ်စဉ် (မဟာစည်)
၆၁။ ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်း ပါဠိသင်္ကသင်္က(ပ)
၆၂။ ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်း ပါဠိသင်္ကသင်္က (ဒု)
၆၃။ သက္ကပဉ္စသုတ်တရားတော်
၆၄။ သမ္မပရိဗ္ဗာဇနိယသုတ်

- ၆၅။ သီလဝန္တသုတ်တရားတော်
၆၆။ သလေက္ခသုတ်တရားတော် (ပ)
၆၇။ သလေက္ခသုတ်တရားတော် (ဒ)
၆၈။ သစ္စာလေးပါးတရားတော်
၆၉။ ဟေမဝတသုတ်တရားတော်
၇၀။ ဟောဇဉ်သုတ်တရားတော်
၇၁။ အနတ္တလက္ခဏသုတ်တရားတော်
၇၂။ အရိယာဝါသ
၇၃။ အဘိဓမ္မာတရားတော်
၇၄။ အာသီဝိသောပုမသုတ်
၇၅။ သြဝါဒအဓမ္မများ
၇၆။ သြဝါဒကထာပေါင်းချုပ်
၇၇။ လောကဓံတရားတော်
၇၈။ မဟာစည် နှစ်(၅၀)ပြည့် ရွှေရတုတရားညွှန်းပေါင်း (ပ)
၇၉။ မဟာစည် နှစ်(၅၀)ပြည့် ရွှေရတုတရားညွှန်းပေါင်း (ဒ)
၈၀။ မဟာစည် နှစ် (၅၀)ပြည့် ရွှေရတုသမိုင်းမှတ်တမ်း
၈၁။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး
၈၂။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာ
၈၃။ ရာပြည့်မော်ကွန်း
၈၄။ အာဒိတ္တသုတ္တန်တရားတော်

[illegible]

ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိပုစ္ဆက၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ၊ နိုင်ငံတော်ဩဝါဒါဝိဇယ၊ ကမ္ဘာသာသနာပြု
ကျေးဇူးတော်ရှင် မဟာဝဠာဘေဒကတော်ဘုရားကြီး

နိဒါန်း

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် အစစ်

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်ဟုဆိုလျှင် အခြားဘာသာ သာသနာတို့နှင့်လုံးဝ မသက်ဆိုင်ကြောင်း၊ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်နှင့်သာလျှင် သက်ဆိုင်၍ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်တွင်း တရားသာလျှင် ဖြစ်ကြောင်း၊ မူလ ပဘဝအားဖြင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင် ဟောတော်မူခဲ့သော တရားတော် ဖြစ်ကြောင်းများ ထင်ရှား ဖော်ပြလျက် ရှိပေသည်။ ယင်း ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော်သည် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၌ အရေးကြီးသော အပိုင်းကဏ္ဍ တစ်ခု အဖြစ်ဖြင့် ပါဝင်လျက်ရှိပေ၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဝိပဿနာယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပစ္စယပရိဂ္ဂဟ ဉာဏ်အဆင့်သို့ ရောက်သောအခါ ယင်းပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားကို အကျဉ်းအားဖြင့် ဖြစ်စေ၊ အကျယ်အားဖြင့် ဖြစ်စေ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ မုချသိအပ်သောကြောင့်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားသည် ဤပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော်ကို အကြိမ်တစ်ရာမက များစွာပင် ဟောကြားတော်မူခဲ့ပေသည်။

ဤတရားကို သိလျှင် ရမည့် အကျိုးများ

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို သိလျှင် “ကိုယ့်ရမ်းသာ ဆင်းရဲကို ကိုယ်တိုင် ပြုသည်၊ သူတစ်ပါးက ပြုသည်” စသည်ဖြင့် ယူမှားသော ဒိဋ္ဌိကင်းကြောင်းကိုလည်း ကောင်း (နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ် အစေလ ကဿပသုတ် စသည်)၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ -

အယူမှန်ရှိသူ ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း (၎င်း ကမ္ဘာနု ဂေါတ္တသုတ်)၊ သမဏ-
 ကိလေသာ ငြိမ်းသော ရဟန်းအစစ်ဖြစ်ကြောင်း၊ ဗြာဟ္မဏ - မကောင်းမှုကို
 ပယ်ထုတ်ပြီးသော သူမြတ်အစစ် ဖြစ်ကြောင်းကို လည်းကောင်း (၎င်း-သမဏ
 ဗြာဟ္မဏသုတ်)၊ သေက္ခဉာဏ်နှင့်ပြည့်စုံသူ တရားအလျဉ်းသို့ရောက်သူ အမြို့က်
 နိဗ္ဗာန်တံခါးဝသို့ရောက်သူ မည်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း (၎င်း-ပစ္စယသုတ်)
 ဤသို့ စသည် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် သိခြင်း၏ အကျိုးများကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား
 ဟောကြား ဖော်ပြတော်မူခဲ့ပေသည်။

ဧကိဓိ၍ ဖွင့်ပြတော်မူကြသည်

သို့သော် ယင်း ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်သည် သိလွယ်သော တရား
 ကား မဟုတ်ပေ။ အလွန်နက်နဲ၍ သိနိုင်ခဲ့သောတရားသာ ဖြစ်ပေသည်။
 ထို့ကြောင့်ပင် ဒီဃနိကာယ် မဟာဝဂ် မဟာနိဒါနသုတ်၌ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားသည်
 နက်နဲ၍ နက်နဲယောင်ထင်ကြောင်း၊ ယင်း ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားကို မသိရခြင်း
 ကြောင့် သတ္တဝါအပေါင်းသည် သံသရာကို မကျော်လွန်နိုင်ဘဲ ဆင်းရဲဒုက္ခ
 ရောက်နေကြရကြောင်းများကို ဟောကြားတော်မူခဲ့ပေသည်။ ယင်းသို့ နက်နဲ၍
 အသိခက်သောကြောင့်ပင် ရှေးရှေးသော ဆရာမြတ်တို့သည် ဤပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်
 တရားကို မိမိတို့ ဉာဏ်စွမ်းရှိသမျှ ခေတ်ကာလအားလျော်စွာ ဖွင့်ပြ ဟောကြား
 ရေးသားတော် မူခဲ့ကြပေသည်။

သို့သော် သမုဒ္ဒရာရေသည် မည်ရွေ့ မည်မျှပင် ခပ်ယူသော်လည်း
 မကုန်နိုင်သကဲ့သို့ ယင်းပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော်သည်လည်း ဖွင့်ပြ၍ကား
 မကုန်နိုင်ပေ။ အကျယ်ဖွင့်ပြ ဟောကြားရေးသား ထုတ်ဖော်ရန် လိုလျက်သာ
 ရှိချေသည်။

(၈)

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်ကြီး

၁၁-သီတင်းတိတိ အကျယ်ဟောကြားတော်မူခဲ့သည်

ထို့ကြောင့် ကျေးဇူးရှင် မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည်လည်း ဤပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော်ကို ရန်ကုန်မြို့ သာသနာ့ရိပ်သာ ဖလ်ယဉ်ဓမ္မာရုံကြီး၌ များစွာသော ရဟန်း ရှင် လူ ပရိသတ်တို့အား ၁၃၂၄-ခု နယုန်လပြည့်ကျော် ၈-ရက်နေ့မှ စ၍ ၁၁-သီတင်းတိုင်တိုင် စိတ်ပါဝင်စားသူတိုင်း သိနားလည်နိုင်လောက်အောင် အကျယ်ဖွင့်ပြလျက် ဟောကြားတော်မူခဲ့ပေသည်။ ထိုသို့ ဟောကြားစဉ် ကာလက (ဗုဒ္ဓသာသနာ နဂ္ဂဟအဖွဲ့ချုပ် အကျိုးတော်ဆောင်) ဦးသိန်းအောင်နှင့် (ဒုတိယ တရားမ တရားသူကြီး) ဦးသိန်းဟန်တို့က ထပ်ကာ ထပ်ကာ နာယူနိုင်ရန် ရည်သန်မျှော်လင့်လျက် တိတ်စိုက်ကော်ဒါခေါ် အသံဖမ်းစက်များဖြင့် တရားသံကို ဖမ်းယူထားခဲ့ကြပေသည်။ ယင်းတရားသံကို (ဟိုစဉ်အခါက ရန်ကုန်မြို့ သာသနာ့ရိပ်သာ၌ နည်းပြ ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ အဖြစ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော) အရှင်ဝဏ္ဏိတမထေရ် (ယခု ဖျာပုံသာသနာ့ရိပ်သာ ဆရာတော်) က တပည့်ရဟန်းတော်များ၏ အကူအညီဖြင့် တိတ်ခွေမှထုတ်ယူကာ လက်ရေးစာမူကြမ်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေခဲ့ပေသည်။ တစ်ဖန် ထိုလက်ရေး စာမူကြမ်းကို (ဒုတိယ တရားမ တရားသူကြီး) ဦးသိန်းဟန်က တိုက်ပရိုက် စာမူကြမ်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေခဲ့ပေသည်။

ဗုဒ္ဓ ဓမ္မ လောက စာစောင်၌ ထင်မြဲခြင်း

ထိုသို့ တိုက်ပရိုက် စာမူကြမ်းဖြစ်ပြီးသောအခါ၌ ဗုဒ္ဓ ဓမ္မ လောက စာစောင် အယ်ဒီတာ ဦးအောင်မြင့်က ဗုဒ္ဓ ဓမ္မ လောကစာစောင်၌ ယင်း ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော်ကြီးကို တင်ပြလိုကြောင်း ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်

နိဒါန်း

(ဃ)

ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ၌ ခွင့်ပန်လျှောက်ထားခဲ့လေသည်။ ထိုလျှောက်ထားချက်အရ စာမူချောအဖြစ်သို့ ရောက်အောင် သုတ်သင် ပြင်ဆင်ရန် အတွက် (ဗုဒ္ဓသာသနာနဂ္ဂဟ အဖွဲ့ချုပ် အကျိုးတော်ဆောင်) ဦးသိန်းအောင်က ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ အရှင်ဝဏ္ဏိတထံမှ တိုက်ပရိုက်မှုကြမ်း ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော်စာအုပ်ကြီးကို တောင်းယူခဲ့ကာ ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးလက်သို့ ဆက်ကပ်လိုက်ပေသည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ထိုစာမူကြမ်းကို စာမူချောအဖြစ်သို့ ရောက်အောင် သုတ်သင် ပြင်ဆင်ပေးသဖြင့် ဗုဒ္ဓ ဓမ္မ လောကစာစောင်၌ တစ်ပိုင်းချင်း တစ်ပိုင်းချင်း တင်ပြခဲ့ရာ စာရှုသူ အပေါင်းတို့မှာ အလွန်နှစ်သက်ကြလျက် စာအုပ်အဖြစ်ဖြင့် တပေါင်းတည်း အပြည့်အစုံကြည့်ရှုလိုသော စိတ်ဆန္ဒ ပြင်းပြစွာ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ကြလေသည်။ အချို့က စာအုပ် ပုံနှိပ်ပြီး ရှိလိမ့်မည် အထင်နှင့်စာအုပ်တင်ပို့ရန် အမှာစာများဖြင့် တောင်းဆိုကြလေသည်။ အချို့ကလည်း စာအုပ်အဖြစ်ဖြင့် ပုံနှိပ်ဖြန့်ဝေရန် တောင်းပန်ကြလေသည်။

ပုံနှိပ်စာအုပ်အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်း

သို့ဖြစ်သောကြောင့် (ဗုဒ္ဓသာသနာနဂ္ဂဟအဖွဲ့ချုပ် အကျိုးတော်ဆောင်) ဦးသိန်းအောင်က အဆိုပါ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်ကို စာအုပ်အဖြစ်ဖြင့် ပုံနှိပ်ဖြန့်ဝေခွင့်ပြုပါရန် ကျေးဇူးရှင်မဟာစည်ဆရာတော် ဘုရားကြီးအား တောင်းပန်လျှောက်ထားလေသည်။ ထိုလျှောက်ထား တောင်းပန်ချက်အရ ဆရာတော် ဘုရားကြီးထံမှ သဘောတူ ခွင့်ပြုချက်ရသဖြင့် ဓမ္မဒေသနာဖြန့်ချိရေး စာပေတိုက်မှ “ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော်ကြီး”ဟူသော အမည်ဖြင့် ပုံနှိပ်ဖြန့်ဝေလိုက်ပေသည်။

(င)

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်ကြီး

ဤတရားတော်ကြီး၏ ထူးခြားချက်များ

ဤ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်ကြီး၏ ထူးခြားချက်များမှာ-

- (၁) ယေဘုယျအားဖြင့် နားလည်လွယ်သော အရပ်သုံး ပြန်မာစကား ရိုးရိုးဖြင့် ဟောထားခြင်း၊
- (၂) အတိုချုပ် ဆောင်မှတ်ထားနိုင်ရန် လင်္ကာစကားပြေ ဆောင်ပုဒ်များဖြင့် ဟောထားခြင်း၊
- (၃) သာကေဝတ္ထုများကိုလည်း အရာအားလျော်စွာ ဆောင်ပြထားခြင်း၊
- (၄) လေးနက်နိုင်မာသော အသင့်ယုတ္တိနှင့် တိကျသော အကြောင်းပြချက်အမျိုးမျိုး၊ ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော ဥပမာ စသည်တို့ဖြင့်တန်ဆာဆင်၍ ဟောထားခြင်း၊
- (၅) ပါဠိကို ပြန်မာပြန်ရာ၌ သိလွယ်သော ဝေါဟာရတို့ဖြင့် ပြန်ဆို၍ ဟောထားခြင်း၊
- (၆) စာတွေ့မျှမဟုတ်ဘဲ ကိုယ်တွေ့ဖြင့် နှိုင်းချိန်နိုင်အောင် ဖော်ပြလျက် ဟောထားခြင်း၊
- (၇) သုတမယ၊ စိန္တာမယဖြင့်သာ မဟုတ်ဘဲ ဘာဝနာမယဖြင့်လည်း သိနားလည်နိုင်အောင် ဟောထားခြင်း စသည်တို့ ဖြစ်ပေသည်။

အထက်ပါ ထူးခြားချက်တို့တွင် အမှတ်-၁-၂-၃-၄-ထူးခြားချက်များမှာ အလွန်ထင်ရှားပါသည်။ ဤစာအုပ်ကို ဖတ်သွားရင်းပင် ၎င်းတို့ကို

နိဒါန်း

(၈)

သဘောပေါက်သွားနိုင်ပါသည်။ အမှတ်-၅-၆-၇ ထူးခြားချက်တို့နှင့် စပ်၍မူ
ဤနိဒါန်းကပင် အနည်းငယ် အရိပ်အမြွက်မျှ ဖော်ပြလိုပါသည်။

သိလွယ်သောဝေါဟာရဖြင့် ပြန်ဆိုခြင်း

ထိုတွင် အမှတ် ၅-အရ အနည်းငယ် ဖော်ပြရလျှင် အပ္ပဋ္ဌိပတ္တိ
အဝိဇ္ဇာနှင့် မိစ္ဆာပဋိပတ္တိ အဝိဇ္ဇာတို့ကို-

“အမှန်မသွား၊ အမှားမြင်ကာ၊ အဝိဇ္ဇာကြောင့်”ဟု (နာ ၂၉-၃၆
စသည်) ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော ဝေါဟာရစကားဖြင့် ပြန်ဆို ဖော်ပြထားသည်။
ယင်းမူလဆောင်ပုဒ်၏ အကျယ်ပြ ဆောင်ပုဒ်တို့၌လည်း-

“မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း ခွဲရ ၆-ပါးက ထင်ပေါ်
လာသမျှ ဆင်းရဲတွေကို ဆင်းရဲဟု မထင် မသိတာက အဝိဇ္ဇာ၊ ထိုဆင်းရဲ
တရားတွေကိုပင် ချမ်းသာဟု ထင်တာကလဲ အဝိဇ္ဇာ”ဟု (နာ ၃၆)-

ဤသို့စသည်ဖြင့် လူတိုင်းပင်သဘောပေါက် သိနားလည်နိုင်
လောက်အောင် သရုပ်ဖော်လျက် ပြဆိုထားပေသည်။

ထို့ပြင် အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရတို့ ဖြစ်ကြသည် ဟူရာ၌ အဝိဇ္ဇာနှင့်
သင်္ခါရတို့ မည်သို့ ဆက်သွယ်သည် ဟူသော အချက်ကိုလည်း ပေါ်လွင်
စေရန်-

“အဝိဇ္ဇာကြောင့်၊ ချမ်းသာလိမ့်မိုး၊ ရည်မျှော်ကိုးလျက်၊ သုံးမျိုးမှုကံ၊
ပြု စိမ့်၍”ဟု (နာ ၃၆-၃၇-စသည်) ချမ်းသာလိမ့်မည်ထင်သော ရည်မျှော်ချက်
ဖြင့် ဆက်စပ်ကြောင်းကို ဖြည့်စွက်လျက် ပြဆိုထားပေသည်။

(ဆ)

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်ကြီး

ထိုပြင် သင်္ခါရာ-ပုဒ်ကိုလည်း “သုံးမျိုးပျက်၊ ပြုစီမံ၍” ဟု ဖော်လွှတ်သော ဝေါဟာရဖြင့် ပြန်ဆိုထားပေသည်။

ထိုပြင် အကုသလဝိပါကစက္ခုဝိညာဏ်-ပုဒ်ကို “မကောင်းတာကို မြင်ရတဲ့စိတ်” ဟူ၍လည်းကောင်း (နာ-၁၀၆)၊ ကုသလဝိပါက စက္ခု ဝိညာဏ်-ပုဒ်ကို “ကောင်းတာမြင်တဲ့စိတ်” ဟူ၍လည်းကောင်း (နာ-၁၀၇) ဤသို့ စသည်ဖြင့် လူတိုင်း သိလွယ်အောင် ပြန်ဆိုထားပေသည်။

ဤပုံ ဤနည်းအတိုင်း သိလွယ်သော ဝေါဟာရတို့ဖြင့် ပြန်ဆို ထားသည်ကို ဤပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော်ကြီး စာအုပ်ဝယ် နေရာပေါင်းများစွာ တို့၌ တွေ့ရပါလိမ့်မည်။

ကိုယ်တွေ့ဖြင့် နှိုင်းချိန်နိုင်အောင် ပြခြင်း

အမှတ် (၆) အရ ထူးခြားချက်အနည်းငယ်ကို ဖော်ပြရလျှင် သင်္ခါရ ကြောင့် ဝိညာဏ်ဖြစ်သည် ဟူရာ၌ ဘဝသစ် ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဏ် ဖြစ်ပုံကို ယောဂီတို့၏ ကိုယ်တွေ့ဉာဏ်ဖြင့် နှိုင်းချိန်နိုင်အောင် ရှင်းလင်းပြဆို ထားသည်မှာ အလွန်ပင်စိတ်ဝင်စားဖွယ် ကောင်းလှပါသည်။ ပြဆိုပုံကတော့-သင်္ခါရကြောင့် ဘဝသစ် ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဏ် ဖြစ်တယ် ဆိုတာဟာ အသိခက်ကြောင်း၊ သိဖို့လဲ အလွန်အရေးကြီးကြောင်း၊ အဲဒီအချက်ကို မသိလျှင် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်စရာ အကွက်ကြီးတစ်ခု ဖြစ်သည်ဟု လယ်တီ ဆရာ တော်ဘုရားကြီးက မိန့်မှာသွား ကြောင်း၊ ထိုသို့ မိန့်မှာသည့်အတိုင်းပင် ယင်းအချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ သဿတ ဒိဋ္ဌိ၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ဖြစ်တတ်ကြောင်း၊ ကိုယ်ပိုင်ဆင်ခြင်ဉာဏ်ကိုသာ အားကိုးပြီး ကိုယ်တွေ့အထောက်အထားလောက်နဲ့သာ ကြံကြည့်လျှင် စာတတ်ပုဂ္ဂိုလ်တွေ

မှာလဲ ဒီအချက်ကို သဘောပေါက်ဖို့ ခက်နေတတ်ကြောင်း၊ ရုပ်ဝါဒသမားတို့၏ အတွေးအခေါ်တွေကို လေ့လာမိလျှင် ၎င်းတို့၏ တပည့်ဖြစ်သွားတတ်ကြောင်း စသည်ဖြင့် (နှာ ၁၀၈၊ ၁၀၉) ဝေဖန်ဖော်ပြပြီးလျှင် သမ္မသနဉာဏ်၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ရောက်နေတဲ့ယောဂီကစုတိနဲ့ ပဋိသန္ဓေဖြစ်ပုံကိုဒီလိုလိတယ်။ “လောကမှာ သေတယ်ဆိုတာလဲ ရှုမှတ်ရတဲ့ စိတ်ကလေး ပျောက်သွားတာမျိုးပဲ။ ယခု ရှုမှတ်နေရင်း ပျောက်ပျောက်သွားတဲ့ စိတ်ကလေးလိုပင် နောက်ဆုံး စိတ်ကလေး ပျောက်သွားတာဖြစ်မှာပဲ။ ဘဝသစ်ဖြစ်တယ် ဆိုတာလဲ ယခုမှတ် သိရတဲ့ စိတ်ကလေးတွေ အသစ်အသစ်ဖြစ်ပေါ်လာတာမျိုး ဖြစ်မှာပဲ။ သေတာလဲ နောက်ဆုံး စိတ် တစ်စိတ်ပဲ။ ဘဝသစ်ဖြစ်တာလဲ အစဆုံးစိတ် တစ်စိတ်မျှပဲလို့ ဒီလိုသဘော ပေါက်ပြီးသိသွားပါတယ်” ဟု ပြဆိုထားပေသည်။ (နှာ ၁၁၁-၁၁၂)။

ထို့ပြင် စိတ်ဝိညာဏ်ကြောင့် နာမ်ရုပ်ဖြစ်ပေါ်သည်ဟု ဆိုရာ၌ “ယခု စဉ်းစားကြည့်ပါ။ မြင်တယ်ဆိုရင် မြင်ရတဲ့အာရုံကို ကောင်းတဲ့အနေ မကောင်းတဲ့အနေအားဖြင့် ခံစားမှုလဲ ပါဝင်နေပါတယ်။ အဲဒါဟာ ဝေဒနာပဲ။ မြင်ရတဲ့ အာရုံကို မှတ်သားတဲ့သဘောလဲ ပါဝင်နေတာပဲ” စသည်ဖြင့် (နှာ-၁၈၉) စိတ်ဝိညာဏ်ကြောင့် ဝေဒနာ သညာ စသော နာမ်ဖြစ်ပုံကို ကိုယ်တွေ့ ဉာဏ်တွေ့ ရောက်အောင် ဟောထားပေသည်။ ထို့ပြင် “လက်ခြေကို ကွေးချင်တဲ့ စိတ်ဖြစ်ရင် ကွေးတဲ့ရုပ် ဖြစ်လာတယ်။ ဆန့်ချင်တဲ့စိတ် ဖြစ်ယင် ဆန့်တဲ့ရုပ် ဖြစ်လာတယ်” စသည်ဖြင့် (နှာ-၁၉၁) စိတ်ဝိညာဏ်ကြောင့် ရုပ်ဖြစ်ပုံကိုလည်း ကိုယ်တွေ့ ဉာဏ်တွေ့ ရောက်အောင် ဟောထားပေသည်။ ယင်းသို့ စိတ္တဓရုပ်ကို သိခြင်းဖြင့် ပဋိသန္ဓေ ကာလကလည်း စိတ်ဝိညာဏ်ကြောင့် ရုပ်ဖြစ်ခဲ့သည်ကို မှန်းဆ၍ သိနိုင်ကြောင်း အဋ္ဌကထာနှင့်အညီလည်း ပြဆိုထားပေသည် (နှာ-

(၅)

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်ကြီး

၁၇၉၊ ၁၈၀)၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ကိုယ်တွေ့ဖြင့် နှိုင်းချိန်နိုင်အောင် ပြဆိုထားချက် တို့ကိုလည်း ဤပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော်ကြီး စာအုပ်ဝယ် နေရာပေါင်းများစွာ တို့၌ တွေ့ရပါလိမ့်မည်။

ဘာဝနာမယဉာဏ်ဖြင့်လည်း သိနားလည်စေခြင်း

အမှတ် (၇)အရ ထူးခြားချက်ကို အမြွက်မျှ ဖော်ပြရလျှင် အတက္ကာ ဝစရော-မင်္ဂလိနိဗ္ဗာန်ကို ကြာဆရုံမျှဖြင့် မရောက်နိုင်ဘူးလို့ ဆိုရာမှာ ကြာဆရုံမျှဖြင့် မင်္ဂလိနိဗ္ဗာန်ကို သိဖို့ဆိုတာ မပြောနဲ့၊ ဝိပဿနာအသိမျိုးတောင် မဖြစ်နိုင်ကြောင်း၊ ဝိပဿနာထဲမှာ အောက်ထစ်ဆုံးဖြစ်တဲ့ နာမရူပပရိစ္ဆေဒ ဉာဏ်တောင် မဖြစ်နိုင်ကြောင်းများကို ပြဆိုပြီးလျှင် သတိပဋ္ဌာန်ဒေသနာ နည်းအရ ဖြစ်မှန် ရှိရန်ကို မပြတ်လိုက်ပြီး မှတ်နေမှ သမာဓိဉာဏ် အားပြည့်တဲ့အခါ နာမ်နဲ့ရုပ်ကို ပိုင်းခြားသိတဲ့ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ် စသော ဝိပဿနာဉာဏ်များဖြစ်ပုံကို ပြဆိုထားသည်မှာ အထူးမှတ်သားဖွယ် ကောင်းလှပါပေသည် (နာ-၁၂-၁၃)။

ထို့ပြင် သစ္စာလေးပါးကို မသိတာက အဝိဇ္ဇာ-စသည်ဖြင့် သုတ မယ၊ စိန္တာမယဉာဏ်ဖြစ်အောင် ပါဠိအဋ္ဌကထာတို့နှင့်တကွ ပြဆိုသည့်ပြင် “မရူမမှတ်တဲ့အတွက် အဝိဇ္ဇာက သိရှိသိစဉ်အတိုင်း ဒါက လူပဲ ယောက်ျားပဲ မိန်းမပဲ လက်ပဲ ခြေပဲ မျက်နှာပဲ စသည်ဖြင့် အလွဲတွေ သိနေတာကို (အဝိဇ္ဇာက) ဖုံးတယ်လို့ ဆိုပါတယ်”စသည်ဖြင့် ဘာဝနာမယဉာဏ် မရှိသောသူမှာ အဝိဇ္ဇာ ဖြစ်ပုံကိုလည်း ဖော်ပြထားပေသည် (နာ-၃၇)။ ထို့ပြင် “ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် စသည်ဖြင့် မှတ်နေရင်း ကိုယ်ထဲမှာ တစ်နေရာရာက ယားတာပေါ်ရင် အဲဒီယား တဲ့ သဘောကလေးကို ယားတယ် ယားတယ်လို့ သူ့အလိုလိုပဲ သိလျက်

နိဒါန်း

(ဥ)

သိလျက် ဖြစ်နေတယ်၊ ယားတဲ့နေရာက လက် ခြေ ခေါင်း ကိုယ်ရယ်လို့ ပကတိ သိနေကျ ပုံသဏ္ဌာန်နိမိတ်တွေလဲ မပေါ်လာဘူး၊ ငါယားတယ် လို့လဲနှလုံးသွင်းမိဘူး၊ ယားတဲ့ အခံခက်တဲ့ သဘောကလေးတွေသာ ဆက်ကာ ဆက်ကာပေါ်နေတယ်၊ အဲဒါကလေးလည်း တည်မြဲနေတာရယ်လို့ မရှိဘူး၊ မှတ်ရင်း မှတ်ရင်းပျောက်ပျောက် သွားတာကိုသာ တွေ့ရတယ်၊ ဒါကြောင့် မမြဲတဲ့ တရားတွေပဲဆိုတာ ကိုယ်ပိုင် ဉာဏ်နဲ့ တွေ့ပြီး ထင်ရှားသိရတယ်” စသည်ဖြင့် ဘာဝနာမယဉာဏ်ကြောင့် အဝိဇ္ဇာ ကင်းပုံကိုလည်း ဖော်ပြထား ပေသည် (ရှာ- ၃၉-၄၀)။

ဤနည်းဖြင့် ဘာဝနာမယဉာဏ် ဖြစ်သင့်ရာဟူသမျှ၌ သုတမယ၊ စိန္တာမယမျှသာ မဟုတ်ဘဲ ဘာဝနာမယဉာဏ်ဖြစ်ပုံ၊ ဘာဝနာဉာဏ်ဖြင့် သိပုံများ ကိုလည်း ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရပါလိမ့်မည်။

ကြည့်ရှုလေ့လာခြင်း၏ အကျိုး

ထို့ကြောင့် ဤ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော်ကြီးကို ကြည့်ရှု လေ့လာလျှင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် သဘောသဘာဝတို့ကို ပါဠိအဋ္ဌကထာ ဇီကာ တို့၌ ပြဆိုထား သည့်အတိုင်း ကောင်းစွာ သိနားလည်၍ သုတမယဉာဏ် လည်း ဖြစ်ပွားမည်၊ စိန္တာမယဉာဏ်လည်း ဖြစ်ပွားမည်၊ ယင်းဉာဏ် ၂-ပါးကို အခြေခံပြု၍ ဖြစ်စိုက် ရုပ်နာမ်ကို ရှုမှတ်ပွားများလျှင် ဘာဝနာမယ ဉာဏ်လည်း ဖြစ်ပွားမည်မှာ ယုံမှားဖွယ်မရှိဖြစ်ပေသည်၊ ဘာဝနာမယ ဝိပဿနာဉာဏ် ရင့်သန်ပြည့်စုံ သောအခါ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုရမည်မှာ မုချကောန် အမှန်မလွဲပင်ဖြစ်ပါတော့သည်။

(၆)

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်ကြီး

နိဂုံးချုပ်

သို့ဖြစ်၍ သပ္ပာရိသအပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည် ဤ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်
 တရားတော်ကြီးစာအုပ်ကို စေ့စေ့စပ်စပ် သေသေချာချာ ကြည့်ရှုလေ့လာ
 သောအားဖြင့် အလွန်နက်နဲသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သုတမယ
 ဉာဏ်ကိုလည်း ပွားနိုင်ကြပါစေ၊ လေးလေးနက်နက် စဉ်းစားဆင်ခြင်သောအားဖြင့်
 စိန္တာမယဉာဏ်ကိုလည်း ပွားနိုင်ကြပါစေ၊ အကြောင်းအကျိုး ဆက်စပ်လျက်
 မပြတ် ဖြစ်နေသော ခန္ဓာ ငါးပါး ရုပ်နာမ် တရားတို့ကို ရှုမှတ်သော အားဖြင့်
 ဘာဝနာမယဝိပဿနာဉာဏ်ကိုလည်း အပြည့်အစုံဖြစ်ပွားစေကာ အရိယမဂ်ဉာဏ်
 ဖိုလ်ဉာဏ်တို့ဖြင့် အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရစသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတို့၏ လုံးဝချုပ်ငြိမ်း
 ရာ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို လျင်မြန်စွာ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေသော်။

အရှင်ပဏ္ဍိတာဘိဝံသ

သာသနာ့ရိပ်သာ၊ ရန်ကုန်မြို့။

၁၃၂၉-ခု၊

တပေါင်းလဆန်း(၈)ရက်။

1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 26

[illegible]

continued growth.

11/11/2014 01:00:39 PM

1-0199

• *Adaptation to the environment*

မာတိကာ

စဉ် အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

၁။ နိဒါန်း

.... (က)

ပထမပိုင်း

၂။ တရားပလ္လင်ခံ		၁
၃။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကအရေးကြီးတယ်		၁
၄။ စာချုပ်မိပြီးအပြစ်ဒဏ်ခံနေရတာနဲ့တူတယ်		၂
၅။ ကြက်ကလေး ဘဲကလေးတွေရဲ့ဖြစ်ပုံကိုကြည့်		၂
၆။ သူတို့အမြင်နဲ့တော့ နေသာမှာပါပဲ		၃
၇။ လူတွေရဲ့အသက်ကလဲ သိပ်မရှည်လှပါဘူး		၄
၈။ ဘုရားအလောင်းတော် ဆင်ခြင်ပုံ		၅
၉။ အနုလုံအားဖြင့် ဆင်ခြင်ပုံ		၆
၁၀။ ပဋိလုံအားဖြင့် ဆင်ခြင်ပုံ		၇
၁၁။ ဝိပဿနာရှုပြီး ဘုရားဖြစ်တော်မူပုံ		၈
၁၂။ တရားဟောရန် ဆင်ခြင်ပုံ		၉
၁၃။ ကြံဆရုံနဲ့တော့ မရောက်နိုင်ဘူး		၁၀
၁၄။ ပညာရှိတို့သာ သိနိုင်တယ်		၁၃
၁၅။ ကာမဂုဏ် အာရုံသာ ပျော်စရာရှိကြတယ်		၁၄
၁၆။ အရုပ်ကလေးတွေနဲ့ ကစားနေကြသလိုပဲ		၁၅
၁၇။ တရားတောင် ကာမဂုဏ်အရှိန်အင်္ဂါပါမှ		၁၈

(၃)

မာဏိကာ

စဉ် အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

၁၈။ အဋ္ဌကထာဆရာလည်း ညည်းညူရတယ်		၂၁
၁၉။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာပါဠိ		၂၇
၂၀။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် မြန်မာပြန်		၂၇
၂၁။ အဝိဇ္ဇာဆိုတာ ဘာလဲ		၂၈
၂၂။ ဒုက္ခကိုမသိတာ အဝိဇ္ဇာ		၂၉
၂၃။ အဝိဇ္ဇာက မျက်စိလယ်တာနဲ့တူတယ်		၂၉
၂၄။ မျက်မှန်စိမ်းနဲ့လည်းတူတယ်		၃၁
၂၅။ မျက်စိကွယ်နေတာနဲ့လည်းတူတယ်		၃၂
၂၆။ မရှုလို့ အဝိဇ္ဇာက ဖုံးကွယ်တာ		၃၃
၂၇။ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်က အမှန်အတိုင်းသိပုံ		၃၅
၂၈။ အဝိဇ္ဇာနဲ့ သင်္ခါရဆက်သွယ်ပေးတာလည်းရှိတယ်....		၃၆
၃၉။ ခေါင်းစဉ်မူလ ဆောင်ပုဒ်ကြီး		၃၇
၄၀။ သမုဒယကို မသိတဲ့အဝိဇ္ဇာ		၃၈
၄၁။ ချိန်ထိုးကြည့်ရမယ်		၄၀
၄၂။ ပွဲဥပမာ		၄၁
၄၃။ ဆေးလိပ်ဥပမာ		၄၂
၄၄။ ကွမ်း ဥပမာ		၄၃
၄၅။ မြင်နိုင်ခဲ့လို့ နက်နဲသည်		၄၄

မာတိကာ

စဉ် အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

၄၆။ နက်နဲလို့ မြင်နိုင်ခဲ့သည်		၄၅
၄၇။ ကမ္ဘာနိဗ္ဗာန်အမျိုးမျိုး		၄၆
၄၈။ နိဗ္ဗာန်အစစ်		၄၇
၄၉။ နိရောဓကို မသိတာအဝိဇ္ဇာ		၄၈
၅၀။ မဂ္ဂကိုမသိတဲ့ အဝိဇ္ဇာ		၄၉
၅၁။ သီလဗ္ဗတ ပရာမာသ အကျင့်တွေ		၅၀
၅၂။ သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်		၅၁
၅၃။ သမ္မာသင်္ကပ္ပစသည်လည်း ပါဝင်တယ်		၅၃
၅၄။ ကြောက်စရာအကောင်းဆုံး အဝိဇ္ဇာ		၅၆
၅၃။ အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရဖြစ်ပုံ		၅၆
၅၄။ ကံသုံးပါး		၅၇
၅၅။ သင်္ခါရသုံးပါး		၆၀
၅၆။ ပုညာဘိသင်္ခါရ		၆၀
၅၇။ အပုညာဘိသင်္ခါရ		၆၄
၅၈။ ပြိတ္တာဖြစ်သွားတယ်		၆၇
၅၉။ သူတော်ကောင်းလက္ခဏာ		၆၇
၆၀။ ချမ်းသာမယ်ထင်လို့ လုပ်တာချည်းပဲ		၆၉
၆၁။ သူ့ဆရာက သာပြီးဆုံးသေးတယ်		၆၉

(ထ)

မာတိကာ

စဉ် အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

၆၂။ အပြစ်ကင်းမှ ကုသိုလ်ဖြစ်တယ်		၇၀
၆၃။ ကုသိုလ်ကိုပယ်လျှင် အကုသိုလ်ချည်းဖြစ်မည်		၇၃
၆၄။ ကုသိုလ်ကို မပြုချင်လျှင် အဝိဇ္ဇာအားကြီးလိုပဲ		၇၄

ဒုတိယပိုင်း

၆၅။ (ဒုတိယပိုင်း) တရားအနုသန္ဓေ		၇၆
၆၆။ ရန်သူမှန်းမသိရင် မိတ်ဆွေထင်တယ်		၇၇
၆၇။ ရုပ်နာမ် လက္ခဏာရေးတင်မှ ဉာဏသမ္ပယုတ်		၈၁
ဖြစ်သလား		
၆၈။ ဝိသာခါဝတ္ထု		၈၃
၆၉။ အလှူခံ၏ဂုဏ်ကို နှလုံးသွင်းတာ အကောင်းဆုံး....		၈၅
၇၀။ အတ္တဒိဋ္ဌိက ကင်းခဲတယ်		၈၈
၇၁။ အဇာတသတ်ဝတ္ထု		၉၁
၇၂။ နှုသိ-မာရ်နတ်ဝတ္ထု		၉၂
၇၃။ သင်္ခါရကြောင့် ဝိညာဏ်ဖြစ်သည်		၉၅
၇၄။ သင်္ခါရကြောင့် ဘဝသစ်ဝိညာဏ်ဖြစ်ပုံ အသိခက်တယ်....		၉၇
၇၅။ စာတတ်ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာလည်း ခက်တာပဲ		၉၉
၇၆။ ယောဂီက သူ့ကိုယ်တွေ့ကိုပြောတာပါ		၁၀၀

မာတိကာ

စဉ် အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

၇၇။ စုတိနဲ့ ပဋိသန္ဓေကို ဒီလိုသိတယ်		၁၀၀
၇၈။ သဿတ ဥစ္ဆေဒ အယူအစွဲဖြစ်ပုံ		၁၀၁
၇၉။ ဒိဋ္ဌိ ၂-မျိုးဖြစ်ပုံက အများနဲ့ဆိုင်ပါတယ်		၁၀၃
၈၀။ မေးနေရုံနဲ့တော့ မပြေလည်နိုင်ဘူး		၁၀၅
၈၁။ ဒီလို အမြင် အကြားသဘောတွေကို တွေ့နေကြတယ်		၁၀၆
၈၂။ တကယ်ကျင့်ရင် တကယ်တွေ့နိုင်ပါတယ်		၁၀၈
၈၃။ အဋ္ဌကထာဥပမာများ		၁၀၉
၈၄။ ပဲ့တင်သံဥပမာ		၁၁၀
၈၅။ အရိပ်ပမာ		၁၁၁
၈၆။ ဆီမီးဥပမာ		၁၁၁
၈၇။ တံဆိပ်ဥပမာ		၁၁၂
၈၉။ သေခါနီးမှာ အာရုံနိမိတ်ထင်တယ်		၁၁၅
၉၀။ မဟာဓမ္မိက ဥပါသကာဝတ္ထု		၁၁၇
၉၁။ သေတာဘယ်လောက်ပဲ မြန်မြန် နိမိတ်တော့ထင်တာပဲ		၁၁၉
၉၂။ ဘုရားဟော ပါဠိသာဓက		၁၂၂
၉၃။ ထင်ရောင် ထင်မှားပြောတာ သတိပြု		၁၂၅
၉၄။ ပုညာဘိသင်္ခါရကြောင့် ဘုရားဖြစ်သည်		၁၂၆

(ထ)

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
------------	--------------------	------------------

၉၅။	အဋ္ဌကထာအလို	၁၂၇
၉၆။	မဟာသီဝထေရ် ဝါဒ	၁၂၇
၉၇။	ကြွင်းသော ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်များ	၁၂၈
၉၈။	တစ်ဘဝလုံးမှာ ဒီစိတ်ပဲ ဆက်ပြီးဖြစ်နေတယ်....	၁၃၀
၉၉။	ဝိညာဏ်ကြောင့် နာမ်ရုပ်ဖြစ်သည်	၁၃၄
၁၀၀။	လူ့ရုပ်ကိုယ်အစ ကလလရေကြည်က	၁၃၅
၁၀၁။	ဥတုရှုပ်ထဲမှာ ကမ္မဇရုပ် ဖြစ်နိုင်ပါ့မလား	၁၃၈
၁၀၂။	ယခုခေတ် အနောက်တိုင်းဆရာတို့၏အဆို	၁၃၉
၁၀၃။	ဥပပါတ်ပဋိသန္ဓေအကြောင်း	၁၄၂
၁၀၄။	သံသေဒသေတ္တဝါတွေမှာလဲ ဥပပါတ်လိုပဲ	၁၄၃
၁၀၅။	အမျိုးကွဲ ဝိထိစိတ်များဖြစ်ပုံ	၁၄၄
၁၀၆။	စက္ခုဒွါရဝိထိ (မြင်ဝိထိ) ဖြစ်ပုံ	၁၄၅
၁၀၇။	သရက်သီး ဥပမာ	၁၅၂
၁၀၈။	ကြားဝိထိ စသည်ဖြစ်ပုံ	၁၅၄
၁၀၉။	မနောဒွါရဝိထိ (ကြံသိဝိထိ) ဖြစ်ပုံ	၁၅၄
၁၁၀။	တဒနဝတ္ထက (နောက်လိုက်) ဝိထိများ	၁၅၇
၁၁၁။	ဝိညာဏ်ကြောင့် နာမ်ရုပ်ဖြစ်ပုံအကျဉ်းချုပ်	၁၆၁

မာတိကာ

စဉ် အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

ဓာတိယပိုင်း

၁၁၂။	(တတိယပိုင်း) တရားအနုသန္ဓေ		၁၆၇
၁၁၃။	အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရဖြစ်ပုံ		၁၆၈
၁၁၄။	သင်္ခါရကြောင့် ဝိညာဏ်ဖြစ်ပုံ		၁၆၈
၁၁၅။	ဝိညာဏ်ကြောင့် ရုပ်နာမ်ဖြစ်ပုံ		၁၇၁
၁၁၆။	ရုပ်တရားလဲ ပါဝင်ပုံ		၁၇၂
၁၁၇။	ဖြစ်ခိုက် စိတ်ဝိညာဏ်သိဖို့ အရေးကြီးတယ်		၁၇၄
၁၁၈။	မြင်သိစိတ်ကို သိရင်တွဲဖက် နာမ်နဲ့ရုပ်ကိုလဲသိတယ်....		၁၇၅
၁၁၉။	ပဋိသန္တိဒါမင် ပါဠိအနက်		၁၇၅
၁၁၈။	စေတနာထင်ရှားပုံ		၁၇၆
၁၁၉။	ကြားသိစိတ် စသည်ကိုသိရင်လဲ တွဲဖက်နာမ်ရုပ်ကို သိသည်		၁၇၈
၁၂၀။	ထင်ရှားတဲ့ဝေဒနာတွေနဲ့ ဝါယောဓာတ်ကို အရင်းခံ ပြု၍ သိပုံ		၁၈၀
၁၂၁။	နာမ်ခန္ဓာ ၃-ပါးနှင့်ရုပ်ကို မျက်မှောက်သိပုံ		၁၈၁
၁၂၂။	နာမ်ရုပ်ကြောင့်လဲ စိတ်ဝိညာဏ်ဖြစ်သည်		၁၈၂
၁၂၃။	ဘုရားအလောင်းတော်၏ ဆင်ခြင်ပုံ		၁၈၃

(၁)

မာတိကာ

စဉ် အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

၁၂၄။	ပြဋ္ဌာန်းလို့ ဝိညာဏ် ခေါင်းတပ်ပြီးဟောတယ်....	၁၈၅
၁၂၅။	စက္ခုပါလမထေရ်ဝတ္ထု အကျဉ်းချုပ်	၁၈၉
၁၂၆။	အထူးမှတ်သားဖွယ် အချက် ၂-ချက်	၁၉၃
၁၂၇။	အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ၏ ဖြတ်ထုံး	၁၉၄
၁၂၈။	ဒုတိယ မှတ်သားဖွယ်အချက်	၁၉၇
၁၂၉။	ရဟန္တာ စုံစမ်းနည်း	၁၉၈
၁၃၀။	ကြည်လင်တဲ့စိတ်ကြောင့် ချမ်းသာလိုက်လာပုံ....	၁၉၉
၁၃၁။	မဋ္ဌကုဏ္ဍဝိဝတ္ထု အကျဉ်းချုပ်	၂၀၀
၁၃၂။	နာမ်ရုပ်ကြောင့် သဠာယတန ဖြစ်သည်	၂၀၆
၁၃၃။	ရုပ်ကြောင့် အာယတန ဖြစ်ပုံ	၂၀၈
၁၃၄။	နာမ်ရုပ်ကြောင့် အာယတန ၆-ပါးဖြစ်ပုံအကျဉ်းချုပ်....	၂၁၃
၁၃၅။	အဂ္ဂသာဝကကြီး ၂-ပါး သောတာပန်ဖြစ်တဲ့တရား....	၂၁၆
၁၃၆။	သစ္စာ ၄-ပါးကိုပြသော ဒေသနာ	၂၁၇
၁၃၇။	ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အကျဉ်းချုပ်လည်း ဖြစ်သင့်သည်....	၂၁၈
၁၃၈။	ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် လင်္ကာဆောင်ပုဒ်ရှည်	၂၂၁
၁၃၉။	ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ခေါင်းစဉ် စကားပြေဆောင်ပုဒ်	၂၂၂
၁၄၀။	အတိတ်အကြောင်းကြောင့် ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးပေါ်ပုံ....	၂၂၃
၁၄၁။	ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးငါးပါး ပေါ်လာပုံ	၂၂၃

မာတိကာ

စဉ် အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

၁၄၂။ ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးနှင့်စပ်၍ အကြောင်းအသစ်ပေါ်လာပုံ... ၂၂၃

၁၄၃။ အနာဂတ်အကျိုးများ ပေါ်လာပုံ ၂၂၃

စတုတ္ထပိုင်း

၁၄၄။	(စတုတ္ထပိုင်း) တရားအနုသန္ဓေ		၂၂၅
၁၄၅။	အရှင်အာနန္ဒာ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ		၂၂၈
၁၄၆။	ချီးမြှောက်လိုတဲ့ သဘောပါဝင်ပုံ		၂၂၉
၁၄၇။	(၁) ရှေးဥပနိဿယနဲ့ ပြည့်စုံခြင်း		၂၃၀
၁၄၈။	ဘုရားကို ပြုစုလုပ်ကျွေးရန်တောင်းခြင်း		၂၃၁
၁၄၉။	ဖူးမြော်ခွင့်ရရန် သုမနမထေရ်က ဆောင်ရွက်ခြင်း....		၂၃၂
၁၅၀။	မြတ်စွာဘုရားကို ပင့်လျှောက်ပုံ		၂၃၄
၁၅၁။	မြတ်စွာဘုရားအား ကျောင်းလှူခြင်း		၂၃၅
၁၅၂။	လေးလေးနက်နက် ဆည်းကပ်ပုံ		၂၃၆
၁၅၆။	တရားကို အလေးပြုပုံ		၂၃၇
၁၅၇။	ဘုရားအား လုပ်ကျွေးပြုစုပုံကို လေ့လာကြည့်ညို့ခြင်း....		၂၄၀
၁၅၈။	(၂) ဆရာများထံ၌ နည်းနိဿယ ခံယူခဲ့ဖူးခြင်း....		၂၄၃
၁၅၉။	(၃) သောတာပန် ဖြစ်ခြင်း		၂၄၄
၁၆၀။	အရှင်ပုဏ္ဏ၏ ဩဝါဒ		၂၄၄
၁၆၁။	ဝိပဿနာ ရှုစဉ်ကတည်းက သိလာခဲ့ပါတယ်		၂၄၆

(၁)

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁၆၂။	(၄) အကြားအမြင် များခြင်း	၂၄၈
၁၆၃။	အရှင်အာနန္ဒာ မှတ်ဉာဏ်ကောင်းပုံ	၂၄၈
၁၆၄။	ဂစ္ဆိရတာခေါ်တဲ့ နက်နဲခြင်း ၄-ပါး	၂၅၀
၁၆၅။	ရှုတ်ချလိုတဲ့သဘော ပါဝင်ပုံ	၂၅၃
၁၆၆။	တကယ်နက်နဲ၍ နက်နဲယောင်ထင်သည်	၂၅၄
၁၆၅။	အမျိုးသမီးတစ်ယောက်က ဒီလိုပြောသတဲ့	၂၅၅
၁၆၆။	လူ့ဘုံပြန်ရောက်ဖို့ မလွယ်ဘူး	၂၅၈
၁၆၇။	ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် သိဖို့ရာအရေးကြီးသည်	၂၆၁
၁၆၈။	အာယတနကြောင့် ဖဿဖြစ်သည်	၂၆၄
၁၆၉။	ဖဿထင်ပေါ်ပုံ	၂၆၅
၁၆၈။	ဖဿ၏ ဒဏ်ချက်ပြင်းပြပုံ	၂၆၆
၁၆၉။	မုဒုလက္ခဏာတော်ဝတ္ထု	၂၆၇
၁၇၀။	ဥစ္စာဒန္တီနှင့် သိဝိမင်းကြီး	၂၇၀
၁၇၁။	ဖဿကြောင့် ဧေါသစသည်လဲ ဖြစ်တယ်	၂၇၃
၁၇၂။	ဖဿကြောင့် ကုသိုလ်လဲဖြစ်တယ်	၂၇၃
၁၇၃။	အာယတနကြောင့် ဖဿဖြစ်ပုံ အသေးစိတ်	၂၇၄
၁၇၄။	ဖဿကြောင့် ဝေဒနာဖြစ်ပုံ	၂၇၇

မာတိကာ

စဉ် အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

ပဉ္စမပိုင်း

၁၇၅။	(ပဉ္စမပိုင်း) တရားအနုသန္ဓေ		၂၈၀
၁၇၆။	သူလဲ ယုံမှားဖြစ်စရာဌာန တစ်ခုပဲ		၂၈၀
၁၇၈။	ရှစ်ပါးသော ဌာနတို့၌ ယုံမှားဖြစ်ခြင်း		၂၈၁
၁၇၉။	ယုံမှားရာကနေ ဒိဋ္ဌိလဲ ဖြစ်သွားတတ်တယ်		၂၈၆
၁၈၀။	အနှစ်သတ္တုချကြည့်လျှင် အကြောင်းနဲ့အကျိုးမျှသာရှိတယ်....	၂၈၆	
၁၈၁။	အဖျတ္တတရားသာ လိုရင်းဖြစ်တယ်		၂၈၇
၁၈၂။	သက်ရှိရုပ်နာမ် ဖြစ်စဉ်က အရေးကြီးတယ်		၂၈၈
၁၈၃။	လယ်ထဲကမျိုးစေ့ ရေစိုလို့ အပင်ပေါက်တာနဲ့တူသည်....	၂၈၉	
၁၈၄။	ကံက လယ်မြေနဲ့ တူတယ်		၂၈၉
၁၈၅။	စိတ်ဝိညာဏ်က မျိုးစေ့နဲ့တူတယ်		၂၉၀
၁၈၆။	တဏှာက ရေနွင့် တူတယ်		၂၉၂
၁၈၇။	စိတ်က တစ်လောကလုံးကို ဆောင်နေတယ်		၂၉၄
၁၈၈။	သောတဒွါရခေါ် နားမှ ဝိညာဏ်ဗဿဝေဒနာ ဖြစ်ပျက်နေပုံ		၂၉၉
၁၈၉။	ဝေဒနာသုံးမျိုးလုံး ထင်ရှားပုံ		၃၀၄
၁၉၀။	ဃာနဒွါရခေါ် နှာခေါင်းမှ ဝိညာဏ်ဗဿဝေဒနာ ဖြစ်ပျက်နေပုံ		၃၀၈
၁၉၁။	ဖိဝှိဒွါရခေါ် လျှာမှ ဝိညာဏ်ဗဿဝေဒနာဖြစ်ပျက်နေပုံ	၃၁၂	

(ဗ)

မာတိကာ

စဉ် အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

၁၉၂။ ကာယဒွါရခေါ် ကိုယ်အကြည်မှ ဝိညာဏ်ဇယာ		
ဝေဒနာ ဖြစ်ပျက်နေပုံ		၃၁၆
၁၉၃။ ကိုယ်အကြည်ရှုပ်က တစ်ကိုယ်လုံးမှာ ရှိနေတယ်....		၃၁၈
၁၉၄။ ပထဝီ အတွေ့အထိ		၃၂၀
၁၉၅။ တေဇော အတွေ့အထိ		၃၂၃
၁၉၆။ ဝါယော အတွေ့အထိ		၃၂၅
၁၉၇။ မြင်ရုံနဲ့ မာတာ ပူတာကို မသိနိုင်		၃၃၂
၁၉၈။ လှုပ်တာကိုလဲ မြင်ရုံနဲ့ မသိနိုင်ဘူး		၃၃၃
၁၉၉။ ဒကာကြီး တစ်ဦး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်		၃၃၃
၂၀၀။ သေချာတဲ့ နည်းလမ်း		၃၃၆
၂၀၁။ မနောဒွါရမှ ဝိညာဏ်ဇယာဝေဒနာ ဖြစ်ပျက်နေပုံ....		၃၃၉
၂၀၂။ မနောဝိညာဏ်နှင့် နှလုံးရှုပ်		၃၄၂
၂၀၃။ ပင့်ကူအိမ်နှင့် ပင့်ကူကောင် ဥပမာ		၃၄၃
၂၀၄။ ဇယာကြောင့် ဝေဒနာဖြစ်ပုံ		၃၄၉
၂၀၅။ မိဂပဒဝဋ္ဌနုနည်းနဲ့ သိပုံ		၃၅၁
၂၀၆။ မနောဒွါရ၌ အတိုချုပ်မှတ်ဖွယ်		၃၅၁
၂၀၇။ ရှုမှတ်ရင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ကိုယ်တိုင်တွေ့သိတယ်....		၃၅၃
၂၀၈။ လက်တွေ့ စမ်းသပ်ကြည့်ပါ		၃၅၄

မာတိကာပြီး၏။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော်ကြီး

၁၃၂၄-ခု၊ နယုန်လဆုတ် ၈-ရက်နေ့ဟောသည်။

နမော ဗုဒ္ဓဿ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဝိသုဒ္ဓိနော။

ပထမပိုင်း

တရားပဏ္ဏင်္ဂ

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားကို နယုန်လပြည့်နေ့ကတည်းက စပြီး ဟောဖို့ပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီနေ့တုန်းက အချိန်မရတဲ့အတွက် တရားဖွင့်ပွဲအနေနဲ့ နဲ့နဲပါးပါး လောက်ပဲ ဟောလိုက်ရတယ်။ ဒီကနေ့တော့ အကျယ်စပြီး ဟောရမယ်။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်က အရေးကြီးတယ်

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားဆိုတာဟာ အရေးကြီးပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်မှာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို သိဖို့ရာ အလွန် အရေးကြီးပါတယ်။ ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ ဒီပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားကပဲစပြီး လမ်းမှန်အတိုင်း နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်ပြီးတော့ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူရတယ်။ ဘယ်ကစပြီး ဆင်ခြင်တော်မူ သလဲဆိုတော့ ဇရာမရဏ အိုခြင်း သေခြင်း ဆိုတာကစပြီးတော့ ဆင်ခြင်တော်မူခဲ့ပါတယ်။ ဘုရားအလောင်းတော်တိုင်း ဘုရားအလောင်းတော်တိုင်းဟာ ဘုရားဖြစ်မည့် နောက်ဆုံးဘဝ ဘုရားဖြစ်ခါနီး ကာလမှာ အဲဒီ အိုခြင်း၊ သေခြင်းဆိုတဲ့ တရားကချည်းစပြီးတော့ ဆင်ခြင်တော်မူပါတယ်။

ပထမ တောထွက်ခါနီးအခါကာလကလဲ သူအို သူနာ သူသေဆိုတဲ့ နိမိတ်ကြီး ၃ ပါးကို မြင်ပြီးတော့ ရဟန်းကိုမြင်ရပြန်လို့ တောထွက် ရဟန်းပြုပြီး တော့ အိုခြင်း၊ သေခြင်းကင်းတဲ့ တရားကိုရှာလာခဲ့တယ်။ အဲဒီ သူအို သူနာ

သူသေတွေကိုမြင်ကတည်းက လောကကြီးထဲမှာ အိုရတာ နာရတာ သေရတာ တွေဟာ မကောင်းဘူး စသည်ဖြင့် ဆင်ခြင် စဉ်းစားတော်မူခဲ့ပါတယ်။

စာချုပ်မီပြီး အပြစ်ဒဏ်ခံနေရတာနဲ့ တူတယ်

သတ္တဝါတွေဟာ မအိုချင်ပဲနဲ့လဲ အိုနေရတယ်၊ မနာချင်ပဲနဲ့လဲ နာနေရတယ်၊ မသေချင်ဘဲနဲ့လဲ သေနေရတယ်၊ အိုလို့ နာလို့ သေလို့လဲ မဆုံးနိုင်ဘူး၊ တစ်ဘဝက သေပြီးရင် နောက်တစ်ဘဝ ထပ်ပြီးဖြစ်ရတယ်၊ အဲဒီဘဝမှာလဲ အိုရ နာရ သေရပြန်တယ်၊ နောက်တစ်ဘဝလဲထပ်ပြီးဖြစ်ရ ပြန်တယ်၊ အဲဒီ နောက်ဘဝမှာလဲ အိုရ နာရ သေရပြန်တယ်၊ ဒီနည်းဖြင့် အိုလို့ နာလို့ သေလို့လဲ မဆုံးနိုင်ဘူး၊ ဒီလို တစ်ဘဝပြီး တစ်ဘဝ မပြတ်ဆက်ပြီး ဖြစ်နေတဲ့ ဘဝဖြစ်စဉ် တွေကို ဉာဏ်အမြင်သန်သန်နဲ့ မျှော်ပြီး ကြည့်လိုက်မယ်ဆိုရင် သတ္တဝါတွေဟာ စာချုပ်မီပြီး အပြစ်ဒဏ်ခံနေရတာနဲ့ တူတယ်၊ ကိုယ့်တစ်ယောက်တည်းရဲ့ ဖြစ်စဉ် ကိုပင် အရပ်ကားတွေရေးပြီး ကြည့်လိုက်မယ်ဆိုရင်လဲ မကုန်မဆုံးနိုင်အောင် ရှိနေပါတယ်။

ကြက်ကလေး ဘဲကလေးတွေရဲ့ ဖြစ်ပုံကို ကြည့်

ဘဝအသစ်ဖြစ်လာလိုက်ရင်း သေသွားလိုက်ရင်း၊ ဘဝအသစ်ဖြစ် လာလိုက်ရင်း သေသွား လိုက်ရင်းနဲ့ တစ်စဉ်တစ်တန်းကြီး ဖြစ်နေတယ်၊ လူတွေရဲ့ အမြင်နဲ့ကြည့်မယ်ဆိုရင် ကြက်ကလေးတွေ ဘဲကလေးတွေရဲ့ ဖြစ်ပုံ ဟာ အင်မတန် ကြောက်စရာ ကောင်းပါတယ်၊ ဒီလို အကောင်ကလေးတွေဟာ တချို့များ ကြက်ဘဝ၊ ဘဲဘဝရောက်လာခါစရှိသေးတယ်၊ အကောင်တောင် မပေါက်လိုက်ရသေးဘူး၊ ဥ-အဖြစ်ကတည်းက လူတွေက ပြုတ်စားလိုစား၊

ကြော်စားလိုစားနဲ့ အဲဒီမှာသေကုန်ရှာကြတယ်။ အဲဒါက အကောင်မဖြစ်
ရသေးခင် သေသွားကြရတာ။ အကောင်ကလေး ဖြစ်လာပြန်တော့လဲ
တယ်ကြာကြာ မနေကြရတာ။ တော်တော်ကလေး ကြီးလာတယ်ဆိုရင်ပဲ
လူတွေက သတ်ပြီးစားလိုက်ကြတာနဲ့ သေသွားကြရပြန်တယ်။ အဲဒီ
အကောင်ကလေးတွေရဲ့ ဖြစ်ပုံကို ကြည့်ပြီး စဉ်းစားလိုက်ရင် ဒီကြက်ကလေး၊
ဘဲကလေးတွေဟာ ဖြစ်လာလိုက်ရင်း လူတွေက သတ်စားလိုက်လို့ သေသွား
ရရင်း၊ ဖြစ်လာလိုက်ရင်း သေသွားရရင်းနဲ့ အင်မတန် ရင်လေးစရာ ကောင်းပါ
တယ်။ တစ်ကောင်တည်းသာ ဒီလိုထပ်ကာထပ်ကာ ဖြစ်နေရမယ် ဆိုရင်တော့
တော်တော်ကို စိတ်ပျက်စရာ ကြောက်စရာကောင်းတာပဲ။ ဒါကတော့ လူ့အမြင်နဲ့
ကြည့်ပြီး တွေ့ရပုံကို ပြောရတာပါ။

သူတို့အမြင်နဲ့တော့ နေသာမှာပဲ

သို့ပေမယ့် သူတို့ကြက်တွေ ဘဲတွေအနေနဲ့ ကြည့်လို့ရှိရင်တော့
သူတို့ရနေတဲ့ ဘဝဟာ တော်တော်နေသာထိုင်သာ ရှိကောင်းရှိပါလိမ့်မယ်။
သေမှသာ သေရော၊ မသေခင်တော့ သူတို့မှာ ပျော်စရာကလေးတွေ ရှိဦး
မှာပါပဲ။ ဒါကြောင့် သူတို့ဟာ မြည်လိုက် တွန်လိုက်နဲ့ ပျော်နေကြတယ်။
စားလိုက် သောက်လိုက်နဲ့လဲ ပျော်နေကြတယ်။ တစ်ကောင်နဲ့ တစ်ကောင်
ခွပ်လိုက် ဆိတ်လိုက်နဲ့လဲ အနိုင်ကျင့်နေကြတယ်။ ဒါဟာ သူတို့အမြင်နဲ့တော့
အသက်ရှင်နေရမည့်အချိန်တွေ အများကြီးရှိနေတယ် ထင်နေကြလို့ နေမှာ
ပါပဲ။ လူ့အမြင်နဲ့ဆိုရင်တော့ ဒီအကောင်ကလေးတွေဟာ ဘာမှ ပျော်ရွှင်နိုင်စရာ
အချိန်မရှိဘူး။ ရက်ပိုင်း လပိုင်းလောက် ခဏကလေးပဲ။ ဖြစ်လာ လိုက်ရင်း
မကြာခင် သေသွားရရင်း၊ ဖြစ်လာလိုက်ရင်း မကြာခင် သေသွားရရင်းနဲ့

ဒီလိုချည်းသာ ဖြစ်နေရမယ်ဆိုယင် ကြောက်စရာ မကောင်းကြပေဘူးလား၊
အလွန်ကြောက်စရာ ကောင်းတာပေါ့။

လူတွေရဲ့အသက်ကလဲ သိပ်မရှည်လှပါဘူး

အမြော်အမြင်ရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်အနေနဲ့ ကြည့်လိုက်ရင် လူ့အသက်ကလဲ သိပ်ရှည်တာ မဟုတ်ပါဘူး၊ ယခု အသက် လေးငါး ခြောက်ဆယ် ရှိတဲ့သူက လွန်ခဲ့တဲ့အသက်ပိုင်းကာလကို ပြန်ကြည့်ပါ။ မနေ့တစ်နေ့ကလိုပဲ ဘာမျှ မကြာသေးဘူးလို့ ထင်ရမှာပဲ။ နတ်တွေက ကြည့်လိုက်မယ်ဆိုရင် လူတွေရဲ့ အနှစ် လေးငါး ခြောက်ဆယ် ခုနစ်ဆယ်လောက်ဟာ သူတို့ နတ်တွေရဲ့ တစ်ရက်လောက်ပဲ ရှိတယ်။ တချို့နတ်တွေရဲ့ ရက်နဲ့ဆိုယင် တစ်ရက်တောင် မရှိဘူး၊ ဒါကြောင့် လူ့အသက်ဟာ နတ်တွေရဲ့ အမြင်နဲ့ဆိုရင် အင်မတန် တိုနေပါတယ်။ ဗြဟ္မာ့အမြင်နဲ့ ကြည့်မယ်ဆိုရင် နတ် အသက်ဟာလဲ တိုတိုကလေးပဲ။ ဗြဟ္မာက ကမ္ဘာနဲ့ချီပြီး အသက်ရှည်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ကမ္ဘာ ထောင်သောင်းများစွာ အသက်ရှည်တဲ့ ဗြဟ္မာ့အသက်ဟာလဲ သံသရာကာလ ကြီးထဲ ချကြည့်လိုက်ရင် ဘာမျှ မပြောပလောက်ဘူး၊ တိုတိုကလေး ဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် နတ်တွေ ဗြဟ္မာတွေဟာလဲ တစ်နေ့ကျတော့ အိုရ သေရတာပဲ။ ထူးတာကတော့ ဗြဟ္မာတွေနဲ့ အချို့နတ်တွေမှာ လူများလို မကျန်းမမာ နာဖျားရခြင်း ဆိုတာတော့ မရှိဘူး၊ ဒါလောက်ပဲ ထူးပါတယ်။ အိုခြင်းဆိုတာက တော့ ပါကဋ္ဌဇရာဆိုတဲ့ အထင်အရှား အိုခြင်းက မရှိပေမယ့် အချိန်ကာလ ကြာမြင့်ပြီး ရင့်ရော်ခြင်းဆိုတဲ့ မထင်မရှား အိုခြင်းကတော့ ရှိနေတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် နာခြင်းဆိုတာ မရှိတောင်မှ သတ္တဝါတိုင်း သတ္တဝါတိုင်းဟာ အိုရတယ်။

သေရတယ်၊ အိုခြင်း သေခြင်းဆိုတဲ့ တရားဆိုးတွေနဲ့ ဘဝတိုင်း ဘဝတိုင်း တွေ့နေရတယ်၊ ဒီတရားဆိုးတွေမှ လွတ်ကို မလွတ်နိုင်ဘူး။

ဘုရားအလောင်းတော် ဆင်ခြင်ပုံ

ဒါကြောင့် ဘုရားအလောင်းတော်က ဒီ အိုခြင်း၊ သေခြင်း တရား တွေဟာ ဘယ်ကလာသလဲ-လို့ ဆင်ခြင်လိုက်တော့ ဘဝအသစ်ဖြစ်မိလို့ပဲ ဆိုတာထင်ရှားပေါ်လာတယ်၊ မဖြစ်ယင် မအိုရ၊ မသေရဘူး၊ ဖြစ်ပေါ်လာ တဲ့အတွက် ဖြစ်ရာဘဝမှာ အိုရတယ်၊ သေရတယ်၊ ဒါကြောင့် ဘဝအသစ် ဖြစ်ခြင်းဟာ အိုရခြင်း သေရခြင်းရဲ့ အကြောင်းပဲလို့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အဆုံး ကနေပြီး ဉာဏ်နဲ့ လိုက်လာတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ ဘဝအသစ် ဖြစ်ရတာက ဘာကြောင့်လဲလို့ တစ်ဆင့်တက်ပြီး ဆင်ခြင်လိုက်တဲ့အခါမှာ ကမ္မဘဝခေါ်တဲ့ ဖြစ်ကြောင်းက ရှိနေလို့ပဲ ဆိုတာကို တွေ့ပြန်တယ်၊ ဒီကံက ဘာကြောင့် ဖြစ်ရသလဲလို့ ဆင်ခြင်ပြန်တော့ ဥပါဒါန်ခေါ်တဲ့ စွဲလမ်းမှုရှိလို့ပဲဆိုတာ ပေါ်လာ တယ်၊ ဒီဥပါဒါန်ကဘာကြောင့် ဖြစ်ရသလဲဆိုတော့ တဏှာရှိလို့ဖြစ်တယ်၊ တဏှာက ဘာကြောင့်ဖြစ်သလဲဆိုတော့ ဝေဒနာဆိုတဲ့ အကောင်းအဆိုးကို ခံစားမှုရှိလို့ဖြစ်တယ်၊ ဝေဒနာက ဘာကြောင့် ဖြစ်သလဲဆိုတော့ ဖဿဆိုတဲ့ အကောင်းအဆိုးနဲ့ တွေ့မှုရှိလို့ ဖြစ်တယ်၊ ဖဿက ဘာကြောင့် ဖြစ်သလဲ အာယတနဆိုတဲ့ မျက်စိ၊ အဆင်း အစရှိတဲ့ အကြောင်းတရားရှိလို့ ဖြစ်တယ်၊ အာယတနက ဘာကြောင့် ဖြစ်သလဲဆိုတော့ နာမ်ရုပ်ရှိလို့ ဖြစ်တယ်၊ နာမ်ရုပ်က ဘာကြောင့်ဖြစ်သလဲဆိုတော့ ဝိညာဏ်ရှိလို့ ဖြစ်တယ်၊ ဝိညာဏ်က ဘာကြောင့် ဖြစ်သလဲဆိုတော့ နာမ်ရုပ်ရှိလို့ ဖြစ်တယ်လို့ပဲ ပေါ်လာတယ်။

အပြည့်အစုံဟောထားတဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာတွေမှာတော့ ဝိညာဏ်

က သင်္ခါရကြောင့် ဖြစ်တယ်။ သင်္ခါရက အဝိဇ္ဇာကြောင့်ဖြစ်တယ်-လို့ ဒီလို ဟောထားပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အလောင်းတော်အဖြစ်က ဆင်ခြင်ပုံမှာတော့ နာမ်ရုပ်က ဝိညာဏ်ကြောင့်ဖြစ်တယ်။ ဝိညာဏ်ကလဲ နာမ်ရုပ်ကြောင့် ဖြစ်တယ် လို့ ပစ္စုပ္ပန် ဘဝတွင်ပဲ အကြောင်းအကျိုး ဆက်စပ်ပုံ ဆင်ခြင်တော်မူပါတယ်။ အတိတ်ဘဝက အကြောင်းနဲ့ဆက်စပ်ပုံကို မဆင်ခြင်တော့ပဲ ဝိညာဏ်နဲ့ နာမ်ရုပ် တွင်ပဲ လှည့်ပြီး အကြောင်းအကျိုးဆက်စပ်ပုံကို ဆင်ခြင်တော်မူခဲ့ပါတယ်။ အဲဒါကို ထောက်ဆ ကြည့်မယ်ဆိုရင် ဝိပဿနာယောဂီတွေမှာ မျက်မှောက်ဉာဏ်နဲ့ ပစ္စုပ္ပန် အကြောင်းလောက် ထင်မြင်လျှင်လဲ ပြည့်စုံပြီလို့ ယူဖွယ်ရာ အကြောင်းရှိ နေပါတယ်။

အနုလုံအားဖြင့် ဆင်ခြင်ပုံ

ဒီလို ဝိညာဏ်နဲ့နာမ်ရုပ် အပြန်အလှန် အကြောင်းအကျိုးဖြစ်နေပုံကို မြင်တဲ့အတွက် ဘုရားအလောင်းတော်က ဒီလို ဆက်ပြီး ဆင်ခြင်တော်မူ ပါတယ်။ “ကုဒံ ဝိညာဏံ- ဤစိတ် ဝိညာဏ်သည်။ ပစ္စုပ္ပန်ဝတ္ထုတိ- ပြန်လှည့် လာ၏။ နာမရူပမှာ- နာမ်ရုပ်ဟူသောအကြောင်းမှ။ အပရံ- တစ်ပါးသော အကြောင်း သို့။ န ဂစ္ဆတိ- မသွားတော့ချေ။ နာမရူပပစ္စယာ- နာမ်ရုပ်ဟူသော အကြောင်း ကြောင့်။ ယဒိဒံ ဝိညာဏံ- အကြင် စိတ်ဝိညာဏ်သည်။ သမ္ဘဝတိ- ဖြစ်ပေါ်၏။ ဝိညာဏပစ္စယာ- စိတ်ဝိညာဏ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ယဒိဒံ နာမရူပံ- အကြင်နာမ်ရုပ်သည်။ သမ္ဘဝတိ- ဖြစ်ပေါ်၏။ ဧတ္တာဝတာ- ဤမျှဖြင့်။ ဝါ- ဤဝိညာဏ်နှင့် နာမ်ရုပ် အပြန်အလှန် အကြောင်းအကျိုး ဖြစ်ခြင်းမျှဖြင့်။ ဧယေထ ဝါ- ဖြစ်မှုလည်း ဖြစ်နိုင်၏။ ဖိယေထ ဝါ- အိုမှုလည်း အိုနိုင်၏။

မိယျေထ ဝါ- သေမှုလည်း သေနိုင်၏။ စဝေထ ဝါ- အဆက်ဆက်မှုလည်း စုတေနိုင် သေနိုင်၏။ ဥပပဇ္ဇေထဝါ- အဆက်ဆက်မှုလည်း ဖြစ်နိုင်၏”လို့ ဒီလို ဆုံးဖြတ်ချက် ချလိုက်ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့မှ ဝိညာဏ်ကြောင့် နာမ်ရုပ် ဖြစ်တယ်၊ နာမ်ရုပ် ကြောင့် အာယတန ခြောက်ပါး ဖြစ်တယ်၊ အာယတန ခြောက်ပါးကြောင့် ဖဿဖြစ်တယ်၊ ဖဿကြောင့် ဝေဒနာဖြစ်တယ်၊ ဝေဒနာကြောင့် တဏှာ ဖြစ်တယ်၊ တဏှာ ကြောင့် ဥပါဒါန်ဖြစ်တယ်၊ ဥပါဒါန်ကြောင့် ဘဝဖြစ်တယ်၊ ကမ္မဘဝကြောင့် ဘဝအသစ်ဖြစ်တယ်၊ ဘဝအသစ်ဖြစ်မှု ဇာတိကြောင့် အိုခြင်း သေခြင်း ဇရာ မရဏရှိရတယ်၊ ဗိုဓိရိပ် ပူဆွေးခြင်း ဝိုကြွေးခြင်း ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း စိတ်ဆင်းရဲခြင်း စိတ်ပူပန်ခြင်းတွေ ဖြစ်ရတယ်၊ ဒီလို ဖြစ်နေရတာတွေဟာ အစအဆုံး အကုန်လုံး ခြုံကြည့်လိုက်ရင် ဆင်းရဲဒုက္ခအစု သက်သက်ချည်းပဲ၊ ဒီအထဲမှာ ဘာမျှ ဖြတ်နိုးစရာ သာယာစရာ အားကိုးစရာရယ်လို့ မရှိတော့လို့ ဒီလိုဆင်ခြင်ပြီး သဘော ကျသွားပါတယ်။

ပဋိလုံအားဖြင့် ဆင်ခြင်ပုံ

ဒီလို သဘောကျပြီးတော့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ပြောင်းပြန် ဆန့်ကျင် ဘက်လှည့်ပြီး ဆင်ခြင်တော်မူ ပြန်ပါတယ်။ ဘဝအသစ်ဖြစ်ခြင်းဆိုတဲ့ ဇာတိ မရှိယင် ဇရာမရဏဆိုတဲ့ အိုခြင်း သေခြင်း မရှိနိုင်ဘူး စသည်ဖြင့် ချုပ်ကင်း တဲ့၊ မရှိတဲ့ဘက်ကလိုက်ပြီး ဆင်ခြင်တော်မူပါတယ်။ အဲဒီမှာလဲ အစဉ်အတိုင်း လိုက်ပြီး ဆင်ခြင်လိုက်တာ ဝိညာဏ်မရှိရင် နာမ်ရုပ် မရှိနိုင်ဘူး၊ နာမ်ရုပ် မရှိရင်လဲ ဝိညာဏ်မရှိနိုင်ဘူးဆိုတာအထိ တွေ့မြင်ပြီးတော့ စိတ်ဝိညာဏ် မရှိရင် နာမ်ရုပ် မရှိနိုင်ဘူး၊ နာမ်ရုပ်မရှိရင် အာယတန ၆-ပါး မရှိနိုင်ဘူး၊ အာယတန မရှိရင်

ဖဿမရှိနိုင်ဘူး၊ ဖဿမရှိရင် ဝေဒနာမရှိနိုင်ဘူး၊ ဝေဒနာ မရှိရင် တဏှာမရှိနိုင်ဘူး၊ တဏှာမရှိရင် ဥပါဒါန်မရှိနိုင်ဘူး၊ ဥပါဒါန်မရှိရင် ဘဝမရှိနိုင်ဘူး၊ ဘဝအသစ် ဖြစ်ကြောင်း ကံဆိုတဲ့ ကမ္မဘဝမရှိရင် ဇာတိဆိုတဲ့ ဘဝအသစ် ဖြစ်မှုမရှိနိုင်ဘူး၊ ဘဝအသစ် မဖြစ်ရင် အိုခြင်း သေခြင်း မရှိနိုင်ဘူး၊ စိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်း ငိုကြွေးခြင်း ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း စိတ်ဆင်းရဲခြင်း စိတ်ပူပန်ခြင်းဆိုတာတွေလဲ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး၊ ဒီလိုမဖြစ်နိုင်ပဲ ကင်းငြိမ်း သွားတာတွေဟာ သက်သက်ဆင်းရဲ အစုအပုံတွေချည်း ငြိမ်းသွားတာပဲ၊ ဒီကင်းငြိမ်းသွားတာတွေထဲမှာ နှစ်သက်မြတ်နိုးစရာ အားကိုး စရာ ချမ်းသာစရာဆိုရင် တစ်စုံတစ်ရာမျှ မရှိဘူး၊ အားလုံးဟာ ဆင်းရဲတွေချည်း ပဲ၊ တဟုန်းဟုန်းနဲ့ တောက်လောင်နေတဲ့ မီးပုံကြီး ငြိမ်းသွားတာလို ဆင်းရဲ အစုအပုံကြီး ငြိမ်းသွားတာပဲ၊ အနုမတဂ္ဂသံသရာ တစ်လျှောက်လုံး မပြတ် ဖြစ်ပြီး မပြတ်နှိပ်စက်နေတဲ့ ဆင်းရဲအစဉ်အဆက် ဆင်းရဲအစုအဝေးကြီး ငြိမ်းသွားတာပဲ - လို့ ဒီလို ဆင်ခြင်တော်မူပါတယ်။

ဝိပဿနာရှုပြီး ဘုရားဖြစ်တော်မူပုံ

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို အနုလုံ ပဋိလုံး အပြန်အလှန် ဒီလိုနှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်ပြီးတဲ့နောက်မှာ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း ဒွါရ ၆-ပါးက မပြတ်ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတရားတွေရဲ့ အဖြစ်အပျက်ကို ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ရှုတော်မူပါတယ်၊ ဒါကြောင့် “ပဉ္စသု ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု-ငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့၌၊ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿီ-ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းကို ရှုလျက်၊ ဝိဟာသိ-နေခဲ့လေပြီ”-လို့ ဟောထားပါတယ်။

အဲဒီလိုရှုရင်းပဲ ဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့ အရိယမင်္ဂလိယဉာဏ်တွေ အစဉ် အတိုင်းတက်ပြီး သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခဲ့ပါတယ်။

ဘုရားတိုင်း ဘုရားတိုင်းဟာ ဒီအစဉ်အတိုင်းပဲ နှလုံးသွင်း ရှုဆင်ခြင်ပြီး ဘုရားဖြစ်တော်မူကြရတယ်။ ဘုရားအလောင်းတော်များမှာ “ဒီလို နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်ရမယ်၊ ဒီလိုရှုရမယ်”ဆိုတာကို သူတစ်ပါးထံက ကြားနာမှတ်သား ထားရတယ်လို့ မရှိဘူး၊ ဒါပေမဲ့ မရေမတွက်နိုင်တဲ့ ဘဝပေါင်းများစွာက လေ့ကျက်ဆည်းပူးလာခဲ့တဲ့ ပါရမီဉာဏ်တော် အဆောက်အဦတွေကြောင့် ဘုရားဖြစ်ခါနီး အချိန်ကျရင် ယခုပြောခဲ့တဲ့ အစဉ်အတိုင်းပဲ နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင် ပြီးတော့ ဘုရားအဖြစ်ကို ရောက်တော်မူတယ်။ အဲဒီလို ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီး တဲ့နောက် တရားဟောချိန်ကျလာတော့လဲ တရားဟောရန်အတွက် ဒီလိုစပြီး စဉ်းစားဆင်ခြင်တော်မူတယ်။

တရားဟောရန် ဆင်ခြင်ပုံ

အဓိဂတော ခေါ် မျာယံ ဓမ္မော ဂန္တိရော ဒုဒ္ဓသော
ဒုရနုပောဓော သန္တော ပဏီတော အတက္ကာဝစရော
နိပုဏော ပဏ္ဍိတဝေဒနီယော။

မေ-ငါသည်၊ အဓိဂတော-ရအပ် သိအပ်ပြီးသော၊ အယံ ဓမ္မာ-
ဤတရားသည်၊ ဂန္တိရော-နက်နဲ လေ့စွဲတကား။ (ငါသိထားတဲ့တရားဟာ
အင်မတန်နက်နဲတာပဲတဲ့၊ တရားဟောမယ်လို့ စဉ်းစားတဲ့အခါမှာ တရားတော်
ရဲ့နက်နဲပုံကို ရှေးဦးစွာ ဆင်ခြင်မိပါတယ်။ အင်မတန်နက်နဲတဲ့ တရားပဲတဲ့၊
အဲဒီလို နက်နဲတဲ့အတွက်) ဒုဒ္ဓသော-မြင်နိုင်ခဲ့စွ၊ ဒုရနုပောဓော-သဘောပေါက်
လျက် သိနိုင်ခဲ့စွ၊ (နက်နဲတဲ့ တရားဆိုတော့ ဟောတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က ဟောပေမယ့်
နာတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က သဘောပေါက်ပြီး ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိဖို့ နားလည်ဖို့ရာ
မလွယ်ဘူးပေါ့။) သန္တော-ငြိမ်သက် ငြိမ်းချမ်းပေစွ၊ ပဏီ-တော-အားမရ

မရောင့်ရဲနိုင်အောင် မြင့်မြတ်ကောင်းမွန် ပေစွ-တဲ့။ (ဒီ သန္တနဲ့ ပထဝီတဆိုတဲ့ နှစ်ပုဒ်ကတော့ မင်္ဂလီလ်နိဗ္ဗာန်တရားကို ရည်ရွယ် ပါတယ်။ အဓိပ္ပာ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ ဖလသမာပတ်ဝင်စားပြီး နိဗ္ဗာန်အရသာကို ခံစားတဲ့အခါမှာ “အားမရ မရောင့်ရဲနိုင် အောင် ကောင်းမွန်မြင့်မြတ်တယ်” ဆိုတာ တွေ့နိုင်ပါတယ်။

ကြံဆရုံနဲ့တော့ မရောက်နိုင်ဘူး

အတက္ကာဝစရော-ကြံစည် စဉ်းစားရုံမျှဖြင့် မရောက်နိုင်တဲ့ တရား ပဲတဲ့။ မင်္ဂလီလ်နိဗ္ဗာန်တရားဆိုတာ ကြံစည်တွေးဆ ကြည့်လို့တော့ ရနိုင်တဲ့ တရားမဟုတ်ဘူး။ ပညာရှိတွေဆိုတာ ကမ္ဘာလောကကြီးထဲ အရပ်ရပ် အနယ် နယ်မှာ ရှိကြပါတယ်။ အဲဒီပညာရှိတွေထဲမှာ အချို့ပညာရှိတွေက အိုခြင်း နာခြင်း သေခြင်းရဲ့ အပြစ်ကို မြင်ပြီးတော့ အိုခြင်း နာခြင်း သေခြင်းမှ လွတ်မြောက်ရေးကို အမျိုးမျိုးအထွေထွေ ကြံဆကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အိုခြင်း နာခြင်း သေခြင်းမှ လွတ်မြောက်စေနိုင်တဲ့ တရားက မင်္ဂလီလ်နိဗ္ဗာန်ပဲ ရှိတယ်။ ဒီ မင်္ဂလီလ်နိဗ္ဗာန် တရားကလဲ ကြံဆတွေးတောလို့ ရနိုင်တဲ့ တရားမဟုတ်ဘူး။ ဘယ်လိုမှ ရနိုင် သလဲဆိုတော့ ဉာဏေနေဝ အဝစရိ တဗ္ဗော-လို့ အဋ္ဌကထာက ဖွင့်ပြထားပါ တယ်။ မစ္ဆိမပဋိပဒါအကျင့်ကိုကျင့်ပြီး အစဉ်အတိုင်း ဝိပဿနာဉာဏ် မင်္ဂလာထိန်း သာ ရောက်နိုင်ရနိုင်တဲ့ တရားတဲ့။ ဒါကြောင့် မစ္ဆိမပဋိပဒါအကျင့်ကို မကျင့်ဘဲ ဝိပဿနာဉာဏ်အစစ်ကို ဖြစ်အောင် အားမထုတ်ပါဘဲနဲ့ ကြံဆစဉ်းစားနေ ရုံနှင့်တော့ ဒီတရားကို မမြင်နိုင် မသိနိုင်ပေဘူး။

လောကမှာ ပညာရှိတွေကတော့ အများအားဖြင့် စိတ်ကူး ကြံစည် မှုကို အားကိုးလေ့ရှိကြပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ ကြံဆပုံတွေကတော့ အမျိုးမျိုး အထွေထွေအများကြီးပဲ ရှိပါတယ်။ ဇမ္ဗူဒီပလို့ ခေါ်တဲ့ အိန္ဒိယတနိုင်ငံထဲတွင်ပဲ

ကြံစည်တွေးခေါ်ထားတဲ့ ဝါဒတွေအမျိုးမျိုးရှိပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ အတွေးအခေါ် ဝါဒတွေဟာလဲ သတ္တဝါတွေ အမြဲတမ်းချမ်းသာရေးကိုပဲ ရှေ့ရှုပြီး ကြံဆတီထွင် ထားတာက များပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့ဟာတွေက ကိုယ်တိုင်ဉာဏ်နဲ့တွေ့ပြီး ပြောတာတွေ မဟုတ်ဘူး။ ကြံဆပြီး ပြောထားတဲ့ ဝါဒတွေသာ ဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို ကြံဆတဲ့ နည်းမျိုးနဲ့တော့ ဒီတရားကို မတွေ့နိုင်ဘူး။ မင်ဖိုလ်နီဗ္ဗာန်ကို သိဖို့ဆိုတာ ထားပါဦးတော့။ ဝိပဿနာအသိမျိုးတောင်မှ ကြံစည်စဉ်းစားရုံနဲ့တော့မရောက်နိုင်ဘူး။ ဝိပဿနာထဲမှာ အောက်ထစ်ဆုံး နာမ်နဲ့ရုပ်ကို ပိုင်းခြား သိတာကလေး လောက်တောင် ကြံစည် စဉ်းစားရုံနဲ့တော့ မရောက်နိုင်ဘူး။ သတိပဋ္ဌာန် ဒေသနာနည်းအရ ဖြစ်ခိုက်ရုပ်နာမ်ကို မပြတ်လိုက် ပြီး ရှုနေမှ သမာဓိဉာဏ် အားပြည့်လာတဲ့အခါ ဒီရုပ်နာမ်ကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ ပိုင်းခြားပြီး သိနိုင်တာ။ အဲဒီလို မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ အခါကျတော့ မှတ်သိစရာ ရုပ်ကတစ်မျိုး၊ မှတ်သိနေတဲ့ စိတ်နာမ်က တစ်မျိုး ဒီလို မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း ခွဲခြားပြီး သိလာတယ်။ ဥပမာ-ကွေးတယ်ဆိုရင် ကွေးချင်တဲ့ စိတ်က တခြား၊ ကွေးတဲ့ရုပ် လှုပ်ရှားတဲ့ ရုပ်ကတခြား၊ မှတ်သိတဲ့စိတ်က တခြား ဒီလိုကွဲပြားပြီး ထင်တယ်။ ကြားတယ် ဆိုရင် နားနဲ့အသံက တခြား၊ ကြားသိတာက တခြား၊ မှတ်သိတာက တခြား၊ ဒီလို ကွဲပြားပြီးထင်တယ်။ ထိတယ်ဆိုရင် ကိုယ်နဲ့ အတွေ့က တခြား၊ ထိသိတာ မှတ်သိတာက တခြား၊ ဒီလိုကွဲပြားပြီး ထင်တယ်။ ဘယ်ဟာမဆို မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း မှတ်သိတာက တခြား၊ မှတ်သိရတဲ့ ရုပ်ကိုယ်က တခြား ဒီလိုကွဲပြားပြီးထင်တယ်။ ဒီလိုကွဲပြားပြီး ထင်တာ သိတာက ဝိုးတိုးရိပ်တိပ် မဟုတ်ဘူး။ လက်နဲ့ ကိုင်ကြည့်ရသလိုကို ရှင်းရှင်း လင်းလင်းကြီး သိရတာ။ ကြံဆ တွေးတောရုံနဲ့တော့ ဒီလို အသိမျိုးကို မရောက်နိုင်ဘူး။

ပြီးတော့ “ရုပ်နာမ်တရားတွေဟာ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတယ်”လို့

ကျမ်းဂန်အရ စာတွေနဲ့ ပြောနေကြတယ်။ “အဖြစ်အပျက်ကိုရှု”လို့လဲ ပြောနေကြတယ်။ အဲဒါကလဲ စ စခြင်း အဖြစ်အပျက်ကို ရှုလိုဖြစ်တာ မဟုတ်ဘူး၊ ပြောတော့လွယ်လွယ်ပဲ၊ တကယ်အလုပ် လုပ်ကြည့်တော့ လွယ်တဲ့ဟာ မဟုတ်ဘူး၊ ရှုခါစမှာဆိုရင် နီဝရဏတွေ ကင်းအောင်ပဲ မနဲ့ ကြိုးစား နေရတယ်။ နီဝရဏတွေကင်းသွားမှ ခုနက ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ရှုပ်သဘောနဲ့ နာမ်သဘော ကလေးကို ခွဲခြားပြီး သိလာနိုင်ပါတယ်။ အဖြစ်အပျက်ကို မသိနိုင်သေးပါဘူး၊ အဲဒီကနောက် သမာဓိဉာဏ် တစ်ဆင့် တက်ပြီး အားကောင်းလာတဲ့အခါမှာ အမှတ်အသိကလေးတွေက လျင်မြန်လာတယ်။ ပကတိ အလိုလိုဖြစ်နေတဲ့ မြင်စိတ် ကြားစိတ် အစရှိတဲ့ စိတ် ကလေးတွေ ဖြစ်စဉ်ကို တော်တော်ကလေး ဖိအောင် လိုက်နိုင်လာတယ်။ အဲဒီအခါကျတော့မှ မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း မှတ်သိရတဲ့ အာရုံကလေးတွေ အသစ်အသစ်ပေါ်လာတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ ပေါ်လာပြီးတော့ ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ ဒီတော့မှ မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း ပေါ်လိုက်ပျောက်လိုက်နဲ့ ဖြစ်ပျက်နေတာကို သိရတယ်။ အဲဒါဟာလဲ ရိုးတိုးရိပ်တိပ် မဟုတ်ဘူး၊ လက်နဲ့ကိုင်ကြည့်ရသလိုပဲ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိရတာ။

ဒီလိုပေါ်ပြီး ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုချည်း မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း တွေ့နေရတော့ မမြဲတဲ့ တရားပဲလို့လဲ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ သိတယ်။ ဖြစ်ချည် ပျက်ချည်နဲ့ နှစ်သက်ဖွယ်မရှိတဲ့ ဆင်းရဲပဲလို့လဲ သိတယ်။ သူ့သဘောအတိုင်း ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ အနတ္တသဘောပဲလို့လဲ သိတယ်။ ဒီလိုသိတာဟာ ဝိပဿနာ ဉာဏ် အောက်ပိုင်းက အစလောကပဲ ရှိပါသေးတယ်။ မင်္ဂလီလ်နဲ့ ဝေပါသေး တယ်။ ဒီလို အောက်စက ဝိပဿနာဉာဏ် ကလေးမျိုးတောင် ကြံစည်စဉ်းစား နေရုံနဲ့တော့ မရောက်နိုင်ဘူး၊ မင်္ဂလီလ်နိဗ္ဗာန်ကို ကြံစည်စဉ်းစားနေရုံနဲ့ မရောက်

နိုင်ဘူးဆိုတာတော့ ပြောစရာတောင် မလိုပါဘူး၊ ဒါကြောင့် “အတက္ကာဝစရော-
ကြစည်တွေးဆရုံမျှဖြင့် မကျက်စားနိုင်သော မရောက်နိုင်သော တရားပေ
တည်း” လို့ မြတ်စွာဘုရားက ဆင်ခြင်တော်မူပါတယ်။

ပညာရှိတို့သာ သိနိုင်တယ်

နိပုဏော-သိမ်မွေ့လှ၏။ အလွန်သိမ်မွေ့တဲ့ တရားပဲတဲ့၊ ပဏ္ဍိတဝေဒ
နိယော-ပညာရှိ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သာ သိအပ် သိနိုင်သော တရားပေတည်း၊ မင်္ဂလိန်
နိဗ္ဗာန်တရားက ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်မှ သိနိုင်တဲ့တရားတဲ့၊ ဒီနေရာမှာ ပညာရှိဆို
တာက လောကဘက်က ပညာရှိမျိုးကိုဆိုတာမဟုတ်ဘူး၊ ဝိပဿနာပညာ၊
မင်္ဂလိန်ပညာနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ တရားဘက်ကပညာရှိကိုသာ ဆိုလိုပါတယ်၊ ဝိပဿနာ
ဉာဏ်ပြည့်စုံရင် အရိယမင်္ဂလိန်ကို ရောက်တယ်၊ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်မှ မင်္ဂလိန်
နိဗ္ဗာန်ကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့တွေ့ရ သိရတာ၊ ဒါကြောင့် ဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ပညာရှိ
ပုဂ္ဂိုလ်လို့ ဒီနေရာမှာ ဆိုပါတယ်၊ လောကဘက်က ကမ္ဘာကျော် ပညာရှိကြီး
ဖြစ်နေပေမယ့်လို့ ဒီဝိပဿနာပညာ၊ မင်္ဂလိန်ပညာနဲ့ မပြည့်စုံရင် ဒီတရားကို
မသိနိုင်ဘူး၊ လောကဘက်က ပညာရှိကြီးတွေဆိုတာ အများကြီးပဲ ရှိကြပါတယ်၊
ဘာသာဝါဒကြီးတွေ တီထွင်သွားတဲ့ ဆရာကြီးတွေလဲ ရှိတယ်၊ ကျမ်းအမျိုးမျိုး
တွေ ပြသွားတဲ့ ပညာရှိတွေလဲ ရှိတယ်၊ ပရမာဏုမြူအထိ ခွဲစိတ်နိုင်တဲ့ ဓာတုဗေဒ
ပညာရှိ ကြီးတွေလဲ ရှိတယ်၊ သိပ္ပံပညာရှိကြီး တွေလဲ ရှိတယ်၊ အဲဒီလိုပညာရှိကြီး
တွေ ဖြစ်နေပေမယ့် ဝိပဿနာပညာ၊ မင်္ဂလိန်ပညာနဲ့ မပြည့်စုံယင် ဒီမင်္ဂလိန်
နိဗ္ဗာန် တရားကို မသိနိုင်ဘူး။

ဖြစ်ခိုက် ရုပ်နာမ်ကို ရှုမှတ်လို့ ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ အစဉ်အတိုင်း
တက်ပြီး အရိယမင်္ဂလိန်ကို ရောက်သွားယင်တော့ အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ မိန်းမပဲ

ဖြစ်ဖြစ်၊ ယောက်ျားပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ကလေးပဲဖြစ်ဖြစ်၊ လူကြီးပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ စာတတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ စာမတတ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ပဲဖြစ်ဖြစ် ဒီမန်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်တရားကို ကိုယ်တိုင် တွေ့သိတော့တာပဲ။ ဒါကြောင့် “ပဏ္ဍိတဝေဒနီယော = ဝိပဿနာပညာ၊ အရိယမဂ်ပညာ၊ ဖိုလ်ပညာတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ပညာရှိတို့သည်သာလျှင် သိနိုင်ကောင်းသော တရားပေတည်း”လို့ မြတ်စွာဘုရားက ဆင်ခြင်တော်မူပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဒီလိုလဲ ဆက်ပြီး ဆင်ခြင်တော်မူပြန်ပါတယ်။

အာလယာရာမာ ခေါ် ပနာယံ ပဇာ အာလယရတာ အာလယ-
သမ္မုဒိတာ၊ အာလယာရာမာယ ခေါ် ပန ပဇာယ အာလယ
ရတာယ အာလယသမ္မုဒိတာယဒုဒ္ဒသံ ဣဒံ ဌာနံ၊ ယဒိဒံ
ဣဒပ္ပစ္စယတာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ။

အယ် ခေါ် ပန ပဇာ = ဤသတ္တဝါအပေါင်းသည်ကား၊ အာလ-
ယာရာမာ = တွယ်တာစရာ ကာမဂုဏ် အာရုံတွေနှင့် တွယ်တာ သာယာမှု
လျှင် ပျော်မွေ့စရာ ရှိကြကုန်၏။ အာလယရတာ = တွယ်တာစရာ ကာမဂုဏ်
အာရုံတို့၌ မွေ့လျော်နှစ်ခြိုက် ပျော်ပိုက်၍ နေကြကုန်၏။

ကာမဂုဏ်အာရုံသာ ပျော်စရာရှိကြောင်း

မြတ်စွာဘုရားက တရားတော် သိမ်မွေ့နူးညံ့ပုံ သိနိုင်ခဲ့ပုံကို ဆင်ခြင်
ပြီးတော့ သတ္တဝါတွေဘက်ကို လှည့်ပြီး ဆင်ခြင်လိုက်တဲ့အခါမှာ သတ္တဝါ တွေက
သူတို့မှာ ကာမဂုဏ် အာရုံလောက်သာ ပျော်မွေ့စရာ ရှိနေတာကိုလဲ မြင်တော်
မူတယ်။ ကာမဂုဏ် အာရုံတွေနဲ့ သာယာနှစ်သက်မှုလောက်သာ ပျော်စရာရှိ
နေတာကိုလဲ မြင်တော်မူတယ်။ ဒါက အများသတ္တဝါတွေကို တပေါင်းတည်း
ဆင်ခြင်တော်မူပုံပဲ။ ပဉ္စဝဂ္ဂါငါးဦးတို့လို၊ အရှင်သာရိပုတ္တရာအလောင်း အရှင်

မောဂ္ဂလ္လာန်အလောင်းတို့ကို ကျွတ်ထိုက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို ရွေးပြီး ဆင်ခြင်တာ မဟုတ်ဘူး၊ ဒါကြောင့် “ကျွတ်ထိုက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို မြင်တော်မူဘူးလား”လို့ ဒီနေရာမှာ မစောဒနာရဘူး၊ ဒါကြောင့် သတ္တဝါတွေမှာ ကာမဂုဏ် ငါးပါးပဲ ပျော်စရာ ရှိကြတယ်၊ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေနဲ့သာ ပျော်နေကြတယ်၊ ကာမဂုဏ် အာရုံနဲ့ အဲဒါတွေကို ခံစားပြီး သာယာနှစ်သက် နေရတာကို သူတို့က အကောင်း ဆုံးချမ်းသာလို့ ထင်နေကြတယ်တဲ့၊ အဲဒါတွေထက်ကောင်းတာက သူတို့မှာ မရှိတော့ အဲဒါတွေကိုပဲ အကောင်းဆုံးလို့ ထင်ကြပေမှာပဲ။

အရှုပ်ကလေးတွေနဲ့ ကစားနေကြသလိုပဲ

ကလေးသူငယ်တွေဟာ ရွံ့နဲ့လုပ်ထားတဲ့အိုးပုတ်ကလေးတွေ၊ ခွားရှပ်၊ ကျွဲရှပ်ကလေးတွေနဲ့ ကစားနေကြတယ်၊ သဲတွေကို အိမ်လုပ် ပြီးတော့လဲ ကစားနေကြတယ်၊ သူတို့မှာ အဲဒီလို ကစားစရာကလေးတွေနဲ့ တစ်နေကုန် တစ်နေခန်း ကစားပြီး ပျော်နေကြတယ်၊ သူတို့မှာ အဲဒီ ထက်ကောင်းတဲ့ ပျော်စရာက မရှိတဲ့အတွက် အဲဒါကလေးတွေနဲ့ပဲ ပျော်နေကြတယ်၊ လူကြီးတွေ အနေနဲ့ ကြည့်လိုက်ယင်တော့ အဲဒီလေးတွေရဲ့ ကစားစရာ ပျော်စရာတွေဟာ ဘာမျှအဓိပ္ပါယ်မရှိဘူး၊ ဒါပေမဲ့ ကလေးတွေ အနေနဲ့ကတော့ သူတို့မှာ အဲဒီကစားစရာတွေက ပျော်စရာ အကောင်းဆုံးတွေ ဖြစ်နေတယ်၊ ဒီလိုပါပဲ၊ လူကြီးတွေကလဲ သားကလေးတွေ သမီးကလေးတွေ မြေးကလေးတွေ အစရှိတဲ့ ကာမဂုဏ် အာရုံအရှုပ်ကလေးတွေနဲ့ ပျော်နေကြတယ်၊ ဘုရား ရဟန္တာတွေ အမြင်နဲ့ဆိုရင်တော့ အဲဒီ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေဟာ ဘာမျှနှစ်သက်သာယာဖွယ် မရှိပါဘူး၊ ဒါပေမဲ့ သာမန်လူတွေ နတ်တွေအနေနဲ့ကတော့ အဲဒီကာမဂုဏ် အာရုံတွေက ပျော်စရာအကောင်းဆုံးတွေ ဖြစ်နေပါတယ်၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့

ကာမဂုဏ် အာရုံထက်ကောင်းတဲ့ ဈာန်ဝိပဿနာ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် တရားတွေကို မသိရသေးလို့ပါပဲ။

တစ်နည်းဥပမာကတော့ တောသူ တောသား အစွန်အဖျားအရပ်ဒေသ မှာ နေကြရတဲ့သူတွေနဲ့လဲ နှိုင်းယှဉ် ကြည့်နိုင်ပါတယ်။ အစွန်အဖျားကျတဲ့ အရပ်ဒေသမှာနေထိုင်ကြရတဲ့ သူတွေဟာ သူတို့အရပ်နဲ့ သူတို့တော့ ပျော်မွေ့စရာဖြစ်ပြီး ပျော်နေကြတာပဲ။ သာယာစည်ကားတဲ့ မြို့ကြီး ပြကြီးက လူတွေရဲ့ အမြင်နဲ့ဆိုရင်တော့ အဲဒီ တောအရပ်တွေမှာ ဘာမှ ပျော်မွေ့စရာ မရှိဘူး။ အစားအသောက်ကလဲ နေရာမကျလှဘူး။ နေရာထိုင်ခင်းကလဲ သပ်သပ်ရပ်ရပ် သန့်သန့်ရှင်းရှင်း မရှိလှဘူး။ မိုးရာသီမှာဆိုရင် တချို့ အရပ်တွေ မှာ ရွှံ့ဗွက်တွေထဲ သွားနေကြရတယ်။ အဝတ်အထည်ဆိုရင်လဲ ကောင်းကောင်း မရှိသလောက် ဖြစ်နေတယ်။ ဘယ်ဟာမှ သိပ်နေရာမကျလှ ပါဘူး။ ဒါကြောင့် မြို့သူမြို့သားတွေအနေနဲ့ဆိုရင် ပျော်မွေ့စရာ မရှိသလောက်ပဲ ဖြစ်နေတတ် တယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့ တောအရပ်က လူတွေရဲ့ အမြင်နဲ့တော့ ပျော်စရာတွေ အများကြီး ရှိနေတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် သူတို့ဟာ အဲဒီမိမိနေရပ်ကို စွန့်ခွာသွားဖို့ရာ စိတ်တောင် မကူးမိဘဲ ရှိတတ်ပါတယ်။ အဲဒါလိုပဲ သာမန်လူတွေ နတ်တွေကလဲ သူတို့မှာရထားတဲ့ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေနဲ့ ပျော်နေကြတယ်။ ဘုရားရဟန္တာတွေ အမြင်နဲ့ ကာမဂုဏ်တွေကို ဘယ်လိုအပြစ်ပြောပြော သူတို့မှာတော့ အဲဒီ ကာမဂုဏ်တွေကို မမုန်းရက်ဘူး။ မစွန့်ရက်ဘူး။ ကာမဂုဏ် အာရုံတွေနဲ့ပဲ အချိန်ကုန် အချိန်ခန်း ပျော်နေကြတယ်။ ဒါကြောင့် ဗြတ်စွာ ဘုရားက-

“အယံ ခေါ ပန ပဇာ- ဤသတ္တဝါအပေါင်းသည်ကား။ အာလယာ ရာမာ၊ တွယ်တာစရာ ကာမဂုဏ် အာရုံတွေနဲ့ တွယ်တာသာယာမှုလျှင် ပျော်မွေ့စရာရှိကြကုန်၏။ အာလယရတာ- တွယ်တာစရာ ကာမဂုဏ်

အာရုံတို့၌ မွေ့လျော်နှစ်ခြိုက်ပျော်ပိုက်၍ နေကြကုန်၏”လို့ ဆင်ခြင်တော်မူပါတယ်။ ဒီလူတွေ နတ်တွေ သတ္တဝါတွေဟာ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေနဲ့ပဲ ပျော်နေကြတယ်။ အဲဒီအာရုံကလေးတွေမရှိရင် မနေတတ်သလို ဖြစ်နေကြတယ်။ ဒီလို ကာမဂုဏ်နဲ့ ပျော်နေကြတာကလဲ ယခုမှ မဟုတ်ပါဘူး။ ကြာလှပါပြီ။ အဲဒါတွေက သတ္တဝါတွေမှာ ပျော်စရာလက်ဟောင်းတွေ ဖြစ်နေပါပြီ။ သုံးစွဲရိုးသုံးစွဲစဉ်တွေ ဖြစ်နေပါပြီ။

ဒါကြောင့် “အာလယသမ္မုဒိတာ-တွယ်တာစရာ ကာမဂုဏ် အာရုံတို့ဖြင့် ဝမ်းမြောက်အားရ သဘောကျနေကုန်၏”လို့လဲ မြတ်စွာဘုရားက ဆင်ခြင်တော်မူပါတယ်။ ဟုတ်တယ်။ ကာမဘုံသားဖြစ်တဲ့ လူတွေ နတ်တွေ သတ္တဝါတွေက ကိုယ့်မှာရထားတဲ့ အိမ်သူအိမ်သား သမီးသား အခြွေအရံ စီးပွားဥစ္စာကလေးတွေနဲ့ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာလို့ အားရကျေနပ်နေကြတယ်။ များများ ပြည့်စုံလေ များများအားရ ဝမ်းသာလေ ဖြစ်နေကြတယ်။ ကာမဂုဏ် ချမ်းသာထက် ကောင်းတာကို ရှာဖို့ရာ စိတ်မကူးနိုင်ကြဘူး။ ဒီကာမဂုဏ် ချမ်းသာလောက်နဲ့ အကောင်းဆုံးထင်ပြီး ပျော်မွေ့ဝမ်းသာနေကြတဲ့ သတ္တဝါတွေဟာ သိမ်မွေ့နူးညံ့တဲ့ဘုရားကို သဘောပေါက်ဖို့ ခက်တာပေါ့။ ဒါကြောင့်-

“အာလယာရာမာယ-တွယ်တာစရာ ကာမဂုဏ်အာရုံနှင့် နှစ်သက်သာယာ တွယ်တာမှုလျှင် ပျော်မွေ့စရာရှိသည်ဖြစ်၍၊ အာလယရတာယ-တွယ်တာစရာ ကာမဂုဏ်အာရုံတို့၌သာ မွေ့လျော်နှစ်ခြိုက် ပျော်ပိုက်နေ သော၊ အာလယသမ္မုဒိတာယ - တွယ်တာစရာ ကာမဂုဏ် အာရုံတို့ဖြင့် ဝမ်းမြောက်အားရ သဘောကျနေသော၊ ပဏယ-သတ္တဝါအပေါင်းထဲ၌၊ ငါ-သတ္တဝါအပေါင်းသည်၊ ဣဒံ ဌာနံ-ဤအရာဌာနကို၊ ဒုဒ္ဒသံ - မြင်နိုင်ခဲ့စွ”လို့ ဒီလိုလဲ ဆက်ပြီး ဆင်ခြင်တော်မူပြန်ပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရား သိတော်မူထားတဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နဲ့

မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် တရားက အလွန်နက်နဲ သိမ်မွေ့ အားရသဘောကျနေကြတယ်။ တရားနဲ့ သတ္တဝါတွေရဲ့ အကြိုက်ကတော့ အများကြီးကွာခြားနေတယ်။ သိနားလည်ဖို့ သဘောပေါက်ဖို့ အလွန်ဝေးကွာနေတယ်-လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

တရားတောင် ကာမဂုဏ်အရှိန်အဝါ ပါမှ

ဟုတ်တယ်။ သတ္တဝါတွေရဲ့ အကြိုက်က ကာမဂုဏ် အာရုံတွေပဲ။ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ တရားတော်က ကာမဂုဏ်ဆိုရင် အနံ့ အသက်တောင် မပါဘူး။ ပြောင်းပြန်ဆန်ကျင်သက်ဖြစ်နေတယ်။ ဒီတော့ ကာမဂုဏ် ကြိုက်နေ တဲ့သတ္တဝါ တွေက အဲဒီတရားကို သဘောကျနိုင်ပါ့မလား၊ ခဲယဉ်းပါတယ်။ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် တရားကို ထားပါဦးတော့၊ ယခုလို ဟောနေတဲ့ တရားတောင် ကာမဂုဏ် အရှိန်အဝါ ကလေးတွေပါမှ တရားနာတဲ့သူတွေက ကြိုက်တတ်တယ်။ ကာမဂုဏ်အရှိန်အဝါလုံးလုံးမပါဘူးဆိုရင် တရားကြီးက သိပ်မိုးတာပဲ ဆိုပြီး တယ်မကြိုက်တတ်ကြဘူး။ ဘုန်းကြီးတို့ သာသနာ့ရိပ်သာမှာ ဟောနေတဲ့ တရားတော်က ကာမဂုဏ် အရှိန်အဝါ မပါဘူး၊ ဒါကြောင့် ဒီရိပ်သာက တရားကို သာမန်လူများစုက တယ်မနာနိုင်ကြဘူး။

တချို့က ခဏလောက်နာပြီးထသွားတာလဲ တွေ့ရတယ်။ အဲဒါ အရေးကြီးတဲ့ ကိစ္စရှိလို့ပဲလား၊ အချိန်ရသလောက်ကလေး ခေတ္တ ဝင်နာသွားတာ လားတော့ မပြောတတ်ဘူး။ ပုံနန်းကြည့်ရတာကတော့ တရားဒဏ်ကို မခံနိုင်လို့နဲ့ တူတာပါပဲ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဘုန်းကြီးတို့ ဟောနေတဲ့တရားက အသံ သာသာယာယာနဲ့ ရွတ်ဖတ်တာလဲ မပါဘူး၊ လွမ်းစရာ ဆွေးစရာ ဝတ္ထု ကြောင်းလဲ မပါဘူး၊ ရယ်စရာ မောစရာ ပျက်လုံးလဲ မပါဘူး၊ အဆွဲတတ်တွေ ဘာမှ မပါဘူးလို့ ဆိုရမှာပဲ။ ဒါကြောင့် ကြာကြာမနာနိုင်တာနဲ့ တူပါတယ်။

ယခု ဒီမှာ သီတင်းနေ့တိုင်းလာပြီး တရားနာနေကြတဲ့ ပရိသတ်တွေကတော့ တကယ်အားကိုးရာဖြစ်တဲ့ တရားကို လိုလားပြီးတော့ အများအားဖြင့် တရားအားထုတ်ပြီး ပုဂ္ဂိုလ်တွေလဲ ဖြစ်နေလို့ ဒီလို ငြိမ်ငြိမ်သက်သက်နဲ့ ကောင်းကောင်းနာနိုင်ကြတာ။ ဒီလို တရားအားထုတ်ထားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကတော့လဲ လူတစ်မျိုးလို ဖြစ်နေတယ်။ ဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်တွေကတော့ ရိုးရိုး တရားသား သက်သက်ကိုသာ နာချင်တယ်။ တရားအားထုတ်ပုံ အားထုတ်နည်းနဲ့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့မြင်ပုံ သိပုံတွေ ကိလေသာငြိမ်းပုံတွေ ဒီလို တရားသား သက်သက်ကိုသာ နာချင်ကြတယ်။ အသံနဲ့ ဆွဲငင်ဟောတဲ့တရား ရယ်စရာ မောစရာ ပြက်လုံးတွေနဲ့ ဟောတဲ့ တရားမျိုးကိုတော့ မနာချင်ကြဘူး။ စိတ်ကြီးဝင်သလို ဖြစ်နေကြတယ်။

တချို့ကတော့ အသံနဲ့ ဆွဲငင်ဟောတဲ့ တရား၊ ဝတ္ထုဇာတ်လမ်းနဲ့ ဟောတဲ့ တရား၊ ရယ်စရာ မောစရာနဲ့ ဟောတဲ့တရားကို သုတ္တန်တရား ပါဆိုပြီးတော့ မရှိမသေ ပြောတတ်တာလဲ ရှိတယ်။ အဲဒီလိုကတော့ မပြောသင့်ဘူး။ အသံနဲ့ဆွဲငင်ဟောတာ အသံတရားပေါ့၊ ဝတ္ထုဇာတ်လမ်းနဲ့ ဟောရင် ဝတ္ထုဇာတ်လမ်းတရားပေါ့၊ ရယ်စရာကိုဟောရင် ရယ်စရာ တရားပေါ့၊ ဘယ်က သုတ္တန်တရားဟုတ်ရမလဲ၊ သုတ္တန်တရားဆိုတာကလဲ နက်နဲပါတယ်။ ဓမ္မစကြာ သုတ်တရား၊ အနတ္တလက္ခဏသုတ်တရား၊ သတိပဋ္ဌာန်သုတ်တရားတို့ကို ကြည့်ပေါ့၊ နက်နဲပါတယ်။ အသံတရားမျိုး ဇာတ်လမ်းတရားမျိုး ရယ်စရာ ပြက်လုံးတရားမျိုး မဟုတ်ပါဘူး။ ဘုန်းကြီး ယခုဟောနေတဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားဟာလဲ သုတ္တန်တရားပါပဲ။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဆိုတာကတော့ အဘိဓမ္မာမှာလဲ ရှိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဘိဓမ္မာ ဟောစဉ်အတိုင်းဟောမှ အဘိဓမ္မာတရားလို့ ခေါ်ရပါတယ်။ ယခု ဘုန်းကြီး ဟောနေတာကတော့ သုတ္တန်နည်းအရပဲ ဟောနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် သုတ္တန်တရားပါပဲ။

ဒါပေမဲ့ ဘုန်းကြီးဟောနေတဲ့ သုတ္တန်တရားက တရားသား သက်သက်ဆိုတော့ အဘိဓမ္မာ တရားလို့ အချို့က ထင်နေကြတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီတရားမျိုးကို သာမန် လူများစုက မနာနိုင်ကြဘူး။ မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ကို သဘော ပေါက်ဖို့၊ သက်ဝင်ဖို့ဆိုတော့ သာပြီး ခဲယဉ်းတာပေါ့။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရား က- “အာလယရတာယ-တွယ်တာစရာ ကာမဂုဏ် အာရုံတို့၌ သာမဗ္ဗေလျော် နှစ်ခြိုက် ဖျော်ပိုက်နေသော၊ အာလယသမ္ပုဒိတာယ-တွယ်တာစရာ ကာမဂုဏ် အာရုံတို့ဖြင့် ဝမ်းမြောက်အားရ သဘောကျ နေသော၊ ပဇာယ-သတ္တဝါ အပေါင်းထဲ၌၊ ဝါ=သတ္တဝါအပေါင်းသည်၊ ဣဒံ-ဌာနံ-ဤအရာဌာနကို၊ ဒုဒ္ဓသံ-မြင်နိုင်ခဲ့စွ”လို့ ဆင်ခြင်တော်မူပါတယ်။ ဘယ်အရာဌာနလဲဆိုတော့ “ဣဒပုစ္ဆယ တာ-ဤအကျိုးတရားတို့၏ အကြောင်းတရားဟု ဆိုအပ်သော။ ဝါ-ဤ အကြောင်းရှိသည်၏အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော။ ယဒိဒံ-ယော အယံ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ -အကြင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားသည်။ အတ္ထိ-ရှိ၏။ ဣဒံ ဌာနံ-ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဟူသော ဤအရာ ဌာနကို။ ဒုဒ္ဓသံ=သတ္တဝါတို့ မြင်နိုင်ခဲ့စွ။”

အကြောင်းနဲ့ အကျိုးဆက်စပ်ပြီး ဖြစ်နေတယ်ဆိုတဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားကို မြင်နိုင်ခဲ့တယ်တဲ့။ “ဘယ်အကြောင်းကြောင့် ဘယ်အကျိုးဖြစ်တယ်၊ ဘယ်အကြောင်းကြောင့် ဘယ်အကျိုးဖြစ်တယ်”လို့ အကြောင်းနဲ့ အကျိုး ဆက်စပ်ပြီး ဟောထားတဲ့ တရားကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်လို့ ခေါ်တယ်။ ဒီအကြောင်း နဲ့ အကျိုးမျှသာ ဆက်စပ်ပြီး ဖြစ်နေတာ ရှိတယ်။ အလိုလို တည်မြဲ တည်နေ တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ အတ္တကောင်ဆိုတာ မရှိဘူးလို့ သိမြင်ဖို့ သဘောပေါက် နားလည်ဖို့ရာဟာ ခဲယဉ်းတယ်တဲ့။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အဲဒီ အချိန်အခါ တုန်းက ဘုရားက ပွင့်လာခါစပဲ ရှိသေးတယ်။ တရားက မဟောရသေးဘူး။ ဟောမယ်လို့ ဆင်ခြင်နေတုန်းပဲ ရှိသေးတယ်။ လူတွေက အဲဒီအခါတုန်းက

အိန္ဒိယနိုင်ငံတဝိုက်မှာ ဗြာဟ္မဏဝါဒအယူတွေ ရှိနေကြတယ်။ အဲဒီဗြာဟ္မဏ
 ဝါဒအယူတွေက သတ္တဝါဆိုတာဟာ အတ္တ-အကောင်အထည်လိုက် တည်နေ
 တယ်လို့ ဆိုထားတယ်။ လူတွေရဲ့ ပကတိ အထင်အမြင်ကလဲ အဲဒီလိုပဲ
 အတ္တ-အကောင်အထည်လိုက် တည်နေတယ်လို့ ထင်မြင်နေတယ်။ ဒီတော့
 အကြောင်းအကျိုး ဆက်စပ်ပြီး ဖြစ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်မျှသာ ရှိတယ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ
 အတ္တကောင်ရယ်လို့ မရှိဘူး ဆိုတဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားနဲ့ ပြောင်းပြန်ဖြစ်နေတယ်။
 ဒါကြောင့် သိမြင်ဖို့ ခဲယဉ်းတယ်လို့ မြတ်စွာဘုရားက ဆင်ခြင်တော်မူပါတယ်။

အဋ္ဌကထာဆရာလဲ ညည်းညူရတယ်

အဋ္ဌကထာဆရာလဲ ဒီ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အဖွင့်ကို ရေးခါနီးမှာ ဒီလို
 ညည်းညူသွားတယ်။

သစ္စံ သတ္တော ပဋိသန္တိ၊ ပစ္စယာကာရမေဝ စ။

ဒုဒ္ဓသာ စတုရော မ္ဗော၊ ဒေသေတုံ ဓ သုဒုက္ကရာ။

သစ္စံ-သစ္စာ ၄-ပါးတရားလည်းကောင်း။ သတ္တော-သတ္တဝါ
 အကြောင်းလည်းကောင်း။ ပဋိသန္တိ-ပဋိသန္ဓေတည်နေပုံ လည်းကောင်း။
 ပစ္စယာကာရ မေဝ စ-ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားလည်းကောင်း။ ဣမေ စတုရော
 မ္ဗော-ဤ ၄-မျိုးသော တရားတို့ကို။ ဒုဒ္ဓသာ-မြင်နိုင်ခဲ့ကုန်၏။ ဒေသေတုံ
 ဓ-ဟောပြောရန်မူကား။ သုဒုက္ကရာ- အလွန်ပင် ခဲယဉ်းလှပါပေကုန်၏-တဲ့။

၁- နံပါတ်က သစ္စာ ၄-ပါးတရားကို မြင်နိုင်ခဲ့တယ်-တဲ့၊ သစ္စာ
 ၄-ပါးဆိုတာ ဒုက္ခသစ္စာ-ဆင်းရဲ အစစ်အမှန်တရား၊ သမုဒယ သစ္စာ= ဆင်းရဲ
 ဖြစ်ပွားကြောင်း အစစ်အမှန်တရား၊ နိရောဓသစ္စာ=ဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်းရာ

ချမ်းသာအစစ် အမှန်တရား၊ မဂ္ဂသစ္စာ=ဆင်းရဲငြိမ်းရာသို့ ရောက်ကြောင်း အကျင့်လမ်းကောင်း အစစ်အမှန်တရား ဒီ ၄-ပါးပါဘဲ၊ ဒုက္ခသစ္စာဆိုတာ ဘာလဲ၊ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း ထင်ရှား တွေ့သိနေရတာတွေဟာ ဒုက္ခသစ္စာတွေချည်းပါပဲ။ “ဆင်းရဲတွေချည်းပဲ”လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် လောကမှာ လူတွေက အဲဒီ မြင်ကြားတွေ့သိ နေရတာတွေအထဲမှာ နှစ်သက် သာယာစရာအကောင်းတွေ ချမ်းသာတွေ အများကြီး ရှိနေတယ်လို့ ထင်နေကြ တယ်၊ အဲဒါတွေကို အကုန်လုံး ဆင်းရဲချည်းပဲလို့သိမြင်ဖို့ သဘောကျဖို့ ခဲယဉ်းပါတယ်၊ သူတစ်ပါးကို သဘောကျအောင် ပြောဖို့ဆိုတော့ သာပြီးတော့ ခဲယဉ်းပါသေးတယ်။

မြင်ကြားတွေ့သိပြီး နှစ်သက်သာယာနေတာ ပျော်နေတာက သမုဒယသစ္စာ-ဆင်းရဲ ဖြစ်ပွားကြောင်း တရားတဲ့၊ အဲဒါလဲလူတွေက ချမ်းသာ ကြောင်းကလေးလို့ ထင်နေကြတယ်၊ နှစ်သက်သာယာစရာတွေကိုရပြီး နှစ်သက်သာယာနေရတာက အရသာ ရှိတယ်လို့ပဲ ထင်နေကြပါတယ်၊ ဒါကြောင့် သာယာစရာတွေကို များများရအောင်ပဲ ကြိုးစားနေ ကြတယ်၊ ဒီတော့ အဲဒီ နှစ်သက်သာယာတဲ့ တဏှာကို ဆင်းရဲကြောင်းလို့ မြင်ဖို့ရာ ခက်ပါတယ်၊ သူတစ်ပါးကို သဘောပေါက်အောင် ပြောဖို့ဆိုတော့ သာပြီး ခက်ပါသေးတယ်။

ယခု မြင်ကြားတွေ့သိနေတဲ့ ဒုက္ခသဘောတရားတွေ အကုန်လုံး ချုပ်ငြိမ်းရာ သဘောကို နိရောဓသစ္စာလို့ ဆိုပါတယ်၊ အဲဒီနိရောဓသစ္စာကိုလဲ သိဖို့ရာ အလွန်ခက်ပါတယ်၊ သူတစ်ပါးကို နားလည်အောင် ပြောဖို့ဆိုတော့ သာပြီးခက်ပါသေးတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီ နိရောဓခေါ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို ရောက်စေတတ်တဲ့ အကျင့်ကို သိဖို့လဲ ခက်တယ်၊ ကျင့်ဖို့လဲခက်တယ်၊

သူတစ်ပါးကိုပြောဖို့ဆိုတော့သာပြီး ခက်ပါသေးတယ်။ ဒါကြောင့် “ဒုဒ္ဓသာ-
မြင်နိုင်ခဲ့တယ်။ ဒေသေတုံ စ- ဟောရန်လဲ။ သုဒုက္ခရာ-အလွန်ခဲယဉ်း
တယ်”လို့ အဋ္ဌကထာဆရာကြီးက ညည်းညူလိုက်ပါတယ်။

ပြီးတော့ (၂)နံပါတ်က သတ္တဝါအကြောင်းတဲ့၊ ရုပ်နာမ် အစဉ်မျှသာ
ရှိတယ်။ သတ္တဝါရယ်လို့ တသီးတခြားမရှိဘူး၊ မပြတ်ဖြစ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်
အစဉ်မျှကိုပဲ သတ္တဝါလို့ခေါ်ရတယ်။ ဒါပေမဲ့သတ္တဝါလို့ခေါ်ရတဲ့ ရုပ်နာမ်
အစဉ်ထဲမှာ ကောင်းမှုကံဆိုတာလဲရှိတယ်။ အဲဒီကောင်းမှုကံကြောင့် ကောင်းတဲ့
ဘဝတွေမှာဖြစ်ပြီး ကောင်းကျိုးရမ်းသာတွေ ခံစားရတယ်။ မကောင်းမှု အကုသိုလ်
ကံဆိုတာလဲ ရှိတယ်။ အဲဒီ အကုသိုလ်ကံကြောင့် ယုတ်ညံ့တဲ့ ဘဝတွေမှာ
ဖြစ်ပြီး ဆင်းရဲဒုက္ခ ဆိုးကျိုးတွေ ခံရတယ်စသည်ဖြင့် သတ္တဝါရဲ့ အကြောင်းကို
သိဖို့သဘောပေါက်ဖို့ ခက်တယ်။ ပြောဟောဖို့ ဆိုတော့သာပြီး ခက်တော့
တာပဲ။

ပြီးတော့ (၃) နံပါတ်က ပဋိသန္ဓိ-ပဋိသန္ဓေနေပုံကလည်း အသိခက်
အပြောခက်တယ်တဲ့၊ ဟုတ်တယ်။ တစ်ဘဝကသေပြီး နောက်တစ်ဘဝမှာ
ဘယ်ပုံတယ်နည်းနဲ့ ဖြစ်တယ်ဆိုတာ သိဖို့လဲ ခက်တယ်။ ပြောဖို့လဲ ခက်တယ်။
ဘဝဟောင်းက ရုပ်နာမ်တွေ ဘာမှပြောင်းရွှေ့လိုက်ပါလာခြင်း မရှိပါဘဲ
ကိလေသာနဲ့ ကံ၏ အစွမ်းကြောင့် ဘဝအသစ်မှာ ရုပ်နာမ်အသစ်တွေ
ဖြစ်ပေါ်လာပုံဟာ သိနားလည်ဖို့ သဘောပေါက်ဖို့ ခက်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့
ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေ အနေနဲ့တော့ တော်တော်သိလွယ်သေးတယ်လို့ ဆိုနိုင်
ပါသေးတယ်။ သာပြီးခက်တာ ကတော့ ဒီဘဝက သေပြီးရင် ဘာမျှမရှိ တော့ပဲ
လုံးလုံး ပျောက်သွားတယ်လို့ အယူရှိနေတဲ့ လူတွေနဲ့ သေပြီးတဲ့ နောက်မှာ

ဘုရားသခင်ထံရောက်ရင်လဲရောက်၊ ဒါမှမဟုတ်ရင်လဲ ထာဝရငရဲရောက် တယ်လို့ အယူရှိနေတဲ့သူတွေအတွက် သိနားလည်ဖို့ သာပြီး ခက်ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ (၄) နံပါတ်က ပစ္စယာကာရ-ခေါ်တဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ကလဲ သိဖို့ ခက်ပါတယ်တဲ့။ ဒီပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ထဲမှာတော့ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့အခက် ၃-ခုလဲ ပါဝင်နေတယ်။ အနုလုံပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မှာ ဒုက္ခနဲ့ သမုဒယသစ္စာ ပါဝင်နေတယ်။ သတ္တဝါအကြောင်းနဲ့ ပဋိသန္ဓေအကြောင်းလဲ ပါဝင်နေတယ်။ ပဋိလုံပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မှာ နိရောဓနဲ့ မဂ္ဂသစ္စာ ပါဝင်နေတယ် ဒီတော့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်က သိဖို့လဲအခက်ဆုံး၊ ပြောဟောဖို့လဲ အခက်ဆုံးလို ဆိုရမှာပေါ့။ ဒါကြောင့် “ဣဗေ စတုရော ဓမ္မာ- ဤ ၄-မျိုးသောတရားတို့ကို။ ဒုဒ္ဒသာ- မြင်နိုင်ခဲ့ကုန်၏။ ဒေသေတုံ စ- ပြောဟောခြင်းငှါလည်း။ သုဒုက္ကရာ- အလွန်ပင်ခဲယဉ်းကုန်၏” လို့ ဒီလို ညည်းညူထားပါတယ်။ ဒါတွင် မကသေးဘူး-

“တသ္မာ အညတြ အာဂမာဓိဂမပ္ပတ္တေဟိ န သုကရာ ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒဿတ္ထဝတ္ထနာ”လို့ ဒီလိုလဲ ပြဆိုသွားပါသေးတယ်။

တသ္မာ-ထိုသို့ အခက် ၄-မျိုးထဲ၌ ပါဝင်သောကြောင့်။ အာဂမာ- ဓိဂမပ္ပတ္တေဟိ-အာဂမ အဓိဂမသို့ ရောက်ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို။ အညတြ- ကြည်ထား၍။ ဝါ-အာဂမ အဓိဂမနှင့် ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်တို့မှ အခြားတစ်ပါးသော သူတို့သည်။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဿ အတ္ထ ဝတ္ထနာ-ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၏ အနက် အဖွင့်ကို။ န သုကရာ- ပြုရန်မလွယ်ပါဘူးတဲ့။ ဆိုလိုတာကတော့ အဓိဂမဆိုတဲ့ အရိယမဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ရပြီး ရောက်ပြီး ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုရင်လဲ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ရဲ့ အနက်ကို ဖွင့်ပြပြောဟောဖို့ လွယ်ကူဖွယ် ရှိတယ်။ သို့မဟုတ် အာဂမခေါ်တဲ့ ပိဋကတ် ၃-ပုံကို နှုတ်တက်ရပြီး တတ်သိနားလည်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုရင်လဲ လွယ်ကူဖွယ်

ရှိတယ်။ အရိယ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကိုလဲ မရ၊ ပိဋကတ်ကိုလဲ မတတ်သိ မကျေပွန်
ရင်တော့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ဖွင့်ပြ ပြောဟောဖို့ ခက်တယ်-လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

အဋ္ဌကထာဆရာကတော့ အာဂမ၊ အဓိဂမ နှစ်ပါးလုံးနဲ့ ပြည့်စုံ နေတဲ့
ပုဂ္ဂိုလ်လဲဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အရဟတ္တမဂ်ဆိုတဲ့ အဓိဂမကို
မရောက်သေးတောင်မှ အောက်မဂ်ဖိုလ်ဆိုတဲ့ အဓိဂမကိုတော့ ရောက်ပြီးဖြစ်နိုင်
ပါတယ်။ အကယ်၍ အဓိဂမကို မရောက်သေးတောင်မှ အာဂမခေါ်တဲ့ ပိဋကတ်
ကိုတော့ ကောင်းကောင်းကြီး တတ်သိနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဋ္ဌကထာဆရာ
အတွက်ဆိုရင်တော့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ဖွင့်ပြဖို့ လွယ်ကူဖွယ်ရာ ရှိပါတယ်။
ဒါပေမယ့် သူရေးထားတဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အဖွင့်ကို နောင်လာနောက်သားတွေ
ရိုရိုသေသေ လေးလေးစားစား ကြည့်ရှုလေ့လာစေလိုတဲ့အတွက် ဖွင့်ဆိုဖို့
ခက်ကြောင်းကို ဖော်ပြခြင်းဖြစ်တယ်လို့ မှတ်ယူရပါတယ်။ ဒါလောက်တွင်တောင်
မကသေးဘူး၊ သာပြီး လေးနက်အောင် ဒီလိုလဲညည်းညူသွားပါသေးတယ်။

ဝတ္ထုကာမော အဟံ အဇ္ဇ၊ ပစ္စယာကာရဝတ္ထနံ။

ပတိဋ္ဌံ နာဓိဂစ္ဆာမိ၊ အဇ္ဈောဂါဇ္ဈော သာဂရံ။

ပစ္စယာကာရဝတ္ထနံ-ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၏အဖွင့်ကို။ ဝတ္ထုကာမော-
ဆိုလိုသော။ အဟံ-ငါ အဋ္ဌကထာဆရာသည်။ အဇ္ဇ-ယခု။ ပတိဋ္ဌံ-
ထောက်တည်ရာအားထားရာကို။ နာဓိဂစ္ဆာမိ-မရပါ။ ကိမိဝ-အဘယ်ကဲ့သို့
နည်းဟူမှု။ သာဂရံ-သမုဒ္ဒရာ ပင်လယ်သို့။ အဇ္ဈောဂါဇ္ဈော တူဝ- သက်ဆင်း
မိသောသူ ကဲ့သို့ပင် ဖြစ်ပါတော့သည်-လို့ ညည်းညူပြီး ပြဆိုသွားပါတယ်။
ပင်လယ်ကူး သင်္ဘောကြီးများနဲ့ပင်လယ်ထဲ သွားနေရင်း ပင်လယ်ထဲ ခုန်ချလိုက်
မယ်ဆိုရင် အဲဒီလူဟာ ဘယ်မှာမှ ထောက်ရာတည်ရာကို မရနိုင်ဘူး၊ နစ်မြုပ်သွား

ဖို့ပဲ ရှိတယ်။ အဲဒါလိုပါပဲတဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၏အဖွင့်ကို ရေးမယ်လို့ ကြံစည်လိုက်တဲ့ အခါ အဋ္ဌကထာဆရာမှာ ထောက်တည်ရာကို မရနိုင်ဘဲ ရှိနေပါတယ်တဲ့။ ဒါလဲ လေးနက်စေချင်လို့ ပြဆိုတဲ့ စကားပါပဲ။

ဒီလို ထောက်တည်ရာကို မရနိုင်အောင် ဖြစ်နေယင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အဖွင့်ကို ဘယ်လိုလုပ်ပြီး ရေးခဲ့ပါသလဲဆိုတော့ ပိဋကတ်သုံးပုံ ဒေသနာတော် နဲ့ ဆရာအစဉ်အဆက် ပို့ချနေတဲ့ အဖွင့်အဋ္ဌကထာ ဟောင်းဆိုတဲ့ ဒီနှစ်မျိုးကို မှီငြမ်းပြုပြီးတော့ ရေးသားရတယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းလဲ ဖော်ပြ ဝန်ခံသွားပါတယ်။ ယခု ဘုန်းကြီးလဲ ဒီ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော်ကို ဟောတာဟာ အဲဒီ ပိဋကတ် ဒေသနာတော်များနဲ့ အဋ္ဌကထာတွေကို အမှီပြုပြီး ဟောရတာပါပဲ။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော်ရဲ့ နက်နဲပုံကို ယခုလောက် အကျယ်ချဲ့ပြီး ပြောရတာဟာ တခြားကြောင့် မဟုတ်ဘူး။ ရှိရှိသေသေ လေးလေးစားစားနဲ့ သက်ဝင်ပြီး နာယူမှ သဘောပေါက် နားလည်နိုင်မယ်ဆိုတာကို သိစေချင်လို့ပါပဲ။ ဟောတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာ လွယ်လွယ်ကူကူနဲ့ ဟောရတာ မဟုတ်ဘူး။ ခဲခဲယဉ်းယဉ်းနဲ့ ဟောရတယ်ဆိုတာကို သိထားတော့ နာတဲ့ သူတွေကလဲ အလွန်နက်နဲပြီး အသိခက်တဲ့ ဒီ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားကို အထူးသဖြင့် ရှိသေလေးစားစွာနဲ့ စူးစူးစိုက်စိုက် နာမယ်လို့ နှလုံးသွင်းထားကြဖို့ပါပဲ။ လေးလေးစားစားနဲ့ နာမှလဲ ဒီတရားက သဘောပေါက်နိုင်မှာ။ ပေါ့ပေါ့ဆဆနဲ့တော့ သဘောပေါက် သိနားလည်မှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒီပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားကို သိသင့်သလောက်မှ မသိရင်လဲ တစ်နေ့ကပြောခဲ့တဲ့ စာပေါင်းသိုက် ဥပမာလိုပဲ သံသရာထဲမှာသာ ချာချာလည်ပြီး ဒုက္ခတွေနဲ့ တွေ့နေရလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် လေးလေးစားစားနဲ့ စူးစူးစိုက်စိုက် နာယူကြပေတော့။ ယခု ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာကို စပြီးဟောတော့မယ်။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာ ပါဠိ

အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ၊ သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ၊ ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပံ၊ နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတနံ၊ သဠာယတနပစ္စယာ ဖဿော၊ ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ၊ တဏှာပစ္စယာ ဥပါဒါနံ၊ ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝေါ၊ ဘဝပစ္စယာ ဇာတိ၊ ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏံ သောကပရိဒေဝဒုက္ခ- ဒေါမနဿုပါယာသာ သမ္ဘဝန္တိ၊ ဝေမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတိ။

ဒါက ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာပါဠိ မူရင်းခေါင်းစဉ်ပဲ၊ ဒီ ပါဠိကတော့ နှုတ်တက်ရနေတဲ့သူတွေ အများကြီးရှိပါတယ်။ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက မြန်မာလို ပြန်ထားတယ်။ ယခု အဲဒီ မြန်မာပြန်ကို ဆိုကြရမယ်။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် မြန်မာပြန်

အဝိဇ္ဇာကြောင့် အားထုတ်မှုသင်္ခါရတို့ ဖြစ်ကြသည်။ သင်္ခါရကြောင့် ဘဝသစ်ဝိညာဏ်ဖြစ်သည်။ ဝိညာဏ်ကြောင့် နာမ်ရုပ်ဖြစ်သည်။ နာမ်ရုပ်ကြောင့် အာယတန ၆-ပါး ဖြစ်သည်။ အာယတနကြောင့် အာရုံတွေမှု ဖဿ ဖြစ်သည်။ ဖဿကြောင့် အကောင်းအဆိုး ခံစားမှုဝေဒနာ ဖြစ်သည်။ ဝေဒနာကြောင့် တပ်မက်ဆာလောင်မှု တဏှာ ဖြစ်သည်။ တဏှာကြောင့် စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါနံ ဖြစ်သည်။ ဥပါဒါနံကြောင့် ဖြစ်ကြောင်းကံ ဘဝ ဖြစ်သည်။ ဖြစ်ကြောင်းကံကြောင့် ဘဝအသစ်ဖြစ်မှု ဇာတိပေါ်လာသည်။ ဇာတိကြောင့် အိုခြင်း သေခြင်း ပေါ်လာသည်။ ဖိုရိမ်ပူဆွေးခြင်း ငိုကြွေးခြင်း ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း စိတ်ဆင်းရဲခြင်း စိတ်နှလုံး၏ ပြင်းစွာပူပန်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပေါ်လာကြသည်။ ဤအစဉ်ဖြင့် ချမ်းသာနှင့် မရောမယှက် သက်သက်ဆင်းရဲ အစုမျှသာလျှင် ဖြစ်ပေါ်လျက် ရှိချေသည်။

အဝိဇ္ဇာဆိုတာ ဘာလဲ

“အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ၊ အဝိဇ္ဇာဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ သင်္ခါရာ၊ အားထုတ်မှု သင်္ခါရတို့သည်။ သမ္ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏”လို့ ဆိုရာမှာ အဝိဇ္ဇာဆိုတာက ဘယ်လိုဟာလဲဆိုရင် မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင်ပဲ ဒီလိုမေးခွန်းထုတ်ပြီး ဖြေရှင်းထားတာ ရှိပါတယ်။ ပါဠိသက်သက်ကို မရွတ်ဘဲ အနက်ကိုသာ ပြန်ဆိုပြသွားမယ်။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့။ အဝိဇ္ဇာ-အဝိဇ္ဇာဟူသည်မှာ။ ကတမာ ၈-အဘယ်ပါနည်းဟူမူ။ ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့။ ဒုက္ခေ-ဆင်းရဲတရား၌။ ဝါ၊ ဒုက္ခသစ္စာ၌။ ယံ အညာဏံ-အကြင်မသိသော သဘောသည်လည်းကောင်း။ ဝါ-အသိဉာဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် သဘောသည်လည်းကောင်း။ ဝါ-မှားယွင်းစွာ သိမြင် ထင်မှတ်ခြင်း သဘောသည်လည်းကောင်း။ ဒုက္ခသမုဒယေ-ဆင်းရဲဖြစ်ပွားကြောင်း သမုဒယသစ္စာ၌။ ယံ အညာဏံ-အကြင်မသိသော သဘောသည်လည်းကောင်း။ ဒုက္ခနိရောဓေ-ဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်းရာ နိရောဓသစ္စာ၌။ ယံ အညာဏံ-အကြင်မသိသော သဘောသည်လည်းကောင်း။ ဒုက္ခနိရောဓေါပိနိယာ ပဋိပဒါယ-ဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်းရာသို့ ဆိုက်ရောက်တတ် ဆိုက်ရောက်စေတတ်သော မဂ္ဂသစ္စာ၌။ ယံ အညာဏံ-အကြင်မသိသော သဘောသည် လည်းကောင်း။ အတ္ထိ-ရှိ၏။ ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့။ အယံ-ဤ သစ္စာ ၄-ပါး၌ မှန်ကန်စွာမသိ မှားယွင်းစွာ သိမြင်ထင်မှတ်သော သဘောကို။ အဝိဇ္ဇာ-အဝိဇ္ဇာဟူ၍။ ဝုစ္စတိ-ခေါ်အပ်ပေ၏-တဲ့။

ဝိဇ္ဇာဆိုတာက သိတာ၊ အဝိဇ္ဇာဆိုတာက မသိတာ၊ သိတာနဲ့ မသိတာဟာ ပြောင်းပြန်ဆန့်ကျင်ဘက်ပဲ။ အလင်းနဲ့အမှောင် ဆန့်ကျင်

ဘက်ဖြစ်သလိုပါပဲ။ “ဝိဇ္ဇာက သိတယ်”ဆိုတာ ဘာကိုသိသလဲ၊ သစ္စာ ၄-ပါးကို အမှန်အတိုင်းသိတယ်။ “အဝိဇ္ဇာက မသိ”ဆိုတာလဲ သစ္စာ ၄-ပါးကို အမှန်အတိုင်းမသိတာပါပဲ။ အမှန်အတိုင်း မသိဘူးဆိုရင် အလွဲ အမှားကို သိတော့တာပါပဲ။ ဒါကြောင့် အဋ္ဌကထာမှာ “အဝိဇ္ဇာ၊ အဝိဇ္ဇာသည်။ အပ္ပဋိပတ္တိ မိစ္ဆာပဋိပတ္တိတော၊ မှန်စွာမသွားခြင်း မသိခြင်း၊ မှားယွင်းစွာသွားခြင်း မှားယွင်းစွာ သိခြင်းတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်။ ဒုဝိဇာ၊ နှစ်ပါးအပြားရှိ၏”လို့ ဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီအဋ္ဌကထာကိုနိဗ္ဗာန်တော့ ဘုန်းကြီးက ခေါင်းစဉ် ဆောင်ပုဒ်မှာ “အမှန်မသွား၊ အမှားမြင်ကာ၊ အဝိဇ္ဇာကြောင့်”လို့ ဒီလိုစီထားတယ်။ တော်တော်ကြာမှ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကိုလဲ ဆိုကြရမယ်။

ဒုက္ခကို မသိတာ အဝိဇ္ဇာ

အမှန်မသွား ဆိုတာအပ္ပဋိပတ္တိအဝိဇ္ဇာပါပဲ။ အမည်းကို မြင်တွေ့နေပါလျက်နဲ့ အမည်းလို့မသိတာလို ဆင်းရဲအစစ် ဒုက္ခသစ္စာတွေကို တွေ့နေပါလျက်နဲ့ ဆင်းရဲလို့ မသိတာ မထင်တာဟာ အဝိဇ္ဇာပဲ။ အမှားမြင်တယ် ဆိုတာကတော့ မိစ္ဆာပဋိပတ္တိ အဝိဇ္ဇာပါပဲ။ အမည်းကို မြင်တွေ့နေပါလျက်နဲ့ အဖြူ-လို့ ထင်တာလို ဆင်းရဲအစစ် ဒုက္ခသစ္စာတွေကို တွေ့နေပါလျက်နဲ့ ချမ်းသာတွေ၊ အကောင်းတွေလို့ ထင်မှတ်နေတာဟာ မှားယွင်းစွာသိတဲ့ အဝိဇ္ဇာပါပဲ။

အဝိဇ္ဇာက မျက်စိလည်တာနဲ့ တူတယ်

လောကမှာ ရွာနာမည်ကို မသိတာ လူနာမည်ကို မသိတာ ဒီလို ရိုးရိုးမသိတာကတော့ မသိရုံမျှဘဲ၊ အလွဲတွေ လျှောက်သိတာရယ်လို့ မရှိဘူး။

ဒီအဝိဇ္ဇာက မသိဆိုတာကတော့ မသိရုံတွင် မဟုတ်ဘူး၊ အလွဲတွေကိုလဲ လျှောက်ပြီး သိသေးတယ်၊ မျက်စိလည်တာနဲ့ တော်တော်တူပါတယ်၊ မျက်စိ လည်တဲ့ လူဟာ အရှေ့ အနောက် တောင်မြောက်ကို အမှန်အတိုင်း မသိရုံ တွင် မဟုတ်ဘူး၊ အရှေ့အရပ်ကို အနောက်လိုလဲ ထင်တတ်တယ်၊ တောင် အရပ် မြောက်အရပ်လိုလဲ ထင်တတ်တယ်၊ အနောက်အရပ် တောင်အရပ် မြောက်အရပ်တွေကိုလဲ ဒီလိုပဲ အလွဲအမှား ထင်နေတတ်တယ်၊ ဒါလိုပဲ ဒီ အဝိဇ္ဇာကလဲ ဆင်းရဲတရားတွေကို အမှန်အတိုင်း မသိဘူးဆိုရာမှာ သူက မသိရုံတွင် မဟုတ်ဘူး၊ ချမ်းသာတွေလို့ အလွဲအမှားတွေကိုလဲ လျှောက်သိ သွားတယ်၊ ယခု ပြောခဲ့တာက ကျမ်းဂန်သဘော စာသဘောနဲ့ ပြောလာတာ၊ ဒီလောက်နဲ့တော့ ကောင်းကောင်း နားလည်ကြမှာ မဟုတ်သေးဘူး၊ ဒါကြောင့် အများရဲ့ ကိုယ်တွေ့နဲ့ကပ်ပြီး ပြောရဦးမယ်။

ဒုက္ခသစ္စာဆိုတာ စာအုပ်ထဲမှာ ရှိတာလိုလို တချို့က ထင်နေကြ တယ်၊ စာအုပ်ထဲမှာ မဟုတ်ဘူး၊ မိမိကိုယ်ထဲမှာ ရှိနေတာ၊ မျက်စိက မြင်နေတာဟာ ဒုက္ခသစ္စာပဲ၊ မြင်ရတာကလည်း ဒုက္ခသစ္စာပဲ၊ နားက ကြားနေတာဟာ ဒုက္ခသစ္စာပဲ၊ ကြားရတာလည်း ဒုက္ခသစ္စာပဲ၊ နှာခေါင်းက နံတာ၊ လျှာက စားသိတာတွေလည်း ဒုက္ခသစ္စာပဲ၊ ကိုယ်ထဲက အကောင်း အဆိုးအမျိုးမျိုး ထိသိတာတွေ၊ ထိသိရတာတွေလဲ ဒုက္ခသစ္စာပဲ၊ စိတ်ကူး စဉ်းစား ကြစည်နေတာတွေ ကြစည်မိတာတွေလဲ ဒုက္ခသစ္စာတွေပဲ၊ ကွေးတာ ဆန့်တာတွေ၊ လှုပ်ရှားသွားလာနေတာတွေလဲ ဒုက္ခသစ္စာပဲ၊ ကိုယ်အမူအရာ အမျိုးမျိုးကို ပြုလုပ်နေရတာတွေ နှုတ်ကပြောဆို နေတာတွေလဲ ဒုက္ခသစ္စာပဲ၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ယခုပြောခဲ့တဲ့ မြင်မှု၊ ကြားမှု၊ နံမှု၊ စားသိမှု၊ တွေ့ထိမှု၊ ကြံသိမှု၊ လှုပ်ရှားပြုပြင်မှုတွေဟာ ခဏမခဲ ဖြစ်ပျက်နေလို့ မမြဲဘူး၊ မမြဲလို့

နှစ်သက်သာယာဖွယ် မဟုတ်ဘူး၊ အမှန်အတိုင်း သိရရင် ဘယ်အချိန်မဆို သေနိုင်တဲ့အတွက် ကြောက်စရာတွေချည်းပဲ၊ ဒါကြောင့် ဆင်းရဲတွေချည်းပဲ၊ ဒုက္ခသစ္စာတွေချည်းပဲ၊ ဒါတွေကို တုံ့လူတွေက ဆင်းရဲလို့ ထင်ကြရဲ့လား၊ အများအားဖြင့်ဆိုရင် ဆင်းရဲလို့ မထင်ကြပါဘူး၊ ဘယ်လိုထင်နေကြသလဲ၊ အဲဒါတွေကို ချမ်းသာတွေ၊ အကောင်းတွေလို့ပဲ ထင်နေကြပါတယ်၊ ဟုတ်ကြရဲ့မဟုတ်လား။

ဟုတ်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့်ပဲ အမြင်ကောင်းတွေကို မြင်ရအောင် အားထုတ်နေကြတယ်၊ အကြားကောင်းတွေ ကြားရအောင်လို့လဲ အားထုတ်နေကြတယ်၊ အနံ့ကောင်း၊ အစားကောင်းတွေကို နံရ၊ စားရအောင်လို့လဲ အားထုတ်နေကြတယ်၊ အတွေ့အထိ ကောင်းတွေနဲ့လဲ တွေ့ထိရအောင်လို့ အားထုတ်နေကြတယ်၊ ဒီလို အားထုတ်နေကြတာတွေဟာ ဆင်းရဲလို့ မထင်လို့ပေါ့၊ ချမ်းသာတယ် ကောင်းတယ် ထင်လို့ပေါ့၊ ဒါဟာ ဒုက္ခသစ္စာကိုချမ်းသာလို့ အလွဲသိနေတာ၊ ထင်နေတာပါပဲ၊ ဒီလို အလွဲသိတာကို အဝိဇ္ဇာလို့ ခေါ်တာပဲ၊ သဘောပေါက်ကြပြီလား၊ ဒီ အဝိဇ္ဇာက ဆင်းရဲကိုပဲ ချမ်းသာထင်နေတော့ အဲဒီဆင်းရဲတွေကို အကောင်းမှတ်ပြီး ရှာကြအားထုတ်နေကြရတော့တာပေါ့။

မျက်မှန်စိမ်းနဲ့လဲ တူတယ်

ဥပမာအားဖြင့် မြင်းကို မျက်မှန်စိမ်းတပ်ပြီး မြက်ခြောက်တွေကို ကျွေးတာနဲ့တူပါတယ်၊ အဲဒါက ကိုယ်တိုင်တော့ မတွေ့ဖူးပါဘူး၊ ကြားဖူး ရုံပါပဲ၊ ဒါပေမဲ့ အသင့်ယုတ္တိတော့ ရှိပါတယ်၊ မျက်မှန်စိမ်း တပ်ထားတော့ မြင်းက

မြက်ခြောက်တွေကို မြက်စိုထင်ပြီး ငြိန်ငြိန်ရှက်ရှက် စားသတဲ့၊ အဲဒါလိုပါပဲ သတ္တဝါတွေမှာ အဝိဇ္ဇာဆိုတဲ့ မျက်မှန်စိမ်းကြောင့် ဆင်းရဲတွေကို ချမ်းသာ ထင်မှတ်ပြီး ငြိန်ငြိန်ရှက်ရှက် ဖြစ်နေကြတယ်။ မြင်တိုင်း၊ ကြားတိုင်း၊ တွေ့တိုင်း၊ သိတိုင်း ရှုမှတ်လို့ ရုပ်နာမ်အဖြစ်အပျက်ကို တွေ့မြင်ပြီး မမြဲဘူး ဆိုတာကို အမှန်အတိုင်း သိနေရင်တော့ ဆင်းရဲတွေချည်းပဲလို့လဲ သိမြင်လာမယ်။ အဲဒါဟာ အဝိဇ္ဇာဆိုတဲ့ မျက်မှန်စိမ်း ကင်းသွားလို့ အမြင်မှန် ပေါ်လာတာပါပဲ။

မျက်စိကွယ်နေတာနဲ့လဲတူတယ်

တစ်နည်း ဥပမာကတော့ မျက်စိကွယ်နေတဲ့လူဟာ မျက်စိက မမြင်နိုင် တော့ ဖြူမှန်း၊ မည်းမှန်း မသိဘူး။ အရောင်အဆင်းကောင်းတာ မကောင်းတာကို မသိဘူး။ အဲဒီ မျက်စိကွယ်နေတဲ့လူကို အခြား လူတစ်ယောက်က ညစ်ပေနေတဲ့ လုံချည်တစ်ထည် လာပေးတယ်။ ဒီလုံချည်ဟာ အင်မတန် အရောင်အဆင်း တောက်ပြောင်လှပတဲ့ အဖိုးတန်လုံချည်ပါလို့ ပြောပြီး ပေးတယ်ဆိုပါတော့။ အဲဒါကို မျက်စိကွယ်နေတဲ့ လူက အဟုတ်မှတ်ပြီး ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာနဲ့ လက်ခံပြီး ဝတ်လဲ ဝတ်နေတယ်။ သူ့စိတ်ထဲမှာ အင်မတန် အရောင်အဆင်း လှပတဲ့ လုံချည်ပဲလို့ ထင်ပြီး အဲဒီလုံချည်ကို အင်မတန်လဲ မြတ်နိုးနေတယ်။ အဲဒါဟာ ဘာကြောင့်လဲ? ကိုယ်တိုင်က မမြင်နိုင်တာနဲ့ ဟိုလူပြောတဲ့အတိုင်း ယုံကြည်ပြီး သဘောကျနေရတာပါပဲ။ အဲဒီလူဟာ ဆေးကောင်းတွေ့လို့ နေချင်းညချင်းပဲ မျက်စိ အလင်းရတယ်ဆိုရင် သူ့လုံချည်အကြောင်းကိုလဲ အမှန်အတိုင်း သိရမယ်။ ဟိုလူ လိမ်ထားလို့ အများကြီး အထင်လွဲခဲ့တယ် ဆိုတာလဲ သိရမယ်။ ဒီလို သိမြင်တော့ ညစ်ပေနေတဲ့လုံချည်ကို ချက်ချင်း ပဲခွနဲ့ပစ်လိမ့်မယ်။ အဲဒါလိုပါပဲ။ သတ္တဝါတွေမှာ ဝိဇ္ဇာဆိုတဲ့ ဉာဏ်မျက်စိက

မရှိလို့ အဝိဇ္ဇာဆိုတဲ့ လူလိမ်က ညွှန်ပြထားတဲ့အတိုင်း အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဖြစ်တဲ့ ဆင်းရဲအစစ်တွေကိုပဲ နိစ္စ၊ သုခ၊ အတ္တလို့ ထင်ပြီး နှစ်သက်သာယာနေကြတာ။ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း မိမိသန္တာန်မှာ ဖြစ်ပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ်တွေကို ရှုမှတ်လို့ အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ သဘောတွေကို သိတဲ့ဝိဇ္ဇာဉာဏ် မျက်စိ အလင်းပေါ်လာရင်တော့ ယခု မြင်၊ ကြား၊ တွေ့သိနေတဲ့ သဘောတွေ ဟာ အကုန်လုံး ဆင်းရဲတွေချည်းပဲလို့ အမြင်မှန် ရလာနိုင်ပါတယ်။

ဝိပဿနာ ရှုတယ်ဆိုတာ စာအုပ်ကြီးနဲ့ ကျွန်မှတ်ခွတ်ဆိုပြီး ရှုနေရတာ မဟုတ်ဘူး။ ကိုယ်ထဲမှာ သူ့အလိုလို ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ သဘောတရားတွေကို သတိပညာနဲ့ စောင့်ပြီးတော့ မပြတ်ရှုနေရတာပဲ။ ဘယ်လိုဟာတွေလဲဆိုရင် ကိုယ်တိုင် မြင်ကြားတွေ့သိနေတဲ့ဟာတွေပါပဲ။ ထင်ပေါ်လာတဲ့ အာရုံတရား တွေရော၊ သိသိနေတဲ့ အာရမ္မဏိက စိတ်နာမ်တရားတွေရော - အဲဒါတွေကို မပြတ်စောင့်ပြီး ရှုမှတ်နေရင် သူ့သဘောအမှန်တွေကို အကုန်သိနိုင်ပါတယ်။ သမာဓိဉာဏ် အားရှိလာတဲ့အခါမှာ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ချက်ချင်းပဲ ပျောက်ပျောက် သွားတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ အဲဒီတော့ ဖြစ်ပေါ်ပြီး ပျောက်ပျက်သွားလို့ မမြဲဘူးဆိုတာကိုလဲ လက်နဲ့ ကိုင်ကြည့်ရသလိုပဲ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိရတယ်။ မမြဲဘူးလို့သိတော့ ဆင်းရဲပဲ၊ အနတ္တသဘော တရားမျှပဲ ဆိုတာကိုလဲ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိရတယ်။

မရှုလို့ အဝိဇ္ဇာက ဖုံးကွယ်တာ

ယခု ပကတိလူတွေ အမှန်အတိုင်းမသိကြတာကတော့ အဝိဇ္ဇာက ဖုံးကွယ်ထားလို့ မသိတာ။ အဝိဇ္ဇာက ဖုံးကွယ်ထားတယ်ဆိုတာလဲ မရှုမှတ်လို့ ဖုံးကွယ်နိုင်တာပဲ။ တစ်စုံတစ်ခုသော ဝတ္ထုပစ္စည်းကို အဝတ်နဲ့ အုပ်ဆောင်းနဲ့

ဖုံးထားသလို အမြဲဖုံးကွယ်နေတာ မဟုတ်ပါဘူး။ မရှုမမှတ်တဲ့အတွက် အဝိဇ္ဇာက သိရိုးသိစဉ် အတိုင်း “ဒါက လူပဲ ယောက်ျားပဲ မိန်းမပဲ လက်ပဲ ခြေပဲ မျက်နှာပဲ” စသည်ဖြင့် အလွဲလွဲ သိသိနေတာကို ဖုံးကွယ်တယ်လို့ဆိုပါတယ်။ ဟုတ်တယ်။ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း ကြံသိတိုင်း မရှုမမှတ်တဲ့ သူတွေမှာ အဝိဇ္ဇာကချည်းအလွဲတွေကို သိသိနေတယ်။ ဒီတော့ မြင်တယ်ဆိုတာကို ရုပ်နာမ်မျှပဲလို့လဲ သဘောမှန်ကို သိခွင့်မရဘူး။ ဖြစ်ပြီးပျောက်သွားတယ်။ မမြဲဘူးလို့လဲ သိခွင့်မရဘူး။ လှပတယ် ကောင်းတယ်လို့ချည်း သူကသိပြီး ဖြစ်ဖြစ်နေတယ်။ ဆင်းရဲပဲလို့လဲ သိခွင့်မရဘူး။ လူပဲ မိန်းမပဲ ယောက်ျားပဲ စသည်ဖြင့် အတ္တကောင်အနေနဲ့ချည်း သိပြီး ဖြစ်ဖြစ်နေတယ်။ အနတ္တပဲလို့လဲ သိခွင့်မရဘူး။ အဲဒီလိုဖြစ်နေတာကို အဝိဇ္ဇာကဖုံးကွယ်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

ဖြစ်ခိုက် ရုပ်နာမ်တရားတွေကို လုံးလုံးမရှုတဲ့ သူတွေမှာဆိုရင် မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း အဝိဇ္ဇာက အကုန်လုံးလိုက်ပြီး ဖုံးကွယ်နေတယ်။ အမြဲတည်နေတဲ့ မိန်းမ ယောက်ျား ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါတွေပဲလို့သာ ထင်နေတယ်။ ချမ်းသာ၊ ကောင်းစားမှုတွေ အများကြီး ရှိနေတယ်လို့သာ ထင်နေတယ်။ တချို့များသေသည်တိုင်အောင် တစ်သက်လုံး တစ်ခါမျှ မရှုနိုင်လို့ တစ်ကြိမ်တစ် ခါမျှ ရုပ်နာမ်တရားအမှန်ကို မသိရရှာဘူး။ ရုပ်နာမ်အကြောင်း ဘာမျှ မသိရဘဲနဲ့ သေသွားကြရတာတယ်။ ဖြစ်ခိုက်ဖြစ်ခိုက် ကိုလိုက်ပြီး ရှုနေတဲ့သူမှာတော့ ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း ရုပ်နာမ်တရားသဘောမှန်တွေ ကို သိရတယ်။ ဒါပေမဲ့ ရှုခါစမှာတော့ သိပ်မသိသေးဘူး။ သတိ သမာဓိ ဉာဏ်က ထူထောင်ခါစဆိုတော့ အားမရှိသေး ဘူး။ အလွန်နွေးကွေးနေတယ်။ အဝိဇ္ဇာဆိုတဲ့ ပကတိအသိတွေက အလွန်ပဲ မြန်နေတယ်။ ဒါကြောင့် ထင်ရှားပေါ်လာတဲ့အာရုံကို မြင်တဲ့အခါမှာ မြင်တယ်လို့ မရှုရသေးခင် အဝိဇ္ဇာဆိုတဲ့ ပကတိအသိက အလျင်သိသွားတယ်။ ရှုမှတ်သိတာ

က နောက်ကျ နောက်ကျနေတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် ရှုမှတ်ခါစ ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ရှုပ်
နာမ် သဘောတရားတွေကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ပြတ်ပြတ်သားသား မသိရ
သေးဘူး။ ရှုဖန်များလာတဲ့ အခါကျတော့ သတိ သမာဓိနဲ့ အသိဉာဏ်တွေက
ရင့်ကျက်ပြီး လျင်မြန်လာတယ်။ အဲဒီအခါကျတော့ ကွဲကွဲပြားပြား ရှင်းလင်း
သိလာတယ်။

ဝိဇ္ဇာဉာဏ်က အမှန်အတိုင်း သိပုံ

သိပုံကတော့ “ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ထိုင်တယ်”စသည်ဖြင့် မှတ်
နေရင်း ကိုယ်ထဲမှာ တစ်နေရာရာက ယားတာပေါ်လာယင် အဲဒီ ယားတဲ့
သဘောကလေးကို ယားတယ် ယားတယ်လို့ သူ့အလိုလိုပဲ သိလျက် သိလျက်
ဖြစ်နေတယ်။ ယားတဲ့ နေရာက လက် ခြေ ခေါင်း ကိုယ်ရယ်လို့ ပကတိ
သိနေကျ ပုံသဏ္ဌာန် နိမိတ်တွေလဲမပေါ်လာဘူး။ “ငါယားတယ်” လို့လဲ
နှလုံးမသွင်းမိဘူး။ ယားတဲ့ အခံခက်တဲ့သဘောကလေးတွေသာ တစ်ခုပြီးတစ်ခု
ဆက်ခါဆက်ခါပေါ်နေတယ်။ ပူတယ်ဆိုရင်လဲ ပူတဲ့ သဘောကလေးသာ
ဆက်ခါ ဆက်ခါ ပေါ်နေတယ်။ နာကျင်ရင်လဲ ဒီအတိုင်းပဲ နာကျင်တဲ့၊
အခံခက်တဲ့ သဘောကလေးတွေသာ ဆက်ခါဆက်ခါ ပေါ်နေတယ်။ အဲဒါ
ကလေးတွေလဲ မြဲဟည်နေတာရယ်လို့ မရှိဘူး။ မှတ်ရင်း မှတ်ရင်း
ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုသာ တွေ့ရတယ်။ ဒါကြောင့် မမြဲတဲ့ တရားတွေပဲ
ဆိုတာ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့တွေ့ပြီးထင်ရှားသိရတယ်။ အဲဒီ လိုအခါမှာ ကိုယ်
အမှုအရာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ စိတ်အမှုအရာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဝေဒနာပဲဖြစ်ဖြစ် ပေါ်လာသမျှတွေကို
ရှုမှတ်တဲ့အသိက အလျင်ကျပြီး သိသိနေတယ်။ လက်ပဲ ခြေပဲ ကိုယ်ပဲ လူပဲ
စသည်ဖြင့် ထင်လာခဲ့တဲ့ ပကတိ အသိဟာ သိခွင့်မရသလောက်ပဲ ဖြစ်နေတယ်။

အဲဒါဟာ အဝိဇ္ဇာက မနုဏ္ဍယ်နိုင်ဘဲ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်က အမှန်အတိုင်း သိသိသွားပုံပါပဲ။

အဲဒီလို အသိဉာဏ်နဲ့ မပြည့်စုံသေးခင်တော့ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်းဟာ ပကတိအသိကချည်း ဦးစီးပြီးတော့ မြင်ရတာလဲကောင်း၊ ကြားရတာလဲကောင်း စသည်ဖြင့် အကောင်းတွေကို တွေ့နေရတယ်လို့ချည်း ထင်နေတတ်ပါတယ်။ အဲဒါဟာ အမှန်မသွား အမှားမြင်နေတဲ့ သဘောပါပဲ။ ဒါကြောင့် “အမှန်မသွား၊ အမှားမြင်ကာ၊ အဝိဇ္ဇာကြောင့်”လို့ ဆောင်ပုဒ်မှာ ပြထားပါတယ်။ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း ခွဲရ ၆-ပါးက ပေါ်လာသမျှတွေဟာ ဖြစ်ပြီး ပျက်သွားလို့ ဒုက္ခသစ္စာ ဆင်းရဲ တရားတွေချည်းပဲ။ အဲဒါတွေကို ဆင်းရဲပဲလို့ မသိတာ မထင်တာက အဝိဇ္ဇာတဲ့။ အဲဒီ မြင်ကြား တွေ့သိရတာတွေကိုပဲ ချမ်းသာတွေ၊ အကောင်းတွေ လို့ ထင်တာကလဲ အလွဲသိ တဲ့ အဝိဇ္ဇာတဲ့။ အမှန်အတိုင်း မသိတာလဲ အဝိဇ္ဇာပဲ။ အလွဲသိတာလဲ အဝိဇ္ဇာပဲ။ အဝိဇ္ဇာက အမှန်မသိတာနဲ့ အလွဲသိတာ ဒီလိုနှစ်မျိုး နှစ်မျိုးချည်းပဲ။ အဲဒါကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း ခွဲရ ၆-ပါးက ထင်ပေါ် လာသမျှ ဆင်းရဲတရားတွေကို ဆင်းရဲဟု မထင်တာ မသိတာက အဝိဇ္ဇာ။ ထိုဆင်းရဲတရားတွေကိုပင် ချမ်းသာဟု ထင်တာကလဲ အဝိဇ္ဇာ။

အဝိဇ္ဇာနဲ့ သင်္ခါရ ဆက်သွယ်စပ်စပ်လည်း ရှိတယ်

ဒုက္ခေ အညာဏံ-ဆိုတဲ့ ပါဠိအရ ဒုက္ခသစ္စာကို မသိတဲ့အဝိဇ္ဇာ ဆိုတာ ဒါပါပဲ။ ဆင်းရဲတရားတွေကို ဆင်းရဲမှန်းမသိတာနဲ့ ဆင်းရဲကိုပင် ချမ်းသာလို့ ထင်တဲ့သဘောပါပဲ။ ဒီ အဝိဇ္ဇာက ချမ်းသာတယ်၊ ကောင်းတယ်လို့ ထင်နေတဲ့

အတွက် ယခု လူတွေဟာ အမြင်ကောင်းကလေးတွေကို မြင်ရအောင်၊ အကြားကောင်း အနံ့ကောင်း အစားကောင်း အတွေ့ကောင်း ကလေးတွေကို ကြားရ နံရ စားရ တွေ့ထိရအောင် ကြံစည်ပြုလုပ် အားထုတ် နေကြတယ်။ အဲဒါဟာ အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရဆိုတဲ့ အားထုတ်မှုတွေ ဖြစ်လာတာပါပဲ။ ဒေသနာတော်မှာ အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရဖြစ်တယ်လို့ ဒါလောက်ပဲ အကျဉ်းချုပ် ဟောထားပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဝိဇ္ဇာနဲ့ သင်္ခါရ ဆက်စပ်မိအောင် ဆက်သွယ် ပေးတဲ့ အကြောင်းကလေးတွေလဲ ရှိပါသေးတယ်။ ဘာတွေလဲဆိုယင် တဏှာနဲ့ ဥပါဒါန်ဆိုတဲ့ အကြောင်း ၂-ပါးပါပဲ။ အဝိဇ္ဇာက ချမ်းသာတယ်၊ ကောင်းတယ် ထင်တော့ အဲဒီ ချမ်းသာတယ် ကောင်းတယ် ထင်ရတာကလေးတွေကို နှစ်သက် လိုချင်လာတယ်။ အဲဒါက တဏှာပဲ။ နှစ်သက်လိုချင်တာက အားကြီးလာတော့ စွဲလမ်းလာတယ်။ ဒါကိုရမှ ကောင်းမယ်၊ မရရင် မဖြစ်တော့ဘူးဆိုတဲ့ အနေနဲ့ စွဲလမ်းတဲ့ သဘောပေါ့။ အဲဒါက ဥပါဒါန်တဲ့။ အဲဒီလို တဏှာက နှစ်သက်လိုချင်ပြီး ဥပါဒါန်က စွဲလမ်းတော့ အဲဒါကို ရအောင်လို့ ကြံစည်အားထုတ်ရတယ်။ အဲဒါဟာ ချမ်းသာမယ်ထင်လို့ အားထုတ်တဲ့ သင်္ခါရပါပဲ။ ဒါကြောင့် ခေါင်းစဉ်ဆောင်ပုဒ်မှာ “အမှန်မသွား၊ အမှားမြင်ကာ၊ အဝိဇ္ဇာကြောင့်၊ ချမ်းသာလိမ့်မိုး၊ ရည်မျှော် ကိုးလျက်၊ သုံးမျိုးမှုကံ၊ ပြုစီမံ၍” လို့ ဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီ ခေါင်းစဉ်ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြဦးစို့။

ခေါင်းစဉ် မူလဆောင်ပုဒ်ကြီး

အမှန်မသွား၊ အမှားမြင်ကာ၊ အဝိဇ္ဇာကြောင့်၊ ချမ်းသာလိမ့်မိုး၊

ရည်မျှော်ကိုးလျက်၊ သုံးမျိုးမှုကံ၊ ပြုစီမံ၍၊ ဝိညာဏ်တွယ်စပ်၊ နာမ်ရုပ် ကပ်လျက်၊ ၆-ရပ် အာယတန၊ ဖဿ ၆-ဖြာ၊ ဝေဒနာကြောင့်၊

တဏှာ ၆-တန်၊ ဥပါဒါန်နှင့်၊ ဖြစ်ရန်အကြောင်း၊ ကံ၊ ဆင့်လောင်း၍၊
 ဆိုးကောင်းဘဝ၊ ဖြစ်ရပြန်ရာ၊ အိုကာ သေရေး၊ ပူအဆွေးနှင့်၊
 ငိုကြွေးကိုယ်ခွမ်း၊ စိတ်မချမ်းမြ၊ ပူပန်ရသည်၊ လုံးဝ ဆင်းရဲစု
 သာတည်း။

ဒီဆောင်ပုဒ်ထဲမှာ ‘ချမ်းသာလိမ့်နိုး၊ ရည်မျှော်ကိုးလျက်’ဆိုတဲ့ စကား
 က နှစ်သက်လိုချင်တဲ့ တဏှာနဲ့ စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန် ဖြစ်လာပုံကို ပြထားတာပါပဲ။
 ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာ အလယ်ပိုင်းကျတော့ ဒီတဏှာနဲ့ ဥပါဒါန်ကို တိုက် ရိုက်ပဲ
 ပြထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဆောင်ပုဒ်မှာ “တဏှာ ၆-တန်၊ ဥပါဒါန် နှင့်”
 လို့ ဆိုထားတယ်။ အဝိဇ္ဇာဖြစ်တယ်ဆိုရင် တဏှာနဲ့ ဥပါဒါန်ကလဲ ဖြစ်တော့
 တာပဲ။ ဒါကြောင့် အတိတ်အကြောင်းတွေကို အပြည့်အစုံပြတဲ့အခါမှာ “အဝိဇ္ဇာ
 တဏှာ ဥပါဒါန် ကံ သင်္ခါရ”လို့ ဒီလို ပြထားပါတယ်။ ဒီတော့ “ဒုက္ခေ
 အညာဏံ”ဆိုတဲ့ ပါဠိအရ ဒုက္ခသစ္စာကို အမှန်အတိုင်းမသိတဲ့ အဝိဇ္ဇာနဲ့
 အလွဲအမှားသိတဲ့ အဝိဇ္ဇာကြောင့် တဏှာနဲ့ ဥပါဒါန်ဖြစ်ပြီး အားထုတ်မှု သင်္ခါရတွေ
 ဖြစ်လာပုံကို သဘောပေါက်လောက် နားလည်လောက်ပါပြီ။ ယခု သမုဒယကို
 မသိတဲ့ အဝိဇ္ဇာကိုဟောကြစို့။

သမုဒယကို မသိတဲ့ အဝိဇ္ဇာ

ကောင်းတယ်ထင်တာကလေးတွေကို နှစ်သက်သာယာတဲ့တဏှာ ဟာ
 ဆင်းရဲဒုက္ခဖြစ်ပွားကြောင်း သမုဒယပဲ။ အဲဒီ နှစ်သက်သာယာမှုကို “ဆင်းရဲ
 ဖြစ်ပွားကြောင်းပဲ”လို့ မထင်ကြ မသိကြဘူး။ “ချမ်းသာကြောင်းကလေး”လို့
 ထင်နေကြတယ်။ ယခုပြောတဲ့အတိုင်း ချမ်းသာကြောင်းလို့ ထင်သလား

မထင်ဘူးလားဆိုတာ သေသေချာချာ စဉ်းစားကြည့်ပေါ့၊ ထင်တယ်၊ လူတိုင်း လူတိုင်း နှစ်သက်သာယာမှုကလေး ရှိနေမှ နေလို့ထိုင်လို့ ကောင်းတယ် လို့ ထင်နေကြပါတယ်၊ အဲဒီ နှစ်သက်သာယာမှုကလေး ရှိနေလို့သာ ချမ်းသာနေ တယ်လို့ ထင်နေတယ်။ အဲဒါကလေး မရှိရင် ခြောက်သွေ့သွေ့ကြီး ပျင်းစရာ ကောင်းတယ်လို့ ထင်နေကြတယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီနှစ်သက်သာယာမှုတွေ ဖြစ်နေအောင်လို့ မပြတ်ကြိုးစားအားထုတ်နေကြရတယ်၊ နှစ်သက်ဖွယ် သာယာဖွယ်တွေ ဖြစ်နေအောင်လို့ အားထုတ်နေကြရတယ်။

ကြည့်လို့ မြင်လို့ ကောင်းတဲ့ အာရုံ ဝတ္ထုကလေးတွေကို မရ ရအောင် အားထုတ်နေကြရတယ်၊ ကြားစရာ နံစရာ စားစရာ တွေ့ထိစရာ အကောင်း ကလေးတွေကို မရ ရအောင် အားထုတ်နေကြရတယ်။ ဝတ်ဆင်စရာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ အပေါင်းအဖော်ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ နေရာထိုင်ခင်းပဲဖြစ်ဖြစ် အဲဒီလို နှစ်သက် သာယာဖွယ် တွေကို မရရအောင် အားထုတ်နေကြရတယ်၊ အဲဒီလို သုံးစွဲစရာတွေနဲ့ ချစ်ခင်နှစ်သက်ဖွယ် အပေါင်းအဖော်ကလေးတွေနဲ့ သုံးစွဲပြီး အတူတကွ နေနေ ရရင် အဲဒါကို နှစ်သက်သာယာပြီး ပျော်နေကြတယ်၊ အဲဒါဟာ နှစ်သက်သာယာ တဲ့ တဏှာသမုဒယကို ဆင်းရဲကြောင်း မထင်ဘဲ ချမ်းသာကြောင်း ထင်နေတာပါပဲ၊ အများအားဖြင့် လူတွေက ဒီနှစ်သက် သာယာမှုကလေးမရှိရင် မနေတတ် မထိုင်တတ်သလို ဖြစ်နေကြတယ်၊ ပျင်းစရာ ကောင်းတယ်လို့လဲ ထင်နေ ကြတယ်။

အင်း-သူ့ဟာကလဲ ဟုတ်တော့ ဟုတ်တာပဲ၊ ဒီနှစ်သက်သာယာမှု မရှိရင် လောကထဲမှာ ဘာမှ ပျော်စရာမရှိဘူးဆိုတာ ဟုတ်တာပဲ။ ဒီနှစ်သက် သာယာမှု တဏှာက သာယာဖွယ် မဟုတ်တာတွေကို သာယာဖွယ် လုပ်ပေး

နေတာပဲ။ ဒါကြောင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်များမှာ ဒီသာယာမှုတထွာက လုံးဝ မရှိတော့တဲ့အတွက် လောကထဲမှာ လုံးလုံး မပျော်မွေ့နိုင်ကြတော့ဘူး။ သင်္ခါရ ဒုက္ခတွေ ငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်ဆီကိုသာ အမြဲတမ်း ညွှတ်ကိုင်းနေကြတော့တာပဲ။

ဓမ္မိန်တို့ကြည့်ရမယ်

ရဟန္တာကို မပြောနဲ့ဦး။ ယခုတရားအားထုတ်နေကြတဲ့ ယောဂီတွေ တောင် တရားဘက်မှာ စိတ်ဝင်စားမှုက များလာတော့ ဒီသာယာမှုတထွာက အားလျော့သွားတယ်။ အားနည်းသွားတယ်။ ဒါကြောင့် တချို့ ယောဂီတွေက လောကထဲမှာ ရှေးကလို မပျော်ကြတော့ဘူး။ တရားအားထုတ်ရာက ပြန်သွား ခါစမှာဆိုယင် သူတို့ နေနေကျဖြစ်တဲ့ အိမ်မှာတောင် မပျော်မွေ့သလိုဖြစ်နေ တတ်ကြတယ်။ အိမ်မှာ အိမ်သူအိမ်သားတွေနဲ့ ကလေးတွေနဲ့ လောက ရေးရာတွေ ပြောကြ ဆိုကြနဲ့ တယ်ရှုပ်တယ်လို့လဲ ပြောတတ်ကြတယ်။ ဒါကြောင့် ဘေးကလူတွေရဲ့ အမြင်နဲ့ဆိုရင် စိတ်ကြီးဝင်နေတယ်လို့တောင် ထင်စရာ ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒါဟာ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် သာယာမှုတထွာ ကလေးက အားနည်းသွားလို့ လောကထဲမှာ ပျော်မွေ့မှုနည်းသွားတဲ့ သဘော ပါပဲ။ ဒါကလဲ ကာမရာဂကို လုံးဝ ပယ်နိုင်တဲ့အဆင့်ကို မရောက်သေးရင် တယ်တော့ မကြာလှပါဘူး။ တော်တော်ကြာတော့ ရှေးကလိုပဲ နေတတ်ထိုင် တတ်ဖြစ်ပြီး အိမ်မှာ ပျော်သွားတတ်ပြန်တာပါပဲ။ ဒါကြောင့် သက်ဆိုင်တဲ့ လူတွေကလဲ ကိုယ့်အိမ်က လူ တရားအားထုတ်တဲ့အတွက် အလျင်ကလို့မှ ဟုတ်ပါတော့မလားလို့ ဒီလိုလဲ တယ်မပူကြနဲ့ဦး။ အိမ်နဲ့ သံယောဇဉ် လုံးလုံး ပြတ်ဖို့ဆိုတာက တယ်မလွယ်လှပါဘူး။ ဒါကြောင့် တရားအားထုတ်ဖူးတဲ့ ယောဂီ က ကိုယ့်ဟာကိုယ် ဆင်ခြင်ကြည့်ရမယ်။ ငါဟာ လောကထဲမှာ တော်တော်

ပျော်နေသေးသလား အပျော်နည်းသွားပြီလား၊ မနည်းသေးဘူးလားဆိုတာ ချိန်ထိုးကြည့်ရမယ်။ လောကထဲမှာ ရှေးကလိုပဲ ပျော်နေသေးတယ်ဆိုရင် သမုဒယတဏှာတွေ များတုန်းပဲလို့သာ မှတ်ပေတော့၊ လောကထဲမှာ အပျော် နည်းလာပြီဆိုရင်တော့ အဲဒါ တော်တော်ဟန်ကျလာပြီလို့ မှတ်ရမယ်။

အဲဒီလို ပျော်တာကလေးကို အပြစ်မြင်ပြီး အပျော်နည်းလာတာဟာ သမုဒယအပေါ်မှာ အဝိဇ္ဇာဖုံးကွယ်မှုနည်းလာတဲ့ သဘောပါပဲ။ သမုဒယဆိုတဲ့ နှစ်သက်သာယာမှုကို ဆင်းရဲကြောင်းအနေနဲ့ အမြင်မှန်ကလေး ပေါ်လာတဲ့ သဘောပါပဲ။ အဲဒီလို မမြင်ပဲနှင့် နှစ်သက်သာယာမှုကိုပဲ အကောင်းထင်နေ တာကတော့ အဝိဇ္ဇာပဲ။ ဒါကြောင့် နှစ်သက်သာယာမှုကို ဆင်းရဲကြောင်းလို့ မသိတာက အဝိဇ္ဇာ၊ နှစ်သက်သာယာမှုကို ချမ်းသာကြောင်းလို့ ထင်တာကလဲ အဝိဇ္ဇာတဲ့။ ဒီလို ချမ်းသာကြောင်းထင်တဲ့ အဝိဇ္ဇာဖြစ်နေပုံကို ထပ်ပြီး ပြောရဦး မယ်။

ပွဲ-ဥပမာ

အဲဒီ နှစ်သက်သာယာမှုကလေးမရှိရင် လောကလူတွေ အနေနဲ့တော့ ဆင်းရဲနေတာပဲ။ အဲဒီနှစ်သက် သာယာမှုကလေးရှိနေမှ နေသာထိုင်သာ ချမ်းသာနေတယ်လို့ ထင်ရတယ်။ ဒါကြောင့် ကြည့်ရှုစရာ အလှအပ အထူး အဆန်းတွေကို တမင်ရှာကြပြီး ကြည့်ရှုနေကြတယ်။ ဇာတ်ပွဲ အငြိမ့်ပွဲ ရုပ်ရှင်ပွဲ တွေကို စရိတ်ငွေ အကုန်ခံ လူအပင်ပန်းခံပြီး သွားကြည့်ကြတယ်။ အဲဒီလို သွားကြည့်တဲ့အတွက် ငွေလဲကုန်တယ်။ လူလဲ ညောင်းညာပင်ပန်း အိပ်ရေးပျက် ပြီး ဒုက္ခရောက်ရတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကြည့်ရှုချင်တဲ့ တဏှာသမုဒယကြောင့် ပင်ပန်းဆင်းရဲတယ်လို့ မထင်ဘူး၊ ချမ်းသာတယ် ကောင်းတယ်လို့သာ ထင်နေ

တယ်။ အဲဒီလို ကြည့်ရှုချင်တဲ့ အလိုအာသာမရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ အမြင်နဲ့ ဆိုရင်တော့ အဲဒီ ဖွဲ့လမ်းသဘင်တွေကို သွားကြည့်တာတွေဟာ သက်သက်ဆင်းရဲတွေချည်းပဲ ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒါက နည်းပြ ဥပမာပါပဲ။ လောကမှာ ဘယ်ဟာမဆို ကောင်း တယ်ထင်ပြီး သာယာနှစ်သက်တဲ့ တဏှာ သမုဒယကလေး ရှိနေလို့ သာယာ စရာတွေ ဖြစ်နေတာပဲ။ ဒီ သာယာနှစ်သက်မှု ကလေးသာ မရှိရင်တော့ အကုန် လုံး ဆင်းရဲတွေချည်းပဲ မကောင်းတာတွေ ချည်းပဲဆိုတာ ထင်ရှားပေါ်လာ နိုင်ပါတယ်။

ဆေးလိပ်-ဥပမာ

အထင်ရှားဆုံး ဥပမာတစ်ခုကတော့ ဆေးလိပ်သောက်တတ်တဲ့သူမှာ ဆေးလိပ်သောက်ချင်တဲ့တဏှာ၊ ဆေးလိပ်ကြိုက်တတ်တဲ့ တဏှာကလေးက ရှိနေတယ်။ ကြိုက်တတ်တာမှ ရိုးရိုးမဟုတ်သေးဘူး၊ ဘယ်လို ဆေးလိပ်မျိုးက သာပြီးကောင်းတယ်လို့ ဒီလိုလဲ ခွဲလမ်းနေတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ဆေးလိပ် သောက်တတ်တဲ့သူမှာ ဆေးလိပ်ကိုမီးရှို့ပြီး မီးခိုးတွေကို ကိုယ်ထဲရှူသွင်းလိုက်၊ အဲဒါတွေကို ရှူထုတ်လိုက်နဲ့ လုပ်နေရတယ်။ ဒီလို ရှူသွင်းလိုက် ရှူထုတ် လိုက် လုပ်နေရတာကိုပဲ ကောင်းတယ်၊ ချမ်းသာတယ်လို့ ထင်နေတယ်။ အဲဒါကို ဆေးလိပ်မသောက်တတ်တဲ့ လူရဲ့အမြင်နဲ့ ကြည့်ရင်တော့ ဆေးလိပ်မီးခိုးကို ရှူသွင်းနေရတာဟာ သက်သက် ဒုက္ခရောက်နေတယ်လို့ပဲ မြင်တယ်။ ဟုတ်တယ်။ ဆေးလိပ်မသောက်တတ်တဲ့သူမှာ သောက်ချင်တဲ့ စိတ်လဲ မရှိဘူး၊ သူများသောက်နေတဲ့ ဆေးလိပ်က မီးခိုးနဲ့တွေ့ကို ရှူမိတာတောင် မခံသာဘူး၊ ဒုက္ခရောက်နေတယ်။ ဆေးပြင်းလိပ်နဲ့ ဆိုရင်တော့ အဆိုးဆုံးပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဆေးလိပ်သောက်ချင်တဲ့ တဏှာမရှိတဲ့ သူမှာ ဆေးလိပ်လဲ မရှာရဘူး၊ ဆေးလိပ်

ဇိုးလဲ မကုန်ဘူး၊ မီးပူပြာလူးလဲ မခံရဘူး၊ အင်မတန် ချမ်းသာနေပါတယ်၊ အဲဒါဟာ ဘာကြောင့်လဲ? ဆေးလိပ်သောက်ချင်တဲ့ တဏှာကလေး မရှိလို့ ချမ်းသာတာပါပဲ။

ကွမ်း-ဥပမာ

နောက်ဥပမာတစ်ခုကတော့ ကွမ်းကြိုက်တတ်တဲ့သူနဲ့ ကွမ်းမကြိုက် တတ်တဲ့သူ နှစ်ဦး နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ယင်လဲ ဒီတဏှာသမုဒယအကြောင်းဟာ တော်တော် ထင်ရှားပါတယ်။ ကွမ်းကြိုက်တဲ့သူမှာ ကွမ်းရွက် ကွမ်းသီး ထုံး ဆေးစသည်ကို ရှာရတယ်၊ အဲဒါတွေကို စုပေါင်းပြီး ဝါးရတယ်၊ ဝါးလိုက် ကွမ်းတံတွေတွေကို ထွေးထုတ်လိုက်နဲ့ လုပ်နေရတယ်၊ တချို့က သွားမရှိလို့ ကွမ်းယာကို ညက်ညက်ထောင်း ပြီးတော့ ပါးစပ်ထဲထည့်ပြီး အရသာ ခံနေတယ်၊ အဲဒါကိုပဲ ချမ်းသာတယ် ကောင်းတယ်လို့ ထင်နေတယ်၊ ကွမ်း မကြိုက်တတ်တဲ့ သူရဲ့အမြင်နဲ့ ကြည့်လိုက်ရင်တော့ အဲဒီလို လုပ်နေတာတွေဟာ သက်သက် ဒုက္ခ ရောက်တယ်လို့ပဲ မြင်နေပါတယ်။

ဒီလိုချည်းပါပဲ၊ လောကမှာ နှစ်သက်သာယာမှု တဏှာရှိနေတဲ့ သူတွေက အဲဒီ နှစ်သက်သာယာမှု ဖြစ်နေတာကိုပဲ ကောင်းတယ် ချမ်းသာ တယ်လို့ ထင်နေတယ်၊ ဒါဟာ သမုဒယကို ချမ်းသာကြောင်းထင်နေတဲ့ အဝိဇ္ဇာပါပဲ၊ ဘဝသံသရာမှာလဲ ဒီအဝိဇ္ဇာကြောင့် နှစ်သက်သာယာမှုကို အကောင်းထင်ပြီး နှစ်သက် သာယာစရာတွေကို ရအောင် ကြိုးစားအားထုတ်နေ ကြတယ်၊ ဒါကြောင့် ဘဝအသစ်တွေဖြစ်ပြီး အိုရ နာရ သေရ အစရှိတဲ့ ဆင်းရဲဒုက္ခတွေကို တွေ့နေကြရတယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီနှစ်သက်သာယာမှု တဏှာကို ဆင်းရဲ ဖြစ်ပွားကြောင်း သမုဒယသစ္စာလို့ ခေါ်ပါတယ်၊ ဒါပေမဲ့ သာမန်

ပုထုဇဉ်တွေကတော့ ခုတင်ကပြောခဲ့တဲ့ ဥပမာထဲက ဆေးလိပ်ကြိုက်တဲ့လူက ဆေးလိပ်သောက်နေရတာကို ဒုက္ခမထင်နိုင်သလို၊ ကွမ်းကြိုက်တဲ့လူက ကွမ်းစားဝါးနေရတာကို ဒုက္ခ မထင်နိုင်သလို ဘဝသံသရာထဲ ဖြစ်ပြီးတော့ မြင် ကြားတွေ့ပြီး ခံစားနေရတာကို ဒုက္ခလို့မထင်ဘူး။ ချမ်းသာလို့သာ ထင်နေတယ်။ နှစ်သက်သာယာမှု ကလေးရှိလို့ ချမ်းသာနေရတယ်လို့ ထင်နေတယ်။ မြင်လိုက် ကြားလိုက် နံလိုက် စားလိုက် တွေ့ထိလိုက် ကြုံစည် စဉ်းစားလိုက်နဲ့ ချမ်းသာတွေကို ခံစားနေရတယ်လို့သာ ထင်နေတယ်။ အဲဒါဟာ ‘ဒုက္ခသမုဒယေ အညာဏံ’ ဆိုတဲ့ ပါဠိအရ သမုဒယတဏှာကို ဆင်းရဲဖြစ်ပွား ကြောင်းတရားလို့ မသိပဲ ချမ်းသာကြောင်းလို့ထင်တဲ့ အဝိဇ္ဇာပါပဲ။ ဆင်းရဲကြောင်း လို့ အမှန်အတိုင်း မသိတာက အပ္ပဋ္ဌိပတ္တိ အဝိဇ္ဇာ၊ ချမ်းသာကြောင်းလို့ အလွဲအမှားကိုသိတာက မိစ္ဆာပဋ္ဌိပတ္တိ အဝိဇ္ဇာတဲ့။ ကဲ-လိုက်ဆိုကြရမယ်။

မြင်ရ ကြားရ တွေ့ရ သိရတဲ့ အာရုံ ၆-ပါးနဲ့ စပ်၍ဖြစ်ပေါ် သော နှစ်သက်သာယာမှုကို ဆင်းရဲကြောင်းဟုမသိတာက အဝိဇ္ဇာ။ ထိုနှစ်သက် သာယာမှုကိုပင် ချမ်းသာကြောင်းဟု ထင်တာကလဲ အဝိဇ္ဇာ။

မြင်နိုင်စေလို့ နက်နဲသည်

ယခုပြောခဲ့တဲ့ ဒုက္ခနဲ့ သမုဒယ ဒီသစ္စာနှစ်ပါးကတော့ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း နံတိုင်း စားတိုင်း တွေ့ထိတိုင်း စိတ်ကူးစဉ်းစားကြသိတိုင်း ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့တရားတွေပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ဆင်းရဲပဲလို့၊ ဆင်းရဲကြောင်း တရားတွေ ပဲလို့ အမှန်အတိုင်း မြင်ဖို့ရာကတော့ ခဲယဉ်းပါတယ်။ ဒီလို မြင်နိုင်ခဲ့တဲ့အတွက် သူတို့ကိုလဲ နက်နဲတယ်လို့ ဆိုရတယ်။ ဟုတ်တယ်။ ဒီ ဒုက္ခနဲ့ သမုဒယဆိုတဲ့

သစ္စာနှစ်ပါးက လူလိမ် လူညာကို တွေ့နေပါလျက် လူကောင်း သူကောင်းထင်ပြီး အမှန်အတိုင်းမသိနိုင်တာလိုပဲ သူတို့ကို အမှန်အတိုင်းမြင်ဖို့ရာ ခဲယဉ်းပါတယ်။ ဖြစ်ခိုက်ဖြစ်ခိုက်မှာ မပြတ်လိုက်ပြီး ရှုနေမှ “ဖြစ်ပြီး ပျက်ပျက်သွားလို့ ဆင်းရဲချည်းပဲ”လို့လဲ အမှန်အတိုင်း သိနိုင်တယ်။ ဒီလို ဖြစ်ပျက်နေတာတွေကိုပဲ အကောင်းထင်ပြီး နှစ်သက်၊ လိုချင်နေတာဟာလဲ ဆင်းရဲကို လိုချင်နေတဲ့ ဆင်းရဲကြောင်းတရားပဲ-လို့လဲ အမှန်အတိုင်း သိနိုင်တယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်ခိုက် ဖြစ်ခိုက်မှာ မရှုပါပဲနဲ့ ပြောဟော ဆင်ခြင်နေရုံမျှနဲ့ကတော့ အမှန်အတိုင်း သိမြင်သဘောကျဖို့ရာ ခက်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီဒုက္ခနဲ့ သမုဒယကို အမှန်အတိုင်းမသိတာ အလွဲသိတာက အဝိဇ္ဇာတဲ့။ အဲဒါကတော့ ပြီးသွားပါပြီ။

နက်နဲလို့ မြင်နိုင်ခဲ့သည်

ပြီးတော့ ဒုက္ခနိရောဓ အညာဏ်-ဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်းရာ၌ မသိတာ ကလဲ အဝိဇ္ဇာ၊ ဒုက္ခနိရောဓ ဂါမိနိယာ ပဋိပဒါယ အညာဏ်-ဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်း ရာသို့ ဆိုက်ရောက်ကြောင်းဖြစ်တဲ့ အကျင့်လမ်းမှန်ကို မသိတာကလဲ အဝိဇ္ဇာတဲ့။ ဒီနိရောဓသစ္စာနဲ့ မဂ္ဂသစ္စာကတော့ သူ့ဟကတိ ပင်ကိုသဘောအားဖြင့် နက်နဲလို့ မြင်နိုင်ခဲ့တဲ့ တရားတွေတဲ့။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုတော့ နိရောဓသစ္စာဆိုတာ နိဗ္ဗာန်ပဲ။ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ အရိယမဂ်ရောက်မှ သေသေချာချာ သိနိုင်မြင်နိုင်ပါတယ်။ မဂ္ဂသစ္စာအစစ်ကလဲ အရိယမဂ်ပဲ။ သူကလဲ အရိယာ ဖြစ်ပြီးမှ သေသေချာချာ သိရ မြင်ရတာ။ ဒါကြောင့် ဒီနိရောဓနဲ့ မဂ္ဂသစ္စာကတော့ တောင်ကြီးနဲ့ ဖွဲ့ထားတဲ့ မြူနီကလေးကို မြင်ဖို့ရာ ခက်သလိုပဲ သိမြင်ဖို့ အလွန်ခက်ပါတယ်။ အလွန်လဲ နက်နဲသိပ်မွေ့ပါတယ်။ ဒီလို အလွန်နက်နဲတဲ့အတွက် ဒီ နိရောဓနဲ့ မဂ္ဂသစ္စာ နှစ်ပါးကို အဝိဇ္ဇာက ဖုံးကွယ်ထားလို့ မသိနိုင်ဘူး ဆိုတာကတော့ အံ့သြဖွယ်

အထူးအဆန်း မဟုတ်တော့ပါဘူး။ သူတို့ကိုက ပင်ကိုရင်းအတိုင်းပင် အလွန် နက်နဲပြီး သိဖို့ရာ ခက်နေကြတာပါပဲ။

ကမ္ဘာနိဗ္ဗာန် အမျိုးမျိုး

ဒါကြောင့် နိရောဓသစ္စာဆိုတာ ဘယ်လိုဟာပဲလို့ အမှန်အတိုင်း မသိနိုင်ကြဘူး။ ဆင်းရဲဒုက္ခတွေ အကုန်လုံး ငြိမ်းရာဖြစ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို အမှန်အတိုင်း မသိနိုင်ကြဘူး။ အဲဒီလို မသိနိုင်ကြတဲ့အတွက် ကမ္ဘာပေါ်မှာ အမျိုးမျိုးသော ဘာသာဝါဒတွေက နိဗ္ဗာန်ကို အမျိုးမျိုး ပညတ်ဖော်ပြထားကြတယ်။ အချို့က ကမ္ဘာနဲ့ သတ္တဝါတွေကို ဗြဟ္မာကြီးကဖန်ဆင်းတယ်။ အဲဒီဗြဟ္မာကြီးထံ ပြန်ရောက် သွားရင် ဆင်းရဲတွေ အကုန်ငြိမ်းတယ်လို့ ဆိုကြတယ်။ တချို့ကလဲ နာမ်မရှိတဲ့ ဘုံရောက်ရင် ဒုက္ခတွေငြိမ်းတယ်လို့ ယူကြတယ်။ တချို့ကလဲ ရုပ်မရှိတဲ့ ဘုံရောက်ရင် ဒုက္ခငြိမ်းတယ်လို့ ယူကြတယ်။ တချို့ကလဲ ကောင်းကင်ဘုံက ဘုရားသခင်ထံ ရောက်သွားရင် ဒုက္ခငြိမ်းတယ်လို့ ယူကြတယ်။ တချို့ကလဲ သတ္တဝါတွေဟာ ဘုရားသခင်ရဲ့ အတ္တကြီး၏ အစိတ်အပိုင်းကလေးတွေ ဖြစ်တဲ့အတွက် ဘုရားသခင်၏ အတ္တကြီးထံ ပြန်ပြီးပူးပေါင်းဝင်သွားရင် ဒုက္ခ ငြိမ်းတယ်လို့ ယူကြတယ်။ တချို့ကလဲ အချိန်ကာလစေ့တဲ့ အခါကျတော့ သူ့အလိုလိုပဲ ဒုက္ခငြိမ်းတယ်လို့ ယူကြတယ်။ တချို့ကလဲ ယခု မျက်မှောက်ဘဝ မှာ ကာမဂုဏ်ချမ်းသာကို ခံစားရတာဟာ အကောင်းဆုံးပဲ။ သေပြီးတဲ့နောက်မှာ တော့ ဘာမျှ မရှိတော့ဘူးလို့ ယူကြတယ်။ ဒီလို အမျိုးမျိုးယုံကြည်ယူဆ ပြောဟောနေကြတာဟာ နိဗ္ဗာန်အစစ်ကို မသိကြသေးလို့ပါပဲ။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေ ထဲမှာတောင် တချို့က နိဗ္ဗာန်ကို ဘုံဗိမာန်ဌာနကြီး တစ်ခုအနေနဲ့ ယုံကြည်ယူဆ ကြတာ ရှိသေးတယ်။ ဒါလဲ အမှန်အတိုင်း မသိသေးလို့ပါပဲ။ နိဗ္ဗာန်နဲ့စပ်ပြီး

တစ်ဦးနဲ့ တစ်ဦး ငြင်းခုံနေကြတာလဲ ရှိတာပဲ။ ဒါတွေအားလုံးဟာ နိဗ္ဗာန် အသိခက်တယ်ဆိုတာကို ထောက်ခံနေတဲ့ သဘောတွေပါပဲ။

နိဗ္ဗာန်အစစ်

အမှန်ကတော့ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာဟာ အကြောင်းအကျိုး ဆက်စပ်ပြီး မပြတ်ဖြစ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်အစဉ် ချုပ်ငြိမ်း ပြတ်စဲသွားတဲ့ သဘောပါပဲ။ ဘယ်လိုလဲ ဆိုတော့ကာ ယခု ဟောနေတဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာတော်အရ အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရ အစရှိသော အကြောင်းတရားတွေ ရှိနေလို့ ဝိညာဏ် နာမ်ရုပ် အစရှိသော အကျိုးတရားတွေ မပြတ်ဖြစ်နေရတယ်။ ဒီအစဉ်ထဲမှာ အိုခြင်း သေခြင်း စိုးရိမ် ပူဆွေးခြင်း အစရှိသော အင်မတန် ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ဒုက္ခတွေလဲ ဖြစ်ပေါ်နေတယ်။ အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရ အစရှိသော အကြောင်းတရားတွေဟာ အရိယမဂ်ကြောင့် မဖြစ်နိုင်တော့ပဲ ငြိမ်းသွားရင် ဝိညာဏ် နာမ်ရုပ် အစရှိသော အကျိုးတရားတွေဟာလဲ အကုန်လုံး မဖြစ်နိုင်တော့ပဲ ငြိမ်းသွားကြတယ်။ အဲဒီတော့ အိုခြင်း နာခြင်း သေခြင်း စိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်း ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း စိတ်ဆင်းရဲခြင်းအစရှိတဲ့ ဆင်းရဲတွေ ဟူသမျှလဲ အကုန်လုံး အပြီးတိုင် ငြိမ်းသွားတယ်။ အဲဒါဟာ နိဗ္ဗာန်ပါပဲ။ အဲဒါကို မြတ်စွာဘုရားက “အဝိဇ္ဇာနိရောဓာ သင်္ခါရနိရောဓော”စသည်ဖြင့် ဟောထားပါတယ်။

ဥပမာအားဖြင့် ဆီမီးခွက်တစ်ခု ထွန်းထားတယ်ဆိုပါတော့ အဲဒီဆီမီးခွက် မှာ ဆီကလဲ ထပ်ကာ ထပ်ကာ ထည့်ပေးနေလို့ ရှိနေမယ်ဆိုရင် အဲဒီ မီးတောက်ဟာ တောက်မြဲ တောက်နေမှာပဲ။ ဆီအသစ်ထည့် မပေးဘူး ဆိုရင် တော့ ဆီကုန်တဲ့အခါမှာ အဲဒီမီးဟာ နောက်ထပ်အသစ် မတောက်နိုင်တော့ ဘူး။ တစ်ခါထဲ အပြီးတိုင် ငြိမ်းသွားတယ်။ အဲဒီလိုပဲ အရိယမဂ် ၄-ပါးနဲ့ နိဗ္ဗာန်မြင်

တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာ အဝိဇ္ဇာ အစရှိသော ကိလေသာ ကံအကြောင်းတရားတွေဟာ မဖြစ်နိုင်တော့ဘဲ အကုန်ငြိမ်းသွားတယ်။ အဲဒီလိုအကြောင်းတရားတွေ ငြိမ်းသွားတော့ ဆီမရှိလို့ မီးတောက် မဖြစ်ပေါ်လာနိုင်တာလို ဘဝသစ် ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဏ် အစရှိသော အကျိုးတရားတွေလဲ မဖြစ်ပေါ်လာနိုင်တော့ပဲ တစ်ခါထဲ အပြီးတိုင် ငြိမ်းသွားကြတယ်။ အဲဒါဟာ ရုပ်နာမ် သခါရ ဆင်းရဲတွေဟူသမျှ အကုန်ငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်အစစ်ပဲ။ အဲဒီ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ကိုယ်တိုင် မတွေ့ရသေးပေမယ့် ဆင်းရဲတွေ အကုန်ငြိမ်းသွားတဲ့အတွက် ကောင်းတယ်လို့တော့ ရှေးအဖို့ကတည်းက သဘောကျ သိနားလည်ထားရတယ်။

နိဗ္ဗာန်ကို မသိတာ အဝိဇ္ဇာ

ဘဝတဏှာအားကြီးတဲ့ သူတွေကတော့ အဲဒါကို ကောင်းတယ်လို့ မထင်ကြဘူး၊ ဘဝတဖန် ပြန်မဖြစ်ရမည့်အရေးကို တွေးပြီး အသေကြီး သေသွားတယ်လို့ထင်လဲ ထင်နေတတ်ကြတယ်။ ကဲ့ရဲ့လဲ ကဲ့ရဲ့တတ်ကြတယ်။ အဲဒါဟာ နိဗ္ဗာန်သေစွာခေါ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို အမှန်အတိုင်းမသိပဲ အလွဲ အမှား သိနေတဲ့ အဝိဇ္ဇာပါပဲ။ ကဲ-လိုက်ဆိုကြရမယ်။

အကြောင်းအကျိုး အဆက်ဆက်မျှဖြစ်သော ဆင်းရဲခပ်သိမ်း
လုံးဝငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို အမှန်အတိုင်း မသိတာက အဝိဇ္ဇာ၊
ဆင်းရဲငြိမ်းတဲ့ ထိုနိဗ္ဗာန်ကိုပင် မကောင်းဘူးထင်တာကလဲ အဝိဇ္ဇာ။

မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ရောက်အောင် တရားအားထုတ်မည့်ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ယခု ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ဆင်းရဲငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို “ဣဒ္ဓံ-အလိုရှိအပ် တောင့်တ အပ်တဲ့ တရား၊ ကန္တံ-နှစ်သက်အပ်တဲ့တရား၊ မနာပံ-မြတ်နိုးအပ်တဲ့တရား” လို့

တရားအားမထုတ်မိကတည်းက သဘောကျ သိနည်းလည်ထားရမယ်တဲ့၊ ဒီလို သဘောကျထားမှပဲ ဒီနိဗ္ဗာန်ကိုရအောင် လိုလိုချင်ချင်နဲ့ ကြိုးကြိုး စားစား အားထုတ်နိုင်မယ်၊ ဒါကြောင့် အောက်ထစ်ဆုံး ဒါလောက်တော့ သိနည်းလည် ထားဖို့လိုပါတယ်၊ လောကမှာ အများစုသတ္တဝါတွေကတော့ အဲဒီလို အမှန် အတိုင်း မသိပါဘဲနဲ့ အလွဲကိုသိနေကြတယ်၊ အဲဒါကို “နိရောဓေ အညာဏံ- နိရောဓသစ္စာ နိဗ္ဗာန်တရားကို အမှန်အတိုင်းမသိတဲ့ အဝိဇ္ဇာ၊ အလွဲအမှားသိတဲ့ အဝိဇ္ဇာ” လို့ ဟောထားပါတယ်၊ အဲဒါကို ရည်ပြီးတော့ ဆောင်ပုဒ်မှာ “အမှန်မသွား၊ အမှားမြင်ကာ၊ အဝိဇ္ဇာကြောင့်” လို့ ဆိုထားပါတယ်။

မဂ္ဂကို မသိတဲ့ အဝိဇ္ဇာ

နောက်ပြီးတော့ “ဒုက္ခနိရောဓေါမိနိယာပဋိပဒါယအညာဏံ-ဆင်းရဲငြိမ်း ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်း အကျင့်ဖြစ်တဲ့ မဂ္ဂသစ္စာကို အမှန်အတိုင်း မသိတာကလဲ အဝိဇ္ဇာ၊ အလွဲအမှား သိတာကလဲ အဝိဇ္ဇာ” တဲ့၊ ဒီ မဂ္ဂသစ္စာကို အမှန်အတိုင်း သိဖို့ရာက အလွန်ပဲ အရေးကြီးပါတယ်၊ နိဗ္ဗာန် ရောက်ကြောင်း ဖြစ်တဲ့ ဒီ မဂ္ဂသစ္စာ အကျင့်လမ်းမှန်ကို ဟောဖို့ရာပဲ မြတ်စွာဘုရားတွေ လောကမှာ ပွင့်ထွန်းလာကြရတယ်၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဘုရားများသာ ဒီအကျင့် လမ်းမှန်ကို ဟောပြနိုင်တယ်၊ အခြားတစ်ပါး ပုဂ္ဂိုလ် တွေဆိုရင် လူတွေထဲကလဲ မဟောနိုင်ဘူး၊ နတ်တွေ ဗြဟ္မာတွေထဲကလဲ မဟောနိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် လူတွေက ဒီနိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း အကျင့်ကိုလဲ အမျိုးမျိုး အထွေထွေ ကြံဆပြီး ဟောနေကြ ပါတယ်၊ တချို့က ကျွေးမွေးပေး ကမ်းခြင်း သည်းခံခြင်း မေတ္တာပွားခြင်း မညည်းဆဲခြင်း သူ့အကျိုးကို ဆောင်ရွက်ခြင်း အစရှိတဲ့ သာမန်ကုသိုလ် လုပ်ငန်း လောက်ကိုသာ ဟောကြားကြတယ်၊ တချို့ကတော့ လောကီဈာန် သမာပတ်

လုပ်ငန်းတွေအထိလောက်သာ ဟောကြားကြတယ်။ ဒါတွေကတော့ အကောင်းတွေချည်းပါပဲ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားဒေသနာတော်အရ အဲဒီအကျင့် ကောင်းတွေကြောင့် လူ့လောက နတ်လောက ဗြဟ္မာ့လောကတွေမှာ ဖြစ်ပြီး အထိုက်အလျောက် ကောင်းစား ချမ်းသာနိုင်ပါတယ်။ သို့သော်လဲ အိုခြင်း နာခြင်း သေခြင်း အစရှိတဲ့ သံသရာ ဆင်းရဲတွေကတော့ မလွတ်နိုင်သေးဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒါတွေဟာ နိဗ္ဗာန်ကို မုချရောက်စေတတ်တဲ့ မဂ္ဂသစ္စာလို့တော့ မဆိုနိုင်သေးဘူး။ သို့သော် နိဗ္ဗာန်ကို ရည်သန်ပြီး ပွားများအားထုတ်ရင် အကူအညီအကြောင်း အထောက်အပံ့လောက်တော့ ဖြစ်နိုင်ပါသေးရဲ့။

သီလဗ္ဗတပရာမာသ အကျင့်တွေ

တချို့ကတော့ အစာဖြတ်ပြီး ကျင့်ကြတယ်။ ရေစိမ် မီးကင် နေလှန်း အဝတ် မဝတ်ဘဲနေ စသည်ဖြင့်လဲ ကိုယ်ကိုနှိပ်စက်ပြီး ကျင့်ကြတယ်။ တချို့ကတော့ နတ်အမျိုးမျိုးတွေ ကိုးကွယ်ကြတယ်။ တိရစ္ဆာန် အမျိုးမျိုးတွေလဲ ကိုးကွယ်ကြတယ်။ တိရစ္ဆာန်အမျိုးမျိုးရဲ့ အတုကိုလဲယူပြီး ကျင့်ကြတယ်။ တချို့ကတော့ ဖန်ဆင်းတဲ့ ဘုရားသခင်ကို ယုံကြည် ကိုးကွယ်နေရုံနဲ့ ကောင်းကင်ဘုံက ဘုရားသခင်ထံရောက်ပြီး အမြဲတမ်း ချမ်းသာသွားတယ်လို့ ဒီလိုပြောဟောကြ ကျင့်ကြတယ်။အဲဒါတွေဟာ ဗုဒ္ဓသာသနာ အမြင်နဲ့ဆိုရင် သီလဗ္ဗတပရာမာသ ဆိုတဲ့ အယူဝါဒမျိုးတွေသာ ဖြစ်တယ်။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မပါတဲ့ အကျင့်တွေ ဟူသမျှကို သီလဗ္ဗတပရာမာသ အကျင့်တွေလို့ ဆိုရတယ်။ အဲဒါတွေဟာ မဂ္ဂသစ္စာကို မသိကြလို့ အမျိုးမျိုး အထွေထွေ ယုံကြည်ယူဆထားကြတာတွေပါပဲ။

မဂ္ဂသစ္စာအမှန်ကတော့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး တရားတွေပါပဲ။ ဘယ်လိုဟာ တွေလဲဆိုယင် (၁) သမ္မာဒိဋ္ဌိ=မှန်စွာသိမြင်ခြင်း၊ (၂)သမ္မာသင်္ကပ္ပ=မှန်စွာ ကြံခြင်း၊ (၃) သမ္မာဝါစာ=မှန်စွာပြောဆိုခြင်း၊ (၄) သမ္မာကမ္မန္တ= မှန်စွာပြုလုပ်ခြင်း၊ (၅) သမ္မာအာဇီဝ=မှန်ကန်စွာအသက်မွေးခြင်း၊ (၆)သမ္မာဝါယာမ=မှန်စွာ အားထုတ်ခြင်း၊ (၇) သမ္မာသတိ=မှန်စွာ အမှတ်ရခြင်း၊ (၈) သမ္မာသမာဓိ=မှန်စွာ စူးစိုက်တည်ကြည်ခြင်းဆိုတဲ့ ဒီတရားရှစ်ပါးပါပဲ။ ဒီ မဂ္ဂင်တရားတွေက အစအခြေခံဖြစ်တဲ့ မူလမဂ္ဂင်လဲရှိတယ်။ အဓိယမဂ္ဂင်ရဲ့ ဒီရှေ့သွားဖြစ်တဲ့ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ္ဂင်လဲ ရှိတယ်။ အဓိယမဂ္ဂင်လဲ ရှိတယ်။ ဒီ သုံးမျိုးထဲမှာ လိုရင်းပမာဏ မဂ္ဂင်ကတော့ အဓိယမဂ္ဂင်ပဲဖြစ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီအဓိယ မဂ္ဂင်ဆိုတာကတော့ စပြီးအားထုတ်လို့လဲ မဖြစ်ဘူး၊ အကြာကြီး အားထုတ်ပြီး ပွားနေရတာလဲ မဟုတ်ဘူး၊ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ္ဂင်လို့ခေါ်တဲ့ ဝိပဿနာက ရင့်သန်ပြည့်စုံတဲ့အခါမှာ စိတ်တစ်ချက်ခန့်မျှ တခဏကလေးလောက်ပဲ ဖြစ်ပွားသွားတယ်။ ဘာနဲ့ တူသလဲဆိုရင် မီးပွတ်ရာမှာ မီးမပွင့်ခင်က အကြာကြီး ကြိုးစားပြီး ပွတ်နေရ တယ်။ နောက်ဆုံး မီးပွင့်လာတဲ့အချိန်ကတော့ တခဏကလေးပဲ။ အဲဒါလိုပါပဲ အဓိယမဂ္ဂင်ဖြစ်တဲ့ အချိန်က တခဏကလေးပါပဲ။ အဲဒီ အဓိယမဂ္ဂင်ဖြစ်အောင် ပုဗ္ဗဘာဂ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ကို ကြိုးစားပြီး ပွားများစေရပါတယ်။

သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်

ဝိပဿနာမဂ္ဂင်ဆိုတာ ဝိပဿနာရှုတိုင်းရှုတိုင်း ဖြစ်နေတဲ့ မဂ္ဂင်တရား တွေပါပဲ။ ဖြစ်ခိုက် ရုပ်နာမ် တရားကို မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း သူ့သဘောကို အမှန်အတိုင်း သိရတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုယင် လက်တို့ခြေတို့ကို ကွေးလိုက် တဲ့အခါမှာ ကွေးတယ် ကွေးတယ်လို့ သတိဉာဏ်နဲ့ စူးစိုက်ပြီး ရှုမှတ်ရတယ်။

အဲဒီလို မှတ်တဲ့အခါမှာ တောင့်တင်းတဲ့သဘော လှုပ်ရှားတဲ့သဘောကို တွေ့ရတယ်။ အဲဒါဟာ ဝိယောဓာတ်ရဲ့သဘောကို အမှန်အတိုင်း သိမြင်တဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိပဲ။ မဂ္ဂမမှတ်ပဲနေရင်တော့ အဲဒါကို လက်ပဲ ခြေပဲ ငါပဲ ယောက်ျားပဲ မိန်းမပဲ စသည်ဖြင့် ပကတိ အသိတွေ ဖြစ်နိုင်တယ်။ အဲဒါတွေက အသိမှား အမြင်မှားတွေပဲ။ ကွေးမိုက်၍ မှတ်တဲ့သူတွေမှာတော့ သူ့သဘောအတိုင်း သူက တောင့်လို့ တင်းလို့လှုပ်လို့ပဲ။ တောင့်တယ် တင်းတယ် လှုပ်တယ်လို့ သိတယ်။ အဲဒါဟာ အမှန်အတိုင်း သိတာပဲ။ မဟုတ်တာတွေကို ကြံဆပြီး သိတာမဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိ-မှန်စွာ သိမြင်တဲ့ မဂ္ဂင်တရားတဲ့။

ကိုယ်ထဲက ပုပ္ဖ နာကျင်မှု တစ်စုံတစ်ခုဖြစ်ရင်လဲ ပူတယ် နာတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ရတယ်။ ဒီလိုမှတ်တော့ ဘာတွေ့သလဲ။ ပူတာ နာတာ အစရှိတဲ့ သဘောမှန်ကိုပဲ တွေ့တယ်။ အဲဒါလဲ အမှန်အတိုင်းသိတဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိပဲ။ ပြီးတော့ စိတ်ကူး ကြံစည်မှုဖြစ်ရင်လဲ စိတ်ကူးတယ် ကြံစည်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ် ရတယ်။ ဒီလို မှတ်တော့လဲ တကယ်ဖြစ်ပေါ်တဲ့ စိတ်သဘောကို အမှန်အတိုင်း သိတာပဲ။ ဒါလဲ သမ္မာဒိဋ္ဌိပဲ။ ဒီနည်းအတိုင်းချည်းပါပဲ။ ဖြစ်ခိုက်မှာ မှတ်နေရင် အမှန်အတိုင်းသိတဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင် ဖြစ်တာချည်းပါပဲ။ သမာဓိဉာဏ်က ရင့်လာတဲ့အခါကျတော့ အဲဒီ မှတ်ရတဲ့ ရုပ်နာမ်တရားကလေးတွေ ရှေးဦးစွာ စပြီးပေါ်လာတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ ပေါ်လာပြီးတော့ ပျောက်သွားတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ ဒါကြောင့်ပေါ်လာပြီး ပျောက်သွားလို့ မမြဲဘူးဆိုတာကိုလဲ သိရတယ်။ အဲဒါလဲ မမြဲတဲ့ တရားကို မမြဲဘူးလို့ အမှန်အတိုင်း သိမြင်တဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိပဲ။ ပြီးတော့ ဖြစ်လိုက် ပျက်လိုက်နဲ့ နှစ်သက်ဖွယ် အားကိုးဖွယ်မရှိတဲ့ ဆင်းရဲချည်းပဲလို့လဲ သိရတယ်။ သူ့ သဘောအတိုင်း သူ့ဟာသူ ဖြစ်ပျက်

နေတဲ့ အနတ္တသဘောတရားမျှပဲလို့လဲ သိရတယ်။ ဒါတွေလဲ အမှန်အတိုင်း သိမြင်တဲ့ သမ္မာဒိဋ္ဌိချည်းပဲ။

သမ္မာသင်္ကပ္ပ စသည်လည်း ပါဝင်တယ်

သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်ရင် သမ္မာသင်္ကပ္ပအစရှိသော တွဲဖက်မဂ္ဂင်တရားတွေလဲ ပါဝင်တော့တာပဲ။ ဒီ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်တွေဟာ ရှုတိုင်းရှုတိုင်း ဖြစ်တယ်။ ဆယ်ကြိမ်ရှုရင် ဆယ်ကြိမ်ဖြစ်တယ်။ အကြိမ်တရာရှုရင် အကြိမ်တစ်ရာဖြစ်တယ်။ တစ်နေ့လုံး ရှုနေရင် တစ်နေ့လုံးလဲ ဖြစ်နေတယ်။ ဒီလို ဖြစ်ပြီးတော့ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အသိအမြင်တွေ ရင့်ကျက်ပြည့်စုံတဲ့အခါမှာ အရိယ မဂ္ဂင်ဖြစ်ပြီး နိဗ္ဗာန်ကိုမျှော်မှောက် မြင်သွားတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်လည်း ဒုက္ခ နိရောဓဂေါမိနီ ပဋိပဒါ=ဆင်းရဲငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်း အကျင့်မည်တဲ့ အကြောင်း သမ္မောဟဝိနောဒနီအဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုထားတယ်။ ဒါကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို ယခု မျှော်မှောက်ဘဝမှာပဲ တွေ့ချင်ရင် ဒီဝိပဿနာမဂ္ဂင်ကို ပွားစေရမယ်။

ဒီဝိပဿနာရောက်အောင် အားထုတ်နိုင်သေးရင်တော့ ဝိပဿနာ ရဲ့ မူလရင်း အခြေခံဖြစ်တဲ့ မဂ္ဂင်ကိုပွားစေရမယ်။ အဲဒါက ဘာလဲဆိုရင် ကံနဲ့ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်သိမြင်တဲ့ ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အရင်းခံ ပြီးပြီတဲ့ ကုသိုလ်ပါပဲ။ ပေါ်ပေါ်လွင်လွင်ပြောရရင် မင်္ဂလီလ်နိဗ္ဗာန်ကို ရည်ရွယ် တောင့်တပြီးပြီတဲ့ ဒါန သီလအစရှိတဲ့ ကုသိုလ်တွေပါပဲ။ ဒီ ကုသိုလ်တွေ ကိုပြုရာမှာ အရင်းခံတရားက ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိပဲ။ ဒီ သမ္မာဒိဋ္ဌိရှိလို့ ဒါန သီလ အစရှိသော ကုသိုလ်တရားတွေကို ပွားများနိုင်တယ်။ ယခု ယောဂီတွေလို တရားလဲ နာယူနိုင်တယ်။ တရားလဲ အားထုတ်နိုင်တယ်။

ဒါကြောင့် အဲဒီကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိနဲ့တကွ သူ့ရဲ့တွဲဖက် မဂ္ဂင်တွေကို တော့ ဘာဝနာ ကုသိုလ်တွေရဲ့ အရင်းအမြစ်သဖွယ်ဖြစ်တဲ့အတွက် မူလ မဂ္ဂင်လို့ ဘုန်းကြီးက အမည်ပေးထားပါတယ်။

အဲ ယခု ပြောခဲ့တဲ့ မူလမဂ္ဂင်၊ ပုဗ္ဗဘာဂ ဝိပဿနာမဂ္ဂင်၊ အရိယ မဂ္ဂင်ဆိုတဲ့ ဒီတရားတွေဟာ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းတရားတွေချည်းပါပဲ။ အဲဒါကို တိုတိုနဲ့ မှတ်ထားရအောင်-

“မူလ ပုဗ္ဗ၊ အရိယ၊ သုံးဝ မဂ္ဂင်မြတ်။

ဖြစ်ပွားစေလျှင်၊ ဤမဂ္ဂင်၊ ပြေးဝင် နိဗ္ဗာန်တတ်။”-

လို့ ဒီလို ဆောင်ပုဒ်ကလေးများလဲ စီထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီမဂ္ဂင်သုံးမျိုးကို နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းတရားပဲလို့ သိနားလည်ထားဖို့ လိုပါတယ်။ အထူးအား ဖြင့်တော့ အရိယမဂ္ဂင်တရားတွေဆိုတဲ့ မဂ္ဂသစ္စာကို “ကုဋ္ဌံ=အလိုရှိအပ် တောင့်တအပ်သောတရား၊ ကန္တံ=နှစ်သက်အပ်သောတရား၊ မနာပံ=မြတ်နိုး အပ်သောတရား”လို့ တရားအားမထုတ်မီ ကတည်းက ဒါလောက်တော့ သဘောကျ နားလည်ထားရမယ်။ ဒီလို သဘောကျထားမှ အဲဒီ အရိယ မဂ္ဂသစ္စာ တရားကို ရအောင် ကြိုးကြိုးစားစား အားထုတ်နိုင်တယ်။ ဒါလောက်ကတော့ ဗမာပြည်က တရားအားထုတ်မည့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေ အဖို့ဆိုရင် သိနားလည် ပြီးချည်းပဲ ဖြစ်နေပါတယ်။ ပြီးတော့ အဲဒီ အရိယမဂ်ကို ရအောင် အားထုတ်တဲ့ အခါမှာ ဝိပဿနာအလုပ်ကိုပဲ အားထုတ်ရတယ်။ ဒါကြောင့် ဝိပဿနာမဂ်ကိုလဲ ကောင်းမြတ်တဲ့ တရားလို့ သိနားလည်ထားဖို့ လိုပါတယ်။ ဘယ်လို အားထုတ်ရ မယ်ဆိုတဲ့ အားထုတ်နည်းကိုလည်း သိနားလည်ထားဖို့ လိုပါတယ်။

တချို့က မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ရောက်အောင် ဘယ်လို အားထုတ်ရမယ်

ဆိုတာကို လုံးလုံးမသိကြဘူး၊ တချို့ကတော့ မသိရုံတင်မကဘူး၊ နိဗ္ဗာန်
 ရောက်ကြောင်း ကုသိုလ်ကောင်းမှု သူတစ်ပါးပြုနေတာကိုတောင် ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချ
 အပြစ်တင်နေတတ်ကြသေးတယ်၊ တချို့ကတော့ ကိုယ်တိုင်က ဖြစ်ဖြစ်
 ပြောက်ပြောက် ဘာမျှ အားမထုတ်ဖူးပါဘဲနဲ့ နည်းလမ်းမှန်အတိုင်း သူများ
 ဟောပြော အားထုတ်နေတာကို ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချနေတတ်ကြတယ်၊ တချို့ကတော့
 ကိုယ်က နည်းလမ်းမှားကို သဘောကျနေတာနဲ့ နည်းလမ်းမှန်ကို ကဲ့ရဲ့
 ဝေဖန်နေတတ်ကြတယ်၊ ဒါတွေဟာ “ဒုက္ခနိရောဂေါမိနိယာ ပဋိပဒါယ
 အညာဏံ” လို့ ဟောထားတဲ့ ဒေသနာတော်အရ မဂ္ဂသစ္စာ အကျင့်လမ်းမှန်ကို
 မသိတဲ့ အဝိဇ္ဇာနဲ့ အသိလွဲ အထင်လွဲတဲ့ အဝိဇ္ဇာချည်းပါပဲ၊ နိဗ္ဗာန် ရောက်
 ကြောင်းဖြစ်တဲ့ ဒါန သီလ ဘာဝနာအလုပ်ကို ကောင်းစား ချမ်းသာကြောင်း
 အကျင့်ကောင်းဟု မသိတာက အဝိဇ္ဇာ၊ ထိုအလုပ်ကိုပင် ဆင်းရဲကြောင်း
 အကျိုးမဲ့အကျင့်ဟုထင်တာကလဲ အဝိဇ္ဇာတဲ့။ ကဲ အဲဒါကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

နိဗ္ဗာန် ရောက်ကြောင်းဖြစ်တဲ့ ဒါန သီလ ဘာဝနာ အလုပ်ကို
 ကောင်းစားချမ်းသာကြောင်း အကျင့်ကောင်းဟုမသိတာက အဝိဇ္ဇာ၊
 ထိုအလုပ်ကိုပင် ဆင်းရဲကြောင်း အကျိုးမဲ့အကျင့်ဟု ထင်တာကလဲ
 အဝိဇ္ဇာ။

အရေးကြီးတာကတော့ ဝိပဿနာလုပ်ငန်းအမှန်ကိုမသိတဲ့ အဝိဇ္ဇာ
 နဲ့ အသိလွဲ အထင်လွဲတဲ့ အဝိဇ္ဇာ ဒီနှစ်မျိုးက သာပြီးအရေးကြီးပါတယ်၊
 ဝိပဿနာဆိုတာ သတိပဋ္ဌာန် ဒေသနာစသည်နှင့်အညီ ဒွါရ ၆-ပါးမှာ ဖြစ်ခိုက်
 ထင်ပေါ်ခိုက် ရုပ်နာမ်ကိုရှုမှ ဖြစ်ပါတယ်၊ အဲဒါကို မသိရင်လဲ အဝိဇ္ဇာပဲ၊ အဲဒီလို
 ဖြစ်ခိုက်၊ ရှုတာကို မကောင်းဘူး၊ မမှန်ဘူးထင်ရင်လဲ အဝိဇ္ဇာပဲ၊ ကဲ အဲဒါကို

လိုက်ဆိုကြရမယ်။

ဒွါရ ၆-ပါး၌ ဖြစ်ခိုက် ရုပ်နာမ်ကိုရှုရသည်ဟု မသိတာက အဝိဇ္ဇာ၊
ထိုသို့ ရှုတာကို မကောင်းဘူး၊ မဟုတ်ဘူး ထင်တာကလဲ အဝိဇ္ဇာ။

ကြောက်စရာ အကောင်းဆုံး အဝိဇ္ဇာ

ဒီမဂ္ဂသစ္စာကို ဖုံးကွယ်တဲ့ အဝိဇ္ဇာကတော့ ဒါန သီလမှစပြီး ကောင်းစားချမ်းသာကြောင်း အကျင့်ကောင်းတွေကို လုံးလုံးမသိရအောင်လဲ ဖုံးကွယ်တယ်။ အလွဲအမှား ထင်အောင်လဲ ဖုံးကွယ်တယ်။ ဒါကြောင့်ဒီမဂ္ဂသစ္စာကို ဖုံးကွယ်တဲ့ အဝိဇ္ဇာကို ကြောက်စရာအကောင်းဆုံးလို့တောင် ဆိုစရာဖြစ်နေပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကျင့်နည်းကိုမသိရင် မကျင့်နိုင်ဘူး၊ မကျင့်နိုင်တော့ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို မရောက်နိုင်တော့ဘူး၊ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ထားပါဦးတော့ ဒါန သီလအကျင့်မျိုးကိုတောင် မသိရင် လူ့ချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာမျိုးကိုတောင် မရနိုင်တော့ဘူး၊ ဒါကြောင့် အကျင့်လမ်းမှန်ကို မသိတာဟာ ကြောက်စရာ အကောင်းဆုံးလို့ ဆိုသင့်ပါတယ်။ ယခု ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေမှာ ဒီအကျင့်လမ်းကောင်း လမ်းမှန်တွေကို သိနေကြတာဟာ အင်မတန် ဝမ်းသာစရာ ကောင်းပါတယ်။ ဒီလို မသိကြတဲ့သူတွေမှာ ဒါနကိုလဲ ပြုရမှန်းမသိ၊ သီလကိုလဲ ဆောက်တည်ကျင့်သုံး ရမှန်းမသိ၊ ဖြစ်ခိုက်ရုပ်နာမ်ကိုလဲ ရှုရမှန်း မသိတာနဲ့ နေရာတကာမှာ အဝိဇ္ဇာက ဖုံးကွယ်လျက်ချည်း ဖြစ်နေတယ်။

အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရဖြစ်ပုံ

ဒါကြောင့် သတ္တဝါတွေဟာ မြင်လိုက် ကြားလိုက် နံလိုက် စားလိုက် တွေ့ထိလိုက် ကြံစည် စဉ်းစားလိုက်နဲ့ ခံစားနေရတာတွေကို ဆင်းရဲလို့

မထင်ဘူး၊ ချမ်းသာတွေလို့သာ ထင်နေတယ်။ အဲဒီလို အာရုံတွေနဲ့ နှစ်သက် သာယာနေရတာကိုလဲ ချမ်းသာစရာ အကြောင်းကလေးပဲလို့ ထင်နေတယ်။ မြင်မှု ကြားမှုအစရှိတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေ အကုန်ငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာကိုတော့ ရှိမှန်းတောင် မသိဘူး၊ ရှိမှန်းသိရင်လဲ အဲဒီလို ချုပ်ငြိမ်းနေတာမျိုးကို ကောင်းတယ် လို့ မထင်ဘူး၊ မကောင်းဘူးလို့သာ ထင်နေတယ်။ အဲဒီ နိဗ္ဗာန်ရောက်အောင် ကျင့်တဲ့အလုပ်ကိုလဲ မသိဘူး၊ သိပြန်ရင်လဲ အဲဒီလို ကျင့်ရတာကို ကောင်းတယ် လို့ မထင်ဘူး၊ ဆင်းရဲ ပင်ပန်းတယ်လို့သာ ထင်နေတယ်။

ကံသုံးပါး

ဒါကြောင့် မိမိတို့ မြင်နေကျ ကြားနေကျ ခံစားနေကျ အတိုင်းသာ ကောင်းသည်ထက် ကောင်းတာကို လိုချင်တောင့်တနေကြတယ်။ ယခု လောလောဆယ်မှာ မိမိအလိုရှိတာကလေးတွေကို ဘယ်လိုလုပ်ရင် ရမယ်လို့ ကြံစည်မိတယ်။ တရားသဖြင့် ကြံတာလဲရှိတယ်။ မတရားသဖြင့် ကြံတာလဲ ရှိတယ်။ အဲဒီလို ကြံတာဟာ မနောက်ပဲ၊ ကြံတဲ့အတိုင်း ကိုယ်နဲ့ပြုလုပ်ယင် အဲဒါက ကာယကံပဲ၊ နှုတ်က ပြောဆိုရင် ဝစီကံပဲ၊ အဲဒါ အမှုကံ ၃-မျိုး ဖြစ်လာတာပါပဲ။ အဲဒါကို ရည်ပြီးတော့ ဆောင်ပုဒ်မှာ-

“အမှန်မသွား၊ အမှားမြင်ကာ၊ အဝိဇ္ဇာကြောင့်၊ ချမ်းသာလိမ့်မိုး၊
ရည်မျှော်ကိုးလျက်၊ ၃-မျိုးမှုကံ၊ ပြုစီမံ၍” လို့ ဆိုထားပါတယ်။

မိမိတို့ မြင် ကြား တွေ့သိ နေရတာတွေကို ဆင်းရဲမှန်းမသိဘူး မထင်ဘူး၊ ချမ်းသာတယ် ကောင်းတယ်လို့သာ ထင်နေတယ်။ အဲဒါဟာ ဒုက္ခသစ္စာ-ဆင်းရဲတရားတွေကို အမှန်အတိုင်း မသိတာနဲ့ အမှားသိတာပဲ။

အဲဒါကို “အမှန်မသွား၊ အမှားမြင်ကာ၊ အဝိဇ္ဇာကြောင့်”လို့ ဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီလို ဆင်းရဲတွေကိုပဲ ချမ်းသာတွေလို့ အထင်လွဲတဲ့အတွက် ဘယ်လို လုပ်ရင် ကောင်းမှာပဲ၊ ဘယ်လိုလုပ်ရင် ချမ်းသာမှာပဲလို့ မျှော်လင့်လာတယ်။ အကုသိုလ် ဘက်က ပြောရမယ်ဆိုရင် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအတွက် သားငါးတိရစ္ဆာန်ကို သတ်တဲ့ အလုပ်ကိုလုပ်မှ ချောင်ချောင်ချိချိ ရှိမယ်လို့ရင်လဲ ကြံစည်မိတယ်။ လုယက်မီးယူတဲ့ အလုပ်ကိုလုပ်မှပဲ သက်သာချောင်ချိမယ်၊ လိမ်လည်လှည့်ဖြား တဲ့အလုပ်ကို လုပ်မှပဲ စီးပွားဥစ္စာ ပြည့်စုံမယ် စသည်ဖြင့်ရင်လဲ ကြံစည်မိတယ်။ အဲဒါဟာ ဆင်းရဲကိုပဲ ချမ်းသာ ထင်ပြီး ကောင်းစား ချမ်းသာမည် နည်းကို ကြံစည်မိပုံပါပဲ။

ကုသိုလ်ဘက်က ပြောရမယ်ဆိုရင်တော့ ဒါနကုသိုလ်ပြုမှ နောင် ကာလ နောင်ဘဝတွေမှာ ကိုယ်အလိုရှိတာတွေနဲ့ ပြည့်စုံပြီး ချမ်းသာမယ်၊ သီလကျင့်မှ ချမ်းသာမယ် စသည်ဖြင့် ကြံစည်မိပါတယ်။ ဒါက ကုသိုလ်အမှု ကို နည်းမှန်အတိုင်း ကြံစည်ပုံပါပဲ။ တချို့ကတော့ သူတို့ယုံကြည်ထားတဲ့ ဘာသာတရားကိုက လွဲနေတဲ့အတွက် အကုသိုလ်အလုပ်တွေကို ကုသိုလ် အလုပ်လို့ ထင်ပြီး ကြံစည်တာတွေလဲ ရှိပါတယ်။ ပုံစံတစ်ခုလောက် ထုတ်ပြ ရမယ်ဆိုရင် ကျွဲ၊ နွား၊ ဆိတ်၊ ဘဲ၊ ကြက်၊ ဝက်တွေကိုသတ်ပြီး အရှင်ကြီး နတ်ကြီးကို ပူဇော်လိုက်ရင် ကျွေးမွေးလိုက်ရင် ကုသိုလ်ဖြစ်တယ် ချမ်းသာ ကြောင်းဖြစ်တယ်လို့ ယုံကြည်ပြီး အဲဒီလိုအမှုတွေကို ပြုဖို့ရာကြံစည်မိတယ်။

အဲဒီလို ယခု လောလောဆယ်မှာ ကိုယ်အလိုရှိတာကလေးတွေကို ရပြီး ချမ်းသာရအောင် ကြံစည်ပြီးတော့ ကြံစည်မိတဲ့အတိုင်း ပြုလုပ်တယ်၊ ပြောဆိုတယ်၊ နောင်ဘဝသံသရာမှာ ကောင်းစားချမ်းသာ ရအောင်လို့ ကြံစည်ပြီး

တော့ ကြံစည်တဲ့အတိုင်း ပြုလုပ်တယ် ပြောဆိုတယ်။ အဲဒီအထဲမှာ စိတ်ကူး ကြံစည်နေတာ က စိတ္တသင်္ခါရ-တဲ့၊ မနောကံပါပဲ။ ကြံစည်မိတဲ့ အတိုင်း ကိုယ်နဲ့ သွားလာလှုပ်ရှားပြီးပြုတာက ကာယသင်္ခါရ-တဲ့၊ ကာယကံ ပါပဲ။ နှုတ်နဲ့ပြောဆိုပြီး ပြုတာက ဝစီသင်္ခါရ-တဲ့၊ ဝစီကံပါပဲ။ အဲဒီလို ပြုလုပ်တဲ့နေရာမှာ စေ့ဆော်တိုက်တွန်းတဲ့ စေတနာကလေးဆိုတာ ပါတယ်။ ဒါကတော့ တရားအားထုတ်ဖူးတဲ့သူဆိုရင် ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ပဲ ထင်ရှားသိနိုင်ပါတယ်။ တစ်စုံတစ်ခု လုပ်တော့ မယ်ဆိုရင် ပြုလုပ်ဖို့ စေ့ဆော်ကြံစည်တဲ့ စိတ်စေတနာတွေ အကြိမ်များစွာ ဖြစ်ရတယ်။ ဒါကြောင့် ခြင်ကောင်ကို ရိုက်မယ်ဆိုရင် ရိုက်ဖို့ကြံစည်တဲ့ စိတ်စေတနာတွေ အတော်များများ ဖြစ်ပြီးမှ လက်ကြွမှု၊ လှုပ်ရှားမှု၊ ရိုက်မှု ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကို ယောဂိက ဘယ်လိုသိနိုင် သလဲဆိုယင် ကွေးရာ ဆန့်ရာမှာ ရှုမှတ်တာနဲ့ နှိုင်းဆပြီး ယောဂိက သိနိုင်ပါတယ်။ တစ်စုံတစ်ခုကို ပေးလှူမယ်ဆိုရင်လဲ နည်းတူပဲ လှူလိုတဲ့ စိတ် စေတနာတွေ အကြိမ်များစွာဖြစ်ပြီးမှ ပေးလှူမှု ကိစ္စတစ်ခု ပြီးမြောက် သွားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကိုယ်အမှုအရာ တစ်ခုခုကိုပြုတိုင်း စေ့ဆော် တိုက်တွန်းမှု စေတနာနဲ့ချည်း ပြုရတယ်။ အဲဒီစေတနာကို ကာယကံလို့ ခေါ်ပါတယ်။

နှုတ်က ပြောတဲ့ အခါမှာလဲ ပြောလိုက် ပြောလိုက်နဲ့ တိုက်တွန်းနေသလို စေ့ဆော်ပေးနေတဲ့ စေတနာပါတယ်။ အဲဒီ စေတနာက ဝစီကံပဲ။ စိတ်ကူး သက်သက်နဲ့ ကြံစည်နေတဲ့အခါမှာ ဖြစ်နေတဲ့ စေတနာကိုတော့ မနောကံလို့ ခေါ်တယ်။ ဒီစေတနာကံတွေဟာ အဝိဇ္ဇာကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ အားထုတ်မှု သင်္ခါရတွေပါပဲ။ ဒီသင်္ခါရတွေဟာ ကုသိုလ်လဲရှိတယ်။ အကုသိုလ် လဲရှိတယ်။ အကုသိုလ်သင်္ခါရက မကောင်းကျိုးကိုပေးတယ်။ ကုသိုလ် သင်္ခါရက ကောင်းကျိုးကို ပေးတယ်။

သင်္ခါရ ဆုံးပါး

တစ်နည်းအားဖြင့်တော့ ပုညာဘိသင်္ခါရ၊ အပုညာဘိသင်္ခါရ၊ အာနေဇ္ဈာဘိ-သင်္ခါရလို့ ဒီလို ၃-မျိုး ရှိတယ်။ အပုညာဘိသင်္ခါရဆိုတာ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့ အကုသိုလ်ကံပါပဲ။ အာနေဇ္ဈာဘိသင်္ခါရ ဆိုတာ အရူပဈာန် ကုသိုလ်တွေကို ခေါ်တယ်။ သဒ္ဓါအနက်အားဖြင့်တော့ မလှုပ်ရှားတဲ့ ဈာန် တရားတွေလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ကျန်တဲ့ လောကီကုသိုလ်တွေ ဟူသမျှကိုတော့ ပုညာဘိသင်္ခါရလို့ ခေါ်ပါတယ်။ အဲဒါတွေက ဒါန၊ သီလ အစရှိသော ကာမာဝစရကုသိုလ်တွေနဲ့ ရူပါဝစရဈာန် ကုသိုလ်တွေပါပဲ။

ပုညာဘိသင်္ခါရ

ပုညဆိုတာ သဒ္ဓါ အနက်အားဖြင့် ပုနာတိ သောဓေတီတိ = သန့်ရှင်းစင်ကြယ်စေတတ်လို့ ပုည- မည်ပါတယ်တဲ့။ ကြေးညောင် အညစ် အကြေးတွေမှ စင်ကြယ်ချင်ယင် ဆပ်ပြာနဲ့ ပွတ်တိုက်ပြီး ရေချိုးရတယ်။ ဆပ်ပြာနဲ့ ပွတ်လိုက် ရေနဲ့လောင်းချလိုက်နဲ့ လုပ်လိုက်ရင် ကိုယ်မှာရှိနေတဲ့ ကြေးတွေဟာ ပြောင်စင်သွားတယ်။ အဲဒါလိုပဲ မကောင်းမှု အညစ်အကြေး တွေ မကောင်းကျိုး အညစ်အကြေးတွေ ကင်းစင်ရအောင် ကုသိုလ်ကောင်းမှု ရေစင်နဲ့ ဆပ်ပြာနဲ့ ဆေးကြောသုတ်သင်ရတယ်။ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ ကုသိုလ်တွေကို ပွားများရတယ်။ အဲဒီ ကုသိုလ်တွေက ယခုမျက်မှောက်မှာလဲ အပြစ်ကင်းခြင်း၊ ချီးမွမ်းဖွယ်ဂုဏ်နဲ့ ပြည့်စုံခြင်း၊ ဘေးရန် အန္တရာယ် ကင်းခြင်း၊ စီးပွားဥစ္စာရတနာနဲ့ ပြည့်စုံခြင်းအစရှိတဲ့ ကောင်းကျိုးတွေပေးပြီး ကောင်းမှုရှင်ကို တင့်တယ်စေတယ်။ နောင် သံသရာဘဝတွေမှာလဲ လူ့ဘဝ၊ နတ်ဘဝ၊ သုကတိ

ဘဝတွေကို ပိုပြီး ချမ်းသာကောင်းစားစေတယ်။ အဆင့်အတန်းမြင့်စေပြီး တင့်တယ်စေတယ်။

တစ်နည်းအားဖြင့်တော့ ပုည-ဆိုတာ ပူရေတိ=ကောင်းမှုရှင်၏ နှလုံးအလိုကို ပြည့်စေတတ်ပါတယ်တဲ့။ ဟုတ်တယ်။ ကောင်းမှုရှိတဲ့သူဟာ မျက်မှောက်မှာရော နောင်သံသရာမှာရော ကိုယ်အလိုရှိတဲ့အတိုင်း ပြည့်စုံ တယ်။ အသက်ရှည်တယ်။ အနာကင်းတယ်။ ကျန်းမာတယ်။ အဆင်းလှတယ်။ စည်းစိမ် ဥစ္စာပေါများတယ်။ လူချစ်လူခင်များတယ်။ အခြွေအရံများတယ်။ အဆင့်အတန်း မြင့်တယ်။ ဂုဏ်ကျက်သရေရှိတယ် စသည်ဖြင့် အလိုရှိ တဲ့အတိုင်းပဲ ပြည့်စုံ တတ်ပါတယ်။ မင်္ဂလိန်နိဗ္ဗာန်ကို တောင့်တပြီးပြီတဲ့ ကောင်းမှုဆိုရင် မင်္ဂလိန်နိဗ္ဗာန် ရနိုင်တဲ့ အခြေအနေနဲ့ပြည့်စုံတဲ့ဘဝကိုလဲ ပို့ပေးတယ်။ ဘုရားလက်ထက်တော် က အနာထပိဏ်၊ ဝိသာခါအစရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို မင်္ဂလိန်နိဗ္ဗာန်ကို သိမြင်ပြီး နိဗ္ဗာန် ဝင်မည့်နောက်ဆုံးဘဝတိုင်အောင်လဲ ကောင်းစား ချမ်းသာသွားစေ နိုင်တယ်။ အဲဒီလို ပူရေတိ-ကောင်းမှုရှင်၏ နှလုံးအလိုကို ပြည့်စေတတ်လို့လဲ “ပုည”ကောင်းမှု မည်ပါတယ်တဲ့။

အဘိသင်္ခါရဆိုတာ ပြုပြင်အားထုတ်မှုတဲ့။ ကောင်းစားချမ်းသာဖို့ ရည်ရွယ်ပြီး ပြုလုပ်အားထုတ်မှုပါပဲ။ သူကလဲ ကောင်းကျိုးဆိုးကျိုး အမျိုးမျိုး တွေကို ပြုပြင်ပေးတတ်တယ်။ ဖြစ်စေတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် အဘိ သင်္ခါရလို့ ခေါ်တယ်။ ပုညနဲ့ အဘိသင်္ခါရ နှစ်ခုတွဲလိုက်တော့ ပုညဘိ သင်္ခါရ-လို့ ဖြစ်လာတယ်။ ကောင်းမှုဆိုတဲ့ အားထုတ်မှု၊ ကောင်းကျိုးတွေကို ပြုပြင်ပေးတတ် တဲ့ ကောင်းမှုလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒါဟာ စိတ်အရေအတွက်နဲ့ ပြောရရင် ကာမာဝစရ ကုသိုလ်က (၈)ခု ရှိတယ်။ ရူပါဝစရ ကုသိုလ်က (၅)ခု ရှိတယ်။

အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်ဆိုရင် ဒါန သီလ ဘာဝနာ ဒီ ၃-မျိုး ပါပဲ။

ပေးလှူတဲ့အခါမှာ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာနဲ့ ပေးလှူရင် သောမနဿ နဲ့ယှဉ်တဲ့ ကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်တယ်။ ဝမ်းသာတဲ့ ကုသိုလ်စိတ်ပါပဲ။ သူက အကျိုးပေး ထက်သန်တယ်။ ဒါကြောင့် “ပုဗ္ဗေဝ ဒါနာ သုမနော”စသည်ဖြင့် မလှူမီကလဲ ဝမ်းသာရမယ်။ လှူနေဆဲလဲ ဝမ်းသာပြီး စိတ်ကြည်လင်ရမယ်။ လှူပြီးတဲ့ နောက်ကာလမှာလဲ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာရှိရမယ်။ ဒီအင်္ဂါ ၃-ပါးနဲ့ ညီညွတ်တဲ့ အလှူဟာ မရေမတွက်နိုင်အောင် အကြီးအကျယ် အကျိုး ပေးတတ်တယ်- လို့ ဟောထားပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဝမ်းမသာဘဲ ရိုးရိုးမှန်မှန်စိတ်နဲ့ လှူရင် ဥပေက္ခာနဲ့ယှဉ်တဲ့ ကုသိုလ်စိတ်တဲ့။ ဒါပေမဲ့ စိတ်ကတော့ ကြည်ကြည်လင်လင် ရှိရမယ်။ အဲဒါကလဲ ထက်သန်ရင် ခိုင်မြဲ တည်တံ့တဲ့ အကျိုးတွေကို ပေးတတ် ပါတယ်။

သောမနဿနဲ့ လှူသည်ဖြစ်စေ၊ ဥပေက္ခာနဲ့ လှူသည်ဖြစ်စေ “ပေးလှူရင် ကုသိုလ်ဖြစ်တယ်။ ကောင်းကျိုးကို ပေးတတ်တယ်”လို့ သိပြီး လှူရင် ဉာဏ်နဲ့ယှဉ်တဲ့ ဉာဏသမ္ပယုတ် ကုသိုလ်ဖြစ်တယ်။ ယခု ဗုဒ္ဓဘာသာ ဝင်တွေမှာ ပေးလှူတဲ့အခါဖြစ်နေတဲ့ ကုသိုလ်စိတ်ချည်းပါပဲ။ ဒီကုသိုလ်က ဉာဏ်ပါတဲ့အတွက် အကျိုးပေးတဲ့အခါမှာ မဂ်ဖိုလ်ကို ရစေနိုင်တဲ့ တိဟိတ် ပဋိသန္ဓေ အကျိုးကိုလဲ ပေးနိုင်တယ်။ ကုသိုလ်ဖြစ်မှန်းလဲ မသိ၊ ကောင်းကျိုးကို ပေးတတ်မှန်းလဲမသိပဲနဲ့ ပေးလှူတဲ့သူမှာတော့ ဉာဏ်နဲ့မယှဉ်တဲ့ ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ကုသိုလ် ဖြစ်တယ်။ ဒီကုသိုလ်ကတော့ ဉာဏ်မပါတဲ့အတွက် ဉာဏ်မပါတဲ့ ဒွိဟိတ် ပဋိသန္ဓေလောက်သာ အကျိုးပေးနိုင်တယ်။ သူကလဲ ထက်သန်ရင် လောကဘက်မှာတော့ အကြီးအကျယ် အကျိုးပေးနိုင်တာပါပဲ။ ထူးတာကတော့

ပဋိသန္ဓေက ဉာဏ်မပါလို့ အဲဒီဘဝမှာ မက်ဖိုလ် တရားထူးကိုတော့ မရနိုင်ဘူး၊ ဒါလောက်ပဲ ထူးပါတယ်။ ဒီတော့ သောမနဿကုသိုလ်က ဉာဏ်နဲ့ယှဉ်တာ မယှဉ်တာ ၂-ပါး ဥပေက္ခာကလဲ ထို့အတူ ၂-ပါး ပေါင်း ကုသိုလ်စိတ် ၄-ပါး ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီ ၄-ပါးမှာ မတိုက်တွန်းရဘဲ သူ့အလိုလို ထက်သန်စွာဖြစ်တဲ့ ကုသိုလ်လဲ ၄-ပါးရှိတယ်။ အဲဒါကို အသင်္ခါရိကကုသိုလ်လို့ ခေါ်တယ်။ သူက အကျိုးပေး ထက်သန်တယ်။ ပြီးတော့ တိုက်တွန်းပေးလို့ ဖြစ်တဲ့ ကုသိုလ်ကလဲ ၄-ပါးရှိတယ်။ အဲဒါကို သသင်္ခါရိကကုသိုလ်လို့ ခေါ်တယ်။ ဒီသသင်္ခါရိက ကုသိုလ်က အသင်္ခါရိကကုသိုလ်လောက် အကျိုးပေး မထက်သန်တတ်ဘူး။ အဲဒီတော့ ပေါင်းလိုက်ရင် ကာမာဝစရကုသိုလ် စိတ်ဟာ ရှစ်ပါးရှိပါတယ်။ ကုသိုလ်ကောင်းမှုကိုပြုတိုင်း ပြောတိုင်း ကြံစည်တိုင်း ဒီရှစ်ပါးထဲက တစ်ပါးပါးနဲ့ ချည်း ပြုရတယ်။ ပြောရတယ်။ ကြံရတယ်။ ပေးလှူရာမှာလိုပဲ သီလကို ဆောက်တည်ကျင့်သုံးရာမှာလဲ ဒီကုသိုလ်စိတ် ရှစ်ပါးနဲ့ပဲ ဆောက်တည်ကျင့် သုံးရတယ်။ အမှုပေးဝေရင်လဲ ဒီရှစ်ပါးနဲ့ပဲ။ သူတစ်ပါးပြုတဲ့ ကုသိုလ်ကို ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ သာဓုခေါ်ရင်လဲ ဒီရှစ်ပါးနဲ့ပဲ။ ဒီရိုသေထိုက်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို အရိုအသေပြုရင် ဒီရှစ်ပါးနဲ့ပဲ။ သူတစ်ပါးအကျိုးကို ဆောင်ရွက်ရင်လဲ ဒီရှစ်ပါးနဲ့ ပဲ။ တရားနာယင်လဲ ဒီရှစ်ပါးနဲ့ပဲ။ သန့်ရှင်း စင်ကြယ်တဲ့ အလိုဆန္ဒနဲ့ တရားဟော ရင်လဲပဲ ဒီရှစ်ပါးနဲ့ပဲ။ ဝိပဿနာ ရှုရင်လဲ ဒီရှစ်ပါးနဲ့ပဲ။ သမထဘာဝနာကို ပွားရင်လဲ ဒီရှစ်ပါးနဲ့ပဲ စပြီးပွား ရတယ်။

အဲဒီလို ပွားများလို့ ဈာန်ရနိုင်တဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြစ်ရင် သမာဓိလဲ ထက်သန်အားပြည့်လာရင် အဲဒီအခါမှာ ရှုပါဝစရဈာန်ကို ရတယ်။ ဈာန်ဆိုတာ သမထ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံကို စူးစူးစိုက်စိုက်ကပ်ပြီး တကြံတည်း ရှုနေတဲ့

သဘောပါပဲ။ ဒါကြောင့် အလွယ်တကူ မှတ်ကြရအောင် ဘုန်းကြီးက ဆောင်ပုဒ်
 ကလေး ၂-ပုဒ် စီထားတယ်။ “စူးစိုက်သမှု၊ ကပ်၍ရှု၊ ဈာန်ဟု ခေါ်ဝေါ်သည်။
 တည်ငြိမ်ရုံမျှ၊ ရှုနေက၊ သမထဈာန် ခေါ်သည်”တဲ့။ အာရုံ ထဲမှာ စိတ်ကလေးက
 ဝင်ပြီး တည်နေသလို၊ အာရုံနဲ့စိတ်ဟာ တပေါင်းတည်း ဖြစ်နေသလို
 တည်ငြိမ်နေတဲ့ သဘောဟာ ဈာန်ပါပဲ။ အဲဒီဈာန်သမာဓိက လေငြိမ်ရာမှာ
 ထွန်းထားတဲ့ မီးတောက်ကလေးနဲ့ တူတယ်လို့လဲ ဥပမာ ပြထားပါတယ်။
 အဲဒီရူပါဝစရဈာန်က သုတ္တန်နည်းအရဆိုရင် ၄-ဆင့်ရှိတယ်။ အဘိဓမ္မာနည်း
 အရ ဆိုရင်တော့ ငါးဆင့်လဲ ရှိပါတယ်။

အပုညဘိသင်္ခါရ

အပုညဆိုတာကတော့ ပုည-ကောင်းမှု၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ပဲ။ ပုည-
 ကောင်းမှုက ဘဝသံသရာမှာ ကြီးပွားချမ်းသာပြီး စင်ကြယ်စေတယ်။ အပုည-
 မကောင်းမှုက ဆင်းရဲနွမ်းပါးပြီး ညစ်နွမ်းစေတယ်။ ပုည-ကောင်းမှုက သုကတိသို့
 ရောက်စေခြင်း အသက်ရှည်စေခြင်း၊ အဆင်းလှစေခြင်း၊ အနာကင်းစေခြင်း
 စသည်ဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်၏အလိုကို ပြည့်စေတတ်တယ်။ အပုည-မကောင်းမှုက
 အပါယ်ဒုဂ္ဂတိသို့ ရောက်စေခြင်း၊ အသက်တိုစေခြင်း၊ အရုပ်ဆိုးစေခြင်း၊
 အနာရောဂါများစေခြင်းစသည်ဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်၏အလိုနဲ့ ပြောင်းပြန်ဖြစ်တဲ့
 မကောင်းကျိုးတွေကိုသာ ဖြစ်စေတတ်တယ်။ အဲဒီ အပုညနဲ့ အဘိသင်္ခါရကို
 တွဲပြီး အပုညဘိသင်္ခါရလို့ခေါ်တယ်။ မကောင်းမှု အကုသိုလ် ကံတွေပါပဲ။
 အဲဒီ အကုသိုလ်ကံက စိတ်အရေအတွက်နဲ့ဆိုယင် ၁၂-ပါးရှိ တယ်။ လောဘ
 အရင်းခံရှိတဲ့ လောဘမူစိတ်က ၈-ပါး၊ ဒေါသအရင်းခံ ရှိတဲ့ ဒေါသမူစိတ်က
 ၂-ပါး၊ မောဟသာ အရင်းခံရှိတဲ့ မောဟမူစိတ်ကလဲ ၂-ပါး ရှိတယ်။

လောဘမူစိတ် ၈-ပါးထဲမှာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနဲ့ယှဉ်တဲ့ စိတ်က ၄-ပါး၊ မယှဉ်တဲ့စိတ်က ၄-ပါးရှိတယ်။ ဒိဋ္ဌိနဲ့ယှဉ်တဲ့စိတ် ၄-ပါးမှာ ဝမ်းသာရွှင်လန်းတဲ့ သောမနဿနဲ့ယှဉ်တဲ့ စိတ်က သသင်္ခါရိက အသင်္ခါရိကအားဖြင့် ၂-ပါး၊ ဝမ်းမသာတဲ့ ဥပေက္ခာနဲ့ယှဉ်တဲ့ စိတ်ကလဲ ထို့အတူ ၂-ပါး ရှိပါတယ်။ ဒိဋ္ဌိနဲ့ မယှဉ်တဲ့ လောဘမူစိတ် ၄-ပါးကလဲ ထို့အတူပဲ ဝမ်းသာတဲ့စိတ်က ၂-ပါး၊ ဝမ်းမသာတဲ့စိတ်က ၂-ပါး ဒီလို ကွဲပြားပါတယ်။ နှစ်သက်သာယာပြီး စိတ်ကူး ကြံစည်တိုင်း ပြုလုပ်တိုင်း ပြောဆိုတိုင်း ဒီလောဘမူစိတ်ရှစ်ပါးထဲက တစ်ပါးပါး ဖြစ်တယ်။

ဒေါသမူစိတ် ၂-ပါးဆိုတာကတော့ မတိုက်တွန်းပဲနဲ့ အလိုလိုဖြစ်တဲ့ အသင်္ခါရိကစိတ်နဲ့ တိုက်တွန်းပေးလို့ဖြစ်တဲ့ သသင်္ခါရိကစိတ် ဒီနှစ်ပါးပါပဲ။ စိတ်ဆိုးတိုင်း စိတ်ညစ်တိုင်း စိတ်ပျက်တိုင်း ကြောက်ရွံ့တိုင်း ရွံရှာတိုင်း ဒီဒေါသ မူစိတ် ဖြစ်တယ်။

မောဟမူစိတ် ၂-ပါးဆိုတာကတော့ ယုံမှားတဲ့ ဝိစိကိစ္ဆာစိတ်နဲ့ မတည်ငြိမ်ပဲ ပျံ့လွင့်တဲ့ ဥဒ္ဒစ္စစိတ်ပါပဲ။ ဘုရား တရား သံဃာနဲ့စပ်ပြီး ဟုတ်မှဟုတ် ပါလေလားစသည်ဖြင့် ယုံမှားတွေးတောတဲ့အခါမှာ ဝိစိကိစ္ဆာစိတ် ဖြစ်တယ်။ သီလ သမာဓိ ပညာ အကျင့်နဲ့စပ်ပြီး ယုံမှားတွေးတောတဲ့အခါ နောင်တမလွန် ဘဝ ရှိလေသလား မရှိဘူးလေလား-စသည်ဖြင့် ယုံမှား တွေးတောတဲ့အခါလဲ ဒီဝိစိကိစ္ဆာစိတ်ဖြစ်တယ်။ ဥဒ္ဒစ္စစိတ်ကတော့ စိတ်မတည်ငြိမ်ဘဲ ပျံ့လွင့်တဲ့အခါ တွေမှာ ဖြစ်တယ်။ စိတ်ဆိုတာကလဲ တည်ငြိမ်နေတဲ့အခါက နည်းပါတယ်။ သမာဓိဘဝနာ အလုပ်မရှိတဲ့အခါဆိုရင် အများအားဖြင့် ပျံ့လွင့်နေတာပဲ။ ဒါပေမဲ့ ဒီဥဒ္ဒစ္စအကုသိုလ်ကတော့ အပါယ်ပဋိသန္ဓေအကျိုး မပေးနိုင်ဘူးလို့ ဆိုပါတယ်။

၁၄

ကျန်တဲ့ အကုသိုလ်စိတ် ၁၁-ပါးကတော့ အကြောင်းညီညွတ်ရင် အပါယ် ပဋိသန္ဓေအကျိုးကိုလဲ ပေးတတ်တယ်။ သုဂတိဘဝ ရောက်နေတဲ့အခါလဲ အသက်တိုခြင်း အနာများခြင်း အစရှိတဲ့ မကောင်းကျိုးကို ပေးတတ်တယ်။ ဒီအကုသိုလ် စေတနာ ၁၂-ပါးကို အပုညာဘိသင်္ခါရလို့ ခေါ်ပါတယ်။ အာနေဇ္ဈာ ဘိသင်္ခါရ ကတော့ အရူပါဝစရကုသိုလ် ၄-ပါးပဲဆိုတော့ ပြောခဲ့ပါပြီ။ အဲဒါကို တော့ အကျယ်ချဲ့ပြောဖို့ မလိုပါဘူး။

ယခုပြောခဲ့တဲ့ ပုညာဘိသင်္ခါရ၊ အပုညာဘိသင်္ခါရ၊ အာနေဇ္ဈာဘိ သင်္ခါရ ဆိုတာတွေဟာ ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံဆိုတဲ့ အမှုကံ ၃-မျိုး ပါပဲ။ ဒါကြောင့် “အမှန်မသွား၊ အမှားမြင်ကာ၊ အဝိဇ္ဇာကြောင့်၊ ချမ်းသာ လိမ့်နိုး၊ ရည်မျှော်ကိုး လျက်၊ သုံးမျိုးမှုကံ၊ ပြုစီမံ၍”လို့ ဆောင်ပုဒ်က ဆိုထားပါတယ်။

ယခုလောကမှာ လူတွေဟာ တလှုပ်လှုပ် တရွရွနဲ့ ပြောဆိုပြုလုပ် ကြံစည်နေကြတာဟာ ဘာအလိုရှိကြလို့ ထင်သလဲ? ချမ်းသာချင်ကြ လို့ချည်း ပါပဲ။ ချမ်းသာရှာနေကြတာချည်းပါပဲ။ ယခု လောလောဆယ်မှာ စားရေး ဝတ်ဆင် ရေး၊ နေထိုင်ရေး၊ ကျန်းမာရေး အစရှိတဲ့ ဒီအရေးတွေအတွက် ပြည့်စုံပြီး ချမ်းသာအောင်လို့လဲ အားထုတ်နေကြတယ်။ နောင် သံသရာဘဝအတွက် ရည်ရွယ်ပြီး ချမ်းသာအောင်လို့လဲ အားထုတ်နေကြတယ်။ အများအားဖြင့်တော့ လောဘ ဒေါသနဲ့ အားထုတ်နေကြတာပဲ များပါတယ်။ သူတော်ကောင်းကို နှိပ်ရတဲ့သူ၊ သူတော်ကောင်းတရားကို နာကြားရတဲ့သူ၊ ယောနိသောမနသိကာရ နဲ့ ပြည့်စုံတဲ့သူ ဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်မှာသာ ကုသိုလ်က ဖြစ်တယ်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေမှာ ဆိုရင် ရဟန်းပညာရှိ လူပညာရှိ သူတော်ကောင်းတွေနဲ့ ပေါင်းသင်း နှိပ်နေရ တယ်။ ဒါကြောင့်လဲ ကုသိုလ်တွေ ဖြစ်ရတယ်။ ဒါကလဲ အရေးကြီးပါတယ်။

ဗြိတ္တာဖြစ်သွားတယ်

တချို့မှာ ဆရာလုပ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က ကိုယ်ကျိုး ကိုယ်စီးပွားကို ငဲ့ပြီး အလွဲညွှန်ကြားလို့ အကုသိုလ်တွေ ဖြစ်ပွားတာလဲ ရှိတယ်။ မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်ကာလက ကျောင်းဒကာတစ်ယောက်ဟာ သူ့ဆရာ ဘုန်းကြီး ရဲ့ စကားကို ယုံကြည်ပြီး ရဟန်းကောင်းတွေကို ဆဲရေးပြစ်မှားတဲ့အတွက် သေတဲ့အခါမှာ သူ့ကျောင်းက ဝစ္စကုဋ် (အိမ်သာ) ကျင်းထဲမှာ ဗြိတ္တာဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒီဗြိတ္တာကို အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်က ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်နဲ့ တွေ့မြင်လို့ မေးမြန်းတဲ့အခါမှာ သူ့အဖြစ်သနစ်တွေကို ပြန်ကြားလျှောက်ထားတယ်။ တော်တော့ကို ဝမ်းနည်းစရာကောင်းတာပဲ။ လူ နတ် နိဗ္ဗာန် သုံးတန်သော ချမ်းသာကို ရချင်လို့ ကျောင်းဆောက်လှူဒါန်းပြီး ပစ္စည်းလေးပါး ထောက်ပံ့လို့ ဆရာသမား ကိုးကွယ်ရာမှာ ဗြိတ္တာဖြစ်မည့်လမ်းကို ကြားနာရပြီး ရဟန်းကောင်းတွေကို ဆဲရေးပြစ်မှားမိတဲ့အတွက် ဝစ္စကုဋ်ကျင်းထဲမှာ ဗြိတ္တာဖြစ်ရတယ်။ ရဟန်းသာမဏေတွေက ဖွန့်တဲ့မစင်ကိုစားနေရတယ်တဲ့။ ကြောက်စရာ မကောင်းဘူးလား၊ ဒီတော့ တတ်သိလိမ္မာတဲ့ ပညာရှိဖြစ်ရုံနဲ့ မပြီးသေးဘူး၊ သူတော်ကောင်းလက္ခဏာနဲ့လဲ ပြည့်စုံဖို့ လိုပါသေးတယ်။

သူတော်ကောင်းလက္ခဏာ

သူတော်ကောင်း လက္ခဏာက ဘာလဲဆိုရင် (၁) သူတစ်ပါးကို ထိခိုက်နစ်နာ စေနိုင်တဲ့ မကောင်းသော ကိုယ်အမှုကို မပြုခြင်း၊ (၂) ထိုအတူ မကောင်းတဲ့ စကားကို မပြောခြင်း၊ (၃) သူတစ်ပါးအား အကျိုးမဲ့ ဖြစ်စေနိုင်တဲ့ မကောင်း သောအကြံကို မကြံခြင်းဆိုတဲ့ ဒီသုံးပါးဟာ သူတော်ကောင်း

လက္ခဏာပါပဲ။ ဒီသူတော်ကောင်း လက္ခဏာနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ ပညာရှိ ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ် လူပုဂ္ဂိုလ်ကို မှီဝဲဆည်းကပ်ရရင် သူတော်ကောင်းတရားကို ကြားနာရတယ်။ အဲဒီ သူတော်ကောင်းတရားကို ကြားနာရတဲ့အတွက်လဲ ကုသိုလ်တွေ ဖြစ်တယ်။ သူတော်ကောင်းတရား ကြားနာရရုံနဲ့လည်း မပြီးသေးဘူး။ ကုသိုလ်ဖြစ်ရေး အတွက် အလေးပေးပြီး နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်တဲ့ ယောနိသော မနသိကာရနဲ့လဲ ပြည့်စုံဖို့ လိုပါတယ်။ ယောနိသောမနသိကာရနဲ့ ပြည့်စုံရင်တော့ ကုသိုလ်တွေဟာ ဖြစ်တော့တာပါပဲ။

ဆရာသမား အပေါင်းအသင်း မိတ်ဆွေ မကောင်းရင်တော့ အကုသိုလ် ဖြစ်တတ်တယ်။ လူမှိုက်တရား နည်းလမ်းမှားတွေကို ကြားနာရရင်လဲ အကုသိုလ် ဖြစ်တတ်တယ်။ ကိုယ့်ဟာကို မတော်တာတွေကို ကြံစည် မိတဲ့ အယောနိသော မနသိကာရကြောင့်လဲ အကုသိုလ်ဖြစ်တတ်တယ်။ တချို့များ မူလက နာမည်ပျက် မရှိဘူး။ တကယ့်လူကောင်းတစ်ယောက်ပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီ မတော်တဲ့ စိတ်ကူး ကြောင့် ဒုက္ခရောက်သွားတယ်။ အဲဒီလို မှုခင်းကိစ္စတွေဟာ သတင်းစာထဲမှာ ခဏခဏတွေ့ရတယ်။ ခိုးမှုနဲ့ လုယက်မှုနဲ့ အလွဲသုံးစားပြုမှုနဲ့ အဖမ်းခံရပြီး ရာဇဝတ်ပြစ်ဒဏ် သင့်သွားကြတာတွေဟာ မနည်းပါဘူး။ တချို့များ ခိုးပြီးခါစ လုယက်ပြီးခါစ ရှိသေးတယ်။ တစ်ပြားတစ်ချပ်မှ မသုံးရသေးဘူး။ ဘာမျှ အကျိုး မခံစားလိုက်ရသေးဘူး။ ခိုးမှု လုယက်မှု အလွဲသုံးစားမှုနဲ့ အပြစ်ရသွားတယ်။ တစ်သက်လုံးကကောင်းခဲ့တဲ့ လူကောင်း အဖြစ်ဟာလဲ တစ်ခါတည်း ဆုံးရှုံးသွား ရတယ်။ အင်မတန်ကို ရင်နာစရာကောင်းပါတယ်။ အဲဒါ ဘာကြောင့်ထင်သလဲ ? ချမ်းသာလိမ့်မယ်ထင်တဲ့ အဝိဇ္ဇာကြောင့် ပါပဲ။ “အမှားမြင်ကာ၊ အဝိဇ္ဇာကြောင့်၊ ချမ်းသာလိမ့်နိုး၊ ရည်မျှော်ကိုးလျက်၊ သုံးမျိုးမှုကံ၊ ပြုစီမံ၍” ဆိုတာ ဒါမျိုးတွေကို ဆိုတာပါပဲ။

ချမ်းသာမယ်ထင်လို့ လှုပ်ကာချည်းပဲ

အဲဒါတွေဟာ ပြုလုပ်တုန်းကတော့ ချမ်းသာမယ်ဆိုတာ ကိန်းသေ တွက်ပြီး လုပ်လိုက်တာပဲ။ ပြုလုပ်ပြီးတဲ့ အခါကျတော့ ကိုယ်ထင်တဲ့အတိုင်း မဟုတ်ပဲ ဆင်းရဲဒုက္ခနဲ့ တွေ့ရတယ်။ တချို့ မကောင်းမှုကတော့ ချက်ချင်း အကျိုးမပေးပဲ နေတာလဲ ရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ ရက်၊ လ၊ နှစ်တော်တော်ကြာလာ တော့ သူ့အမှုက ပေါ်လာလို့ ဒုက္ခရောက်သွားတာတွေလဲ ရှိတာပဲ။ ဒီလိုဟာ တွေ့လဲ သတင်းစာထဲမှာ ခဏ ခဏ တွေ့ရတာပဲ။ ဒါက မျက်မှောက်တွင် မကောင်းကျိုးပေးပုံပါပဲ။ ဒီလို မျက်မှောက်တွင် အကျိုးမပေးရင်လဲ နောင် သံသရာဘဝတွေမှာ လိုက်ပြီး မကောင်းကျိုးပေးတာပဲ။ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့ ကျောင်းဒကာ ပြိတ္တာရဲ့ ဖြစ်ပုံကိုသာ ကြည့်ပေတော့။

သူ့ဆရာက သာပြီးဆိုးသေးတယ်

အဲ-သူ့ထက် သူ့ဆရာဘုန်းကြီးက သာပြီးဆိုးသေးတယ်။ အဲဒီ ဘုန်းကြီးက ရဟန်းကောင်းတွေကို ဆဲရေးဖို့ သူ့ဒကာကို ခိုင်းခဲ့တယ်။ ဒါ ကြောင့် ပြိတ္တာဖြစ်တဲ့အခါမှာ အဲဒီ ဝစ္စကုဋီတွင်းမှာ ကျောင်းဒကာ ပြိတ္တာရဲ့ အောက်က နေရတယ်။ ကျောင်းဒကာ ပြိတ္တာက စွန့်ထုတ်လိုက်တဲ့ မစင်ကို အဲဒီ ကိုယ်တော်မြတ် ပြိတ္တာက စားရသတဲ့။ ဘယ်လောက်ကြောက်စရာ ကောင်းသလဲ။ အဲဒါဆဲရေးဖို့ တိုက်တွန်းတုန်းကတော့ မိမိရဲ့ ဘုန်းတန်ခိုး ဂုဏ်သိန် အခြေအနေ မဆုတ်ယုတ်ဘဲ ကောင်းစား ချမ်းသာရေးကို မျှော်ပြီး စေခိုင်းလိုက်တာပဲ။ အဲဒီ ကံကြောင့် ပြိတ္တာဖြစ်ပြီး ဒုက္ခတွေနဲ့ တွေ့နေရတဲ့ အခါမှာ မိမိ၏ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ပြောင်းပြန်ဖြစ်နေတယ်။ အကုသိုလ်ဟာ အင်မတန်ကို ကြောက်စရာကောင်းပါတယ်။

တောကြို၊ တောင်ကြား အစွန်အဖျား အရပ်တွေက တချို့ လူမျိုးတွေမှာ ကျွဲ နွား တိရစ္ဆာန်တွေကို သတ်ပြီး ယဇ်နတ်ပူဇော်ရင် မိုးကောင်းတယ်၊ အသီးအနှံ ကောင်းတယ်၊ ဘေးရန်ကင်းတယ် စသည်ဖြင့် ယူဆပြီး ယဇ်နတ်ပူဇော်မှု အမျိုးမျိုးတွေ ပြုလေ့ရှိကြတယ်။ အဲဒီလို အယူအဆတွေဟာ တချို့မြို့ကြီး ပြကြီးတွေမှာ နေကြတဲ့ လူတွေမှာလဲ ရှိတာပါပဲ။ တချို့က အရှင်ကြီး၊ နတ်ကြီးအနေနဲ့ ပူဇော်ကြတယ်။ တချို့က အတွတ်အမြတ်ဆုံး ဘုရားအနေနဲ့ ပူဇော်ကြတယ်။ တချို့က ဘာသာတရားအနေနဲ့ သတ္တဝါတွေကို သတ်ဖြတ်ပြီး ကျွေးမွေး လှူဒါန်းကြတယ်။ ဒါမျိုးတွေဟာ အချို့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေထဲမှာတောင် အကြားအမြင်နည်းတဲ့ သူတွေမှာ မသန့်မရှင်း ဖြစ်နေတာတွေကို ကြားသိရတယ်။ အဲဒီ သတ်ဖြတ်ခြင်းဆိုတဲ့ အမှုတွေဟာ ဘာအတွက်ပဲ သတ်သတ် ပါဏာတိပါတကံ ကတော့ ထိုက်တာချည်းပဲ။ မိမိတို့ ယုံကြည်ချက်အရ ကုသိုလ်လို့ထင်နေပေမယ့် ကုသိုလ်လက္ခဏာ နဲ့တော့ မပြည့်စုံပါဘူး။

အပြစ်ကင်းမှ ကုသိုလ်ဖြစ်တယ်

ကုသိုလ်ဆိုတာ အနဝဇ္ဇ-အပြစ်ကင်းတဲ့ လက္ခဏာရှိတယ်။ သူတစ်ပါး အသက်ကို သတ်တာ၊ မသေချင်တဲ့ သူတစ်ပါးကို သေအောင် နှိပ်စက်တာ၊ ချင်းသာချင်လို့ သူတစ်ပါးကို ဆင်းရဲအောင် ညှဉ်းဆဲတာဟာ ဘယ်မှာ အပြစ်ကင်း နိုင်ပါမည်လဲ။ မိမိကိုယ်တိုင်က အသတ်ခံရမည့်သူအနေနဲ့ စဉ်းစားကြည့်ပါ။ မိမိကို သတ်တဲ့ သူတွေဟာ အပြစ်ကင်းတယ်လို့ ယူဆ နိုင်ပါမည်လား။ မယူဆ နိုင်ပါဘူး။ မတတ်နိုင်လို့သာ ငဲ့ခံနေကြရတာပဲ။ တတ်နိုင်မယ်ဆိုရင် သူတို့ကို လဲ ပြန်လည်ချေပမှာ သေချာပါတယ်။ တချို့လဲ အဲဒီလို အသတ်ခံရတဲ့အခါမှာ

ချေပနိုင်ဖို့ ဆုတောင်းသွားကြတယ်။ ဒါကြောင့် နောင်တချိန်ကျတော့ သတ်ခဲ့ဖူး တဲ့သူဟာ အသတ်ခံရပြန်တယ်။ ဒီလိုမဟုတ်ရင်လဲ ရဲစသည်မှာဖြစ်ပြီး အကြိမ် များစွာ အသတ်အဖြတ် ခံရပြန်တယ်။ အဲဒါ ပိဋကတ်တော်မှာ သက်သေသာ ကေတွေ အများကြီးရှိပါတယ်။ အဲဒါတွေဟာမူလကတော့ ကောင်းစားချမ်းသာဖို့ ရည်ရွယ်ပြီး လုပ်ခဲ့တဲ့ မကောင်းမှုတွေပဲ။ ဒါပေမဲ့ အကျိုးပေးတဲ့ အခါကျတော့ အလွန်ဆင်းရဲတဲ့ မကောင်းကျိုးတွေချည်း ဖြစ်နေပါတယ်။ ဒါကြောင့် “ချမ်းသာ လိမ့်နိုး၊ ရည်မျှော်ကိုးလျက်၊ သုံးမျိုးမှုကံ၊ ပြုစီမံ၍”လို့ ဆောင်ပုဒ်က ဆိုထား ပါတယ်။

တချို့ကလဲ လူ့ဘဝ နတ်ဘဝကို တောင့်တပြီး ဒါန သီလ အစရှိ သော ကုသိုလ်အစစ်အမှန်တွေကို ပြုကြတယ်။ အဲဒီ ကုသိုလ်က တောင့်တတဲ့ အတိုင်းပဲ လူ့ဘဝ နတ်ဘဝကို ရောက်စေပါတယ်။ လောကအနေနဲ့ ကြည့် ရင်တော့ ချမ်းသာ ကောင်းစားနေတယ်လို့ ဆိုရမှာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ တရား မျက်စိနဲ့ကြည့်လိုက်ရင်တော့ အဲဒီ ဖြစ်ရာရာဘဝတွေမှာ အိုရမှာ သေရမှာ ချည်းပဲ။ လူ့ဘဝမှာဆိုရင် မကျန်းမမာ နာဖျားမှုတွေကိုလဲ တွေ့ရမယ်။ စိုးရိမ်ပူဆွေးမှု ကိုယ်စိတ်ဆင်းရဲမှုတွေကိုလဲ တွေ့ရမယ်။ ဒီတော့ မိမိတို့ထင်တဲ့ အတိုင်း ချမ်းသာအစစ်တွေ မဟုတ်ဘဲ ဆင်းရဲတွေနဲ့ တွေ့နေရတာပဲ။ တချို့က ဗြဟ္မာ့လောကကို တောင့်တပြီး ဈာန်ကုသိုလ်တွေ ပွားများကြတယ်။ အဲဒီ ဈာန် ကုသိုလ်က ဗြဟ္မာ့လောကကို ရောက်စေပါတယ်။ အဲဒီမှာ ကမ္ဘာပေါင်းများစွာ အသက်ရှည်ပြီး ချမ်းသာနေပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူ့အသက်တမ်းကုန်တဲ့ အခါကျတော့ သေရပြန်တယ်။ သေပြီးတော့ လူ့ဘဝ၊ နတ်ဘဝ ပြန်ရောက်လာ ရတယ်။ အဲဒီ လူ့ဘဝ နတ်ဘဝမှာ မကောင်းမှုကို ပြုမိပြန်ရင် ငရဲ တိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာ အပါယ်ဘုံတွေကိုလဲ ရောက်သွားနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် ဗြဟ္မာဘဝဟာလဲ

သူတို့ထင်တဲ့အတိုင်း ချမ်းသာအစစ် မဟုတ်ဘူး၊ သေခြင်းဆင်းရဲလဲ ရှိနေတယ်၊ အပါယ်ဆင်းရဲမှလဲ မလွတ်သေးဘူး၊ ယခုပြောခဲ့တဲ့ ကုသိုလ်ကံ သင်္ခါရတွေလဲ “ချမ်းသာလိမ့်နိုး၊ ရည်မျှော်ကိုးလျက်၊ သုံးမျိုးမှုကံ၊ ပြုစံမံ၍” လို့ ဆိုတဲ့အတိုင်း ချမ်းသာလိမ့်မယ် ထင်လို့ ပြုကြတာတွေချည်းပါပဲ။

ဒီချမ်းသာလိမ့်နိုးထင်တဲ့ အဝိဇ္ဇာက ပုထုဇဉ်မှာသာ ရှိတာမဟုတ်ဘူး၊ သောတာပန် သကဒါဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာလဲ-ဒုက္ခကို သုခထင်တဲ့ ဝိပလ္လာသနဲ့ အဝိဇ္ဇာက ရှိနေသေးတာပဲ၊ အနာဂါမ်မှာတောင် ရူပဘဝ အရူပဘဝနဲ့စပ်ပြီး ချမ်းသာထင်တဲ့ အဝိဇ္ဇာက ရှိနေသေးတာပဲ၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ သောတာပန် သကဒါဂါမ် အနာဂါမ် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာလဲ အဲဒီ သုခဝိပလ္လာသ အဝိဇ္ဇာ ကြောင့် ကုသိုလ် သင်္ခါရတွေ ဖြစ်သေးတာပဲ၊ ပုထုဇဉ်မှာ ဆိုရင်တော့ မမြဲတာကို မြဲတယ်လို့ထင်တဲ့ ဝိပလ္လာသရော၊ ရုပ် နာမ် သင်္ခါရ ဆင်းရဲတွေကို ချမ်းသာတယ် ကောင်းတယ်လို့ ထင်တဲ့ ဝိပလ္လာသရော၊ အတ္တမဟုတ်တဲ့ ရုပ်နာမ် သဘော တရားတွေကို အတ္တကောင် အသက်ကောင် ငါကောင် သတ္တငါကောင်လို့ထင်တဲ့ ဝိပလ္လာသရော၊ မတင့်တယ်တဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို တင့်တယ်တယ်လို့ထင်တဲ့ ဝိပလ္လာသရော၊ ဒီ ဝိပလ္လာသ ၄-မျိုးလုံး အပြည့် အစုံပဲ ရှိနေတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ ဝိပလ္လာသရဲ့ တွဲဖက်အဝိဇ္ဇာကလဲ အပြည့်အစုံ ရှိနေတာပဲ၊ အဲဒီလို အမှတ်မှား အသိမှား အထင်မှား အယူမှားတွေနဲ့ အဝိဇ္ဇာက အပြည့်အစုံရှိနေတဲ့ အတွက် တစ်စုံတစ်ခုကိုပြုလုပ်ရင် ပြုလုပ်တိုင်း ပြုလုပ်တိုင်း အကုသိုလ်နဲ့ ကုသိုလ် တစ်ခုခု ဖြစ်တယ်၊ နှုတ်က ပြောရင်လဲ ပြောတိုင်း ပြောတိုင်း အကုသိုလ်နဲ့ ကုသိုလ် တစ်ခုခု ဖြစ်တယ်၊ စိတ်ကူး သက်သက်နဲ့ ကြံနေယင်လဲ ကြံတိုင်း ကြံတိုင်း အကုသိုလ်နဲ့ ကုသိုလ် တစ်ခုခု ဖြစ်တယ်၊ ကုသိုလ်ဆိုတာက တော့ သဒ္ဓါ သတိ အလောဘ အဒေါသ-အစရှိတဲ့ တရားကောင်းတွေနဲ့

တမင် အားထုတ်မှ ဖြစ်တတ်ပါတယ်။ မပြုမပြင်ပဲ မိမိစိတ်ကြိုက်အတိုင်း ထားရင်တော့ အကုသိုလ်ချည်းပဲ ဖြစ်နေတတ်ပါတယ်။

ကုသိုလ်ကိုပယ်လျှင် အကုသိုလ်ချည်း ဖြစ်မည်

တချို့က ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ ကုသိုလ်လဲ မရှိ၊ အကုသိုလ်လဲ မရှိဘူး ဆိုတာနဲ့ ကုသိုလ်ကိုလည်း ပယ်ရမယ်လို့ အလွဲအမှားကိုယူဆပြီး ပြောတတ်ကြ တယ်။ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ကုသိုလ်ကို ပယ်လိုက်ရင် အကုသိုလ်တွေချည်း မပြတ် ဖြစ်နေတော့မှာပဲ။ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် မြို့ရွာတစ်ခုမှ လူလိမ်မာ သူတော် ကောင်းတွေကို နှင်ထုတ်လိုက်ရင် လူမိုက်တွေချည်း ကျန်နေသလို ဖြစ်မှာပဲ။ တစ်နည်းအားဖြင့် အသုံးကျတဲ့ သစ်ပင်ကြီးတွေကို ပယ်ရှင်းပစ်လိုက်ရင် အဲဒီနေရာမှာ အသုံးမကျတဲ့ မြက်ပင်ဆူးပင်တွေ ပေါက်လာသလိုလဲ ဆိုနိုင်ပါ တယ်။ အဲဒီလို ကုသိုလ်တွေကို မပြုပဲ ပယ်တဲ့သူမှာ အကုသိုလ်ချည်း မပြတ်ဖြစ်ပြီး အပါယ်လေးပါးသွားဖို့ပဲ ရှိတယ်။ လူ့ဘဝကိုတောင် တစ်ဖန် ပြန်ရောက်ဖို့ ခဲယဉ်းပါလိမ့်မယ်။ အဲဒါ အထူးသတိပြုကြရမယ်။

အမှန်မှာတော့ “ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ ကုသိုလ် မရှိဘူး” ဆိုတာက ကုသိုလ် အမှုကို ပြုပေမယ့် အဝိဇ္ဇာ မရှိတဲ့အတွက် အကျိုးပေးတတ်တဲ့ ကုသိုလ်မဖြစ်ဘဲ အကျိုးမပေးတတ်တဲ့ ကြိယာမျှ ဖြစ်တာကိုသာ ဆိုလိုပါတယ်။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် များလဲ ကောင်းတဲ့ ကုသိုလ်အမှုမျိုးတွေကို ပြုကြတာပါပဲ။ ဘုရားကို အရိုအသေ ပြုကြတယ်။ ထေရ်ကြီးပုဂ္ဂိုလ်တွေကို အရိုအသေ ပြုကြတယ်။ တရားဟော ကြတယ်။ တရားနာကြတယ်။ တရားနုလုံး သွင်းကြတယ်။ ဝေယျာဝစ္စ အလုပ်တွေကို လုပ်ကြတယ်။ ဆင်းရဲ ဒုက္ခရောက်နေတဲ့ သတ္တဝါကို တတ်နိုင်ရင် ကယ်ဆယ်ကြတယ်။ ဆွမ်း သင်္ကန်း စသည် ပိုနေလျှင် ပေးသင့်တဲ့သူများအား

ပေးလှူကြတယ်။ သီလ သိက္ခာပုဒ်တွေကို ရှိရှိသေသေ စောင့်ရှောက်ကြတယ်။ ဒီလိုကုသိုလ်အလုပ်တွေကို ထိုက်သည် အားလျော်စွာ ပြုလုပ်ကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သစ္စာလေးပါးကို အကြွင်းမဲ့ သိပြီးဖြစ်နေတဲ့အတွက် အဝိဇ္ဇာက လုံးဝမရှိတော့ဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ကုသိုလ်အမှုတွေကို ပြုတိုင်း ပြောတိုင်း ကြံတိုင်း အကျိုးမပေး တတ်တဲ့ ကြိယာစိတ်တွေသာ ဖြစ်တယ်။ အကျိုးပေးတတ်တဲ့ ကုသိုလ်စိတ် ကတော့ မဖြစ်တော့ဘူး။ ဒါကြောင့် ရဟန္တာမှာ ကုသိုလ်လဲ မရှိတူးလို့ ဆိုပါတယ်။ ကုသိုလ်အမှုမျိုးတွေကို မလုပ်တော့ဘူးလို့တော့ မဆိုလိုပါဘူး။

ကုသိုလ်ကို မပြုဈင်လျှင် အဝိဇ္ဇာ အားကြီးလို့ပဲ

အဝိဇ္ဇာရှိနေတဲ့ ပုထုဇဉ်တွေက အဲဒါကိုအယူအဆလွဲပြီး ဒါန သီလ အစရှိတဲ့ ကုသိုလ် အလုပ်တွေကို မလုပ်ဘဲ ပယ်ထားရင် အဲဒီ လူတွေမှာ အချိန်ရှိသမျှ အကုသိုလ်တွေချည်း ဖြစ်နေလိမ့်မယ်။ အဲဒီလို အကုသိုလ် တွေချည်း ဖြစ်နေရင် အဲဒီလို လူတွေဟာ အပါယ်လေးပါး သွားဖို့ရာ လမ်းပွင့်နေတယ်လို့သာ မှတ်ကြပေတော့။ နောက်ပြီးတော့ ကုသိုလ်ကို ပြုချင် တဲ့စိတ် မရှိဘူးဆိုတာ အဝိဇ္ဇာနည်းတဲ့သဘော မဟုတ်ဘူး။ အဝိဇ္ဇာ အားကြီးတဲ့ သဘောပဲ။ အဝိဇ္ဇာအားကြီးတော့ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်နဲ့ ဝေးတယ်လို့လဲ မှတ်ကြရ မယ်။

အဝိဇ္ဇာ နည်းပါးလာရင် နည်းပါးလောက် ကုသိုလ်အမှုတွေမှာ စိတ်က သာသာပြီး ညွတ်ကိုင်း လာတယ်။ ဒါကြောင့် သောတာပန်ဖြစ်လာ ရင် ပုထုဇဉ်တုန်းကထက် ကုသိုလ်တက်မှာ သာပြီး စိတ်ကညွတ်ကိုင်း လာတယ်။ တတ်နိုင်သမျှ ကုသိုလ်အလုပ်ကို သာပြီး စိတ်ပါဝင်စားစွာနဲ့ လုပ်တယ်။ သကဒါဂါမ်လဲ ထို့အတူပဲ အနာဂါမ်လဲ ထို့အတူပဲ။ ထူးတာကတော့ ပလိဗောဓ

တွေကို ဖြတ်တောက်ပြီး ဘာဝနာအလုပ်ကို တိုးတက်လုပ်လိုတဲ့ ဆန္ဒသာပြီး များလာတယ်။ ဒါကြောင့် အနာဂါမ်က အချိန်ရသလောက်ဟာ ဘာဝနာအလုပ်မှာ သာပြီး စိတ်ဝင်စားနေတတ်တယ်။ ရဟန္တာဆိုရင်တော့ အထူးပြောစရာမရှိဘူး။ ဒါကြောင့် ကုသိုလ်အလုပ်တွေကို အကုသိုလ်လို သဘောထားပြီး တမင်မပယ် ကောင်းဘူး ဆိုတာကို သိနားလည်ထားကြရမယ်။ အဝိဇ္ဇာရှိနေရင် ကြစည်သမျှ၊ ပြုလုပ်သမျှ၊ ပြောဆိုသမျှဟာ ကုသိုလ်ဖြစ်ရင်လဲ ဖြစ်မယ်။ ကုသိုလ်မဖြစ်ရင် အကုသိုလ်ချည်း ဖြစ်နေမှာပဲ။ ဒါကြောင့် “အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ၊ အဝိဇ္ဇာဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ သင်္ခါရာ၊ ကောင်းကျိုး ဆိုးကျိုးကို ပေးတတ်သော ကုသိုလ် သင်္ခါရ အကုသိုလ်သင်္ခါရတို့သည်။ သမ္ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏”လို့ ဟောထားပါတယ်။ ကဲ....ဒီကနေတော့ ဆောင်ပုဒ်ဆိုပြီး ဒီတင်ပဲ တရားသိမ်းကြဦးစို့၊ လိုက်ဆိုကြ။

အမှန်မသွား၊ အမှားမြင်ကာ၊ အဝိဇ္ဇာကြောင့်၊ ချမ်းသာလိမ့်နိုး၊ ရည်မျှော်ကိုးလျက်၊ သုံးမျိုးမှုကံ၊ ပြုစီမံ၍၊ ဝိညာဏ်တွယ်စပ်၊ နာမ်ရှုပ်ကပ် လျက်၊ ခြောက်ရပ် အာယတန၊ ဖဿခြောက်ဖြာ၊ ဝေဒနာကြောင့်၊ တဏှာ ခြောက်တန်၊ ဥပါဒါန်နှင့်၊ ဖြစ်ရန်အကြောင်း၊ ကံဆင့်လောင်း၍၊ ဆိုးကောင်း ဘဝ၊ ဖြစ်ရပြန်ရာ၊ အိုကာ သေရေး၊ ပူအဆွေးနှင့်၊ ငိုကြွေး ကိုယ်နွမ်း၊ စိတ်မချမ်းမြေ့၊ ပူပန်ရသည်....လုံးဝ ဆင်းရဲအစုသာတည်း။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်ကြီး ပထမပိုင်း ပြီး၏။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်ကြီး

၁၃၂၄-ခုနှစ်၊ နယုန်လကွယ်နေ့၊ ဟောသည်။

စူတိယပိုင်း

တရားအနုသဓမ္မ

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားကို လွန်ခဲ့တဲ့ သီတင်းနေ့က စပြီး ဟောလာခဲ့တယ်။ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ-ဆိုတဲ့ ပထမအပိုင်းတွင်ပဲ ရပ်နားခဲ့တယ်။ “အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ၊ အဝိဇ္ဇာဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ သင်္ခါရာ၊ သင်္ခါရတရားတို့သည်။ သမ္ဘဝန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။”

“အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရတို့ ဖြစ်ကြသည်”ဆိုတဲ့ စကားလုံးကလေးဟာ တိုတိုကလေးပဲ။ စကားလုံးက တိုပေမယ့် သူ့အနက်ကတော့ သတ္တလောကကြီးတစ်ခုလုံးမှာ အကုန်ပျံ့နှံ့နေတယ်။ အကုန်လုံးနဲ့ သက်ဆိုင်နေတယ်။ ရဟန္တာတွေတောင် ရဟန္တာ မဖြစ်မီက သက်ဆိုင်နေသေးတာပဲ။ အဝိဇ္ဇာဆိုတာ တစ်နေ့က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း သတ္တ ၄-ပါးကို မသိတဲ့ တရား ပဲ။ မသိဆိုပေမယ့် သူကလုံးလုံး မသိတာတော့ မဟုတ်ဘူး။ အမှန်အတိုင်းသာ မသိတာ၊ အလွဲအမှားကိုတော့ သူကမှ သိတာ၊ ဒါကြောင့် အမှန်အတိုင်း မသိတာက အပ္ပဋိပတ္တိအဝိဇ္ဇာ၊ အလွဲအမှားကို သိတာက မိစ္ဆာပဋိပတ္တိအဝိဇ္ဇာ-လို့ ဒီလို ၂-မျိုးခွဲပြီး ဟောခဲ့ပြီ။

ရန်သူမှန်းမသိရင် မိတ်ဆွေထင်တယ်

အမှန်မသိရင် အမှားကိုသိတယ်၊ အမှားသိရင်လဲ အမှန်ကိုမသိ ဘူး၊ ရန်သူကို ရန်သူမှန်းမသိရင် မိတ်ဆွေလိုလို၊ အကူအညီပေးမည့် လူလိုလို ထင်မှတ်ပြီး အထင်လွဲတော့တာပါပဲ။ ဒါကြောင့် တချို့လူတွေဟာ လူလိမ်ကို မသိတော့ လူကောင်းထင်ပြီး ပူးပေါင်းရောနှောနေမိတတ်တယ်။ အဲဒီလိုနေမိတဲ့ လူတွေဟာ တော်တော်ကြာတော့ အလိမ်ခံရတတ်တယ်။ အဲဒါဟာ အမှန်အတိုင်း မသိလို့၊ အသိလွဲ အထင်လွဲလို့ အလိမ်ခံရတာပဲ။ ဒီလိုပါပဲ သစ္စာ ၄-ပါးကို အမှန်အတိုင်း မသိရင် အလွဲအမှားကို သိတယ်။ အထင်လွဲတယ်။ အထင်လွဲတဲ့ သူတွေကို ဒုက္ခသစ္စာတရားက ချမ်းသာယောင် ဆောင်ပြီး လိမ်နေပါတယ်၊ နှိပ်စက်နေပါတယ်။

မိမိသန္တာန်မှာရော တစ်လောကလုံးမှာရော သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တွေ တွေ့သိနေရတဲ့ တရားတွေဟာ နှစ်သက်သာယာတဲ့ တဏှာမှ တစ်ပါးဆိုယင် အကုန်လုံး ဒုက္ခသစ္စာခေါ်တဲ့ ဆင်းရဲအစစ်အမှန် တရားတွေချည်းပဲ။ မျက်စိက မြင်တိုင်း သိရတာတွေဟာ ဒုက္ခသစ္စာချည်းပဲ။ နားက ကြားတိုင်း၊ နှာခေါင်းက နံတိုင်း၊ လျှာက စားသိတိုင်း၊ ကိုယ်ကတွေ့ထိတိုင်း သိရတာတွေလဲ ဒုက္ခသစ္စာ ချည်းပဲ။ စိတ်ကူးစဉ်းစားကြံစည်တိုင်း သိရတာတွေလဲ ဒုက္ခသစ္စာချည်းပဲ။ အဲဒါတွေဟာ ခဏမစဲဖြစ်ပျက်နေလို့ ဆင်းရဲချည်းပဲ။ ဘာမှ အားကိုးစရာ မရှိတဲ့ တရားတွေချည်းပဲ။ သို့ပေမယ့် လူတွေက အဲဒါတွေကို ဆင်းရဲလို့ မသိကြ၊ မထင်ကြဘူး။ ချမ်းသာတွေ၊ အကောင်းတွေလို့သာ ထင်နေကြတယ်။ မြင်ရာက လဲ ကောင်းတာတွေ အများကြီးရှိတယ်လို့ ထင်တယ်။ ကြားရာ နံရာ စားရာ တွေ့ထိရာကလဲ ကောင်းတာတွေ အများကြီးရှိတယ်လို့ ထင်တယ်။ စိတ်ကူး

ကြံစည်ရာကလဲ ကောင်းတာတွေ အများကြီးရှိတယ်လို့ ထင်တယ်။ မိမိတသက်တာ အတွင်းမှာ လွန်ခဲ့တဲ့ အခါကာလတွေက တွေ့ကြုံခဲ့ရသမျှတွေကို ပြန်ပြီး စဉ်းစားကြည့်လိုက်ရင် ကောင်းစား ချမ်းသာခဲ့တာတွေက အများကြီး ရှိခဲ့တယ်လို့ ထင်တယ်။ နောင်အနာဂတ် ကာလကို မျှော်ကြည့်ရင်လဲ အကောင်းတွေကို အများကြီး တွေ့ရဦးမယ်လို့ ထင်တယ်။ ကောင်းစား ချမ်းသာ ဖို့ကိုသာ မျှော်လင့်နေတယ်။ အဲဒါတွေဟာ ဘာလဲဆိုရင် ဒုက္ခသစ္စာ ဆင်းရဲ အစစ်တွေကို အမှန်အတိုင်းမသိဘဲ အလွဲအမှားသိနေတာ၊ ထင်နေတာပါပဲ။

ဆင်းရဲတရားတွေကို အကောင်းတွေလို့ ထင်ရင် အဲဒါတွေကို နှစ်သက်တယ် သာယာတယ် လို့ချင်တောင့်တတယ်။ အဲဒါဟာ သမုဒယ သစ္စာခေါ်တဲ့ ဆင်းရဲကြောင်းတရားပဲ။ အဲဒီဆင်းရဲကြောင်း တရားကိုလဲ ဆင်းရဲကြောင်း တရားမှန်းမသိဘူး၊ သူ့ကြောင့် ဆင်းရဲဖြစ်ပေါ်လာတယ်လို့ မသိဘူး မထင်ဘူး၊ ဘယ်လို ထင်နေတုံးဆိုတော့ နှစ်သက်လိုချင်မှုကလေး ရှိလို့ ချမ်းသာတယ်လို့ ထင်နေတယ်။ နှစ်သက်လိုချင်မှုကလေးကို အရင်းခံ ပြုပြီးတော့ ချမ်းသာတွေကို ရနေတယ်လို့ ထင်နေတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ နှစ်သက်သာယာမှု လိုချင်တောင့်တမှုကို လက်ခံထားတယ်။

နိရောဓသစ္စာနဲ့ မဂ္ဂသစ္စာဆိုတာတွေကိုတော့ လုံးလုံး မသိတာကဘဲ များပါတယ်။ သုတမယ စိန္တာမယနဲ့သိပြန်ရင်လဲ အဲဒါတွေကို တချို့က ကောင်းတယ်လို့ မထင်ဘဲ မကောင်းဘူးလို့ ထင်နေတတ်တယ်။ အဲဒီလို သစ္စာ ၄-ပါးကို အမှန်အတိုင်း မသိလို့ မသိတဲ့ အဝိဇ္ဇာကြောင့် သခါရခေါ်တဲ့ ကံ ၃ မျိုး ဖြစ်ပေါ်တယ်-ဆိုတဲ့ အကြောင်းလောက်ပဲ တစ်နေ့က ရှင်းပြခဲ့ရသေးတယ်။

“အမှန် မသွား၊ အမှား မြင်ကာ၊ အဝိဇ္ဇာကြောင့်၊ ချမ်းသာလိမ့်နိုး၊ ရည်မျှော်ကိုးလျက်၊ သုံးမျိုးမှုကံ၊ ပြုစီမံ၍” လို့ ဆောင်ပုဒ်က ဆိုထားပါတယ်။

အမှန်မသွားဆိုတာ အမှန်အတိုင်း မသိတာပါဘဲ အမှန်အတိုင်းမသိရင် အလွဲအမှားကို သိတော့တာပါပဲ။ ဒါကြောင့် “အမှန်မသွား၊ အမှားမြင်ကာ”လို့ ဆိုထားပါတယ်။

မိမိသန္တာန်ကရော၊ တစ်လောကလုံးကရော ဖြစ်ပေါ်နေသမျှ ရုပ်နာမ် တရားတွေကို ဆင်းရဲချဉ်းပဲလို့ အမှန်အတိုင်းသိရမှာ၊ အဲဒါကို မသိဘူး၊ ချမ်းသာ တွေ အကောင်းတွေလို့သာ ထင်နေတယ်။ နှစ်သက်သာ ယာမှု လိုချင် တောင့်တမှု ဟူသမျှကိုလဲ ဆင်းရဲကြောင်းတရားလို့ သိရမှာ၊ အဲဒါကိုလဲမသိဘူး၊ ချမ်းသာစရာ ကလေးတွေလို့ ထင်နေတယ်။ မြင်မှု ကြားမှု တွေ့မှု သိမှု အစရှိတဲ့ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတရားတွေ လုံးဝ မဖြစ်ပေါ်ဘဲ ချုပ်ငြိမ်းတဲ့သဘောဟာ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာအစစ်ပဲ။ အဲဒါကိုလဲ ချမ်းသာလို့ မသိဘူး၊ မထင်ဘူး၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းဖြစ်တဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးအကျင့်ဆိုတာ ဟာ အခြေအမြစ်ကစပြီး ယူရင် ဒါန သီလတွေလဲ ပါဝင်ပါတယ်။ အဲဒီ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းဖြစ်တဲ့ ကုသိုလ် ကောင်းမှု လုပ်ငန်းအကျင့်တွေကိုလဲ ကောင်းတယ်လို့ မသိဘူး၊ အဲဒီ ကောင်းမှုတွေကြောင့် နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင်သော ချမ်းသာတွေကို ရသွားနိုင် တယ်ဆိုတာကို မသိဘူး၊ ကောင်းမှုတွေလုပ်ရတာ ပင်ပန်းဆင်းရဲတယ်လို့တောင် ထင်နေတတ်သေးတယ်။ အဲဒီလို အမှန်ကို မသိကြတဲ့ အတွက် ဆင်းရဲ တရားတွေကိုပဲ ချမ်းသာတွေ အကောင်းတွေ ထင်ပြီးတော့ ဒီလိုလုပ်ယင် ချမ်းသာလိမ့်မယ်၊ ဟိုလိုလုပ်ရင် ချမ်းသာလိမ့် မယ်စသည်ဖြင့် ချမ်းသာနိုးနိုးနဲ့ ချမ်းသာကို မျှော်လင့်တောင့်တပြီး အားထုတ်နေကြတယ်။ ဒါကြောင့် “ချမ်းသာလိမ့်နိုး၊ ရည်မျှော်ကိုးလျက်၊ သုံးမျိုးမှုကံ၊ ပြုစီမံ၍”လို့ ဆောင်ပုဒ်က ဆိုထားပါတယ်။

အဲဒီလို ချမ်းသာနိုးနိုးနဲ့ အားထုတ်နေကြတာဟာ ကာယသင်္ခါရ

ဝစီသခါရ စိတ္တစခါရ-လို့ခေါ်တဲ့ ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံတွေကို ပြုနေကြတာပါပဲ။ တစ်နည်းအားဖြင့် ပုညာဘိသခါရ၊ အပုညာဘိသခါရ၊ အာနေဇ္ဈာဘိသခါရ-လို့ခေါ်တဲ့ သခါရသုံးမျိုးကို ပြုနေကြတာပါပဲ။ ဒီသုံးမျိုးထဲက ပုညာဘိသခါရဆိုတာ ကာမကုသိုလ်နဲ့ ဂ္ဂဟကုသိုလ်ကို ခေါ် တယ်။ ကဲ လိုက်ဆိုကြရမယ်။

ကာမကုသိုလ် ဂ္ဂဟကုသိုလ်ကို ပုညာဘိသခါရ-ဟု ခေါ်သည်။ (၃-ခေါက်)

ဒီအထဲမှာ ကာမကုသိုလ်ဆိုတာက ရှစ်ခုရှိတယ်ဆိုတာကို တစ်နေ့က အကျယ်ရှင်းပြခဲ့ပါပြီ။ ဒါန သီလ ဘာဝနာစသော ကောင်းမှုတွေကိုပြုရာမှာ စိတ်ဖြင့် ကြတိုင်း၊ နှုတ်ဖြင့် ပြောတိုင်း၊ ကိုယ်ဖြင့်ပြုတိုင်း ဒီကာမကုသိုလ်စိတ် ရှစ်ခုထဲက တစ်ခုခုနဲ့ ကြတာ ပြောတာ ပြုတာချည်းပဲ။ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ နဲ့ပြုရင် သောမနဿသဟဂုတ်စိတ်ပဲ။ ဝမ်းမသာဘဲပြုရင် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ်ပဲ။ မတိုက်တွန်းရဘဲ အလိုလို ထက်သန်စွာနဲ့ပြုရင် အသခါရိကစိတ်ပဲ။ တိုက်တွန်းပေးမှပြုရင် သသခါရိကစိတ်ပဲ။ အသိဉာဏ်နဲ့ယှဉ်ရင် ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ်ပဲ။ အသိဉာဏ်နဲ့မယှဉ်ရင် ဉာဏဝိပ္ပယုတ်စိတ်ပဲ။ ဒီနေရာမှာ ယှဉ်တဲ့ဉာဏ်ဆိုတာက ဘယ်လိုဉာဏ်လဲ ဆိုရင် ဝိပဿနာဘာဝနာအရာမှာ ရုပ်နာမ်သဘော၊ အဖြစ်အပျက်သဘော၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ လက္ခဏာသဘောတွေကို သိတဲ့ဉာဏ်ပါပဲ။ အဲဒီသဘောတစ်မျိုးမျိုးကို ရှုရင်း ရှုရင်း သိသိသွားရင် အဲဒီ ရှုမှတ်မှုဝိပဿနာ စိတ်ဟာ ဉာဏသမ္ပယုတ်ပဲ။ အဲဒီလို မသိပါဘဲ နှုတ်က ဆိုရုံမျှ ရှုရုံမျှဆိုယင်တော့ ဉာဏဝိပ္ပယုတ်ပဲ။ ဒါန သီလစသော သာမန်ကုသိုလ်မှုတွေအရာမှာတော့ ကံကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်ပြီးသိတဲ့ ကမ္မဿကတဉာဏ်နဲ့ ယှဉ်ရင် ဉာဏသမ္ပယုတ်ပဲ။ မယှဉ်ရင် ဉာဏ ဝိပ္ပယုတ်ပဲ။

ရှစ်နာမ်လက္ခဏာရေးတင်မှ ဉာဏသမ္ပယုတ်ဖြစ်သလား

၈၁

ဒီကမ္မဿကတဉာဏ်နဲ့ ယှဉ်ပုံ မယှဉ်ပုံကိုတော့ တစ်နေ့က သီတင်းပတ်က အကျယ်ရှင်းပြောခဲ့ပါပြီ။

ရှစ်နာမ်လက္ခဏာရေးတင်မှ ဉာဏသမ္ပယုတ်ဖြစ်သလား

တချို့က “ပေးလှူတဲ့အခါမှာ အလှူပေးပုဂ္ဂိုလ်၊ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ် လှူဖွယ်ဝတ္ထုတွေကို ရှစ်နာမ်သင်္ခါရအဖြစ်၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တအဖြစ် လက္ခဏာရေးတပ်ပြီးလှူမှ ဉာဏသမ္ပယုတ်ကုသိုလ် ဖြစ်တယ်”လို့ ပြောဟော ကြတယ်။ အဲဒါကတော့ အဋ္ဌသာလိနီကျမ်းမှာ ဒါနနဲ့စပ်ပြီး ဘာဝနာမယကုသိုလ် ဖြစ်နိုင်ပုံကို ပြဆိုထားတာနဲ့ ရောယောင်ပြီး ပြောဟော ချက်ပါပဲ။ အဋ္ဌသာလိနီမှာ ပြထားတာက ပေးလှူပြီးတဲ့အခါမှာ “ဓယံ ဣဿတိ-ကုန်ခြင်းသို့ ရောက် လတ္တံ့၊ ဝယံ ဣဿတိ-ပျက်ခြင်း ပျောက် ကွယ်ခြင်းသို့ ရောက်လတ္တံ့”လို့ ဒီလိုနှလုံးသွင်းပုံကို ပြထားပါတယ်။ အဲဒါဟာ ပေးလှူပြီးမှ နှလုံးသွင်းပုံပါ မလှူခင်က နှလုံးသွင်းပုံလဲ မဟုတ်ပါဘူး၊ လှူဆဲမှာ နှလုံးသွင်းပုံလဲ မဟုတ်ပါဘူး၊ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီလို နှလုံးသွင်းပုံကို ပြတာဟာ ဉာဏသမ္ပယုတ် ဖြစ်ရေး အတွက် ပြတာလဲ မဟုတ်ပါဘူး၊ ဘာဝနာမယကုသိုလ် ဖြစ်ရေးအတွက် ပြတာပါ။ အကယ်၍ ဓယဝယ တင်ပြီး လှူမှ ဉာဏသမ္ပယုတ် ဖြစ်တယ်ဆိုရင် သာသနာ ပဉ္စ အလှူဒါန ဟူသမျှဟာ ဉာဏဝိပဿနာကုသိုလ် ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုရပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီလို မဆိုသင့်တာ ကတော့ အလွန်ထင်ရှားပါတယ်။

နောက်တစ်ခု စဉ်းစားစရာကတော့ ဘုရားအလောင်းတော် အလှူ ပေးတဲ့အခါတွေမှာ ဓယ ဝယ တင်ပြီး လှူကြောင်း ဘယ်မှာမှ ပြဆိုချက် မရှိဘူး၊ မြတ်စွာဘုရားဟောတော်မူတဲ့ တရားတွေထဲမှာလဲ အလှူဒါန ပြုတဲ့အခါ ဓယဝယတင်ပြီး လှူရမယ်လို့ ဘယ်မှာမှ ဟောကြားချက် မရှိဘူး၊ အမှန်ရှိတာ

ကတော့ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ ဂုဏ်တွေ မြင့်မြတ်ရင် မြင့်မြတ် သလောက် အကျိုးကြီးကြောင်း ဟောကြားချက်သာ ရှိပါတယ်။ ဒီတော့ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၏ ဂုဏ်ကိုသာ အာရုံပြုပြီး စိစစ်ရွေးချယ်ဖို့ လိုပါတယ်။ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်လဲ ရုပ်နာမ် တရားမျှ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောမျှဟု တကယ်ထင်မြင်ပါလျှင် ဂုဏ်ရှိ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ဂုဏ်မဲ့ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ် တန်းတူ ဖြစ်သွားပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီတော့ ကြည်ညိုဖွယ်မရှိတဲ့အတွက် ဒါနကုသိုလ်လဲ ထက်သန်ဖွယ်မရှိ၊ အကျိုးပေးလဲ ထက်သန်ဖွယ်မရှိ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

ဒီနေရာမှာ “ဓယ ဝယ တင်ပြီးလှူရင် ဝိပဿနာဖြစ်လို့ မင်္ဂုလ်နှင့် ပိုပြီး နီးစပ်တယ် မဟုတ်လား” လို့ စောဒကတက်ဖွယ် ရှိပါတယ်။ ဝိပဿနာ အစစ်ဖြစ်ရင် မင်္ဂုလ်နဲ့ ပိုပြီး နီးစပ်တာ မှန်ပါတယ်။ အဲဒီလိုဆိုရင် ပစ္စည်းအကုန် ခံပြီး ပေးလှူနေဖို့ မလိုပါဘူး၊ မလှူပဲနဲ့ ဝိပဿနာချည်း သက်သက် ရှုနေရင် အဲဒီ ဓယ ဝယ တင်တဲ့ ဝိပဿနာအတုထက် ပိုပြီး မင်္ဂုလ်နဲ့ နီးစပ်ပါတယ်။ အမှန်ကတော့ ပေးလှူတယ်ဆိုတာ ဝိပဿနာရှုဖို့ ရည်ရွယ်ရင်း မဟုတ်ပါဘူး၊ ဒါနကုသိုလ်၏ အကျိုးကို ရည်ရွယ်ပြီး ပေးလှူ ကြတာသာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက အလှူဒါနပြုရာမှာ အကျိုးကြီးမြတ်စေနိုင်တဲ့ အလှူခံ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကိုလဲ “သံဃေ ဒိန္နံ မဟပွလံ-သံဃာအား လှူလျှင် အကျိုးကြီး သည်” စသည်ဖြင့် ညွှန်ကြားထားပါတယ်။ နှလုံးသွင်းပုံတွေကိုလဲ “သဒ္ဓါယ ဒါနံဒေတိ-ကံ ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည် ချစ်ပေးလှူသည်” စသည်ဖြင့် ညွှန်ကြား ထားပါတယ်။ ရုပ်နာမ် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု ရှုပြီးလှူရန် ဟောကြားတာက တော့ မရှိပါဘူး။

ဝိသာခါဝတ္ထု

တစ်ချိန်က ဝိသာခါ ဒါယိကာမကြီးက အလှူရှစ်မျိုးကို တစ်သက် ပတ်လုံး အမြဲတမ်းလှူဖို့ မြတ်စွာဘုရားထံခွင့်တောင်းတယ်။ အဲဒီအလှူ ရှစ်မျိုးကတော့—

(၁) သံဃာအား (မိုးရေခဲပြီးရေချိုးတဲ့အခါဝတ်ဖို့) ရေသနပ်ကို လှူရန်။

(၂) အာဂန္တုရဟန်းအတွက် ဆွမ်းကို လှူရန်။

(၃) ခရီးသွား ရဟန်းအတွက် ဆွမ်းကို လှူရန်။

(၄) ဂိလာနရဟန်းအတွက် ဆွမ်းကို လှူရန်။

(၅) ဂိလာနပြုစုသော ရဟန်းအတွက် ဆွမ်းကို လှူရန်။

(၆) ဂိလာနရဟန်းအတွက် ဆေးကို လှူရန်။

(၇) နေ့စဉ် ယာဇ (ဆန်ပြုတ်)ကို လှူရန်။

(၈) ဘိက္ခုနီသံဃာအား ရေသနပ်ကိုလှူရန်—ဆိုတဲ့ဒီရှစ်မျိုးပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

မိမိအတွက် ဘယ်အကျိုးကို မျှော်ပြီး လှူလိုပါသလဲလို့ မြတ်စွာ ဘုရားက မေးတော်မူတဲ့အခါ ဝိသာခါ ဒါယိကာမကြီးက ဒီလိုလျှောက်ပါတယ်။

အရပ်လေးမျက်နှာ (နယ်ပယ်အရပ်) တို့၌ ဝါကပ်တော်မူကြသော ရဟန်းတော်တို့ဟာ ဝါကျွတ်တဲ့ အခါ မြတ်စွာဘုရားကို လာရောက်၍ ဖူးမြော် ကြပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီ ရဟန်းတော်တွေက “မည်သည့်ရဟန်းဟာ ကွယ်လွန် သွားပါတယ်ဘုရား၊ အဲဒီ ရဟန်းဟာ ဘယ်ဂတိ ဘယ်ဉာဏ် အဆင့်ကို ရောက်သွားပါသလဲဘုရား”လို့ မြတ်စွာဘုရားကို မေးလျှောက်ကြပါလိမ့်မယ်။

အဲဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားက “အဲဒီ ကွယ်လွန်သွားတဲ့ ရဟန်းကို သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့၊ ဖြစ်စေ၊ သကဒါဂါမိဖိုလ်သို့၊ ဖြစ်စေ၊ အနာဂါမိဖိုလ်သို့၊ ဖြစ်စေ၊ အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ဖြစ်စေ ရောက်သွားကြောင်း ပြောကြားတော်မူပါ လိမ့်မယ်။ အဲဒီလို ပြောကြားတဲ့အခါ တပည့်တော်မက အဲဒီ နယ်ကလာတဲ့ ရဟန်းတော်တွေထံ ချဉ်းကပ်ပြီးတော့ “ကွယ်လွန်သွားတဲ့ အဲဒီအရှင်ဘုရားတို့ရဲ့ သီတင်းသုံးဖော် ရဟန်းဟာ သာဝတ္ထိမြို့ကို လာရောက်ဖူးပါသလား”လို့ မေးရပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီ ကွယ်လွန်သွားတဲ့ ရဟန်းဟာ သာဝတ္ထိမြို့ကို လာရောက်ဖူးတယ်ဆိုရင်တော့ “အဲဒီ (သောတာပန် သကဒါဂါမိ အနာဂါမိ ရဟန္တာ ဖြစ်တော်မူတဲ့) အရှင်မြတ်ဟာ ငါ အမြဲတမ်းလှူထားတဲ့ မိုးရေခံ ရေသနပ်၊ အာဂန္တု ဆွမ်းအစရှိတဲ့ အလှူဝတ္ထု တစ်မျိုးမျိုးတော့ သုံးဆောင်ဖူးမှာ ကေနပ်”လို့ ဆုံးဖြတ်ချက် ချရပါလိမ့်မယ်။ အဲဒါကို အစဉ်လိုက်ပြီး အောက်မေ့ ဆင်ခြင်သော အားဖြင့် တပည့်တော်မမှာ ရွှင်လန်းဝမ်းမြောက်ခြင်း ပါမောက္ခနှင့် ပီတိ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ကိုယ်စိတ်၏ ငြိမ်းအေးခြင်း ပဿဒ္ဓိလဲ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ကိုယ်စိတ်ငြိမ်းအေးတော့ သုခလဲ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ သုခဖြစ်တော့ စိတ်တည်ငြိမ်တဲ့ သမာဓိ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ဒီလိုဖြစ်တာဟာ တပည့်တော်မမှာ ဣန္ဒြေ ခိုင်လုံ ဗောဇ္ဈင်တို့ကို ပွားစေတဲ့ ဘာဝနာ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ဒီအကျိုးကို မျှော်ပြီး အလှူဝတ္ထုရှစ်မျိုးကို လှူရန် ခွင့်တောင်းပါတယ်ဘုရားလို့ လျှောက်ထားပါတယ်။ အဲဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားက သာဓုခေါ် တော်မူပြီးတော့ ခွင့်ပြုတော်မူပါတယ်။

ဒီဝတ္ထုမှာ အထူးသတိပြုစရာကတော့ အလှူခံရဟန်းတော်တို့ကို ခယ ဝယ တင်ပြီး မရှာဘူး။ ဂုဏ်ထူးပီသသရှိတဲ့ သောတာပန် သကဒါဂါမိ အနာဂါမိ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အနေနဲ့သာ နှလုံးသွင်း အာရုံပြုတယ်။ အဲဒီလို နှလုံးသွင်းလို့ ပါမောက္ခ ပီတိ စသည်ဖြစ်ပြီး ဣန္ဒြေ ခိုင်လုံ ဗောဇ္ဈင်တို့ကို ပွားစေခြင်းဖြစ်တယ်

အလှူခံ၏ဂုဏ်ကို နှလုံးသွင်းကာ အကောင်းဆုံး

၈၅

ဆိုတာကို အထူးသတိပြုသင့်ပါတယ်။ အကယ်၍ ခယ ဝယ တင်ပြီး ရှုတာက ပိုကောင်းတယ်ဆိုရင် သောတာပန်ဖြစ်တဲ့ ဝိသာခါ ဒါယိကာမကြီးက အဲဒီ ကွယ်လွန်သွားတော်မူတဲ့ ရဟန်းတော်ကို “ခယံ အဂမာသိ၊ ဝယံ အဂမာသိ- ကုန်ခြင်းသို့ ရောက်လေပြီ၊ ပျက်ခြင်းသို့ ရောက်လေပြီ” စသည်ဖြင့် နှလုံးသွင်း မညီအကြောင်း လျှောက်ထားဖွယ် ရှိပါတယ်။ ဝိသာခါက မသိနားမလည်လို့ မရှုတတ်ရင်လဲ မြတ်စွာဘုရားက ခယ ဝယ တင်ပြီး ရှုဖို့ ညွှန်ကြားဖွယ် ရှိပါတယ်။ အဲဒါတွေလဲ သတိပြုစရာတွေပါပဲ။

အလှူခံ၏ဂုဏ်ကို နှလုံးသွင်းတာ အကောင်းဆုံး

ဒါကြောင့် ဒါနအရာမှာ ဘုရားကို လှူဒါန်းပူဇော်လျှင် မြတ်စွာဘုရား ၏ အရဟံ အစရှိသော ဂုဏ်တော်တွေကို တတ်သိသမျှ နှလုံးသွင်းတာဟာ အကောင်းဆုံးပဲ။ သံဃာတော်ကို လှူဒါန်းလျှင် သံဃာတော်၏ “သုပ္ပဋိပစ္ဆ” အစရှိသော ဂုဏ်တော်တွေကို နှလုံးသွင်းပြီး လှူတာဟာ အကောင်းဆုံးပဲ။ ပုဂ္ဂိုလ်အား လှူဒါန်းလျှင် အဲဒီ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၏ သီလအစရှိသော ဂုဏ်ကို အာရုံပြုပြီး လှူတာဟာ အကောင်းဆုံးပဲ ဆိုတာ မှတ်ထားကြရမယ်။

ယခု ပြောလာခဲ့တာဟာ ဉာဏသမ္ပယုတ် ဖြစ်ပုံနဲ့ စပ်ပြီး ပြောလာခဲ့ တယ်။ ဒါန သီလ အစရှိတဲ့ သာမန်ကုသိုလ်အရာမှာ ကမ္မဿကတဉာဏ်နဲ့ ယှဉ်ယဉ် ဉာဏသမ္ပယုတ်ဖြစ်တယ်လို့ ပြောခဲ့တယ်။ တရားဟောရာ တရားနာရာ မှာတော့ အဲဒီ ဟောတဲ့ နာရတဲ့ တရား၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်တွေကို သိနားလည် ရင်လဲ ဉာဏသမ္ပယုတ် ကုသိုလ် ဖြစ်သေးတယ်လို့ မှတ်ရမယ်။ ဒါကတော့ အလွန်ထင်ရှားပါတယ်။ ကုသိုလ်ကံ ရှိတယ်။ အကုသိုလ်ကံ ရှိတယ်။ အဲဒီ ကံတွေ၏ ကောင်းကျိုး ဆိုးကျိုးတွေလည်းရှိတယ်လို့ ယုံကြည် ယူဆထားတဲ့

သူတွေမှာ ကုသိုလ်အမှုကို ပြုတိုင်း ဉာဏသမ္ပယုတ် ကုသိုလ် ချဉ်းပဲ၊ အဲဒီလို ကံ ကံ၏အကျိုး ရှိတယ်လို့ မသိပဲနဲ့ ပြုတဲ့ကုသိုလ်ကတော့ ဉာဏဝိပလ္လင်- ဉာဏ်နဲ့ မယှဉ်တဲ့ ကုသိုလ်တဲ့၊ တချို့ကလေး သူငယ်တွေဟာ ကုသိုလ် အကုသိုလ်ဆိုတာ ဘာမှ မသိသေးဘူး၊ ဒါပေမဲ့ မိဘတွေ လူကြီးတွေပြုလုပ် တာကို အတုလိုက်ပြီး ဘုရားကို ရှိခိုးတယ်၊ ရဟန်းတော်များကို ရှိခိုးတယ်၊ တစ်စုံတစ်ခုကို ပေးလှူတယ်၊ ကံ ကံ၏ အကျိုးရှိတယ်လို့ အယူမရှိတဲ့ အချို့ ဘာသာဝင် လူကြီးတွေလဲ အချင်းချင်း ပေးကမ်းတယ်၊ စောင့်ရှောက်ကူညီတယ်၊ အရိုအသေပေးတယ်၊ အဲဒီကလေးတွေနဲ့ အဲဒီလူကြီးတွေမှာ ဉာဏ်နဲ့ မယှဉ်တဲ့ ဉာဏဝိပလ္လင်ကုသိုလ်တွေ ဖြစ်တယ်။

ကာမကုသိုလ်၏ အကြောင်းကတော့ ဒါလောက်ဆိုရင် နားလည် လောက်ပါပြီ၊ ရူပကုသိုလ် ၅-ခု ရှိတယ်ဆိုတာကိုလဲ တစ်နေ့က ပြောခဲ့ပါပြီ၊ ပထမ ဈာန်၊ ဒုတိယဈာန်၊ တတိယဈာန်၊ စတုတ္ထဈာန်၊ ပဉ္စမဈာန် ဆိုတဲ့ ဈာန်ငါးပါးနဲ့ ယှဉ်တဲ့ ကုသိုလ် ၅-ပါး ပါပဲ၊ အဲဒါတွေကတော့ ဈာန်ရစေနိုင်တဲ့ သမထ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို တမင် နှလုံးသွင်း အားထုတ်မှဖြစ်ပါတယ်၊ အဲဒီကာမ ကုသိုလ် ၈-ခုနဲ့ ရူပကုသိုလ် ၅-ခုကို ပုညာဘိသင်္ခါရလို့ ခေါ်တယ်၊ ဒါကြောင့် “ကာမကုသိုလ် ရူပကုသိုလ်ကို ပုညာဘိသင်္ခါရဟု ခေါ်သည်”လို့ ခုတင်က ဆောင်ပုဒ်ပေးခဲ့တယ်၊ အဲဒီအတိုင်းပဲ မှတ်ထားကြရမယ်။

အပုညာဘိသင်္ခါရဆိုတာကတော့ အကုသိုလ်ပဲ၊ အဲဒါက စိတ် အရေအတွက်နဲ့ဆိုရင် ၁၂-ပါး ရှိတယ်၊ သင်္ခါရဆိုတာ စေတနာပဲ၊ ဒါပေ မဲ့ ပြောလို့လွယ်အောင် သူနဲ့ ယှဉ်ဖက် စိတ်နဲ့ပဲ ပြောရမယ်၊ လောဘနဲ့ တွဲဖြစ်တဲ့ လောဘမူစိတ်က ရှစ်ခု၊ ဒေါသနဲ့ တွဲဖြစ်တဲ့ ဒေါသမူစိတ်က နှစ်ခု၊

အလှူခံ၏ဂုဏ်ကို နှလုံးသွင်းတာ အကောင်းဆုံး

၈၇

မောဟသက်သက်နဲ့ တွဲဖြစ်တဲ့ မောဟမူစိတ်က နှစ်ခု၊ ဒီ ၁၂-ခုဟာ အကုသိုလ် သခါရတွေပဲ။

လောဘာမူစိတ် ရှစ်ခုဆိုတာ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာနဲ့ နှစ်သက် သာယာတဲ့ စိတ်က ၄-ခု၊ ဝမ်းမသာပဲ ရိုးရိုးနှစ်သက်သာယာတဲ့ စိတ်က ၄-ခု၊ ဒီရှစ်ခုပါပဲ။ ဝမ်းသာပြီး နှစ်သက်တဲ့စိတ်ကို သောမနဿသဟဂုတ်စိတ် ခေါ်တယ်။ ဝမ်းမသာဘဲ ရိုးရိုးနှစ်သက်တဲ့စိတ်ကို ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ် ခေါ်တယ်။ ဝမ်းသာပြီး နှစ်သက်တဲ့ စိတ် ၄-ခု ဆိုရာမှာ ဒိဋ္ဌိနဲ့ယှဉ်တဲ့စိတ်က ၂-ခု၊ မယှဉ်တဲ့စိတ်က ၂-ခု၊ ဒီ ၄-ခုပါပဲ။ ဒိဋ္ဌိနဲ့ယှဉ်တဲ့စိတ်က ၂-ခု၊ မယှဉ်တဲ့စိတ်က ၂-ခု ဆိုတာကလဲ တိုက်တွန်းပေးမှဖြစ်တဲ့ သသခါရိက စိတ်က တခု၊ မတိုက်တွန်းရဘဲ အလိုလိုဖြစ်တဲ့ အသခါရိက စိတ်က တစ်ခု၊ ဒီ ၂-မျိုးစီပါပဲ။

ဒီအထဲမှာ ဒိဋ္ဌိဆိုတာ ဘယ်လိုဟာလဲဆိုတာ သိဖို့လိုပါတယ်။ ဒိဋ္ဌိဆိုတာ အကျဉ်းအားဖြင့် အတ္တိဒိဋ္ဌိ၊ သဿတဒိဋ္ဌိ၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ဆိုတဲ့ ဒီသုံးမျိုးပါပဲ။ မိမိ ကိုယ်ရော သူတစ်ပါးရော အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တ အကောင်ကလေးပဲလို့ ဒီလို တကယ်ထင်မြင်ယင် အတ္တိဒိဋ္ဌိ ခေါ်တယ်။ အဲဒီ အတ္တအကောင်ဟာ ဘယ်တော့မှ မပျက်ပဲ အမြဲတည်နေတယ်လို့ ထင်မြင်ရင် သဿတဒိဋ္ဌိ ခေါ်တယ်။ အဲဒီ အတ္တအကောင်ဟာ သေပြီးနောက် ဘာမှ မရှိဘဲ ပြတ်စဲသွား တယ်။ ကောင်းမှု မကောင်းမှုကံလဲ မရှိဘူး၊ အဲဒီကံ၏ အကျိုးလဲ မရှိဘူးလို့ ထင်မြင်ရင် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိခေါ်တယ်။ အဲဒီ အထင်အမြင် အယူအဆနဲ့တွဲပြီး ဖြစ်တဲ့ စိတ်ကို ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ် စိတ်ခေါ်တယ်။ အဲဒီလို အထင်အမြင် အယူအဆ မရှိဘဲ ရိုးရိုးနှစ်သက်သာယာတဲ့စိတ်ကို ဒိဋ္ဌိပိပ္ပယုတ်-ဒိဋ္ဌိနှင့် မယှဉ်တဲ့စိတ်လို့ ခေါ်တယ်။

ဝမ်းမသာဘဲ ရိုးရိုးနှစ်သက်တဲ့ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် စိတ်ကလဲ ဒိဋ္ဌိနဲ့ ယှဉ်တာနဲ့ မယှဉ်တာ၊ တိုက်တွန်းလို့ ဖြစ်တာနဲ့ မတိုက်တွန်းရဘဲ ဖြစ်တာ

ဒီလို နည်းတူပဲ ၄-မျိုး ကွဲပြားတယ်။ ဒီတော့ မိမိမှာ နှစ်သက်တဲ့ လောဘစိတ် ဖြစ်လာရင် ယခုပြောခဲ့တဲ့ ရှစ်မျိုးထဲက ဘယ်စိတ်လဲဆိုတာ မှန်းဆ နိုင်လောက်ပါပြီ။ ဝမ်းသာရင် သောမနဿသဟဂုတ်ပေါ့။ ဝမ်းမသာရင် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ပေါ့။ ဒိဋ္ဌိအယူအစွဲရှိရင် ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ်ပေါ့။ ဒိဋ္ဌိအယူအစွဲ မရှိရင် ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ်ပေါ့။ သူတစ်ပါးက ဖြစ်စေ၊ ကိုယ့်ဟာကိုယ် ဖြစ်စေ တိုက်တွန်းရရင် သသင်္ခါရိကပေါ့။ မတိုက်တွန်းပဲဖြစ်ရင် အသင်္ခါရိကပေါ့။ ဒါပါပဲ။

အတ္တဒိဋ္ဌိက ကင်းခဲတယ်

ဒီအထဲမှာ အတ္တဒိဋ္ဌိနဲ့ယှဉ်တဲ့ ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ်စိတ်ဆိုတာက ကင်းခဲ ပါတယ်။ ရုပ်နာမ်တရားမျှသာ ရှိတယ်။ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ အတ္တကောင်ဆိုတာ မရှိတူးလို့ မသိတဲ့သူတွေ၊ သဘောမပေါက်တဲ့သူတွေမှာဆိုရင် ဒီဒိဋ္ဌိက အမြဲလိုပဲ ဖြစ်နေတတ်ပါတယ်။ တရားကျွမ်းကျင်ရုံတွေအရ ဗဟုသုတရှိနေတဲ့ သူတွေမှာတော့ အဲဒီဒိဋ္ဌိ အဖြစ် သက်သာပါရဲ့။ ဒါပေမဲ့ ကိုယ်တွေ့ မဟုတ်ဘဲ စာတွေ့မျှဆိုတော့ ဒီဒိဋ္ဌိက မကြာမကြာ ဝင်ဝင်ပြီး ဖြစ်တတ်သေးတာပဲ။ ဝိပဿနာရှုလို့ ရှုတိုင်း မှတ်တိုင်း ရုပ်နဲ့ နာမ်မျှ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း တွေ့ရတဲ့ ယောဂီတွေမှာတော့ ဒီဒိဋ္ဌိဟာ အများအားဖြင့် ကင်းနေတတ်ပါတယ်။ ဒါတောင် အရိယမဂ်ဉာဏ် မရောက်ဘဲ ရုပ်နားနေရင် ပြန်ဖြစ်နိုင်သေးတာပဲ။ ပကတိလူတွေမှာ တော့မြင်ရင် လဲ ငါကောင်က မြင်တယ်၊ ကြားရင်လဲ ငါကကြားတယ် စသည်ဖြင့် စွဲလမ်းပြီး ဒီဒိဋ္ဌိက ဖြစ်နေတယ်။ အကောင်းအဆိုးခံစားရတဲ့အခါလဲ ငါကောင်က ခံစားတယ် လို့ ဒီလိုထင်တယ်။ တစ်စုံတစ်ရာကို ပြုလုပ်တဲ့အခါလဲ ငါကောင်က ပြုလုပ်တယ် လို့ ထင်နေတယ်။ အဲဒါတွေဟာ အတ္တဒိဋ္ဌိတွေပါပဲ။ နောက်ပြီးတော့ သေပြီးရင် ဘာမှမရှိတော့ဘူး တစ်ခါထဲ ပြတ်စဲသွားတယ်။ နောင်ဘဝ မရှိ၊ ကံ၊ ကံ၏

အကျိုးမရှိလို့-ဒီလိုအယူရှိတဲ့သူတွေမှာလဲ မြင်တိုင်းကြားတိုင်း စဉ်းစားတိုင်းလိုလိုပဲ နှစ်သက်သာယာရင် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ၊ နတ္ထိကဒိဋ္ဌိနဲ့ယှဉ်တဲ့ ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ်စိတ်တွေ ဖြစ်နေတတ်တယ်။ အဲဒီလို အယူရှိတဲ့သူမှာ နှစ်သက် သာသာတဲ့ စိတ်ဖြစ်ရင် အဲဒီ စိတ်မျိုးတွေပဲ အဖြစ်များတယ်။

ဒေါသမူစိတ်ကတော့ ၂-မျိုးထဲပဲ ရှိပါတယ်။ တိုက်တွန်းပေးလို့ ဖြစ်တဲ့ဒေါသ စိတ်က တစ်ခု၊ သူ့အလိုလိုဖြစ်တဲ့ ဒေါသစိတ်က တစ်ခု၊ ဒီ ၂-မျိုးပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ဒီဒေါသစိတ်က ရိုးရိုးစိတ်ဆိုးတာလဲ ရှိတယ်။ သူတစ်ပါးကို မနာလိုတာလဲရှိတယ်။ ကိုယ့်လို သူတစ်ပါးမကြီးပွီး မပြည့်စုံစေချင်တာ ဝန်တိုတာ လဲရှိတယ်။ ပြောမှားမိ ပြုမှားမိတာတွေကို ပြန်တွေးပြီး စိတ်နှလုံး မသာတာ စိတ်ပူပန်တာလဲ ရှိတယ်။ စိုးရိမ်ပူဆွေးတာ လွမ်းဆွတ်တာ ဝမ်းနည်းတာ စိတ်ညစ်တာ ကြောက်တာ ရွံတာ ဒါတွေလဲ ဒေါသနဲ့တွဲဖြစ်တဲ့ စိတ်တွေပဲ။ အဲဒီ အမျိုးအမည်တွေနဲ့ ခွဲရင်တော့ ဒေါသစိတ်ဟာ ၂-ခု မကပဲ တော်တော် များလာနိုင်ပါသေးတယ်။

မောဟမူစိတ် ၂-ခုဆိုတာကတော့ ယုံမှားမှု ဝိစိကိစ္ဆာနှင့် တွဲဖြစ်တဲ့ စိတ်က တစ်ခု၊ ပျံ့လွင့်မှု ဥဒ္ဒစ္စနဲ့ တွဲဖြစ်တဲ့ စိတ်က တစ်ခု၊ ဒီနှစ်ခုပါပဲ။ “တရားအလုံးစုံကိုသိတဲ့ ဗုဒ္ဓဘုရားဆိုတာ ဟုတ်လေသလား၊ မဟုတ်လေ သလား၊ ဈာန်မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်တရားဆိုတာ ရှိလေသလား၊ မရှိလေသလား၊ အရိယာသံဃာတော်ဆိုတာ ရှိလေသလား၊ မရှိလေသလား၊ အတ္တကောင် မရှိဘူး၊ ရုပ်နာမ်တရားမျှသာ ရှိတယ်၊ ဆိုတာ ဟုတ်လေသလား၊ မဟုတ် လေသလား” လို့ ဒီလိုယုံမှားတွေးတောနေတာ၊ ဝေဖန်နေတာကို ဝိစိကိစ္ဆာ ခေါ်တယ်။ စိတ်တွေ မတည်ငြိမ်ပဲ ပျံ့လွင့်နေတာကို ဥဒ္ဒစ္စ-လို့ ခေါ်တယ်။ ဒီစိတ်ရဲ့ယှဉ်ဖက် စေတသိက်တွေ အကြောင်းကိုတော့ သတိပဋ္ဌာန် တရားတော် ဟောတုန်းက

ခန္ဓာငါးပါးတရားထဲမှာ အကျယ်ဟောခဲ့ပါပြီ။ အဲဒီတုန်းက ဆောင်ပုဒ်တွေလဲ အပြည့်အစုံပဲ ပေးထားခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီဆောင်ပုဒ်တွေကို ဝိပဿနာအခြေခံ တရားတော် စာအုပ်ထဲမှာ ကြည့်ရှုနိုင်ပါတယ်။ ယခုပြောခဲ့တဲ့ လောဘမူစိတ် ရှစ်ခု၊ ဒေါသမူစိတ် ၂-ခု၊ မောဟမူစိတ် ၂-ခု၊ ဒီအကုသိုလ် စိတ် ၁၂-ခုကို အပုညာဘိသင်္ခါရ-လို့ခေါ်တယ်။ ကဲ-ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

အကုသိုလ်ကို အပုညာဘိသင်္ခါရ-လို့ ခေါ်သည်။ (၃-ခေါက်။)

အပုညာဘိသင်္ခါရ-ဆိုတာ ပုညာဘိသင်္ခါရနဲ့ ပြောင်းပြန် ဆန့်ကျင် ဘက်ပဲ။ ပုည-ဆိုတာ ဟိုတစ်နေ့က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ပြုလုပ်သူ၏ ရှုပ်နာမ် ခန္ဓာ အစဉ်ကို ဖြူစင်သန့်ရှင်းစေတတ်တယ်၊ တင့်တယ်ကြီးမြတ်စေတတ် တယ်၊ ကောင်းစား ချမ်းသာစေတတ်တယ်၊ နတ် လူ သုဂတိဘဝသို့ ရောက် စေတတ် တယ်၊ အသက်ရှည်စေတတ်တယ်၊ အနာကင်းစေတတ်တယ်၊ အဆင်းလှစေ တတ်တယ်၊ စီးပွားဥစ္စာ ပေါများစေတတ်တယ်-စသည်ဖြင့် ကောင်းကျိုးတွေကို ပေးတတ်တယ်။ အပုည ဆိုတာကတော့ ပြုလုပ်သူ၏ ရှုပ်နာမ် ခန္ဓာအစဉ်ကို ညစ်နွမ်းစေတတ်တယ်၊ ယုတ်ညံ့စေတတ်တယ်၊ ဆင်းရဲ ပင်ပန်းစေတတ်တယ်၊ ငရဲ တိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာ အပါယ်ဘုံဘဝကို ရောက်စေတတ်တယ်၊ အသက် တိုစေတတ်တယ်၊ အနာများစေတတ်တယ်၊ အရှုပ်ဆိုးစေတတ်တယ်၊ စီးပွားဥစ္စာ ရှားပါးစေတတ်တယ် စသည်ဖြင့် ဆိုးကျိုးတွေကို ပေးတတ်တယ်။

ဒီလိုဆိုရင် မကောင်းကျိုး၊ ဆိုးကျိုးကိုသာ ပေးတတ်တဲ့ အပုညာ ဘိသင်္ခါရကို ပြုတာဟာ “ချမ်းသာလိမ့်နိုး၊ ရည်မျှော်ကိုးလျက်၊ သုံးမျိုးမှုကံ၊ ပြုစီမံ၍”ဆိုတဲ့ ဆောင်ပုဒ်အရ ချမ်းသာကို မျှော်ပြီးပြုတာ ဖြစ်သင့်ပါမည် လားလို့ မေးစရာ ရှိပါတယ်။ ချမ်းသာကို မျှော်ပြီး ပြုတာပါပဲလို့ ဖြေကြားရမယ်။

ဘယ်လိုလဲ ဆိုယင် ကျွဲ၊ နွား၊ ဆိတ်၊ ဝက်၊ ဘဲ၊ ကြက်စသည်ကို သတ်ပြီးစီးပြီး
 ရေး လုပ်နေတဲ့ သူတွေကို ကြည့်ပါ။ သူတို့မှာ အဲဒီ အလုပ်ကို လုပ်မှ
 စားဝတ်နေရေး အဆင်ပြေမယ်ထင်လို့ ပြုလုပ်နေကြတာပါပဲ။ သူတစ်ပါးဥစ္စာကို
 ခိုးဝှက် လုယက်နေ တဲ့ သူတွေကိုကြည့်ပါ။ သူတို့မှာ အဲဒီ အလုပ်ကို လုပ်မှ
 ချမ်းသာမယ်ထင်လို့ လုပ်နေကြတာပါပဲ။ ရုံးမှာ မတရား သက်သေခံတဲ့
 သူတွေကို ကြည့်ပါ။ သူတို့မှာလဲ အဲဒီလိုပြောဆိုမှ ချမ်းသာ လိမ့်မယ်ထင်လို့
 ပြောနေကြတာပါပဲ။ ကုန်ကုန် ပြောလိုက်မယ်၊ အမိအဘကို သတ်တဲ့သူလဲ
 သူ့အလိုပြည့်ပြီး ချမ်းသာလိမ့်မယ် ထင်လို့ သတ်တာပါပဲ။

အဇာတသတ် ဝတ္ထု

အဇာတသတ်မင်းဆိုတာဟာ အများသိနေကြတဲ့အတိုင်း သူ့ခမည်း
 တော်ကို သတ်ပြီး နန်းတက်ပါတယ်။ အဲဒါဟာ မျက်မှောက်မှာ ချက်ချင်း
 ချမ်းသာလိမ့်မယ်ထင်လို့ သူလုပ်တာပဲ။ သူ့ဆရာ အရှင်ဒေဝဒတ်ရဲ့ ညွှန်ကြား
 ချက်အတိုင်း သူက ဒီလိုသဘောပေါက်နေတယ်။ “ခမည်းတော် အသက်အတိုင်း
 နေပြီး နတ်ရွာစံမှ နန်းတက်ရမယ်ဆိုရင် ငါဟာ အဘိုးကြီး အရွယ်ကျမှ
 ထီးနန်းစည်းစိမ်ကို ခံစားရတော့မှာပဲ။ ဒီလိုဆိုရင် သိပ်ပျော်စရာ အချိန်မရှိတော့
 ဘူး၊ ငါ့အသက်အရွယ်ပျိုငယ်စဉ်မှာပဲ ခမည်းတော်ကိုသတ်ပြီး နန်းတက်ရလို့
 ရှိရင် ထီးနန်း စည်းစိမ်ကို ပျော်ပျော်ပါးပါးလဲ ခံစားရမယ်၊ အကြာကြီးလဲ
 ခံစာရမယ်၊ အများကြီးလဲ ချမ်းသာလိမ့်မယ်”လို့ သူက ထင်မြင် သဘောပေါက်
 တယ်။ ဒါကြောင့် အများကြီး အကြာကြီး ချမ်းသာဖို့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့
 အဇာတသတ်မင်းသားက သူ့ခမည်းတော် ဗိမ္ဗိသာရ မင်းကြီး ကိုသတ်ပြီး ထီးနန်း
 စိုးစံတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူပြုတဲ့အမှုက အင်မတန် အပြစ်ကြီးတဲ့ ပိတုဃာတက

ကံလဲ ဖြစ်တယ်။ ဘုရားကျောင်းဒကာ သောတာပန် သူတော်ကောင်းကြီးကို သတ်တဲ့ အကုသိုလ်ကံလဲ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် သူ့အမှုက မူမမှန်တဲ့အတွက် ကောင်းကျိုးချမ်းသာကိုမရဘဲ စိတ်နှလုံး အလွန်ပူပန်ထိတ်လန့်ပြီး မအိပ်နိုင် မစားနိုင်နဲ့ မကောင်းကျိုး ဆင်းရဲတွေကိုသာ ရနေတယ်။ နောက် တစ်ချိန်ကျတော့ သူ့သားက သတ်လို့ သေရရှာတယ်။ သေပြီးတော့လဲ ငရဲကိုရောက်ပြီး အင်မတန်ကြီးကျယ်တဲ့ ဆင်းရဲတွေကို ခံနေရရှာတယ်။ အဲဒါဟာ ပြုစဉ်ကတော့ ချမ်းသာလိမ့်နိုးနဲ့ အပညာဘိသင်္ခါရ အကုသိုလ်ရဲ့ မကောင်းကျိုးတွေပါပဲ။

ဇူသီ-မာရ်နတ်ဝတ္ထု

ကကုသန်မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်တုန်းက ဇူသီဆိုတဲ့ မာရ်နတ် ကြီးဟာလဲ ကကုသန် မြတ်စွာဘုရားကိုရော ဘုရားတပည့် သံဃာတော်တွေကို ရော အကျိုးမဲ့ဖြစ်အောင် အမျိုးမျိုး ပြုလုပ်နေတယ်။ ဘယ်လိုလုပ်လို့မှ သူ့ ရည်ရွယ်ချက်အတိုင်း အကျိုးမဲ့ဖြစ်တဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ နောက်က လိုက်ပါ လာတဲ့ အဂ္ဂသာဝကရဟန္တာအရှင်မြတ်ကို လူတစ်ယောက်မှာပူးကပ်ပြီး အုတ်ခဲနဲ့ ပေါက်သတ်တယ်။ အဲဒီ ခဲအော်ကြောင့် ရဟန္တာ မထေရ်မြတ်ဟာ ပရိနိဗ္ဗာန် စံသွားရတယ်။

မာရ်နတ်ကြီးလဲ ခဲနဲ့ပေါက်ပြီးတဲ့နောက် မြတ်စွာဘုရား မျက်ကွယ် ဖြစ်သွားတဲ့အခါ အဲဒီ နတ်ဘဝက ချက်ချင်းပဲ စုတေစိတ်ကျပြီး အဝီစိငရဲ ကျသွားရတယ်။ အဲဒါ ခဲနဲ့ ပေါက်တုန်းကတော့ ကောင်းလိမ့်မယ်ထင်လို့ ပေါက်လိုက်တာပဲ။ ခဲနဲ့မှန်ပြီး ရဟန္တာမထေရ်မြတ် ပရိနိဗ္ဗာန်စံသွားတာ (သေသွားတာ)ကို မြင်ရတဲ့အခါမှာလဲ သူ့လုပ်ငန်း အောင်မြင်တယ်လို့ ယူဆပြီး ဝမ်းမြောက်နေတာပဲ။ ဒါပေမဲ့ အင်မတန် ကြီးလေးတဲ့ မကောင်းမှု ဖြစ်တဲ့အတွက်

ချက်ချင်းပဲ မာန်နတ်ဘဝက စုတေ ရွှေလျှောသွားရတယ်။ ဘုံ ၃၁-မှာ အနိဗ္ဗိသုံး ဖြစ်တဲ့ ငရဲကိုလဲ ကျရောက်သွားရရှာတယ်။ မာန်နတ်ဘဝတုန်းကဆိုရင် သူ့ကို ဘယ်သူမှ အန်မတုခံတုန်း၊ အားလုံးက ပြားပြားဝပ် ကြောက်ရွံ့ရုံသေနေကြရတယ်။ အဝီစိငရဲရောက်တဲ့အခါကျတော့ ဘာမျှမဟုတ်တဲ့ ငရဲထိန်းတွေရဲ့ ခြေဖဝါး အောက်ရောက်သွားရရှာတယ်။ ငရဲထိန်းတွေက ညည်းဆဲနှိပ်စက်သမျှကို ခံနေရရှာတယ်။ အဲဒါလဲ ပိုပြီးချမ်းသာလိမ့်မယ် ထင်လို့ လုပ်လိုက်တာပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ သူ့အမှုက မူမမှန်တဲ့အတွက် အနိဗ္ဗိတကား အနိဗ္ဗိသုံးကို လျှောကျ သွားရရှာတာပါပဲ။ မကောင်းမှု အကုသိုလ်ဟာ ဒီလိုချည်းပါပဲ။ လုပ်တုန်းကတော့ ကောင်းလိမ့်မယ်ထင်လို့ လုပ်ကြတာပါပဲ။ ယခု လောကမှာ ရာဇဝတ်မှုကို ကျူးလွန်ကြတာတွေနဲ့လဲ တူပါတယ်။ လူသတ်မှု ခိုးမှု လုယက်မှု မုဒိမ်းမှုတွေ ကျူးလွန်တဲ့သူတွေဟာ သူတို့စိတ်ထဲမှာ ကိန်းသေပေါက် ချမ်းသာမယ်ထင်ပြီး ပြုလုပ်လိုက်ကြတာပဲ။ တော်တော်ကြာတော့ ရာဇဝတ်အပြစ်ဒဏ်သင့်ပြီး ဒုက္ခ အကြီးအကျယ် ရောက်ကုန်ကြတာပဲ။ ဒါကြောင့် အကုသိုလ်ကံကိုလဲ ချမ်းသာ လိမ့်မယ်ထင်လို့ ချမ်းသာကို မျှော်ပြီး ပြုတယ်ဆိုတာ ထင်ရှားပါတယ်။

ဒါကြောင့် အမျိုးမျိုးသော ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံ ပုညာဘိ သင်္ခါရ၊ အပုညာဘိသင်္ခါရ၊ အာနေဇ္ဈာဘိသင်္ခါရတွေကို တလှုပ်လှုပ် တရွရွနဲ့ အားထုတ်ပြု လုပ်နေကြတာတွေဟာ ချမ်းသာလိမ့်မယ်ထင်ပြီး ပြုလုပ်နေကြတာချည်းပါပဲ။ အာနေဇ္ဈာဘိသင်္ခါရဆိုတာကတော့ အရူပဈာန်ကုသိုလ် ၄-ခုပဲ။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

အရူပကုသိုလ်ကို အာနေဇ္ဈာဘိသင်္ခါရဟုခေါ်သည်။ (၃-ခေါက်)

အာနေဇ္ဈ-ဆိုတာ တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိတုန်းလို့ အဓိပ္ပါယ်ရှိတယ်။ ရူပဈာန်ကို ဝင်စားနေတုန်း အနီးအပါးမှာ ကျယ်လောင်တဲ့အသံ ဖြစ်ပေါ်လာရင် သမာပတ်

ဝင်စားမှု ပျက်တတ်တယ်။ ဒီအရူပသမာပတ်တွေကို ဝင်စားနေတဲ့ အခါမှာတော့ အဲဒီလို အသံကြောင့်မပျက်ဘူး၊ တည်မြဲတည်တံ့နေတယ်။ အဲဒါဟာ မတုန်လှုပ်တဲ့ သဘောပါပဲ။ အဲဒီလို မတုန်လှုပ်တတ်လို့ ဒီအရူပဈာန် ကုသိုလ်တွေကို အာနေဇ္ဈာ ဘိသင်္ခါရလို့ ခေါ်ပါတယ်။ ဒီအရူပ ကုသိုလ်သင်္ခါရက အာကာသာနဉ္စာယ တနဈာန် ဝိညာဏဉ္စာယတနဈာန်၊ အာကိဉ္စညာယတနဈာန်၊ နေဝသညာ နာသညာယတနဈာန်လို့ ၄-ပါးရှိ တယ်။ ဒီ ဈာန် ၄-ပါးဟာ အရူပဘုံ ၄-ခု သို့ ရောက်ကြောင်း သင်္ခါရတွေပါပဲ။ အပုညဘိသင်္ခါရက အပါယ် ၄-ဘုံ ရောက်ကြောင်းဖြစ်တယ်။ ပုညဘိ သင်္ခါရက လူ့ဘုံ နတ်ဘုံ ရူပဗြဟ္မာဘုံ တွေကို ရောက်ကြောင်းဖြစ်တယ် ဒါကြောင့်-

“အမှန်မသွား၊ အမှားမြင်ကာ၊ အဝိဇ္ဇာကြောင့်၊ ချမ်းသာလိမ့်နိုး၊
ရည်မျှော်ကိုးလျက်၊ ၃-မျိုးမှုကံ၊ ပြုစီမံ၍၊ ဝိညာဏ်တွယ်စပ်”လို့
ဆိုထားပါတယ်။

ပုညဘိသင်္ခါရ၊ အပုညဘိသင်္ခါရ၊ အာနေဇ္ဈာဘိသင်္ခါရဆိုတဲ့ အမှုကံ ၃-မျိုးကို ချမ်းသာ လိမ့်မယ်လို့ ထင်လိုပြုတယ်။ အဲဒီလို ပြုတဲ့အတွက် ဘာကိုရသလဲဆိုတော့ “သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏ်-သင်္ခါရကြောင့် ဝိညာဏ်ဖြစ် ပေါ်လာသည်”ဆိုတဲ့အတိုင်း ဘဝသစ် ပဋိသန္ဓေအစရှိတဲ့ စိတ်ဝိညာဏ်တွေ ကိုရတယ်။ ဝိညာဏ်ကိုရရင် ဝိညာဏ်နဲ့တွဲဖြစ်တဲ့ အဲဒီဘဝသစ်တစ်ခုလုံးက နာမ် ရှုပ် သဠာယတန ဖဿ ဝေဒနာ ဆိုတာတွေကိုလဲ ရတော့တာပဲ။ ဒါကြောင့် “ဝိညာဏ်တွယ်စပ်၊ နာမ်ရှုပ်ကပ်လျက်၊ ၆-ရပ် အာယတန၊ ဖဿ ၆-ဖြာ၊ ဝေဒနာကြောင့်”လို့ ဆောင်ပုဒ်က ဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီ ဝိညာဏ်နဲ့တွဲဖြစ်တဲ့ နာမ်ရှုပ် စသည်ကိုတော့ နောက်ရက်များကျမှ အပြည့်အစုံ ပြောနိုင်မယ်။ ဒီကနေ့ တော့ သင်္ခါရကြောင့် ဝိညာဏ်ဖြစ်ပုံကို ပြောရမယ်။

သခါရကြောင့် ဝိညာဏ်ဖြစ်သည်

မသိမှုအဝိဇ္ဇာကြောင့် သခါရတို့ဖြစ်ကြသည်။ သခါရကြောင့် ဝိညာဏ် ဖြစ်သည်တဲ့။ သခါရပစ္စယာ၊ ပြုလုပ်အားထုတ်မှုသခါရဟူသော အကြောင်း ကြောင့်။ ငါ၊ ကောင်းမှု မကောင်းမှုကံဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဝိညာဏ်၊ စိတ်ဝိညာဏ်သည်။ သန္တတိ၊ ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ဘဝဟောင်းက ပြုလုပ်ခဲ့တဲ့ ကောင်းမှုကံ မကောင်းမှုကံကြောင့် ဘဝသစ်မှာ ပဋိသန္ဓေစိတ်ခေါ်တဲ့ အစဆုံးစိတ် က စပြီး (အကောင်းအဆိုးတွေ အာရုံပြု ပြီးဖြစ်တဲ့) အကျိုးပိုမိုကံ စိတ်ဝိညာဏ် တွေ ဖြစ်ပေါ်နေပါတယ်တဲ့။ အပုညာဘိသခါရခေါ်တဲ့ အကုသိုလ် ကံကြောင့် ငရဲ တိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာ အသုရကာယဆိုတဲ့ အပါယ် ၄-ဘုံမှာ ပဋိသန္ဓေဆိုတဲ့ ဘဝ၏ အစဆုံးစိတ် ဖြစ်တယ်။ အဘိဓမ္မာဝေါဟာရနဲ့ ပြောရမယ်ဆိုရင် အဲဒီစိတ် ကို အကုသလဝိပါကံ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏ စိတ်လို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီက နောက်လဲ အကြောင်းထူးမရှိရင် မသေမချင်း ဒီစိတ်ပဲ မပြတ်ဆက်ပြီး ဖြစ်နေ တယ်။ သူ့ကိုတော့ ဘဝ၏အစိတ်အပိုင်းအင်္ဂါ ဖြစ်တဲ့အတွက် ဘဝင် လို့ခေါ် တယ်။ မြင်ခြင်း ကြားခြင်း နံခြင်း စားသိခြင်း ထိသိခြင်း ကြသိခြင်းဆိုတဲ့ ဒီဝိထိစိတ် ၆-မျိုး မဖြစ်တဲ့အခါမှာဆိုရင် အဲဒီ ဘဝင်စိတ်ချည်း မပြတ်ဖြစ် နေတယ်။ အိပ်ပျော်နေတဲ့အခါ ဖြစ်နေတဲ့စိတ်မျိုးပါပဲ။ အဲဒီဘဝက နောက်ဆုံး သေတယ်ဆိုတဲ့ အခါကျတော့လဲ ဒီစိတ်နဲ့ပဲ အဆုံးသတ်သွားတယ်။ အဲဒီ နောက်ဆုံးစိတ်ကိုတော့ စုတိစိတ်လို့ခေါ်တယ်။ အဲဒီတော့ ဘဝတစ်ခုရဲ့ အစဆုံး ပဋိသန္ဓေစိတ်ရယ် အလယ် တစ်ဘဝလုံး ဘဝင်စိတ်ရယ် နောက်ဆုံး စုတိစိတ် ရယ် ဒီစိတ် ၃-ခုဟာ တစ်ခုတည်းသော ကံကြောင့် ဖြစ်နေတဲ့ တမျိုးတည်းသော စိတ်ပဲ တစ်စိတ်တည်းပဲဆိုတာ မှတ်ထားကြရမယ်။

(၁) မကောင်းတာကို မြင်ရတဲ့ (စက္ခုဝိညာဏ်)စိတ်၊ (၂) မကောင်းတာကို ကြားရတဲ့ (သောတဝိညာဏ်)စိတ်၊ (၃) မကောင်းတာကို နံရတဲ့ (ဃာနဝိညာဏ်)စိတ်၊ (၄) မကောင်းတာကို စားသိရတဲ့ (ဖိဝါဝိညာဏ်) စိတ်၊ (၅) မကောင်းတာကို တွေ့ထိရတဲ့ (ကာယဝိညာဏ်) စိတ်၊ ဒီစိတ် ၅-ခုလည်း အပုညာဘိသင်္ခါရ ခေါ်တဲ့ အကုသိုလ်ကံကြောင့် ဖြစ်တာပဲ။ အဲဒီ စိတ် ၅-မျိုးနဲ့ မြင် ကြား နံ စား ထိသိပြီးတဲ့ အခါ (၁) အဲဒီ အာရုံ ၅-မျိုးကို လက်ခံပြီး အာရုံပြုတဲ့ (သမ္မုတ္တိန္ဒြိယ) စိတ်၊ (၂) စုံစမ်းဆင်ခြင်တဲ့ (သန္တိရဏ)စိတ် ဆိုတဲ့ ဒီစိတ် ၂-ခုလဲ အဲဒီ အကုသိုလ်ကံကြောင့် ဖြစ်တာပဲ။ အဲဒီ အကုသိုလ်ကံ၏ အကျိုးဖြစ်တဲ့ စိတ်တွေဟာ အားလုံးပေါင်းပြီး ရေတွက် လျှင် ၇-မျိုး ရှိပါတယ်။ အဲဒီ အကုသလဝိပါက်စိတ် ၇-မျိုးဟာ အပုညာဘိ သင်္ခါရ ခေါ်တဲ့ အကုသိုလ် ကံကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ဝိညာဏ်ချည်းပါပဲ။

အာနေဇ္ဈာဘိသင်္ခါရခေါ်တဲ့ အရူပကုသိုလ် ၄-ခုကြောင့် အရူပ ၄-ဘုံမှာ အရူပဝိပါက်စိတ် ၄-ခုဟာ ဘဝ၏အစမှာ ပဋိသန္ဓေအဖြစ်နဲ့၊ အလယ်မှာ ဘဝင်အဖြစ်နဲ့ ဖြစ်ပြီး နောက်ဆုံးမှာ စုတိအဖြစ်နဲ့ ဖြစ်တယ်။ ဒါကတော့ မှတ်ဖို့ လွယ်ပါတယ်။ သူ့ကုသိုလ်နဲ့ သူ့အကျိုးဝိပါက် တစ်ခုစီ ရှင်းနေပါတယ်။

ပုညာဘိသင်္ခါရကတော့ မှတ်စရာတွေ များတယ်။ ခပ်ကျဲကျဲ ပြောရ မှာပဲ ပုညာဘိသင်္ခါရထဲက ရူပကုသိုလ် ၅-ခုကြောင့် ရူပဗြဟ္မာဘုံတွေမှာ ရူပဝိပါက် စိတ် ၅-ခုဟာလဲ ထို့အတူပဲ ပဋိသန္ဓေ ဘဝင် စုတိ အဖြစ်နဲ့ ဖြစ်ကြပါတယ်။ ဒါလဲ တော်တော်ရှင်းပါသေးတယ်။ ကာမကုသိုလ်ကတော့ အလွန်ကျယ်ပါတယ်။ ကာမကုသိုလ် ၈-ခုနဲ့ အလားတူ မဟာဝိပါက်ခေါ်တဲ့ ကာမကုသလ ဝိပါက် ၈-ခုရှိတယ်။ အဲဒီ မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ခုက လူ့ဘုံနဲ့ နတ်ပြည် ၆-ဘုံမှာ ပဋိသန္ဓေ ဘဝင် စုတိ အဖြစ်နဲ့လဲ ဖြစ်တယ်။ မြင် ကြား

တွေ့သိတဲ့အခါ အော့အန်ကြိမ်ရဲ့ နောက်ကလိုက်ပြီး တဒါရုံအဖြစ်နဲ့လဲ အာရုံကောင်းတွေကို အာရုံပြုပြီး ဖြစ်တယ်။ နောက်ပြီးတော့ (၁) ကောင်းတာမြင်တဲ့ (စက္ခုပိညာဏ်)စိတ်၊ (၂) ကောင်းတာကြားတဲ့ (သောတပိညာဏ်) စိတ်၊ (၃)ကောင်းတာနံတဲ့ (ဃာနပိညာဏ်) စိတ်၊ (၄) ကောင်းတာ စားသိတဲ့ (ဖိဂ္ဂပိညာဏ်) စိတ်၊ (၅)ကောင်းတာ ထိသိတဲ့ (ကာယပိညာဏ်) စိတ်၊ (၆) အဲဒီ အာရုံကောင်းတွေကို လက်ခံပြီး အာရုံပြုတဲ့ (သမ္မုဋ်စွဲန်း) စိတ်၊ (၇) ဝမ်းသာပြီး စုံစမ်းတဲ့ (သောမနဿသဟဂုတ် သန္တီရဏ) စိတ်၊ (၈) ဝမ်းသာပဲ စုံစမ်းတဲ့ (ဥပေက္ခာ သဟဂုတ် သန္တီရဏ) စိတ်-ဆိုတဲ့ ဒီစိတ် ၈-ခုလဲ ကာမကုသိုလ်ကံကြောင့်ဖြစ်တဲ့ စိတ်ပိညာဏ်တွေပါပဲ။

ယခုပြောခဲ့တာတွေကတော့ သင်္ခါရကြောင့် စိတ်ပိညာဏ်ဖြစ်ပုံကို အဘိဓမ္မာသဘောနဲ့ အတော်အတန် ရိပ်မိရုံမျှ ရှင်းပြတာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီအကျိုး ပိပါက် ပိညာဏ်တွေဟာ အကုန်လုံးပေါင်းပြီး ရေတွက်ရင် (အဂ္ဂပပိပါက် ၄-ခု၊ ရူပပပိပါက် ၅-ခု၊ အကုသလပပိပါက် ၇-ခု၊ ကာမကုသလ ပပိပါက် ၁၆-ခုရှိတဲ့အတွက်) ၃၂-ခု ရှိပါတယ်။ အဲဒီ ပပိပါက်ပိညာဏ် ၃၂-ခုဟာ သင်္ခါရကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်-တဲ့။

သင်္ခါရကြောင့် ဘဝသစ်ပညာထံဖြစ်ပုံ အသိခက်တယ်

သင်္ခါရကြောင့် ဘဝသစ်ပဋိသန္ဓေ ပိညာဏ်ဖြစ်တယ် ဆိုတာဟာ အသိခက်တယ်။ သိဖို့လဲ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီးက ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မှာ ဒီအချက်နဲ့စပ်ပြီး လေးလေးနက်နက် မိန့်မှာ သွားပါတယ်။ “သင်္ခါရကြောင့် ဘဝသစ်ပဋိသန္ဓေပိညာဏ် ဖြစ်တယ် ဆိုရာမှာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်စရာ အကွက်ကြီး တစ်ခုပဲ”တဲ့၊ ဟုတ်တယ်။ တစ်ဘဝ တစ်ဘဝမှာ

သေတဲ့အခါ စုတိစိတ်နဲ့တကွ ရုပ်နာမ်တွေအားလုံး ရျှပ်သွားတယ် ဆိုတာကိုလဲ သိဖို့ သဘောပေါက်နားလည်ဖို့ လိုပါတယ်။ ဒီလို ရုပ်နာမ်တွေ အကုန်လုံးရျှပ် သွားပေမယ့် ကိလေသာ မကင်းသေးရင်တော့ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံဆိုတဲ့ သင်္ခါရကြောင့် ဘဝသစ် ဌာနသစ်မှာ ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ် နှင့်တကွ ရုပ်နာမ်အသစ် တွေ မပြတ်စပ်ပြီး ဖြစ်ပေါ်သွားတယ် ဆိုတာကိုလဲ သိဖို့ သဘောပေါက် နားလည်ဖို့ လိုပါတယ်။ ဒီလို သဘောမပေါက် မသိ နားမလည်ရင်တော့ “သေတဲ့အခါ ဒီဘဝက အတ္တကောင်၊ အသက်ကောင်ကပဲ ဟိုဘဝ ရွှေ့ပြောင်း သွားတယ်၊ တကယ်သေပျက်သွားတာတော့ မဟုတ်ဘူး၊ ဘဝသစ်ကို ရွှေ့ပြောင်း သွားရုံမျှပဲ” လို့ ဒီလိုထင်မြင် ယူဆတတ်ပါတယ်။ အဲဒီလို ထင်မြင်ယူဆတာဟာ သဿတဒိဋ္ဌိပဲ။ သို့မဟုတ်ရင်လဲ “သေတဲ့အခါ အကုန်လုံး ပျောက်ပျက်သွား တယ်၊ ဘဝသစ် ထပ်ဖြစ်တယ်ဆိုတာ မဟုတ်ဘူး၊ သေပြီးတဲ့နောက် ဘာမျှမရှိ တော့ဘူး” လို့ ဒီလိုရင်လဲ ထင်မြင်ယူဆတတ်ပါတယ်။ ယခုကာလ ရုပ်ဝါဒသမား တွေဟာ ဒီလိုပဲ ယူဆနေကြပါတယ်။ အဲဒါကို ဗုဒ္ဓတရားတော်က ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ လို့ဆိုပါတယ်။

ဘာကြောင့် ဒီ ဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ရသလဲဆိုရင် သေတဲ့အခါ အကြောင်း အကျိုးသက်ပုံကို မသိလို့ ဖြစ်တာပါပဲ။ မသိမှု အဝိဇ္ဇာကြောင့် အားထုတ်မှု- သင်္ခါရတွေ ဖြစ်တယ် ဆိုတာကတော့ သက်သေ အထောက်အထားနှင့်တကွ မျက်မြင်အားဖြင့်ပဲ ထင်ရှားနေပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ မျက်စိနဲ့ အဆင်း၊ နားနဲ့ အသံစသော အာယတနတွေ ရှိနေလို့ အာရုံနဲ့တွေ့တဲ့ ဖဿဖြစ်တယ်၊ အာရုံနဲ့ တွေ့ရလို့ ခံစားမှု ဝေဒနာ ဖြစ်တယ်၊ ခံစားရလို့ သာယာတောင့်တမှု တဏှာ ဖြစ်တယ် စသည်ဖြင့် ဒါတွေလဲ မျက်မြင်အားဖြင့် ထင်ရှားနေတယ်။ သေပြီးနောက် ဘဝသစ် ဖြစ်တယ်ဆိုတာကတော့ အများအားဖြင့် မတွေ့

ရတဲ့အတွက် မထင်ရှားဘူး၊ ဒါကြောင့် “သေပြီးတဲ့နောက် ဘာမျှ မရှိတော့ဘူး” ဆိုတဲ့ ဥစ္ဆေဒ အယူကို ရောက်သွားတတ်ကြတယ်။ ဒါကြောင့်ပဲ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဒီ ဘဝကူးတဲ့အချက်နဲ့စပ်ပြီးတော့ “မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်စရာ အကွက်ကြီးတစ်ခု” လို့ ဆိုပေတာပဲ။

စာတတ်ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာလဲ ခတ်တာပဲ

စာပေကျမ်းဂန်တတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ သဒ္ဒါတရားရှေ့ဆောင်ပြီး ဆင်ခြင်ရင် သင်္ခါရကြောင့် ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ် ဖြစ်ပေါ်တယ်ဆိုတဲ့ ဒီအချက်ကို တော်တော် သဘောကျတတ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကိုယ်ပိုင် ဆင်ခြင်ဉာဏ်ကိုသာ အားကိုးပြီး ကိုယ်တွေ့ အထောက်အထားလောက်နဲ့ ကြံကြည့်ရင်တော့ စာတတ်ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာလဲ ဒီအချက်ကို သဘောပေါက်ဖို့ ခက်နေတတ်တယ်။ ယခုခေတ်မှာ ရုပ်ဝါဒသမားတွေရဲ့ အတွေးအခေါ်တွေကို လေ့လာမိရင်လဲ အဲဒီဆရာတွေရဲ့ တပည့်လည်း ဖြစ်သွားတတ်တယ်။ ဒီနေရာမှာ ဝိပဿနာဉာဏ် ထက်ထက်သန်သန် ဖြစ်အောင် အားထုတ်ထားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာတော့ ကိုယ်ပိုင် ဉာဏ်နဲ့ ရှင်းနေတတ်ပါတယ်။ ရှင်းပုံကတော့ ဖြစ်ခိုက်ရုပ်နာမ်တွေကို မပြတ်လိုက်ပြီး ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာ စိတ်ကလေးတွေ ခဏမစဲ ဖြစ်ပြီး ပျက်နေတာကို ထင်ရှားတွေ့ရတယ်။ ရှေ့စိတ်တခု ဆုံးသွားရင် နောက်စိတ်တခု ဆက်ပြီး ပေါ်လာတာကိုတွေ့ရတယ်။ အဲဒီစိတ် ဆုံးသွားပြန်ရင်လဲ သူ့နောက်က စိတ်တစ်ခု ဆက်ပြီး ပေါ်လာတာကို တွေ့ရပြန်တယ်။ ဒီနည်းဖြင့် စိတ်ကလေး တွေဟာ ပုတီးစေ့ကလေးများ တစ်ခုပြီးတစ်ခု စီနေသလိုပဲ အသစ်အသစ် မပြတ်မစဲ ဖြစ်နေတာကို ကိုယ်တိုင်တွေ့ရတယ်။

ဇယာဇိက ဆူတိုဗ်တွေကို ပြောတာပါ

အဲဒါဟာ ဆရာသမားတွေက ပြောလို့ သဘောကျရတာ မဟုတ်ပါဘူး၊ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်က ရှုမှတ်ရင်း ကိုယ်တိုင် တွေ့လာတာကို သူ့ဟာသူပဲ ပြောပြလို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာများက မှတ်တမ်းတင်ထားရတာပါ။ ဒါပေမယ့် အားထုတ်စ ပုဂ္ဂိုလ်ကတော့ ဒါလောက်အထိ မသိနိုင်သေးပါဘူး။ သမ္မသနဉာဏ်၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဆီရောက်မှ သူတို့ကိုယ်တိုင်တွေ့ပြီး ပြောတတ်ကြပါတယ်။ အကြမ်းဖျင်းလောက်ဆိုရင်တော့ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟ ဉာဏ်ကတည်းက ဒီစုတိနဲ့ ပဋိသန္ဓေအကြောင်းကို သဘောပေါက်တတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ စုတိနဲ့ ပဋိသန္ဓေ ဖြစ်ပုံကို သဘောပေါက် သိမြင်သောအားဖြင့် တရားအလုံးစုံကို သိမြင်သဘောပေါက်တဲ့သူမှာ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ် ကောင်းကောင်း ရင့်ကျက်ပြည့်စုံတယ်လို့ မိန့်ဆိုထားပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိတာကတော့ သမ္မသနဉာဏ်ရင့်လို့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ရောက်မှ ပြည့်စုံပါတယ်။ အဲဒီအခါ ဒီစိတ်ရဲ့ အဖြစ်အပျက်ကို ကောင်းကောင်းကြီး ရှင်းရှင်းလင်းလင်းကြီး သိရတယ်။

စုတိနဲ့ပဋိသန္ဓေကို မိလို့ သိတယ်

ဒါကြောင့် ဒီသမ္မသနဉာဏ်၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ရောက်နေတဲ့ ယောဂီကစုတိစိတ်နဲ့ ပဋိသန္ဓေစိတ် ဖြစ်ပုံကို ဒီလို သိတယ် “လောကမှာ သေတယ်ဆိုတာလဲ ရှုမှတ်ရတဲ့ စိတ်ကလေး ပျောက်သွားတာမျိုးပဲ။ ယခု ရှုနေရင်း ပျောက်ပျောက်သွားတဲ့ စိတ်ကလေးလိုပင် နောက်ဆုံး စိတ်ကလေး ပျောက်သွားတာ ဖြစ်မှာပဲ။ ဘဝအသစ် ဖြစ်တယ်ဆိုတာလဲ ယခု မှတ်သိရတဲ့ စိတ်ကလေးတွေ

အသစ်အသစ်ဖြစ်ပေါ်လာတာမျိုးဖြစ်မှာပဲ။ သေတာလဲ နောက်ဆုံးစိတ် တစ်စိတ်ပဲ။ ဘဝအသစ်ဖြစ်တာလဲ အစဆုံးစိတ် တစ်စိတ်မျှပဲ”လို့ ဒီလိုသဘောပေါက်ပြီး သိသွားတယ်။

ဝိပဿနာဉာဏ်ကင်းတဲ့ ပကတိပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာတော့ ဒီလို မသိဘူး။ ငယ်ငယ်ကတည်းက ယခုထက်ထိ တစ်စိတ်ထဲ တည်နေတယ်။ တစ်ယောက် ထဲပဲ၊ တစ်ကိုယ်ထဲပဲလို့ ဒီလို ထင်နေတယ်။ ယခင်က သိလာခဲ့တာလဲ ဒီစိတ်ပဲ။ ငါပဲ။ ယခုသိနေတာလဲ ဒီစိတ်ပဲ။ ငါတစ်ယောက်ထဲပဲလို့ ဒီလို ထင်နေတယ်။ ဒါဟာ အတ္တစွဲ အတ္တဒိဋ္ဌိပဲ။ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် မဟုတ်တဲ့သူတွေဟာ အကုန်လုံး ဒီလိုပဲ ထင်မြင်စွဲလမ်းနေကြတယ်။ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်တွေထဲမှာတောင်မှ ဒီ အတ္တအစွဲက သုတနည်းတဲ့သူတွေမှာ ရှိနေသေးတာပဲ။ အဘိဓမ္မာ သဘော နဲ့စပ်ပြီး ဗဟုသုတ ပြည့်ဝတဲ့သူတွေမှာတော့ နည်းနည်းသက်သာ ရာရပါရဲ့။ ဒါတောင် ဒိဋ္ဌိအာသယရှိတဲ့သူတွေမှာ ဒီအတ္တစွဲက ဝင်ပြီး ဖြစ်တတ်သေးတာပဲ။ ဒိဋ္ဌိအာသယဆိုတာ ဒိဋ္ဌိအယူကို ဘဝများစွာက အကြိုက်များလာခဲ့လို့ အဲဒီဒိဋ္ဌိ အယူမှာ စိတ်ကလေးပြန်ပြန်ပြီး ကိန်းဝပ်တည်နေတဲ့ သဘောပါပဲ။ ဝိပဿနာ ရှုနေတဲ့သူမှာတောင် ဉာဏ်က မရင့်သေးယင် ဒီအယူ အစွဲက ရံဖန်ရံခါ ဝင်ပြီးဖြစ်နိုင်သေးတာပဲ။ ပကတိပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာတော့ စဉ်းစားလိုက်ရင် ဒီအယူအစွဲ အတိုင်းပဲ ထင်မြင်နေတာပဲ။ တစ်သက်လုံး တစ်ဘဝလုံး တစ်စိတ်ထဲပဲ၊ ငါတစ် ယောက်ထဲပဲလို့ ဒီလို ထင်နေတာပဲ။

သဿတ၊ ဥစ္ဆေဒ အယူအစွဲ ဖြစ်ပုံ

ဒီလိုထင်နေတော့ သေတယ်ဆိုယင် “အကောင်ကြီးလိုက် သေသွား တယ်။ အကောင်ကြီးလိုက် တခြား ဘဝဌာနကို ရွှေ့သွားတယ်”လို့ ထင်တော့

တာပဲ။ အဲဒါဟာ သေခြင်းဆိုတဲ့ စုတိမှာ တွေဝေတာပါပဲ။ တွေဝေတယ်ဆိုတာ မသိတာနဲ့ အလွဲသိတာဆိုတဲ့ အဝိဇ္ဇာပါပဲ။ အဲဒီလိုတွေဝေတဲ့ အတွက် သတ္တဝါ ဟာ သေတဲ့အခါ လုံးလုံးပျောက်သွားတယ်လို့ ထင်ရင် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိဖြစ်တယ်။ တခြားဘဝ တခြားဌာန တခြားကိုယ်ထဲ ပြောင်းရွှေ့သွားတယ်လို့ ထင်ရင် သဿတ ဒိဋ္ဌိ ဖြစ်တယ်။

နောက်ပြီးတော့ ဘဝအသစ် ဖြစ်ရာမှာလဲ “သတ္တဝါအသစ် ဖြစ်ပေါ် လာတယ်။ ကိုယ်အသစ်ထဲမှာ တခြားက သတ္တဝါအကောင်က ပြောင်းရွှေ့ လာတယ်” လို့လဲ ထင်တတ်တယ်။ အဲဒါဟာ ပဋိသန္ဓေဆိုတဲ့ ဘဝအသစ်ဖြစ် ရာမှာ တွေဝေတာပါပဲ။ အဲဒီလို တွေဝေတဲ့အတွက် အသက်ကောင်ဟာ တခြားက ပြောင်းလာပြီးတော့ ကိုယ်အသစ်ထဲမှာ ရောက်လာပြီး တည်နေတယ်” လို့ ထင်ရင် သဿတဒိဋ္ဌိ ဖြစ်တယ်။ “ရှုပ်တွေက ရင့်ကျက်ပြီး အသိစိတ်နာမ် ဖြစ်ပေါ်လာတယ်၊ အလိုလို ဖြစ်ပေါ်လာတယ်” လို့ ထင်ယင် အဟောတုကဒိဋ္ဌိ အကြောင်းမဲ့အယူ ဖြစ်တယ်။ “နတ် သိကြား ဗြဟ္မာတွေက၊ ဖန်ဆင်းတဲ့ဘုရား သခင်က အသက်သွင်းပေးတယ်” လို့ ထင်ရင် ဝိသမဟောတုဒိဋ္ဌိ-အကြောင်းမှား တဲ့ အယူဖြစ်တယ်။

ပြီးတော့ သံသရာဆိုတဲ့ ရုပ် နာမ် ခန္ဓာတို့၏ ဖြစ်စဉ်မှာလဲ တွေဝေ တယ်။ မြင်မှု ကြားမှု တွေ့မှု သိမှုစသော ရုပ် နာမ် ခန္ဓာတွေ တစ်ခုပြီး တစ်ခု အသစ်အသစ်ပြောင်းလဲပြီး ဖြစ်နေတဲ့အစဉ်ကို သံသရာလို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒါကို အမှန်အတိုင်းမသိတော့ “သတ္တဝါဆိုတဲ့ အသက်ဟာ ဒီဘဝ ဒီကိုယ်က ထွက်သွားပြီးတော့ တခြားဘဝ တခြားကိုယ်မှာ တည်တယ်။ တခြားဘဝ တခြားကိုယ်မှ ဒီဘဝ ဒီကိုယ်ထဲ ပြောင်းရွှေ့လာတယ်” လို့ ထင်မြင် ယူဆတယ်။

အဲဒါဟာ သဿတဒိဋ္ဌိပဲ၊ အသက်ကောင်ကလေးဟာ ဟိုဘဝ ဒီဘဝ ပြောင်းရွှေ့ ရုံသာ ပြောင်းရွှေ့တယ်၊ ဘယ်တော့မှ မပျက်ဘူးလို့ ထင်မြင်တဲ့အယူပါပဲ၊ သေနေတဲ့ ရုပ်အလောင်းကြီး ပျက်စီးသွားတာတော့ အများအားဖြင့် သိကြပါတယ်၊ ဒါတောင် တချို့ကတော့ အဲဒီ အလောင်းကြီးမှာ အသက်ရှိနေသေးသလိုပဲ စွဲလမ်းကြသေးတယ်၊ တချို့ကလဲ အချိန်ကျရင် ပြန်ပြီး အသက်ရှင်လာဦးမယ်လို့လဲ ယူဆကြသေးတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ ရုပ်အလောင်းကြီးကိုပဲ တရှိတသေ ယုယပြုနေကြတယ်၊ အယူအစွဲတွေပါပဲ၊ ဒါကြောင့် “သဒါရေကြောင့် ဝိညာဏ်ဖြစ်တယ်” ဆိုရာမှာ “ဒိဋ္ဌိဖြစ်ရာ အကွက်ကြီး တစ်ခု” လို့ လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီးက မိန့်ဆိုတော်မူခဲ့ပေတာပဲ။

ဒိဋ္ဌိ ၂-မျိုးဖြစ်ပုံက အများနဲ့ ဆိုင်ပါတယ်

ယခုပြောခဲ့တဲ့ သဿတဒိဋ္ဌိ၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့ ဒီ ဒိဋ္ဌိ ၂-မျိုးဖြစ်ပုံဟာ လူမျိုးတိုင်း ဘာသာဝင်တိုင်းနဲ့ ဆိုင်ပါတယ်၊ အင်မတန် ကျယ်ပြန့်ပါတယ်၊ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်အမည်ခံ ပုဂ္ဂိုလ်တွေထဲမှာတောင် ဝိပဿနာဉာဏ် ကောင်းကောင်းမဖြစ်ဖူးရင် သို့မဟုတ် အဘိဓမ္မာသဘာဝ ဗဟုသုတနဲ့ မပြည့်စုံရင် ဒီအယူ ၂-မျိုးက ဖြစ်နိုင်သေးတာပဲ၊ အမြဲတမ်းမဟုတ်တောင် ရံဖန်ရံခါတော့ ဝင်ပြီး ဖြစ်နိုင်သေးတာပဲ၊ သို့သော် ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်တွေမှာ ထူးတာကတော့ “ရုပ်နာမ်နှစ်ခုသာ ရှိတယ်၊ အတ္တကောင်မရှိဘူး” လို့ဆိုတဲ့ ဘုရားစကားကို ယုံကြည်လက်ခံထားတဲ့အတွက် အဲဒီ အယူတွေ မကင်းသေးသော်လဲ ခိုင်ခိုင် မြဲမြံတော့ မဖြစ်ဘူး၊ ဝိပဿနာ မဂ်ဖိုလ်ကို အန္တရာယ်ပြုလောက်အောင်တော့ မဖြစ်ဘူး၊ အဲဒါဟာ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်တွေမှာ ထူးခြားချက်ပါပဲ၊ ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်

ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ စုတိ-ပဋိသန္ဓေအကြောင်း၊ သံသရာ အကြောင်းတွေကို စောစောက ကောင်းကောင်း မသိပေမယ့် ဝိပဿနာတရားလဲ အားထုတ်နိုင်တယ်။ အဲဒီလို အားထုတ်တော့လဲ အားထုတ်ရင်းပဲ အမှန်အတိုင်း သိလာပြီးတော့ အဲဒီ မိစ္ဆာအယူတွေ လုံးဝကင်းသွားနိုင်ပါတယ်။

အဲဒါကို သက်သေသာကပြရလျှင် မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံဝင်တော်မူပြီးခါစ ကာလက အရှင်ဆန္ဒမထေရ်ဟာ ဝိပဿနာရှုပါသော်လဲ အတ္တစွဲက ရှိနေလို့ တရားက မတိုးတက်ဘဲ ရှိနေတယ်။ အဲဒီအခါမှာ အရှင်အာနန္ဒာ ဟောကြားတဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားကိုနာယင်း နှလုံးသွင်း အားထုတ်တဲ့အတွက် အတ္တစွဲဒိဋ္ဌိလဲ ကင်းသွားတယ်။ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ကိုလဲ ရောက်သွားတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဘုရားလက်ထက်တော်အခါက အရှင်ယမက ဆိုတဲ့ ရဟန်းမှာ “ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ကိုယ်ခန္ဓာပျက်စီးပြီး သေသွားတဲ့ နောက်မှာ ဘာမျှ မရှိတော့ဘူး၊ ပုဂ္ဂိုလ်အကောင်လိုက် ပျောက်သွားတယ် ပြတ်စဲသွားတယ်”လို့ ဒီလို ဥစ္ဆေဒအယူရှိနေတယ်။ အဲဒီအကြောင်းကို ကြားသိရလို့ အရှင်သာရိပုတ္တရာက ခေါ်ယူပြီး တရားဟောတော်မူပါတယ်။ အဲဒီတရားကို နာရင်း အရှင်ယမကဟာ တရားနှလုံးသွင်း အားထုတ်တဲ့အတွက် အဲဒီ ဥစ္ဆေဒအယူလဲ ကင်းသွားတယ်။ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ကိုလဲ ရောက်သွားတယ်။ ဒီဝတ္ထုတွေဟာ ဒီနေရာမှာ ခိုင်လုံတဲ့ သာကေတွေပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားကို ယုံကြည်တဲ့သူဆိုရင် ဘာမှအားငယ်စရာ မရှိပါဘူး။ စုတိ-ပဋိသန္ဓေအကြောင်း ကောင်းကောင်းမသိသေးလို့ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့ အယူအစွဲမျိုးတွေ မကင်းရှင်းသော်လဲ ဘာမှ စိုးရိမ်မနေနဲ့၊ ဝေဖန် မနေနဲ့ တရားကိုသာ အားထုတ်ကြည့်ပါ။ သူ့အလိုလို အသိဉာဏ်ရှင်းပြီး အဲဒီလို အယူအစွဲတွေ ကင်းသွားပါလိမ့်မယ်။

မေးနေရုံနဲ့တော့ မပြေလည်နိုင်ဘူး

တချို့ကတော့ စုတိ-ပဋိသန္ဓေအကြောင်း ကောင်းကောင်း မသိတာနဲ့ တွေဝေယုံမှားနေလို့ ဖြစ်ဖြစ်၊ ဥစ္ဆေဒအယူရှိနေလို့ ဖြစ်ဖြစ် မေးတတ်ကြတယ်။ သေပြီးယင် နောက်ဘဝရှိသေးသလားတဲ့၊ ဒီမေးခွန်းထဲမှာ သေပြီးရင် ရှိသေးသလားလို့ဆိုတော့ မသေခင်ကတော့ ရှိနေတယ်ဆိုတဲ့ အစွဲက ထင်ရှားနေတယ်။ အဲဒီ မသေခင် ရှိနေတာက ဘာလဲဆိုရင် အတ္တကောင် အသက်ကောင်ပါပဲ။ ဒါကြောင့် ရုပ်ဝါဒအရ အတ္တစွဲမရှိဘူးလို့ ဆိုနေကြပေမယ့် မသေခင် အသက်ရှင်နေတာရှိတယ်လို့ ယူဆတာဟာ အတ္တစွဲပါပဲ။ အဲဒီ အတ္တစွဲနဲ့ မေးခွန်းကို ဗုဒ္ဓသာသနာအမြင်နဲ့ ဖြေဖို့ခက်ပါတယ်။ သေပြီးတဲ့နောက် ဘဝရှိသေးတယ်လို့ ဖြေရင်လဲ အတ္တအယူ၊ သဿတ အယူကို ထောက်ခံရာရောက်တယ်။ မရှိဘူးလို့ကတော့ လုံးလုံး မဖြေသင့်ဘူး။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ဒီလို မေးခွန်းကို မဖြေပဲ ထားပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ သာမန်လူပုဂ္ဂိုလ်တွေ နားလည်အောင် သက်သေအထောက်အထားနဲ့ ပြပြီး ဖြေဖို့လဲခက်ပါတယ်။ အဘိညာဉ်ရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေက အဘိညာဉ်တန်ခိုးနဲ့ နတ်ပြည် ငရဲပြည် ဝိတ္တာပြည် စသည်ကို ပြပြီး ဖြေမယ်ဆိုယင် ဖြစ်ဖို့ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် မယုံချင်တဲ့သူတွေက မှော်အတတ်နဲ့ မျက်လှည့်အတတ်နဲ့ ပြတယ်လို့ ပြောချင်လဲ ပြောဦးမှာပဲ။ ဒါကြောင့်လဲ မြတ်စွာဘုရားက ဒီမေးခွန်းမျိုးကို မဖြေပဲ “ကိလေသာ မကင်းသေးရင် ဘဝဟောင်းက သေပြီးလျှင် ဘဝသစ် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ မပြတ်ဆက်ပြီး ဖြစ်တယ်”လို့ ဒီလို ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်အားဖြင့်သာ ဟောတော်မူပါတယ်။

အမှန်ကတော့ ဒီမေးခွန်းဟာ နှုတ်နဲ့ ဖြေရုံနဲ့ မပြေလည်နိုင်ပါဘူး။ ပဋိပတ်အကျင့်လမ်းနဲ့သာ ပြေလည်နိုင်ပါတယ်။ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာ ဘဝ

ပြဿနာကို ပြေလည်စေနိုင်တဲ့ အကျင့်နည်းလမ်းတွေ ထင်ရှားရှိနေပါတယ်။
 ဈာန်အဘိညာဉ်ကို ရအောင်အားထုတ်လို့ အောင်မြင်ရင်ဒီဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်နဲ့
 ကြည့်ရှုပြီး ကိုယ်တိုင် တွေ့နိုင်ပါတယ်။ ကောင်းမှုကုသိုလ်နဲ့ ပြည့်စုံတဲ့သူတွေ
 သေပြီးတဲ့နောက် နတ်ရွာသုဂတိ ရောက်နေတာကိုလဲ ထင်ရှားမြင်နိုင်ပါတယ်။
 မကောင်းမှုအကုသိုလ်နဲ့ ပြည့်စုံတဲ့သူတွေ ငရဲဘုံ ပြိတ္တာဘုံ တိရစ္ဆာန်ဘုံ
 ရောက်နေတာကိုလဲ ထင်ရှား မြင်နိုင်ပါတယ်။ ဥပမာ အားဖြင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်
 အိမ်နှစ်ဆောင်မှာ တစ်အိမ်မှ တစ်အိမ်ကို ကူးသွား နေကြတာကို အိမ်နှစ်ဆောင်ကြား
 က စောင့်ကြည့်နေတဲ့သူက ထင်ရှားမြင်ရ သလိုပါပဲတဲ့။ အဲဒါဟာ အံ့သြစရာလဲ
 အလွန်ကောင်းပါတယ်။ နတ်ပြည်မှာ နတ်တွေ အများကြီးထဲက ကိုယ်ကြည့်ချင်
 တဲ့ သူကိုသာ တည်တည်မတ်မတ် ထင်ထင်ရှားရှား တွေ့ရတယ်။ ငရဲ ပြိတ္တာ
 တိရစ္ဆာန်ဘုံတွေမှာ သတ္တဝါတွေ အများကြီးထဲကလဲ ကိုယ်ကြည့်ချင်တဲ့သူကိုသာ
 တည်တည်မတ်မတ် ထင်ထင်ရှားရှား တွေ့ရတယ်။ အံ့သြစရာပါပဲ။ ဒါကြောင့်
 အဲဒီဈာန်အဘိညာဉ်ကို ရအောင် အားထုတ်ပြီးတော့ ဘဝပြဿနာကို ကိုယ်တိုင်ပဲ
 ရှင်းကြပါလို့ တိုက်တွန်းလိုပါတယ်။

ဒီလို အမြင်အကြားသဘောတွေကိုတွေ့နေကြတယ်

ဒီနေရာမှာ မေးစရာရှိပါတယ်။ အဲဒီ ဈာန် အဘိညာဉ်တွေဆိုတာက
 ယခုအခါ ရနိုင်ပါသေးသလားလို့ မေးစရာ ရှိပါတယ်။ ရနိုင်ပါတယ်လို့ပဲ
 ဖြေရပါမယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် မရနိုင်ဘူးလို့ ယယ်မြစ်ချက်လဲ မရှိပါဘူး။
 ယခုတရားအားထုတ်နေကြတဲ့ အချို့ ယောဂီတွေမှာလဲ ဒီလိုအမြင် အကြား
 သဘောတွေကို တွေ့နေကြပါတယ်။ ဒါကြောင့်ပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ အဘိညာဉ်
 ဆိုတာကတော့ အင်မတန် သမာဓိအားကောင်းမှ ပြည့်စုံတယ်။ လွယ်လွယ်

ကလေးတော့ မဟုတ်ဘူး၊ ဒါကြောင့် အဲဒါထက် လွယ်တာကို ပြောရမယ် ဆိုရင် ဝိပဿနာကို အားထုတ်ကြည့်ပါ။ ဝိပဿနာရှုလို့ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ် ကို ရောက်ရင် စုတိပဋိသန္ဓေအကြောင်း အတော်အတန် သဘောပေါက်ပြီး ဘဝပြဿနာဟာ ရှင်းတန်သလောက် ရှင်းသွားပါလိမ့်မယ်။ အဲဒါထက် သမ္မသနဉာဏ် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဘက်ဉာဏ်တွေကိုရောက်တော့ ပိုပြီးရှင်းသွား ပါလိမ့်မယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် အဲဒီဉာဏ်တွေရောက်တော့ စိတ်ကလေး တွေ တစ်ချို့တစ်ခု မပြတ် ဆက်စပ်ပြီးဖြစ်နေတာကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ ရှင်းရှင်း လင်းလင်းကြီး တွေ့ရတယ်။ ဒီလိုတွေ့ရတော့ “နောက်ဆုံး သေတယ်ဆိုတာ ဟာ ရှုမှတ်နေရင်း ပျက်ပျက်သွားတဲ့ စိတ်ကလေးမျိုးပဲ။ ဘဝအသစ်ဖြစ်တယ် ဆိုတာလဲ မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း အသစ်အသစ် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ စိတ်ကလေး မျိုးပဲ။ ယခု မှတ်နေစဉ်မှာ ရှေးစိတ် ဆုံးသွားရင် နောက်စိတ်တစ်ခု ဆက်ဖြစ် သလိုပင် သေတဲ့အခါလဲ နောက်ဆုံးစိတ်ကလေး ဆုံးသွားတဲ့နောက် ဘဝအသစ် မှာ အစဆုံးစိတ်ကလေး ဆက်ပြီး ဖြစ်သွားမှာပဲ” လို့ မျက်မှောက်တွေ့နဲ့ မှန်းဆပြီး သဘောကျသွားနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဝိပဿနာနဲ့ သိတာကတော့ မခိုင်မြဲသေး ဘူး၊ နောင်တချိန်မှာ ပျက်မယ်ဆိုယင် ပျက်သွားနိုင်သေးတယ်။ သေသေချာချာ ခိုင်မြဲတာကတော့ အောက်ထစ်ဆုံး သောတာပတ္တိမဂ်ရောက်မှ ဘဝနဲ့စပ်ပြီး ယုံမှားသံသယ လုံးဝမဖြစ်နိုင်အောင် ခိုင်မြဲသွားတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီသောတာ ပတ္တိမဂ်ရောက်အောင် အားထုတ်ကြပါလို့ တိုက်တွန်းလိုပါတယ်။ ဒီလိုဆိုတော့လဲ အားမထုတ်ချင်ကြပြန်ဘူး၊ မေးရုံသာ မေးချင်ကြတယ်။ သူများကို အားကိုးတဲ့ သဘောပါပဲ။ တချို့က ဟိုတခြားနိုင်ငံက သိပ္ပံဆရာတွေ၊ အကြံအတွေးဆရာ တွေက ပြောရင် အဲဒါကို ကိုယ်တိုင်လဲ မတွေ့ရပါပဲနဲ့ ဟုတ်ပြီလို့ တထစ်ချယုံ တတ်ကြတယ်။ တချို့ကလဲ ယခုနေအခါ ရဟန္တာဖြစ်တယ်၊ အကြားအမြင်

ပေါက်တယ်လို့ ကျော်ကြားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က ပြောသမျှတွေကို ကိုယ်တိုင်လဲ မတွေ့ပါဘဲနဲ့ ဟုတ်ပြီလို့ ယုံတတ်ကြတယ်။ သူများကို အားကိုးတဲ့ သဘောတွေ ချဉ်းပါပဲ။ အကောင်းဆုံးကတော့ ကိုယ်တိုင်တွေ့အောင် ကျင့်တာဟာ အကောင်းဆုံးပဲ။

တကယ်ကျင့်ရင် တကယ်တွေ့နိုင်ပါတယ်

တကယ်ကျင့်ရင် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်လောက် ရောက်တော့ တကယ် တွေ့နိုင်ပါတယ်။ ရှေးစိတ်ဆုံးသွားရင် နောက်စိတ် တစ်ခုဟာ စွဲရှိစရာ အာရုံတစ်ခုခု ကို စွဲရှိပြီးပေါ်လာတယ်။ ပြတင်းပေါက်က ခေါင်းဖြူပြီး ဝင်လာသလိုပဲ အစဖြစ် ပေါ်လာပုံကို ထင်ရှားတွေ့ရတယ်။ ပြီးတော့ မီးတောက်ကလေးငြိမ်းသွား သလိုလဲ အဲဒီစိတ်ကလေး ပျောက်သွားပုံကိုလဲ ထင်ရှားတွေ့ရတယ်။ အဲဒီလိုတစ်ကြိမ်ပြီး တစ်စိတ် အဆက်ဆက် ဖြစ်နေတာကို တွေ့ရတော့ ယောဂီမှာ “သေတယ်ဆို တာဟာ အကောင်လိုက် သေပျက် သွားတာမဟုတ်ဘူး၊ ဒီစိတ်ကလေးတွေလို စိတ်တစ်ခု ပျက်သွားတာပဲ၊ ဘဝအသစ် ဖြစ်တယ်ဆိုတာလဲ အကောင်လိုက် တစ်လုံး တစ်ခဲတည်း ဖြစ်ပေါ်လာတာ ပြောင်းရွှေ့လာတာမဟုတ်ဘူး၊ ဒီစိတ် ကလေးတွေလို စိတ်အသစ် တစ်ခု (ရှေးဘဝ သေခါနီးက ရခဲ့တဲ့ အာရုံကိုစွဲရှိပြီး) ဖြစ်ပေါ်လာတာပဲ”လို့ ဒီလိုသဘောကျပြီး သိနိုင်ပါတယ်။

မသေခင်ကတော့ စိတ်အစဉ်ဟာ လက်ရှိ ရုပ်ကိုယ်ကြီးကိုပဲမှီပြီးတော့ ရှေးစိတ်ဆုံးရင် နောက်စိတ်ဖြစ်၊ ရှေးစိတ်ဆုံးရင် နောက်စိတ်ဖြစ်နဲ့ မပြတ် ဆက်စပ်ပြီး ဖြစ်နေတယ်။ သေတဲ့အခါကျတော့ လက်ရှိ ရုပ်ကိုယ်ကြီးက မှီရာ မဖြစ်နိုင်တဲ့အတွက် တခြားဌာန ရုပ်အစဉ်ကိုမှီပြီးတော့ စိတ်အစဉ် ဖြစ်သွားတယ်။ တည်ရာဌာနမျှသာ ကွဲတယ်။ စိတ်အစဉ်ကတော့ တစ်စဉ်တည်း တစ်ဆက်တည်း

ပါပဲ။ ဥပမာ....လျှပ်စစ်ဓာတ်မီး ဖန်သီးလုံးထဲမှာ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားတွေ အစဉ်မပြတ်လာပြီး အလင်းရောင်ကလေးတွေ အဆက်ဆက် ဖြစ်ပြီး လင်းနေတာနဲ့လဲ တူပါတယ်။ အဲဒီလိုလင်းနေရာက ဖန်သီးကျွမ်း သွားလို့ရှိရင် အဲဒီဖလ်သီးမှာ မီးမလင်းတော့ဘူး၊ ဒါပေမယ့် လင်းမယ့်ဓာတ် အားကတော့ လာနေလျက်ပါပဲ။ ဖန်သီးက ပျက်နေလို့သာ မလင်းပဲရှိနေပါတယ်။ အဲဒီနေရာမှာ အခြားဖန်သီးအကောင်းတစ်ခုကို တပ်လိုက်ယင် အဲဒီ ဖလ်သီးအသစ်မှာတော့ ဓာတ်အားတွေ အဆက်ဆက်လာပြီး လင်းနေပါတယ်။ အဲဒါလိုပါပဲ ဘဝဟောင်း ကိုယ်က ဖန်သီးပျက်လို့ဖြစ်နေလို့ အဲဒီဘဝ ဟောင်းရှုပ် ကိုယ်ကိုရှိပြီး စိတ်က မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။ ဖန်သီး အကောင်းနဲ့တူတဲ့ ရုပ်ကိုယ်အသစ်မှာ မှီပြီး စိတ်အစဉ်တွေ ဖြစ်သွားပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ ဒီတည်ရာဖလ်သီးရှုပ်တွေရော၊ ဓာတ်အားတွေရော၊ အလင်းဓာတ်တွေရော ဒါတွေအားလုံးဟာ အသစ်အဟောင်း ပြောင်းလဲနေတဲ့ ရုပ်အစဉ်တွေသာ ဖြစ်တယ်။ တည်မြဲတည်နေတာတော့ မဟုတ်ဘူးဆိုတာကိုလဲ သတိပြုရမယ်။ ဒါကြောင့် “သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ-သင်္ခါရကြောင့် ပဋိသန္ဓေ စိတ် ဝိညာဏ်ဖြစ်တယ်”ဆိုရာမှာ ဒီဖန်သီး ဥပမာနဲ့ နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ရင် အတော်အတန်တော့ သဘောပေါက်နိုင်ပါတယ်။

အဋ္ဌကထာ ဥပမာများ

ဘဝဟောင်းက ရုပ်နာမ်တစ်စုံတစ်ခုမျှ လိုက်ပါမလာဘဲ ဘဝသစ်မှာ ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်အသစ် ဖြစ်ပုံကို မှန်းဆသိဖို့ရာ အဋ္ဌကထာမှာ ပြထားတဲ့ ဥပမာတွေကတော့ ပဲ့တင်သံ၊ ဆီမီး၊ တံဆိပ်ရာ၊ မျက်နှာရိပ်တွေနဲ့ တူပါတယ်။ အဲဒီ ဥပမာ ၄-ခုကို တိုတိုနဲ့မှတ်ရအောင် “ပဲ့တင်သံ၊ အရိပ်၊ မီး၊ တံဆိပ်၊ ခတ်နှိပ်သန္ဓေ တူပေသည်”လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားပါတယ်။ ကာရန် ရတဲ့အတိုင်းပဲ အစဉ်ချထားတယ်။ အဲဒီ အစဉ်အတိုင်းပဲ ပြောသွားမယ်။

ပဲ့တင်သံ ဥပမာ

ပဲ့တင်သံဆိုတာဟာ တောကြီးထဲမှာဖြစ်ဖြစ်၊ လိုဏ်ခေါင်းထဲမှာ ဖြစ်ဖြစ်၊ ယခု မွှာရုံကြီးလို တိုက်ကြီးထဲမှာဖြစ်ဖြစ် “ဟေး”လို့ အော်လိုက်ရင် ဟိုရှေ့တဲ့တဲ့အဝေးကလဲ “ဟေး”ဆိုတဲ့အသံပြန်မြည်လာတယ်။ အဲဒီပဲ့တင်သံ ဟာ အသံလှိုင်းက အမာခံကိုရိုက်ပြီး ပြန်လာတဲ့ သဘောပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ဒီက “ဟေး”ဆိုတဲ့အသံက ဟိုအဝေးကြီးကိုသွားပြီးတော့ မြည်တာတော့လဲ မဟုတ်ဘူး။ ဒီက အော်လိုက်တဲ့ အသံအကြောင်းနဲ့လဲ မကင်းဘူး။ ဒါလိုပဲ ဘဝသစ် ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဏ်ဟာ ဘဝဟောင်းကစိတ်က ရွှေ့သွားတာလဲ မဟုတ်ဘူး။ ဘဝဟောင်းက အဝိဇ္ဇာသင်္ခါရစသော အကြောင်းနဲ့လဲ မကင်းဘူး။ အဲဒါ တူပါတယ်-တဲ့၊ ဟုတ်တယ်။ သေခါနီးမှာ ပြုဖူးတဲ့ကံ၊ အဲဒီ ကံပြုစဉ်က အာရုံနိမိတ်၊ ဖြစ်ရမည့်ဘဝက အခြေအနေ ဂတိနိမိတ် ဆိုတာတွေဟာ ထင်ပေါ်နေတယ်။ အဲဒီထင်ပေါ်တဲ့ အာရုံတစ်ခုခုကို စွဲမှီပြီး ဘဝသစ်မှာ ပဋိသန္ဓေ စိတ်ဆိုတဲ့ ဝိညာဏ်အသစ် ဖြစ်သွားရတယ်။ ဒီလိုဖြစ်ရာမှာ ဘဝဟောင်း ကစိတ်က ရွှေ့သွားတာလဲမဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် သေခါနီးမှာထင်ပေါ်ခဲ့ စွဲမှီခဲ့တဲ့ အာရုံကိုပဲ စွဲမှီပြီးတော့ ဖြစ်ရတာဟာ ရှေးဘဝက အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရ စသော အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်ရတာပဲ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် အဝိဇ္ဇာကြောင့် အဲဒီ အကျိုးပေးမည့် ကံ-ဆိုတဲ့သင်္ခါရကို ပြုမိခဲ့တယ်။ အဲဒီ သင်္ခါရဆိုတဲ့ ကံကြောင့် သေခါနီးမှာ ကံ၊ ကမ္မနိမိတ်၊ ဂတိနိမိတ်တွေ ထင်ပေါ်ပြီး အဲဒီ အာရုံတွေကို စွဲမှီခဲ့တယ်။ အဲဒီလို စွဲမှီခဲ့လို့ အဲဒီ ကံ၊ ကမ္မနိမိတ်၊ ဂတိနိမိတ်ကို အာရုံပြုပြီး ဘဝသစ်ဝိညာဏ် ဖြစ်ရတယ်။ ဒါကြောင့် ဘဝဟောင်းက အကြောင်းနဲ့လဲ မကင်းဘူးဆိုတာ ထင်ရှားပါတယ်။

အရိပ် ဥပမာ

နောက်ဥပမာတစ်ခုက မျက်နှာရိပ်-တဲ့၊ မှန်ကြည့်တဲ့အခါ မှန်ထဲမှာ မျက်နှာရိပ်ပေါ်နေတယ်။ အဲဒီ မျက်နှာရိပ်ဟာ လူရဲ့ ပကတိမျက်နှာက မှန်ထဲကိုရောက်ပြီး နေတာတော့ မဟုတ်ဘူး၊ ပကတိမျက်နှာ အကြောင်းနဲ့လဲ မကင်းဘူး၊ ပကတိ မျက်နှာရှိလို့လဲ အဲဒီအရိပ်ဟာ ထင်ပေါ်နေတယ်။ အဲဒါလိုပဲ ဘဝသစ် ဝိညာဏ်ဟာ ဘဝဟောင်းက စိတ်လဲမဟုတ်ဘူး၊ အသစ် ပဲ၊ ဒါပေမယ့် ဘဝဟောင်းက အကြောင်းနဲ့လဲမကင်းဘူး၊ ဘဝဟောင်းက အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရ-စသော အကြောင်းကြောင့်ပဲ ဖြစ်ပေါ်ရတယ်။ အကျယ်နီး နှော့ကိုတော့ ခုတင်က ဥပမာအတိုင်းပဲ ချဲ့ပြီး သိရမယ်။

ဆီမီး ဥပမာ

နောက်ဥပမာတစ်ခုကတော့ ဆီမီး-တဲ့၊ ဆီမီးခွက်တခု ထွန်းထားရာမှ အခြားဆီမီးခွက်တစ်ခုကို မီးကူးယူယင် နောက်ဆီမီးခွက်မှာလဲ မီးတောက် နေတယ်။ အဲဒီ မီးတောက်ဟာ မီးခွက်ဟောင်းက မီးတောက်ဟောင်းလဲ မဟုတ်ဘူး၊ အကယ်၍ မီးတောက်ဟောင်းဆိုရင် မီးခွက်အဟောင်းမှာ မီးတောက် မရှိဘဲ ပျောက်သွားလိမ့်မယ်။ အဲဒီလို ပျောက်လဲ ပျောက်မသွားပါဘူး၊ ဒါကြောင့် နောက်မီးခွက်က မီးတောက်ဟာ အသစ်ပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ မီးခွက်ဟောင်းက မီးတောက်နဲ့လဲ မကင်းဘူး၊ မီးခွက်ဟောင်းကမီးတောက် ကြောင့်ပဲ မီးခွက်သစ်မှာ မီးတောက်ဖြစ်ရတယ်။ ဒါလိုပဲ ဘဝသစ်က ဝိညာဏ်ဟာ ဘဝဟောင်းစိတ်က ပြောင်းရွှေ့လာတာလဲ မဟုတ်ဘူး၊ ဘဝဟောင်းက အကြောင်းတရားတွေနဲ့လဲ မကင်းဘူး၊ အကျယ်တော့ ထင်ရှားပါပြီ။

တံဆိပ် ဥပမာ

နောက်ဆုံး ဥပမာကတော့ တံဆိပ်ခတ်နှိပ်ရာ-တဲ့၊ တံဆိပ်နှိပ်လိုက်
 ယင် အဲဒီတံဆိပ်တုံးနဲ့ပုံတူ တံဆိပ်ရာထင်တယ်၊ အဲဒီ တံဆိပ်ရာဟာ တံဆိပ်
 တုံးရဲ့မျက်နှာပြင်တော့ မဟုတ်ဘူး၊ အသစ်ပဲ၊ ဒါပေမဲ့ တံဆိပ်တုံးနဲ့လဲ ကင်းပြီး
 မထင်နိုင်ဘူး၊ ဗီလိုပဲ ဘဝသစ်ဝိညာဏ်ဟာလဲ ဘဝဟောင်းက စိတ်ဟောင်းတော့
 မဟုတ်ဘူး၊ စိတ်သစ်ပဲ၊ ဒါပေမဲ့ အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရ၊ သေခါနီးမှ စွဲလမ်းခဲ့တဲ့
 စိတ်အစရှိတဲ့ ဘဝဟောင်းက အကြောင်းတွေနဲ့လဲ မကင်းဘူး၊ အဲဒီ ဘဝဟောင်း
 က အကြောင်းတွေကြောင့်ပဲ ဘဝသစ် ဝိညာဏ်ဟာ ဖြစ်ရတယ်၊ ဒါကြောင့်
 ယခုဘဝမှာ ရှေးစိတ်နဲ့ နောက်စိတ်ဟာ တစ်ခြားမဖြစ်နေပေမယ့်လို့ တစ်ဦးတည်း၏
 သန္တာန်က စိတ်အစဉ်ဆိုယင် တစ်နေ့လုံးလဲ တစ်ယောက်တည်းလို့ပဲ ပြောဆိုရ
 သလို၊ တစ်နှစ်လုံးလဲ တစ်ယောက်တည်းလို့ပဲ ပြောဆိုရသလို၊ တစ်ဘဝလုံးလဲ
 တစ်ယောက်တည်းလို့ပဲ ပြောဆိုရသလို ကေတ္တုနည်းအရအားဖြင့် ရှေးဘဝက
 စိတ်နဲ့ နောက်ဘဝ သစ်က စိတ်ကို တယောက်တည်းပဲလို့လဲ ပြောဆိုရပါတယ်၊
 လူက နတ်ဖြစ် သွားတယ်၊ ငရဲရောက်သွားတယ် စသည်ဖြင့် ပြောဆိုရတာ
 တွေဟာ ဒီကေတ္တုနည်းအရ ပြောဆိုရတာတွေပါပဲ၊ အဲဒီလိုပြောတဲ့အတွက်
 အကောင်လိုက် ပြောင်းရွှေ့သွားတယ်လို့တော့ မယူရဘူး၊ အမှန်မှာတော့
 အကြောင်း အကျိုးဆက်သွယ်နေတဲ့ စိတ်အစဉ်တစ်ခုတည်း ဖြစ်တဲ့အတွက်
 တစ်ယောက်တည်းလို့ ပြောဆိုတယ်လို့သာ မှတ်ကြရမယ်၊ ကဲ-ဥပမာဆောင်ပုဒ်
 ကို ဆိုကြရမယ်။

ပဲ့တင်၊ အရိပ်၊ မီး၊ တံဆိပ်၊ ခတ်နှိပ် သန္တေ တူပေသည်။

(ဆို ၃-ခေါက်)

အဲဒါဟာ ဘဝဟောင်းက ရုပ်နာမ်တစ်စုံတစ်ရာမျှ ဘဝသစ်ကို ရွှေ့ပြောင်း
လိုက်ပါလာခြင်း မရှိဘဲ ဘဝဟောင်းက သင်္ခါရကြောင့် ဘဝသစ်၌ ဝိညာဏ်ဖြစ်
ပုံကို ပဲ့တင်သံ ဆီမီး မျက်နှာရိပ် တံဆိပ်ရာများနဲ့ နှိုင်းယှဉ်ပြီး သိနားလည်ဖို့
အဋ္ဌကထာမှာ ပြထားတဲ့ ဥပမာ ၄-ခုပါပဲ။ အဲဒါကို နားလည်လောက်ပါပြီ။

အဲဒီမှာဆို လိုတာကတော့ ဘဝသစ်ဝိညာဏ် ဖြစ်ရာမှာ ဘဝဟောင်းက
ပုဂ္ဂိုလ်က ပြောင်းရွှေ့သွားတာလဲ ကေနိစင်စစ်တော့ မဟုတ်ဘူး၊ ခုတင်က
ပြောခဲ့တဲ့ ကေတ္တနည်းအရ တစ်ယောက်တည်းပဲလို့ ဆိုရသော်လဲ စင်စစ်
တစ်ယောက် တည်းတော့လဲ မဟုတ်ဘူးတဲ့၊ ဒါဖြင့် ဘဝဟောင်းကနဲ့ ဘာမျှ
မဆိုင်တဲ့ သတ္တဝါ တစ်ယောက် အသစ်လို့ဆိုရမလားဆိုတော့ ဒီလိုလဲ
ရှေးဘဝကနဲ့ စင်စစ်ထူးခြားတယ်လို့ မဆိုရဘူး၊ ရှေးဘဝက တစ်ယောက်က
လုံးလုံးပြတ်စဲ သွားတယ်၊ နောက်ဘဝမှာဖြစ်တာက အသစ်တစ်ယောက်လို့
ယူဆရင် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိဖြစ်တယ်၊ ဒီအယူမျိုးကတော့ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ
အများအားဖြင့် ကင်းတတ်ပါတယ်၊ လောကဝေါဟာရအားဖြင့်တော့ အကြောင်း
အကျိုး ဆက်သွယ်ပြီး ဖြစ်တဲ့အတွက် ကေတ္တနည်းအရ တစ်ယောက်တည်းပဲလို့
ပြောဆိုရပါတယ်၊ အဲဒါကိုရှေးဘဝက အတ္တ အကောင်ကပဲ ဘဝသစ်ကို
ပြောင်းလာတယ်၊ စင်စစ် တစ်ယောက်တည်းပဲလို့ ယူဆယင်တော့ သဿတဒိဋ္ဌိ
ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီ သဿတအယူအစွဲထိအောင် ရောက်မသွားဖို့ သတိမြဲကြ
ရမယ်။

ဝိပဿနာဉာဏ်ရင့်နေတဲ့ ယောဂီအနေနဲ့ ဆိုရင်တော့ ဒီ သဿတ
ဥစ္ဆေဒ အယူအစွဲဟာ ဖြစ်နိုင်ခွင့်မရှိပါဘူး၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် စိတ်ကလေး
တွေဟာ တစ်ခုချင်း တစ်ခုချင်း အသီး အသီး ဖြစ်ပျက်နေတာကို ယောဂီက
ထင်ရှားတွေ့နေရတယ်၊ ဒီတော့ ယခု တစ်ဘဝထဲတွင်တောင် ရှေးစိတ်က

တစ်ခြား၊ နောက်စိတ်က တစ်ခြားဆိုတာလဲ သိရတယ်။ ဒါကြောင့် ငါတစ်ယောက်ထဲ တည်မြဲ တည်နေတယ် ဆိုတဲ့ အထင်အမြင်မျိုးဟာ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး၊ ပြီးတော့ ရှေးရှေးစိတ်ကြောင့် နောက်နောက်စိတ်တွေ ဖြစ်နေတယ် ဆိုတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ ဒီတော့ ရှေးစိတ်က တစ်ယောက်၊ နောက်စိတ်က တစ်ယောက် ဒီလို တစ်ခြားစီလည်း မဟုတ်ဘူးဆိုတာကိုလဲ ထင်ရှားသိရတယ်။ ဒါကြောင့် ပြတ်စဲသွားတယ်ဆိုတဲ့ ဥစ္ဆေဒအယူမျိုးလည်း မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး၊ ပကတိလူတွေတောင်ဉာဏ်နဲ့ ဆင်ခြင်ကြည့်ရင် သိနိုင်ပါတယ်။ ဝမ်းသာနေရာက စိတ်ညစ် စိတ်ပျက်တွေ ဖြစ်လာတယ်။ စိတ်ညစ်၊ စိတ်ပျက်နေရာကလဲ ဝမ်းသာတဲ့စိတ် ဖြစ်လာတယ်။ စိတ်ကြည်လင်နေရာက စိတ်ဆိုးလာတယ်။ စိတ်ဆိုးရာကလဲ စိတ်ကြည်လင် လာတယ်။ ဒီလို စိတ်အပြောင်းအလဲတွေဟာ တစ်စိတ်ထဲ တစ်ယောက်ထဲ တည်နေတာ မဟုတ်ကြောင်း ထင်ရှား သက်သေခံနေတာပဲ။ နောက်ပြီးတော့ ရှေးက စိတ်ကူးထားတဲ့အတိုင်း နောက်ကာလမှာ အလားတူစိတ်တွေ ဖြစ်နေတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ ဥပမာ-“အိပ်ရာကထတဲ့အခါ ဘယ်သွားမယ်၊ ဘာလုပ်မယ်”စသည်ဖြင့် ကြံစည်ထားရင် အိပ်ရာကနိုးတဲ့အခါမှာ အဲဒီ စိတ်ကူးက ပေါ်လာတယ်။ အဲဒီလို ရှေးရှေးစိတ် အကြောင်းကြောင့် နောက်နောက်စိတ်တွေ ဖြစ်နေတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ ဒီတော့ ရှေးရှေးစိတ်နဲ့ နောက်နောက်စိတ်ဟာ လုံးလုံးကွဲပြားနေတာလည်း မဟုတ်ဘူးဆိုတာကိုလဲ ထင်ရှားသိရတယ်။ ဒီဘဝမှာ ရှေးစိတ် နောက်စိတ်အကြောင်းကို သဘောပေါက်ရင် ရှေးဘဝစိတ်နဲ့ နောက်ဘဝစိတ်ဟာလဲ အတူတူပဲဆိုတာ ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် “သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ=ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံ သင်္ခါရကြောင့် ဘဝသစ် စိတ်ဝိညာဏ်ဖြစ်သွားတယ်”ဆိုတာလဲ သဘောပေါက်နိုင်ပါတယ်။

သေခါနီးမှာ အာရုံနိမိတ်ထင်တယ်

အဲဒီ ဘဝသစ်မှာ ဝိညာဏ်ဖြစ်တယ် ဆိုတာက ပဋိသန္ဓေခဏမှာ ဖြစ်တာက တစ်မျိုး၊ ပဋိသန္ဓေမှနောက် သေသည်အထိ တစ်ဘဝလုံး ပဝတ္တိခဏ ကာလမှာ ဖြစ်တာကတစ်မျိုး၊ ဒီလို ၂-မျိုးရှိတယ်။ ပဝတ္တိကာလမှာ အကျိုးဝိပါက် စိတ် ၃၂-ပါးလုံး အကုန်ပဲဖြစ်ပါတယ်။ ပဋိသန္ဓေခဏမှာတော့ အပါယ်ပဋိသန္ဓေ စိတ်က ၁-ပါး၊ လူနှင့်နတ် ကာမသုဂတိပဋိသန္ဓေစိတ်က ၉-ပါး၊ ရူပဗြဟ္မာ ပဋိသန္ဓေစိတ်က ၅-ပါး၊ အရူပဗြဟ္မာ ပဋိသန္ဓေစိတ်က ၄-ပါး၊ အားလုံးပေါင်း ၁၉ပါး ရှိပါတယ်။ အဲဒီ အရေအတွက် ဂဏန်းသင်္ချာတွေပါ သိနားလည်ဖို့ ကတော့ အဘိဓမ္မာကို လေ့လာထားမှ ဖြစ်မယ်။ ယခု တရားထဲမှာတော့ ပဋိသန္ဓေဖြစ်ပုံကို သဘောပေါက်ရုံ ခပ်ကျဲကျဲ ဟောရမှာပဲ။ ဘဝဟောင်းက သေခါနီးကာလမှာ ကံ-တဲ့၊ ကမ္မနိမိတ်-တဲ့၊ ဂတိနိမိတ်-တဲ့၊ ဒီအာရုံနိမိတ် ၃-ခုဟာ ပြုဖူးတဲ့အမှုကံကြောင့် ထင်ပေါ်လာတယ်။ ပြုဖူးတဲ့အမှုကံက အကျိုးပေး တော့မလို့ပါပဲ။ ကံ-ဆိုတာ ကိုယ်ပြုဖူးတဲ့ ကောင်းသောအမှု မကောင်းသောအမှု၊ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံပါပဲ။ ကမ္မ နိမိတ်-ဆိုတာ အဲဒီအမှုကံကိုပြုစဉ်တုန်းက ထင်ရှားတွေ့ခဲ့ရတဲ့ အာရုံတွေ အခြေအနေတွေပါပဲ။ အဲဒီ ပြုလုပ်နေစဉ်က ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေတွေကို ကမ္မနိမိတ်လို့ ခေါ်တယ်။ ဂတိနိမိတ်ဆိုတာ ဖြစ်ရမယ့်ဘဝရဲ့ အခြေအနေ ပါပဲ။

အမှုကံဆိုတာ ပြုထားတဲ့သူမှာ ထင်ရှားနေတာပဲ။ အဲဒီ ကံဟာ ရှေးက ပြုခဲ့တဲ့ အနေအားဖြင့်လဲ ထင်ပေါ်နေတတ်တယ်။ အဲဒီ သေခါနီးမှာပဲ တကယ်ပြုနေရသလိုလဲ ထင်ပေါ်နေတတ်တယ်။ ပါဏာတိပါတ ဒုစရိုက်ကို ပြုဖူးတဲ့သူဆိုရင် အဲဒီ သေခါနီးမှာပဲ သတ်ဖြတ်နေရသလို ထင်တတ်တယ်။

တစ်ချို့ငါးဖမ်းဖူးတဲ့ သူတွေဟာ သေခါနီးမှာ ငါးဖမ်းနေရတဲ့ အနေမျိုးထင်ပြီး ပြောဆိုနေတယ်။ အဲဒါ သူ့စိတ်ထဲမှာတကယ် ငါးဖမ်းနေရတယ်လို့ ထင်နေတဲ့သဘောပါပဲ။ အလှူဒါန ပြုဖူးတဲ့သူကလဲ အလှူဒါနပြုနေရသလို ထင်တတ်တယ်။ ဘုရားဖူးသွားဖူးတဲ့သူကလဲ ဘုရားဖူးသွားတဲ့အနေအားဖြင့် ထင်တတ်တယ်။ ၁၃၀၁-ခုနှစ်တုန်းက ရွှေဘိုက ဒကာ-ဒကာမတွေနဲ့ ဘုန်းကြီးက ရှေ့ဆောင်ပြီး မန္တလေး၊ ရန်ကုန်၊ မော်လမြိုင်၊ ပြည်မြို့ အစရှိတဲ့ ဌာနတွေမှာလှည့်ပြီး ဘုရားဖူးကြတယ်။ အဲဒီတုန်းက ဘုရားဖူးလိုက်ပါခဲ့တဲ့ ဒကာကြီးတစ်ယောက်ဟာ အဲဒီက ပြန်လာပြီးတဲ့နောက် ရက်လအတော် ကြာတဲ့အခါမှာ ဖျားပြီးဆုံးသွားတယ်။ ဆုံးခါနီးမှာ အဲဒီ ဒကာကြီးက ဘုရားဖူး သွားခဲ့တုန်းက အခြေအနေတွေကို ယောင်ပြီးပြောနေတယ်။ ဟေ့ ဘယ်သူ ရထားပေါ်မရောက်သေးဘူး ကျွန်နေသေးတယ်။ ဘယ်ဘုရားကို သွားရအောင် လာကြ လာကြ စသည်ဖြင့် ပြောဆိုနေတယ်။ အဲဒါဟာ ဘုရားဖူးသွားခဲ့တုန်းက တွေ့ခဲ့ဖူး ပြောဆိုခဲ့ဖူးတာတွေကို သူ့မှာ အသစ်လို ဖြစ်ပြီး တွေ့နေလို့ ပြောတာပါပဲ။

ကမ္မနိမိတ်ဆိုတာကတော့ အမှုကံကို ပြုစဉ်တုန်းက တွေ့ကြုံခဲ့ရတဲ့ ပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေ အာရုံတွေပါပဲ။ ဒါနကုသိုလ်ဆိုရင် ယေးလှူတဲ့ သင်္ကန်း၊ ဆွမ်း၊ ကျောင်း အစရှိတဲ့ ပစ္စည်းတွေ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တွေ အလှူမလှူပဲ နေရာ ထိုင်ခင်းတွေ ဘုရားဆင်းတုတော် စေတီတော်တွေ ဒီလို အာရုံနိမိတ်တွေ ထင်ပေါ်နေတယ်။ ပါဏာတိပါတအမှုဆိုရင် သတ်စဉ်ကာလတုန်းက တွေ့ခဲ့ရတဲ့ လက်နက်တွေ အသတ်ခံရတဲ့ သတ္တဝါတွေ သတ်ရာဌာနတွေ ဒီလို အာရုံနိမိတ်တွေ ထင်ပေါ်နေတယ်။

ကတိနိမိတ်ဆိုတာကတော့ ဖြစ်ရမည့်ဘဝက အခြေအနေတွေပါပဲ။ ခေဋ်

ဖြစ်မည်သူဆိုရင် ငရဲထိန်း ငရဲသား ငရဲမီး ခွေးနက်ကြီး စသည်တွေပေါ့၊ အဲဒါတွေကို အိပ်မက်မက်သလိုပဲ မြင်နေရတယ်၊ ရှေးက ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတစ်ယောက် သေခါနီးမှာ မီးတောက်မီးလျှံတွေကို မြင်နေသတဲ့၊ အဲဒါကိုပြောတော့ သူ့မိတ်ဆွေ ပုဂ္ဂိုလ်တွေက ဗြဟ္မာ့ပြည်နိမိတ်ပဲလို့ ပြောကြတယ်၊ ဒီတော့ဗြဟ္မာ့ပြည်ဆိုတာ အထက်မှာ မဟုတ်လား၊ ယခု မြင်နေရတာကတော့ အောက်မှာ ဖြစ်တယ်လို့ နိမိတ်ထင်နေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးက ပြောတယ်၊ ဒါပေမဲ့ သူ့မိတ်ဆွေ ပုဂ္ဂိုလ်တွေက အောက်မှာမြင်ရလဲ ဗြဟ္မာ့ပြည်နိမိတ်ပါပဲ၊ အဲဒါကိုသာ အာရုံပြုပါ၊ ဗြဟ္မာ့ပြည် ရောက်ပါလိမ့်မယ်လို့ ပြောကြတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးလဲ ဗြဟ္မာ့ပြည် နိမိတ်ပဲလို့ ယုံကြည်စိတ်ချပြီး သေသွားတဲ့အခါ ငရဲကို ရောက်သွားပါရောတဲ့၊ အယူဝါဒများဟာ မှားနေရင် အင်မတန် ကြောက်စရာကောင်းတာပဲ၊ တချို့ ခွားသတ်ပြီးပေးလှူတာ ကောင်းတယ်လို့ ယူဆပြီး သေခါနီးကျတော့ အဲဒီ ခွားသတ်ခဲ့တာကို အာရုံပြုဖို့ရာ သတိမော်ပေး ကြသေးတယ်ဆိုပဲ၊ ကြောက်စရာ ပါပဲ၊ နောက်ပြီးတော့ ပြိတ္တာဖြစ်မည်သူဆိုယင် ပြိတ္တာတို့ရဲ့ နေရာ အရပ် စသည် ထင်တယ်၊ တိရစ္ဆာန်ဖြစ်မည်သူဆိုရင် အဲဒီ တိရစ္ဆာန်တို့ရဲ့ နေရာ အရပ် မိခင်တိရစ္ဆာန် စသည်ပေါ့၊ နတ်ဖြစ်မည်သူဆိုရင် နတ်သား နတ်သမီး နတ်မိမိန် စသည်ပေါ့။

မဟာဓမ္မိက ဥပါသကာဝတ္ထု

မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော်ကာလက သာဝတ္ထိမြို့မှာ တရား ကျင့်သုံးကြတဲ့ခေါင်းဆောင် ဓမ္မိကဥပါသကာကြီးတွေ ငါးရာ ရှိသတဲ့၊ ခေါင်းဆောင်ဥပါသကာကြီး တစ်ဦး တစ်ဦးမှာ နောက်လိုက်ဥပါသကာ ငါးရာစီ ရှိသတဲ့၊ အဲဒီထဲက အကြီးဆုံးဥက္ကဋ္ဌဖြစ်တဲ့ မဟာဓမ္မိကဥပါသကာကြီးမှာ သား

၇-ယောက်၊ သမီး ၇-ယောက်ရှိတယ်။ အဲဒီ သားသမီးတွေအားလုံးလဲ ဒါနုသီလ အကျင့်နဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ အဘတူ သားသမီးကောင်းတွေချည်း ဖြစ်ကြတယ်။ အဲဒီ ဥပါသကာကြီးဟာ အရွယ်ကြီးရပ်ပြီး ရောဂါစွဲကပ်လို့ အလွန်အားနည်းတဲ့ အခါမှာ ရဟန်းတော်များကို ပင့်ပြီး သတိပဋ္ဌာနသုတ် တရားကို နာနေတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ နတ်ပြည် ၆-ထပ်က နတ်ရထားတွေနဲ့ လာရောက်ပြီး ဖိတ်ခေါ်တာကို မြင်တွေ့ နေရတဲ့အတွက် ဥပါသကာကြီးက တရားနာခြင်း၏ အန္တရာယ် မဖြစ်စေလိုတဲ့ အတွက် အဲဒီ နတ်တွေကို ရည်ပြီး “အာဂမေထ၊ အာဂမေထ-ဆိုင်းငုံကြပါဦး၊ ဆိုင်းငုံကြပါဦး”လို့ လွှတ်ကနဲ ပြောလိုက်တယ်။

ဒီတော့ ရဟန်းတော်များက တရားရွတ်ဖတ်တာကို အရပ်ခိုင်း တယ်လို့ထင်ပြီး မရွတ်ဖတ်တော့ပဲ ရပ်နားနေကြတယ်။ အဲဒီအခါ သားသမီး တွေက သေရမှာကြောက်လို့ ယောင်ယမ်းပြောတယ်ထင်ပြီး ငိုကြတယ်။ ရဟန်းတော်တွေလဲ ငါတို့ ရွတ်ဖတ်ဖို့ အခွင့်မရှိတော့ဘူးလို့ ယူဆပြီး ပြန်သွားကြ တယ်။ တော်တော်ကြာလို့ သတိရလာတဲ့အခါ ဘာကြောင့် ငိုကြသလဲလို့ ဥပါသကာကြီးက မေးတယ်။ သားသမီးတွေကလဲ သူတို့ ထင်မြင်ချက်ကို ပြန်ပြောကြတယ်။ ဒီတော့ ဥပါသကာကြီးက ငါက ရဟန်းတော်တွေကို ပြောတာ မဟုတ်ဘူး၊ နတ်ပြည် ၆-ထပ်ကလာပြီး ဖိတ်ခေါ်နေကြတဲ့ နတ်တွေကို ပြောတာပါ။ ပန်းကုံးများ အသင့်ရှိရင် ယူခဲ့ကြ၊ ငါတုသိတာနတ်ပြည်ကို သွားမယ်၊ တုသိတာနတ်ပြည်ကရထားမှာ ချိတ်ပါစေလို့ ဆိုပြီး ပန်းကုံးကို မြှောက်လိုက် ကြလို့ ဥပါသကာကြီးက ပြောတယ်။ ပြောတဲ့အတိုင်း မြှောက်လိုက်တဲ့အခါမှာ ပန်းကုံးက ကောင်းကင်မှာ တွဲလဲဆွဲလျက် တည်နေသတဲ့၊ အဲဒီတော့ ဥပါသကာ ကြီးက အဲဒီ ပန်းကုံးချိတ်ပြီး တည်နေတာဟာ တုသိတာက ရထားပဲ၊ ငါတုသိတာ ကို သွားမယ်၊ သားသမီးတွေလဲ ငါလို နတ်ပြည်ရောက်ချင်ရင် ငါလိုပဲ ကုသိုလ်

သေတာ ဘယ်လောက်ပဲမြန်မြန်နိမိတ်တော့ ထင်တာပဲ

၁၁၉

ကောင်းမှုကို ပြုရန်ကြပေတော့လို့မှာပြီး သေဆုံးသွားတဲ့အခါ တုသိတာ နတ်ပြည်ကို ရောက်သွားပါသတဲ့။ အဲဒါဟာ နတ်ပြည် ဂတိနိမိတ် ထင်ပုံပါပဲ။ မော်လမြိုင်က ဒကာကြီးတစ်ယောက် ဆုံးခါနီးမှာ အင်မတန်ကောင်းတဲ့ တိုက်အိမ်ကြီးကို မြင်နေတယ်လို့ ပြောတယ်။ အဲဒါလဲ နတ်ပြည် ဂတိနိမိတ် နေမှာပဲ။

လူ့ဘဝဖြစ်မည့်သူမှာတော့ မိဘတို့၏ နေထိုင်ရာ မြို့ရွာစသည် ထင်တယ်။ မော်လမြိုင်မှာ ဆရာတော်ကြီးတစ်ပါးက လူဆိုးတွေရဲ့ လက်ချက်ကြောင့် ပျံတော်မူသွားတယ်။ နောက် ၃-နှစ်လောက်ကြာတဲ့ အခါကျတော့ မြိတ်က ကလေးလေးတစ်ယောက် မော်လမြိုင်ကို ပို့ပေးဖို့ ပူဆာတာနဲ့ သူ့မိဘတွေက မော်လမြိုင်ကို လိုက်ပို့ကြတယ်။ ရောက်လာတဲ့အခါ ရှေးက အတူနေဖူးတဲ့ဆရာတော်ကြီးတွေကို အဲဒီကလေးက ဘွဲ့အမည်နှင့်တကွ မှတ်မိနေတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ သူ့အကြောင်းကို မေးတဲ့ အခါကျတော့ “လူဆိုးတွေက သူ့ကိုမ်းပြီး ငွေတောင်းလို့မရတော့ သူ့ကို ဓားနဲ့ထိုးလို့ ထွက်ပြေးရာမှာ သင်္ဘောဆိပ်ရောက်တော့ လှေကြီးတွေတာနဲ့ စီးလိုက်သွားရင်း မြိတ်ရောက် သွားတယ်။ အဲဒီမှာ သူ့အမေ အဖေအိမ်မှာ ဝင်နေတယ်လို့ ပြောသတဲ့။ အဲဒီမှာ ထွက်ပြေးတာ၊ လှေကြီးနဲ့ စီးလိုက် သွားတာ စသည်တွေဟာ ဂတိနိမိတ်ထင်တဲ့ သဘောတွေပါပဲ။

သေတာ ဘယ်လောက်ပဲမြန်မြန်နိမိတ်တော့ ထင်တာပဲ

ကံရယ် ကမ္မနိမိတ်ရယ် ဂတိနိမိတ်ရယ် ဒီအာရုံနိမိတ်တွေဟာ သေခါနီးမှာထင်တယ်။ သေတာဟာ ဘယ်လောက်ပဲမြန်မြန် ဒီအာရုံနိမိတ်တွေကတော့ ထင်တာပဲ။ ပန်းပဲဆရာရဲ့ အောက်ခံသံတုံးကြီးဆိုတဲ့ ပေပေါ်မှာ နားနေတဲ့ယင်ကောင်ကို ပန်းပဲသံတူကြီးနဲ့ ထုလိုက်ရင် တစ်ခါတည်း စိမ့်ညက်ညက်

ကြေသွားမယ်။ အဲဒီလို အခါမှာလဲ ဒီအာရုံနိမိတ်ကတော့ ထင်တယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်း အဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုထားပါတယ်။ ယခုခေတ် ကာလမှာ အင်မတန် ပြင်းထန်တဲ့ လက်နက်ကောင်းကြီးတွေ ပေါ်လာတယ်။ အထူးမြို့နဲ့ ဟိုက်ဒရိုဂျင်နဲ့ ဆိုတာတွေပေါ့။ အဲဒီ ငုံးကြီးတွေဟာ မြို့ကြီးတစ်ခုလုံးကို တခဏကလေး အတွင်းမှာ ပြာကျသွားစေနိုင်တယ် ဆိုပဲ။ အဲဒါတွေဟာ ဗုဒ္ဓတရားတော်အရ ဆိုရင်တော့ အဲဒီလက်နက်နဲ့ သေရမည့် သူတွေ ကံဆိုးလို့ ပေါ်လာရတယ်လို့ ဆိုရမှာပဲ။ ဖန်ဆင်းတယ်လို့ ယုံကြည်တဲ့ဘာသာတရားအရ ဆိုရင်တော့ ဘုရားသခင်က အကြံဉာဏ် ပေးတယ်လို့ ဆိုရမလား မပြောတတ်ပါဘူး။ အဲဒီလို ငုံးဒဏ်ကြောင့် သေရတဲ့ သူတွေမှာလဲ ဒီကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ်က ထင်တာပဲ။ ဒီလိုထင်ပုံဟာ စိတ်အကြောင်းကို ကောင်းကောင်း မသိတဲ့သူတွေမှာ ယုံကြည်ဖို့ နားလည်ဖို့ ခက်ပါတယ်။ ဖြစ်ခိုက် ရုပ်နာမ်ကို မပြတ်ရှုဖူးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်၊ ရှုနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် တွေမှာတော့ အဲဒါဟာ သိလွယ်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် မျက်စိ တစ်မှိတ်ခန့် ကာလအတွင်းမှာ စိတ်တွေ ကုဋေတစ်သိန်းလောက် ဖြစ်ပျက်သွား တယ်လို့ ကျမ်းဂန်တွေမှာ ဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီလောက် များတယ်လို့ မသိတောင် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်လောက် ရောက်နေတဲ့ ယောဂီက တခဏကလေး အတွင်းမှာ စိတ်တွေရာပေါင်းများစွာ ဖြစ်ပျက်သွားတာကို တော့ တွေ့နိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ချက်ချင်း သေကြေပျက်စီးသွားတယ်ဆိုတဲ့ သူတွေမှာလဲ အဲဒီ ကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ်ကို အာရုံပြုပြီး စိတ်တွေ တော်တော်များများ ဖြစ်သွားနိုင် တယ်ဆိုတာကို ကိုယ်တွေ့နဲ့ သဘောပေါက် နိုင်ပါတယ်။

လူတွေရဲ့စိတ်ဟာ အာရုံတစ်ခုခုကို စွဲမှီပြီး မပြတ်ဖြစ်နေတာပဲ။ ကိုယ်တိုင် ပြုလုပ်ထားတဲ့ အမှုတွေကိုလဲ မကြာခဏ သတိရနေတတ်တာပဲ။

သေတာ ဘယ်လောက်ပဲပြန်ပြန်နိမိတ်တော့ ထင်တာပဲ

၁၂၁

အဲဒီလိုအချိန်မှာ သေသွားရင် အဲဒီ ပြုလုပ်ထားတဲ့ ကံအားလျော်စွာ ဘဝ တစ်ပါးသို့ရောက်သွားမှာပဲ။ နတ်ပြည်အကြောင်း၊ လူ့လောက အကြောင်း တွေလဲ စဉ်းစားဆင်ခြင်နေတတ်ကြတာပဲ။ အဲဒီအနေမှာ သေသွားမယ်ဆိုရင် ကုသိုလ်ရှိတဲ့သူတွေမှာ အဲဒီစဉ်းစားနေတဲ့ နတ်အဖြစ်၊ လူအဖြစ်ကို ရောက်သွား နိုင်တာပဲ။ ယခုအနေ မသေကြသေးလို့သာ အဲဒီအာရုံတွေကို ဂတိနိမိတ်လို့ မခေါ်ရသေးတာ။ သေခါနီးမှာဆိုရင် အဲဒီအာရုံတွေကိုလဲ ဂတိနိမိတ်လို့ ခေါ်ရတာပဲ။ မိမိပြုလုပ်ထားတဲ့ အမှုဟာ သေခါနီးမှာ ပေါ်လာရင် အဲဒါကို ကံလို့ခေါ်တာပဲ။ ကဲ ဆိုကြရမယ်။

မိမိပြုလုပ်ထားတဲ့ ကုသိုလ်အမှု အကုသိုလ်အမှုကို ကံဟု ခေါ်သည်။
(ဆို ၃-ခေါက်)

အဲဒီ ကံကိုပြုစဉ်က ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေ အာရုံတွေ ပေါ်လာ ရင် အဲဒါကို ကမ္မနိမိတ်လို့ခေါ်တယ်။ ဆိုကြရမယ်။

ကောင်းမှု မကောင်းမှုကို ပြုစဉ်က တွေ့ခဲ့ရတဲ့အခြေအနေကို ကမ္မ နိမိတ်ဟု ခေါ်သည်။

ဖြစ်ရမည့်ဘဝက အခြေအနေ ထင်ပေါ်လာရင် အဲဒါကို ဂတိနိမိတ် လို့ခေါ်တယ်။ ဆိုကြရမယ်။

ဖြစ်ရမည့် ဘဝက အခြေအနေကို ဂတိနိမိတ်ဟု ခေါ်သည်။

ဒီ ကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ်ထင်တယ်ဆိုတာ အဋ္ဌကထာစကားတွေ ထင်ပါရဲ့လို့ တချို့က မရှိမသေ ပြောချင်လဲ ပြောကြလိမ့်မယ်။ အဲဒါကြောင့် ဘုရားဟော ပါဠိတော်ကို ဘုန်းကြီးက ရွတ်ပြလိုက်ပါဦးမယ်။

ဘုရားဟော ပါဠိသာဓက

တာနိဿ တသ္မိံ သမယေ ဩလမ္ပန္တိ အဇ္ဈောလမ္ပန္တိ အဘိပ္ပလမ္ပန္တိ-
တဲ့။

တာနိ- ထို မိမိကိုယ်တိုင်ပြုခဲ့သော ကောင်းမှုကံ မကောင်းမှုကံ
တို့သည်။ တသ္မိံ သမယေ- ထိုသေခါနီးကာလ၌။ အဿ- ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား။
ဩလမ္ပန္တိ- တွဲလဲကျလာသကဲ့သို့၊ ထင်ပေါ်လာကုန်၏။ အဇ္ဈောလမ္ပန္တိ-
ဖိစီးလျက် တွဲလဲကျလာသကဲ့သို့၊ ထင်ပေါ်လာကုန်၏။ အဘိပ္ပလမ္ပန္တိ-
လွှမ်းမိုးလျက် တွဲလဲကျလာသကဲ့သို့၊ ထင်ပေါ်လာကုန်၏-တဲ့။

ဒါက ဗာလပဏ္ဍိတသုတ်-စသည်မှာ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင်
ဟောထားတဲ့ တရားတော်ပဲ။ အဲဒီ သုတ်တရားတွေထဲမှာ ဒီလိုလဲ ဥပမာနဲ့
ပြထားသေးတယ်။ ညနေချမ်းအခါမှာ တောင်ရိပ်ကြီးတွေဟာ မြေပြင်ပေါ်မှာ
လွှမ်းမိုး ဖုံးအုပ်လာကြသလိုပဲတဲ့။ အကုသိုလ်ကံကို ပြုထားတဲ့သူမှာ အဲဒီ
အကုသိုလ်ကံက လွှမ်းမိုးပြီး ထင်ပေါ်နေတယ်။ တစ်ရစ်ဝဲဝဲနဲ့ မပြတ် ထင်နေ
တယ်။ အဲဒီအာရုံကို ဖျောက်ပစ်ချင်ပေမယ့်မရဘူး။ တစ်ခါက ဒကာမတစ်ယောက်
သေခါနီးမှာ နှိပ်စက်မည့်ရန်သူကို တွေ့နေရသလိုပဲ အလွန်ထိတ်လန့်
ကြောက်ရွံ့တဲ့ အမှုအရာတွေနဲ့ ဖြစ်နေတာကို တွေ့ရ ဖူးတယ်။ စကားကတော့
အဲဒီအချိန်မှာ မပြောနိုင်ရှာတော့ပါဘူး။ ဘေးနားက ဆွေမျိုးတွေက ဘာမျှ
ကြောက်စရာမရှိပါဘူးလို့ သတိပေးပြောဆိုလို့လဲ မရဘူး။ ကြောက်ရွံ့
ထိတ်လန့်တဲ့ အမှုအရာတွေနဲ့ သူ့မှာ ဖြစ်နေရှာတယ်။ အဲဒါဟာ အကုသိုလ်ကံနဲ့
အာရုံနိမိတ်ဆိုးတွေ ထင်နေတဲ့ လက္ခဏာပါပဲ။ အကုသိုလ်ကံဟာ အင်မတန်
ကြောက်စရာကောင်းပါတယ်။ ဒါကြောင့် မသေမီ စောစောကတည်းက

ထောက်တည်ရာကုသိုလ်နဲ့ ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ဖို့ရာ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။

အဲဒီလို ထောက်တည်ရာ ကုသိုလ်ကံနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့သူမှာတော့ အဲဒီကုသိုလ်ကံနဲ့ ကုသိုလ်နိမိတ် သုကတိနိမိတ်ဆိုတဲ့ အာရုံတွေ ထင်ပေါ်လာတယ်။ အဲဒီအာရုံကောင်းတွေထဲက တစ်ခုခုကိုထင်မြင်ရင်း သေသွားရင် လူ့ဘဝနတ်ဘဝဆိုတဲ့ ဂတိကောင်းမှာ ကုသိုလ်၏အကျိုးဖြစ်တဲ့ ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဏ်ဖြစ်သွားတယ်။ သေခါနီးက စွဲမှီခဲ့တဲ့ အာရုံကလေးကို စွဲလမ်းမှု အရှိန်မပြေဘဲ ဆက်လက်ပြီး အာရုံပြုသွားတဲ့ သဘောပါပဲ။ ဘာနဲ့တူသလဲဆိုရင် အိပ်မက်ကိုမြင်မက်ရာက နီးလာတဲ့အခါ အဲဒီအိပ်မက်အာရုံကို ပြန်ပြီး စဉ်းစားမိတဲ့စိတ်ဖြစ်ပုံနဲ့လဲတူပါတယ်။ တစ်နည်းဥပမာကတော့ နက်ဖြန်ခါ ဘယ်သွားမယ်၊ ဘာလုပ်မယ်စသည်ဖြင့် စိတ်ကူးကြစည်ထားရင် နောက်တစ်နေ့ကျတော့ အဲဒီကြစည်ထားတဲ့ဟာကို ပြန်ပြီးအမှတ်ရတဲ့စိတ် ဖြစ်ပုံနဲ့လဲ တူပါတယ်။

အဲဒီ အကျိုးပေးတဲ့ကုသိုလ်က ကာမကုသိုလ် ၈-ခုထဲက ဉာဏသမ္ပယုတ်လဲ ဖြစ်မယ်၊ ထက်လဲထက်သန်မယ်ဆိုရင် ဉာဏသမ္ပယုတ် ဝိပါကိစိတ် ၄-ခုထဲက တစ်ခုခုဖြစ်တယ်။ အဲဒီ ပဋိသန္ဓေမှာ အမောဟဆိုတဲ့ ဉာဏ်နဲ့လဲ ယှဉ်တဲ့အတွက် ဟိတ် ၃-ပါးရှိတဲ့ တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေဖြစ်တယ်။ အလောဘအဒေါသ အမောဟဆိုတဲ့ ဟိတ်သုံးပါးလုံး ပါဝင်တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီတိဟိတ်ပဋိသန္ဓေရှိတဲ့သူဟာ သမထလမ်းက အားထုတ်ရင် ဈာန်အဘိညာဉ်တွေကို ရနိုင်တယ်။ ဝိပဿနာလမ်းက အားထုတ်ရင် ဈာန် အဘိညာဉ်တွေကို ရနိုင်တယ်။ ဝိပဿနာလမ်းကအားထုတ်ရင် မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ကို ရနိုင်တယ်။ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ရပါလို့၏-လို့ ဆုတောင်းပြီး ပြုခဲ့တဲ့ ကုသိုလ်က အကျိုးပေးယင် အဲဒီ တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေဘဝမျိုးကို အကျိုးပေးတာပဲ။ အဲဒီဘဝမှာ တရားနာရင်း

ဖြစ်ဖြစ်၊ တရားအားထုတ်ရင်းဖြစ်ဖြစ် မင်္ဂလိန်နိဗ္ဗာန်ကို ရသွားနိုင်တယ်။ အဲဒါဟာ မင်္ဂလိန်နိဗ္ဗာန်ကို ရပါလိုက်လို့ ဆုတောင်းပြီး ပြုခဲ့တဲ့ ကုသိုလ်က အကျိုးပေးတာ လို့ ဆိုရတယ်။

အဲဒီ ကုသိုလ်က မထက်သန်ရင် သို့မဟုတ် ထက်သန်တဲ့ ဉာဏ် ဝိပ္ပယုတ်ဖြစ်ရင် ဉာဏ်နဲ့မယှဉ်တဲ့ မဟာဝိပါက်စိတ် ၄-ခုထဲက တစ်ခုခု ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ ပဋိသန္ဓေမှာ ဉာဏ်ဆိုတဲ့ အမောဟဟိတ်မပါဘူး။ အလောဘနှင့် အဒေါသဟိတ် နှစ်ခုသာ ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒွိဟိတ်ပဋိသန္ဓေလို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီ ပဋိသန္ဓေရှိတဲ့ သူဟာ ပဋိသန္ဓေက ဉာဏ်မပါခဲ့တဲ့အတွက် အဲဒီဘဝမှာ ဈာန်မင်္ဂလိန် တရားထူးတွေကို မရနိုင်ဘူး။

အဲဒီ ကုသိုလ်က ဉာဏ်ဝိပ္ပယုတ်လည်း ဖြစ်တယ်။ ထက်လဲမထက်သန် ဘူးဆိုရင်တော့ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏလို့ခေါ်တဲ့ သုဂတိအဟိတ် ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်ဖြစ်တယ်။ အဲဒီလို လူမှာ မျက်စိ၊ နားစသော အင်္ဂါတွေ မပြည့်စုံပဲ ချွတ်ယွင်းနေတတ်တယ်။ အဲဒါဟာ ကာမကုသိုလ်ကံ ၈-ပါးကြောင့် ကာမပဋိသန္ဓေ ဝိညာဏ် ၉-ပါးဖြစ်ပုံ အကျဉ်းချုပ်ပါပဲ။ ကဲ-ဆိုကြရမယ်။

ကာမကုသိုလ် ၈-ပါးဟူသော ပုညာဘိသင်္ခါရကြောင့် ကာမ သုဂတိ ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ် ၉-ပါး ဖြစ်ပေါ်သည်။ (သုံးခေါက်)

အဲဒီတော့ ဒါန သီလစသော ကောင်းမှုကုသိုလ်ကို ပြုတဲ့အခါမှာ ကံ ကံ၏အကျိုးရှိမှုနဲ့ သိတဲ့ဉာဉ်နဲ့လဲ ယှဉ်မယ်၊ စိတ်ထက်သန်စွာနဲ့လဲ ပြုမယ်ဆိုရင် အဲဒီကုသိုလ်ကို တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌကုသိုလ်လို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီ ကုသိုလ်က တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေကိုဖြစ်စေတယ်ဆိုတာ ခုတင်က ပြောခဲ့ပြီ။ နောက်ပြီးတော့ မင်္ဂလိန် နိဗ္ဗာန်ကို ရည်သန်တောင့်တပြီးပြုတဲ့ ကုသိုလ်ကို ဝိဝဇ္ဇနိသမ္ဘိတကုသိုလ်

ခေါ်တယ်။ သမ္မာပဋိပဒါလို့လဲခေါ်တယ်။ မှန်ကန်သော အကျင့်လမ်းလို့ဆို လိုတယ်။ အဲဒီလိုကုသိုလ်က မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း တရားကို ကြားနာနိုင် တဲ့ ဘဝဋ္ဌာနမှာ ခုတင်ကပြောခဲ့တဲ့ တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ အကျိုးကိုပေးတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီတိဟိတ် ပဋိသန္ဓေရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အဲဒီဘဝမှာ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် ရောက်ကြောင်း တရားကိုကြားနာပြီး နှလုံးသွင်း အားထုတ်ရင် မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်တယ်။ အဲဒါဟာ ယခု ဒကာ ဒကာမတို့ရနေတဲ့ ဘဝမျိုးပဲ။ ဒီတော့ ကုသိုလ်ပြုတဲ့အခါမှာ စိတ် ထက်ထက်သန်သန်နဲ့ပြုဖို့ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ရည်သန်တောင့်တဖို့ ဒါပဲ လိုပါတယ်။ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ရည်သန်ရင် မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် ရနိုင်တဲ့ဘဝကို အဲဒီကုသိုလ်က ပို့ပေးမှာပဲ။ စိတ်ထက်ထက်သန်သန် နဲ့ပြုရင် တိဟိတ် ပဋိသန္ဓေအကျိုးကို ပေးမှာပဲ။ ဒီလိုဆိုရင် တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ နေရပါလို့၏-လို့ ဆုတောင်းဖို့လိုပါဦးမလား မလိုတော့ပါဘူး။ ထက်သန်တဲ့ တိဟိတ် ဥက္ကဋ္ဌ ကုသိုလ်ဖြစ်ရင် တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေအကျိုးပေးမှာ သေချာပါတယ်။ မထက်သန်တဲ့ တိဟိတ်ဩမကကုသိုလ် ဖြစ်နေရင်တော့ အဲဒီလို ဆုတောင်း ပေမယ့် တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေအကျိုးပေးနိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒွိဟိတ်ပဋိသန္ဓေလောက် အကျိုးပေးနိုင်မှာပဲ။ အဲဒါကို အထူးသတိပြုဖို့ လိုပါတယ်။

ထင်ယောင် ထင်မှားပြောတာ သတိပြု

နောက်ပြီးတော့ တချို့က ဒီလိုလဲ ထင်ယောင်ထင်မှားဖြစ်ပြီး ပြောတတ်တာ ရှိသေးတယ်။ “ဒါနု သီလ ကုသိုလ်တွေဟာ အဝိဇ္ဇာကြောင့် ဖြစ်တဲ့ ပုညာဘိသင်္ခါရပဲ။ သင်္ခါရဖြစ်တဲ့အတွက် သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏ်- ဆိုတဲ့အတိုင်း ဘဝသစ်ဝိညာဏ်ဖြစ်ပြီး သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲကိုသာ ဖြစ်ပွား

စေတတ်တယ်”လို့ ဒီလို ထင်ယောင်ထင်မှားဖြစ်ပြီး ပြောတတ်တယ်။ အဲဒါကတော့ မသိနားမလည်ပဲနဲ့ တတ်ယောင်ကားလုပ်ပြီး ပြောတဲ့စကားပဲ။ အမှန်ကတော့ ရတင်ကပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း “ဣဒံ မေ ပုညံ အာသဝက္ခယာ-ဝဟံ ဟောတု-အက္ခိန္တံ ဤဒါန သီလ ဘာဝနာ ကောင်းမှုသည် အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ရာ ကုန်ကြောင်းဖြစ်သော မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ရွက်ဆောင်ပါစေ (ဆောင်လာပါစေ)” စသည်ဖြင့် မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ရည်သန်ပြီးပြုရင် ပိဝဇ္ဇနိသမိတ ကုသိုလ်လဲ ဖြစ်တယ်။ သမ္မာ ပဋိပဒါလဲ မည်တယ်။ ဒီလို ကုသိုလ်ကံက မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကိုရနိုင်တဲ့ ဘဝဋ္ဌာနကို ပို့ပေးတယ်။ တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေကိုလဲ ဖြစ်စေတယ်။ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၊ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန် အစရှိသော အားလုံးသော ဘုရားတပည့်သားတော် သာဝကတွေဟာ ဒီလို ပုညာဘိသင်္ခါရက အကျိုးပေးလို့ ဘုရားနဲ့လဲတွေ့ရတယ်။ အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်ကိုရပြီး ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံလည်း သွားကြရတယ်။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတွေလဲ ဒီလို ကုသိုလ်ကံကြောင့် နောက်ဆုံးဘဝမှာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဖြစ်စေနိုင်တဲ့ တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ပိညာဏ် အကျိုးကိုရပြီး ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဖြစ်တော်မူကြရတယ်။

ပုညာဘိသင်္ခါရကြောင့် ဘုရားဖြစ်သည်

မြတ်စွာဘုရားအလောင်းတော်လဲ “ဣဒံ မေ ပုညံ သဗ္ဗညုတ ဉာဏဿ ပစ္စယော ဟောတု-ငါ၏ ဤကောင်းမှုသည် အလုံးစုံကို သိနိုင်သော သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်၏အကြောင်း အထောက်အပံ့ဖြစ်ပါစေ” စသည် ဖြင့် ဆုတောင်းပြီးပြုခဲ့တဲ့ ဒီလို ပုညာဘိသင်္ခါရကြောင့်ပဲ သဗ္ဗညုဘုရားအဖြစ်ကို ရောက်အောင် ကျေးဇူးပြုနိုင်တဲ့ ကာမာဝစရကုသလဝိပါက် တိဟိတ် ပဋိသန္ဓေပိညာဏ်နဲ့ ပဋိသန္ဓေတည်နေတော်မူပြီး နောက်ဆုံးမှာ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူရတယ်။ အဲဒီမှာ

တိဟိတ်ဝိပါက်ဝိညာဏ်ဆိုတာ သောမနဿနဲ့ယှဉ်တဲ့စိတ် ဥပေက္ခာနဲ့ယှဉ်တဲ့ စိတ်လို့ ၂-မျိုးရှိတယ်။ အဲဒီ ၂-မျိုးထဲမှာလဲ တစ်မျိုးမျိုးမှာ အသင်္ခါရိကနဲ့ သသင်္ခါရိက ၂-မျိုးစီ ရှိပြန်တယ်။ အဲဒီတော့ ဘုရားအလောင်းတော်ရဲ့ ပဋိသန္ဓေစိတ်ဟာ အသင်္ခါ ရိကလား သသင်္ခါရိကလားဆိုရင် ထက်သန် အားကောင်းတဲ့ အသင်္ခါရိက စိတ်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

အဋ္ဌကထာအလို

သောမနဿနဲ့ ယှဉ်တဲ့စိတ်လား ဥပေက္ခာနဲ့ ယှဉ်တဲ့စိတ်လား ဆိုရင် သောမနဿနဲ့ ယှဉ်တဲ့စိတ်လို့ ရှေးအဋ္ဌကထာဆရာတို့က ဆိုကြပါတယ်။ အကြောင်းကတော့ ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ သတ္တဝါတွေရဲ့ ချမ်းသာကို အလွန်ပင် လိုလားတောင့်တတော်မှုတယ်။ မေတ္တာတရား အားကြီးတော်မှုတယ်။ ထက်သန်တဲ့ မေတ္တာစိတ်ဆိုတာကလဲ သောမနဿနှင့် ယှဉ်မြဲဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် မေတ္တာစိတ်ရဲ့ ရှေ့သွားဖြစ်တဲ့ သောမနဿ သဟဂုတ် မေတ္တာကာမ ကုသိုလ် အကြောင်းစိတ်နှင့် အလားတူတဲ့ အကျိုးဝိပါက် ဝိညာဏ်စိတ်နဲ့ ပဋိသန္ဓေယူတော်မှုတယ်လို့ ဆိုကြပါတယ်။

မဟာသီဝထေရ်ဝါဒ

မဟာသီဝထေရ်ကြီးတော့ ဥပေက္ခာနဲ့ယှဉ်တဲ့ စိတ်လို့ ဆိုပါတယ်။ သူ့အကြောင်းပြစကားကတော့ ဘုရားအလောင်းတော်ရဲ့ စိတ်ဓာတ်ဟာ အင်မတန်လေးနက် ခိုင်ခံ့တယ်။ ရွှင်ဖျော်လွင်တဲ့ သောမနဿသဘော မရှိဘူး။ လေးနက်တဲ့ ဥပေက္ခာသဘောသာရှိတယ်။ ဒါကြောင့် သောမနဿ ထက် လေးနက်တဲ့ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ကုသိုလ်၏ အကျိုးဖြစ်တဲ့ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်

ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်သာ ဖြစ်သင့်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ အဲဒီတိပဟိတ်ပဋိသန္ဓေကို အမှီပြုပြီး နောက်ဆုံးအချိန်မှာ သဗ္ဗညုဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူရပါတယ်။ အဲဒီ ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်ဟာ ဘယ်က အကြောင်းရင်း ခံပြီး ဖြစ်ပေါ်လာရသလဲဆိုရင် သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို ရည်သန်ပြီး ဖြည့်ဆည်းပူး တော်မူခဲ့တဲ့ ပုညာဘိသင်္ခါရခေါ်တဲ့ ပါရမီကုသိုလ်က အကြောင်းရင်းခံပြီး ဖြစ်ပေါ်လာရပါတယ်။ ဒါကြောင့် မင်္ဂလိန်နိဗ္ဗာန်ကို ရည်သန်ပြီးပြုတဲ့ ပုညာဘိသင်္ခါ ရဟာ ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်ကို ဖြစ်စေတတ် ပေမယ့် သံသရာမှာလည်ကြောင်းတော့ မဟုတ်ဘူး။ သံသရာမှ ထွက်မြောက်ခြင်း၏ အကြောင်းအထောက်အပံ့လဲ ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို ခိုင်ခိုင်မြဲမြဲ မှတ်ထားကြရမယ်။

ကြွင်းစေ့သော ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်များ

ဒွိပဟိတ် ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ် ၄-ခုနဲ့ သုဂတိအဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဏ် ၁-ခုရဲ့ ဖြစ်ပုံကိုတော့ ထပ်ပြီးအသေးစိတ် ချဲ့ပြောဖို့ မလိုပါဘူး။ နောက်ပြီးတော့ ရှုပကုသိုလ်ဆိုတဲ့ ပုညာဘိသင်္ခါရကြောင့် ရှုပဝိပါက် ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဏ်ငါးခု ဖြစ်တယ်။ အဲဒီမှာ ပထမဈာန်ကုသိုလ်ကြောင့် ပထမဈာန် ၃-ဘုံမှာ ပထမဈာန် ဝိပါက် ပဋိသန္ဓေစိတ် ဖြစ်တယ်။ ဒုတိယဈာန်နဲ့ တတိယဈာန် ကုသိုလ်ကြောင့် ဒုတိယဈာန် ၃-ဘုံမှာ ဒုတိယဈာန်နဲ့ တတိယဈာန် ဝိပါက်ပဋိသန္ဓေစိတ်ဖြစ်တယ်။ ဒီဘုံမှာ ပဋိသန္ဓေစိတ် ၂-မျိုးရတယ်။ အဲဒါကို အထူးမှတ်ထားကြရမယ်။ စတုတ္ထဈာန်ကုသိုလ်ကြောင့် တတိယဈာန် ၃-ဘုံမှာ စတုတ္ထဈာန်ဝိပါက် ပဋိသန္ဓေ စိတ်ဖြစ်တယ်။ ပထမဈာန် ၃-ဘုံ၊ ဒုတိယဈာန် ၃-ဘုံ၊ တတိယဈာန် ၃-ဘုံလို့ဆိုရာမှာ ဘုံအဆင့် ၃-ဆင့်စီ ကွဲနေတာတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဘုံအဆင့် အားဖြင့်တော့ တစ်ဆင့်စီသာ ရှိပါတယ်။ အမျိုးအစားအားဖြင့် တန်ခိုးအကြီး

အလတ် အငယ် ဒီလို ၃-မျိုးစီကွဲပြားနေတဲ့ အတွက်ကြောင့် ၃-ဘုံစီဆိုထားပါတယ်။ ပဉ္စမဈာန် ကုသိုလ်ကြောင့် ဝေဟဂ္ဂိုလ်နဲ့ သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံမှာ ပဉ္စမဈာန်ဝိပါက် ပဋိသန္ဓေစိတ်ဖြစ်တယ်။ ဝေဟဂ္ဂိုလ်နှင့် တစ်ပြိုင်တည်းမှာတည်တဲ့ အသညသတ်ဘုံ ဗြဟ္မာတွေမှာတော့ အဲဒီဈာန်ကုသိုလ်ကြောင့် ရုပ်ချည်းသက်သက် ဖြစ်တယ်။ စိတ်မပါဘူး၊ သစ်သားရုပ် ကျောက်ရုပ်ကြီးများလိုပဲ။ အဲဒါဟာ သိပ်ထူးတာပဲ။ သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံမှာတော့ အနာဂါမ်များသာ ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်က ရဟန္တာဖြစ်ပြီးတဲ့ အခါမှာလဲ ပရိနိဗ္ဗာန်မစံမီ အတွင်း အဲဒီ ဘုံမှာပဲတည်ရှိနေရတယ်။ အဲဒီလို အနာဂါမ်နဲ့ ရဟန္တာဆိုတဲ့ စင်ကြယ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ နေရာဖြစ်တဲ့အတွက် အဲဒီ ငါးဘုံကို သုဒ္ဓါဝါသလို့ ခေါ်တယ်။ အသီးအသီး အမည်အားဖြင့်တော့ အဲဒီငါးဘုံကိုအဝိဟာ၊ အတပ္ပါ၊ သုဒဿာ၊ သုဒဿီ၊ အကနိဋ္ဌလို့ ခေါ်တယ်။

နောက်ပြီးတော့ အရူပကုသိုလ် ၄-ခုဆိုတဲ့ အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရ ကြောင့် အရူပ ၄-ဘုံမှာ အသီးအသီး အရူပဝိပါက် ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ် ၄-ခုဖြစ်တယ်။ ဒါကတော့ ရှင်းနေပါပြီ။ အကုသိုလ်ကံဆိုတဲ့ အပုညာဘိ သင်္ခါရကြောင့် အပါယ် ၄-ဘုံမှာ အကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏစိတ်ဆိုတဲ့ ဒုဂ္ဂတိ ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဏ်တစ်မျိုးတည်း ဖြစ်တယ်။ ငရဲသားတွေအားလုံးမှာရော တိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာ အသုရကာယ်တွေ အားလုံးမှာရော ဒီပဋိသန္ဓေစိတ် တစ်ခုတည်း ပဲရှိတယ်။ ဒါလဲ ဒီထက် ချဲ့ပြောစရာ မလိုပါဘူး။

အဲဒီတော့ ယခုပြောခဲ့တာဟာ သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏ်-အရ သင်္ခါရ ၃-မျိုးဆိုတဲ့ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံကြောင့် ဘဝသစ်မှာ ပဋိသန္ဓေစိတ် ၁၉-ပါးဖြစ်ပုံ စုံသွားပါပြီ။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီ ပဋိသန္ဓေစိတ်က ဘယ်လောက်ကြာ အောင် တည်နေသလဲ၊ အဲဒီစိတ်ပြီးတော့ ဘယ်လိုစိတ်တွေ ဆက်ဖြစ်သလဲ

ဆိုတာတွေကို ပြောဖို့တော့ လိုပါသေးတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒါကို ယခုပြောရမယ်။

စိတ်ဆိုတာ ပဋိသန္ဓေစိတ်ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ အခြားစိတ်ပဲဖြစ်ဖြစ် ဘာမျှ မကြာဘူး၊ (ဥပါဒ်-ဋီ-ဘင်၊ ဖြစ်-တည်-ပျက်ဆိုတဲ့) ခဏငယ် ၃-ချက် မျှသာရှိတယ်။ မျက်စိတစ်မှိတ် လျှပ်တစ်ပြက်အတွင်းမှာ ဒီလိုစိတ်တွေ အကြိမ် ပေါင်းကုဋေတစ်သိန်းခန့် ဖြစ်ပျက်သွားကြတယ်လို့ အဋ္ဌကထာများမှာ ပြဆို ထားတယ်။ ဒါကြောင့် စိတ်တစ်ခု တစ်ခုရဲ့ (ဖြစ်-တည်-ပျက်ဆိုတဲ့) ခဏ ဟာ တစ်စက္ကန့်ကို အပုံတစ်သန်းပုံပြီး တစ်ပုံခန့်မျှတောင် ကြာဖို့မရှိဘူး။ ဒါလောက် လျင်မြန်တယ်လို့ မှတ်ထားရမယ်။

တစ်ဘဝလုံးမှာလဲ ဒီစိတ်ပဲ ဆက်ပြီး ဖြစ်နေတယ်

အဲဒီလောက် လျင်မြန်တဲ့ တစ်ခဏမျှသာ တည်ပြီးတော့ ပဋိသန္ဓေ စိတ်ကလေးချုပ်သွားတဲ့ အခါမှာလဲ အဲဒီစိတ်ပဲ ထပ်ကာ ထပ်ကာ ဆက်ပြီး ဖြစ်သွားတယ်။ ဝိထိစိတ်ဆိုတဲ့ အမျိုးကွဲစိတ်ဖြစ်ဖို့ အကြောင်းထူးမရှိတဲ့ အခါမှာဆိုရင် ဒီစိတ်မျိုးချည်းပဲ တစ်ဘဝလုံး အဆက်မပြတ် ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒါတွေလဲ ပဋိသန္ဓေကိုဖြစ်စေတဲ့ သခါရကြောင့် ဖြစ်တာတွေပဲ။ အဲဒီလို စိတ်တွေ အဆက်မပြတ် ဖြစ်နေသမျှ ကာလပတ်လုံး အဲဒီဘဝမှာ အသက်ရှင် နေတယ်လို့ ဆိုရတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို အဆက်မပြတ်ဖြစ်နေတဲ့ စိတ်တွေ ကို ဘဝင်-ဘဝ၏ အစိတ်အပိုင်း ဘဝင်စိတ်တွေလို့ ခေါ်ရတယ်။ မြင်တဲ့စိတ်၊ ကြားတဲ့စိတ်၊ နံတဲ့စိတ်၊ စားတဲ့စိတ်၊ ထိသိတဲ့စိတ်၊ စိတ်ကူးကြစည် စဉ်းစားတဲ့ စိတ်ဆိုတဲ့ ဒီလို အမျိုးကွဲစိတ်တွေ မဖြစ်တဲ့အခါမှာဆိုရင် ဒီဘဝင်စိတ်ချည်း မပြတ်ဖြစ် နေတယ်။ ဒီဘဝင်စိတ်တွေ ကြာရှည်စွာ ဖြစ်နေရင် အသက်ရှည်တယ်လို့ ဆိုရတယ်။ ကြာရှည်စွာမဖြစ်ရင် အသက်တိုတယ်လို့ ဆိုရတယ်။ ဒီလိုရှည်တာ

တိုတာကလဲ သင်္ခါရဆိုတဲ့အကြောင်း ကံအပေါ်မှာ ပဓာနအားဖြင့် တည်တယ်။ ကံက အားကောင်းရင် ကြာရှည်စွာ တည်တယ်။ အားနည်းယင် ကြာရှည်စွာ မတည်ဘူး။ ဥပမာ လက်နဲ့ပစ်လိုက်တဲ့ခဲရဲ့ သွားပုံ နဲ့လဲတူတယ်။ ပစ်လိုက်တဲ့ လက်က သန်စွမ်းအားကောင်းရင် ခဲက ဝေးဝေးသွားတယ်။ လက်က မသန်ရင် တော့ ဝေးဝေးမသွားဘူး။ အဲဒါလိုပါပဲ။ လေး၊ သေနတ်၊ အမြောက်၊ ခုံးပျံ စသည်တို့ရဲ့ အရှိန်အဟုန်နဲ့လဲ ဥပမာ ပြုနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီဘဝမှာ နောက်ဆုံး သေတယ်ဆိုတာလဲ ဒီသင်္ခါရကြောင့် ဖြစ်တဲ့ ဒီစိတ်ပါပဲ။ ဒီတော့ ဘဝတစ်ခုလုံးရဲ့ အစဆုံး ပဋိသန္ဓေစိတ်ရယ်၊ အလယ်ပိုင်းက ဘဝင်စိတ်တွေရယ်၊ အဆုံးပိုင်း စုတိစိတ်ရယ် ဒီစိတ် ၃-မျိုးဟာ သင်္ခါရဆိုတဲ့ ရှေးကံတစ်ခုတည်းကြောင့် ဖြစ်နေတဲ့ တစိတ်တည်း ပဲဆိုတာ သဘောပေါက်လောက်ပါပြီ။

ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့ အမျိုးကွဲ ဝိထိစိတ်ဆိုတာတွေထဲမှာ မြင်တဲ့ စက္ခုဝိညာဏ် စိတ်၊ ကြားတဲ့ သောတဝိညာဏ်စိတ်၊ နံတဲ့ ဃာန ဝိညာဏ်စိတ်၊ စားသိတဲ့ ဖိဝါ ဝိညာဏ်စိတ်၊ ထိသိတဲ့ ကာယဝိညာဏ်စိတ် ဆိုတဲ့ ဝိညာဏ်စိတ် ၅-မျိုးရယ်။ အဲဒီ စိတ် ၅-မျိုးရဲ့ အာရုံကိုလက်ခံပြီး အာရုံပြုတဲ့ သမ္ပင်္ခိန္နိန်း စိတ်ရယ်။ စုံစမ်းဆင်ခြင်တဲ့ သန္တိရဏစိတ်ရယ်။ ဖောစိတ်၏အာရုံကို ဆက်လက် ပြီး အာရုံခံတဲ့ တဒါရုံ စိတ်ရယ် ဒီစိတ်တွေလဲ သင်္ခါရကြောင့်ဖြစ်တဲ့ (ကံ၏ အကျိုး) ဝိပါကဝိညာဏ်တွေပါပဲ။ အဲဒါတွေကတော့ ပဋိသန္ဓေ အကျိုးကိုပေးတဲ့ မူလကံကြောင့် ဖြစ်တာလဲရှိတယ်။ အခြား ကံကြောင့်ဖြစ်တာလဲ ရှိတယ်။ အဲဒါတွေ ဖြစ်ပုံကိုတော့ တော်တော်ကြာမှ ပြောရမယ်။

အဘိဓမ္မာပိဋကတ် ဓာတုကထာပါဠိတော်မှာတော့ ကုသိုလ် အကုသိုလ် ကြိယာစိတ်တွေပါ တစ်ဘဝလုံးက စိတ်ဟူသမျှကို အကုန်လုံး သင်္ခါရကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ဝိညာဏ်အရထဲမှာ ထည့်သွင်းပြီး ဟောထားပါတယ်။ အဲဒါလဲ သင့်လျော်ပါတယ်။

ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် တစ်ဘဝလုံးမှာ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ အဲဒီ ကုသိုလ် အကုသိုလ် ကြိယာစိတ်တွေလဲ တစ်ခုတည်းသော သင်္ခါရကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ပဋိသန္ဓေ ဘဝင်စိတ်မှ ရင့်ကျက်ပြီး ဖြစ်ပွားလာတဲ့ သဘောရှိတဲ့အတွက်ကြောင့်ပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ဒီပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ်ဒေသနာမှာတော့ ကိလေသဝဋ် ကမ္မဝဋ် ဝိပါကဝဋ်ဆိုတဲ့ ဝဋ် ၃-ပါး ကို အသီးအသီး ခွဲခြားပြီး အကြောင်းအကျိုးဆက်သွယ်ပုံကို ဟောပြထား ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီဒေသနာ မှာတော့ ကမ္မဝဋ်၏ အကျိုးဖြစ်တဲ့ လောကီဝိပါက် ဝိညာဏ် ၃၂-ပါးကိုသာ သင်္ခါရကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ဝိညာဏ်အဖြစ်နဲ့ ဟောထား ပါတယ်။ အဲဒီ ၃၂-ပါး ထဲက ပဋိသန္ဓေဘဝင် စုတိအဖြစ်နဲ့ ဖြစ်တဲ့ဝိညာဏ် ၁၉-ပါးရဲ့ ဖြစ်ပုံကိုတော့ ပြောပြီးပြီ။ မြင်တဲ့စိတ် ကြားတဲ့စိတ် အစရှိသော ကျန်တဲ့ဝိညာဏ်တွေကတော့ ကောင်းတဲ့အာရုံ မကောင်းတဲ့အာရုံတွေကို မြင်ရတဲ့ အခါ ကြားရတဲ့ အခါ စသည်မှာ ဖြစ်ကြတယ်။ အဲဒါတွေဟာ ကုသိုလ်ကံဆိုတဲ့ သင်္ခါရကြောင့် ကောင်းတဲ့အာရုံကို ခံစားရတဲ့ သဘောတွေ၊ အကုသိုလ်ကံဆိုတဲ့ သင်္ခါရကြောင့် မကောင်းတဲ့အာရုံကို ခံစားရတဲ့ သဘောတွေပါပဲ။ အဲဒါတွေဖြစ်ပုံ အကျယ်ကိုတော့ တော်တော်ကြာမှ ရှင်းပြရမယ်။ အဲဒီလို ပဋိသန္ဓေစိတ်မှစပြီး တစ်ဘဝလုံးမှာ သင်္ခါရကြောင့် ဝိပါက်ဝိညာဏ်ဖြစ်ပုံကို ရည်ပြီးတော့-

“အမှန်မသွား၊ အမှားမြင်ကာ၊ အဝိဇ္ဇာကြောင့်၊ ချမ်းသာလိမ့်မိုး၊
ရည်မျှော်ကိုးလျက်၊ သုံးမျိုးမှုကံ၊ ပြုစီမံ၍၊ ဝိညာဏ် တွယ်စပ်”လို့-

ဆောင်ပုဒ်ရှည်က ဆိုထားပါတယ်။ ဆောင်ပုဒ်အတိုကတော့-

“အမှန်မသွား-အမှားသိမြင်
အဝိဇ္ဇာဖုံး-ကောင်းလုံးမှတ်ထင်၊
စိတ်-ကိုယ်နှုတ်မှု၊ ကြ-ပြု-ပြောလျှင်၊
ဝိညာဏ်စပ်-နောက်ထပ် သန္ဓေရှင်”လို့-

ဆိုထားပါတယ်။ ဆိုလိုတာကတော့ အမှန်အတိုင်းမသိပဲ အလွဲ
 အမှားကို သိမြင်ထင်မှတ်တဲ့ အဝိဇ္ဇာက ဖုံးကွယ်ထားလို့ မြင်၊ ကြား၊ တွေ့
 သိရသမျှတွေကို အကောင်းတွေလို့ ထင်ပြီးတော့ အဲဒါမျိုးတွေကို ရဖို့ အတွက်
 စိတ်အမှုကို ကြံလျှင် ကိုယ်အမှုကိုပြုလျှင် နှုတ်အမှုကိုပြောလျှင် အဲဒီ ကြံမှု
 ပြုမှု ပြောမှု သင်္ခါရတွေကြောင့် ပဋိသန္ဓေစိတ် အစရှိတဲ့ ဘဝသစ် ဝိညာဏ်တွေ
 တစ်ဖန် ဆက်စပ်ပြီး ဘဝသစ်မှာ အသက်ရှင်သွားပြန်တယ်-လို့ ဆိုလိုပါတယ်။
 အဲဒါ ရှင်းနေပါပြီ။ ကဲ အဲဒီ ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

အမှန်မသွား-အမှားသိမြင်၊

ဘဝိဇ္ဇာဖုံး-ကောင်းလုံးမှတ်ထင်၊

စိတ်-ကိုယ်-နှုတ်မှု၊ ကြံ-ပြု-ပြောလျှင်၊

ဝိညာဏ်စပ်-နောက်ထပ် သန္ဓေရှင်။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာတော်မှာ အဝိဇ္ဇာနဲ့ သင်္ခါရဆိုတဲ့ ဒီ ၂-ပါး က
 အတိတ်ဘဝက အကြောင်းတရား၊ ဝိညာဏ် နာမ်ရုပ် သဠာယတန-ဇဿ
 ဝေဒနာဆိုတဲ့ ဒီငါးပါးက ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ အကျိုးတရား၊ တဏှာ ဥပါဒါန် ဘဝဆိုတဲ့
 ဒီ ၃-ပါးက ပစ္စုပ္ပန်ဘဝက အကြောင်းတရား၊ ဇာတိနဲ့ ဇရာ- မရဏ ဆိုတဲ့
 ဒီ ၂-ပါးက အနာဂတ်ဘဝမှာဖြစ်မယ့် အကျိုးတရားလို့ ဒီလို အကြောင်းအကျိုး
 ခွဲခြားထားပါတယ်။ အဲဒီအကြောင်း အကျိုးတွေထဲက အတိတ်ဘဝက အကြောင်း
 နဲ့ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝက ဝိညာဏ်ဆိုတဲ့ အကျိုးတရား စပ်ပုံအထိ ပြီးပြီလို့ဆိုရမှာပဲ။
 ဒါပေမဲ့ ပဋိသန္ဓေစိတ် အစရှိသော အဲဒီ အကျိုးဝိညာဏ်ဖြစ်ရင် အဲဒီ ဝိညာဏ်၏
 တွဲဖက် စေတသိက် နာမ်တရားတွေကိုလဲ ပြောဖို့လိုပဲသေးတယ်။ အဲဒီဝိညာဏ်
 ၏ ဖိုရာရုပ်ကိုလဲပြောဖို့ လိုပဲသေးတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ လိုတာတွေကို ဆက်ပြီး
 ပြောဦးမယ်။

ဝိညာဏ်ကြောင့် နာမ်ရုပ်ဖြစ်သည်

အဲဒါတွေဟာ ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပ-ဝိညာဏ်ကြောင့် နာမ်ရုပ် ဖြစ်သည်ဆိုတဲ့အပိုင်းထဲမှာ အတွင်းဝင်နေပါတယ်။ ဒါကြောင့် “ဝိညာဏ် တွယ်စပ်၊ နာမ်ရုပ်ကပ်လျက်” လို့ ဆောင်ပုဒ်မှာ ဆိုထားပါတယ်။ ပဋိသန္ဓေ စိတ် အစရှိတဲ့ ဝိညာဏ်ဖြစ်ပေါ်ရင် နာမ်နဲ့ရုပ်လဲ တစ်ပါတည်း ကပ်ပါလာတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ နာမ်တရား ကပ်ပါလာပုံကတော့ ပဋိသန္ဓေ စိတ်ဖြစ်ရင် သူ၏အာရုံဖြစ်တဲ့ ကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ်ကို အာရုံပြုလျက် စံစားတဲ့ ဝေဒနာလဲ အတူပူးတွဲပြီး ဖြစ်တယ်။ အဲဒီအာရုံကို မှတ်သားတဲ့ သညာလဲ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီအာရုံကို ထင်ရှား တွေ့တဲ့ ဖဿ၊ စေ့ဆော်တဲ့ စေတနာ၊ နှလုံးသွင်းတဲ့ မနသိကာရ အစရှိသော စေတသိက်တွေလဲ ပူးတွဲပြီး ဖြစ်ကြတယ်။ ဘယ်စိတ်ပဲဖြစ်ဖြစ် ဒီဝေဒနာ သညာ ဖဿ စေတနာ မနသိကာရ အစရှိသော စေတသိက်တွေကတော့ အတူ ပူးတွဲပြီးပါတာချည်းပဲ။ ဗြဟ္မာတွေ နတ်တွေ လူတွေရဲ့ တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ စိတ်မှာဆိုရင် အလောဘ အဒေါသ အမောဟဆိုတဲ့ ဟိတ်တရား ၃-ပါးလဲ ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီပဋိသန္ဓေကို တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေလို့ ခေါ်ရတယ်။ အချို့လူတွေ အချို့နတ်တွေရဲ့ ပဋိသန္ဓေစိတ်မှာ အလောဘနဲ့ အဒေါသဆိုတဲ့ ဟိတ် ၂-ပါးသာ ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒါကို ဒွိဟိတ်ပဋိသန္ဓေလို့ခေါ်တယ်။ အင်္ဂါချို့တဲ့သော လူတွေနဲ့ မြေတည်နတ်တွေရဲ့ ပဋိသန္ဓေမှာတော့ အဲဒီလို ဟိတ်တစ်ပါးမျှ မပါဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒါကို သုဂတိအဟိတ် ပဋိသန္ဓေလို့ ခေါ်တယ်။ အပါယ်ဘုံသားတွေရဲ့ ပဋိသန္ဓေမှာလဲ ဟိတ်တစ်ပါးမျှ မပါဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒါကို ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်ပဋိသန္ဓေလို့ ခေါ်တယ်။

ပဋိသန္ဓေဇာတိမှာ ရုပ်ဖြစ်ပုံကိုပြောမယ်ဆိုရင် (၁) ဂစ္ဆသေယျက=

အမိဝမ်း၌ ကိန်းပြီးမွေးဖွားတဲ့ သတ္တဝါတို့၏ပဋိသန္ဓေ၊ (၂) သံသေဒဇ= အညိုထဲမှာဖြစ်တဲ့ သတ္တဝါတို့၏ ပဋိသန္ဓေ၊ (၃) သြပပါတိက= အနီးအပါး၌ ကျလာသကဲ့သို့ အပြည့်အစုံကိုယ်ထင်ရှား ဘွားကနဲဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ သတ္တဝါတို့၏ ဥပပါတိပဋိသန္ဓေဆိုတဲ့ ဒီ ပဋိသန္ဓေ ၃-မျိုးနဲ့ ခွဲခြားပြီး ပြောရတယ်။ ဒီအထဲမှာ (၁) ဂမ္ဘသေယျက ပဋိသန္ဓေဆိုတာ ယခု လူတွေ၊ ဆင်၊ မြင်း၊ ကျွဲ၊ နွားအစရှိတဲ့ သတ္တဝါတွေလို အမိဝမ်းထဲ အချင်းဆိုတဲ့ သူငယ်အိမ်မှ ပေါက်ဖွားတဲ့ လောဗုဇပဋိသန္ဓေရယ်။ ကြက်၊ ငှက်အစရှိတဲ့သတ္တဝါတွေလို ဥကပေါက်ဖွားတဲ့ အဏ္ဏပဋိသန္ဓေရယ် ဒီနှစ်မျိုးပါပဲ။ ဒီ ဂမ္ဘသေယျက ပဋိသန္ဓေက သတ္တဝါအမျိုးအစားတွေ အကြီးအငယ် ပမာဏတွေ ကွဲပြားနေကြသလို မူလအခြေတည်ကလဲ ကွဲပြားဖွယ်ရှိပါတယ်။ ပဋိသန္ဓေတည် နေရတဲ့ အချိန်ကာလချင်းလဲ မတူဘဲ ကွဲပြားနေပါတယ်။ အဲဒါတွေကို အတိအကျ အပြည့်အစုံပြောဖို့ ခက်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် သိဖို့ရာ အရေးကြီးတဲ့ လူတို့၏ ပဋိသန္ဓေကိုသာ ပဓာနပြုပြီး သာသနာဝင်ကျမ်းတွေမှာ ပြဆိုထားပါတယ်။

လူ့ရှုပ်ကိုယ်အစ ကလလရေကြည်က

လူ့ဘဝပဋိသန္ဓေစိတ်ဖြစ်ယင် အဲဒီစိတ်နဲ့အတူတူ တစ်ပြိုင်နက်ပဲ သင်္ခါရဆိုတဲ့ကံကြောင့် ကမ္မဇရုပ်ကလာပ် ၃-ခု၊ ရုပ်ပေါင်း ၃၀-လဲ ဖြစ်တယ်။ ကမ္မဇရုပ်ကလာပ်ဆိုတာ ကံကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ရုပ်အပေါင်းလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒါတွေက ဘာတွေလဲဆိုရင် ကာယဒသက၊ ဘာဝဒသက၊ ဝတ္ထုဒသက ဆိုတဲ့ ဒီ ၃-ခုပါပဲ။ ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော၊ ဝဏ္ဏ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ သြဇာ၊ ဖိစိတဆိုတဲ့ ရုပ် ၉-ခုနဲ့ ကာယပသာဒရုပ်ကို ကာယဒသက= ကာယပသာဒနှင့်တကွ ရုပ်ပေါင်းဆယ်ခုလို့ ဆိုပါတယ်။ ထို့အတူ ဘာဝရုပ်

နှင့်တကွ ပထဝီအစရှိတဲ့ ရုပ်ပေါင်းဆယ်ခုကို ဘာဝဒသကလို့ ခေါ်တယ်။ ဘာဝဆိုတာ မိန်းမဖြစ်ကြောင်း မျိုးစေ့ရုပ်၊ ယောကျ်ားဖြစ်ကြောင်း မျိုးစေ့ရုပ် လို့ ဒီလို ၂-မျိုးရှိတယ်။ မိန်းမဖြစ်မည့်သူမှာ ဣတ္ထိဘာဝရုပ် ဖြစ်ပေါ်တယ်။ ယောကျ်ားဖြစ်မည့်သူမှာ ပုစ္ဆာဝရုပ် ဖြစ်ပေါ်တယ်။ အဲဒီ ဘာဝရုပ်ကြောင့် မိန်းမ၏ ပုံပန်းသဏ္ဌာန် စိတ်နေစိတ်ထား အမူအရာတွေ၊ ယောကျ်ား၏ ပုံပန်းသဏ္ဌာန် စိတ်နေစိတ်ထား အမူအရာတွေ အဲဒီ ရုပ်သဏ္ဌာန် ရင့်ကျက်တဲ့အခါမှာ ဖြစ်ပေါ်လာကြတယ်။ အဲဒါဟာ လိင်ပြန်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ ဖြစ်ပုံနဲ့ ထောက်ဆ ကြည့်ယင် ထင်ရှားပါတယ်။ ဘုရားလက်ထက်တော် ကာလတုန်းက အရှင်မဟာ ကစ္ဆည်းမထေရ်ကို ပြစ်မှားမိတဲ့ သောရေယျသူဌေးသားမှာ ပုစ္ဆာဝရုပ်ကွယ်ပြီး ဣတ္ထိဘာဝရုပ်ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အတွက် မိန်းမ၏ အခြင်းအရာတွေ တစ်စထာချင်းဖြစ် ပေါ်ပြီး တစ်ခါတည်း မိန်းမဖြစ်သွားတယ်။ သား ၂-ယောက်တောင် မွေးလိုက်သေး တယ်။ နောက် အရှင်မဟာကစ္ဆည်း မထေရ်ကို ကန်တော့တဲ့ အခါကျတော့မှ ဣတ္ထိဘာဝရုပ် ကွယ်ပျောက်ပြီး ပုစ္ဆာဝရုပ်ပြန်ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ အဲဒီတော့လဲ တစ်ခါထဲ ယောကျ်ားစစ်စစ် ပြန်ဖြစ်ပြန်တယ်။ နောက် ရဟန်းပြုလို့ ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ပရိနိဗ္ဗာန် စံသွားတော်မူတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် ခွေးရူးအကိုက်ခံရတဲ့သူမှာ ခွေးရူးရဲ့အဆိပ်ကြောင့် ခွေးရူးပြန်တဲ့အခါ ခွေးစိတ် ပေါက်သွားတာနဲ့လဲ တစိတ်တဒေသ တူပါတယ်။ မိန်းမလဲမဟုတ် ယောကျ်ားလဲမဟုတ်တဲ့ နပုံပဏ္ဍုက် မှာတော့ ဒီဘာဝ ဒေသကမပါဘူး။ ကာယဒေသကနဲ့ ဝတ္ထုကွသဒက ဒီကလာပ် ၂-ခုသာပါတယ်။ ရုပ်ပေါင်းလဲ ၂၀-သာပါတယ်။ ဒီကလာပ် ၃-ခုထဲမှာ ဝတ္ထုဒေသ ကဆိုတဲ့ ရုပ် ၁၀-ခုထဲက ဝတ္ထုရုပ်ဆိုတာဟာ ပဋိသန္ဓေ ဘဝင် စုတိအစရှိသော မနောဝိညာဏ်စိတ်တို့၏ မှီရာရုပ်ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ပဋိသန္ဓေခဏမှာ ပဋိသန္ဓေစိတ်ဟာ အဲဒီ ဝတ္ထုဒေသကထဲက ဝတ္ထုရုပ်ကို မှီပြီးဖြစ်တယ်။ အဲဒီ

ကာယ၊ ဘာဝ၊ ဝတ္ထု ဒသက ကလာပ် ၃-ခု ရုပ်ပေါင်း ၃၀-ကို “ပဌမံ ကလလံ ဟောတိ၊ ရှေးဦးစွာ ကလလရေကြည် ဖြစ်သည်”ဆိုတဲ့ ဒေသနာအရ ကလလရေကြည်ရှုပ် ခေါ်တယ်။ လူ့ရှုပ်ကိုယ်ဟာ အဲဒီ ကလလ ရေကြည်ကဝဠာ ဖြစ်ပေါ်လာတယ်လို့ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ကျမ်းဂန်တွေက ပြဆိုထားပါတယ်။

အဲဒီ ကလာပ် ၃-ခု ရုပ်ပေါင်း ၃၀-ဆိုတဲ့ ကလလရေကြည်ရှုပ်ဟာ ပကတိမျက်စိနဲ့ မမြင်နိုင်ဘူး၊ အလွန်သေးတယ်၊ မွေးခါစသိုးကလေးရဲ့ အသိမ်မွေ့ဆုံး သိုးမွေးမျှင်ကလေးကို ဆီထဲမှာထည့်ပြီး ဆီတွေ ကျဆင်း သွားအောင်လို့ ခါပစ်ပါ၊ ဆီမကုန်မချင်း အကြိမ်ကြိမ်ခါပစ်ပါ၊ အဲဒီလို ခါလို့ နောက်ဆုံးကျလာတဲ့ ဆီပေါက်ကလေးလောက်ပဲ ရှိတယ်လို့ အဋ္ဌကထာ ဆရာများက ခန့်မှန်းကြည့်နိုင်အောင် ပြဆိုထားပါတယ်၊ ဒီ ကလာပ် ၃-ခု ရုပ်ပေါင်း ၃၀-ဆိုတဲ့ ကလလရေကြည်ဟာလဲ သူ့ချည်းပဲ တည်နေတာ တော့ မဟုတ်ပေဘူး၊ မာတာပေတ္တိက သမ္ဘဝေါ-မိဘနှစ်ဦးတို့၏ သုက္က ဆိုတဲ့ သုက်ဓာတ်ရှုပ်နဲ့ သောဏီတ ဆိုတဲ့သွေးဥ ရှုပ် ဒီနှစ်မျိုးစပ်ကို ပိုပြီး ဖြစ်ပွားတယ်လို့ ယူသင့်တယ်၊ ဒီလိုမယူဘဲနဲ့ ကလာပ် ၃-ခု သက်သက်မှုပဲ ဖြစ်ပြီး တိုးပွားလာ တယ်လို့ယူရင် ဘယ်အပြစ်ရှိသလဲလို့ မေးစရာရှိပါတယ်၊ အဲဒီလိုယူရင် သုတ်ပါဠိတော်များနဲ့ ဆန့်ကျင်တယ်၊ မိဘတို့၏ ရုပ်ရေ ပုံပန်းသဏ္ဌာန် စသည်တို့နှင့် တူဖို့ရလဲ အကြောင်းကင်းသွားပါလိမ့်မယ်၊ သုတ္တန်ဒေသနာတော် တွေမှာ “အယံ ခေါ ရူပိ ကာယော စာတုမဟာဘူတိကော မာတာပေတ္တိ ကသမ္ဘဝေါ”စသည်ဖြင့် ဟောထားပါတယ်၊ အယံ ခေါ ရူပိ ကာယော၊ ဤရှုပ်ကိုယ်သည်။ စာတုမဟာဘူတိကော၊ ဓာတ် ၄-ပါး၏ အစုအဝေး အစီးအပွားပေတည်း။ မာတာပေတ္တိကသမ္ဘဝေါ၊ မိဘနှစ်ဦးတို့၏ သုက်သွေး ကြောင့်ဖြစ်ပါတယ်-တဲ့။ ကလလရေကြည်က တခြား မိဘတို့၏ သုက်သွေးက

တခြား ဘာမျှမရောမစပ်ဘဲ သီးသန့် တည်နေကြတယ်ဆိုရင် ဒီလို သုတ္တန် ဒေသနာများနဲ့ ဆန့်ကျင်ပါလိမ့်မယ်၊ ပြီးတော့ ပဋိသန္ဓေတည် ခြင်း၏ အင်္ဂါကိုပြ တဲ့ နေရာမှာလဲ (၁) မိဘနှစ်ဦးတို့ စပ်ယှက်ခြင်း၊ (၂) မိခင်မှာ ဥတုပန်းပွင့်ခြင်း၊ (၃) ဖြစ်ထိုက်တဲ့ သူငယ်လောင်း အသင့်ရှိခြင်းဆိုတဲ့ ဒီအင်္ဂါသုံးပါးညီညွတ်မှ ပဋိသန္ဓေ ကိုယ်ဝန်တည်တယ်လို့ ပြဆိုထားပါတယ်၊ ကလောင် ၃-ခုဆိုတဲ့ ကလလရေကြည်ဟာ သူ့ဟာသူ သီးသန့်ဖြစ်နိုင်တယ်ဆိုရင် ဒီအင်္ဂါ ၃-ပါးထဲက ပဌမနဲ့ ဒုတိယ အင်္ဂါတွေဟာ ပိုသကဲ့သို့ ဖြစ်သွားပါလိမ့်မယ်၊ ဒါကြောင့် ကမ္မဇကလောင် ၃-ခုဆိုတဲ့ ကလလရေကြည်ဟာ သုက္က သောဏိတဆိုတဲ့ မိဘတို့၏ သုက်သွေးဓာတ်နဲ့ တပေါင်းတည်း ရောစပ်ပြီး ဖြစ်တယ်လို့သာ ယူသင့်တယ်၊ ဒီလိုယူပါမှ မိဘတို့၏ ရုပ်ရည် အဆင်း ပုံပန်းသဏ္ဌာန် စသည်နှင့် တူခြင်း ဆိုတာတွေလဲ ပြီးစီးနိုင်မယ်။

ဥတုဇရုပ်ထဲမှာ ကမ္မဇရုပ်ဖြစ်နိုင်ပါ့မလား

မိဘတို့သဏ္ဌာန်မှ ကင်းကွာလာသော သုက်သွေးတို့ ဆိုတာဟာ ဥတုဇရုပ် မဟုတ်ပါလော၊ အဲဒီဥတုဇရုပ်ထဲမှာ ကမ္မဇရုပ် ဖြစ်နိုင်ပါ့မလားလို့ ဒီလိုလဲမေးစရာရှိပါတယ်၊ ဖြစ်နိုင်တယ်လို့ပဲ ယူသင့်ပါတယ်၊ ဥပမာ-ယခုကာလ ဆရာဝန်များဟာ မကောင်းတဲ့ အသားတွေကို လှီးထုတ်ပြီးတော့ တစ်ခြားတစ် နေရာက အသားကောင်းကိုယူထည့်ပြီး ဆေးဖြင့် ပြုပြင်ပေးတတ်ကြတယ်၊ အဲဒီ အစားထိုးထည့်ပေးတဲ့အသားဟာ လှီးထုတ်ယူလာ စဉ်တုန်းကတော့ ဥတုဇရုပ်သက်သက်ပဲ၊ နောက် ပကတိအသားနဲ့ တသားတည်းဖြစ်သွားတဲ့ အခါကျ တော့ အဲဒီ အစားထိုးထည့်တဲ့ အသားထဲမှာ ကာယပသာဒဆိုတဲ့ ကမ္မဇရုပ်တွေ ဖြစ်လာတာဟာ ထင်ရှားပါတယ်၊ အဲဒါလိုပဲလို့ ယူသင့်ပါတယ်၊ နောက်ပြီးတော့

ဆရာဝန်တွေက လူ့အူကို ဖြတ်ပြီး ဆိတ်အူကို အစားထည့်ပေးတာလဲ ရှိတယ်။ အခြား လူတယောက်ရဲ့ မျက်လုံးကို ယူပြီး အစားထည့်ပေးတာလဲ ရှိတယ်။ အဲဒီ အစားထည့်ပေးတဲ့ အူထဲ မျက်လုံးထဲမှာလဲ ကာယပသာဒ စက္ခုပသာဒ ခေါ်တဲ့ ကမ္မဇရုပ်တွေ ဖြစ်တာဟာ ထင်ရှားပါတယ်။ အဲဒါလိုပဲ မိဘတို့၏ ပကတိကိုယ်မှ ကင်းကွာလာခဲ့တဲ့ သုက်သွေးဆိုတဲ့ ဥတုဇရုပ်ထဲမှာ ကာယ ဘာဝ ဝတ္ထုဒသကဆိုတဲ့ ကလာပ် ၃-ခုဟာ ရောစပ် ဗိုတွယ်ပြီး ဖြစ်တယ်။ အဲဒီသုက်သွေးနှင့်တကွ ကလာပ် ၃-ခု ရုပ်ပေါင်း ၃၀-ကို ကလလရေကြည် ခေါ်တယ်လို့ ယူသင့်ပါတယ်။

ယခုခေတ် အနောက်တိုင်းဆရာတို့၏ အဆို

ယခုခေတ် အနောက်တိုင်း သတ္တဗေဒပါရဂူ ဆရာတွေကတော့ (အိုဗာခေါ်တဲ့) အမိ၏သာဓုနဲ့ (စပါမယ်တိုဇာခေါ်တဲ့) အဘ၏ သုက်ပိုးဆိုတဲ့ ဒီ၂-ခုတို့ ပေါင်းစပ်ရာက တဖြည်းဖြည်း ရင့်ပြီး ကြီးပွားကာ သူငယ်ကလေး ဖြစ်လာတယ်လို့ ဆိုကြတယ်။ သူတို့ပြောတဲ့ သုက်ပိုးနဲ့ သားဥ ၂-ခုစပ် ရုပ်ဟာလဲ ပကတိမျက်စိနဲ့ မမြင်နိုင်အောင် အလွန်သေးငယ်တယ်လို့လဲ ဆိုကြပါတယ်။ အဲဒီ ပါရဂူတွေ လက်တွေ့ စမ်းသပ်ကြည့်ထားတာနဲ့လဲ နှိုးနှောကြည့်ရင် သာသနာဝင် ကျမ်းဂန်များ အဆိုဟာ သင့်လျော်ပါတယ်။ မိဘတို့၏ သုက်သွေး ကို မှီပြီး ကလလရေကြည်အဖြစ်နဲ့ ကလာပ် ၃-ခု၊ ရုပ်ပေါင်း ၃၀-မှ စပြီး ပဋိသန္ဓေ တည်လာပုံကို ဖြတ်စွာဘုရားက မှန်ဘီလူး အစရှိတဲ့ ဘာကိရိယာ တန်ဆာပလာကိုမျှ အကူအညီမယူဘဲ ဉာဏ်တော် သက်သက်နဲ့ ကြည့်ပြီး နှစ်ပေါင်း ၂၅၀၀-ကျော်က ဟောထားခဲ့တယ်။ အဲဒါကို ယခု နှစ်ပေါင်း သုံးရာ လောက် အတွင်းကမှ အနောက်တိုင်း ဆရာတွေက မှန်ဘီလူးစသော အကူအညီ

တွေနဲ့ အကြာကြီးစုံစမ်းပြီးမှ တွေ့ကြရတယ်။ အဲဒါဟာ မြတ်စွာဘုရား၏ ဉာဏ်အတွေ့ကို ထောက်ခံတဲ့ သဘောရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ယခုခေတ် ဆရာတွေက ကလာပ် ၃-ခုဆိုတဲ့ ရုပ်ပေါင်း-၃၀ စပြီး ဖြစ်လာပုံကိုတော့ မထုတ်ဖော်နိုင်ကြသေးဘူး။ အဲဒါဟာ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် အလွန်သိမ်မွေ့တဲ့ ကမ္မဇရုပ်ကိုတော့ သူတို့ရဲ့ မှန်ဘီလူးနဲ့ မမြင်နိုင်လို့ဘဲ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

ဒါလောက်ဆိုယင် သင်္ခါရကြောင့် ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်ဖြစ်တယ်၊ ဝိညာဏ်ကြောင့် နာမ်ရုပ် ဖြစ်တယ်ဆိုရာမှာ ပဋိသန္ဓေစိတ် ဖြစ်ပုံကိုရော၊ ပဋိသန္ဓေစိတ်နဲ့ တစ်ပြိုင်နက်ဖြစ်တဲ့ စေတသိက်နာမ်နဲ့ ကမ္မဇရုပ် ဖြစ်ပုံကိုရော တော်တော်သဘောပေါက်လောက်ပါပြီ။ အဲဒီ စေတသိက်နာမ်နဲ့ ကမ္မဇ ရုပ်တွေ ဟာ ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ နာမ်ရုပ်တွေပါပဲ။ အဲဒီ ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ ဌီခဏက စပြီးတော့လဲ ကမ္မဇရုပ်တွေဟာ စိတ်တိုင်း စိတ်တိုင်း၏ ဥပါဒ်၊ ဌီ၊ ဘင်ဆိုတဲ့ ခဏတိုင်း ခဏတိုင်း အသစ်အသစ်ထပ်ပြီး ဖြစ်ကြတယ်။ ပဋိသန္ဓေ စိတ်ရဲ့ ဌီခဏက စပြီးတော့ ဖြစ်ပြီး ရှုပ်ထွေးက ဥတုဆိုတဲ့ တေဇောဓာတ်က စိတ်၏ ဥပါဒ်၊ ဌီ၊ ဘင် ခဏတိုင်း ခဏတိုင်း ဥတုဇရုပ်ကို ဖြစ်ပွားစေတယ်။ ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ အခြားမဲ့ ပဌမဘဝင်စိတ် ဥပါဒ်ခဏကစပြီး စိတ်၏ ဥပါဒ်ခဏ တိုင်းမှာ စိတ္တဇရုပ်ဖြစ်တယ်။ သို့သော် မြင်သိကာမျှ-စက္ခုဝိညာဏ်၊ ကြားသိကာ မျှ-သောတဝိညာဏ်၊ နံသိကာမျှ-ဃာနဝိညာဏ်၊ စားသိကာမျှ-ဖိဝါဝိညာဏ်၊ ထိသိကာမျှ ကာယဝိညာဏ် ဆိုတဲ့ ဒီစိတ်တွေကတော့ ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီစိတ်တွေရဲ့ ဥပါဒ်ခဏမှာတော့ စိတ္တဇရုပ် မဖြစ်ဘူးလို့ အထူး မှတ်ထားရမယ်။ ယခု ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ပဋိသန္ဓေစိတ်ရဲ့ ဥပါဒ်ခဏကစပြီး စိတ်ရော၊ ဝေဒနာအစရှိသော စေတသိက်နာမ်ရော၊ ကမ္မဇ ဥတုဇ စိတ္တဇဆိုတဲ့ ရုပ်ရော ထိုက်သည် အားလျော်စွာ ဖြစ်ပွားလာတယ်။ (၇) ရက်တစ်ပတ် လွန်တဲ့ အခါ ကလလရေကြည်က အဗျူဒဆိုတဲ့ နောက်ကျူကျူ အမြှုပ်ကလေး ဖြစ်လာ

တယ်။ တစ်ဖန် (၇) ရက် ကြာပြန်တော့ ပေသီဆိုတဲ့ အသားနှစ်ခဲကလေး ဖြစ်လာတယ်။ ဒါပေမယ့် မမာသေးဘူး။ တဖန် (၇)ရက် ကြာပြန်တော့ ယခုဆိုတဲ့ မာမာ အသားတုံးကလေး ဖြစ်လာတယ်။ တဖန် (၇)ရက်ကြာလို့ ရက်သတ္တပတ် ၅-ပတ်အတွင်း ရောက်တဲ့အခါ ခြေနဲ့ လက်အတွက် အဖုကလေး ၄-ခု၊ ခေါင်းအတွက် အဖုကြီးတစ်ခု၊ ပေါင်း အဖု ၅-ခု ဖြစ်လာတယ်။ အဲဒါကို ပသာခ=ခက်မင်းဖြာ ဖြစ်လာတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဆရာဝန်တွေကတော့ အဲဒီလို ဖြစ်ပုံကို ခေါင်းပိုင်းက ကြီးကြီး ကိုယ်ပိုင်းက သေးသေးနဲ့ တည်ရှိနေပုံကို ဓာတ်ပုံနဲ့တကွ ပြထားကြပါတယ်။

အဲဒီ ၅-သတ္တဟ ရက်ပေါင်း ၃၅-ရက်က နောက်တော့ ဖြစ်ပွားပုံကို သာသနာဝင်ကျမ်းတွေမှာ အသေးစိတ် မပြတော့ပဲ ၁၁-သတ္တဟ (၇၇)ရက် မြောက်ကျမှ စက္ခု သောတ ယာန ဇိဝှိဆိုတဲ့ ပသာဒရုပ် ၄-ခု ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ မိခင်ရဲ့ကိုယ်မှာ အာဟာရဓာတ် ပျံ့နှံ့မိမ့်ဝင်တဲ့အခါကစပြီး အာဟာရဇရုပ်တွေ ဖြစ်တယ်။ မဖွားခင်အတွင်းမှာပဲ ဆံပင်၊ မွေးညင်း၊ လက်သည်း၊ ခြေသည်း ဆိုတာတွေ ဖြစ်တယ်လို့ ဒါလောက်သာ ပြဆိုထားကြပါတယ်။ အဲဒါဟာ ဒါထက် အသေးစိတ်ပြီးသိရန် မလိုတဲ့အတွက် ခန့်မှန်းနိုင်ရုံမျှ ပြဆိုထားတယ်လို့ မှတ်ရပါ တယ်။ ဆေးဆရာတွေမှာတော့ သူငယ်၏ ဖြစ်ပွားပုံကို အသေးစိတ် သိနိုင် လေလေ ဆေးဖြင့် ကုသစောင့်ရှောက်ရာမှာ အကျိုးများလေလေ ဖြစ်နိုင်တဲ့ အတွက် တဖြည်းဖြည်းချင်း ကြီးထွားလာပုံကို အများကြီး အသေးစိတ်ပြီး ရှုပ်ပုံတွေနှင့်တကွ ပြထားပါတယ်။ ဘုန်းကြီးလဲ အဲဒါတွေထဲက တချို့ကိုယူပြီး ဘဝပြဿနာဆိုတဲ့ စာအုပ်ကလေးထဲမှာ ဗဟုသုတဖြစ်ဖို့ ဖော်ပြထားပါတယ်။

အဲဒီတော့ အမိဝမ်းတွင်းမှာ ကိန်းအောင်းပြီး မွေးဖွားရတဲ့ လူတို့၏ ဂစ္ဆသေယျက ပဋိသန္ဓေ အကြောင်းတော့ တော်တော်သဘောပေါက်လောက် ပါပြီ။

ဥပပါတ်ပဋိသန္ဓေအကြောင်း

ယခု ဥပပါတ်ပဋိသန္ဓေအကြောင်းကို အကျဉ်းချုပ်ပြောမယ်။ စာတုမဟာ ရာဇ်အစရှိတဲ့ ကောင်းကင်ဘုံသား နတ်တွေမှာ ပဋိသန္ဓေစိတ်ဖြစ်သည်နှင့် တပြိုင်နက် စက္ခု သောတ ယာန ဖိဝါ ကာယ ဘာဝ ဝတ္ထုက္ခသက ဆိုတဲ့ ကလာပ်ပေါင်း (၇)ခု ရှုပ်ပေါင်း (၇၀)လဲ တပါတည်းဖြစ်ပေါ်ကြတယ်။ အိဒီမှာ ကလာပ်(၇)ခု ဆိုတာဟာ အမျိုးကွဲ (၇)မျိုးဖြစ်ကြောင်းကို ပြတာပါ။ အမျိုးတူ ကလာပ်တွေကတော့ နတ်၏ မျက်လုံး၊ နား၊ နှာခေါင်း၊ လျှာ၊ ကိုယ်ကာယတို့၏ ပမာဏအားလျော်စွာ မရေမတွက်နိုင်အောင် များစွာပင် ဖြစ်ကြတယ်လို့ ယူရပါတယ်။ ပထမဈာန် ၃-ဘုံ၊ ဒုတိယဈာန် ၃-ဘုံ၊ တတိယဈာန် ၃-ဘုံ၊ ဝေဟပို့လ်နဲ့ သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံ ဆိုတဲ့ ဒီဗြဟ္မာ့ ဘုံတွေမှာတော့ ယာန ဖိဝါ ကာယ ဘာဝ ဆိုတဲ့ ဒီ ဒဿကရုပ်ကလာပ်တွေ မရှိဘူး။ စက္ခု သောတ ဝတ္ထုဒဿက ဆိုတဲ့ ဒဿက ကလာပ် ၃-ခုနဲ့ ဖိဝါတနဝကဆိုတဲ့ နဝကကလာပ် ၁-ခု၊ ပေါင်း ကလာပ် ၄-ခု ရှုပ်ပေါင်း ၃၉-ခုဟာ ပဋိသန္ဓေစိတ်နဲ့ တပြိုင်နက် ဖြစ်ကြတယ်။ ဒီမှာလဲ ကလာပ် ၄-ခုဆိုတာ အမျိုးကွဲကို ရေတွက်ပြီး ပြောတာပါပဲ။ အမျိုးတူတွေကတော့ မရေတွက်နိုင်အောင် အများကြီးပဲ ဖြစ်ကြတယ်လို့ မှတ်ရပါတယ်။ အဲဒီကလာပ် ၄-ခုထဲက ဖိဝါတနဝက ကလာပ်ဆိုတာ ကာယဒဿက၏ ကိုယ်စားသဘောရှိပါတယ်။ နတ်တွေရဲ့ ကိုယ်မှာ ကာယဒဿက ကလာပ် ပျံ့နှံ့တည်သလို ကာယမပါတဲ့ ဖိဝါတနဝက ရုပ် ၉-ခု အပေါင်း ဟာ ဗြဟ္မာ့တစ်ကိုယ်လုံးမှာ ပျံ့နှံ့ပြီး တည်နေပါတယ်။ ဗြဟ္မာရဲ့ အထည်ကိုယ်ကြီး လို့လဲ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ အသညသတ်ဆိုတဲ့ ဗြဟ္မာတွေမှာတော့ ပဋိသန္ဓေ ခဏကတည်းက စပြီး စိတ်မပါဘူး။ ဖိဝါတနဝကဆိုတဲ့ ကလာပ်တမျိုးတည်းသာ ဖြစ်ပေါ်နေတယ်။ အဲကလာပ်တစ်မျိုးတည်း ဗြဟ္မာ့သဏ္ဌာန်ကြီး ဖြစ်နေတယ်။

စိတ်မရှိလို့ ဘာကိုမျှ မသိဘူး၊ စိတ္တဇရုပ် မရှိလို့ လှုပ်ရှားခြင်းလဲ မရှိဘူး၊ လူတွေ ထုလုပ်ထားတဲ့ သစ်သားရုပ် ကျောက်ရုပ်ကြီးများလိုပဲ ဖြစ်နေတယ်။ အင်မတန် အံ့သြစရာ ကောင်းတာပဲ၊ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီထက် အံ့သြစရာ ကောင်းတဲ့ အရူပ ပြဗ္ဗာတွေ ဆိုတာကလဲ ရှိသေးတယ်။ အဲဒီ အရူပဘုံတွေ မှာတော့ ဘာရုပ်မျှ မရှိဘူး၊ ပဋိသန္ဓေခဏကတည်းက စိတ်နဲ့ ဝေဒနာ အစရှိသော နာမ်သာ အဆက်ဆက်ဖြစ်ပြီး ကမ္ဘာပေါင်း နှစ်သောင်း၊ လေးသောင်း၊ ခြောက်သောင်း၊ ရှစ်သောင်းလေးထောင် အသီးအသီး တည်နေကြတယ်။ အဲဒါတွေကတော့ ယခုခေတ် သိပ္ပံပညာနဲ့ စမ်းသပ်ရှာဖွေလို့ ဘယ်နည်းနဲ့မျှ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး၊ ဈာန်အဘိညာဏ်ရ ပုဂ္ဂိုလ်တွေနဲ့ မြတ်စွာဘုရားတို့၏ အရာသာ ဖြစ်ပါတယ်။

ငရဲသားတွေနဲ့ အမြဲ မီးလောင်ပြီး အမြဲငတ်မွတ်နေတဲ့ ပြိတ္တာတွေမှာ ကိုယ်ဝန်ဆောင်ပြီးလဲ မမွေးနိုင်ဘူး၊ အညှိမှာလဲ မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ သူတို့ရဲ့ အကုသိုလ် ကံကြောင့် ကိုယ်ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်တဲ့ ဥပပါတ် ပဋိသန္ဓေသာ ရှိတယ်။ အဲဒီ သတ္တဝါတွေမှာလဲ မျက်စိ နားစသည် မချို့တဲ့ရင် ခုတင်ကပြော ခဲ့တဲ့ နတ်တွေမှာ လိုပဲ ကလာပ် (၇)ခု ရုပ်ပေါင်း (၇၀)တပြိုင်နက် ဖြစ်တယ်။ မကောင်းတဲ့ အာရုံတွေကို မြင် ကြား တွေ့သိပြီး ဒုက္ခခံရမှာ ဖြစ်တဲ့အတွက် စက္ခုစသည် မချို့တဲ့တာပဲ များပါလိမ့်မယ်။

သံသေဒေသတ္တဝါတွေမှာလဲ ဥပပါတ်လိုပဲ

အညှိမှာဖြစ်တဲ့ သံသေဒေသတ္တဝါတွေမှာလဲ မျက်စိစသည် မချို့တဲ့ရင် ဥပပါတ်မှာလိုပဲ အပြည့်အစုံ တပြိုင်နက် ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ တော့ စဉ်းစားစရာ ရှိပါတယ်။ အညှိမှာဖြစ်တယ်ဆိုတော့ တဖြည်းဖြည်းချင်း

ရင့်ကျက်ပြီး ဖြစ်ဖွယ်ရှိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျမ်းဂန်တွေမှာတော့ တပြိုင်နက် အပြည့်အစုံဖြစ်တယ်လို့ ဆိုထားပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ တပြိုင်နက် ဖြစ်သလား၊ တဖြည်းဖြည်းချင်း ရင့်ကျက်ပြီး ဖြစ်သလားဆိုတာကို စမ်းသပ်ဖို့ကတော့ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ယခုခေတ် သိပ္ပံနည်းနဲ့ ပသားအစရှိသော ကမ္မဇရုပ်တွေကို မစမ်းသပ်နိုင်တဲ့ အတွက်ကြောင့်ပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီနေရာမှာ စဉ်းစားမနေဘဲ ကျမ်းဂန်တွေက ပြထားတဲ့အတိုင်း မှတ်ယူခြင်းသာ အပြစ်လဲ ကင်းတယ်။ အရှုပ်အထွေးလဲ ကင်းပါတယ်။ အဲဒီ သံသေဒေသတ္တဝါမှာ မျက်စိ စသည်ချို့တဲ့ရင်တော့ အဲဒီ ချို့တဲ့သော ပသားဒနဲ့ ဘာဝရုပ်တွေကို လျော့ပြီး ရေတွက်ရုံပါပဲ။

ယခုဆိုရင် ဥပပါတ်နဲ့ သံသေဒေ ပဋိသန္ဓေ ခဏမှာလဲ ကမ္မဇရုပ် ဖြစ်ပုံ စုံသွားပြီ။ အဲဒီကနောက် ကမ္မဇရုပ်ရော အခြားရုပ်တွေရော ဆက်လက် ဖြစ်ပွားပုံကတော့ ဣသေယျကမှာ ဖြစ်ပွားပုံနဲ့ အများအားဖြင့် တူသွားပါပြီ။ ထူးတာကတော့ ဒီ ဥပပါတ် သံသေဒေ သတ္တဝါတွေမှာ အစာအာဟာရကို စားရသည်အခါမှ စ၍ဖြစ်စေ၊ မိမိ၏တံတွေးကို မျိုးသည်အခါမှ စ၍ ဖြစ်စေ အာဟာရဇရုပ်တွေ ဖြစ်တယ်ဆိုတာလောက်ပဲ ထူးပါတော့တယ်။

အမျိုးကွဲ ဝိသိစိတ်များ ဖြစ်ပုံ

သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏ်-သင်္ခါရကြောင့် ဘဝသစ် ဝိညာဏ်ဖြစ် သည်ဆိုတဲ့ ဒေသနာအရ ပဋိသန္ဓေ ဘဝင် စုတိ ဆိုတဲ့ ဝိညာဏ်ဖြစ်ပုံရော၊ ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပံ၊ ဝိညာဏ်ကြောင့် နာမ်ရုပ်ဖြစ်သည်ဆိုတဲ့ ဒေသနာ အရ ဝိညာဏ်ရဲ့တွဲဖက် စေတသိက်(ဝေဒနာ အစရှိတဲ့)နာမ်တရား ဖြစ်ပုံကိုရော၊ အဲဒီ ဝိညာဏ်၏ ဦးရာ စသည်ဖြစ်တဲ့ ကမ္မဇ စိတ္တဇ ဥတုဇ အာဟာရဇ ဆိုတဲ့

ရှုပ် ၄-မျိုးဖြစ်ပုံကိုရော ပြောလာခဲ့တာ တော်တော်ခံသွားပါပြီ။ ဒါကြောင့် ဘဝင်ဆိုတဲ့ စိတ်တွေ မပြတ်ဖြစ်နေရာက ဘဝင်နဲ့အမျိုး မတူတဲ့ ဝိသိစိတ်တွေ ဖြစ်လာပုံကို ပြောမယ်။

ဘဝင်စိတ် ဆိုတာ ပဋိသန္ဓေစိတ်နဲ့ အာရုံအားဖြင့်လဲ တူတယ်။ တရားကိုယ်အားဖြင့်လဲ တူတယ်။ အမှန်အားဖြင့်တော့ ရှေးဘဝကပြုခဲ့တဲ့ ကံဆိုတဲ့ သင်္ခါရရဲ့ အဟုန်ကြောင့် ပဋိသန္ဓေ ခဏကစပြီး ဒီစိတ်ကလေး တစ်မျိုးတည်း ထပ်ကာ ထပ်ကာ မပြတ်ဖြစ်နေတာကို ဘဝင်စိတ်လို့ ခေါ်တာပါပဲ။ အဲဒီ စိတ်ဟာ ရှေးဘဝက စွဲမှီခဲ့တဲ့ ကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ်ဆိုတဲ့ အာရုံ ၃-ခုထဲက တခုခုကို အာရုံပြုပြီးဖြစ်နေတယ်။ ယခု လောလောဆယ်မှာရှိနေတဲ့ အာရုံကိုတော့ အာရုံမပြုဘူး။ အိပ်မောကျနေတဲ့အခါ ဖြစ်နေတဲ့ စိတ်မျိုးပါပဲ။ ဒီတော့ ဘဝင် ကျနေတယ်ဆိုရင် အိပ်ပျော်နေသလိုပဲ မှတ်ယူထားရမယ်။ အဲဒီ အိပ်မောကျ သလို ဖြစ်နေရာထဲက မြင်စရာ အဆင်းက မျက်စိထဲမှာ ကျရောက်လာရင် မြင်တဲ့ စိတ်အစဉ်ဖြစ်တယ်။ ကြားစရာအသံက နားထဲမှာ ကျလာရင် ကြားတဲ့ စိတ်အစဉ်ဖြစ်တယ်။ နံစရာ အနံ့က နှာခေါင်းထဲမှာ ကျလာရင် နံတဲ့စိတ်အစဉ် ဖြစ်တယ်။ စားသိစရာ အရသာက လျှာပေါ်မှာ ကျလာရင် အရသာသိတဲ့ စိတ်အစဉ် ဖြစ်တယ်။ တွေ့ထိစရာ အာရုံက ကိုယ်ထဲမှာ ကျလာရင် ထိသိတဲ့ စိတ်အစဉ်ဖြစ်တယ်။ စိတ်ကူး ကြံစည်စရာ အာရုံတစ်ခုခုက စိတ်နှလုံးမှာ ထင်ပေါ်လာရင် စိတ်ကူး ကြံသိတဲ့ စိတ်အစဉ် ဖြစ်တယ်။ ဒီ စိတ်အစဉ် ၆-မျိုးကို ဝိသိ ၆-မျိုးလို့ ခေါ်တယ်။

စက္ခုဒွါရဝိသိ (မြင်ဝိသိ)ဖြစ်ပုံ

အဲဒီ ၆-မျိုးထဲက မြင်ဝိသိ ဖြစ်ပုံကတော့ အိပ်မောကျနေသလို

ဘဝင်စိတ်အစဉ် ဖြစ်နေရာမှ စက္ခုပသာဒခေါ်တဲ့ မျက်စိအကြည်ရှုပ်ပေါ်မှာ အဆင်းရိပ် ကျရောက်လာတယ် ဆိုပါတော့ မျက်စိထဲမှာ စက္ခုပသာဒခေါ်တဲ့ အကြည်ရှုပ်တွေဟာ စိတ်၏ (ဖြစ်-တည်-ပျက်)ခဏတိုင်း ခဏတိုင်း အသစ် အသစ် မပြတ်ဖြစ်နေတယ်။ စိတ္တက္ခယ ၁၇-ချက် အသက်စေ့တဲ့ ပသာဒ ရှုပ်တွေကလဲ ခဏမစဲ ချုပ်ပျက်နေကြတယ်။ မြစ်ထဲ ချောင်းထဲကရေတွေ အသစ်အဟောင်း ပြောင်းလဲပြီး မပြတ်စီးသွားနေသလိုပါပဲ။ မြင်စရာ အဆင်းရှုပ် တွေ ဆိုတာကလဲ ကိုယ့်သန္တာန်ကဖြစ်စေ၊ အပြင်ပသန္တာန်က ဖြစ်စေ ခဏမစဲ မပြတ် ဖြစ်ပျက်နေတယ်။ အဲဒီလို မပြတ်ဖြစ်နေကြတဲ့ မျက်စိရှုပ်နဲ့ အဆင်းရှုပ်တွေ များစွာထဲက တစ်ခုသော သို့မဟုတ် တစ်ခုသော မျက်စိအကြည် ရှုပ်နဲ့ တစ်ခု သောအဆင်းရှုပ်တွေဟာ တစ်ပြိုင်နက်ဖြစ်ကြတယ်။ သို့ပေမယ့် ရှုပ်ဆိုတာ ဖြစ်ဆဲခဏမှာ အားမကောင်းဘူး ဒါကြောင့် အဲဒီ မျက်စိအဆင်းရှုပ် တို့၏ ဖြစ်ဆဲခဏဘဝင်စိတ် တစ်ကြိမ်ခန့်အတွင်းမှာ အချင်းချင်း မတိုက်ဆိုင်မိကြ သေးဘူး။ မျက်စိအကြည်ထဲမှာ အဆင်းရိပ် မထင်ပေါ်လာသေးဘူးလို့ ဆိုလို ပါတယ်။ အဲဒီလိုမျက်စိနဲ့အဆင်း မထင်သေးမီ ချုပ်ကွယ်သွားတဲ့ ဘဝင်စိတ်ကို အတိတဘဝင်လို့ ခေါ်တယ်။ မျက်စိနဲ့ အဆင်း မထင်သေးမီအတွင်း လွန်သွား တဲ့ ဘဝင်လို့ပဲ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီ အတိတဘဝင် ချုပ်သွားတဲ့နောက် ဘဝင်စိတ် တစ်ခု ဆက်ပြီးဖြစ်တယ်။ အဲဒီနောက် ဘဝင်စိတ် ဖြစ်ဆဲခဏမှာ ခုတင်က ဖြစ်ပေါ်ပြီး အသင့်ရှိနေကြတဲ့ အဆင်းနဲ့ မျက်စိဟာ တိုက်ဆိုင် မိကြတယ်။ မျက်စိထဲမှာ အဆင်းရိပ်ကျလာတယ်၊ ထင်ပေါ်လာတယ်လို့ပဲ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီလို ထင်ပေါ်လာတဲ့အတွက် ဘဝင်စိတ်ဟာ အခြေပျက် သွားတယ်။ မိမိအာရုံ ပြုနေကျ အာရုံမှာ အာရုံပြုမှု အားလျော့သလို ဖြစ်သွားတယ်။ မျက်စိထဲမှာ ကျလာတဲ့ အဆင်းကို နှလုံးသွင်းတော့မလိုလိုဖြစ်လာတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီဘဝင်

စိတ်ကို ဘဝင်္ဂလန-လှုပ်ရှားတဲ့ ဘဝင်လို့ ခေါ်ပါတယ်။ အဲဒီဘဝင်္ဂလန လန စိတ်ချုပ်သွားတဲ့အခါ နောက်ထပ်လဲ ဘဝင်စိတ်တစ်ခု ဖြစ်လာပြန်တယ်။ အဲဒီဘဝင်စိတ်ကျတော့ သာပြီး အခြေပျက်လာတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီဘဝင်စိတ် ချုပ်သွားတဲ့အခါကျတော့ နောက်ထပ် ဘဝင်စိတ်တောင် မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။ ဘဝင်အစဉ် ပြတ်စဲပြီး မျက်စိထဲကျလာတဲ့အဆင်းကို (ဘာလဲလို့)ဆင်ခြင်တဲ့ သဘောရှိတဲ့ စိတ်ဖြစ်လာတယ်။ ဒါကြောင့် အစဉ်ပြတ် သွားတဲ့ဘဝင်ကို ဘဝင်္ဂပစ္ဆေဒ-လို့ ခေါ်တယ်။ အစဉ်ပြတ်တဲ့ ဘဝင်လို့ပဲ ဆိုလိုပါတယ်။ ဆင်ခြင်တဲ့ စိတ်ကိုတော့ အာဝဇ္ဇန်းစိတ်လို့ခေါ်တယ်။ ဒီဆင်ခြင်တဲ့ စိတ်ဟာ မျက်စိမှာကျ လာတဲ့ အဆင်းကိုဆင်ခြင်သလိုပဲ နား နှာခေါင်း လျှာကိုယ် ဆိုတဲ့ ဒွါရတွေမှာ ကျလာတဲ့ အသံ အနံ့ အရသာ အတွေ့တွေကိုလဲဆင်ခြင် တတ်တယ်။ ဒီလို ငါးဋ္ဌာန ငါးဒွါရမှာ ဆင်ခြင်တတ်လို့ သူ့ကိုပစ္ဆိမ္မဒွါရဝဇ္ဇန်း စိတ်လို့လဲခေါ်တယ်။ အဲဒီဆင်ခြင်တဲ့စိတ် ချုပ်သွားတဲ့အခါ မျက်စိထဲမှာ ထင်ပေါ်နေတဲ့ အဆင်း ကိုမြင်တဲ့ စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်ဖြစ်တယ်။ အဲဒီစိတ်ချုပ်သွားတဲ့အခါ အဲဒီ မြင်ရတဲ့အဆင်းကို လက်ခံပြီး အာရုံပြုတဲ့ သမ္ပဋိစိုက်စိတ် ဖြစ်တယ်။ သမ္ပဋိစိုက်- သမ္ပဋိစိုက်ဆိုတာ လက်ခံတဲ့စိတ်လို့ဆိုလိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် မျက်စိထဲအဆင်း ထင်လို့ မြင်တဲ့အခါ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့စိတ်အစဉ်ကို တိုတိုနဲ့ မှတ်ရအောင် “ဘဝင် ဆင်ခြင်၊ မြင်ပြီးလျှင်၊ ထိုပြင် လက်ခံတဲ့”လို့ ဆောင်ပုဒ် ကလေးစီထားတယ်။ အဓိပ္ပာယ်ကတော့ အတိတဘဝင် တစ်ကြိမ်ဘဝင်္ဂလန တကြိမ်ဘဝင်္ဂပစ္ဆေဒ တစ်ကြိမ်ဆိုတဲ့ ဒီဘဝင် ၃-ကြိမ်ကို ဘဝင်လို့ ပေါင်းပြီး ပြထားတယ်။ အဲဒီဘဝင် ၃-ကြိမ်ပြီးတော့ ဆင်ခြင်တဲ့ အာဝဇ္ဇန်းစိတ် ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို ဘဝင်ဆင်ခြင်လို့ ဆိုထားတယ်။ ဆင်ခြင်ပြီးတော့မြင်တဲ့ စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်ဖြစ်တယ်။ အဲဒါပြီးတော့ မြင်ပြီး အာရုံကိုလက်ခံတဲ့ သမ္ပဋိစိုက် စိတ်ဖြစ်တယ် ဆိုတာကို “မြင်ပြီးလျှင်၊

ထိုပြင် လက်ခံတဲ့”လို့ဆိုထားပါတယ်။ ကဲ-ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

ဘဝင်၊ ဆင်ခြင်၊ မြင်ပြီးလျှင်၊ ထို့ပြင် လက်ခံတဲ့။ (ဆို ၃-ခေါက်)

အဲဒီထဲမှာဘဝင်ဆိုတာကတော့ သင်္ခါရကြောင့်ဖြစ်တဲ့ အကျိုးပိပါက် ဝိညာဏ်ပဲ။ အဲဒီကနောက် ဆင်ခြင်တဲ့စိတ်ကတော့ ကုသိုလ် အကုသိုလ်လဲ မဟုတ်ဘူး၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ်၏အကျိုးလဲ မဟုတ်ဘူး၊ ကြိယာစိတ်လို့ ခေါ်တယ်။ ကြိယာဆိုတာ ပြုခြင်းမျှဖြစ်ခြင်းမျှပဲ အကျိုးလဲမပေးတတ်ဘူး၊ သူတစ်ပါး၏အကျိုးလဲ မဟုတ်ဘူးလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ “ရဟန္တာများမှာ ကုသိုလ် အမှုတွေ ပြုသော်လဲ ကုသိုလ်မဖြစ်ဘူး၊ ကြိယာမျှသာ ဖြစ်တယ်”ဆိုတာလဲ ဒီသဘောပါပဲ။ မြင်တဲ့စိတ်နဲ့ လက်ခံတဲ့စိတ် ဒီစိတ် ၂-ခုကတော့ သင်္ခါရ ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ အကျိုးပိပါက်စိတ်ပဲ။ ကောင်းတဲ့အဆင်းကိုမြင်ရတဲ့အခါ ကုသိုလ်ကံ သင်္ခါရကြောင့်ဖြစ်တယ်။ ကုသလဝိပါက်လို့ ခေါ်တယ်။ မကောင်း တဲ့အဆင်း ကိုမြင်ရတဲ့အခါ အကုသိုလ်ကံသင်္ခါရကြောင့် ဖြစ်တယ်။ အကုသလဝိပါက်လို့ ခေါ်တယ်။

အဲဒီ မြင်ရတဲ့အဆင်းကို လက်ခံတဲ့စိတ် ဖြစ်ပြီးတဲ့နောက် အဲဒီ အဆင်းကို စုံစမ်းတဲ့ သန္တိရဏစိတ် ဆိုတာဖြစ်တယ်။ သန္တိရဏဆိုတာ ချစ်စရာ လား၊ မုန့်စရာလား၊ ကြည်ညိုစရာလား၊ ကောင်းတာလား၊ ဆိုးတာလား၊ စသည်ဖြင့် စုံစမ်းဆင်ခြင်တဲ့သဘောပါပဲ။ အဲဒီ စုံစမ်းတဲ့စိတ် ချုပ်သွားတဲ့အခါမှာ ဆုံးဖြတ်တဲ့ ဝုဠောစိတ်ဆိုတာ ဖြစ်တယ်။ ဝုဠောဆိုတာ ကောင်းတယ် ဆိုးတယ် စသည်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချတဲ့ သဘောပါပဲ။ အဲဒီလို ဆုံးဖြတ် ချက်ချလိုက်တော့ သူ့နောက် က ဖောဆိုတဲ့စိတ်တွေ ခုနစ်ကြိမ်တိုင်တိုင် ထပ်ကာ ထပ်ကာ ဖြစ်တယ်။ ဖောဆိုတာ ဝေခ-လျင်သောအဟုန်ရှိတယ်။ အဟုန်နဲ့လျင်စွာဖြစ်တယ်လို့ ဆိုလို

ပါတယ်။ ရှေးကဖြစ်လာခဲ့တဲ့ အာဝဇ္ဇန်းဆိုတာက ဆင်ခြင်ရုံမျှပဲ။ စက္ခုဝိညာဏ် ဆိုတာကလဲ မြင်ရုံမျှပဲ။ သမ္ပဋိမျိုး ဆိုတာကလဲ လက်ခံရုံမျှပဲ။ သန္တီရဏဆိုတာ ကလဲ စုံစမ်းရုံမျှပဲ။ ဒီသမ္ပဋိမျိုးနဲ့ သန္တီရဏစိတ်လဲ ကုသိုလ် အကုသိုလ်၏ အကျိုးဝိပါက်မျှပဲ။ ဘာမျှ အဟုန် အရှိန်မရှိတူး။ ဝုဋ္ဌောဆိုတာကလဲ ဆုံးဖြတ်ရုံမျှပဲ။ သူကလဲ ဘာမျှ အရှိန် အဝါမရှိတူး။ အကျိုးပေးတတ်တဲ့ ကုသိုလ် အကုသိုလ်လဲ မဟုတ်ဘူး။ သူတစ်ပါး၏ အကျိုးလဲ မဟုတ်ဘူး။ ကြိယာမျှသာ ဖြစ်တယ်။ မနောဒွါရဝိထိကျတော့ သူ့ကို အာဝဇ္ဇန်းဆိုတဲ့ အမည်နဲ့ ခေါ်တယ်။ ခုတင်ကစပြီး ဆင်ခြင်တဲ့စိတ်က ငါးဒွါရမှာဆင်ခြင်လို့ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းခေါ်တယ်။ ဒီစိတ်က စိတ်ကူးသက်သက် ကြတဲ့အခါ ဆင်ခြင်တတ်လို့ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းလို့ ခေါ်တယ်။ ယခု သန္တီရဏ စိတ်ရဲ့ အခြားမဲ့မှာတော့ စုံစမ်းပြီး အာရုံကိုဆုံးဖြတ်တတ်လို့ သူ့ကို ဝုဋ္ဌောလို့ ခေါ်တယ်။ ဖောဆိုတဲ့စိတ်တွေကတော့ အလွန်သန်စွမ်းတဲ့ လောဘအစရှိသော အကုသိုလ်တရားဆိုးတွေနဲ့လဲ တွဲဖြစ်တယ်။ အလောဘ အစရှိသော သန်စွမ်းတဲ့ တရားကောင်းတွေနဲ့လဲ တွဲဖြစ်တယ်။ ဘယ်လို စိတ်တွေ လဲဆိုလျှင် ရှေ့ပိုင်းက ပြောခဲ့တဲ့ အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ခု၊ မဟာကုသိုလ်စိတ် ၈-ခု၊ မဟာကြိယာစိတ် ၈-ခု၊ ဟသီတုပ္ပါဒ်ဆိုတဲ့ ဟိတ်မပါတဲ့ ကြိယာစိတ် ၁-ခု၊ ဒီစိတ် ၂၉-ခုပါပဲ။ ဒီအထဲမှ ဒီအကုသိုလ် စိတ်တွေ လျင်သောအဟုန်နဲ့ အာရုံဆီ ပြေးဝင်သွားသလို ဖြစ်တယ်ဆိုတာတော့ အင်မတန် ထင်ရှားပါတယ်။ လောဘစိတ် ဖြစ်တဲ့အခါ လိုချင်တဲ့အာရုံကို အတင်းဝင်ပြီး တိုးဝှေ့ သိမ်းပိုက်သလို ဖြစ်တယ်။ ဒေါသစိတ်ဖြစ် တဲ့အခါ မုန်းစရာအာရုံကို အတင်းဝင်ပြီး တိုက်ဖျက်တဲ့ အနေနဲ့ပဲ ဖြစ်တယ်။ ယုံမှားတဲ့ ဖျံ့လွင့်တဲ့ မောဟစိတ် ဖြစ်တဲ့အခါ သူ့ဆိုင်ရာ အာရုံဆီကို အတင်းပြေး ဝင်သွားသလိုပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ကုသိုလ်စိတ်တွေ ဖြစ်တဲ့အခါလဲ ကြည်ညိုဖွယ် အာရုံစသည် တွေဆီကို အတင်းပြေးဝင်သွားသလို

ဖြစ်တာပဲ။ ကြိယာစိတ်ဆိုတာလဲ ကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်ပုံ မျိုးပါပဲ။ ဒီလိုအဟုန်နဲ့ အာရုံဆီကို ပြေးဝင်သွားသလို ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ဒီကာမစိတ် ၂၉-ခုကို ကာမဇော ၂၉-ခုလို့ ခေါ်တယ်။ မဟာဂ္ဂုတ် လောကုတ္တရာ ဇော ၂၆-ခု ဆိုတာလဲ ရှိသေးတယ်။ အဲဒီ ဇောတွေကတော့ ယခုပြောနေတဲ့ စက္ခုဒွါရဝီရိယံ၊ ဗုဒ္ဓဒွါရဝီရိယံ တွေနဲ့ မဆိုင်ဘူး။ အဲဒီ ဇော ခုနစ်ကြိမ် အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပြီးချုပ်သွားတဲ့နောက် တဒါရုံဆိုတဲ့စိတ် နှစ်ကြိမ်ဖြစ်တယ်။ တဒါရုံဆိုတာ ထိုဇော၏အာရုံကို နောက် လိုက်ပြီး အာရုံခံတဲ့ စိတ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အရှိန်မပြေတတ်သေးလို့ ဆက်ပြီး အာရုံပြုတဲ့ သဘော ပါပဲ။ အဲဒီ တဒါရုံဆိုတာကတော့ ကုသိုလ်စိတ် (၈)ခုနဲ့ အလားတူတဲ့ ကုသလ ဝိပါက်စိတ်က (၈)ခု၊ ကုသလ ဝိပါက် သန္တီရဏ စိတ်က သောမနဿသဟဂုတ်နဲ့ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ၂-ခု၊ အကုသလ ဝိပါက် သန္တီရဏက (၁)ခု၊ ဒီ ၁၁-ခုပါပဲ။ အဲဒီ တဒါရုံလဲ သဒါရုံကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ဝိညာဏ်ပါပဲ။ ဒီစိတ်အစဉ်ကိုလဲ တိုတိုနဲ့မှတ်ရအောင် “စုံစမ်းဆုံးဖြတ်၊ ဇောစိတ်သတ်၊ နှစ်ရပ်တဒါရုံ”လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားပါတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

စုံစမ်း ဆုံးဖြတ်၊ ဇောစိတ်သတ်၊ နှစ်ရပ် တဒါရုံ။

(ဆို ၃-ခေါက်)

ခုတင်က ဆောင်ပုဒ်က “ဘဝင် ဆင်ခြင်၊ မြင်ပြီးလျှင်၊ တို့ပြင် လက်ခံတဲ့”တဲ့။ အတိတဘဝင်၊ ဘဝင်စလန၊ ဘဝင်ပုစ္ဆေဒ၊ ဆင်ခြင်တဲ့ အာဝဇ္ဇန်း၊ မြင်တဲ့စက္ခုဝိညာဏ်၊ လက်ခံတဲ့ သမ္ပဋိမျိုးဆိုတဲ့ စိတ် ၆-ကြိမ် အစဉ်အတိုင်းဖြစ်သွားတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ယခု ဆောင်ပုဒ်က အဲဒီစိတ် ၆-ကြိမ်ထဲက နောက်ဆုံး ဖြစ်တဲ့ သမ္ပဋိမျိုးစိတ် ချုပ်သွားတဲ့နောက် စုံစမ်းတဲ့ သန္တီရဏ၊ ဆုံးဖြတ်တဲ့ ဝုဋ္ဌော၊ ဇောစိတ်သတ် (သတ္တ) ဇောစိတ် ခုနစ်ကြိမ်၊

တဒါရုံ ၂-ကြိမ်ဆိုတဲ့စိတ် ၁၁-ကြိမ် ဆက်ပြီး အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီတော့ ရှေးဆောင်ပုဒ်ထဲက ၆-ကြိမ်၊ နောက်ဆောင်ပုဒ်ထဲက ၁၁-ကြိမ် ပေါင်းလိုက်ရင် စိတ် ၁၇-ကြိမ် ရတယ်။ ရုပ်၏အသက်တမ်းဟာ စိတ် ၁၇-ကြိမ်နဲ့ ညီမျှတယ်။ ဒါကြောင့် အတိ တဘဝင်နဲ့ပြိုင်ပြီးဖြစ်ခဲ့တဲ့ အဆင်းရှုပါရုံနဲ့ စက္ခုပသာဒ-မျက်စိ အကြည်ရှုပ်ဟာ စိတ္တက္ခယ ၁၇-ချက် အသက်တမ်းပြည့်တဲ့အတွက် ဒုတိယ တဒါရုံ စိတ်နဲ့ပြိုင်ပြီး ချုပ်သွားတယ်။ အဆင်းကို ထင်ထင်ရှားရှားကြီး မြင်ရတဲ့အခါ ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း စိတ်အစဉ် တွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် “အဆင်းမြင်လျှင်၊ ဖြစ်ရိုးပင်၊ စိတ်စဉ်မှတ် ပါကုန်” လို့လဲ ဆောင်ပုဒ်တစ်ခု စီထားပါသေးတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

အဆင်းမြင်လျှင်၊ ဖြစ်ရိုးပင်၊ စိတ်စဉ် မှတ်ပါကုန်။

(ဆို ၃-ခေါက်)

အဲဒီစိတ်အစဉ်ထဲမှာ စက္ခုပညာထ်ဆိုတဲ့စိတ်က အတိတဘဝင် နဲ့ပြိုင်ဖြစ်ခဲ့တဲ့ စက္ခုပသာဒခေါ်တဲ့ မျက်စိအကြည်ရှုပ်ကို မှီပြီးဖြစ်တယ်။ ကျန်တဲ့ စိတ်တွေက သူတို့၏ ရှေ့အခြားမဲ့စိတ်နဲ့ ပြိုင်ဖြစ်တဲ့ ဟဒယဝတ္ထု ခေါ်တဲ့ နှလုံးရှုပ်ကို မှီပြီး ဖြစ်ကြတယ်။ အာရုံအားဖြင့်တော့ စပြီးဆင်ခြင်တဲ့ အာဝဇ္ဇန်းစိတ်မှ ဒုတိယ တဒါရုံစိတ်တိုင်အောင် ၁၄-ကြိမ်သော စိတ်တွေ ဟာအတိတဘဝင် နဲ့ပြိုင်ဖြစ်ခဲ့တဲ့ရှိဆဲ ပစ္စုပ္ပန်ရှုပါရုံကိုချည်း အာရုံပြုကြတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီ ၁၄-ကြိမ်သော စိတ်တွေကို ဘဝင်နှင့် မတူပဲ အမျိုးကွဲတဲ့ ဝိထိစိတ်တွေလို့ ဆိုရတယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် နိုးတဲ့စိတ်တွေလို့လဲ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီ စိတ်အစဉ်ရဲ့ အဆုံးဖြစ်တဲ့ ဒုတိယတဒါရုံစိတ် ချုပ်သွားတဲ့အခါ အိပ်မောကျသွားသလိုပဲ ဘဝင်စိတ်တွေ ပြန်ဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒါကို ဘဝင်ကျသွားတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

သရက်သီး ဥပမာ

ဥပမာ လူတစ်ယောက် သရက်ပင်အောက်မှာ အိပ်ပျော်နေတယ်။ နား၏အနီးမှာ သရက်သီးကြွေကျလို့ လန့်ပြီး နိုးလာတယ်။ ဘာပါလိမ့်မလဲ လို့ ဆင်ခြင်ကြည့်တော့ သရက်သီးကိုမြင်လို့ လက်နဲ့ကောက်ယူပြီး နှိပ်နယ် စုံစမ်းကြည့်တယ်။ အနံ့ ခံကြည့်ပြီး မှည့်မှန်းသိလို့ စားတယ်။ သရက်သီး အရသာကို စဉ်းစားနေရင်း တစ်ဖန်ပြန်ပြီး အိပ်ပျော်သွားတယ်-ဆိုတဲ့ ဒီ ဥပမာနဲ့လဲ ဝိထိစိတ် ဖြစ်ပုံတူပါတယ်။ ပထမက ကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ်ကို အာရုံပြုပြီး ဘဝင်ကျနေတာဟာ အိပ်ပျော်နေတာနဲ့ တူပါတယ်။ သရက်သီး ကြွေကျတဲ့ ဒဏ်ကြောင့် လန့်တဲ့သဘောဟာ ဘဝဂံစလန ဘဝဂုံပစ္စေဒ ဖြစ်တာနဲ့ တူပါတယ်။ နိုးလာရင်း ဘာပါလိမ့်မလဲ ဆင်ခြင်တာဟာ အာဝဇ္ဇန်း ဖြစ်တာနဲ့ တူပါတယ်။ အဆင်းမြင်တာက သရက်သီး မြင်တာနဲ့ တူပါတယ်။ သမ္ပတ္တိမျိုးဖြစ်တာက သရက်သီးကို ကောက်ယူတာနဲ့ တူပါတယ်။ သန္တီရဏ ဖြစ်တာက နှိပ်နယ်ကြည့်တာနဲ့ တူပါတယ်။ ဝုဋ္ဌောဖြစ်တာက အနံ့ခံပြီး မှည့်တယ်လို့ ဆုံးဖြတ်တာနဲ့ တူပါတယ်။ ဇောဖြစ်တာက သရက်သီးကို စားတာ နဲ့ တူပါတယ်။ တဒါရုံဖြစ်တာက သရက်သီးအရသာကို စဉ်းစားနေတာနဲ့ တူပါတယ်။ တစ်ဖန် ဘဝင်ကျသွားတာက တစ်ဖန်ပြန်ပြီး အိပ်ပျော် သွားတာနဲ့ တူပါတယ်။

အဆင်းအာရုံက သိပ်မထင်ရှားလျှင် အတိတဘဝင် ၂-ကြိမ် ၃- ကြိမ်လွန်ပြီးမှ မျက်စိအကြည့်မှာ ထင်ပေါ်လာတယ်။ အဲဒီလို အာရုံမှာတော့ ဝိထိစိတ်အစဉ်က တဒါရုံထိအောင် မဖြစ်ဘူး၊ ဇောတွင်ပဲ ဆုံးတယ်။ ဇော နောက်မှာ ဘဝင်ကျသွားတယ်။

အဆင်းအာရုံကလဲ အဲဒါထက် အားနည်းယင်တော့ အတိတဘဝင်
 ၄-ကြိမ် ဖြစ်စေ၊ ၅-၆-၇-၈- ၉-ကြိမ်ဖြစ်စေ လွန်ပြီးမှ ထင်တယ်။ အဲဒီလို
 အာရုံမှာတော့ ဖောမကျတော့ဘဲ ဝုဋ္ဌော ၃-ကြိမ်ဖြစ်စေ ၂-ကြိမ်မျှ ဖြစ်စေ
 ဖြစ်ပြီးတော့ ဘဝင်ကျသွားတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ အဲဒီ ဝုဋ္ဌောမှာ အဆုံးသတ်
 တဲ့ ဝိထိကတော့ ဗလဝ ဝိပဿနာအရာမှာ အလွန်အသုံးကျပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲ
 ဆိုရင် ဖြစ်ခိုက်ရုပ်နာမ်ကို မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာ ကိလေသာဖြစ်ဖွယ်
 အာရုံကို အလိုမရှိဘူး၊ မရှာကြဘူး၊ ဂရုတစိုက် နှလုံးမသွင်းဘူး၊ ဒါကြောင့်
 ဒွါရမှာ အာရုံထင်ပေါ်လာတာလဲ နှေးတယ်။ အာဝဇ္ဇန်းကလဲ ထက်သန်စွာ
 နှလုံးမသွင်းတဲ့အတွက် စက္ခုဝိညာဏ် မြင်တဲ့အခါမှာလဲ အလွန် မထင်ရှားဘူး၊
 သမ္ပဋိဈိန်က လက်ခံရာမှာလဲ မဝိသဘူး၊ သန္တီရဏကလဲ ထင်ရှားအောင်
 မစုံစမ်းနိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် ဝုဋ္ဌောကလဲ တိတိကျကျ မဆုံးဖြတ်နိုင်ဘူး၊ မဆုံးဖြတ်
 နိုင်တော့ ဖောကျနိုင်ခွင့် မရှိတော့ဘူး၊ ဒါကြောင့် ဝုဋ္ဌောခေါ်တဲ့ အာဝဇ္ဇန်းစိတ်
 (ဆင်ခြင်တဲ့စိတ်) ၃-ကြိမ်ဖြစ်စေ ၂-ကြိမ်မျှ ဖြစ်စေဖြစ်ပြီးတော့ ဘဝင်ကျ
 သွားတယ်။ အဲဒီလို အာရုံဟာ ကိလေသာ ဖြစ်နိုင်လောက်အောင် မဝိသ
 မထင်ရှားတဲ့ အာရုံဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့်ပိုပဲ အဲဒီအာရုံမှာ ဖောမကျနိုင်တာ၊
 အဲဒီလို မြင်ကာမျှအာရုံကို ယောဂီက ရှုမှတ်ပြီး အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ
 အနတ္တအခြင်းအရာကို သိသွားတယ်။ အဲဒီလို အခါမှာ အလိုလို မြင် ကြား
 တွေ့သိသွားတဲ့ ပထမဝိထိမှာလဲ ကိလေသာ မဖြစ်ရဘူး၊ ရှုမှတ်ပြီး အမှန်ကို
 သိသွားတဲ့အတွက် နောက်ဝိထိတွေမှာလဲ ကိလေသာ မဖြစ်ရဘူး၊ မမြင်ရတဲ့
 အာရုံလို့ပဲ ဖြစ်သွားတယ်။ ကိလေသာ လုံးဝစင်ကြယ်သွားတယ်။ ဒီဌေ ဒီဌမတ္တံ
 ဘဝိဿတိ-မြင်သည်၌ မြင်ရုံမျှ ဖြစ်လတ္တံ့ဆိုတဲ့ ဒေသနာနဲ့အညီ မြင်ရုံမျှသာ
 တည်သွားတယ်။ အဲဒါဟာ ဝိပဿနာနဲ့စပ်ပြီး အထူးမှတ်ဖွယ်ကောင်းတဲ့ အချက်
 တစ်ခုပါပဲ။

ကြားဝိသိ ခဏည်ဖြစ်ပုံ

ယခုပြောလာခဲ့တာဟာ မြင်ဝိသိကို မူတည်ပြီး ပြောလာခဲ့တယ်။ ကြားဝိသိ နံဝိသိ စားသိဝိသိ ထိသိဝိသိတို့မှာလဲ စိတ်အစဉ်ဖြစ်ပုံက မြင်ဝိသိနဲ့ အတူတူပါပဲ။ “ဘဝင်ဆင်ခြင်၊ မြင်ပြီးလျှင်”လို့ ဆိုရာမှာ “ဘဝင်ဆင်ခြင်၊ ကြားပြီးလျှင်၊ ဘဝင်ဆင်ခြင်၊ နံပြီးလျှင်၊ ဘဝင်ဆင်ခြင်၊ စားပြီးလျှင်၊ ဘဝင်ဆင်ခြင်၊ ထိပြီးလျှင်”လို့ ဒီလိုပြင်ဆိုရုံပါပဲ။ မြင်တဲ့ စက္ခု ဝိညာဏ်နေရာမှာ ကြားတဲ့ သောတဝိညာဏ် နံတဲ့ ယာနဝိညာဏ် စားသိတဲ့ ဖိဂ္ဂိဝိညာဏ် ထိသိတဲ့ ကာယဝိညာဏ်ဆိုတာတွေကိုလဲ ထည့်ပေးရုံလောက်ပဲ ထူးပါတယ်။ ဒါကြောင့် “ကြား-နံ-စား-ထိ၊ မြင်-တူ၏။ မှတ်သိ စိတ် ဖြစ်ပုံ”လို့လဲ အညွှန်းဆောင်ပုဒ် တစ်ခု စီထားပါသေးတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ကြား-နံ-စား ထိ၊ မြင်တူ၏။ မှတ်ဘိစိတ်ဖြစ်ပုံ။

(ဆို ၃-ခေါက်။)

ကြားရာ နံရာ စားသိရာ ထိသိရာတွေမှာလဲ ဝိသိစိတ် ဖြစ်ပုံကို မြင်ရာမှာ ဖြစ်ပုံနဲ့ အတူတူပဲလို့ မှတ်ပါလေလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ မျက်စိ နား နှာ လျှာ ကိုယ်ဆိုတဲ့ ငါးဒွါရာမှာ ဝိသိစိတ်ဖြစ်ပုံကိုတော့ သဘောပေါက် လောက်ပါပြီ။ ယခု စိတ်ကူးသက်သက်နဲ့ မနောဒွါရမှာ ဝိသိစိတ်ဖြစ်ပုံကို ပြောရမယ်။

မနောဒွါရဝိသိ (ကြံသိဝိသိ) ဖြစ်ပုံ

မနောဒွါရဝိသိကတော့ ကာမဇောကျတဲ့ ဝိသိ၊ ဈာန်ဇောကျတဲ့ဝိသိ၊ မဂ်ဖိုလ်ဇောကျတဲ့ ဝိသိလို့ ဒီလို ၃-မျိုးခွဲပြီး မှတ်ထားကြရမယ်။ ဒီ ၃-

မျိုးထဲမှာ ကာမဇောက္ခတဲ ဝိထိက ဒီမှာလိုရင်းပါပဲ။ အိပ်ပျော်နေသလို ဘဝင်စိတ်
 တွေ မပြတ်ဖြစ်နေရာမှာ အဲဒီ ဘဝင်ဆိုတဲ့ မနောဒွါရတွင် အာရုံ တစ်ခုခု
 ထင်ပေါ်လာတယ်။ ဘယ်လို အာရုံလဲဆိုရင် များသောအားဖြင့် ယခုလောလော
 ဆယ်မှာ မြင်ခဲ့ရ ကြားခဲ့ရ တွေ့သိခဲ့ရတဲ့ အာရုံတွေရယ်၊ ရှေးက မြင်ခဲ့ ကြားခဲ့
 တွေ့သိခဲ့ရတဲ့ အာရုံတွေရယ်၊ အဲဒီလို အာရုံတွေနဲ့ စပ်ဆိုင်တဲ့ အာရုံတွေရယ်၊
 ဒါမျိုးတွေပါပဲ။ မမြင်ဘူး မကြားဘူး မတွေ့သိဘူးတဲ့ အာရုံတွေလဲ ရံဖန်ရံခါ
 ထင်တတ်ပါသေးတယ်။ အဲဒီလို ထင်ပေါ်လာတဲ့အတွက် ဘဝင်လှုပ် သွားတယ်။
 ဘဝင်စလနပေါ့။ နောက်တစ်ကြိမ် ဖြစ်ပြီးတော့ ဘဝင်ပြတ် သွားတယ်။ ဘဝင်
 ပစ္စေဒပေါ့။ အဲဒီကနောက် ဆင်ခြင်တဲ့ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း စိတ်ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ
 ထင်ပေါ်လာတဲ့ အာရုံကို ဆင်ခြင်တဲ့စိတ်ပါပဲ။ ဒီ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်ဟာ
 ယဉ္ဇဒွါရတုန်းက ဝုဠော-ဆိုတဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချတဲ့ စိတ်နဲ့တူပါတယ်။ အဲဒီယဉ္ဇဒွါရမှာ
 ဝုဠောစိတ်က နှစ်သက်စရာ ကောင်းတယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချလိုက်ရင် နှစ်သက်
 တဲ့ လောဘဇောတွေဖြစ်တယ်။ မုန်းစရာ ကောင်းတယ်၊ ရွံစရာ ကြောက်စရာ
 ကောင်းတယ်လို့ ဆုံးဖြတ်လိုက်ရင် မုန်းတဲ့ရွံတဲ့ ကြောက်တဲ့ ဒေါသဇောတွေ
 ဖြစ်တယ်။ ကြည်ညိုစရာကောင်းတယ်လို့ ဆုံးဖြတ်လိုက်ရင် ကြည်ညိုတဲ့ သဒ္ဓါစိတ်
 တွေ ဖြစ်တယ်။ အဲဒါလိုပဲ ဒီမနောဒွါရ မှာလဲ ဒီအာဝဇ္ဇန်းက နှစ်သက်စရာကောင်း
 တဲ့ အနေနဲ့ဆင်ခြင်မိရင် သူ့နောက်က နှစ်သက်တဲ့ လောဘဇောတွေ ဖြစ်လာ
 တယ်။ မုန်းစရာ ရွံစရာ ကြောက်စရာ ကောင်းတဲ့အနေနဲ့ ဆင်ခြင်မိရင် မုန်းတဲ့
 ရွံတဲ့ ကြောက်တဲ့ ဒေါသဇောတွေ ဖြစ်လာတယ်။ ယုံမှားဖွယ်အနေနဲ့ ဆင်ခြင်မိရင်
 ယုံမှားတဲ့ မောဟဇောတွေ ဖြစ်လာတယ်။ ကြည်ညိုဖွယ်အနေနဲ့ ဆင်ခြင်မိရင်
 ကြည်ညိုတဲ့ သဒ္ဓါဇောတွေ ဖြစ်လာတယ်။ သနားဖွယ်အနေနဲ့ ဆင်ခြင်မိရင်
 သနားတဲ့ ကုသိုလ်ဇောတွေ ဖြစ်လာတယ်။ ရှိသေဖွယ်အနေနဲ့ ဆင်ခြင်မိရင်

ရိုသေလေးစားတဲ့ ကုသိုလ်စောတွေ ဖြစ်လာတယ်။ ပဉ္စဒွါရမှာ ကုသိုလ် အကုသိုလ်စောတွေ ဖြစ်ပေမယ်လို့ သိပ်မထက်သန်ဘူး၊ အားမကောင်းလှ သေးဘူး၊ ဒါကြောင့် ပဋိသန္ဓေအကျိုးကို မပေးနိုင်ဘူး၊ ပဝတ္တိအကျိုးလောက်သာ ပေးနိုင်တယ်။ ဒါတောင် များသောအားဖြင့် အကျိုးမပေးနိုင်တာကပဲ များတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဒီ မနောဒွါရမှာ ဖြစ်တဲ့စောတွေကမှ ထက်သန်အားကောင်းတာ၊ ပဋိသန္ဓေအကျိုးရော ပဝတ္တိ အကျိုးရော အကုန်လုံးကိုပေးနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် ဒီမနောဒွါရကစောကို အထူးစောင့်ရှောက် ပြုပြင်ဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။ အဲဒီစော ခုနစ်ကြိမ် ဖြစ်ပြီးတော့ တဒါရုံ နှစ်ကြိမ်ဖြစ်တယ်။ အဲဒီနောက်မှာ ဘဝင်ပြန်ကျ သွားတယ်။ အဲဒါကို တိုတိုနဲ့မှတ်ရအောင် “ဆင်ခြင်ပြီးခါ၊ ဇော၊ တဒါ၊ ကြရာ စိတ်ဖြစ်ပုံ”လို့ ဆောင်ပုဒ်တစ်ခု စီထားပါတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ဆင်ခြင်ပြီးခါ၊ ဇော၊ တဒါ၊ ကြရာ စိတ်ဖြစ်ပုံ။

(ဆို ၃-ခေါက်။)

ဒီ မနောဒွါရဝိထိအရာမှာတော့ ရှေ့ဆောင်ပုဒ်က နည်းရှိပြီး ဘဝင် နောင်ဖြစ်တယ်ဆိုတာ သိလောက်လို့ ဘဝင်ဖြစ်နေပုံကို ဒီမှာပြမထားတော့ဘူး၊ ဒါပေမယ့် ရှေ့ဆောင်ပုဒ်က အတိုင်းပဲ အိပ်ပျော်နေသလို ဘဝင်ကျနေရာမှာ ဘဝင်အစဉ်ပြတ်ပြီး ဆင်ခြင်တဲ့ အာဝဇ္ဇန်းစိတ်ဖြစ်တယ်။ ဆင်ခြင်ပြီးတဲ့နောက် ဇောဖြစ်တယ်။ ဇောနောက်မှာ တဒါရုံဖြစ်တယ်။ အဲဒါဟာ စိတ်အမျိုးအားဖြင့်တော့ အာဝဇ္ဇန်းဇော၊ တဒါရုံဆိုတဲ့ ၃-မျိုး၊ စိတ်အကြံ အားဖြင့်တော့ အာဝဇ္ဇန်း (၁)ကြိမ်၊ ဇော (၇)ကြိမ်၊ တဒါရုံ ၂-ကြိမ်၊ ပေါင်းစီစိတ် (၁၀)ကြိမ်ဟာ မနောဒွါရ မှာ ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်ပါပဲ။ အာရုံက သိပ်မထင်ရှားရင်တော့ ဒီမနောဒွါရမှာလဲ တဒါရုံ မကျဘဲ ဇောနောင် ဘဝင်ကျ သွားတာလဲ ရှိတယ်။ အာရုံက အလွန်အားနည်း

ရင်တော့ ဇောတောင် မကျတော့ဘဲ အာဝဇ္ဇန်းမျှသာ ၂-ကြိမ် ၃-ကြိမ်ဖြစ် သွားတာလဲ ရှိသေးတယ်လို့ ဆိုကြပါသေးတယ်။ အဲဒါလဲ ဝိပဿနာ အရာမှာ မသေချာတဲ့ စိတ်ကူးအာရုံကို ရှုမှတ်ရတာနဲ့ ချင့်ချိန်ကြည့်ယင် သဘာဝကျ ပါတယ်။

ဒီမနောဒွါရ ဝိထိစိတ်အစဉ် ၃-မျိုးထဲမှာ သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏ်- အရသင်္ခါရကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ဝိပါက်ဝိညာဏ်ကတော့ တဒါရုံဆိုတဲ့စိတ်ပဲ ပါဝင် ပါတယ်။ အာဝဇ္ဇန်းဆိုတာက ကြိယာစိတ်၊ သင်္ခါရ၏ အကျိုးမဟုတ်ဘူး၊ ဇောဆို တာကလဲ ကုသိုလ် အကုသိုလ် ကြိယာစိတ်တွေ၊ သင်္ခါရ၏ အကျိုးမဟုတ်ဘူး။

ဈာန်ဇောကျတဲ့ ဝိထိ၊ မင်္ဂလိယဇောကျတဲ့ ဝိထိတွေမှာတော့ သင်္ခါရ ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ဝိပါက် ဝိညာဏ် မပါဘူး၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ ဝိထိဖြစ်ပုံကိုတော့ ဒီမှာ မပြောတော့ပါဘူး။

တဒနုတ္တက (နောက်လိုက်) ဝိထိများ

ယခုပြောခဲ့တဲ့ ကြသိဝိထိစိတ်စဉ်ဟာ မြင်ဝိထိနောက် ဘဝင်မှထပြီး မြင်ရတဲ့အာရုံကို ပြန်စဉ်းစား ဆင်ခြင်တာလဲ ရှိတယ်။ ကြားသိဝိထိ နံသိဝိထိ စားသိဝိထိ ထိသိဝိထိတွေနောက် ဘဝင်မှထပြီး ကြားခဲ့ နံခဲ့ စားသိခဲ့ ထိသိခဲ့ ပြီးအာရုံတွေကို ပြန်စဉ်းစားဆင်ခြင်တာလဲ ရှိတယ်။ အဲဒီလိုမြင်ပြီး စသည်ကို ပြန်ဆင်ခြင်တဲ့ ဝိထိကို တဒနုတ္တက မနောဒွါရဝိထိလို့ ခေါ်တယ်။ မြင်သိဝိထိ စသည်ကို လိုက်ပြီးဖြစ်တဲ့စိတ်အစဉ်လို့ပဲ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီ တဒနုတ္တက ဝိထိတိုင်အောင် အဆင်းစသော ပရမတ်ရုပ်ကိုသာ အာရုံပြုသေးတယ်။ မိန်းမ ယောက်ျားအစရှိတဲ့ ပညတ်ကို မရောက်သေးဘူး၊ ဒါကြောင့် အဲဒီအခိုက် အတန်မှာ ရှုမှတ်နိုင်ရင် ပရမတ် သဘောတရားကိုသာ သိတယ်။ ပညတ်မထင်

တော့ဘူး၊ ဝိပဿနာရှုတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အဲဒီ မြင်ပြီးခါစ စသည်မှာ ချက်ချင်းရှုမှတ်နိုင်အောင် ကြိုးစားရတယ်။ အဲဒီ အနီးကပ်ပစ္စုပ္ပန်ကို ရည်ပြီးတော့ ဘုန်းကြီးတို့က ပစ္စုပ္ပန်ကျအောင်ရှုဖို့ ညွှန်ကြားနေပါတယ်။ အဲဒါကို တချို့က “ဘာကြောင့် ပစ္စုပ္ပန်ကျအောင် ရှုရသလဲ၊ ပစ္စုပ္ပန်ကျအောင် ရှုဖို့ မလိုပါဘူး” စသည်ဖြင့် ကဲ့ရဲ့ ပြောဆိုနေကြတယ်။ အဲဒါတွေကတော့ “မသိတဲ့ အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရ ဖြစ်နေကြတာ”လို့ မှတ်ရမှာပဲ။

ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့ တဒနဝတ္ထက မနောဒွါရဝိထိဆိုတဲ့ ကြံသိဝိထိပြီးတော့ မရှုမှတ်နိုင်လို့ရှိရင် အဲဒီမြင်ရတဲ့ အဆင်းစသည်နဲ့စပ်ပြီး ကြံသိဝိထိတစ်ခု ဖြစ်ပြန်တယ်။ အဲဒီအခါမှာ မြင်ရတဲ့အဆင်းစသည်ကို မိန်းမပဲ ယောက်ျားပဲ စသည်ဖြင့် ပုံသဏ္ဌာန် ပညတ်အနေနဲ့ အာရုံပြုတယ်။ အဲဒီ ဝိထိမှာဆိုရင် ထက်သန်အားကောင်းတဲ့ အကုသိုလ်ဇောတွေ ဖြစ်နိုင်ပြီး အဲဒီကနောက်လဲ ဆက်ပြီး ကြံသိဝိထိတစ်ခုဖြစ်ပြန်တယ်။ အဲဒီအခါမှာ အဲဒီ မြင်ရတဲ့ အဆင်းစသည်ကို မိန်းမခေါ်တယ်၊ ယောက်ျားခေါ်တယ် စသည်ဖြင့် အမည်ပညတ်ကို အာရုံပြုတယ်။ အဲဒီဝိထိမှာတော့သာပြီး ထက်သန်တဲ့ အကုသိုလ်ဇောတွေ ဖြစ်နိုင်တာပေါ့။ ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း မြင်ဝိထိစသည် နောင် ကြံသိဝိထိတွေ ၃-ကြိမ် တိုင်တိုင် ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်အတိုင်း ဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်ပြီးမှ ပုံသဏ္ဌာန် ပညတ်၊ အမည်ပညတ်တွေပါ အပြည့်အစုံသိသွားတယ်ဆိုတာကို တိုတိုနဲ့ မှတ်သားရ အောင်လို့ “ထင်ဆဲဆင်းဓာတ်-မြင်လတ်ဦးစွာ၊ မြင်ပြီးတရား၊ စဉ်းစား ပြန်ရာ-သဏ္ဌာန်ခြပ် ပညတ်ပေါ်ကာ၊ မည်နာမ-သိရနောက်ဆုံးမှာ”လို့ ဆောင်ပုဒ် စီထားတယ်။

ဆိုလိုတာကတော့ မျက်စိထဲမှာ ထင်ပေါ်လာဆဲ အဆင်းဆို ရှေးဦးစွာ မြင်သိတယ်။ အဲဒါက မြင်သိဝိထိပဲ။ အဲဒီနောက် မြင်ပြီးအဆင်းကိုပဲ ပြန်ပြီး

ဆင်ခြင်စဉ်းစားတယ်။ တဒနဝတ္ထက မနောဒွါရဝိထိပဲ။ အဲဒီနောက် ဆက်လက် ဆင်ခြင်တဲ့အခါ ပုံပန်းသဏ္ဌာန် အထည်ခြပ် အနက်ပညတ်ပေါ်လာတယ်။ အဲဒီနောက် ဆက်လက်ဆင်ခြင်ပြန်ရင် အဲဒီ အထည်ခြပ်ရဲ့ ဝေါဟာရ အမည် ပညတ်ပေါ်လာတယ်။ ဒါက အထည်ဝတ္ထု ရုပ်မျိုးကိုတွေ့တဲ့အခါ ပေါ်လာတတ် တဲ့အစဉ်ဖြစ်တယ်။ ဒီလို အထည်ဝတ္ထုရုပ်ကို တွေ့တဲ့အခါမှာ အထည်ဝတ္ထု အနက်ပညတ်ကိုသိပြီးမှပဲ သူ့အမည်ကပေါ်လာတယ်။ အမည်ကတော့ စပြီးမပေါ် လာနိုင်ဘူး၊ ဒီနေရာမှာ သာဓကကတော့ မတွေ့မမြင်ဖူးတဲ့ ဝတ္ထုပစ္စည်းပါပဲ။ အဲဒီလို အထူးအဆန်းကို တွေ့ရတဲ့အခါမှာ ထူးဆန်းတဲ့ အထည်ခြပ်လောက်သာ သိရတယ်။ အဲဒါရဲ့ အမည်ကိုတော့ ဘယ်လိုခေါ်ရမှန်း မသိဘူး။ အဲဒါဟာ (၁) မြင်ဝိထိ၊ (၂) မြင်ပြီးကိုစဉ်းစားဝိထိ၊ (၃) အထည်ခြပ်-အနက်ပညတ် ဝိထိဆိုတဲ့ ဒီသုံးဝိထိတွင် ပြီးပြတ်နေတယ်။ အမည်ပညတ်ကိုသိတဲ့ စတုတ္ထဝိထိ မဖြစ်ဘူးဆိုတာ ထင်ရှားစေတဲ့ သာဓကပါပဲ။ ပြောဆိုတဲ့ ဝေါဟာရ စကားသံကို ကြားရတဲ့အခါမှာတော့ ပထမအသံကို ကြားသိတဲ့ ဝိထိဖြစ်တယ်။ ဒုတိယကြား ရတဲ့အသံကို စဉ်းစားတဲ့ ဝိထိဖြစ်တယ်။ တတိယအမည်ဝေါဟာရပညတ်ကို သိတဲ့ဝိထိ ဖြစ်တယ်။ စတုတ္ထ အဲဒီ အမည်ဝေါဟာရနဲ့ဆိုင်တဲ့ အထည်ခြပ် အနက်ပညတ်ကိုသိတဲ့ ဝိထိဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် မကြားဖူးတဲ့ စကားကို ကြားရတဲ့အခါ အမည် ပညတ်တွင်ပဲ ရပ်နေတယ်။ အဲဒီစကားရဲ့အနက်ကိုတော့ မသိရပဲ ရှိနေတယ်။ အဲဒါကို ရည်ပြီးတော့ ရှေးဆရာတွေက “သဒ္ဓ ပဌမစိတ္တေန၊ တိတံ ဒုတိယစေတသာ၊ နာမံ တတိယစိတ္တေန၊ အတ္ထံ စတုတ္ထစေတသာ” လို့ ဆိုထားကြပါ တယ်။ အဲဒါဟာ ဝေါဟာရစကားသံ အတွက်သာဖြစ်ပါတယ်။ ဝေါဟာရ စကားသံမဟုတ်တဲ့ အထည်ခြပ်ကို တွေ့ရာမှာတော့ “ရူပံ ပဌမ စိတ္တေန၊ တိတံ ဒုတိယစေတသာ၊ အတ္ထံ တတိယစိတ္တေန၊ နာမံ စတုတ္ထ

စေတသာ”လို့ ဒီလို ပြင်ပြီးယူမှ သဘာဝကျတယ်ဆိုတာကိုလဲ အထူးမှတ်ထားကြရမယ်။ ဂါထာအနက်ကတော့ ပညာရှိတွေအတွက် လွယ်ပါတယ်။ ကဲဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

ထင်ဆဲ ဆင်းဓာတ်-မြင်လတ်ဦးစွာ၊

မြင်ပြီးတရား-စဉ်းစားပြန်ရာ၊

သဏ္ဌာန်ခြင်-ပညတ်ပေါ်ကာ၊

မည်နာမ-သိရ နောက်ဆုံးမှာ။ (၃-ခေါက်ဆို။)

ပထမ မြင် ဝိထိ၊ ဒုတိယ မြင်ပြီးကို စဉ်းစားဝိထိ ဆိုတဲ့ ဒီ ၂-ဝိထိကတော့ ကာမအာရုံ ဖြစ်တဲ့အတွက် တဒါရုံဆိုတဲ့ ဝိပါက်ဝိညာဏ်ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ အနက်ပညတ် အမည်ပညတ်ကို အာရုံပြုတဲ့ တတိယနဲ့ စတုတ္ထဝိထိတွေမှာတော့ ပညတ်အာရုံဖြစ်တဲ့အတွက် တဒါရုံ မပါဝင်ဘူးလို့လဲ ဆိုကြတယ်။ အဲဒီလိုဆိုယင် အဲဒီ တတိယ စတုတ္ထဝိထိတွေမှာ သင်္ခါရကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ဝိညာဏ်မပါဘူးလို့မှတ်ရမယ်။

သို့ပေမယ့် ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပ-အရ ဝိညာဏ်ကြောင့် နာမ်ရုပ် ဖြစ်တယ်ဆိုရာမှာ ဝိညာဏ်အရ ဝိပါက်ကိုသာ မဟုတ်ဘဲ ကုသိုလ် အကုသိုလ် ကြိယာစိတ်တွေပါယူပြီး အဋ္ဌကထာမှာ ပြထားပါတယ်။ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝက ဝိညာဏ်တွင်တောင် မဟုတ်ဘူး၊ အတိတ်ဘဝက ကံသင်္ခါရနဲ့တကွ ဖြစ်ခဲ့တဲ့ ဝိညာဏ်ကိုလဲယူပြီး ပြထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် စိတ်ဟူသမျှဟာ နာမ်နဲ့ရုပ်၏ အကြောင်း ဝိညာဏ် ဖြစ်တယ်လို့ မှတ်ထားကြရမယ်။

ဒါကြောင့် ဝိညာဏပစ္စယာ၊ စိတ်ဝိညာဏ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ နာမရူပ၊ နာမ်သည် လည်းကောင်း၊ ရုပ်သည်လည်းကောင်း၊ နာမ်ရုပ်

ဝိညာဏ်ကြောင့် နာမ်ရုပ်ဖြစ်ပုံ အကျဉ်းချုပ်

၁၆၁

၂-ပါးလုံးသည်လည်းကောင်း။ သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်၏လို့ ဒီလို အပြည့်အစုံ အနက်ပြန်ရတယ်။

ဆိုလိုတာကတော့ စိတ်ဝိညာဏ်ကြောင့် အရူပ ၄-ဘုံမှာ စေတသိက် နာမ်သက်သက်သာ ဖြစ်တာလဲရှိတယ်။ နာမ်ကို စက်ဆုပ်ပြီး ပွားစေတဲ့ ရူပပဉ္စမ ဈာန်ကုသိုလ် စိတ်ဝိညာဏ်ကြောင့် အသညသတ်ဘုံမှာ ရုပ်ချည်းသက်သက် ဖြစ်နေတာလဲ ရှိတယ်။ အဲဒီ ၅-ဘုံမှ ကြွင်းသော ကာမ ရူပ ၂၆-ဘုံမှာ စိတ်ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း အဲဒီ စိတ်ဝိညာဏ်ကြောင့် တွဲဖက်စေတသိက် နာမ်နဲ့ စိတ္တဇရုပ်စသော တစ်ကိုယ်လုံးရှိ ရုပ်တွေဖြစ်ကြတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ စိတ္တဇရုပ်ကို မဖြစ်စေတတ်သော ဒွေးပဉ္စ ဝိညာဏ်ကြောင့် နာမ်သာ ဖြစ်တယ်။ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ပဝတ္တိအခါ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာစိတ် တွေဖြစ်ခိုက်မှာ ကံသခါရနဲ့ ယှဉ်သော ဝိညာဏ်ကြောင့် ကမ္မဇရုပ်သာ ဖြစ်တယ်လို့ အလွန် နက်နဲစွာ ပြဆိုချက်တွေလဲ ရှိပါသေးတယ်။ အဲဒီလိုဟာတွေကတော့ အဋ္ဌကထာ ဋီကာတွေကို ကျကျနန လေ့လာနိုင်တဲ့ ပညာရှိတွေနဲ့သာ သင့်လျော်ပါတယ်။ ဒီ ဟောစဉ်တရားထဲမှာတော့ အကြောင်းအကျိုး ဆက်သွယ်ပြီး ဖြစ်နေပုံကို သဘောပေါက်ရုံလောက်သာ ပြောသွားရမှာပဲ။

ဝိညာဏ်ကြောင့် နာမ်ရုပ်ဖြစ်ပုံ အကျဉ်းချုပ်

လူ့ဘဝမှာ ပဋိသန္ဓေစိတ် ဝိညာဏ်ကြောင့် အဲဒီ စိတ်ရဲ့ တွဲဖက်ခံ စားမှု=ဝေဒနာ၊ မှတ်သားမှု=သညာ၊ အာရုံကိုတွေ့မှု=ဖဿ၊ စေ့ဆော်မှု=စေတနာ၊ နှလုံးသွင်းမှု=မနသိကာရအစရှိသော နာမ်တရားလည်းဖြစ်သည်။ ရှေးက ပြောခဲ့တဲ့ကလာပ် ၃-ခု ရုပ်ပေါင်း ၃၀-လည်း ဖြစ်သည်။ အဲဒီ ပဋိသန္ဓေ စိတ်၏ အခြားမဲ့ဘဝင်စိတ်မှစ၍ ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်းသော စိတ်ဝိညာဏ်ကြောင့်

တွဲဖက် စေတသိက် နာမ်တရားလဲ ဖြစ်သည်။ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ စိတ္တဇရုပ်လဲ ဖြစ်သည်။ ကမ္မဇ ဥတုဇ အာဟာရဇ ရုပ်များလဲ ဖြစ်လျက် တည်မြဲတည်သည်။

ယခုဖော်ပြခဲ့တဲ့စကားထဲမှာ စိတ်ကြောင့် တွဲဖက်စေတသိက် တွေဖြစ်တယ်ဆိုတာကတော့ ထင်ရှားပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ စိတ်ဖြစ်ပေါ်လာရင် အကောင်းအဆိုး တစ်မျိုးမျိုးကို ခံစားမှုလဲ ဖြစ်တာပဲ။ မှတ်သားမှုလဲ ဖြစ်တာပဲ။ အာရုံကိုလဲ ထင်ရှားတွေ့သွားတာပဲ။ စေ့ဆော် တိုက်တွန်းမှုလဲပါတာပဲ နှလုံးသွင်းမှုလဲ ရှိတာပဲ။ ဒီပြင် လိုချင်မှု=လောဘ၊ စိတ်ဆိုးမှု=ဒေါသ၊ ကြည်ညိုမှု=သဒ္ဓါစသည်တို့လဲ စိတ်နဲ့ တစ်ပါတည်း ဖြစ်ကြတာချည်းပဲ။ ပြီးတော့ စိတ္တဇရုပ်ဖြစ်တယ်ဆိုတာလဲ ထင်ရှားပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ လက်ခြေကို ကွေးချင်တဲ့ စိတ်ဖြစ်ရင် ကွေးတယ်။ ဆန့်ချင်တဲ့စိတ်ဖြစ်ရရင် ဆန့်တယ်။ ထိုင်ချင်ရင် ထိုင်တယ်။ ရပ်ချင်ရင် ရပ်တယ်။ သွားချင်ရင် သွားတယ်။ လျောင်းချင်ရင် လျောင်းတယ်။ လှုပ်ချင်ရင် လှုပ်တယ်။ ပြူးချင်ရင် ပြူးတယ်။ မဲ့ချင်ရင် မဲ့တယ်။ ပြောချင်ရင် ပြောတယ် စသည်ဖြင့် စိတ်ကြောင့် ဖြစ်နေတာတွေဟာ အလွန်ပဲ ထင်ရှားပါတယ်။ ဒီလို စိတ်ကြောင့် စိတ္တဇရုပ်ဖြစ်တာကို ဒီဋ္ဌမြင်ရတဲ့အတွက် ပဋိသန္ဓေဆဏက ပဋိသန္ဓေစိတ်ကြောင့် ကလာပ် ၃-ခုရုပ်ပေါင်း ၃၀ ဖြစ်ခဲ့တာကိုလဲ မှန်းဆပြီး သိရမယ်လို့ အဋ္ဌကထာမှာ ဆိုထားပါတယ်။

စိတ္တဇနေ ဟိ ရူပေန၊ ဣဓ ဒိဋ္ဌေန သိဇ္ဈတိ။

အဒိဋ္ဌဿာပိ ရူပဿ၊ ဝိညာဏံ ပစ္စယော ဣတိ-တဲ့။

ဣဒိဋ္ဌေန-ယခုမျက်မှောက်၌ ထင်ရှားတွေ့ရသော။ စိတ္တဇနေ-ကွေးလိုခြင်း၊ ဆန့်လိုခြင်းစသော စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော။ ရူပေန-ကွေးခြင်း

ဆန်ခြင်းအစရှိသော ရုပ်ဖြင့်။ ဝါ-ကွေးခြင်း ဆန်ခြင်းအစရှိသော ရုပ်ကို အကြောင်းပြု၍။ အဒိဋ္ဌဿာပိ-မမြင်အပ် မမြင်နိုင်သည်လည်းဖြစ်သော။ ရူပဿ-ပဋိသန္ဓေရုပ်အား။ ဝိညာဏ်-ပဋိသန္ဓေစိတ်သည်။ ပစ္စယော ဣတိ-ကျေးဇူးပြုတတ် ဖြစ်စေတတ်သော အကြောင်းဖြစ်သည်ဟူ၍။ ဝါ-အကြောင်းဖြစ် သည်ဟူသော အနက်သည်။ သိဇ္ဈတိ-ပြီးစီးပါတယ်-တဲ့။

ပဋိသန္ဓေခဏက ပဋိသန္ဓေစိတ်နဲ့ ရုပ်ဖြစ်ပုံကို ကိုယ့်ဟာကိုယ်လဲ မမြင်နိုင်ဘူး၊ တစ်ကွက်ကို အပုံပေါင်း တစ်ထောင်ပုံပြီး တစ်ပုံခန့်မျှတောင် ကြာမည် မဟုတ်တဲ့ အလွန်မြန်တဲ့ ခဏကလေးအတွင်းမှာ ဖြစ်ပေါ်သွားတဲ့ စိတ်နဲ့ရုပ်ကို သူတစ်ပါးကလဲ မမြင်နိုင်ဘူး၊ စုတိနဲ့ ပဋိသန္ဓေကိုမြင်တယ်ဆိုတဲ့ ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်နဲ့လဲ စုတိစိတ်ပျက်ဆဲ၊ ပဋိသန္ဓေစိတ်ဖြစ်ဆဲကိုတော့ မမြင်နိုင်ဘူး၊ စုတေခါနီးကာလနဲ့ ဘဝသစ်မှာ ဖြစ်ပြီးခါစဆိုတဲ့ အနီးအပါးကိုသာ မြင်နိုင်တယ်၊ ဒီ စုတိစိတ်နဲ့ ပဋိသန္ဓေစိတ်ကို တညီတညွတ်မတ်မတ် သိမြင်နိုင်တာကတော့ သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ အရာသာ ဖြစ်တယ်၊ ဒါကြောင့် ပဋိသန္ဓေစိတ်ကြောင့် ရုပ်ဖြစ်ပုံကိုတော့ မမြင်နိုင်ဘူး၊ ဒါပေမဲ့ ပဝတ္တိကာလမှာ စိတ်ကြောင့် ကွေးခြင်း ဆန်ခြင်းစသော စိတ္တဇရုပ်ဖြစ်ပုံကို မြင်ရတဲ့အတွက် ပဋိသန္ဓေခဏက ရုပ်ဟာလဲ ပဋိသန္ဓေစိတ်ကြောင့်ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ပြီးစီးပါတယ် ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်တဲ့။

နောက်ပြီးတော့ ယခုမျက်မှောက် ပဝတ္တိကာလမှာ ကံကြောင့် ဖြစ်တဲ့ ကမ္မဇရုပ်၊ ဥတုကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ဥတုဇရုပ်၊ အာဟာရကြောင့်ဖြစ်တဲ့ အာဟာရ ဇရုပ်ဆိုတာတွေဟာလဲ သူ့အကြောင်းကြောင့် သူဖြစ်တာတွေပါပဲ၊ စိတ် ကြောင့် ဖြစ်တာ မဟုတ်ပါဘူး၊ ဒါပေမဲ့ စိတ်မရှိရင် အသက်ရှင်နေတဲ့ ရုပ်အစဉ် အနေအား ဖြင့် မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ ဒီနေရာမှာ ထင်ရှားတဲ့သာဓကကတော့ သူသေကောင်မှာ ဥတုဇရုပ်တွေ ဖြစ်နေပေမယ့်လို့ အရှင်ရုပ်မျိုး မဟုတ်တာဟာ သာဓကပါပဲ၊

ဒါကြောင့် အဲဒီကမ္မဇ ဥတုဇ အာဟာရဇရုပ်တွေဟာလဲ စိတ်အကူအညီရှိနေတဲ့အတွက် အဆက်မပြတ် ဖြစ်လဲ ဖြစ်နေနိုင်တယ်။ တည်လဲတည်နေနိုင်တယ်။ အဲဒီလို အဆက်မပြတ်ဖြစ်တည်နိုင်ခြင်း၏ အကြောင်း ဖြစ်တဲ့အတွက် စိတ်ဝိညာဏ်ကြောင့် ကမ္မဇ ဥတုဇ အာဟာရဇရုပ်တွေလဲ ဖြစ်တယ်လို့ပဲ ဆိုရပါတယ်။ အတိုချုပ်အားဖြင့်တော့ တစ်ကိုယ်လုံးက ရုပ်တွေ အဆက်မပြတ် ဖြစ်ပြီး တည်မြဲတည်နေတာဟာ စိတ်ရှိနေလို့ပါ။ စုတိစိတ်ဖြစ်ပြီး စိတ်အစဉ်ပြတ်သွားသည်နှင့် တပြိုင်နက် စေတသိက် နာမ်တွေလဲ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး၊ အရှင်ရုပ်မျိုးတွေလည်း မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး၊ ဒါကြောင့် ဝိညာဏ ပစ္စယာ နာမရူပ-စိတ်ဝိညာဏ်ကြောင့် နာမ်ရုပ်ဖြစ်သည်လို့ ဟောထားပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဆောင်ပုဒ်မှာ “ဝိညာဏ်တွယ်စပ်၊ နာမ်ရုပ်ကပ်လျက်” လို့ဆိုထားပါတယ်။ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံဆိုတဲ့ သင်္ခါရကြောင့် ဘဝသစ်မှာ ပဋိသန္ဓေမှစပြီး စိတ်ဝိညာဏ်တွေ အဆက်မပြတ် ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီစိတ်ဝိညာဏ်ဖြစ်ရင် စိတ်တိုင်းစိတ်တိုင်းနဲ့ ပူးတွဲပြီး ထိုက်သည်အားလျော်စွာ နာမ်နဲ့ရုပ်လဲ မပြတ်ဖြစ်နေတယ်။ စိတ်ဝိညာဏ်က တစ်နာရီကြာအောင် ဖြစ်နေရင် နာမ်နဲ့ ရုပ်ကလဲ တစ်နာရီကြာအောင် ဖြစ်နေတယ်။ လောကဝေါဟာရအားဖြင့်လဲ တနာရီအသက်ရှင်နေတယ်လို့ ပြောရတယ်။ စိတ်ဝိညာဏ်က တစ်ရက် တစ်လ တနှစ်ကြာအောင်ဖြစ်နေရင် နာမ်နဲ့ရုပ်ကလဲ တစ်နှစ်ပတ်လုံး မပြတ်ဖြစ်နေတာပဲ။ စိတ်ဝိညာဏ်က ၁၀-နှစ်၊ အနှစ် ၂၀၊ ၃၀၊ ၄၀၊ ၅၀-ကြာအောင် ဖြစ်နေရင် နာမ်နဲ့ရုပ်ကလည်း အနှစ် ၅၀-ပတ်လုံး မပြတ်ဖြစ်နေတာပဲ။ လောကဝေါဟာရအားဖြင့်လဲ အနှစ် ၅၀ အသက်ရှင်နေတယ်လို့ ပြောရတယ်။ စိတ်ဝိညာဏ်က အနှစ် ၈၀ ‘အနှစ် တစ်ရာ တစ်ထောင် တစ်သောင်း စသည်ကြာအောင်ဖြစ်နေရင် နာမ်နဲ့ရုပ်ကလည်း အနှစ် ၈၀၊ တစ်ရာ တစ်ထောင်

တစ်သောင်း စသည်ပတ်လုံး မပြတ်ဖြစ်နေတာပဲ။ လောကဝေါဟာရအားဖြင့်လဲ အနှစ် ၈၀, တစ်ရာ တစ်ထောင် တစ်သောင်း အသက်ရှင်နေတယ် စသည်ဖြင့် ပြောရပါတယ်။ အမှန်အားဖြင့်တော့ စိတ်ဝိညာဏ်ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း နာမ်နဲ့ရှုပ်တွေ ပူးတွဲပြီး အဆင့်ဆင့် အဆက်မပြတ် ဖြစ်နေတဲ့ အကြောင်းအကျိုး အဆက်ဆက် မျှပဲ ရှိတယ်ဆိုတာ သိနားလည်ဖို့ သဘောပေါက်ဖို့ပါပဲ။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဆိုတာ အလွန်လဲနက်နဲပါတယ်။ နက်နဲယောင်လည်း ထင်ပါတယ်။ ဒီလို နက်နဲတဲ့အတွက် ဒီပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားကို မသိနိုင်လို့ သတ္တဝါတွေဟာ သံသရာထဲမှာ တဝဲလည်လည်နဲ့ အတိဒုက္ခရောက်နေကြရ တယ်ဆိုတာကို မြတ်စွာဘုရားက အရှင်အာနန္ဒာအား ဟောကြားတော်မူပါ တယ်။ အဲဒီတရားကိုလည်း နောက်ရက်များကျမှ ဟောရဦးမယ်။ ဒီကနေတော့ အချိန်က လွန်နေပါပြီ။ ဒါကြောင့် ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြဦးဖို့။

အမှန်မသွား၊ အမှားမြင်ကာ၊ အဝိဇ္ဇာကြောင့်။ပ။
လုံးဝဆင်းရဲစုသာတည်း။

အမှန်မသွား-အမှားသိမြင်၊
အဝိဇ္ဇာဖုံး-ကောင်းလုံး မှတ်ထင်၊
စိတ်-ကိုယ်-နှုတ်မှု၊ ကြ-ပြု-ပြောလျှင်၊
ဝိညာဏ်စပ်-နောက်ထပ် သန္တေရှင်။
ဝိညာဏ်မျိုးစေ့-စ၍ဖြစ်လျှင်၊
နာမ်နှင့်ရှုပ်လဲ-ပူးတွဲပါဝင်၊
အာယတန-ဗဿ ပေါ်ထင်၊
ကောင်းဆိုးများ-ခံစား မိမိုးပင်။

ဤပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားဒေသနာတော်ကို ရှိသေ့စွာနာယူမှတ်သားကြ
ရသော ဓမ္မဿဝနကုသိုလ်ကံ စေတနာတို့၏ အစွမ်းအာနုဘော်ကြောင့် ကိုယ်၏
ချမ်းသာခြင်း စိတ်၏ချမ်းသာခြင်းနှင့် ပြည့်စုံကြ၍ အကြောင်းအကျိုး ဆက်စပ်
လျက် မပြတ်ဖြစ်နေသော ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို အမှန်အတိုင်းသိအောင် ရှုမှတ်
ပွားများ အားထုတ်နိုင်ကြ၍ ဝိပဿနာဉာဏ်အစဉ် မဂ်ဉာဏ်အစဉ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်
ချမ်းသာ တရားတော်မြတ်ကို လျင်မြန်စွာ ဆိုက်ရောက်၍ မျက်မှောက်ပြု နိုင်ကြ
ပါစေ။

သာဓု သာဓု သာဓု။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်ကြီး ဒုတိယပိုင်း ပြီး၏။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်ကြီး

၁၃၂၄-ခု၊ ဝါဆိုလဆန်း ၈-ရက်နေ့၊ ဟောသည်။

တတိယပိုင်း

တရားအနှစ်သက်

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားကို လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်သီတင်းက ဟောလာခဲ့တာ ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပံ-အထိ ရောက်လာခဲ့ပြီ။ အဲဒီ ဟောပြီးတရားတွေကို မကြားဖူးတဲ့သူတွေလဲ ဆက်စပ်ပြီး မှတ်သားနိုင်အောင် ကြားဖူးတဲ့ သူတွေလဲ ပိုပြီး ရှင်းသွားအောင် နည်းနည်း ထပ်ပြောလိုက်ကြဦးစို့။

အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ-သစ္စာ ၄-ပါး အမှန်တရားကို မသိလို့ အလွဲအမှားတွေကို အဟုတ်ထင်နေလို့ ချမ်းသာရန်အားထုတ်မှု သင်္ခါရတွေ ဖြစ်ကြသည်တဲ့။ ယခုလူတွေမြင်ရ ကြားရ တွေ့ရ သိရ ခံစားရတာတွေဟာ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေလို့ ဒုက္ခသစ္စာခေါ်တဲ့ ဆင်းရဲတရားတွေချည်းပဲ။ ဒါပေမဲ့ တို့လူတွေက ဘယ်နှယ်ထင်နေကြသလဲဆိုတော့ ကိုယ်မြင်ချင်တာ ကလေးတွေ ကို မြင်ရတော့ ကောင်းတယ်-ချမ်းသာတယ်လို့ ထင်ကြတယ်။ မထင်ကြဘူး လား၊ ပြီးတော့ ကိုယ်ကြားချင်တာကလေးတွေကို ကြားရ၊ ကိုယ်နံ့ချင်တာ ကလေးတွေကို နံရ၊ ကိုယ် စားချင်တာကလေးတွေကို စားရ၊ ကိုယ် တွေ့ထိချင် တာကလေးတွေကို တွေ့ထိရ၊ ကိုယ်အလိုရှိတာ ကလေးတွေကို စိတ်ကူး ကြံစည်ရ ခံစားရတယ်ဆိုတော့လဲ ကောင်းတယ် ချမ်းသာတယ်လို့ပဲ ထင်ကြ တယ်။ အဲဒါဟာ ဒုက္ခသစ္စာကို အမှန်အတိုင်းမသိပဲ အလွဲကိုသိနေတဲ့ အဝိဇ္ဇာပဲ။

အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရဖြစ်ပုံ

အဲဒီလို အမှန်မသိဘဲ အလွဲသိနေတဲ့အတွက် ယခု လောလောဆယ် ကောင်းစား ချမ်းသာအောင်၊ နောင် ဘဝတွေမှာ ကောင်းစား ချမ်းသာ ရအောင် ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် စိတ်နဲ့လဲ ကြံစည်ကြတယ်။ နှုတ်နဲ့လဲ ပြောဆိုကြတယ်။ ကိုယ်နဲ့လဲ ပြုလုပ်ကြတယ်။ အဲဒါတွေဟာ အဝိဇ္ဇာ ကြောင့်ဖြစ် တဲ့ အားထုတ်မှု သင်္ခါရတွေပဲ။ ဒါကြောင့် “အမှန်မသွား၊ အမှား မြင်ကာ၊ အဝိဇ္ဇာကြောင့်၊ ချမ်းသာလိမ့်နိုး၊ ရည်မျှော်ကိုးလျက်၊ သုံးမျိုးမှုကံ၊ ပြုစီမံ၍” လို့ ဆောင်ပုဒ်က ဆိုထားပါတယ်။

သင်္ခါရကြောင့် ဝိညာဏ်ဖြစ်ပုံ

အဲဒီလို ကြံစည်ပြောဆို ပြုလုပ်ကြရာမှာ သူတစ်ပါးအား အကျိုးမဲ့ ဖြစ်အောင် ကြံစည်ပြောဆို ပြုလုပ်တာက အပုညာဘိသင်္ခါရခေါ်တဲ့ အကုသိုလ် ကံပဲ။ အဲဒီအကုသိုလ်ကံက အပါယ် ၄-ဘုံမှာ ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်ကို ဖြစ်စေတတ် တယ်။ သူတစ်ပါးအား အကျိုးမီးပွားဖြစ်အောင် မိမိ၏စိတ် သန့်ရှင်း စင်ကြယ်အောင် ကြံစည် ပြောဆို ပြုလုပ်တာကတော့ ပုညာဘိသင်္ခါရနဲ့ အာနေဇ္ဈာဘိသင်္ခါရ- လို့ခေါ်တဲ့ ကုသိုလ်ကံတွေပဲ။ ဒီ ကုသိုလ်ကံတွေက လူ့ဘုံ နတ်ဘုံ ဗြဟ္မာ့ဘုံတွေ မှာ ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်ကို ဖြစ်စေတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏ်- အားထုတ်မှု သင်္ခါရကြောင့် ဘဝသစ် ဝိညာဏ်ဖြစ်သည်လို့ ဟောတော်မူပါတယ်။ အဲဒီ ဘဝသစ်ဝိညာဏ်ဟာ ပဋိသန္ဓေ ခဏကစပြီး နောက်ဆုံးသေသည် စုတိခဏတိုင်အောင် တစ်စိတ်ပြီး တစ်စိတ် ဆက်ကာ ဆက်ကာ မပြတ် ဖြစ်သွား ပါတယ်။ အဲဒါဟာ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံ ဆိုတဲ့ သင်္ခါရက အကျိုးပေး တာပါပဲ။

အဲဒီလို စိတ်ဝိညာဏ်တွေ မပြတ်ဖြစ်နေရာမှာ ကောင်းတာကို မြင်ရင် ပုညာဘိသဒ္ဓါရကြောင့် ဖြစ်တာပဲ။ ကုသလဝိပါက်စက္ခုဝိညာဏ်လို့ ခေါ်တယ်။ ကုသိုလ်၏ အကျိုးဖြစ်တဲ့ မြင်သိမှုလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ထို့အတူ ကောင်းတာကို ကြားရရင်လဲ ကုသိုလ်၏ အကျိုးဖြစ်တဲ့ ကြားသိမှု သောတ ဝိညာဏ်ပဲ။ ကောင်းတာကို နှိမ့်ရှုရရင်လဲ ကုသိုလ်၏ အကျိုးဖြစ်တဲ့ နှိမ့်မှု ယာနဝိညာဏ်ပဲ။ ကောင်းတာကို စားရရင်လဲ ကုသိုလ်၏ အကျိုးဖြစ်တဲ့ အရသာသိမှု ဖိဝိညာဏ် ပဲ။ ကောင်းတာကို တွေ့ထိရရင်လဲ ကုသိုလ်၏ အကျိုးဖြစ်တဲ့ ထိသိမှု ကာယ ဝိညာဏ်ပဲ။ အကောင်းတွေကို ကြသိရရင်လဲ ကုသိုလ်၏ အကျိုးဖြစ်တဲ့ ကြသိမှု (တဒါရုံ)ဝိညာဏ်ပဲ။ အဲဒါတွေက ပုညာဘိသဒ္ဓါရခေါ်တဲ့ ကုသိုလ်ကံကြောင့်ဖြစ်တဲ့ စိတ်ဝိညာဏ် ၆-မျိုးတဲ့။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို အကောင်းတွေကို မြင်ရ ကြားရ တွေ့ရ သိရ ခံစားရတာတွေကို ပုညာဘိသဒ္ဓါရခေါ်တဲ့ ကုသိုလ်ကံကြောင့် ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ အကျိုးဝိပါက်တွေလို့ မှတ်ရမယ်။ ရှေးဘဝက ပြုခဲ့အားထုတ်ခဲ့တဲ့ ကုသိုလ် သဒ္ဓါရက အကြောင်း၊ ယခုဘဝမှာ ကောင်းတဲ့ အာရုံတွေကို တွေ့သိ ခံစားရတာက အကျိုး ဝိပါက်ဝိညာဏ်။ ဒီလိုအကြောင်းနဲ့ အကျိုးမျှသာ ရှိတယ်။ ပြုတတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါရယ်လို့လဲ မရှိဘူး၊ ခံစားတတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါရယ် လို့လဲ မရှိဘူး၊ အကြောင်းနဲ့အကျိုး အဆက်ဆက်မျှသာ ရှိတယ်လို့ ဒီလိုလဲ မှတ်ထားကြရမယ်။

နောက်ပြီးတော့ မကောင်းတာကို မြင်ရင် အပုညာဘိ သဒ္ဓါရ ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ စိတ် ဝိညာဏ်ပဲ။ အကုသလဝိပါက် စက္ခုဝိညာဏ်လို့ ခေါ် တယ်။ အကုသိုလ်၏ အကျိုးဖြစ်တဲ့ မြင်သိမှုလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ထို့အတူ မကောင်းတာကို ကြားရရင်လဲ အကုသိုလ်၏ အကျိုးဖြစ်တဲ့ ကြားသိမှု သောတဝိညာဏ်ပဲ။ မကောင်းတာကို နှိမ့်ရှုရရင်လဲ အကုသိုလ်၏ အကျိုး

ဖြစ်တဲ့ နံသိမှု ယာနဝိညာဏ်ပဲ။ မကောင်းတာကို စားရရင်လဲ အကုသိုလ်၏ အကျိုးဖြစ်တဲ့ အရသာသိမှု ဖိဝါဝိညာဏ်ပဲ။ မကောင်းတာကို တွေ့ထိရရင်လဲ အကုသိုလ်၏ အကျိုးဖြစ်တဲ့ ထိသိမှု ကာယဝိညာဏ်ပဲ။ မကောင်းတာတွေတို့ ကြံသိရယင်လဲ အကုသိုလ်၏ အကျိုးဖြစ်တဲ့ ကြံသိမှု (တဒါရုံ) ဝိညာဏ်ပဲ။ အဲဒါတွေကတော့ အပုညာဘိသင်္ခါရခေါ်တဲ့ အကုသိုလ်ကံကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ဆိုးကျိုး စိတ်ဝိညာဏ် ၆-မျိုးတဲ့။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို မကောင်းတဲ့ အာရုံဆိုးတွေကို မြင်ရ ကြားရ တွေ့ရ သိရ ခံစားရတာတွေကို အပုညာဘိသင်္ခါရ ခေါ်တဲ့ အကုသိုလ်ကံကြောင့် ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ အကျိုးဝိပါက်စိတ်တွေလို့ မှတ်ရမယ်။

ရှေးဘဝက ပြုခဲ့ အားထုတ်ခဲ့တဲ့ အကုသိုလ်ကံ သင်္ခါရက အကြောင်း၊ ယခုဘဝမှာ မကောင်းတဲ့ အာရုံဆိုးတွေကို တွေ့သိ ခံစားနေရတာက အကျိုး ဝိပါက်ဝိညာဏ်။ ဒီလို အကြောင်းနဲ့အကျိုးမျှသာရှိတယ်။ ပြုတတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါရယ်လို့လဲမရှိဘူး၊ ခံစားတတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါရယ်လို့လဲ မရှိဘူး၊ အကြောင်းနဲ့အကျိုး အဆက်ဆက်မျှသာ ရှိတယ်လို့ ဒီလိုလဲ မှတ်ထားကြရမယ်။

ဒီတော့ ယခုဘဝမှာ အာရုံအကောင်း အဆိုးတွေကို မြင်ရကြားရ တွေ့ရကြံသိရတာတွေဟူသမျှဟာ ရှေးဘဝကပြုခဲ့ အားထုတ်ခဲ့တဲ့ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံ သင်္ခါရကြောင့်ဖြစ်နေတဲ့ အကျိုးဝိပါက် စိတ်ဝိညာဏ်မျှပဲဆိုတာ ထင်ရှားနေပါပြီ။ အဲဒါကို ရည်ပြီးတော့ “အမှန်မသွား၊ အမှားမြင်ကာ၊ အဝိဇ္ဇာ ကြောင့်၊ ချမ်းသာလိမ့်နိုး၊ ရည်မျှော်ကိုးလျက်၊ သုံးမျိုးမှုကံ၊ ပြုစီမံ၍၊ ဝိညာဏ် တွယ်စပ်”လို့ ဆောင်ပုဒ်က ဆိုထားပါတယ်။ ပုညာဘိသင်္ခါရ အပုညာဘိသင်္ခါရ အာနေဇ္ဈာဘိ သင်္ခါရ-ဆိုတဲ့ အမှုကံ ၃-မျိုး၊ တစ်နည်းအားဖြင့် ကာယသင်္ခါရ ဝစီသင်္ခါရ စိတ္တသင်္ခါရ-ဆိုတဲ့ အမှုကံ ၃-မျိုးကို ပြုလုပ်အားထုတ်ခဲ့လို့ ယခုဘဝမှာ ပဋိသန္ဓေဓဿမှ စပြီး အာရုံ အကောင်းအဆိုးတွေကို တွေ့သိ

ခံစားတဲ့ စိတ်ဝိညာဏ်တွေ မပြတ်ဖြစ်နေရ တယ်ဆိုတာကို ဝိညာဏ်တွယ်စပ်လို့ တိုတိုကလေးနဲ့ ပြထားပါတယ်။ ရှစ်လုံးဖွဲ့ ဆောင်းပုဒ်မှာလဲ-

အမှန်မသွား-အမှားသိမြင်၊

အဝိဇ္ဇာဖုံး-ကောင်းလုံး မှတ်ထင်၊

စိတ် ကိုယ် နှုတ်မှု၊ ကြံပြု ပြောလျှင်၊

ဝိညာဏ်စပ်-နောက်ထပ် သန္တေရှင်-

လို့ ဆိုထားပါတယ်။ အဲဒါလဲ အနက်အဓိပ္ပာယ် ထင်ရှားပေါ်နေပါပြီ။

ဝိညာဏ်ကြောင့် ရုပ်နာမ်ဖြစ်ပုံ

စိတ်ဝိညာဏ်တွေ မပြတ်ဖြစ်နေတော့ နာမ်နဲ့ ရုပ်လဲ စိတ်ဝိညာဏ် နဲ့အတူ ပူးတွဲပါဝင်ပြီး မပြတ်ဖြစ်နေတယ်။ ဖြစ်ပုံအကျယ်ကိုတော့ ပြီးခဲ့တဲ့ သီတင်းနေ့က ဟောခဲ့ပါပြီ။ အတိုချုပ် ထပ်ပြောရရင်တော့ ပဋိသန္ဓေ ခဏက တည်းက စပြီး ဝေဒနာ သညာ ဖဿ အစရှိသော စိတ်ရဲ့တွဲဖက် နာမ်တရား တွေဟာ စိတ်တိုင်း စိတ်တိုင်းနဲ့ တပါတည်း ပူးတွဲပြီး ဖြစ်နေကြတယ်။ ယခု စဉ်းစားကြည့်ပါ။ မြင်တယ်ဆိုရင် မြင်ရတဲ့ အာရုံကို ကောင်းတဲ့အနေ မကောင်း တဲ့ အနေဖြင့် ခံစားမှုလဲ ပါဝင်နေတယ်။ အဲဒါဟာ ဝေဒနာပဲ။ မြင်ရတဲ့အာရုံကို မှတ်သားတဲ့သဘောလဲ ပါဝင်နေတာပဲ။ ဒါကြောင့် မြင်ဖူးတဲ့ အာရုံကို မှတ်မိနေ ကြတာ။ အဲဒီ မှတ်သားမှုဟာ သညာပဲ။ မြင်ရတဲ့ အာရုံကို အထင်အရှားလဲ တွေ့သွားတာပဲ။ မတွေ့ရင် မြင်ကို မမြင်နိုင်ဘူး။ တွေ့လို့သာ မြင်နိုင်တာ။ အဲဒီ တွေ့တာဟာ ဖဿပဲ။ ပြီးတော့ မြင်အောင် နှလုံးသွင်းမှု ကြောင့်ကြစိုက်မှုလဲ ရှိလို့မြင်နိုင်တာ အဲဒီမှာ နှလုံးသွင်းတာက မနသိကာရပဲ။ ကြောင့်ကြစိုက်တာက

စေတနာပဲ၊ ဒီပြင်လဲ ဖိစိတနဲ့ ကေဂ္ဂတာ ဆိုတာတွေလဲ ရှိပါသေးတယ်။ ယခု ပြောခဲ့တဲ့ ဝေဒနာ သညာ ဖဿ စေတနာ မနုဿိကာရ အစရှိတဲ့ ဒီနာမ်တရား တွေဟာ မြင်သိစိတ်ဖြစ်တိုင်း တပါတည်း အတူပူးတွဲ ပါဝင်နေပါတယ်။ ခွဲထုတ်လို့တောင် မဖြစ်ဘူး၊ ဒါကြောင့် “ဝိညာဏ်တွယ်စပ်၊ နာမ်ရှုပ်ကပ် လျက်” လို့ ဆောင်ပုဒ်မှာ ဆိုထား ပါတယ်။ ရှစ်လုံးဖွဲ့ ဆောင်ပုဒ်ထဲမှာတော့ “ဝိညာဏ်မျိုးစေ့-စ၍ဖြစ်လျှင်၊ နာမ်နှင့်ရှုပ်လဲ-ပူးတွဲပါဝင်” လို့တောင် ပေါ်ပေါ် လွင်လွင်ကြီး ပြဆိုထားပါတယ်။ ယခု ပြောခဲ့တာဟာ မြင်သိစိတ် ဖြစ်ခိုက်မှာ နာမ်တရားတွေ ပူးတွဲပါဝင်ပုံ ဖြစ်တယ်။ ထို့အတူ ကြားသိစိတ် နံသိစိတ် အရသာသိစိတ် ထိသိစိတ် ကြံသိစိတ်တွေ ဖြစ်ခိုက်မှာလဲ ဝေဒနာ အစရှိတဲ့ ဒီ စေတသိက် နာမ်တရားတွေဟာ ပူးတွဲပါဝင်ပြီး တပါတည်း ဖြစ်ကြတာချည်းပဲ။ ကြံသိစိတ် ဖြစ်ခိုက်မှာ ဆိုရင်တော့ ဝိတက် ဝိစာရ ဝိတိ အစရှိတဲ့ ဒီပြင်စေတသိက် နာမ်တရားတွေတောင် ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ပါဝင်ကြပါသေးတယ်။

ရှုပ်တရားလဲ ပါဝင်ပုံ

ရှုပ်တရားကလဲ ပဋိသန္ဓေခဏက စပြီး စိတ်ရဲ့ခဏတိုင်း ခဏတိုင်း မှာ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ပါဝင်ပြီး ဖြစ်လာတယ်။ ဖြစ်ပုံကတော့ သင်္ခါရ- ဆိုတဲ့ ကံကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ကမ္မဇရုပ်တွေက ပဋိသန္ဓေစိတ်ရဲ့ ဥပါဒ်ခဏကစပြီး စိတ်ရဲ့ခဏတိုင်း ခဏတိုင်း ဖြစ်လာခဲ့တယ်။ ဥတုဇရုပ်တွေက ပဋိသန္ဓေစိတ်ရဲ့ ဌာသကစပြီး ခဏတိုင်း ခဏတိုင်း ဖြစ်လာခဲ့တယ်။ စိတ္တဇရုပ်တွေက ပဋိသန္ဓေ စိတ်ရဲ့ အခြားမဲ့ ပထမဘဝင်စိတ်ရဲ့ ဥပါဒ်ခဏကစပြီး စိတ်ရဲ့ ဥပါဒ်ခဏတိုင်း (အများအားဖြင့်) ဖြစ်လာခဲ့တယ်။ ဒီနေရာမှာ အများအားဖြင့်လို့ ခြွင်းချက်ထားပြီး ပြောရတာကတော့ ရှုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်တဲ့စိတ် အနည်းငယ်အတွက် ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီ စိတ်အနည်းငယ်ဆိုတာက ဇွေပွေဝိညာဏ် ခေါ်တဲ့ စိတ်ငါးမျိုးပါပဲ။ အဲဒါတွေက မြင်သိရုံမျှ ကြားသိရုံမျှ နံသိရုံမျှ အရသာ သိရုံမျှ ထိသိရုံမျှသာ အစွမ်းသတ္တိရှိတဲ့ စက္ခုဝိညာဏ်အစရှိတဲ့ စိတ်ငါးမျိုးပါပဲ။ အဲဒီ စိတ်တွေက ငါးမျိုးနှစ်လီ ဆယ်ခုတည်းရှိလို့ နည်းပါတယ်။ ရုပ်ကို ဖြစ်စေနိုင်တဲ့ ဒီပြင် စိတ်တွေကပဲ များပါတယ်။ ဒါကြောင့် အများအားဖြင့် စိတ်ရဲ့ ဥပါဒ်ခဏတိုင်း စိတ္တဇရုပ်ဖြစ်လာခဲ့တယ်လို့ ပြောရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီ စိတ္တဇရုပ် ဖြစ်ပုံကတော့ ထင်ရှားပါတယ်။ ခြေလက်ကို ကွေးချင် တဲ့စိတ်ဖြစ်ရင် ကွေးတဲ့ရုပ် ဖြစ်လာတယ်။ ဆန့်ချင်တဲ့စိတ် ဖြစ်ရင် ဆန့်တဲ့ ရုပ် ဖြစ်လာတယ်။ လှုပ်ချင်ရင် လှုပ်ရုပ်ဖြစ်တယ်။ သွားချင်ရင် သွားရုပ် ဖြစ်တယ်။ ရပ်ချင်ရင် ရပ်ရုပ်ဖြစ်တယ်။ ထိုင်ချင်ရင် ထိုင်ရုပ်ဖြစ်တယ်။ ပြုံးချင်ယင် ပြုံးရုပ်ဖြစ်တယ်။ ပြောဆိုချင်ရင် ပြောဆိုရုပ်ဖြစ်တယ်။ ဒီလို ကိုယ်အမှုအရာ နှုတ်အမှုအရာတွေ ဟူသမျှဟာ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ စိတ္တဇရုပ်တွေပဲ။ ဒါကြောင့် စိတ်ဝိညာဏ်နဲ့ ပူးတွဲပြီး စိတ္တဇရုပ်တွေဖြစ်တယ် ဆိုတာကတော့ အလွန်ပဲ ထင်ရှားပါတယ်။ ဝိပဿနာယောဂီမှာဆိုရင် ဒီ စိတ္တဇရုပ်တွေကိုပဲ အရင်းခံပြုပြီး ရှုမှတ်နေရတယ်။ ဒီ စိတ္တဇရုပ်ကို ရှုမှတ်ပြီး ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ သိဖို့ရလဲ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ ဒါကြောင့် မဟာသတိ ပဋ္ဌာနသုတ် ဒေသနာတော်မှာ “ဂစ္ဆန္တော ငါ၊ သွားသည်ရှိသော်လည်း။ ငါ သွားလျှင်လဲ။ ဂစ္ဆာမိတိ၊ သွားသည် ဟူ၍။ ပဇာနာတိ၊ သိ၏။ ဦးတော ငါ၊ ရပ်လျှင်လဲ။ ဦးတောမှိတိ၊ ရပ်သည်ဟူ၍။ ပဇာနာတိ၊ သိ၏။ နိသိန္နော ငါ၊ ထိုင်လျှင်လဲ။ နိသိန္နောမှိတိ၊ ထိုင်သည်ဟူ၍။ ပဇာနာတိ၊ သိ၏။” စသည်ဖြင့် ဒီ စိတ္တဇရုပ်ကို သိအောင်ရှုဖို့ မြတ်စွာဘုရားက ညွှန်ကြားတော် မူခဲ့ပါတယ်။ အဋ္ဌကထာမှာလဲ စိတ်ကြောင့် ဒီစိတ္တဇရုပ် ဖြစ်ပုံကို မျက်မှောက် တွေ့ပြီးသိရင် ပဋိသန္ဓေခဏက ကမ္မဇရုပ်ကိုလဲ စိတ်ဝိညာဏ်က

ကျေးဇူး ပြုခဲ့တယ်ဆိုတာကို အနုမာနအားဖြင့် မှန်းဆပြီး သိနိုင်တဲ့အကြောင်း ပြဆိုထားပါတယ်။ အဲဒါကို တစ်နေ့က ဒုတိယပိုင်းမှာ ပြောခဲ့ပါပြီ။ နောက်ပြီးတော့ ကိုယ်ထဲမှာ အာဟာရဓာတ် ရောက်လာတဲ့အခါက စပြီး အာဟာရဓရုပ်တွေ ဖြစ်လာခဲ့တယ် ဆိုတာကိုလဲ အဲဒီ ဒုတိယပိုင်းမှာ ပြောခဲ့ပြီ။ ဒီတော့ စိတ်ဝိညာဏ် ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း စိတ်ဝိညာဏ်ရဲ့ အထောက်အပံ့ကြောင့် ကမ္မဇ ဗိတ္တဇ ဥတုဇ အာဟာရဇဆိုတဲ့ ရုပ် ၄-မျိုးလုံး မပြတ်ဖြစ်နေ ကြတယ်ဆိုတာ နားလည်လောက်ပါပြီ။ ဒါကြောင့် ဆောင်ပုဒ်မှာ “ဝိညာဏ် တွယ်စပ်၊ နာမ်ရှုပ် ကပ်လျက်” လို့ ဆိုထားတယ်။ ကံဆိုတဲ့သင်္ခါရကြောင့် ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဏ်မှ စပြီး ဝိညာဏ်တွယ်မိ ဖြစ်မိရင် နာမ်နဲ့ရှုပ်လဲ တစ်ပါတည်း ပူးတွဲပြီး ကပ်ပြီး မပြတ်ဖြစ်နေတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

ဖြစ်ခိုက် စိတ်ဝိညာဏ် သိမှီ အရေးကြီးတယ်

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏ်-သင်္ခါရကြောင့် ဝိညာဏ် ဖြစ်သည်။ ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပံ-ဝိညာဏ်ကြောင့် နာမ်နှင့်ရှုပ် ဖြစ်သည် ဆိုရာမှာ ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်ကိုတော့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်က ကိုယ်တွေ့ မျက်မှောက် အားဖြင့် မသိနိုင်ဘူး။ အဲဒါတွင်မဟုတ်သေးဘူး။ အမိဝမ်းတွင်းက ဖြစ်ခဲ့တဲ့ စိတ်ဝိညာဏ်တွေကိုလဲ မသိနိုင်ဘူး။ မွေးပြီးတဲ့နောက် ငယ်ရွယ်စဉ်က စိတ် ဝိညာဏ်တွေကိုလဲ မသိနိုင်ဘူး။ လွန်ခဲ့ပြီးတဲ့ နှစ်၊ လ၊ ရက်တွေက စိတ်ဝိညာဏ် တွေကိုလဲ ပရမတ် သဘောတရားအနေဖြင့် မသိနိုင်ဘူး။ ပရမတ်သဘောတရား အနေနဲ့ တကယ်သိနိုင်တာကတော့ လောလောဆယ် ဖြစ်ခိုက် စိတ်ဝိညာဏ် ကိုသာ သိနိုင်ပါတယ်။ ဒါလဲ ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း မပြတ်ရှုမှတ်နေပါမှ အမှန်အတိုင်း သိနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဖြစ်ခိုက် စိတ်ဝိညာဏ်ကို ချက်ချင်း ရှုမှတ်ပြီး

သိဖို့အရေးကြီးပါတယ်။ ဒီလို ဖြစ်ခိုက် စိတ်ဝိညာဏ်ကို ဂုဏ်တော်ပြီး သိရင် ဝိညာဏ်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ နာမ်ရုပ်ကိုလဲ သိသင့်သလောက် သိသိသွားတော့တာပဲ။

မြင်သိစိတ်ကိုသိရင် တွဲဖက် နာမ်ရုပ်ကိုလဲ သိတယ်

ဘယ်လိုလဲဆိုရင် မြင်ဆဲမှာ မြင်တယ်လို့ ဂုဏ်တော်ပြီး မြင်သိတဲ့ စိတ်ဝိညာဏ်ကို သိရင် အဲဒီ မြင်သိစိတ်နဲ့ ပူးတွဲပြီးဖြစ်တဲ့ နာမ်ရုပ်ကိုလည်း သိတယ်။ ဒီနေရာမှာ မြင်သိစိတ်ဆိုတာ စက္ခုဝိညာဏ်စိတ် တစ်ခုတည်းကို ပြောတာမဟုတ်ဘူး။ စက္ခုဒွါရဝိသိယလို့ခေါ်တဲ့ မြင်သိစိတ်စဉ်တစ်ခုလုံးကို ပြောပါတယ်။ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အဲဒီစိတ်အစဉ်တစ်ခုလုံး တဝိသိယလုံးကိုသာ ဂုဏ်တော်နိုင်ပါတယ်။ အဲဒီ ဝိသိယစိတ်စဉ်ထဲက တစ်စိတ်ချင်း ခွဲဖြတ်ပြီးဂုဏ်တော်လို့ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီ တစ်ဝိသိယလုံးဟာလဲ တစ်စိတ်တည်း အနေအားဖြင့်သာ ယောဂီမှာ ထင်ပါတယ်။ အဲဒီလို တစ်ဝိသိယလုံးကို တစ်စိတ်တည်း အနေအားဖြင့် ဂုဏ်တော်ရုံ၊ ထင်ရုံဟာ ဘင်္ဂဉာဏ်အရာမှာ ဟောထားတဲ့ ပဋိသန္တိဒါ မင်ပါဠိတော်ဖြင့် ထင်ရှားပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုရင်

ပဋိသန္တိဒါမင် ပါဠိအနုက

ဂူပါရမ္မထတာ စိတ္တံ၊ ရုပ်ကိုဂုဏ်တော်အာရုံပြုသောစိတ်သည်။ ဥပ္ပန္နိတွာ ဘိဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်ပေါ်ပြီးလျှင် ပျက်၏။ တံ အာရမ္မထံ၊ ထိုရုပ်အာရုံကို။ ပဋိသန္တိ ဇာနိတွာ ခယတော ဝယတော ဒိသ္မာ၊ ကုန်သွားသည် ပျက်သွားသည်ဟု သိမြင်ပြီး၍၊ တဿ စိတ္တဿ၊ ထိုသိမြင်သောစိတ်၏။ ဘင်္ဂံ၊ အပျက်ကို။ အနုပဿတိ၊ တစ်ဖန် ရှု၏-တဲ့။

ဒီပါဠိမှာ ဆိုလိုတာကတော့ ရုပ်ထင်ရှားတဲ့အခါ ရုပ်ကိုရှုတဲ့စိတ်ဖြစ်

တယ်။ အဲဒီရှုတဲ့စိတ်ကလဲ ဘာဂဉာဏ်နဲ့ ယှဉ်တဲ့စိတ်ဖြစ်တဲ့အတွက် အဲဒီရှုကို ကုန်သွားတယ်၊ ပျက်သွားတယ်လို့ ရှုပြီးတော့ ချုပ်ပျက်သွားတယ်။ အဲဒီ ချုပ်ပျက်သွားတဲ့ ဝိပဿနာစိတ်နဲ့ အပျက်ကိုလဲ အခြားမဲ့မှာ တစ်ဖန် ထပ်ဆင့်ပြီး ရှုပြန်တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီမှာ ရှုပ်အာရုံရဲ့ အပျက်ကိုရှုတဲ့ ဝိပဿနာ စိတ်ဟာ တစ်စိတ်တည်း မဟုတ်ပါဘူး။ အနည်းဆုံး အာဝဇ္ဇန်းနှင့်တကွ ဇောရနစ်ကြိမ် ပေါင်းစိတ်ရှစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီစိတ်ရှစ်ခုကို တစ်ခုစီ တစ်ခုစီ ခွဲပြီးရှုလို့ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ တစ်ဝီထိလုံးကိုသာ ရှုလို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် “တဿ စိတ္တဿ ဘင်္ဂ အနုပဿတိ” ထိုဝိပဿနာစိတ်၏ အပျက်ကို တစ်ဖန်ရှု၏လို့ တစ်စိတ်တည်းအနေအားဖြင့် ဟောထားပါတယ်။

အဲဒီမှာလိုပဲ ဒီမှာလဲ မြင်သိစိတ်အစဉ် တစ်ဝီထိလုံးကို မြင်သိစိတ်လို့ ဆိုထား ပါတယ်။ အဲဒီ မြင်သိစိတ်ဆိုတာထဲမှာ ကုသိုလ် အကုသိုလ် ဇောစိတ်တွေ လဲ ပါဝင်နေတယ်ဆိုတာ အထူးသတိပြုပြီး မှတ်သားထားကြရမယ်။ ဒါကြောင့် မြင်သိစိတ်ကို ရှုမှတ်ပြီးသိရင် မြင်လို့ကောင်းတဲ့သဘော၊ မကောင်းတဲ့ သဘော၊ မကောင်း မဆိုး အလယ်အလတ်သဘောဆိုတဲ့ ဝေဒနာကိုလဲ သိတယ်။ မြင်ရတဲ့ အဆင်းကို မှတ်သားတဲ့ သညာကိုလဲ သိတယ်။ မြင်ရတဲ့ အဆင်းကို ထင်ရှား တွေ့တဲ့ ဖဿ၊ မြင်အောင်နှလုံးသွင်းတဲ့ မနသိကာရ၊ စေ့ဆော်တိုက်တွန်းပေးတဲ့ စေတနာ အစရှိသော သင်္ခါရက္ခန္ဓာ တရားတွေကိုလဲ သိတယ်။ ဒါပေမဲ့ စေ့ဆော် တိုက်တွန်းမှု စေတနာကို သိတာကတော့ ကြံသိတဲ့ မနောဒွါရကျမှ သာပြီး ထင်ရှားတယ်။

စေတနာထင်ရှားပုံ

နေ့အခါကျမှ လုပ်ရမည့်အလုပ်ကို ညအခါ ကြံစည်မိရင် အဲဒီလို

အခါမှာ စေတောတိုက်တွန်းတဲ့ စေတနာရဲ့သဘောဟာ ပိုပြီးထင်ရှား တတ်တယ်။ အဲဒီလိုအခါမှာ အရေးကြီးတဲ့ကိစ္စလဲ ဖြစ်မယ်ဆိုရင် စိတ်ထဲက မပြတ်တိုက်တွန်း နေတတ်တယ်။ သွားစရာရှိရင် သွားဖို့၊ ပြောစရာရှိရင် ပြောဖို့၊ လုပ်စရာရှိရင် လုပ်ဖို့ စိတ်ထဲ ရိုးရိုးရွှေ့နဲ့ လှုပ်ရှားနေတတ်တယ်။ အင်မတန် ထင်ရှားပါတယ်။ အဲဒါဟာ စေတနာပဲ။

ဖြစ်ခိုက် ရုပ်နာမ်ကို မပြတ် ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီတွေမှာ ထိုင်လိုက် ထလိုက် ကွေးလိုက် ဆန့်လိုက် လှုပ်ရှားလိုက်နဲ့ ကိုယ်အမှုအရာကို ပြုတိုင်း ပြုတိုင်းလည်း ဒီစေတနာကို တွေ့ရတယ်။ ပြောဆိုတိုင်းလဲ ဒီ စေတနာကို တွေ့ရတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်က ထိုင်နေရင်း “ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ထိုင်တယ်” စသည်ဖြင့် ထင်ရှားပေါ်ရာတွေကို မပြတ်လိုက်ပြီး ရှုမှတ် နေတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်နေရင်းထဲက တစ်နေရာရာက ယားလာတတ်တယ်။ အဲဒီတော့ အဲဒီ ယားတဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာကိုပဲ စူးစိုက်ပြီး “ယားတယ် ယားတယ်” လို့ မှတ်ရတယ်။ အဲဒီလိုမှတ်နေရင်း အယားဖျောက်ချင်တဲ့ စိတ်ကလေးက ပေါ်လာတယ်။ အဲဒါကို ဖျောက်ချင်တယ် ဖျောက်ချင်တယ်-လို့ မှတ်ရတယ်။ ဒီလို မှတ်နေယင်းထဲက ဖျောက်မှ ဖြစ်မယ် ဖျောက်ဦးမှပါပဲ စသည်ဖြင့် တိုက်တွန်းနှိုးဆော်တဲ့ သဘောတွေ ဖြစ်လာတယ်။ အဲဒါဟာ စေတနာက တိုက်တွန်းနေတာပါပဲ။ ညောင်းတဲ့အခါ ပူတဲ့အခါ နာကျင်ကိုက်ခဲတဲ့ အခါတွေမှာ လဲ ညောင်းတယ် ပူတယ်စသည်ဖြင့် မှတ်နေရင်း ဒီအတိုင်းဆိုယင်တော့ မခံနိုင်တော့ဘူး ပြင်မှ ဖြစ်တော့မှာပဲ စသည်ဖြင့် ပြင်လိုက် ပြင်လိုက်လို့ မခိုင်း သော်လည်း ခိုင်းနေသလိုပဲ စိတ်ထဲမှာ ပေါ်နေတယ်။ အဲဒါဟာ စေတနာ ထင်ရှားပေါ်လာတာပါပဲ။ ဒီနည်းဖြင့် အမှုကိစ္စ တစ်ခုတစ်ခုကို ပြုလုပ်တဲ့အခါတိုင်း ပြုလုပ်ဖို့ တိုက်တွန်းတဲ့ စေတနာ ထင်ရှားပေါ်တယ်။ ပြောဆိုတိုင်း ကြံစည်တိုင်းလဲ

ထင်ရှားပေါ်တာပါပဲ။ ဥပမာ လက်ခြေတို့ကို ကွေးတဲ့အခါ-ကွေးဖို့ တိုက်တွန်းတယ်။ ဆန့်တဲ့အခါ ဆန့်ဖို့ တိုက်တွန်းတယ်။ အဲဒါကို ယောဂီက ကွေးချင်တယ်။ ဆန့်ချင်တယ်-လို့ မှတ်ရတယ်။ စကားပြောမယ် ကြတဲ့အခါလည်း ပြောချင်တယ်လို့ မှတ်ရတယ်။ အဲဒါတွေဟာ စေတနာရဲ့ တိုက်တွန်းမှုတွေပါပဲ။

စေတနာအကြောင်းကို ပြောနေရတာနဲ့ အစဉ်က ခပ်ပျောက်ပျောက်ဖြစ်သွားတယ်။ ယခု ပြောလာခဲ့တာဟာ မြင်သိစိတ်ကို ရှုမှတ်ပြီးရင် အဲဒီစိတ်ဝိညာဏ်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ နာမ်ခန္ဓာတွေကိုလဲ သိတယ်ဆိုတာကို ပြောလာခဲ့ပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ မြင်သိစိတ်ကိုသိရင် အဲဒီစိတ်ရဲ့ တည်ရာ မှီရာ တစ်ကိုယ်လုံးရုပ်ကိုလည်း သိခြင်းကိစ္စ ပြီးသွားပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြင်ခိုက်မှာ မြင်သိစိတ် ဝိညာဏ်ကို ရှုမှတ်ပြီးသိရင် ဝိညာဏ်ပစ္စယာ နာမရူပ-ဝိညာဏ်ကြောင့် နာမ်ရုပ်ဖြစ်သည်-ဆိုတဲ့ ဒေသနာအရ မြင်သိစိတ်ဝိညာဏ်နဲ့ တပါတည်း ပူးတွဲဖြစ်တဲ့နာမ်နဲ့ ရုပ်ကိုလည်း သိတယ်။ သိခြင်းကိစ္စ ပြီးတယ်လို့ မှတ်ရမယ်။

ကြားသိစိတ် စသည်ကို သိရင်လဲ တွဲဖက် နာမ်ရုပ်ကိုသိသည်

ထို့အတူ ကြားဆဲမှာ ကြားတယ်လို့ရှုမှတ်ပြီး ကြားသိတဲ့ စိတ်ဝိညာဏ်ကို သိရင် ကြားလို့ ကောင်းတဲ့သဘော မကောင်းတဲ့သဘော မကောင်းမဆိုး အလယ်အလတ်သဘောဆိုတဲ့ ဝေဒနာကိုလဲ သိတယ်။ ကြားရတဲ့အသံကို မှတ်သားတဲ့ သညာကိုလဲ သိတယ်။ ကြားရတဲ့အသံကို ထင်ရှားတွေ့တဲ့ ဖဿ၊ ကြားအောင် နှလုံးသွင်းတဲ့ မနသိကာရ၊ စေ့ဆော် တိုက်တွန်းပေးတဲ့ စေတနာ အစရှိသော သင်္ခါရက္ခန္ဓာတရားတွေကိုလည်း သိတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ကြားသိစိတ်ရဲ့ တည်ရာ မှီရာ တစ်ကိုယ်လုံး ရုပ်ကိုလည်း သိခြင်းကိစ္စ ပြီးသွားတယ်။ ဒါကြောင့် ကြားခိုက်မှာ ရှုမှတ်ပြီး ကြားသိစိတ် ဝိညာဏ်ကိုသိရင် အဲဒီစိတ်နှင့်

ကြာသီစိတ် စသည်ကို သိရင်လဲ တွဲဖက် နာမ်ရုပ်ကိုသိသည်

၁၇၉

တစ်ပါတည်း ပူးတွဲဖြစ်တဲ့ နာမ်နဲ့ရုပ်ကိုလဲ သိတယ်။ သိခြင်းကိစ္စ ပြီးတယ်လို့ မှတ်ရမယ်။

နံဆဲမှာ နံတယ်လို့ ရှုမှတ်ပြီး နံသိတဲ့ စိတ်ဝိညာဏ်ကိုသိရင် နံလို့ ကောင်းတဲ့သဘော မကောင်းတဲ့သဘော မကောင်းမဆိုး အလယ် အလတ် သဘောဆိုတဲ့ ဝေဒနာကိုလဲ သိတယ်။ နံရတဲ့အနံ့ကို မှတ်သားတဲ့ သညာကိုလဲ သိတယ်။ အဲဒါကို ထင်ရှားတွေ့တဲ့ ဖဿ၊ နှလုံးသွင်းတဲ့ မနုဿိကာရ၊ စေ့ဆော် တိုက်တွန်းပေးတဲ့ စေတနာအစရှိသော သင်္ခါရက္ခန္ဓာ တရားတွေကိုလဲ သိတယ်။ နောက်ပြီးတော့ နံသီစိတ်ရဲ့ တည်ရာမှီရာ တစ်ကိုယ်လုံး ရုပ်ကိုလဲ သိခြင်းကိစ္စပြီး သွားတယ်။ ဒါကြောင့် နံခိုက်မှာ ရှုမှတ်ပြီး နံသီစိတ်ဝိညာဏ်ကို သိရင် အဲဒီစိတ်ရဲ့ တစ်ပါတည်း ပူးတွဲဖြစ်တဲ့ နာမ်နဲ့ရုပ်ကိုလည်း သိတယ်။ သိခြင်းကိစ္စ ပြီးတယ်လို့ မှတ်ရမယ်။

စားသီဆဲမှာ စားတယ် သိတယ် စသည်ဖြင့်ရှုမှတ်ပြီး စားသီစိတ် ဝိညာဏ်ကို သိရင် စားလို့ ကောင်းတဲ့သဘော မကောင်းတဲ့သဘော မကောင်း မဆိုး အလယ်အလတ်သဘောဆိုတဲ့ ဝေဒနာကိုလဲ သိတယ်။ စားသီရတဲ့ အရသာကို မှတ်သားတဲ့သဘောကိုလဲ သိတယ်။ အဲဒါကို ထင်ရှားတွေ့တဲ့ ဖဿ၊ နှလုံးသွင်းတဲ့ မနုဿိကာရ၊ စေ့ဆော်တိုက်တွန်းပေးတဲ့ စေတနာ အစရှိသော သင်္ခါရက္ခန္ဓာ တရားတွေကိုလဲ သိတယ်။ နောက်ပြီးတော့ စားသီစိတ် ရဲ့တည်ရာမှီရာ တစ်ကိုယ်လုံးရုပ်ကိုလဲ သိခြင်းကိစ္စ ပြီးသွားတယ်။ ဒါကြောင့် စားသီခိုက်မှာ ရှုမှတ်ပြီး စားသီစိတ်ဝိညာဏ်ကိုသိရင် အဲဒီစိတ်နဲ့ တပါတည်း ပူးတွဲဖြစ်တဲ့ နာမ်နဲ့ရုပ်ကိုလဲ သိတယ်။ သိခြင်းကိစ္စ ပြီးတယ်လို့ မှတ်ရမယ်။

ထိသီဆဲမှာ ထိတယ်လို့ရှုမှတ်ပြီး ထိသိတဲ့စိတ်ဝိညာဏ်ကို သိရင် တွေ့ထိလို့ကောင်းတဲ့သဘော မကောင်းတဲ့သဘော မကောင်းမဆိုး အလယ်

အလတ်သဘောဆိုတဲ့ ဝေဒနာကိုလည်း သိတယ်။ အတွေ့အထိကို မှတ်သားတဲ့ သညာကိုလဲ သိတယ်။ အဲဒါကို ထင်ရှားတွေ့တဲ့ ဖဿ၊ နှလုံးသွင်းတဲ့ မနသိကာရ၊ စေ့ဆော်တိုက်တွန်းပေးတဲ့ စေတနာအစရှိသော သင်္ခါရက္ခန္ဓာ တရားတွေကိုလဲ သိတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ထိသိစိတ်ရဲ့ တည်ရာမှီရာ တစ်ကိုယ်လုံးရှုပ်ကိုလဲ သိခြင်းကိစ္စ ပြီးသွားတယ်။ ဒါကြောင့် ထိသိခိုက်မှာ ရှုမှတ်ပြီး ထိသိစိတ် ပိညာဏ်ကို သိရင် အဲဒီစိတ်နဲ့ တစ်ပါတည်း ပူးတွဲဖြစ်တဲ့ နာမ်နဲ့ရှုပ်ကိုလဲ သိတယ်။ သိခြင်းကိစ္စ ပြီးတယ်လို့ မှတ်ရတယ်။

ထင်ရှားတဲ့ ဝေဒနာနဲ့ ဝါယောဓာတ်ကို

အရင်းခံပြု၍ သိပုံ

ထိသိခိုက်မှာ ထူးတာကတော့ ညောင်းမှု ပူမှု နာကျင်မှု အစရှိတဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာ ထင်ရှားတဲ့အခါမှာ အဲဒီ ဒုက္ခဝေဒနာကိုပဲ အရင်းခံပြုပြီး သိတယ်။ နေသာမှု ခံသာမှု သုခဝေဒနာထင်ရှားတဲ့ အခါမှာလဲ အဲဒီ သုခဝေဒနာကိုပဲ အရင်းခံပြုပြီး သိတယ်။ လှုပ်ရှားမှု တောင့်တင်းမှု ဝါယောဓာတ် ထင်ရှားတဲ့ အခါမှာတော့ အတွေ့အထိရပ်ကို အရင်းခံပြုပြီး သိတယ်။ ဒါကြောင့် ကွေးတဲ့ အခါ ဆန့်တဲ့အခါ လှုပ်ရှားတဲ့အခါမှာ ကွေးတယ် ကွေးတယ်စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ရင် အဲဒီ တောင့်တင်းလှုပ်ရှားတဲ့ ဝါယောရုပ်ကိုပဲ အရင်းခံပြုပြီး သိတယ်။ အဲဒီမှာ မကွေးခင်က ကွေးချင်တဲ့စိတ်ကိုလဲ ရှုမှတ်ပြီး သိရတယ်။ မဆန့်ခင်က ဆန့်ချင်တဲ့ စိတ်ကိုလဲ ရှုမှတ်ပြီး သိတယ်။ မလှုပ်ခင်က လှုပ်ချင်တဲ့ စိတ်ကိုလဲ ရှုမှတ်ပြီး သိတယ်။ ကွေးအောင် ဆန့်အောင် လှုပ်ရှားအောင် စေ့ဆော် တိုက်တွန်းတဲ့ စေတနာကိုလဲ အထင်အရှား သိရတယ်။ အဲဒီ စေတနာဟာ စိတ်ပိညာဏ် ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ နာမ်တရားပဲ။ ပြီးတော့ အဲဒီ ကွေးချင် ဆန့်ချင် လှုပ်ရှားချင်တဲ့

စိတ်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ကွေးမှု ဆန့်မှု လှုပ်ရှားမှုကိုလဲ ရှုမှတ်ပြီး သိရတယ်။ အဲဒါဟာ စိတ်ဝိညာဏ်ကြောင့် ဖြစ်တဲ့ရှုပ်ပဲ။ ဒါကြောင့် ကွေးမှု ဆန့်မှု စသော ကိုယ် အမှုအရာတွေကို ရှုမှတ်တိုင်း ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပ-ဆိုတဲ့ ဒေသနာတော်အရ စိတ်ဝိညာဏ် ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ နာမ်ရှုပ်ကို ထင်ရှားသိရတယ်။

နာမ်ခန္ဓာ ၃-ပါးနှင့် ရှုပ်ကို ဖျက်မှောက်သိပုံ

စိတ်ကူး စဉ်းစားကြသိဆဲမှာ ကြသိစိတ် ဝိညာဏ်ကို ရှုမှတ်ပြီးသိရင် အဲဒီစိတ်နဲ့ တစ်ပါတည်း ပူးတွဲဖြစ်တဲ့ နာမ်နဲ့ရှုပ်ကိုလဲ သိတယ်။ သိပုံကတော့ ရွှင်လန်းဝမ်းမြောက်တဲ့ စိတ်ကိုမှတ်မိရင် ရွှင်လန်းဝမ်းသာတဲ့ သုခဝေဒနာကိုလဲ သိတယ်။ နှလုံးမသာတဲ့စိတ်ကို မှတ်မိရင် နှလုံးမသာတဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာကိုလဲ သိတယ်။ သာမန်ရိုးရိုးစိတ်ကို မှတ်မိရင် မကောင်းမဆိုး အလယ်အလတ်သဘောဆိုတဲ့ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာကိုလဲ သိတယ်။ တစ်စုံတစ်ခုကို မှတ်မိအောင် လေ့လာနေတဲ့ စိတ်ကို မှတ်မိရင် အာရုံကို မှတ်သားတဲ့ သညာကိုလဲ ထင်ရှားသိရတယ်။ ကွေးမယ် ဆန့်မယ်စသည်ဖြင့် ကြတဲ့စိတ်ကိုပဲဖြစ်ဖြစ် အခြားတစ်ခုခုကို ပြုလုပ်ဖို့ ကြတဲ့စိတ်ကိုပဲဖြစ်ဖြစ် မှတ်မိရင် ပြုလုပ်ပြောဆိုဖို့ တိုက်တွန်းနေတဲ့ စေတနာကိုလဲ ထင်ရှားသိတယ်။ လိုချင်နှစ်သက်တဲ့စိတ်ကို မှတ်မိရင် လိုချင်နှစ်သက်တဲ့ လောဘကိုလဲ သိရတယ်။ စိတ်ဆိုး စိတ်ပျက်တဲ့စိတ်ကို မှတ်မိရင် စိတ်ဆိုး စိတ်ပျက်တဲ့ ဒေါသကိုလဲ သိရတယ်။ မြဲတဲ့အနေ၊ ချမ်းသာ ကောင်းစားတဲ့အနေ၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါအနေနဲ့ ကြည်စဉ်းစဉ်းစားတဲ့စိတ်ကိုမှတ်မိရင် အမှန်မသိပဲ အမှားကို သိတဲ့ တွေဝေတဲ့ မောဟကိုလဲ သိတယ်။ မလိုချင်တဲ့ စိတ်စသည်ကို မှတ်မိရင် အလောဘစသည်ကိုလဲ သိတယ်။ ကြည်ညိုတဲ့စိတ်ကို မှတ်မိရင် သဒ္ဓါကိုလဲ သိတယ်။ ဒီပုံဒီနည်းဖြင့် ကြသိစိတ်ကို မှတ်မိတိုင်း သူနဲ့တစ်ပါတည်းတဲ့ဖြစ်တဲ့

စေတသိက်နာမ် တရားတွေကို ထိုက်သည်အားလျော်စွာ သိသိသွားတယ်။
အဲဒါဟာ စိတ်ဝိညာဏ်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ စေတသိက် နာမ်တရားကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့
သိပုံပါပဲ။

နောက်ပြီးတော့ တစ်စုံတစ်ခုကို ပြုလုပ်မယ် ပြောဆိုမယ်ကြတဲ့စိတ်
ကိုမှတ်မိရင် အဲဒီစိတ်ကြောင့် ကိုယ်အမှုအရာ အမျိုးမျိုး၊ နှုတ်အမှုအရာအမျိုးမျိုး
ဖြစ်ပေါ်လာတာကိုလဲ တွေ့ရ သိရတယ်။ အဲဒါက စိတ်ဝိညာဏ်ကြောင့် ရုပ်တရား
ဖြစ်တာကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် မျက်မှောက်သိတာပဲ။ အဲဒီလို သိတဲ့အတွက်
တစ်ကိုယ်လုံးက ရုပ်တွေလဲ စိတ်ရှိလို့ မပြတ်ဖြစ်ပြီး တည်မြဲနေကြတယ် ဆိုတာ
ကိုလဲ စဉ်းစားဆင်ခြင်ပြီး သဘောကျသွားတယ်။ အဲဒါကတော့ မျက်မှောက်
တွေ့နဲ့ နှိုင်းဆပြီး သဘောကျတဲ့ အနုမာနဉာဏ်တဲ့။

ဒါကြောင့် အတိုချုပ်အားဖြင့် ဖြစ်ခိုက်ဖြစ်ခိုက်စိတ်က ရှုမှတ်ပြီး သိရင်
အဲဒီစိတ်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ နာမ်နဲ့ရုပ်ကိုလဲ သိတယ်။ သိခြင်းကိစ္စ ပြီးတယ်လို့
မှတ်ထားကြရမယ်။

နာမ်ရုပ်ကြောင့်လဲ စိတ်ဝိညာဏ်ဖြစ်သည်

ဒီနေရာမှာ စိတ်ဝိညာဏ်ကြောင့်သာ နာမ်ရုပ်ဖြစ်ပါသလား၊ နာမ်ရုပ်
ကြောင့်တော့ စိတ်ဝိညာဏ် မဖြစ်ပါဘူးလားလို့ ဒီလို မေးစရာရှိပါတယ်။
ဒီအမေးကို ဝိညာဏ်နဲ့ ရုပ်နာမ် နှစ်မျိုးလုံးပဲ အပြန်အလှန် အကြောင်း အကျိုးဖြစ်
တယ်။ နာမ်ရုပ်ကြောင့်လဲ ဝိညာဏ်ဖြစ်တယ်လို့ ဖြေရပါမယ်။ ဟုတ်တယ်။
စိတ်ဝိညာဏ်ဖြစ်ဖို့ရာ နာမ်ရုပ်က သဟဇာတအစရှိသော ပစ္စယသတ္တိ၊ နိဿယ
အစရှိသော ပစ္စယသတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုတယ်။ အဲဒီလို စေတသိက်နာမ်တရား
တွေက တပေါင်းတည်းဖြစ်ပြီး ကျေးဇူးပြုမှ၊ ရုပ်ကလဲ မှီရာစသည်ဖြစ်ပြီး

ကျေးဇူးပြုမှ စိတ်ဝိညာဏ် ဖြစ်ပေါ်နိုင်တာ၊ ဒါကြောင့် ဘုရားအလောင်းတော် ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခါနီး ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဆင်ခြင်ပုံကို ပြတဲ့ မဟာပဒါန သုတ်မှာ ဒီလို ပြထားပါတယ်။

ဘုရားအလောင်း၏ ဆင်ခြင်ပုံ

ကိမ္ဘီ နု ခေါ် သတိ ဝိညာဏ် ဟောတိ၊ ကိ ပစ္စယာ ဝိညာဏံ။

ကိမ္ဘီ သတိ-အဘယ်အကြောင်းတရားရှိလတ်သော်။ ဝိညာဏ်-စိတ်ဝိညာဏ်သည်။ ဟောတိ နု ခေါ်-ဖြစ်ပေါ်သနည်း။ ကိ ပစ္စယာ-ဝိညာဏ်-အဘယ်အကြောင်းကြောင့် စိတ်ဝိညာဏ်ဖြစ်သနည်း-တဲ့။

ဒါက “အိုခြင်း သေခြင်းဟာ ဘာကြောင့် ရှိရသလဲ၊ ဘဝအသစ် ဖြစ်လို့ရှိရတယ်၊ ဘဝအသစ်ဟာ ဘာကြောင့် ဖြစ်ရသလဲ၊ ဖြစ်ကြောင်းက ရှိလို့ဖြစ်ရတယ်၊ ဖြစ်ကြောင်းကံက ဘာကြောင့် ဖြစ်ရသလဲ၊ စွဲလမ်းမှုရှိလို့ ဖြစ်ရတယ်၊ ဘာကြောင့် စွဲလမ်းရသလဲ၊ နှစ်သက်ဆာလောင်တဲ့ တဏှာရှိလို့ စွဲလမ်းတယ်၊ ဘာကြောင့် နှစ်သက်ဆာလောင်ရသလဲ၊ ခံစားရလို့ပဲ၊ ဘာကြောင့် ခံစားရသလဲ၊ အာရုံကို တွေ့လို့ပဲ၊ ဘာကြောင့် တွေ့ရသလဲ၊ သဠာယတနခေါ်တဲ့ တွေ့စရာ အစိတ်အပိုင်း အင်္ဂါတွေ ရှိနေလို့ပဲ၊ အဲဒီ သဠာယတနဆိုတဲ့ အင်္ဂါတွေက ဘာကြောင့် ဖြစ်ရသလဲ၊ နာမ်နဲ့ရှုပ် ရှိနေလို့ ပဲ၊ ဒီနာမ်နဲ့ရှုပ်က ဘာကြောင့်ဖြစ်ရသလဲ၊ စိတ်ဝိညာဏ်ရှိနေလို့ပဲ”လို့ ဒီလို အိုခြင်း သေခြင်းက စပြီး အကြောင်းအဆက်ဆက်ကို အစဉ်အတိုင်း ဆင်ခြင် လို့ “စိတ်ဝိညာဏ်ရှိရင် နာမ်နဲ့ရှုပ် ဖြစ်တယ်၊ စိတ်ဝိညာဏ်ကြောင့် နာမ်နဲ့ရှုပ် ဖြစ်တယ်”လို့ သဘောကျ သိမြင်တဲ့အခါမှာ စိတ်ဝိညာဏ်ရဲ့ အကြောင်းကို ဆင်ခြင်ပုံ-တဲ့၊ ဒီလို ဆင်ခြင် လိုက်တဲ့အခါ ဘုရားအလောင်း တော်ရဲ့ဉာဏ်မှာ “နာမရူပေ သတိ ဝိညာဏံ

ဟောတိ၊ နာမဇ္ဈပပစ္စယာ ဝိညာဏံ”လို့ ပေါ်လာပါတယ်။

နာမဇ္ဈပေ သတိ-နာမ်နဲ့ရုပ် ရှိလတ်သော်။ ဝိညာဏံ ဟောတိ- စိတ်ဝိညာဏံ ဖြစ်သည်။ နာမဇ္ဈပပစ္စယာ ဝိညာဏံ-နာမ်နဲ့ရုပ်ကြောင့် စိတ် ဝိညာဏံ ဖြစ်ပေါ်သည်-လို့ ဒီလို ပေါ်လာပါတယ်တဲ့။ အဲဒီက နောက် ဆက်လက်ပြီး ဆင်ခြင်ဆုံးဖြတ်ပုံတွေကိုလဲ ဒီလို ပြထားပါတယ်။

အထ ခေါ-ထိုအခါ၌။ ဝိပဿိဿ ဗောဓိသတ္တဿ-ဝိပဿီ ဘုရားအလောင်းတော်အား။ ဧဝံ အဟောသိ-ဤသို့သော ဆင်ခြင်ဆုံးဖြတ် မှု ဖြစ်ပေါ်ခဲ့လေသည်။ ဣဒံ ဝိညာဏံ-ဤစိတ်ဝိညာဏံသည်။ ပစ္စုဒ္ဓါ-ဝတ္ထုတိ- ပြန်လာ၏။ နာမဇ္ဈပမှာ ပရံ-နာမ်ရုပ်မှကျော်လွန်၍။ န ဣတ္ထိ-မသွားတော့ချေ။ တောဝတာ-ဤမျှဖြင့်။ ဇာယေထ ဝါ ဇိယေထ ဝါ ဝိယေထ ဝါ-ဖြစ်လဲဖြစ်နိုင်၊ အိုလဲအိုနိုင်၊ သေလဲသေနိုင်လေတော့၏။ စဝေထ ဝါ ဥပပဇ္ဇေထ ဝါ- အဆက်ဆက်လဲ သေနိုင်ဖြစ်နိုင်လေတော့၏။ ယဒိဒံ-ရင်းသို့ဖြစ်ပုံအစဉ်ကား။ နာမဇ္ဈပပစ္စယာ ဝိညာဏံ-နာမ်ရုပ်ကြောင့် စိတ် ဝိညာဏံဖြစ်သည်။ ဝိညာဏပပစ္စယာ နာမဇ္ဈပ-စိတ်ဝိညာဏံကြောင့်လဲ နာမ်နဲ့ ရုပ် ဖြစ်သည်။ နာမဇ္ဈပပစ္စယာ သဠာယတနံ-နာမ်နဲ့ ရုပ်ကြောင့် အာယတန ၆-ပါးခေါ်တဲ့ တွေ့ကြောင်းအင်္ဂါတွေဖြစ်သည် စသည်ဖြင့် “ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတိ-ဆင်းရဲအစုအပုံ သက်သက်သာ ဖြစ်သည်” ဆိုတဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အဆုံးတိုင်အောင် ဆင်ခြင်ပြီး ဆုံးဖြတ်ချက် ချလိုက်ပါတယ်။

ဒီဒေသနာတော်မှာ “နာမ်ရုပ်ကြောင့် ဝိညာဏံဖြစ်တယ်၊ ဝိညာဏံ ကြောင့်လဲ နာမ်ရုပ်ဖြစ်တယ်” ဆိုတဲ့ စကားနှစ်ရပ်ဖြင့် ဝိညာဏံနဲ့နာမ်ရုပ်ဟာ အပြန်အလှန်အကြောင်းအကျိုးဖြစ်တယ်လို့ ပြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီနေရာမှာ ပါဠိတော်က ဝိပဿိဿ-လို့ဆိုတဲ့အတွက် ဝိပဿီဘုရားအလောင်းမှာ ဖြစ်ပုံ

ကိုသာ ဟောထားတာ မဟုတ်ပါလားလို့ ဒီလိုမေးစရာရှိပါတယ်။ အဲဒီလို မဟုတ်ပါဘူး။ ဒီသုတ်မှာ ဝိပဿီ သိဒ္ဓိ ဝေဿဘူ ကကုသန် ကောဏာဂုံ ကဿပ ဂေါတမ-ဆိုတဲ့ ဒီဘုရား ၇-ဆူတို့ရဲ့ ဖြစ်စဉ်ကိုပြထားပါတယ်။ အဲဒီ ဘုရား ၇-ဆူတို့ရဲ့ အလောင်းတော် ၇-ပါးလုံးဟာ ဒီပုံဒီနည်းချည်းပဲ ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ်ကို ဆင်ခြင်တော်မူကြပြီး နောက်ဆုံး ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော် မူကြတယ်လို့လဲ ယူရပါတယ်။ ဒါတွင်တောင် မကသေးပါဘူး။ ရှေးရှေးက ပွင့်တော်မူကြပြီးတဲ့ ဂင်္ဂါဝါလု သဲစုမက အနန္တဘုရားရှင်တွေရော၊ နောက်နောင်မှာ ပွင့်တော်မူကြမည့် အနန္တဘုရားရှင်တွေရော ဒီပုံဒီနည်းချည်း ဆင်ခြင်တော်မူကြပြီး ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူကြတယ်လို့ မှတ်ယူရပါမယ်။

ပြဋ္ဌာန်းလို့ ဝိညာဏ် ခေါင်းတပ်ပြီး ဟောတယ်

ဒီလို ဝိညာဏ်နဲ့ နာမ်ရုပ် အပြန်အလှန် အကြောင်းအကျိုး ဖြစ်နေပေမယ်လို့ စိတ်ဝိညာဏ်က ပြဋ္ဌာန်းတဲ့အတွက် သူ့ကိုပဲ ခေါင်းတပ် ပြီးတော့ သင်္ခါရ ပစ္စယာ ဝိညာဏ်-သင်္ခါရကြောင့် ဝိညာဏ် ဖြစ်တယ်။ ဝိညာဏ ပစ္စယာ နာမရူပ-ဝိညာဏ်ကြောင့် နာမ်ရုပ်ဖြစ်တယ်-လို့ ဒီ ဒေသနာမှာ ဟောထားပါတယ်။ အမှန်စင်စစ်ကတော့ သင်္ခါရကြောင့် ဝိညာဏ် ဖြစ်တယ်ဆို ကတည်းက စိတ်ဝိညာဏ်နဲ့ တွဲဖက်စေတသိက် နာမ်တရားတွေရော၊ အဲဒီ ကံသင်္ခါရရဲ့အကျိုးဖြစ်တဲ့ ရုပ်တွေရော တစ်ပါတည်းအတူ တကွဖြစ်ကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဝိညာဏ်နဲ့ နာမ်ရုပ်ဟာ ပဋိသန္ဓေဓာထကစပြီး တစ်ပြိုင်နက်ပဲ ဖြစ်ခဲ့ကြပါတယ်။ ဒါတွင်တောင် မကသေးပါဘူး။ အဲဒီ ဝိညာဏ်နဲ့ နာမ်ရုပ်ထဲမှာ သဠာယတနဆိုတဲ့ အာယတန ၆-ပါးလဲ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ပါဝင်တယ်။ ဖဿနဲ့ဝေဒနာလဲ ပါတယ်။ ဒီတော့ ကံသင်္ခါရကြောင့် ဝိပါက်ဝိညာဏ်ဖြစ်တိုင်း

အဲဒီဝိညာဏ်နဲ့တကွ နာမ်ရှုပ်၊ သဠာယတန၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာဆိုတဲ့ အကျိုးတရားတွေလဲ အကုန်လုံး တစ်ပြိုင်နက် ဖြစ်ကြတာချည်းပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ အကျိုးတရားငါးပါးထဲမှာ ဝိညာဏ်က နာမ်ရှုပ်ရဲ့ ပဓာနအကြောင်း ဖြစ်နေတယ်။ နာမ်ရှုပ်ကလဲ အာယတနရဲ့ ပဓာနအကြောင်း ဖြစ်နေတယ်။ အာယတနကလဲ ဖဿရဲ့ ပဓာနအကြောင်း ဖြစ်နေတယ်။ ဖဿကလဲ ဝေဒနာရဲ့ ပဓာနအကြောင်း ဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် ပြဋ္ဌာန်းတဲ့ အကြောင်းနဲ့အကျိုးတွေကို ခွဲခြားပြီး သိရအောင်လို့ မြတ်စွာဘုရားက ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပ-ဝိညာဏ်ကြောင့် နာမ်ရှုပ်ဖြစ်သည်။ နာမရူပ ပစ္စယာ သဠာယတန-နာမ်ရှုပ်ကြောင့် အာယတန ၆-ပါးဖြစ်သည် စသည်ဖြင့် အသီးအသီး ဟောထားပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲ ဆိုရင်-

မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ၊ မနောသေဋ္ဌာ မနောမယာ။

မနသာ စေ ပဒုဋ္ဌေန၊ ဘာသတိ ငါ ကရောတိ ငါ။

တတော နံ ဒုက္ခမန္ဓေတိ၊ စက္ကံဝ ဝဟတော ပဒံ-

ဆိုတဲ့ ဓမ္မပဒဂါထာမှာ စိတ်ကိုခေါင်းတပ်ပြီး ဟောထားသလိုပါပဲ။

ဓမ္မာ- နာမ်တရားတို့သည်။ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ-စိတ်လျှင် ရှေ့သွားရှိကုန်၏-တဲ့။ (ဒီစာပိုဒ် အလိုအားဖြင့် စိတ်က ရှေ့ဦးစွာ ဖြစ်တယ်။ ဖဿ ဝေဒနာ အစရှိသော နာမ်တရားတွေက နောက်မှ ဖြစ်တယ်လို့ ဒီလို အနက်အဓိပ္ပာယ် ရနေပါတယ်။ ကိုယ်တွေ့နဲ့ ဆင်ခြင်ကြည့်လိုက်ရင်လဲ “စိတ်ကူးမိတဲ့ အာရုံကို ဖဿက တွေ့သွားတယ်။ အဲဒီ တွေ့တဲ့အာရုံကိုပဲ ကောင်းရင်လဲ ကောင်းလိုက်၊ မကောင်းရင်လဲ မကောင်းလိုက် ဝေဒနာက ခံစားသွားတယ်။ အဲဒီ အာရုံကိုပဲ လောဘက လိုချင်တပ်မက်တယ်။ ဒေါသက စိတ်ဆိုးပြစ်မှားတယ်။ သဒ္ဓါက

ကြည်ညိုတယ်” စသည်ဖြင့် စေတသိက် နာမ်တရားတွေက နောက်မှ လိုက်ဖြစ်သလိုလိုပဲ ထင်ရပါတယ်။ အမှန်ကတော့ စိတ်နဲ့ စေတသိက် နာမ်တရားတွေက အတူတူတစ်ပြိုင်နက် ဖြစ်ကြတာပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ စိတ်က ပြဋ္ဌာန်းတဲ့အတွက် “မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ၊ စိတ်လျှင် ရှေ့သွား ရှိကုန်၏” လို့ ဟောထားပါတယ်။) နောက်ပြီးတော့ မနောသေဋ္ဌာ- စိတ်လျှင် အကြီးအမြတ်ရှိကုန်၏။ မနောမယာ- စိတ်ဖြင့် ပြီးကုန်၏။ (စိတ်ဖြစ်ရင် အဲဒီ စေတသိက် နာမ်တရားတွေလဲ ဖြစ်ကြတယ်။ စိတ်ဟာ အခရာပဲလို့ ဆိုလိုပါတယ်။) ဒါကြောင့် ပဒုဋ္ဌေန- စိတ်ပျက် စိတ်ဆိုးဟု ဆိုအပ်သော၊ ဝါ-ဖြစ်မှားလိုသော။ မနသာ-စိတ်ဖြင့်။ စေ ဘာသတိ ဝါ-အကယ်၍ ပြောမူလည်း ပြောဆိုငြားအံ့။ စေ ကရောတိ ဝါ-အကယ်၍ ပြုမူလည်း ပြုလုပ်ငြားအံ့။ တတော-ထိုဖြစ်မှားလိုသောစိတ်ဖြင့် ကြခြင်း ပြောဆိုခြင်း ပြုလုပ်ခြင်းဟူသော ကံသင်္ခါရကြောင့်။ တံ-ထို ကြစည်ပြောဆို ပြုလုပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သို့။ ဒုက္ခံ- အကျိုး ဝိပါက်ဖြစ်သော ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲသည်။ အန္ဓေတိ-အစဉ်တစိုက်လိုက်၍ နှိပ်စက်လေ တော့၏။ (ကိမိဝ-ဥပမာပုံဆို အဘယ်လိုပါနည်းဟူမူ။) ဝဟတော-လှည်းဝန် ကို ရုန်းဆောင်သောနွား၏။ ပဒံ-ခြေသို့။ စက္ကံ-လှည်းဘီးသည်။ (အန္ဓေတိ) ဣဝ-အစဉ်တစိုက် လိုက်၍နေသကဲ့သို့ပင်တည်း-တဲ့။

စိတ်ဟာ ရှေ့သွားဖြစ်တယ်၊ အကြီးအကဲဖြစ်တယ်၊ စိတ်ကောင်းရင် ဒီပြင် နာမ်တရားတွေလဲ ကောင်းတယ်၊ စိတ်ကမကောင်းရင် ဒီပြင် နာမ်တရားတွေလဲ မကောင်းဘူး၊ စိတ်ဟာ လိုရင်း အချုပ်အချာ အခရာပဲ၊ ဒါကြောင့် စိတ်ဆိုးဖြစ်မှားတဲ့ စိတ်နဲ့ကြရင် အကုသိုလ်မနောက်ဖြစ်တယ်၊ ပြောဆိုရင် အကုသိုလ်ဝစိက် ဖြစ်တယ်၊ ပြုလုပ်ရင် အကုသိုလ်ကာယကံ ဖြစ်တယ်၊ ဒီကံ ၃-ပါးဟာ အဝိဇ္ဇာကြောင့်ဖြစ်တဲ့ သင်္ခါရတွေပဲ၊ ဒါကြောင့် ဒီ အကုသိုလ်ကံ

သခါရတွေဟာကြတဲ့ ပြောတဲ့ပြုတဲ့ အချိန်ကစပြီး အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ ရုပ်နာမ်အစဉ် သန္တာန်မှာ အကျိုးပေးဖို့ အရှိန်အင်္ဂါ သတ္တိအဖြစ်နဲ့ အစဉ်မပြတ် လိုက်ပါနေတယ်။ ကြတိုင်း ပြောတိုင်း ပြုတိုင်း ဇောခုနစ်ကြိမ် ခုနစ်ကြိမ်၊ အကြိမ်ပေါင်းများစွာ အထပ်ထပ်ဖြစ်တယ်။

အဲဒီ ဇော ခုနစ်ကြိမ် ခုနစ်ကြိမ်ထဲက ပထမဇောတွေက အကြောင်း ညီညွတ်ရင် ယခုဘဝတွင်ပဲ အကျိုးပေးတယ်။ အကြောင်းမညီညွတ်ရင်တော့ အဟောသိက်ဖြစ်သွားတယ်။ အကျိုးမပေးတော့ဘူးလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ခုနစ်ကြိမ် မြောက် သတ္တမဇော တစ်ခုခုကလဲ အကြောင်းညီညွတ်ရင် သေခါနီးမှာ ကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ် ထင်စေပြီးတော့ အခြားမဲ့ ဒုတိယ ဘဝမှာ အကျိုးပေး တယ်။ အကြောင်းမညီညွတ်ရင်တော့ အကျိုးမပေးတော့ဘူး၊ အဟောသိက် ဖြစ်သွားတယ်။ ပထမနဲ့ သတ္တမဇောကို ဖယ်ထားပြီး အလယ်က ဇောငါးချက် ရှိတယ်။ အဲဒီ အလယ်ဇောငါးချက်ဆိုတာတွေကတော့ တတိယဘဝကစပြီး ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံရမည့် နောက်ဆုံး ဘဝအထိ အကြောင်း ညီညွတ်တဲ့အခါမှာ သူက အကျိုးပေးတယ်။ ကိလေသာကုန်ခန်း ရဟန္တာဖြစ်လို့ ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံသွားမှ ပဲ သူက အဟောသိက် ဖြစ်သွားတယ်။

ပရိနိဗ္ဗာန် မဝင်စံသေးခင် အတွင်းမှာတော့ ဘဝပေါင်း သိန်းသန်း ကုဋေ အသင်္ချေ၊ ကမ္ဘာပေါင်း သိန်းသန်းကုဋေ အသင်္ချေ ဘယ်လောက်ပဲ ကြာကြာ သူက အကျိုးမပေးရသေးရင် ကုန်သွားတယ်လို့ မရှိဘူး၊ ပျက်သွား တယ်လို့ မရှိဘူး၊ အကြောင်းညီညွတ်ရင် အကျိုးပေးဖို့ရာ အသင့်ရှိနေတာပဲ။ အကျိုးပေးတော့ ဘယ်လိုအကျိုးကို ပေးပါသလဲဆိုရင် အကုသိုလ်ကံဆိုတာ ကိုယ်ဆင်းရဲအမျိုးမျိုး စိတ်ဆင်းရဲအမျိုးမျိုးကိုပဲ ပေးတယ်။ ငရဲ တိရစ္ဆာန် ဗြိတ္တာဘုံဘဝတွေမှာ ဖြစ်စေပြီး ဆင်းရဲအမျိုးမျိုးကို ပေးတယ်။ ကုသိုလ်ကံ

တစ်ခုခုက လူ့ဘဝပိုပေးလို့ လူဖြစ်လာပြန်ရင်လဲ အဲဒီအကုသိုလ် ကံက လူ့ဘဝမှာ ကိုယ်ဆင်းရဲအမျိုးမျိုးတွေကို ဖြစ်စေတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် လှည်းဝန် ကိုရုန်းဆောင်ပြီး သွားနေတဲ့ နွားရဲ့ ခြေနှောက်ကို လှည်းဘီးက အစဉ်လိုက်နေ သလိုပါပဲတဲ့။ နွားက တစ်လှမ်း လှမ်းလိုက်ရင် လှည်းဘီးကလဲ တစ်လှမ်းစာ လိမ့်ပြီးလိုက်လာတာပါပဲ။ နှစ်လှမ်း သုံးလှမ်း စသည်ဖြင့် လှမ်းလိုက်ရင် လှည်းဘီး ကလဲ နှစ်လှမ်း သုံးလှမ်းစာ စသည်ဖြင့် လိမ့်လိမ့်ပြီး လိုက်လာတာပါပဲ။ အဲဒါနဲ့ တူပါတယ်တဲ့။ အကုသိုလ်ကံ ပြုထားတဲ့သူ သွားလေရာ ဖြစ်လေရာမှာ လိုက်ပြီး ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲ အမျိုးမျိုးတွေကို အဲဒီ အကုသိုလ်ကံက အကျိုးပေး နှိပ်စက် နေပါတယ်-တဲ့။

ဒီတရားဂါထာက စက္ခုပါလမထေရ်ကို အကြောင်းပြုပြီး ဟောထား တဲ့ တရားဂါထာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ စက္ခုပါလမထေရ်ရဲ့ အကြောင်း အတ္ထုပ္ပတ္တိကို အတိုချုပ်ထုတ်ပြီး ပြောဦးမယ်။

စက္ခုပါလမထေရ်ဝတ္ထု အကျဉ်းချုပ်

စက္ခုပါလမထေရ်၏အလောင်းဟာ တစ်ခုသောဘဝက ဆေးဆရာ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအခါတုန်းက မျက်စိကွယ်နေတဲ့ အမျိုးသမီးတစ်ယောက်ကို ဆေးကုပေးပါတယ်။ ဆေးကုပေးလို့ အဲဒီအမျိုးသမီးဟာ ပကတိ အတိုင်းမြင်ပြီး မျက်စိကောင်းလာတဲ့အခါ ဒီလိုဆင်ခြင်မိသတဲ့။ “မျက်စိပကတိအတိုင်းမြင်ပြီး ကောင်းလာရင် သားသမီးများနှင့်တကွ ဆရာထံမှာ ကျွန်အဖြစ်နဲ့ ပြုစုလုပ် ကျွေးပါ့မယ်လို့ ဝန်ခံထားမိတယ်။ ဒီအတိုင်းဆိုရင် ဆရာက ငါ့ကို မငဲ့မညှာပဲ ကျွန်အဖြစ်နဲ့ စေခိုင်း ပြောဆိုတော့မှာပဲ။ ဒီတော့ ငါဟာ ဆရာကို လိမ်လည် လှည့်စားပြီး ပြောမှပါပဲ”လို့ ကြံစည်ထားသတဲ့။ “ဘယ်နှယ်နေပါသလဲ

အစ်မကြီး”လို့ ဆရာက မေးတဲ့အခါမှာ “အလျင်ကတော့ ငါ့မျက်စိတွေဟာ နည်းနည်းပဲကိုက်ပါတယ်။ ယခုတော့ သားပြီးကိုက်နေပါတယ်”လို့ ပြောသတဲ့။ ဒီတော့ ဆေးဆရာက “ဒီမိန်းမကြီးဟာ ဆေးကုခ မပေးချင်လို့ ငါ့ကို လိမ်တာပဲ။ ဆေးကုခ မရချင်လဲ နေပေစေတော့။ ယခုပဲ ဒီမိန်းမကြီး မျက်စိကန်းအောင် လုပ်လိုက်မယ်”လို့ကြံပြီး အိမ်ကို ပြန်သွားတယ်။ သူ့အကြံကို သူ့မယားအား ပြောပြ တိုင်ပင်တယ်။ မယားကလဲ ဘာမှမပြောပဲ ဆိတ်ဆိတ်နေလိုက်သတဲ့။ သဘောတူတဲ့ အနေမျိုးပေါ့။ ဒါနဲ့ အဲဒီဆေးဆရာက ဆေးတစ်ခုစပ်ပြီး အဲဒီမျက်စိနာတဲ့ မိန်းမကြီးကို မျက်စဉ်း ခတ်ဖို့ ပေးလိုက်တယ်။ အဲဒီမျက်စဉ်း ခတ်လိုက်တော့ သူ့ခမျာ မျက်စိ နှစ်ဘက်လုံး ကွယ်သွားရှာပါရောတဲ့။

ဒီကိစ္စမှာ လူနာရော၊ ဆေးဆရာရော နှစ်ဦးလုံး ချွတ်ပွင်းချက် ရှိပါတယ်။ လူနာကလဲ မျက်စိပကတိအတိုင်း ကောင်းသွားရင် ပေးသင့် ပေးထိုက်တဲ့ ဆေးကုခကို ပေးပါမှပေါ့။ တစ်သက်လုံး ကျွန်မခံနိုင်ရင်လဲ တောင်းပန်ဖို့ရှိတာပဲ။ နောက်ပြီးတော့ ဆေးဆရာကလဲ ဆေးကုခ မရရင်လဲ ကုသိုလ်ဖြစ် သဘောထားဖို့ ရှိတာပဲ။ နောက်ထပ် မျက်စိကန်းအောင် ဆေးပေးတဲ့ အတွက် ဘာမျှအကျိုးမရှိတော့ပါဘူး။ အကျိုးမရှိတဲ့အပြင် ဒီဆရာ မျက်စဉ်းခတ် လို့ မျက်စိကွယ်သွားသတဲ့ဆိုတဲ့ မကောင်းသတင်းလဲ မျက်မှောက်တွင် ကျော်ကြားသွားမယ်။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီ မကောင်းမှုကံကြောင့် အပါယ်လေးပါး လဲ ကျရောက်ရမယ်။ ဘဝပေါင်းများစွာမှာလဲ လိုက်ပြီး အဲဒီကံက မျက်စိကွယ်ရ တဲ့ မကောင်းကျိုးကို ပေးသွားမယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက-

ဘိက္ခဝေ- ရဟန်းတို့။ တဒါ- ထိုဆေးဆရာ ဖြစ်စဉ်ကာလက။ မမ ပုတ္တေဇ- ငါ၏ သားတော်ဖြစ်သော စက္ခုပါလသည်။ ကတကမ္ပံ- မိန်းမတစ်ယောက်အား မျက်စိကွယ်အောင်ပြုခဲ့သော မကောင်းမှုကံသည်။

ပစ္ဆိမော ပစ္ဆိမော အနုပဋိ- နောက်မှ နောက်မှ အစဉ်လိုက်ပါလျက် ရှိလေ၏။
 တေံ ပါပကမ္မံ နာမ- ဤမကောင်းမှုကံ မည်သည်။ ဓရံ-ဝဟတော- လှည်းဝန်
 ကို ရုန်းဆောင်သော။ ဗလိဗဒ္ဓဿ ပဒံ- ရွား၏ခြေသို့။ စက္ကံ ဝိယ- အစဉ်လိုက်
 သော လှည်းဘီးကဲ့သို့။ အနုဂစ္ဆတိ- အစဉ်လိုက်၏လို၊ မိန့်တော်မူပြီး-

မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ၊ မနောသေဋ္ဌာ မနောမယာ။

မနသာ စေ ပဒုဋ္ဌေန၊ ဘာသတိ ဝါ ကရောတိ ဝါ။

တတော နံ ဒုက္ခမန္တတိ၊ စက္ကံဝ ဝဟတော ပဒံ။ ဆိုတဲ့-

တရားဂါထာကို ဟောတော်မူပါတယ်။ အဲဒီဂါထာမှာ ဟောတော်
 မူတဲ့အတိုင်းပဲ ဆေးဆရာဘဝက ပြုခဲ့တဲ့ မကောင်းမှုကံက စက္ခုပါလ အလောင်း
 လျာပုဂ္ဂိုလ်ကို အစဉ်လိုက်ပြီး မကောင်းကျိုးတွေ ပေးလာခဲ့ပါတယ်။ နောက်ဆုံး
 ဘဝမှာ စက္ခုပါလမထေရ် ဖြစ်လာပါတယ်။ ဒီမထေရ်ဟာ မြတ်စွာဘုရားထံက
 ကမ္မဋ္ဌာန်းယူပြီးတော့ သီတင်းသုံးဖော် ရဟန်းတော် ၆၀-နဲ့ တကွ သာဝတ္ထိမြို့မှ
 ယူနော ၁၂၀-ဝေးကွာတဲ့ ပစ္စန္နရစ်တောရွာတစ်ခုကို အစိုးပြုပြီး တောကျောင်းမှာ
 တရားအားထုတ်နေပါတယ်။ အိပ်ရာမှာ လဲလျောင်းခြင်းမရှိပဲ နေ့ရော ညညီပါ
 ထိုင်ခြင်း၊ ရပ်ခြင်း၊ သွားခြင်းဆိုတဲ့ ကုန်ရယ်ပုထ်သုံးပါးနဲ့ မပြတ်ကြိုးစား
 အားထုတ်နေပါတယ်။ ဒီလို အားထုတ်နေရင်း မျက်စိရောဂါ စွဲကပ်လာတယ်။
 ဆေးဆရာကပေးတဲ့ မျက်စဉ်းဆေးကိုလဲ လှဲအိပ်ပြီး မခတ်ဘူး၊ ထိုင်လျက်ပဲ
 ခတ်တယ်။ ဆေးဆရာက လှဲအိပ်ပြီး မျက်စဉ်းခတ်ဖို့ ညွှန်ကြားတာကိုလဲ
 နိသဒ္ဓိတောင် မပျက်စေချင်တာနဲ့ မလိုက်နာဘူး၊ ထိုင်ရင်းပဲ မျက်စဉ်းခတ်တယ်။
 ဒါကြောင့် ဆေးဆရာကလဲ သူ့နာမည် ပျက်မှာစိုးလို့ အဆက်ဖြစ်လိုက်တယ်။
 ဒါနဲ့ စက္ခုပါလမထေရ်ဟာ သူ့ဟာသူ အားပေးဆုံးမပြီး အားထုတ်မြဲ အားထုတ်
 နေတယ်။ သူ့အားပေးဆုံးမပုံကလေးကတော့-

ပဋိက္ခိတ္တော တိကိစ္ဆာယ၊ ဝေဇ္ဇေနာသိ ဝိဝိဇ္ဇိတော။

နိယတော မစ္စုရာဇဿ၊ ကိ ပါလိတ ပမဇ္ဇသိ။တဲ့-

ပါလိတ၊ စက္ခုပါလခေါ်သော အမောင်ပါလိတ။ တိကိစ္ဆာယ၊ ဆေးကုခြင်းက။ ပဋိက္ခိတ္တော၊ သင့်ကိုယ်အပ်လေပြီ။ ဝေဇ္ဇေန၊ ဆေးဆရာက။ ဝိဝိဇ္ဇိတော အသိ၊ စွန့်ပစ်အပ်လေပြီ။ ပါလိတ၊ အမောင်ပါလိတ။ မစ္စုရာဇဿ၊ သေမင်း၏ (လာခြင်းသည်)။ နိယတော၊ ကိန်းသေမြဲ၏။ ကိ ပမဇ္ဇသိ၊ အဘယ့်ကြောင့် မေ့လျော့နေသင့်အံ့နည်း။

ဆေးဆရာက လက်လွှတ်လိုက်တော့ မျှော်လင့်ဖွယ်မရှိတော့ဘူး၊ သေဖို့ရာ မဝေးတော့ဘူး၊ အဲဒါက ကိန်းသေပဲ၊ မမေ့နဲ့၊ မပြတ် ကြိုးစားအားထုတ်ပေတော့လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒီလို အားပေးဆုံးမပြီး မပြတ်မစဲအားထုတ်မြဲ ကြိုးစား အားထုတ်နေရာမှာ ညဉ့်သန်းခေါင်ယံ အလွန် ကျတော့ မျက်စိတွေလဲ ပျက်၊ ကိလေသာတွေလဲ ကုန်ခန်းပြီး သုက္ခဝိပဿက ရဟန္တာ ဖြစ်သွားပါသတဲ့။

အဲဒီမှာ လောကဘက်ကနေကြည့်ရင်တော့ ပေပေ တေတေ အလွန်အကျွံ တရားအားထုတ်လို့ မျက်စိကွယ်ရတယ်လို့ ထင်မြင်စရာရှိပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီတရား အားထုတ်တာက အကြောင်းရင်း မဟုတ်ပါဘူး၊ အထောက်အပံ့ အကြောင်းလောက်သာဖြစ်ပါတယ်၊ အကြောင်းရင်းကတော့ ဆေးဆရာဘဝက ပြုခဲ့တဲ့ မကောင်းမှုပါပဲ၊ အဲဒီလို တရားအား မထုတ်ဘဲနေရင်လဲ တစ်နည်းနည်းနဲ့ သူ့မျက်စိဟာ ပျက်ရကွယ်ရမှာပဲ၊ တရားအားထုတ်လိုက်တဲ့အတွက် အမြတ်ထွက်လာတာကတော့ ကိလေသာကုန်ခန်းပြီး ရဟန္တာ ဖြစ်သွားတာဟာ အတိုင်းမသိ တန်ဖိုးရှိတဲ့ အမြတ်အစွန်းပါပဲ။

အထူးမှတ်သားဖွယ် အချက် ၂-၃

ပြီးတော့ စက္ခုပါလမထေရ်နဲ့စပ်ပြီး မှတ်သားဖွယ်ကောင်းတဲ့ အချက် နှစ်ခုရှိပါသေးတယ်။ အဲဒါက ဘာလဲဆိုရင် ဒီမထေရ် ရဟန္တာ ဖြစ်ပြီးပေမယ့် တရားကို မပြတ်အားထုတ်လေ့ရှိတဲ့ အာရဒ္ဓဝီရိယဂုဏ်နဲ့ ပြည့်စုံပါတယ်တဲ့။ ဒါကြောင့်နေ့စဉ် နေ့တိုင်း နံနက်မိုးသောက်ယံမှာ စကြိုလျှောက်ပြီး တရား အားထုတ်လေ့ရှိပါတယ်။ တစ်နေ့တော့ ညဦးက မိုးရွာပြီးခါစဖြစ်တဲ့အတွက် မိုးပရန်ကောင်တွေက ထွက်ပြီး စက္ခုပါလမထေရ် စကြိုလျှောက်နေကျ မြေပြင် မှာပဲ လျှောက်သွားနေကြတယ်။ မထေရ်ကလဲ နံနက်မိုးသောက်ယံမှာ အခါတိုင်း လိုပဲထင်ပြီး စကြိုလျှောက် တရားအားထုတ်တယ်။ မိုးပရန်ကောင်တွေတော်တော် များများဟာ နင်းမိလို့ သေကုန်ကြတယ်။ အဲဒါကို အာဂဇ္ဈရဟန်းတွေက တွေ့ရတဲ့အတွက် စက္ခုပါလမထေရ်ကြီးဟာ စကြိုလျှောက်မယ်ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ မိုးကောင်တွေကို သေစေတဲ့အကြောင်း မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ကြပါတယ်။ ဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက စက္ခုပါလမထေရ်ဟာ မိုးကောင်တွေကို မမြင်တဲ့အကြောင်း၊ သေစေလိုသော စေတနာ မရှိတဲ့အကြောင်း၊ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်လဲဖြစ်တဲ့အကြောင်း၊ အပြစ်မရှိကြောင်းများကို မိန့်ကြားတော်မူပါတယ်။

အဲဒီမှာ မှတ်စရာကတော့ သေစေလိုသော စေတနာမရှိရင် အပြစ်မရှိတဲ့ အကြောင်းရယ်။ ရဟန္တာပင် ဖြစ်သော်လဲ ဈာန်အဘိညာဉ် မရရင်၊ ဈာန် အဘိညာဉ်ရသော်လဲ အဘိညာဉ်နဲ့အဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီး ကြွတဲ့အခါ မဟုတ်ရင် အခြား ပုဂ္ဂိုလ်များလိုပဲ နင်းမိရာမှာ လေးပိ သွားနိုင်ကြောင်းရယ်။ အဲဒီ အချက်များပါပဲ။

ဒါက ဘာကြောင့် ပြောရသလဲဆိုရင် အချို့ သုတနည်းသူတွေက ရေထဲမှာရော ဟင်းသီး ဟင်းရွက်ထဲမှာရော ပိုးတွေရှိနေတယ်။ ဒီရေတွေ ဟင်းသီးဟင်းရွက်တွေကို ကျိုချက်စားနေကြရတဲ့အတွက် ငါးပါးသီလ လုံနိုင်ပါ့

မလား၊ ပါဏာတိပါတကံ မဖြစ်ပေဘူးလားလို့ ဒီလို ယုံမှားသံသယ ရှိနေကြပါတယ်။ မေးမြန်းတာကိုလဲ ကြားရဖူးပါတယ်။ မြင်တွေ့ရတဲ့ ပိုးကောင်တွေကိုတော့ ရှင်းလင်း ဖယ်ရှားပစ်ဖို့ လိုပါတယ်။ မမြင်ရတဲ့ ပိုးကောင်တွေအတွက်တော့ သေစေလိုသောစေတနာမရှိတဲ့အတွက် သံသယဖြစ်ဖို့မရှိပါဘူး။ နောက်ပြီးတော့ သေစေလိုတဲ့ စေတနာမရှိဘဲ မလွှဲမရှောင်သာတဲ့ ကိုယ့်ကိုစွဲ ကိုယ်ဆောင်ရွက်နေရာမှာ မတော်တဆ နင်းမိလို့ ထိခိုက်မိလို့ သေသွားတဲ့အတွက်လဲ သံသယဖြစ်ဖို့ မရှိပါဘူး။ တချို့ ကျိန်းဘာသာဝင်တွေကတော့ မီးထွန်းထားရာမှာ ပိုးကောင်တွေ ဝင်တိုးလို့ သေတာတောင် အပြစ်ရှိတယ်လို့ ယူဆကြသတဲ့။ အဲဒါကတော့ လွန်လွန်းပါတယ်။ ဝင်တိုးပြီး သေကြပါစေလို့ စေတနာမရှိရင် ဘာမျှ အပြစ်မရှိပါဘူး။ အဲဒီလို စေတနာ မရှိဘဲ သေတဲ့ကိစ္စနဲ့စပ်ပြီး သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးက မေးလျှောက်လို့ အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿမထေရ်က ဆုံးဖြတ်ထားတဲ့ ဖြတ်ထုံးလဲ ရှိပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုရင်-

အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ၏ ဖြတ်ထုံး

သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးက ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို အကြီးအကျယ် ထောက်ပံ့အားပေးတဲ့အခါမှာ တိတ္ထိပရိဇိဇ်တေက လာဘ်လာဘငဲ့ပြီး သာသနာတော် ဝင်လာကြတယ်။ သူတို့အယူဝါဒအတိုင်းပဲ ကျင့်ကြံ ပြောဟောနေကြတယ်။ နောက်ပြီးတော့ တချို့ တိတ္ထိတွေကလဲ သူတို့ဟာ သူတို့ပဲ ခေါင်းရိတ်သင်္ကန်းဝတ်ပြီး ရဟန်းတွေထဲ ရောနှောနေကြတယ်။ ဥပုသ်ပဝါရဏာကံ ပြုရာမှာလဲ သူတို့က အတင်းဝင်လာကြတယ်။ ဒါကြောင့် ရဟန်းကောင်းတွေက ရဟန်းတု ရဟန်းယောင်တွေနဲ့ ကံကြီး ကံငယ် မပြုလိုကြတဲ့အတွက် အဲဒီတုန်းက ပါဠိလိပုတ်ပြည် အသောကာရုံ ကျောင်းတိုက်ကြီးမှာ ခုနစ်နှစ်တိုင်တိုင် ဥပုသ်ကံ

အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ၏ ဖြတ်ထုံး

၁၉၅

မပြုဘဲ ပြတ်နေပါတယ်။ အဲဒီအခါ အသောကမင်းတရားကြီးက ကျောင်းတိုက် သွားပြီးတော့ အဓိကရုဏ်းကို ငြိမ်းစေပြီး ဥပုသ်ပြုစေရမယ်လို့ အမတ်တစ်ယောက် ကို စေလွှတ်လိုက်ပါတယ်။

အဲဒီအမတ်က အဓိကရုဏ်းငြိမ်းအောင် လုပ်ဖို့ဆိုတာတော့ သူက နားမလည်ဘူး၊ ဥပုသ်ပြုစေရမယ် ဆိုတာလောက်သာ နားလည်ပြီးတော့ ကျောင်းတိုက်သွားပါတယ်။ အဲဒီရောက်တော့ ရဟန်းသံဃာတွေကို စည်းဝေးစေ ပြီး ဥပုသ်ပြုဖို့ခိုင်းပါတယ်။ ဒီတော့ ရဟန်းကောင်းတွေက ငါတို့ဟာ တိတ္ထိတွေနဲ့ ရောပြီး ဥပုသ်မပြုနိုင်ဘူးလို့ တရားသဖြင့် ပြောဆိုကြပါတယ်။ ဥပုသ်ပြုတယ် ဆိုတာ ရဟန်းစစ်တွေ အချင်းချင်းသာ စည်းဝေးပြီးပြုရပါတယ်။ အဲဒီအထဲမှာ အာပတ်အပြစ်ရှိတဲ့ မစင်ကြယ်တဲ့ ရဟန်းများရှိရင်လဲ စင်ကြယ်အောင် ကုစားဖို့ ဆုံးမရပါတယ်။ အားလုံး စင်ကြယ်ပြီလို့ ယုံကြည်ရတဲ့အခါမှာ ဥပုသ်ကံကိုပြုကြ ရပါတယ်။ ရဟန်းမဟုတ်တဲ့ တိတ္ထိတွေနဲ့တော့ ရောနှောပြီး ဥပုသ်မပြုကောင်း ပါဘူး၊ ပြုရင် အာပတ်တောင် သင့်ပါသေးတယ်။ ဒါကြောင့် ရဟန်းကောင်းတွေ က တိတ္ထိတွေနဲ့ရောပြီး ငါတို့ ဥပုသ်မပြုဘူးလို့ ပြောဆိုကြခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီတော့ အဲဒီအမတ်က မင်း၏အမိန့်အာဏာကို ဖိဆန်တဲ့အနေနဲ့ ယူဆပြီး ငြင်းဆန်တဲ့ ရဟန်းကောင်းတွေ မထေရ်ကြီးကစပြီး ဓားနဲ့ ခုတ်သတ် ပါတယ်။ အဲဒါကို မင်းရဲ့ညီတော် အိမ်ရှေ့မင်းအဖြစ်မှ ရဟန်းပြုလာတဲ့ တိဿမထေရ်က မြင်လို့ “မင်းကတော့ ဒီလိုခိုင်းတာ မဟုတ်ပေဘူး၊ ဒီအမတ် အထင်လွဲမှားပြီး ပြုမှားတာ ဖြစ်မှာပဲ”လို့ ယူဆပြီး အဲဒီ အမတ်အနီးမှာ ရုတ်တရက် သွားပြီး ထိုင်နေပါတယ်။ အမတ်ကလဲ တိဿမထေရ်ကို မှတ်မိတာ နဲ့ အဲဒီမှာ ရပ်တန့်ပြီး သူဆောင်ရွက်ခဲ့တဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်ကို ဘုရင်မင်းမြတ်ထံ အစီရင်ခံ လျှောက်ထားပါတယ်။ အဲဒီအခါ ဘုရင်မင်းမြတ်မှာ အကြီးအကျယ်

သံဝေဂ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီကိစ္စအတွက် မိမိမှာ အပြစ်ရှိ-မရှိ သံသယဖြစ်လို့ မေးမြန်းလျှောက်ထားတဲ့အခါ မပြီးပြတ်နိုင်ဘဲ ဖြစ်နေတယ်။ နောက်ဆုံးတော့ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿမထေရ်ကို ပင့်ဆောင်ပြီး မေးလျှောက်ရပါတယ်။ အဲဒီတော့ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿမထေရ်က “မင်းကြီး၊ သင့်မှာ အဲဒီ အမတ်ကို ကျောင်းသွားပြီး ရဟန်းတွေကို သတ်ပါစေလို့ ဒီလို စိတ်စေတနာ ရှိပါသလား” လို့ မေးပါတယ်။ အဲဒီလို စိတ် စေတနာ မရှိကြောင်း မင်းကြီးက လျှောက်ထားပါတယ်။ ဒီလို စိတ် စေတနာ မရှိလျှင် အပြစ်မရှိကြောင်း အဆုံးအဖြတ်ပေးတော်မူပါတယ်။ အထောက်အထား သာဓကကိုလဲ-

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ အဟံ၊ ငါဘုရားသည်။ စေတနံ၊ မည်သို့ ဖြစ်စေဟု ရည်ရွယ်တိုက်တွန်းသော စေတနာကို။ ကမ္မံ၊ ကံဟူ၍။ ဝေါဓိ၊ ဟောပေ၏။ စေတယိတ္တာ၊ မည်သို့ဖြစ်စေဟု ရည်ရွယ်တိုက်တွန်း၍။ ကမ္မံ၊ အမှုကံကို။ ကာယေန ငါစာယ မနုဿာ၊ ကိုယ် နှုတ် စိတ်ဖြင့်။ ကရောတိ၊ ပြု၏။ ဆိုတဲ့-

ဘုရားစကားတော်ကို ထုတ်ပြပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ တိတ္ထိရ ဇာတ်ကိုလဲ ဆောင်ပြပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ အဲဒီဇာတ်မှာ အရှင် ရာဟုလာ အလောင်းက မုဆိုးရဲ့ ‘တည်-ခါ’ ဖြစ်နေတယ်။ မုဆိုးက ခါ-တွေရှိရာ တောထဲ သွားပြီး အဲဒီ တည်-ခါနဲ့ ပျားပြီး ခါ-တွေ ဖမ်းသတ်တယ်။ အဲဒါကို မြင်ရတော့ တယ်ခါကလေးက ငါ့မှာလဲ ပါဏာတိပါတကံထိုက် လေသလားလို့ သံသယ ဖြစ်ရတာတယ်။ တစ်နေ့တော့ ဘုရားအလောင်း ရသေ့ကြီးကျောင်းမှာ ရောက်နေ လို့ မုဆိုးကြီးမရှိခိုက်မှာ အဲဒီ ခါကလေးက သူ့မှာဖြစ်နေတဲ့ သံသယကို ရသေ့ကြီးအား လျှောက်ပါတယ်။ ဒီတော့ ရသေ့ကြီးက အသင် ခါငယ်မှာ “ငါ့အသံကို ကြားပြီး ခါတွေ လာကြပါစေ၊ ညွတ်ကွင်းမှာ မိကြပါစေ၊ အသတ်ခံ

ကြရပါစေ" လို့ ဒီလိုစိတ် ရှိပါသလားလို့ မေးပါတယ်။ မရှိကြောင်း လျှောက်တဲ့ အခါ ရသေ့ကြီးက-

တေ-သင် ခါအား။ စိတ္တံ-သေစေလိုသော စိတ်သည်။ သစေ နတ္ထိ-အကယ်၍ မရှိငြားအံ့။ ပါပံ၊ မကောင်းမှုသည်။ နတ္ထိ-မရှိပေ။ ဟိ-ထိုစကားမှန်ပေ၏။ စေတယန္တမေဝ-သေစေရန် ကြံရွယ်တိုက်တွန်းသော သူသို့သာလျှင်။ ပါပံ-မကောင်းမှုသည်။ ဖုသတိ-ရောက်၏။ န အစေတယန္တံ-မကြံရွယ်သောသူတို့ မရောက်ပေ။

မနော-စိတ်သည်။ စေ န ပဒုဿတိ-အကယ်၍ မပြစ်မှားငြားအံ့။ ပဋိစ္စကမ္ပံ၊ မိမိနှင့်စပ်၍ အခြားသူပြုသောကံသို့။ န ဖုသတိ-မရောက်။ အပေါ့သုက္ကဿ-သေစေရန် ကြောင့်ကြစိုက်ခြင်း မရှိသော။ ဘဒြဿ-သူတော်ကောင်းအား။ ပါပံ-မကောင်းမှုသည်။ န ဥပလိမ္ပတိ၊ မကပ်ငြိပေ။-လို့ ရသေ့ကြီးက ဖြေကြားပါတယ်။ အဲဒီဇာတ်က ဖြေပုံကိုပါဆောင်ပြီး အရှင်မဟာမောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿမထေရ်က အသောကမင်းကြီးအား အဆုံးအဖြတ်ပေးတော်မူပါတယ်။ ဒါကြောင့် သေပါစေဆိုတဲ့ စေတနာမရှိရင် မတော်တဆ သူ့ဟာသူ သေသွားလဲ အပြစ်မရှိဘူးဆိုတာဟာ ဒီနေရာမှာ မှတ်သားစရာတစ်ခုပါပဲ။ အဲဒါကတော့ နားလည်လောက်ပါပြီ။

ဒုတိယ မှတ်သားဖွယ် အချက်

ဒုတိယ မှတ်စရာ တစ်ခုကတော့ ဈာန်အဘိညာဉ် မရရင် ရဟန္တာပေမယ့် လမ်းလျှောက်သွားရာမှာ သူများလိုပဲ လေးတယ် ဝိတယ်ဆိုတဲ့ အချက်ပါပဲ။ အဲဒါကတော့ စက္ခုပါလရဟန္တာမထေရ်ကြီး စကြံကြရာမှာ ပိုးကောင်တွေနင်းမိလို့ သေကုန်တယ်ဆိုတော့ အင်မတန် ထင်ရှားနေပါပြီ။ အဲဒါကလဲ

ဒီနေရာမှာ ဘာဖြစ်လို့ ထည့်ပြောရသလဲဆိုတော့ ယခု ဆယ့်လေးငါး
 ခြောက်နှစ်လောက်အတွင်းမှာ မြန်မာပြည်၌ ရဟန္တာရယ်လို့ ကျော်စောတဲ့
 ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဖေါ်လာကြတယ်။ အဲဒီလို ကျော်စောတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို တချို့ဒါကာမ
 တွေက ပန်းခင်းပြီးတော့ စမ်းကြည့်ကြတယ်။ လက်ဝါးခင်းပြီးတော့ စမ်းကြည့်ကြ
 တယ်လို့ ကြားရတယ်။ ပြီးတော့ ပန်းမနှွမ်းဘူး၊ လက်မနာဘူး စသည်ဖြင့်လဲ
 ပြောသံ ကြားရတယ်။ အဲဒါတည့်တည့်မတ်မတ် နင်းမိလျက်နဲ့ မနှွမ်းတာ
 မနာတာလား၊ တည့်တည့်မနင်းမိလို့ပဲလား ဆိုတာလဲ စဉ်းစားစရာ ရှိပါတယ်။
 ယခုစက္ခုပါလမထေရ်လို့ ဈာန်အဘိညာဉ်မရတဲ့ ရဟန္တာဆိုရင်တော့ တည့်တည့်
 နင်းမိမယ်ဆိုရင် ဟိုဝိုးကောင်ကလေးတွေ ပိပြားဆော့ကုန်သလို ပိပြားကုန်မှာပါပဲ။
 ဈာန်အဘိညာဉ်ရတဲ့ ရဟန္တာတောင် အဘိညာဉ်နဲ့ အဓိဋ္ဌာန်မပြုမိဘဲ ကြွရင်
 နင်းမိတာတွေဟာ အကုန်ပြားကုန်မှာပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီလိုစမ်းသပ်တဲ့နည်းတွေက
 မသေချာဘူးဆိုတာ သိထားကြရမယ်။

ရဟန္တာ စုံစမ်းနည်း

သေချာတဲ့ နည်းကတော့ လိုချင်နှစ်သက်မှု တပ်မက်သာယာမှု
 ခင်မင်တွယ်တာမှု အပြင်းအထန် ရယ်ရွှင်မှု စိတ်ဆိုးစိတ်ပျက်မှု ထိတ်လန့်
 ကြောက်ရွံ့မှု စက်ဆုပ်ရွံ့ရှာမှု စိုးရိမ်ပူဆွေးမှု သူတစ်ပါး အကျိုးမဲ့ ဖြစ်အောင်
 ပြောဆိုမှု ဘုရားကို မရိုသေမှု တရားကျမ်းဂန်တွေကို မရိုသေမှု ဝိနည်းသိက္ခာ
 ကို မရိုသေမှု ကိုယ်လက် ဣန္ဒြေ မတည်ငြိမ်မှု ဒီလိုဟာတွေ ရှိ မရှိ စုံစမ်းဖို့
 လိုပါတယ်။ အဲဒီလိုဟာတွေရှိနေရင် လောဘာ ဒေါသ မောဟ မကင်းသေးတဲ့
 သဘော ထင်ရှားနေတာပါပဲ။ သေသေချာချာ စုံစမ်းလို့ ဒီလို အမှုအရာတွေ
 အရိပ်အယောင်တောင် မတွေ့ဘူးဆိုရင်တော့ တော်တော်စိတ်ချရပါပြီ။ ရဟန္တာ

ကြည်လင်တဲ့စိတ်ကြောင့် ချမ်းသာလိုက်လာပုံ

၁၉၉

မဟုတ်တောင် ရဟန္တာလောက်နီးပါး ကြည်ညိုဖွယ် ဂုဏ်တွေနဲ့ ပြည့်စုံတယ်လို့ မှတ်နိုင်ပါပြီ။

ကြည်လင်တဲ့စိတ်ကြောင့် ချမ်းသာလိုက်လာပုံ

ယခုပြောလာခဲ့တာဟာ စိတ်ဝိညာဏ်ပြဋ္ဌာန်းပုံကို ပြောရာက စပ်မိစပ်ရာ နဲ့ ရဟန္တာအကြောင်း ရောက်သွားတယ်။ အဲဒီမှာ ပြစ်မှားလိုတဲ့စိတ် ကြောင့် ဆင်းရဲလိုက်ပါလာပုံကို ပြောလိုက်တော့ ကြည်လင်တဲ့ စိတ်ကြောင့် ချမ်းသာ လိုက်ပါလာပုံလဲ ပြောဖို့ လိုလာပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒါကို ယခု ဆက်ပြီး ပြောဦးမယ်။ လောကမှာ သဘောတရားတွေဟာ အဆိုးနဲ့အကောင်း အစုံအစုံ တွဲလျက် တွဲလျက်ရှိတယ်။ ပြဋ္ဌာန်းတဲ့ စိတ်ကလေးက ဆိုးရင် ဆင်းရဲဒုက္ခ တွေရသလို အဲဒီ စိတ်ကလေး ကောင်းရင်တော့ ချမ်းသာသုခတွေကို ရပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက-

မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မော၊ မနောသေဋ္ဌာ မနောမယာ။

မနုဿာ ဝေ ပဿန္နေန၊ ဘာသတိ ဝါ ကရေတိ ဝါ။

တတော နံ သုခမန္ဓေတိ၊ ဆာယာဝ အနုပါယနီ-

လို့ ဟောထားပါတယ်။

ဓမ္မာ-နာမ်တရားတို့သည်။ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ-စိတ်လျှင် ရှေ့သွားရှိ ကုန်၏။ မနောသေဋ္ဌာ-စိတ်လျှင် အကြီးအမြတ် ရှိကုန်၏။ မနောမယာ- စိတ်ဖြင့်ပြီးကုန်၏။ ပဿန္နေန-ကြည်လင်သော။ မနုဿာ-စိတ်ဖြင့်။ ဝေ ဘာသတိ ဝါ-အကယ်၍ ပြောမှုလည်း ပြောဆိုခြားအံ့။ ဝေ ကရေတိ ဝါ- အကယ်၍ ပြုမှုလည်း ပြုလုပ်ခြားအံ့။ တတော-ထိုကြည်လင်သော စိတ်ဖြင့်

(ကြခြင်း) ပြောဆိုခြင်း ပြုလုပ်ခြင်းဟူသော ကံ သင်္ခါရကြောင့်။ နံ-ထို(ကြစည်) ပြောဆို ပြုလုပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သို့။ သုခံ-အကျိုးဝိပါက်ဖြစ်သော ကိုယ်ချမ်းသာ စိတ်ချမ်းသာသည်။ အန္ဓေတိ-အစဉ်လိုက်ပါလေတော့၏။ (ကိမိဝ၊ ဥပမာပုံဆို အဘယ်လိုပါနည်းဟူမူ။) အနုပါယိနီ-အရိပ်ရှင်ထံမှ ဖွဲ့ခွဲလေ့မရှိသော။ ဆာယာ က္ကဝ-အရိပ်ကဲ့သို့ ပင်တည်း။

ကြည်လင်တဲ့စိတ်နဲ့ ကြတိုင်း ပြောတိုင်း ပြုတိုင်း ကုသိုလ်ကံ သင်္ခါရဖြစ် တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ကုသိုလ်ကံက ကုသိုလ်ရှင်ကို မျက်မှောက် ဘဝမှာရော နောင်တမလွန်မှာရော အစဉ်လိုက်ပြီး ချမ်းသာသုခတွေကို ပေးနေပါတယ်။ ဥပမာ-အရိပ်ဟာ လူသွားရာကို အမြဲပါနေပါတယ်။ ဒီအရိပ်ကိုမလိုက်ပါအောင် လုပ်လို့မရဘူး၊ လူက ရပ်တည်နေရင် အရိပ်ကလဲ တည်နေတယ်။ လူက သွားရင် သူကလဲ ပါလာတာပဲ။ အဲဒါလိုပါပဲ။ ကြည်လင်တဲ့စိတ်နဲ့ ကြစည် ပြောဆိုပြုလုပ်ထားတဲ့သူက ချမ်းသာသုခကို အမြဲလိုက်ပါနေတယ်တဲ့။ အဲဒီ တရားဂါထာကို မဋ္ဌကုဏ္ဍလီ သူဌေးသား အကြောင်းပြုပြီး ဟောထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ မဋ္ဌကုဏ္ဍလီ သူဌေးသားအကြောင်းကို အကျဉ်းချုပ် ပြောဦးမယ်။

မဋ္ဌကုဏ္ဍလီဝဇ္ဇူ အကျဉ်းချုပ်

သာဝတ္ထိပြည်မှာ ဘာတစ်ခုကိုမျှ မပေးလှူဖူးလို့ အဲဒီနွဲ့ပုဗ္ဗက အမည်ရ တဲ့ ပုဏ္ဏားတဦး ရှိတယ်။ အဲဒီပုဏ္ဏားမှာ မဋ္ဌကုဏ္ဍလီ-ဆိုတဲ့ သားတစ်ယောက် ရှိတယ်။ အဲဒီမဋ္ဌကုဏ္ဍလီဟာ ငါး-နှစ်အရွယ်မှာ ဖျော့တော့တဲ့ ရောဂါဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် ဖခင်ပုဏ္ဏားက ဆေးဖိုးဝါးခပေးရမှာမို့လို့ ဆေးဆရာခေါ်ပြီး မကုဘူး၊ ဆေးဆရာများထံ သွားပြီး မေးမြန်း စုံစမ်းလို့ အဲဒီက ဖြေကြားလိုက်တဲ့အတိုင်း သူ့ဟာသူပဲ ဆေးဖော်ပြီး ဆေးကုတယ်။ ရောဂါအားကြီးပြီး မျှော်လင့်ဖွယ်မရှိ

တဲ့အနေရောက်မှ ဆေးဆရာကို ပင့်ခေါ် တယ်။ ဆေးဆရာတွေကလဲ ရောဂါ အခြေအနေကြည့်ပြီး ဆေးမပေးဘဲ ပြန်သွားကြတယ်။ ဒါနဲ့ နောက်ဆုံး သေတော့ မယ် ဆိုတာကို သိတာနဲ့ လူမမာကို အိမ်အပြင်မှာ ထုတ်ထားတယ်။ အကြောင်း ကတော့ လာပြီး ကြည်ကြ မေးကြတဲ့သူတွေဟာ အိမ်တွင်းပစ္စည်းတွေကို မြင်သွားမှာ စိုးရိမ်လို့ပါပဲတဲ့။ ဝန်တို နှမြော လွန်းအားကြီးတဲ့သဘောပါပဲ။

အဲဒီနေ့ နံနက် မိုးသောက်ယံမှာ မြတ်စွာဘုရားက မဟာ ကရုဏာ သမာပတ်မှ ထတော်မူပြီး ဗုဒ္ဓဝက္ခုဖြင့် လောကကို ကြည့်ရှုတော်မူတဲ့အခါ အိမ်ရှေ့ မျက်နှာစာမှာ မဋ္ဌကုဏ္ဍလိသဋ္ဌေးသား လျောင်းနေတာကို မြင်တော်မူတယ်။ မည်သို့ အကျိုးရှိမည်ကို ဆင်ခြင်တော်မူတဲ့အခါ အဲဒီ အိမ်ရှေ့အရပ်ကို ဘုရားကိုယ်တော်မြတ် ကြွသွားရင် ဘုရားကိုကြည့်ညိုပြီး မဋ္ဌကုဏ္ဍလိ သေတဲ့ အခါ တာဝတိံသာမှာ နတ်သားဖြစ်မည့်အကြောင်း၊ သူ့သင်္ချိုင်းကို သွားပြီး သူ့ဖခင်ပုဏ္ဏားကြီး ငိုကြွေးနေရာမှာ မဋ္ဌကုဏ္ဍလိက သွားပြီး အကြောင်းစုံကို ပြောပြတိုက်တွန်းတဲ့အတွက် သူ့ဖခင်ကဘုရားကို ပင့်ပြီး မေးမြန်းလျှောက်ထားတဲ့ အခါ မြတ်စွာဘုရားက ဖြေကြားပြီး တရားဂါထာ တစ်ပုဒ်ကို ဟောလျှင် ရှစ်သောင်း လေးထောင်သော သတ္တဝါများ အကျွတ်တရား ရကြမည့်အကြောင်းတွေကို မြင်တော်မူပါတယ်။

ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားဟာ နံနက်ဆွမ်းခံချိန်ကျတဲ့အခါ များစွာသော ရဟန်းသံဃာတော် တို့နှင့်တကွ သာဝတ္ထိမြို့ထဲ ဆွမ်းခံကြွတော် မူရင်း အဲဒီ ပုဏ္ဏားအိမ်ရှေ့ကို ကြွတော်မူပါတယ်။ ဒီအခါ မဋ္ဌကုဏ္ဍလိက မြတ်စွာဘုရား ကို ဖူးမြင်ရတဲ့အတွက် မြတ်စွာဘုရားအား အလွန်ကြည်ညို မြတ်နိုးတဲ့စိတ်တွေ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီအခါ “ဒါလောက်ကြည်ညိုတဲ့ စိတ်ဖြစ်ရင် တော်လောက်ပြီ”လို့ နှလုံးသွင်းပြီး မြတ်စွာဘုရားက တစ်ခြား အိမ်များသို့ ကြွသွားတော်မူပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရား ကြွသွားလို့ မမြင်လောက်တဲ့ နေရာရောက်တဲ့အခါ မဋ္ဌကုဏ္ဍလီလဲ မြတ်စွာဘုရားအား ကြည်ညိုတဲ့ စိတ်တွေဖြစ်နေရင်း သေဆုံးသွားတယ်။ လူ့ဘဝက စုတိစိတ်ကျပြီး သေလိုက်သည်နှင့်တပြိုင်နက် မဋ္ဌကုဏ္ဍလီဟာ တာဝတိံသာနတ်ပြည်မှာ ယူဇနာ ၃၀-ရှိတဲ့ နတ်ဗိမာန်ပေါ် အိပ်ရာကနိုးလာသလို သွားကနဲနတ်သား သွားဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီလို နတ်သားဖြစ်ပြီးတဲ့နောက် မိမိဖြစ်လာပုံကို ဆင်ခြင်တဲ့အခါမှာ မြတ်စွာဘုရားကို ကြည်ညိုတဲ့ကုသိုလ်စိတ်ကြောင့် နတ်ပြည်ရောက်လာရ တယ်- ဆိုတဲ့ အကြောင်းကို သိရတယ်။ နောက်ပြီးတော့ သူ့ဖခင်ဟာ သူ့သင်္ချိုင်းကို သွားပြီး ငိုယိုမြည်တမ်းနေတာကိုလဲ မြင်ရတယ်။ ဒါကြောင့် သူ့ဖခင်ကို သတိပေး ဆုံးမချင်တာနဲ့ အဲဒီ သင်္ချိုင်းအနီးအပါးမှာ မဋ္ဌကုဏ္ဍလီရဲ့ ပကတိရုပ်အသွင်အပြင် နဲ့လာပြီး ငိုဟန်ပြနေပါတယ်။ အဲဒီအခါ သူ့ဖခင်ပုဏ္ဏားကြီးက မဋ္ဌကုဏ္ဍလီနဲ့တူတဲ့ သူငယ် ငိုနေတာကိုတွေ့ရတော့ ဘာကြောင့် ငိုသလဲဆိုတာကို သွားပြီးမေးပါတယ်။ မဋ္ဌကုဏ္ဍလီက သူ့မှာ ရွှေရထားအိမ်သာ ရှိပြီး ဘီးနှစ်ခုလိုနေလို့ ငိုတဲ့အကြောင်း ပြောပါတယ်။ ဒီတော့ ပုဏ္ဏားကြီးက ရွှေဘီးဖြစ်ဖြစ် ငွေဘီးပတ္တမြားဘီး ဖြစ်ဖြစ် ရထားဘီးအစုံကို လုပ်ပေးမယ်လို့ ပြောပါတယ်။ အဲဒီအခါ မဋ္ဌကုဏ္ဍလီက ဘယ်လောက်ကြီးတဲ့ဘီးကို လုပ်ပေးမှာလဲလို့ ပြန်မေးပါတယ်။ ပုဏ္ဏားကြီးက သင်အလိုရှိသလောက် ကြီးတဲ့ဘီးကို လုပ်ပေးမယ်လို့ ဝန်ခံပါတယ်။ ဒီတော့ မဋ္ဌကုဏ္ဍလီက လနဲ့နေကို ရထားဘီး လုပ်ချင်တယ်။ အဲဒီ လနဲ့နေကို ရထားဘီး လုပ်ပေးပါလို့ ပြောပါတယ်။ ဒီတော့ ပုဏ္ဏားကြီးက လူကလေးရှူးနေသလား၊ လနဲ့နေကို ဘယ်မှာ ရနိုင်ပါ့မလဲ၊ မရနိုင်တာကို ဘာကြောင့် တောင့်တရသလဲ၊ လနဲ့နေကို တောင့်တနေရင် လူကလေးဟာ သေရုံပဲရှိမယ်၊ ရမှာတော့ မဟုတ်ဘူးလို့ ပြောပါတယ်။ ဒီတော့ မဋ္ဌကုဏ္ဍလီက

ဘယ်နှယ်လဲ ထင်ရှား တွေ့မြင်နေရတာကို ရဖို့၊ ငိုကြွေးမြည်တမ်းတဲ့ သူနဲ့ မတွေ့မမြင်ရတာကို ရဖို့၊ ငိုကြွေးမြည်တမ်းတဲ့သူ-ဒီနှစ်ယောက်ထဲမှာ ဘယ်သူက မိုက်သလဲ၊ ကျွန်ုပ်တောင့်တတဲ့ လန့်နေကို မြင်တွေ့နေရပါတယ်၊ အသင်ပုဏ္ဏား တမ်းတနေတဲ့ သားဟာ သေသွားပြီ၊ မတွေ့ရတော့ဘူး၊ ငိုကြွေးမြည်တမ်း နေကြတဲ့ ကျွန်ုပ်တို့နှစ်ဦးထဲမှာ ဘယ်သူကသာပြီး မိုက်မဲရာ ကျပါသလဲလို့ မေးပါတယ်။

ဒီတော့ ပုဏ္ဏားကြီးမှာ သောကအပူတွေ ငြိမ်းအေးပြီး သင်ဟာ ဘယ်သူလဲ၊ နတ်လား သိကြားလား ဂန္ထဗ္ဗလားလို့ မေးပါတယ်၊ မဋ္ဌကုဏ္ဍလ နတ်သားက အသင်ပုဏ္ဏားကြီးရဲ့သား မဋ္ဌကုဏ္ဍလိပင်ဖြစ်ကြောင်း၊ သေခါနီးမှာ မြတ်စွာဘုရားကိုဖူးမြင်ရပြီး ကြည်ညိုတဲ့ ကုသိုလ်ကံကြောင့် တာဝတိံသာ နတ်ပြည်မှာ နတ်ဖြစ်နေကြောင်းများကို ပြောပြပြီးတော့ ပုဏ္ဏားကြီးအား မြတ်စွာဘုရားကို ကိုးကွယ်ဖို့၊ တရား သံဃာကို ကိုးကွယ်ဖို့၊ ငါးပါးသီလကို စောင့်ထိန်းဖို့ တိုက်တွန်း ညွှန်ကြားသွားပါတယ်။

အဲဒီနိဗ္ဗာန်ပုဏ္ဏားလဲ သံဃာတော်များနှင့်တကွ မြတ်စွာဘုရားကို ယဉ်ပြီး ဆွမ်းကပ်လှူပါတယ်၊ အဲဒီအခါမှာ မြတ်စွာဘုရားကို မယုံကြည်တဲ့သူတွေကလဲ မိစ္ဆာအယူရှိတဲ့ ပုဏ္ဏားကြီးက မေးတဲ့ပြဿနာကို ကြားနာချင်ကြလို့ လာရောက် ကြတယ်၊ ဘုရားကို ယုံကြည်ပြီး ကြည်ညိုပြီးဖြစ်တဲ့ လူတွေကလဲ မြတ်စွာဘုရား ဖြေရှင်းဟောကြားတာကို ကြားနာချင်ကြလို့ လာရောက်ကြတယ်၊ ဆွမ်းဘုဉ်းပေး ပြီးတဲ့အခါ ပုဏ္ဏားကြီးက မြတ်စွာဘုရားကို မေးလျှောက်ပါတယ်၊ မေးလျှောက်ပုံ ကတော့ “အရှင်ဂေါတမ၊ အရှင်ဘုရားတို့အား လှူဒါန်းခြင်းလဲ မရှိ၊ တရားနာ ခြင်းလဲမရှိ၊ ဥပုသ်စောင့်သုံးခြင်းလဲ မရှိပါဘဲ သက်သက်စိတ်နဲ့ ကြည်ညိုရုံမျှဖြင့် နတ်ပြည်မှာ ဖြစ်တဲ့သူများ ရှိပါသလား”လို့ မေးလျှောက်ပါတယ်၊ ဒီတော့

မြတ်စွာဘုရားက “ပုဏ္ဏား ဘာကြောင့် ငါ့ကို မေးနေရသေးသလဲ၊ သင့်သား မဋ္ဌကုဏ္ဍလီဟာ ငါဘုရားကို ကြည်ညိုတဲ့ ကုသိုလ်ကြောင့် နတ်ပြည်မှာ ဖြစ်တဲ့အကြောင်းကို မဋ္ဌကုဏ္ဍလီကိုယ်တိုင်က ပြောလိုက်ပြီ မဟုတ်လား”လို့ မိန့်တော်မူပါတယ်။ ဘယ်တုန်းကပါလဲလို့ ပုဏ္ဏားက ထပ်မေးပြန်တော့ အဲဒီနေ့ နံနက်ခင်းက သုသာန်သွားပြီး ငိုကြွေးနေစဉ်က အပြန်အလှန်မေးပုံ၊ ဖြေပုံ အလုံးစုံကို မြတ်စွာဘုရားက ဖော်ပြဟောကြားတော်မူပါတယ်။ အဲဒီလို ဟောကြားပြီးတော့ ငါဘုရားကို စိတ်ဖြင့် ကြည်ညိုရုံမျှနဲ့ နတ်ပြည်ရောက်ကြတဲ့ သူတွေဟာ တစ်ရာလဲ မကဘူး၊ နှစ်ရာလဲ မကဘူး၊ အမှန်မှာတော့ ငါဘုရားကို ကြည်ညိုရုံမျှနဲ့ နတ်ပြည်ရောက်ကြတဲ့ သူတွေဟာ မရေမတွက်နိုင်အောင် များစွာပင် ရှိကြတယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းကို မိန့်တော်မူပါတယ်။

အဲဒီအချိန်မှာ မဋ္ဌကုဏ္ဍလီနတ်သားက သူ့ဗိမာန်နှင့်တကွ မြတ်စွာ ဘုရားထံ ရောက်လာပါတယ်။ ဗိမာန်မှ ဆင်းပြီး မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးပြီး တည်နေတဲ့အခါ နတ်သားကို မြတ်စွာဘုရားက သင်ဟာ ဘယ်သူလဲ၊ လူဖြစ်စဉ် ဘယ်ကောင်းမှုပြုခဲ့လို့ နတ်ပြည်ကို ရောက်ရသလဲလို့ မေးမြန်း တော်မူပါတယ်။ မဋ္ဌကုဏ္ဍလီပင် ဖြစ်ကြောင်း၊ သေခါနီး အချိန်အနည်းငယ်မျှ အတွင်းမှာ မြတ်စွာဘုရားကို ကြည်ညိုတဲ့ ကုသိုလ် ဖြစ်ခဲ့လို့ အဲဒီ နတ်စည်းစိမ်ချမ်းသာကို ရတဲ့အကြောင်း လျှောက်ထားပါတယ်။ အဲဒီအခါ များစွာသော လူထုပရိသတ်မှာ အလွန်အံ့သြခြင်း ဝမ်းမြောက်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်ကျေးဇူး တော်တွေဟာ အံ့သြဖွယ် ကောင်းလှပါပေတယ်။ ဘာတစ်ခုမျှ မပေး မလှူဖူးတဲ့ ပုဏ္ဏားရဲ့သား မဋ္ဌကုဏ္ဍလီဟာ တခြားကောင်းမှုဆိုရင် ဘာတစ်ခုမျှ မပြုဖူးပါဘဲနဲ့ မြတ်စွာဘုရားကို စိတ်သက်သက် ကြည်ညိုရုံမျှဖြင့် ဒီလို နတ်စည်းစိမ်ချမ်းသာကို ရပါပေ တယ်လို့ ဝမ်းမြောက်အံ့သြပြီး အချင်းချင်းပြောကြပါတယ်။ အဲဒီအခါမှာ

မြတ်စွာဘုရားက-

မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ မ္ဗော၊ မနောသေဠာ မနောမယာ။

မနသာ စေ ပဿန္နေန၊ ဘာသတိ ဝါ ကရောတိ ဝါ။

တတော နံ သုခမန္ဓေတိ၊ ဆာယာဝ အနုပါယိနီ-

ဆိုတဲ့ တရားဂါထာကို ဟောတော်မူပါတယ်။ (အနက်ကို ၁၅၉-မှာကြည့်ပါ)

ဂါထာ၏အဆုံးမှာ သတ္တဝါပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင် တရားထူး
ရကြတယ်လို့ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာမှာ ဆိုပါတယ်။ အဲဒီ ရှစ်သောင်းလေးထောင်
ဟာ လူချည်း မဟုတ်ဘူး၊ နတ်တွေလဲ ပါတယ်လို့ ယူဆသင့်ပါတယ်။ ပြီးတော့
အဒိန္နပုဗ္ဗကပုဏ္ဏားနဲ့ မဋ္ဌကုဏ္ဍလီနတ်သားလဲ သောတာပန် ဖြစ်သွားတယ်လို့
ဆိုပါတယ်။ အဲဒီမှာ အထူးမှတ်ဖွယ် ကောင်းတာကတော့ မဋ္ဌကုဏ္ဍလီဟာ
သေခါနီးဆဲဆဲမှာ မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြင်ပြီး တစ်ခဏ ကလေးမျှ ကြည်ညိုတဲ့
မနောကံကုသိုလ်စေတနာသက်သက်နှင့် နတ်ပြည် ရောက်သွားတာရယ်၊ ပြီးတော့
အဲဒီ ကြည်ညိုတဲ့ ကုသိုလ်စေတနာ ဖြစ်တုန်းက မင်္ဂိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ရည်သန်
ဆုတောင်းမှုပါပုံမရဘူး၊ ဒါပေမဲ့ အဲဒီကုသိုလ်က အကျိုးပေးတဲ့ နတ်ပဋိသန္ဓေ
က ဉာဏသမ္ပယုတ်ဖြစ်ပြီး ဂါထာ တစ်ပုဒ်တရားနာရုံနဲ့ သောတာပန် ဖြစ်သွားတယ်
ဆိုတာရယ်။ အဲဒီနှစ်ချက်ဟာ အထူးမှတ်သားဖွယ် ကောင်းပါတယ်။

ယခု ပြောလာခဲ့တာဟာ စိတ်ဝိညာဏ်ပြဋ္ဌာန်းပုံ ပြောရာက ဓမ္မပဒ
တရားဂါထာနှစ်ပုဒ်ကို ရောက်လာတယ်။ ဒါပေမယ့် မဆိုင်တာတော့မဟုတ်
ပါဘူး၊ အဲဒီတရားဂါထာထဲက အကုသိုလ်ကံကြောင့် ဆင်းရဲ ဖြစ်ပေါ်တယ်၊
ကုသိုလ်ကံကြောင့် ချမ်းသာ ဖြစ်ပေါ်တယ် ဆိုတာတွေလဲ သင်္ခါရပစ္စယာ
ဝိညာဏ်-သင်္ခါရကြောင့် ဝိညာဏ်ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နဲ့ဆိုင်ပါတယ်။

ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ကာ အဲဒီ ဆင်းရဲနဲ့ချမ်းသာတွေ ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း ဝိညာဏ်နဲ့ တွဲပြီးဖြစ်တယ်။ အဲဒီ ဝိညာဏ်ဟာ သင်္ခါရကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ဝိညာဏ်ပါပဲ။ အဲဒီ ဝိညာဏ်ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်းဇဿ ဝေဒနာအစရှိသော တွဲဖက်နာမ်တရားတွေ လဲဖြစ်တယ်။ ဝိညာဏ်၏ ဗိုရာ ရုပ်နှင့်တကွ တစ်ကိုယ်လုံး ရုပ်တွေလဲ ဖြစ်လဲဖြစ် တည်မြဲလဲ တည်နေတယ်။ ဒါကြောင့် ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပ-ဝိညာဏ်ကြောင့် နာမ်နဲ့ရုပ် ဖြစ်တယ်-လို့ ဟောထားတာပါပဲ။

နာမ်ရုပ်ကြောင့် သဠာယတနဖြစ်သည်

ယခု “နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတနံ=နာမ်ရုပ်ကြောင့် သဠာယတန ဖြစ်သည်”ဆိုတဲ့ အပိုဒ်ကို ဟောကြစို့။ ဒီအပိုဒ်ကတော့ အလွန်နက်နဲပါတယ်။ ကိုယ်ပိုင် ဉာဏ်နဲ့ သိဖို့ အပုံခက်ပါတယ်။ ဒေသနာနည်းအရ ရှေးဦးစွာ ပြောရမှာပဲ။ “နာမ်နဲ့ ရုပ်ကြောင့်”လို့ ဆိုရာမှာ အကြောင်းပစ္စည်းဖြစ်တဲ့ နာမ်အရက စေတသိက်ခန္ဓာ သုံးပါးတဲ့။ ရုပ်အရကတော့ ဘူတရုပ် ၄-ပါး၊ ဝဏ္ဏရုပ် ၆-ပါး၊ ဇီဝိတရုပ်၊ အာဟာရရုပ်ဆိုတဲ့ ရုပ်များ ဖြစ်ပါတယ်-တဲ့။

အကျိုးပစ္စယုပ္ပန်ကတော့ စက္ခု သောတ ယာန ဇိဝါကာယ မန- လို့ခေါ်တဲ့ အာယတန ၆-ပါးပါပဲ။ ဗမာလိုဆိုရင်တော့ မျက်စိ နား နှာ လျှာ ကိုယ် စိတ် ဆိုတာတွေပေါ့။ ဒီ ၆-ပါးဟာ ဝိထိစိတ်ဖြစ်ကြောင်း ဒွါရတွေလဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အကြောင်းအကျိုး ဆက်စပ်ပုံကတော့ အရူပဘုံမှာ ပဋိသန္ဓေမှစပြီး စုတိတိုင်အောင် တစ်ဘဝလုံး စိတ်တိုင်း စိတ်တိုင်းဟာ တွဲဖက် စေတသိက်နာမ် ကြောင့် ဖြစ်တယ်။ အဲဒါဟာ နာမ်ကြောင့် မနာယတန ဖြစ်ပုံပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ အဲဒါကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ သိဖို့ကတော့ ခက်ပါတယ်။ အဲဒီ အရူပဘုံက အဓိယာ ပုဂ္ဂိုလ်များလောက်သာ သိနိုင်ဖို့ ရှိပါတယ်။ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တွေ အနေနဲ့တော့

ဝိဇ္ဇာစာပေအရနဲ့ မှတ်သားပြီး သညာသိ လောကပဲ ဖြစ်နိုင်ဖို့ရှိပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ လူ့ဘဝလို ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးလုံးရှိတဲ့ဘဝမှာ ပဋိသန္ဓေ မှစပြီး ဝိပါက်စိတ် ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း အဲဒီဝိပါက်စိတ်ဟာ တွဲဖက်စေတသိက် နာမ်ကြောင့် ဖြစ်တယ်။ ဝိပါက်စိတ်ဆိုတာ အကောင်းအဆိုး အာရုံတွေကို မြင်ရ ကြားရ တွေ့ရ သိရတဲ့အခါမှာ မြင်ရုံမျှ ကြားရုံမျှ တွေ့ရုံမျှ သိရုံမျှ စိတ်မျိုးတွေကို ဆိုပါတယ်။ အဲဒီ အထဲမှာမြင်တဲ့စိတ်ဆိုရင် သူ့သက်သက် နဲ့မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ အဆင်းအာရုံကို နှလုံးသွင်းတဲ့ မနသိကာရ ဆိုတာလဲ ရှိမှ၊ အဲဒီ အာရုံကို ထင်ရှားတွေ့တဲ့ ဖဿဆိုတာလဲ ရှိမှ၊ မြင်အောင် ကြောင့်ကြပြုတဲ့ စေတနာ ဆိုတာလဲ ရှိမှ၊ အဲဒီလို တွဲဖက် စေတသိက် နာမ်တရားတွေကလဲ တပြိုင်နက် တပေါင်းတည်းဖြစ်ပါမှ အဲဒီ မြင်တဲ့စိတ်ဆိုတာ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ အဲဒါကို အတူတကွဖြစ်ပြီး ကျေးဇူးပြုတဲ့ သဟဇာတပစ္စည်း ခေါ်တယ်။ ဥပမာ- လူလေးယောက်ပြိုင်တူ မ၊ မှ ကြွတက်လာမည့် ပစ္စည်း တစ်ခုကို ခေါင်းဆောင် လူကြီးတစ်ယောက်တည်း မ-လို့မရဘူး၊ နောက်လိုက်ငယ် သား ၃-ယောက်ပါ တပြိုင်နက် ညီတူ မ၊ လိုက်မှ ရသလိုပါပဲ။ ဒီမှာလဲ စိတ်ဝိညာဏ်ဟာ အကြီးအကဲ ဖြစ်ပေမယ့် သူ့ချည်းသက်သက်တော့ မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ တွဲဖက် စေတသိက် နာမ်တရားတွေပါ တစ်ပြိုင်နက်ညီတူဖြစ်ပါမှ သူလဲ ရောပြီး ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် တွဲဖက်စေတသိက် နာမ်တရားတွေက စိတ်ဝိညာဏ်ကို တပြိုင်နက် ဖြစ်တဲ့ သဟဇာတ ပစ္စာယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုတယ်လို့ ပဋ္ဌာန်းနည်းအားဖြင့် ပြောဆိုရပါတယ်။ အဲဒါလဲ သိဖို့ခက်ပါတယ်။ ဒေသနာနည်းအရနဲ့ မှတ်ထားရ တာပါပဲ။ ကြားတဲ့စိတ်စသည်ကိုလဲ မြင်တဲ့စိတ်လိုပဲ နာမ်ကကျေးဇူးပြုတယ်လို့ မှတ်ရပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ အဲဒီစိတ်ရဲ့တွဲဖက် နာမ်တရားတွေက ပဋိသန္ဓေ

ခဏမှာရှိတဲ့ စက္ခု သောတ ဃာန ဖိဝါ ကာယဆိုတဲ့ အာယတနငါးပါး ရှပ်
 တရားတွေကိုလဲ သဟဇာတအစရှိသော ပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုတယ် တဲ့၊
 ဂစ္ဆသေယျက ပဋိသန္ဓေ ခဏမှာဆိုရင် ဒီ အာယတနငါးပါးထဲက ကာယတစ်ခုပဲ
 ရှိပါတယ်။ သံသေဒဇ ဥပပါတ် ပဋိသန္ဓေခဏများမှာ ဆိုရင်တော့ ငါးပါးလုံးလဲ
 ရှိနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီရှိတဲ့ အာယတနတွေကို ကျေးဇူးပြုတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။
 ဒါက ပဋိသန္ဓေခဏဆိုတော့ သိဖို့ သာပြီး ခက်ပါသေးတယ်။ ဘုရားဉာဏ်တော်နဲ့
 ဟောထားတဲ့အတိုင်း မှတ်သားရတာပါပဲ။ ပဋိသန္ဓေကနောက် ပဝတ္တိကာလမှာ
 တော့ စက္ခု သောတ ဃာန ဖိဝါ ကာယဆိုတဲ့ ရှပ်အာယတန ငါးပါးကို
 ဝိပါက်နာမ်ကရော ဝိပါက်မဟုတ်တဲ့ နာမ်ကရော တည်မြဲတည်အောင် ထောက်ပံ့
 ရုံသာ ထောက်ပံ့ပါတယ်တဲ့။ ဒါကတော့ နာမ်မရှိရင် ရှပ်ချည်းသက်သက်
 မတည်တဲ့နိုင်တဲ့အတွက် သဘောပေါက်စရာရှိပါတယ်။ အဲ ယခုပြောခဲ့တာ
 တွေဟာ နာမ်ကြောင့် သဠာယတနခေါ်တဲ့ အာယတန ၆-ပါး ဖြစ်ပုံတွေပါပဲ။

ရှပ်ကြောင့် အာယတနဖြစ်ပုံ

ရှပ်ကြောင့် အာယတနဖြစ်ပုံကတော့ ပဋိသန္ဓေကာလမှာ ဟဒယဝဏ္ဏ
 ခေါ်တဲ့ နှလုံးသွေးထဲက ရှပ်ကိုဖို့ပြီး ပဋိသန္ဓေစိတ် ဖြစ်ရတယ်။ အဲဒါ ဖိုရာရှပ်
 ကြောင့် မနာယတနဖြစ်တာပဲ။ မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ် ဆိုတဲ့ ဖိုရာရှပ်
 ကြောင့် မြင်တဲ့စိတ် ကြားတဲ့စိတ် နံတဲ့စိတ် အရသာသိတဲ့ စိတ် ထိသိတဲ့စိတ်
 ဆိုတဲ့ မနာယတန ဖြစ်တယ်။ ဒါကတော့ ထင်ရှားပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့
 နှလုံးသွေးဖိုရာရှပ်ကြောင့် ကြာသိစိတ်ဆိုတဲ့ မနာယတန ဖြစ်တယ်။ ဒါလဲ
 ထင်ရှားပါတယ်။ ဒါက ရှပ်ကြောင့် မနာယတန ဖြစ်ပုံတဲ့။

ကိုယ်ထဲမှာရှိတဲ့ မျက်စိ အဆင်း အစရှိတဲ့ အသေးအမွှား ဥပါဒါရှပ်

ဟူသမျှဟာ ပထဝီ အာပေါ တေဇော ဝါယောဆိုတဲ့ဘူတရှုပ် ၄-ပါးကိုရှိပြီး ဖြစ်ရတယ်။ ဒါကြောင့် မျက်စိ နား နှာ လျှာ ကိုယ်ဆိုတဲ့ ပဿာဒရှုပ် အာယတနငါးပါးဟာ ဘူတရှုပ်ကြောင့် ဖြစ်ရတယ်။ မျက်စိ နား အစရှိသော (ကံကြောင့် ဖြစ်တဲ့) ကမ္မဇရုပ်တွေဟာ ဖိစိတရှုပ်ကိုရှိပြီး မပြတ်ဖြစ်နေကြ တယ်။ ဒါကြောင့် ဖိစိတခေါ်တဲ့ အသက်ရှုပ်ကြောင့် မျက်စိအစရှိသော ရှုပ်အာယတန ငါးပါးဖြစ်ရတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အာဟာရဆိုတဲ့ ရှုပ်ကြောင့်လဲ အဲဒီရှုပ်အာယတန ငါးပါးတည်မြဲတည်နေရတယ်။ ယခုပြောခဲ့တာတွေဟာ ရှုပ်ကြောင့် သဠာယ တနခေါ်တဲ့ အာယတန ၆-ပါး ဖြစ်ပုံတွေပါပဲ။ အဲဒါတွေကတော့ ကျမ်းဂန်အရ ပြောတာပဲ။ နားလည်တာလဲ ရှိမယ်။ နားမလည်တာလဲ ရှိမယ်။

ယခု ယောဂီတွေ နားလည်ရုံ အကျဉ်းချုပ် ပြောမယ်။ စိတ်ဟာ သူတစ်ခုထဲသက်သက် မဖြစ်နိုင်ဘူး။ အာရုံကို နှလုံးသွင်းမှု (မနသိကာရ)လဲ ရှိရမယ်။ အာရုံကို ထင်ရှားတွေ့မှု (ဖဿ)လဲ ရှိရမယ်။ အာရုံကို သိအောင် ကြောင့်ကြစိုက်မှု (စေတနာ)လဲ ရှိရမယ်။ အောက်ထစ်ဆုံး ဒီသုံးပါးထင်ရှားရှိမှ စိတ်ဖြစ်နိုင်တယ်ဆိုတာ ဆင်ခြင်ကြည့်ရင် ဆင်ခြင်ဉာဏ်ရှိတဲ့ လူတိုင်းပဲ သဘောပေါက်နိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် စိတ်ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း မနသိကာရ ဖဿ စေတနာ အစရှိသော နာမ်တရားတွေကြောင့် ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ရှေးဦးစွာ မှတ်သားကြရမယ်။ (ဤနေရာ၌ သိပြီးမှ ခံစားနိုင်သည် မှတ်သားနိုင်သည် ဟု အများက ထင်နေကြသောကြောင့် ဝေဒနာနှင့် သညာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ အသိခက်သောကြောင့် ကေဂ္ဂတာနှင့် ဖိစိတတို့ကိုလည်းကောင်း သရုပ်မဖော် တော့ပဲ အစရှိသောဟူ၍ သိမ်းပြောလိုက်သည်။ ပညာရှိတို့ သတိပြုရန်။)

တစ်ရံတစ်ခါမှာ လောဘကြောင့် လိုချင်မက်မောတဲ့ စိတ်တွေ သာယာ တပ်မက်တဲ့စိတ်တွေ ထပ်ကာ ထပ်ကာ ဖြစ်နေတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်။

ဒေါသကြောင့် စိတ်ဆိုးတဲ့စိတ်တွေ၊ မောဟကြောင့် မဟုတ်တာတွေကို အဟုတ်ထင်တဲ့စိတ်တွေ၊ မာနကြောင့် ထောင်လွှားတဲ့စိတ် မခံချင်တဲ့စိတ်တွေ ထပ်ကာ ထပ်ကာ ဖြစ်နေတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ ဒိဋ္ဌိကြောင့် “အသက်ရှင်နေတဲ့ သတ္တဝါကောင် တကယ်ရှိနေတယ်” ထင်တဲ့ စိတ်တွေ၊ ဝိစိကိစ္ဆာကြောင့် ဘုရား တရား သံဃာ အကျင့်သိက္ခာနဲ့ စပ်ပြီး ဟုတ်မှဟုတ်ပါ့မလား စသည်ဖြင့် စဉ်းစားဝေဖန်တဲ့စိတ်တွေ အချို့လူတွေမှာ ထပ်ကာ ထပ်ကာ ဖြစ်နေတတ်တယ်။ ပျံ့လွင့်တဲ့ ဥဒ္ဓစ္စကြောင့် မတည်ငြိမ်တဲ့စိတ်တွေ၊ ကုက္ကုစ္စကြောင့် နောင်တပူပန်တဲ့စိတ်တွေ၊ ဣဿာကြောင့် မနာလိုတဲ့စိတ်တွေ၊ မစ္ဆေရကြောင့် ဝန်တိုတဲ့စိတ်တွေ၊ ဒေါမနဿကြောင့် နှလုံးမသာတဲ့စိတ် စိုးရိမ်ပူဆွေးတဲ့စိတ် ကြောက်လန့်တဲ့စိတ် စက်ဆုပ်ရွံရှာတဲ့စိတ်တွေ တစ်ရံတစ်ခါ ထပ်တလဲလဲဖြစ်နေတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ ခံစားဖူးတဲ့ ဝေဒနာကြောင့်၊ မှတ်သားဖူးတဲ့ သညာကြောင့် ပြန်လည်စဉ်းစားတဲ့ စိတ်တွေ ထပ်တလဲလဲဖြစ်နေတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ အဲဒါဟာ အကုသိုလ်စေတသိက် နာမ်တရားတွေကြောင့် မနာယတနခေါ်တဲ့ စိတ်တွေ ဖြစ်နေတာပဲ။

နောက်ပြီးတော့ တစ်ရံတစ်ခါမှာ သဒ္ဓါကြောင့် ကြည်ညိုတဲ့စိတ်တွေ ထပ်တလဲလဲဖြစ်နေတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ သတိကြောင့် ဘုရား တရား ကုသိုလ်ရေးကို အမှတ်ရတဲ့ စိတ်တွေဖြစ်နေတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ ဟိရီ ဩတ္တပ္ပကြောင့် မကောင်းမှု အကုသိုလ်ဖြစ်ပွားမှာ ပြုရမှာကို ရှက်ကြောက်နေတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ အလောဘကြောင့် လိုချင်မက်မောခြင်းကင်းတဲ့ စိတ်တွေ၊ အဒေါသကြောင့် သည်းခံလိုတဲ့စိတ် သူတစ်ပါးအား ချမ်းသာစေလိုတဲ့စိတ် အကျိုးဆောင်လိုတဲ့ စိတ်တွေ၊ ကရုဏာကြောင့် သနားကြင်နာတဲ့စိတ်တွေ၊ မုဒိတာကြောင့် သူတစ်ပါးချမ်းသာတာကို ဝမ်းမြောက်တဲ့စိတ်တွေ

ဖြစ်နေတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ အမောဟကြောင့် ကံ ကံ၏အကျိုးကို ဆင်ခြင် မြင်သိတဲ့စိတ်တွေ၊ ရုပ်နာမ် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ စသည်ကို ဆင်ခြင် မြင်သိတဲ့ စိတ်တွေ ထပ်တလဲလဲ ဖြစ်နေတာကို တွေ့ရတယ်။ အဲဒါဟာ ကုသိုလ်စေတ သိက် နာမ်တရားတွေကြောင့် မနာယတနခေါ်တဲ့စိတ်တွေ ဖြစ်နေတာပါပဲ။ ဒီကုသိုလ်အရာမှာလဲ ဝေဒနာ-သညာကြောင့်ဖြစ်တဲ့ စိတ်တွေဟာလဲ ထင်ရှားပါတယ်။

ဒါကြောင့် ယောဂီဟာ ကုသိုလ် အကုသိုလ် စေတသိက် နာမ်တရား ကြောင့် စိတ်ဝိညာဏ်ဆိုတဲ့ မနာယတန ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ပဲ သဘောပေါက်နိုင်ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ မျက်စိ နား အစရှိသော ဗိုရာရုပ်ရှိမှ မြင်သိတဲ့စိတ် ကြားသိတဲ့စိတ် အစရှိသော မနာယတန ဖြစ်နိုင်တယ်ဆိုတာလဲ ယောဂီက မြင်တယ် ကြားတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ရင်းပဲ သဘောပေါက်သွားနိုင်ပါတယ်။ အဲဒါဟာ ဗိုရာရုပ်ကြောင့် မနာယတနဖြစ်တာကို သိတာပါပဲ။ အဲဒါလောက်ဆိုရင် သဠာယတနဆိုတဲ့ အာယတန ၆-ပါးထဲက ၆-ခုမြောက် ဖြစ်တဲ့ မနာယတနဟာ နာမ်ရုပ်ကြောင့်ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ရှင်းလောက်ပါပြီ။

ယခု ရုပ်အာယတန ငါးပါးဖြစ်ပုံကို ပြောမယ်။ သက်ရှိရုပ်တွေဟာ နာမ်မရှိရင် မဖြစ်နိုင်ဘူး မတည်တံ့နိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် မျက်စိအကြည့် အစရှိသော စိတ်ဖြစ်ကြောင်းအင်္ဂါ အာယတန ငါးပါးဟာ နာမ်တရားတွေရှိနေလို့ ဖြစ်နေ တယ်ဆိုတာ သိရပါတယ်။ အဲဒါ နာမ်ကြောင့် ပဿာဒရုပ် အာယတန ငါးပါး ဖြစ်နေတယ်ဆိုတာကို သိပုံပါပဲ။ ရုပ်ကြောင့် ဖြစ်ပုံကတော့ မျက်စိအကြည့် နားအကြည့် နှာခေါင်းအကြည့် လျှာအကြည့် ကိုယ်အကြည့်ဆိုတဲ့ အကြည့်ရုပ် ငါးပါးဟာ ဗိုရာရုပ်ကြမ်းတွေမရှိဘဲ မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ ဗိုရာ ရုပ်ကြမ်းတွေ ရှိမှပဲ

ဖြစ်နိုင်တယ်။ ဥပမာ—မှန်အကြည်ဆိုတာ မှန်အမာခံ ရုပ်ကြမ်းကြီးရှိမှ တည်ရှိနိုင်တယ်။

အဲဒါလိုပဲ မျက်စိအကြည်ဆိုတဲ့ရုပ်ဟာ ခက်မာ ကြမ်းတမ်းတဲ့ ပထဝီဆိုတဲ့ အမာခံရုပ်ကြမ်းလဲ ရှိမှ၊ အာပေါဆိုတဲ့ ဖွဲ့တွယ်စေးကပ်တဲ့ ရုပ်ကြမ်းလဲ ရှိမှ၊ တောဇောဆိုတဲ့ အစိုးအငွေ့ရုပ်ကြမ်းလဲ ရှိမှ၊ ဝါယောဆိုတဲ့ တောင့်ခံထားတဲ့ ရုပ်ကြမ်းလဲ ရှိမှ၊ အဲဒီ ဘူတခေါ်တဲ့ ရုပ်ကြမ်းကြီး လေးခုကို မှီပြီး ကြည်လင်ရတယ်။ အကြမ်းဖျင်းအားဖြင့် ပြောရမယ်ဆိုရင်တော့ မျက်လုံးသား ရုပ်ကြမ်းကြီးရှိလို့ အဲဒီ မျက်လုံးသား ရုပ်ကြမ်းကြီးကို မှီပြီး မျက်စိအကြည်ရုပ် ဖြစ်ရတယ်။ နား နှာခေါင်း လျှာ ကိုယ် အကြည်ရုပ်ဆိုတာတွေလဲ နည်းတူပါပဲ။ နား နှာခေါင်း လျှာဆိုတဲ့ ရုပ်ကြမ်းတွေ တစ်ကိုယ်လုံးက ရုပ်ကြမ်းတွေကို မှီပြီး ကြည်လင်ကြဖြစ်ကြရတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဖိစိတခေါ်တဲ့ အသက်ရုပ် အရှင်ရှင်ကြောင့်လဲ ထပ်ကာထပ်ကာ မပြတ်ဖြစ်နေကြရတယ်။ နောက်ပြီးတော့ စားသောက်တဲ့ အစာ အာဟာရရုပ်ကြောင့်လဲ မပြတ်ဖြစ်ပြီး တည်နေနိုင်ကြတယ်။ ဒါဟာ ရုပ်ကြောင့် မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ်ဆိုတဲ့ အကြည်ရုပ် အာယတနငါးပါး ဖြစ်ပုံပါပဲ။ ဒါတွေဖြစ်ပုံကိုတော့ ဆင်ခြင်ကြည့်ရင် သဘော ပေါက်နိုင်လောက်ပါတယ်။

အတိုချုပ်အားဖြင့်ဆိုရင် မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း နံတိုင်း စားသိတိုင်း ထိသိတိုင်း ထင်ရှားပေါ်နေကြတဲ့ မျက်စိကြည်လင်မှု အစရှိသော ရုပ်အာယတနငါးပါးဟာ သိမှု နာမ်တရားတွေကလဲ ရှိနေလို့၊ မျက်လုံးသား အစရှိသော ရုပ်ကြမ်းတွေကလဲ ရှိနေလို့၊ ဖိစိတခေါ်တဲ့ အသက်ရုပ်နဲ့ စားသောက်တဲ့ အစာအာဟာရရုပ်ကလဲ ရှိနေလို့ ဖြစ်နေကြပါတယ်။ အဲဒါဟာ နာမ်ရုပ်ကြောင့် ရုပ် အာယတနငါးပါး ဖြစ်နေပုံပါပဲ။

စိတ်ကူးစဉ်းစား ကြသိတဲ့ မနာယတနဆိုတဲ့စိတ်ဟာလဲ လောဘ အစရှိသော အကုသိုလ်နာမ်တရား၊ သဒ္ဓါအစရှိသော ကုသိုလ်နာမ်တရား၊ ဖဿ အစရှိသော တွဲဖက်နာမ်တရားတွေကြောင့် ဖြစ်တယ်။ မှီရာ ဝတ္ထုရုပ်ကြောင့် လဲ ဖြစ်တယ်။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီ ကြသိတဲ့စိတ်တွေဟာ မူလ ပင်ရင်းဖြစ်တဲ့ ဘဝင်စိတ်မှ ထပြီး ဖြစ်ပေါ်လာကြတယ်။ အဲဒီ ဘဝင် စိတ်ဟာ မနောဒွါရဝိသိစိတ် တွေ ဖြစ်ပေါ်ဖို့ရာ အကြောင်းဖြစ်လို့ သူ့ကို မနောဒွါရလို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီ မနောဒွါရလို့ခေါ်တဲ့ ဘဝင်စိတ် မနာယတနဟာလဲ တွဲဖက်နာမ်တရားတွေနဲ့ မှီရာရုပ်ကြောင့် ဖြစ်တာပဲ။

ဒါလောက်ဆိုရင် နာမ်ရုပ်ကြောင့် အာယတန ၆-ပါး ဖြစ်တယ် ဆိုတာ တော်တော် သဘောပေါက်လောက်ပါပြီ။ ဒါပေမဲ့ ဒီအပိုဒ်က နက်နဲတယ်။ အစိတ်အပိုင်းတွေကလဲ များတယ်။ မှတ်မိဖို့ရာ တယ်မလွယ်လှဘူး။ ဒါကြောင့် ဒွါရ ၆-ပါးနဲ့ အသီးအသီး ခွဲပြဋ်းမယ်။

နာမ်ရုပ်ကြောင့် အာယတန ၆-ပါး ဖြစ်ပုံ

အကျဉ်းချုပ်

မြင်တဲ့အခါ မျက်စိအကြည်က စက္ခာယတန၊ မြင်သိတဲ့စိတ်က မနာယတန၊ ဒီနှစ်ခုထဲက မျက်စိအကြည်ရုပ်ဟာ အသိနာမ်မရှိတဲ့ သူသေ ကောင် တုံး တိုင်စသည်မှာ ဖြစ်ပါ့မလား၊ မဖြစ်ဘူး၊ ဖီဝိတခေါ်တဲ့ အသက်ရုပ် မရှိတဲ့ သူသေကောင် တုံး တိုင်စသည်မှာ ဖြစ်ပါ့မလား၊ မဖြစ်ဘူး၊ အသိနာမ် လဲရှိ အသက်ရုပ်လဲရှိတဲ့ အရှင်ရုပ်ကိုယ်ထဲမှာသာ ဖြစ်တယ်။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီ မျက်စိအကြည်ရုပ်ဟာ အစာအာဟာရမရှိရင်လဲ မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ မှီရာတည်ရာ မရှိတဲ့ ဟင်းလင်းပြင်မှာလဲ မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ အစာ အာဟာရလဲရှိတဲ့ ကိုယ်ထဲက

မျက်လုံးသားရုပ်ကိုသာ မှီပြီးတော့ ဖြစ်တယ်။ ပြီးတော့ မြင်သိတဲ့ စိတ်ကလဲ မျက်စိရုပ်မရှိရင် မဖြစ်နိုင်ဘူး။ မှီရာမျက်စိရုပ်ရှိမှ ဖြစ်နိုင်တယ်။ နှလုံးသွင်းမှု ကြောင့်ကြစိုက်မှု အဆင်းကို တွေ့မှုဆိုတဲ့ နာမ်တရားတွေ မရှိရင်လဲ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ အဲဒီနာမ်တရားတွေရှိမှ ဖြစ်နိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် “မျက်စိအကြည်ဆိုတဲ့ စက္ကာယတနဟာ အသိနာမ်ကြောင့်လဲ ဖြစ်တယ်။ မှီရာ မျက်လုံးသားခေါ်တဲ့ ဘူတရုပ် ဖိစိတရုပ် အာဟာရရုပ်များကြောင့်လဲ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ နာမ်ရုပ်နှစ်မျိုး ကြောင့် ဖြစ်တယ်”လို့ ဆိုရတယ်။ မြင်သိမှု ဆိုတဲ့ မနာယတနဟာလဲ နှလုံးသွင်းမှု အစရှိသော တွဲဖက်နာမ်နဲ့ မှီရာရုပ် မျက်စိရုပ်ကြောင့် ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုရတယ်။

ကျန်တဲ့ အာယတနတွေတော့ တိုတိုပြောရမယ်။ ကြားတဲ့အခါ နားအကြည်က သောတာယတန၊ ကြားသိတဲ့စိတ်က မနာယတန၊ ဒီနှစ်ခု ထဲမှာ နားအကြည်ဆိုတဲ့ သောတာယတနဟာ အသိနာမ်ကြောင့်လဲ ဖြစ် တယ်။ မှီရာ နားရုပ်ကြမ်းနဲ့ ဖိစိတ အာဟာရရုပ်များကြောင့်လဲ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ နာမ်ရုပ်နှစ်မျိုးကြောင့် ဖြစ်တယ်။ ကြားသိတဲ့စိတ် မနာယတနဟာလဲ တွဲဖက် နာမ်နဲ့ မှီရာ နားရုပ်ကြောင့် ဖြစ်တယ်။

နံတဲ့ အခါ နှာအကြည်က ယာနာယတန၊ နံသိတဲ့စိတ်က မနာယတန၊ ဒီနှစ်ခုထဲမှာ နှာအကြည်ဆိုတဲ့ ယာနာယတနဟာ အသိနာမ် ကြောင့်လဲဖြစ်တယ်။ မှီရာ နှာခေါင်းရုပ်ကြမ်းနဲ့ ဖိစိတ အာဟာရရုပ်များ ကြောင့်လဲ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီနာမ်ရုပ် နှစ်မျိုးကြောင့်ဖြစ်တယ်။ နံသိတဲ့စိတ် မနာယတနဟာလဲ တွဲဖက် နာမ်နဲ့ မှီရာ နှာခေါင်းရုပ်ကြောင့် ဖြစ်တယ်။

စားသိတဲ့အခါ လျှာအကြည်က ဖိဝါယတန၊ အရသာသိတဲ့စိတ်က မနာယတန၊ ဒီနှစ်ခုထဲမှာ လျှာအကြည်ဆိုတဲ့ ဖိဝါယတနဟာ အသိနာမ် ကြောင့်လဲ ဖြစ်တယ်။ မှီရာ လျှာရုပ်ကြမ်းနဲ့ ဖိစိတ အာဟာရရုပ်များကြောင့်လဲ

ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ နာမ်ရုပ်နှစ်မျိုးကြောင့် ဖြစ်တယ်။ အရသာသိတဲ့စိတ် မနာယတနဟာလဲ တွဲဖက်နာမ်ကြောင့်လဲ ဖြစ်တယ်။ မှီရာ လျှာရုပ်ကြောင့်လဲ ဖြစ်တယ်။

ထိသိတဲ့အခါ ကိုယ်အကြည်က ကာယာယတန၊ ထိသိတဲ့စိတ်က မနာယတန၊ ဒီနှစ်ခုထဲမှာ ကိုယ်အကြည်ဆိုတဲ့ ကာယာယတနဟာ အသိနာမ် ကြောင့်လဲ ဖြစ်တယ်။ မှီရာ ကိုယ်ရုပ်ကြမ်းနဲ့ ဇီဝိတ အာဟာရရုပ်များ ကြောင့်လဲ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီနာမ်ရုပ်နှစ်မျိုးကြောင့် ဖြစ်တယ်။ ထိသိတဲ့စိတ် မနာယတနဟာလဲ တွဲဖက်နာမ်နဲ့ မှီရာရုပ်ကြောင့် ဖြစ်တယ်။

ကြံသိတဲ့အခါ မူလရင်း ဘဝင်စိတ်လဲ မနာယတန၊ ကြံသိတဲ့စိတ်လဲ မနာယတန၊ ဒီနှစ်ခုထဲမှာ ဘဝင်စိတ်က တွဲဖက်နာမ်နဲ့ မှီရာ နှလုံးရုပ်ကြောင့် ဖြစ်တယ်။ ကြံသိတဲ့စိတ်ကတော့ မနုဿိကာရစသော တွဲဖက်နာမ်တရားတွေ ကြောင့်လဲ ဖြစ်တယ်။ လောဘ ဒေါသ စသော အကုသိုလ် နာမ်တရားတွေ ကြောင့်လဲ ဖြစ်တယ်။ သဒ္ဓါ သတိ စသော ကုသိုလ် နာမ်တရားတွေကြောင့်လဲ ဖြစ်တယ်။ မှီရာ နှလုံးရုပ်ကြောင့်လဲ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ နာမ်ရုပ်နှစ်မျိုးကြောင့် ဖြစ်တယ်။

ဒါကြောင့် နာမရူပပစ္စယာ၊ နာမ်နဲ့ရုပ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ သဠာယတနံ၊ ခြောက်ပါးသော အာယတနသည်။ သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်သည်-လို့ ဟောတော်မူပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ယခု ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း နာမ်နဲ့ရုပ်ကြောင့် အာယတန ၆-ပါး ဖြစ်ပေါ်လာပုံကိုတော့ ဘုရားအလောင်းတော်များသာ ပြည့်ပြည့်စုံစုံသိနိုင်ဖို့ ရှိပါတယ်။ သာဝကထဲက ဆိုရင်တော့ အရှင်သာရိပုတ္တရာ အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်တို့တောင် သောတာပန်မဖြစ်ခင်က ဒါလောက် ကျယ်ကျယ် ပြန်ပြန် သိနိုင်ဟန် မတူပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုလျှင် အရှင်သာရိပုတ္တရာ

အလောင်းဥပတိဿပရိဗိုဇ်ဟာ အရှင်အဿဇိမထေရ် ဟောတဲ့ ဂါထာတစ်ပုဒ်ကို နာနေတုန်း ဂါထာမဆုံးခင် တစ်ဝက်မျှနဲ့ သောတာပတ္တိ မဂ်ဖိုလ်ရောက်ပြီး သောတာပန်ဖြစ်သွားတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ အဲဒါ ချင့်ချိန်နိုင်အောင် အဲဒီ ဂါထာကို ဒီမှာ ထုတ်ပြဦးမယ်။

အဂ္ဂသာဓကကြီးနှစ်ပါး သောတာပန်ဖြစ်တဲ့တရား

ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ၊ တေသံ ဟေတုံ တထာဂတော အာဟ။

တေသဉ္စ ယော နိရောဓော၊ ဝေဝါဒီ မဟာသမထော-တဲ့။

ယေ ဓမ္မာ၊ အကြင်တရားတို့သည်။ ဟေတုပ္ပဘဝါ၊ အကြောင်းလျှင် အမွန်အစရှိကုန်၏။ တေသံ၊ ထိုအကြောင်းလျှင် အမွန်အစရှိသော (အကျိုး) တရားတို့၏။ ဟေတုံ၊ အကြောင်းကို။ တထာဂတော၊ ငါတို့၏ ဆရာ ဘုရားသည်။ အာဟ၊ ဟောကြားတော်မူ၏။ (ဒါလောက် ကြားနာရုံနဲ့ သောတာပန်ဖြစ်သွားသတဲ့၊ အဲဒါ နာရတဲ့အချိန်ပိုင်းနဲ့ အကြောင်းအကျိုးဆက် ကျယ်ပြန့်ပုံ နှိုင်းချိန်ကြည့်ဖို့ပါပဲ။) တေသံ၊ ထို အကြောင်းအကျိုး တရားတို့၏၊ ယောနိရောဓော၊ အကြင်ချုပ်ခြင်းသည်။ ဝါ၊ အကြင်ချုပ်ခြင်းနှင့် ချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်ကြောင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ တံ စ၊ ထို ချုပ်ခြင်းကိုလည်း။ ဝါ၊ ထိုချုပ်ခြင်းနှင့် ချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်ကြောင်း ကိုလည်း။ အာဟ၊ ဟောတော်မူ၏။ မဟာသမထော၊ ငါတို့၏ ဆရာ ရဟန်းမြတ်သည်။ ဝေဝါဒီ၊ ဤသို့ ဟောလေ့ရှိပေ၏-တဲ့။

အဲဒါ အရှင်သာရိပုတ္တရာအလောင်း ဥပတိဿပရိဗိုဇ်က “အရှင်တို့၊ နာဆရာက ဘယ်လို တရားကို ဟောပြောပါသလဲ”လို့ မေးတာနဲ့ အရှင် အဿဇိမထေရ်က ဟောတဲ့ ဂါထာပဲ။ “လောကမှာ အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်တဲ့

အကျိုးတရားတွေသာ ရှိတယ်။ အဲဒီ အကျိုးတရားတွေရဲ့ အကြောင်းတရားကို ငါတို့ဆရာ ဘုရားက ဟောတယ်”လို့ ဒါလောက် နာရရုံနဲ့ ဥပတိဿပရိဗိုဇ်ဟာ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ရောက်ပြီး သောတာပန် ဖြစ်သွားပါတယ်-တဲ့။ ဒီတော့ ဒီလောက် တိုတောင်းတဲ့ အချိန်ကာလ ကလေးအတွင်းမှာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို အကျယ်ဆင်ခြင်နိုင်ဖို့တော့ မရှိပါဘူး။ အဲဒီအထဲက နာမ်ရုပ်ကြောင့် အာယတန ၆-ပါး ဖြစ်ပုံကို ယခု ပြောခဲ့တာလောက် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဆင်ခြင်နိုင်ဖို့ဆိုတာကတော့ သာပြီး မဖြစ်နိုင်တာပါပဲ။ အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်အလောင်း ကောလိတ ပရိဗိုဇ်က ဥပတိဿပရိဗိုဇ် ကတဆင့်ဟောတဲ့ ဒီဂါထာကို နာရတာနဲ့ သောတာပန်ဖြစ်သွားတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ အဲဒီမှာလဲ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို အကျယ် ဆင်ခြင်နိုင်ဖို့ မရှိပါဘူး။ ဒါကြောင့် ဘုရားဉာဏ်နဲ့ ဟောထားတဲ့ ဒေသနာ နည်းအရ အကျယ် ဝေဖန်ပြတဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတွေကိုတော့ မိမိတို့ရဲ့ပါရမီ ဉာဏ်အားလျော်စွာ အတော်အတန်လောက် သိမှာပဲ။ အကုန်လုံး သိဖို့ဆိုတာကတော့ မဖြစ်နိုင် ဘူးဆိုတာကို ဒီနေရာမှာအထူးမှတ်သားထားကြရမယ်။

သစ္စာလေးပါးကို ပြသောဒေသနာ

ခုတင်က ထုတ်ပြခဲ့တဲ့ ယေ မွှာ ဟေတုပ္ပဘဝါ-ဆိုတဲ့ ဂါထာကို အဋ္ဌကထာမှာ သစ္စာလေးပါးနဲ့ ဝေဖန်ပြထားပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲ ဆိုရင်- အကြင်တရားတို့သည် အကြောင်းလျှင် အမွန်အစရှိကြတယ်-ဆိုတဲ့ စကားရပ် ဖြင့် သမုဒယကြောင့် ဖြစ်တဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး ဒုက္ခသစ္စာတရားကို ပြတယ်။ ထိုအကျိုးတရားတို့၏ အကြောင်းကို ဟောတယ်-ဆိုတဲ့ စကားရပ်ဖြင့် အကြောင်း သမုဒယသစ္စာကို ပြတယ်။ ဒီလို ဒုက္ခ အကျိုးဆင်းရဲ တရားနဲ့ သမုဒယ အကြောင်းတရားကို ဟောတယ်လို့ ဆိုတော့ “လောကမှာ အကျိုး

ဆင်းရဲတရားနဲ့ အကြောင်းတရား ဒီနှစ်မျိုးသာ ရှိတယ်”ဆိုတာ သဘောပေါက် နားလည်သွားပါတယ်။

ဟိုစဉ်အခါက လူ့လောကမှာ အယူဝါဒတွေက သတ္တဝါဆိုတဲ့ အတ္တကောင်ဟာ အမြဲတမ်း တည်ရှိနေတယ်၊ ရုပ်ကိုယ်ကြီး ပျက်သွားလဲ သူက မသေမပျက်ဘူး၊ တစ်နေရာရာ ရွှေ့ပြောင်းပြီး တည်မြဲပဲ တည်နေတယ်-လို့ ဒီလို အယူဝါဒလဲ ရှိနေတယ်၊ သေတဲ့အခါ လုံးဝ ပျောက်ပျက်သွား တယ်-လို့ ဒီလို အယူဝါဒလဲ ရှိနေတယ်၊ အဲဒီ အတ္တကို ဘုရားသခင်က ဖန်ဆင်း တယ်လို့ ဒီလိုအယူဝါဒလဲရှိနေတယ်၊ အဲဒီ အတ္တဟာ အစအဆုံး မရှိဘူး-လို့ ဒီလို အယူဝါဒလဲ ရှိနေတယ်၊ အဲဒီ ဂါထာမှာ အကြောင်းတရားကြောင့် အကျိုးတရားသာ ရှိတယ်လို့ ဆိုတဲ့အတွက် အကြောင်း နဲ့အကျိုးဟာသာ ရှိတယ်၊ ဖန်ဆင်းတဲ့သူလဲ မရှိဘူး၊ တည်မြဲ တည်နေတဲ့ အတ္တလဲ မရှိဘူး၊ သေတဲ့အခါ ပျက်သွားတယ်ဆိုတဲ့ အတ္တလဲ မရှိဘူး-လို့ ဒီလိုသဘော ပေါက်ပြီး ဥပတိဿနဲ့ ကောလိတတို့တရားထူးကို ရသွားကြတယ်လို့ ယူဆရပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ အဲဒီဂါထာမှာ တေသဒ္ဓ ယော နိရောဓေ-ဆိုတဲ့ အပုဒ်ဖြင့် နိရောဓသစ္စာနဲ့ မဂ္ဂသစ္စာကို ပြတယ်လို့ အဋ္ဌကထာမှာ ဆိုထားပါ တယ်၊ အဲဒီအဋ္ဌကထာအရဆိုရင် အဲဒီ ဂါထာဟာ သစ္စာလေးပါးကို ပြတဲ့ ဂါထာလို့ယူရမယ်။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အကျဉ်းချုပ်လည်း ဖြစ်သင့်သည်

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာ (၃-၂၃၀)မှာတော့ ဒီဂါထာကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် သနာလို့ ဆိုထားပါတယ်၊ ဆိုပုံကတော့ နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိ ဒသဗလဝဂ် ပထမ သီဟနာဒ (ဒသဗလ) သုတ်မှာ ဣမသ္မိံ သတိ ဣက္ခံ ဟောတိ၊ ဤ

အကြောင်းတရားရှိလျှင် အကျိုးတရားရှိသည်။ ဣမသုပ္ပါဒါ ဣဒံ ဥပ္ပစ္စတိ။ ဤအကြောင်းတရား၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဤအကျိုးတရား ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ဣမသ္မိ အသတိ ဣဒံ န ဟောတိ။ ဤအကြောင်းတရား မရှိလျှင် ဤအကျိုးတရား မရှိတော့။ ဣမဿ နိရောဓာ ဣဒံ နိရုဇ္ဈတိ။ ဤအကြောင်းတရား၏ ချုပ်ခြင်းကြောင့် ဤအကျိုးတရားချုပ်သည်။ ယဒိဒံ၊ ယင်းသို့သော ဤသဘောကား။ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ၊ အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရတို့ဖြစ်ကြသည်။ပ။ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတိ။ ဆင်းရဲအစုသက်သက် ဖြစ်ပေါ်လေသည်။ အဝိဇ္ဇာယတွေဝ အသေသဝိရာဂနိရောဓာ သင်္ခါရနိရောဓော၊ အဝိဇ္ဇာ၏ပင်လျှင် အကြွင်းမဲ့ပျက်ပြယ်သောအားဖြင့် ချုပ်ခြင်းကြောင့် သင်္ခါရတို့၏ချုပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ပ။ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ နိရောဓော ဟောတိ။ ဆင်းရဲအစုသက်သက်၏သာလျှင် ချုပ်ခြင်းဖြစ်ပေသည်-လို့-

ဒီလို အကျယ် ဟောထားပါတယ်။ အဲဒီသုတ်မှာ ပြထားတဲ့ အနက်ကိုပဲ အရှင်အဿဒိမထေရ်က “ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ” အစရှိသော ဂါထာဖြင့် ဟောတော်မူသည်-လို့ ဆိုပါတယ်။ ဒီ မဟာဋီကာအလိုအားဖြင့်တော့ ဒီဂါထာကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အနုလုံ ပဋိလုံ အကျဉ်းချုပ်ဟောတဲ့ဂါထာလို့ မှတ်သင့်ပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် ဒီဂါထာမှာ “ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ၊ တေသံ ဟေတု တထာဂတော အာဟ”ဆိုတဲ့ ရှေ့ ၂-ပိုဒ်ဖြင့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အနုလုံကို ပြတယ်။ “တေသဉ္စ ယော နိရောဓော”ဆိုတဲ့ အပိုဒ်ဖြင့် ပဋိလုံကို ပြတယ်လို့ မှတ်ယူသင့်ပါတယ်။

မဟာယာနပိဋကကျမ်းထဲမှာတော့ ဒီဂါထာကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အကျဉ်းချုပ်သုတ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဒီဂါထာရေးပြီး စေတီထဲမှာ ဌာပနာရင် အလွန် အကျိုးကြီးတယ်လို့လဲ ဆိုထားပါတယ်။ အလွန် ရှေးကျတဲ့ စေတီဟောင်းတွေထဲ

က ဒီဂါထာကို များစွာတွေ့ရတာဟာ အဲဒီ မဟာယာန ကျမ်းအရ ဌာပနာထားခဲ့ကြလို့ ဖြစ်ဟန်တူပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ အားလုံးကိုခြုံကြည့်လိုက်မယ်ဆိုရင် ဒီဂါထာဟာ သစ္စာလေးပါးကို ပြတယ်ဆိုတဲ့ အဋ္ဌကထာလဲ သင့်ပါတယ်။ သီဟနာဒသုတ်က အနက်ကိုပဲ အကျဉ်းချုပ်ပြတယ်ဆိုတဲ့ မဟာဋီကာစကားလဲ သင့်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် သစ္စာ ၄-ပါးထဲက ဒုက္ခနဲ့ သမုဒယဟာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အနုလုံနဲ့ သက်ဆိုင်ပါတယ်။ နိရောဓနဲ့ မဂ္ဂဟာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ပဋိလုံနဲ့ သက်ဆိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် သစ္စာလေးပါးပြရင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အနုလုံ ပဋိလုံကို ပြရလဲ ရောက်ပါတယ်။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အနုလုံ ပဋိလုံကိုပြရင်လဲ သစ္စာလေးပါးကို ပြရလဲ ရောက်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်ပါပဲ။

နာမ်ရုပ်ကြောင့် အာယတနဖြစ်ပေါ်ပုံကို အသေးစိတ် အကျယ် သိဖို့ရာ မလွယ်ကူတဲ့အကြောင်း သာဓကထုတ်ပြရာက “ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပ ဘဝါ” ဆိုတဲ့ ဂါထာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အကျဉ်းချုပ်ဒေသနာ ဖြစ်သင့်ကြောင်းအထိ ရောက်သွားတယ်။ ဒီနေရာမှာ သိစေလိုရင်းကတော့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အရာမှာ ဘုရားဉာဏ်နဲ့ အကျယ်ဟောထားတဲ့အတိုင်း အပြည့်အစုံသိဖို့ရာ မလွယ်ဘူး၊ အဲဒီလို သိဖို့ရာလဲ ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းမှာ မလိုဘူး၊ ပါရမီဉာဏ်ရှိသလောက်သာ သိဖို့ လိုတယ်ဆိုတာကို သိစေလိုရင်းပါပဲ။

ဒီကနေ့ အခက်တွေ့ချည်းပြောနေရတာနဲ့ ဆောင်ပုဒ်တောင် မဆိုရသေးဘူး၊ ဒါကြောင့် ဆောင်ပုဒ်ကလေးတွေကိုဆိုပြီး ဒီကနေ့ တရားသိမ်းရမယ်၊ လိုက်ဆိုကြ။

အမှန်မသွား၊ အမှားမြင်ကာ၊ အဝိဇ္ဇာကြောင့်၊ ချမ်းသာလိမ့်နိုး၊
ရည်မျှော်ကိုးလျက်၊ သုံးမျိုးမှုကံ၊ ပြုစီမံ၍၊ ဝိညာဏ်တွယ်စပ်၊

နာမ်ရုပ်ကပ်လျက်၊ ခြောက်ရပ်အာယတန-(နာမ်ရုပ်ကြောင့် အာယတန
 ၆-ပါးဖြစ်တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ ယနေ့ ဒီကိုပဲ ရောက်သေးတယ်၊
 ကဲ-ဆို)-ခြောက်ရပ်အာယတန၊ ဖဿ ခြောက်ဖြာ၊ ဝေဒနာကြောင့်-
 (အာယတန ၆-ပါးကြောင့် ဖဿ ၆-ပါးဖြစ်တယ်၊ ဖဿ ၆-
 ပါးကြောင့် ဝေဒနာ ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုလိုတယ်၊ ဝိညာဏ် နာမ် ရုပ်
 သဠာယတန ဖဿ ဝေဒနာဆိုတဲ့ ဒီတရားငါးမျိုးမှာ ရှေးဘဝကပြုခဲ့တဲ့
 ကံသဒါရကြောင့် ယခုဘဝ ပဋိသန္ဓေက စပြီး အကောင်း အဆိုးတွေကို
 မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့အကျိုးတရား
 တွေပဲ၊ ယခု ယောဂီ တွေ မြင်တယ် ကြားတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်
 နေကြရတာဟာ ဒီ တရားတွေ ရှုမှတ်နေကြရတာပဲ၊ ဒီတရားတွေကို
 မရှုနိုင်ရင် အကောင်းအဆိုးခံစားတဲ့ ဝေဒနာအကြောင်းပြုပြီး တဏှာ
 ဥပါဒါနိ ကဲ-ဆိုတဲ့ နောင်ဘဝဖြစ်ဖို့ အကြောင်းတရားတွေ ဖြစ်လာ
 ကြလိမ့်မယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီမှာ ဝေဒနာကြောင့်လို့ ဆိုထားပါတယ်၊
 ကဲ-ဆိုကြရမယ်။)

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်လင်္ကာ ဆောင်ပုဒ်ရှည်

အမှန်မသွား၊ အမှားမြင်ကာ၊ အဝိဇ္ဇာကြောင့်၊ ချမ်းသာလိမ့်မိုး၊
 ရည်မျှော်ကိုးလျက်၊ သုံးမျိုးမှုကံ၊ ပြုစီမံ၍၊ ဝိညာဏ်တွယ်စပ်၊
 နာမ်ရုပ်ကပ်လျက်၊ ခြောက်ရပ် အာယတန၊ ဖဿ ခြောက်ဖြာ၊
 ဝေဒနာကြောင့်၊ တဏှာခြောက်တန်၊ ဥပါဒါနိနှင့်၊ ဖြစ်ရန်အကြောင်း၊
 ကံဆင့်လောင်း၍၊ ဆိုးကောင်းဘဝ၊ ဖြစ်ရပြန်ရာ၊ အိုကာ၊ သေရေး၊
 ပူအဆွေးနှင့်၊ ငိုကြွေး ကိုယ်နှစ်း၊ စိတ်မချမ်းမြ၊ ပူပန်ရသည်၊ လုံးဝ
 ဆင်းရဲစုသာတည်း။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ခေါင်းစဉ် စကားပြောဆောင်ပုဒ်

မသိမှု-သိမှားမှု-အဝိဇ္ဇာကြောင့် အားထုတ်မှု-သင်္ခါရတို့ ဖြစ်ကြသည်။

သင်္ခါရကြောင့် ဘဝသစ် ဝိညာဏ် ဖြစ်သည်။

ဝိညာဏ်ကြောင့် နာမ်ရုပ် ဖြစ်သည်။

နာမ်ရုပ်ကြောင့် မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊ စိတ်ဟူသော အာယတန ၆-ပါး ဖြစ်သည်။

အာယတန ၆-ပါးကြောင့် အာရုံနှင့် စိတ်တွေ့မှု-ဗဿ ဖြစ်သည်။

ဗဿကြောင့် အကောင်းအဆိုး ခံစားမှု-ဝေဒနာဖြစ်သည်။

ဝေဒနာကြောင့် တပ်မက်ဆာလောင်မှု-တဏှာဖြစ်သည်။

တဏှာကြောင့် စွဲလမ်းမှု-ဥပါဒါန် ဖြစ်သည်။

ဥပါဒါန်ကြောင့် ဖြစ်ကြောင်း ကံ-ဘဝ ဖြစ်သည်။

ဘဝကြောင့် ဘဝသစ်ဖြစ်မှု-ဇာတိ ပေါ်လာသည်။

ဇာတိကြောင့် အိုခြင်း သေခြင်း-ဇရာမရဏ ဖြစ်သည်။ စိုးရိမ်
ပူဆွေးခြင်း-သောက၊ ငိုကြွေးခြင်း- ပရိဒေဝ၊ ကိုယ်ဆင်းရဲ-ဒုက္ခ၊ စိတ်ဆင်းရဲ-
ဒေါမနဿ၊ အပြင်းအထန် စိတ်ပူပန်ခြင်း-ဥပါယာသတို့လည်း ဖြစ်ပေါ်ကြသည်။

ဤပုံ ဤနည်းဖြင့် ဆင်းရဲအစုသက်သက်မျှသာ ဖြစ်ပေါ်လျက်
ရှိချေသည်။

(ဒါက မြန်မာသက်သက် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ခေါင်းစဉ်ပဲ။ အဲဒါကို နှုတ်တက်
ဆောင်ပြီး ဆင်ခြင်ရင် အနက်အဓိပ္ပါယ်အတော်အတန်တော့ ထင်ရှား ပေါ်နိုင်ပါ
တယ်။)

အတိတ်အကြောင်းကြောင့် ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးပေါ်ပုံ

အမှန်မသွား-အမှားသိမြင်၊
 အဝိဇ္ဇာဖုံး-ကောင်းလုံးမှတ်ထင်၊
 စိတ်-ကိုယ်-နှုတ်မှု၊ ကြ-ပြု-ပြောလျှင်၊
 ဝိညာဏ်စပ် နောက်ထပ် သန္ဓေရှင်။

ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးငါးပါး ပေါ်လာပုံ

ဝိညာဏ်မျိုးစေ့-စ၍ ဖြစ်လျှင်၊
 နာမ်နှင့်ရုပ်လဲ-ပူးတွဲပါဝင်၊
 အာယတန-ဖဿပေါ်ထင်၊
 ကောင်းဆိုးများ-ခံစားမိရိုးပင်။

ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးနှင့်စပ်၍ အကြောင်းအသစ် ပေါ်လာပုံ
ထိုအကြောင်းကြောင့် အနာဂတ်အကျိုးပေါ်ပုံ

ခံစားသည့်တွက်-တပ်မက်ခင်မင်၊
 မည်သို့ပြုငြား-ကောင်းစားမည်ထင်၊
 ဝင်စားခွဲလမ်း-ရော်ယမ်းပြုလျှင်၊
 နောင်ဘဝ-ဖြစ်ရ ဇာတိပင်။

အနာဂတ်အကျိုးများ ပေါ်လာပုံ

ဘဝဇာတိ-သူရှိပြန်လျှင်၊
 အို သေ ပူဆွေး၊ ငိုကြွေး ထိုပြင်၊

ကိုယ်-စိတ်ဆင်းရဲ-ထန်သဲပူပင်၊

သို့ဖြစ်ရ-လုံးဝ ဆင်းရဲပင်။

ဒီဆောင်ပုဒ်တွေထဲက ယခု ဟောလာတာဟာ ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးငါးပါး ပေါ်ပုံပဲ ရောက်သေးတယ်။ အဲဒီ အကျိုးငါးပါးထဲမှာလဲ ဝိညာဏ် နာမ်ရုပ် သဠာယတနဆိုတဲ့ ဒီသုံးပါးပဲ ပြီးသေးတယ်။ ဖဿ ဝေဒနာဆိုတဲ့ အကျိုး နှစ်ပါးက ကျန်နေသေးတယ်။ အဲဒါတွေကိုတော့ နောက်သီတင်းနေ့များကျမှ ဆက်ပြီး ဟောရမယ်။ ဒီကနေ့တော့ ဒီတွင်ပဲ တရားသိမ်းကြဦးစို့။

ဤ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော်ကို ရှိသေ့စွာ နာခံ မှတ်သားကြရ သော ကောင်းမှုကံ စေတနာတို့ကြောင့် ဤတရားတော်၌ ပါဝင်သော အကြောင်းအကျိုးဆက်သွယ်၍ ဖြစ်ပေါ်နေပုံကို သဘောပေါက် သိမြင်အောင် နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်နိုင် ရှုမှတ်နိုင်ကြ၍ ဝိပဿနာဉာဏ်အစဉ် မက်ဖိုလ်ဉာဏ် အစဉ်ဖြင့် ဆင်းရဲခပ်သိမ်းငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာမြတ်ကို လျင်မြန်စွာ ဆိုက်ရောက် ၍ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေ။

သာဓု..... သာဓု..... သာဓု။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်ကြီး တတိယပိုင်း ပြီး၏။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်ကြီး

၁၃၂၄-ခု၊ ဝါဆိုလပြည့်နေ့၊ ဟောသည်။

စတုတ္ထပိုင်း

တရားအနုသမဇ္ဇ

ဒီကနေ့ ဝါဆိုလပြည့်ဆိုတော့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ အထူးအလေးပြု အပ်တဲ့ နေ့ကြီး ရက်ကြီးတစ်ခု ဖြစ်တယ်။ ဘာကြောင့် အလေးပြုကြသလဲ ဆိုတော့ ရဟန်းတော်များ ဝါဆို ဝါကပ်ခါနီး လပြည့်နေ့ဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့်- လို့ အများက သိနားလည်နေကြပါတယ်။ ရဟန်းတော်များဟာ နက်ဖြန် ဝါဆို လပြည့်ကျော် တစ်ရက်နေ့မှာ မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမတော်နဲ့အညီ ဝါဆို ဝါကပ်ပြီး သုံးလပတ်လုံး တခြားကို မသွားဘဲ နေမြဲနေရာတွင်သာ သီတင်းသုံး နေထိုင်ကြရမယ်။ အဲဒီ-ဝါကပ်တဲ့နေ့ရဲ့ အကျိုးနေ့ဖြစ်တဲ့ ဒီကနေ့ ဝါဆိုလပြည့် ဥပုသ်နေ့မှာ သီလ ဝိသုဒ္ဓိဖြစ်ပြီး သီလစင်ကြယ်ကြောင်း ဝန်ခံတဲ့အနေနဲ့ ဥပုသ်ပြု ကြရမယ်။ အဲဒီလို ဥပုသ်ပြုပြီး စင်ကြယ်တဲ့ သီလနဲ့ ပြည့်စုံပြီး နက်ဖြန်ခါ ဝါဆိုဝါကပ်ကြရမယ်။ ဒါကြောင့် ဒီ ဝါဆိုလပြည့်နေ့ကို နေ့ထူး နေ့မြတ်အဖြစ်နဲ့ အသိအမှတ်ပြုကြတယ်လို့ ဒါလောက်ပဲ အများက သိကြပါတယ်။

ဒါထက် အရေးကြီးတဲ့အကြောင်းတစ်ခုကတော့ ဒီ ဝါဆိုလပြည့်နေ့ မှာ မြတ်စွာဘုရားက ဓမ္မစကြာသုတ်ကို တရားဦးအဖြစ် ဟောတော်မူပြီး ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကြီးကို စတင်တည်ထောင်ခဲ့တဲ့ အကြောင်းပါပဲ။ မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူသွားတာက ယခု ၁၃၂၄-ခု ဆိုတော့ ၂၅၀၆-နှစ် ရှိသွားပြီ။ အဲဒီအလျင် ၄၅-နှစ်က မြတ်စွာဘုရားဟာ ဒီ ဝါဆိုလပြည့်နေ့မှာပဲ ဓမ္မစကြာ

တရားတော်ကို တရားဦးအဖြစ် ဟောတော်မူခဲ့ပါတယ်။ ဟောရာဌာန ကတော့ အများသိကြပြီး ဖြစ်တဲ့အတိုင်း အိန္ဒိယနိုင်ငံအလယ်ပိုင်း ဗာရာဏသီမြို့ အနီး မိဂဒါဝုန်ဆိုတဲ့ အရပ်ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီတုန်းက တရားနာ ပရိသတ်ကတော့ လူသားထဲကဆိုရင် အရှင်ကောဏ္ဍညအမှူးရှိတဲ့ ပဉ္စဝဂ္ဂါးဦးပဲ ရှိပါတယ်။ နတ်ဗြဟ္မာတွေကတော့ မရေမတွက်နိုင်အောင် များစွာပဲရှိပါတယ်။ အဲဒီတရားဦးကို နာရတဲ့အတွက် ပဉ္စဝဂ္ဂါးဦးထဲက အရှင်ကောဏ္ဍညဟာ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ရောက်ပြီး သောတာပန်ဖြစ်တယ်။ ဗြဟ္မာပေါင်း ၁၈-ကုဋေ တရားထူး ရကြတယ်။ နတ်တွေ ကတော့ မည်ရွှေ့မည်မျှ တရားထူးရကြောင်း ပြဆိုထားတာ အဋ္ဌကထာမှာတော့ မရှိဘူး။ ဒါပေမဲ့ နတ်တွေလဲ အဲဒီတုန်းက တရားထူးရကြကြောင်းကို မိလိန္ဒပစ္စာပါဠိမှာ “အပရိမာဏာ စ ဒေဝတာယော”လို့ ပြဆိုထားပါတယ်။ အရေအတွက် အပိုင်းအခြားမရှိတဲ့ နတ်တွေလဲ တရားထူးကို ရကြပါတယ်တဲ့။ အဲဒီတော့ ဒီဝါဆိုလပြည့်နေ့ဟာ အရှင်ကောဏ္ဍညနှင့်တကွ ၁၈-ကုဋေသော ဗြဟ္မာတွေ မရေမတွက်နိုင်အောင် များလှစွာသော နတ်တွေ တရားထူးကို အစဆုံး ရကြတဲ့ နေ့ထူးနေ့မြတ်ကြီးလဲ ဖြစ်တယ်။ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကြီးကို စပြီးတည် ထောင်တဲ့ နေ့ထူးနေ့မြတ်ကြီးလဲ ဖြစ်တယ်။

ဒါကြောင့် ဒီနေ့ ဒီရက်မှာ မွေစကြာတရားတော်ကို ရှေးဦးစွာ ဟောပြီး ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကြီး မြတ်စွာဘုရား တည်ထောင်တော်မူခဲ့တာကို အမှတ်တရ နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်ပြီး မြတ်စွာဘုရားကို အထူးပူဇော်ရတယ်။ ပူဇော်ဆိုတာကလဲ နှစ်မျိုးရှိတယ်။ ပန်း နဲ့ သာ ဆီမီး စသည်တို့ဖြင့် ပူဇော်တာကတမျိုး၊ အဲဒါက ပစ္စည်းနဲ့ ပူဇော်တာပို့ ပစ္စယပူဇာ-လို့ ခေါ်တယ်။ နောက်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရား ညွှန်ကြားဆုံးမတော် မူတဲ့အတိုင်း သီလ သမာဓိ ပညာအကျင့်ကို ကျင့်ပြီး

ပဋိပတ်နဲ့ ပူဇော်တာ တစ်မျိုး၊ အဲဒါက အကျင့်တရားနဲ့ ပူဇော်တာမို့ ဓမ္မပူဇာ-
လို့ ခေါ်တယ်၊ အဲဒီနှစ်မျိုးထဲမှာ ပဋိပတ်အကျင့်နဲ့ ပူဇော်တာကို မြတ်စွာဘုရား
က သာပြီးအလိုရှိတော်မူတယ်။

ဒါကြောင့် ငါတို့ဟာ ဒီဝါဆိုလပြည့် ဒီနေ့ ဒီရက်ကစပြီး ဒီနှစ်ဝါတွင်း
မှာ မြတ်စွာဘုရားကို အကျင့်ပဋိပတ်နဲ့ အထူးသဖြင့် ပူဇော်မယ်လို့ နှလုံးသွင်း
ဆောက်တည်ထားကြရမယ်၊ အဲဒီလို နှလုံးသွင်း ဆောက်တည်ပြီးတော့ သီလက
စပြီး အထူး ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်သွားကြရမယ်၊ ဒီလို ထိန်းသိမ်း
စောင့်ရှောက်ပြီး အကျင့်နဲ့ မြတ်စွာဘုရားကို အထူးပူဇော်တော့ ဘယ်သူ့မှာ
အကျိုးရှိသလဲဆိုရင် အဲဒီ ပူဇော်တဲ့သူမှာ အကျိုးရှိတာပါပဲ၊ သီလလောက်
ကျင့်ပြီး ပူဇော်ရင် အမြဲတမ်း သီလစင်ကြယ်ပြီး ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖွယ်
ဂုဏ်ကျေးဇူးတွေနဲ့ ပြည့်စုံနေပါတယ်၊ ဘယ်အချိန်မှာပဲသေသေ မိမိအလိုရှိရာ
လူ့ဘဝ နတ်ဘဝ သုဂတိဘဝရောက်ဖို့ကတော့ သေချာနေတာပဲ၊ အဲဒါထက်
တိုးတက်ပြီး သမာဓိ ပညာ အကျင့်တွေ ကျင့်ကြံပွားများပြီး ပူဇော်ရင်တော့
သာပြီးတော့ ဝမ်းသာစရာ ကောင်းတာပဲ။

ထူးမြတ်တဲ့ သမာဓိ ပညာ တရားတွေ မိမိသန္တာန်မှာ အားထုတ်
တိုင်း အားထုတ်တိုင်း ဖြစ်ပွားနေတယ်၊ အဲဒီလို ဖြစ်ပွားနေရင်း အကြောင်း
နည်းညွှတ်လို့ရှိယင် ဈာန်မဂ်ဖိုလ်တရားတွေကိုလဲ ရသွားနိုင်တယ်၊ ဒီအထဲမှာ
မဂ်ဖိုလ်ရသွားရင်တော့ အထူးပြောစရာ မလိုပါဘူး ကျေးဇူးအများဆုံး အကောင်း
ဆုံးပဲ၊ ဈာန်ရတယ် ဆိုရင်တောင် ဒုတိယဘဝမှာ ဗြဟ္မာ့လောက ရောက်ဖို့
သေချာနေပြီ၊ အဲဒီ ဗြဟ္မာဖြစ်တဲ့အခါ ဝိပဿနာတရား အားထုတ်လိုက်ရင်
အရိယမဂ်ဖိုလ်ကို အလွယ်တကူနဲ့ပဲ ရနိုင်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ပဋိပတ်နဲ့ပူဇော်တာ
အလွန်အကျိုးများပါတယ်၊ ဒီလို အကျိုးများတဲ့အတွက်ကြောင့် ဒီဝါဆိုလပြည့်နေ့

ကစပြီး ငါတွင်းသုံးလပတ်လုံး မြတ်စွာဘုရားကို အကျင့်ပဋိပတ်နဲ့ ပူဇော်မယ်လို့ အဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီး တတ်နိုင်သမျှ အားထုတ်သွားကြဖို့ ဘုန်းကြီးက သတိပေး တိုက်တွန်းပါတယ်။

ဒီကနေ့ ဟောဖို့တရားကတော့ အလျင် သုံးလေး သီတင်းက ဟောလာခဲ့တဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားပါပဲ။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားက အလွန်အသိ ခက် နက်နဲတဲ့အတွက် တဖြည်းဖြည်းချင်း ခွဲခြမ်းဝေဖန်ပြီး ဟောနေရတယ်။ ထပ်ကာ ထပ်ကာလဲ ပြောနေရတယ်။ ဒါကြောင့် တယ်မကုန်လှသေးဘူး။ ဒီကနေ့တော့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရား နက်နဲတဲ့အကြောင်း အရှင်အာနန္ဒာ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိပါဖော်ပြပြီး ဟောရမယ်။

အရှင်အာနန္ဒာ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ

တစ်နေ့သောအခါမှာ အရှင်အာနန္ဒာဟာ သောတာပတ္တိ ဖလသမာပတ် ကို ဝင်စားပြီး အဲဒီသမာပတ်မှ ထတဲ့အခါ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ဆင်ခြင်တော်မူပါတယ်။ “အဝိဇ္ဇာကြောင့်သင်္ခါရတို့ဖြစ်ကြသည်။ သင်္ခါရကြောင့် ဝိညာဏ်ဖြစ် သည်” စသည်ဖြင့် အစမှ အဆုံးတိုင်အောင်လဲ ဆင်ခြင်တော်မူပါတယ်။ “အိုခြင်း သေခြင်းဟာ ဘာကြောင့် ရှိရသလဲ၊ ဘဝအသစ် ဖြစ်လို့ ရှိရသည်။ ဘဝအသစ် ဘာကြောင့် ဖြစ်ရသလဲ၊ ဖြစ်ကြောင်း ကံရှိလို့ ဖြစ်ရသည်” စသည်ဖြင့် အဆုံးမှ အစတိုင်အောင်လဲ ဆင်ခြင်တော်မူပါတယ်။ ထို့အတူပင် အစနဲ့အဆုံးမှ အလယ်ရောက်အောင်လဲ ဆင်ခြင်တော်မူပါတယ်။ အလယ်မှလဲ အစနဲ့အဆုံးသို့ ရောက်အောင် ဆင်ခြင်တော်မူပါတယ်။ ဒီလို ဆင်ခြင်တဲ့အခါ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားဟာ အရှင်အာနန္ဒာမှာ ထင်ထင် ရှားရှား ပေါ်နေတဲ့အတွက် မခက်ခဲ မနက်နဲဘဲ လွယ်ကူသလို ထင်ရပါတယ်။ ဒါကြောင့် အရှင်အာနန္ဒာက မြတ်စွာ

ချီးမြှောက်လိုတဲ့သဘော ပါဝင်ပုံ

၂၉

ဘုရားထံသွားပြီး ဒီလို လျှောက်ထားပါတယ်။

“မြတ်စွာဘုရား၊ အံ့ဩဖွယ် ကောင်းလှပါတယ်။ မဖြစ်စဖူး ထူးလှပါတယ်။ ဒီပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားဟာ အလွန်ပင် နက်နဲလဲ နက်နဲပါတယ်။ နက်နဲယောင်လဲ ထင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တပည့်တော်မှာတော့ ပေါ်လွင်ထင်ရှားပြီး တိမ်တိမ်ကလေးလို ထင်ရပါတယ် မြတ်စွာဘုရား” လို့ လျှောက်ထားပါတယ်။ ဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက-

မာဟောဝံ အာနန္ဒ အဝစ၊ ဒီလို မပြောပါနဲ့ အာနန္ဒာ။

မာဟောဝံ အာနန္ဒ အဝစ၊ ဒီလို မပြောပါနဲ့ အာနန္ဒာ-

လို့ တားမြစ်တော်မူပါတယ်။

ချီးမြှောက်လိုတဲ့သဘော ပါဝင်ပုံ

ဒီလို တားမြစ်တော်မူတဲ့ စကားထဲမှာ မြတ်စွာဘုရားက အရှင်အာနန္ဒာကို ချီးမြှောက်လိုတဲ့ သဘောလဲပါတယ်။ ရှုတ်ချမောင်းမဲလိုတဲ့ သဘောလဲပါတယ်လို့ အဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုထားပါတယ်။ ချီးမြှောက်လိုပုံကတော့ “အာနန္ဒာ၊ သင်ဟာ ပညာကြီးတယ်၊ ဉာဏ်ထက်တယ်၊ ဒါကြောင့် သင့်မှာ နက်နဲတဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဟာ ပေါ်လွင် လွယ်ကူသကဲ့သို့ ထင်ရတာ၊ အခြားသူတွေမှာလဲ ဒီလိုပဲ ပေါ်လွင် လွယ်ကူလိမ့်မယ်လို့ မထင်နဲ့” ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ချီးမြှောက်လိုတဲ့သဘော ပါဝင်နေပါတယ်။

အရှင်အာနန္ဒာမှာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ပေါ်လွင် ထင်ရှားခြင်းရဲ့ အကြောင်းက ၄-ပါး ရှိပါတယ်။ အဲဒီ အကြောင်း ၄-ပါးက ဘယ်ဟာတွေလဲ ဆိုလျှင် (၁)ရှေးရှေး ဘဝတွေက ဆည်းပူးခဲ့တဲ့ ပါရမီ ဥပနိဿယနဲ့ ပြည့်စုံခြင်း၊

(၂)ဆရာသမားများထံမှာ နည်းနိဿယ ခံယူခဲ့ဖူးခြင်း၊(၃)သောတာပန် ဖြစ်ခြင်း၊
 (၄) အကြားအမြင် များခြင်းဆိုတဲ့ ဒီ ၄-ပါးပါပဲ။ အဲဒီ အကြောင်း လေးပါးထဲက
 ရှေးဥပနိဿယနဲ့ ပြည့်စုံပုံကို ရှေးဦးစွာ ပြောရမယ်။

(၁) ရှေးဥပနိဿယနဲ့ပြည့်စုံခြင်း

လွန်ခဲ့တဲ့ ကမ္ဘာတစ်သိန်းထက်က ပဒုမုတ္တရအမည်တော်ရှိတဲ့ မြတ်စွာဘုရားပွင့်တော်မူခဲ့ပါတယ်။ ခမည်းတော်က အာနန္ဒာအမည်ရှိတဲ့ မင်းဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီမင်းရဲ့ မြို့တော်က ဟံသာဝတီ အမည်ရှိပါတယ်။ ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ အဂ္ဂသာဝကနှစ်ပါးကတော့ အရှင်ဒေဝီလနှင့် အရှင်သုဇာတလို့ ခေါ်ပါတယ်။ အလုပ်အကျွေး ရဟန်းတော်ကတော့ အရှင်သုမန လို့ခေါ်ပါတယ်။ ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရားဟာ ရဟန်း တစ်သိန်း အခြံအရံနှင့်တကွ ခမည်းတော် မင်းကြီးကို ချီးမြှောက်သောအားဖြင့် ဟံသာဝတီနေပြည်တော်မှာ သီတင်းသုံးနေတော်မူပါတယ်။

အဲဒီတုန်းက အရှင်အာနန္ဒာရဲ့ အလောင်းဟာ ပဒုမုတ္တရဘုရား၏ ညီတော်သုမနမင်းသား ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ခမည်းတော်မင်းကြီးက သားတော် သုမနမင်းသားကို ဟံသာဝတီမြို့တော်မှ ယူဇနာနှစ်ဆယ် ဝေးသော အရပ်မှာ မြို့စားအဖြစ် ခန့်အပ်ထားပါတယ်။ ဘုရင်ခံခန့်တဲ့ သဘောမျိုးပါပဲ။ ဒီလို ခန့်အပ်ထားတဲ့ အတောအတွင်းမှာ အဲဒီ ပစ္စန္ဒရစ်အရပ်က သူပုန်ထတဲ့ အတွက် ခမည်းတော်မင်းကြီးထံ အစီရင်ခံပါတယ်။ ခမည်းတော်မင်းကြီးက သူပုန်ရန်ကို နှိမ်နင်းဖို့ အမိန့်ပေးလိုက်ပါတယ်။ မင်းသားကလဲ အမိန့်အတိုင်း သူပုန်ကို နှိမ်နင်းလို့ ငြိမ်ဝပ်သွားတဲ့အခါ သူပုန်ရန် အေးငြိမ်းသွားပြီဖြစ်ကြောင်း ခမည်းတော် မင်းကြီးထံ အစီရင်ခံပါတယ်။ အဲဒီအခါ ဘုရင်မင်းမြတ်က နှစ်သက် အားရတော်မူ

တဲ့အတွက် အမြန်လာရန် အမိန့်ပေးလိုက်ပါတယ်။

ဒီတော့ မင်းသားက သူ့ရဲဘော်ရဲဘက်အမတ်တစ်ထောင်နဲ့ တိုင်ပင် ဆွေးနွေးပါတယ်။ ခမည်းတော်က ဆုပေးရင် ဘယ်လိုဆုကို ယူသင့်သလဲ လို့ တိုင်ပင်ပါတယ်။ အချို့အမတ်များက ဆင်၊ မြင်း၊ ရထားတောင်းဖို့၊ နယ်ပယ်တောင်းဖို့၊ ရတနာခုနစ်ပါးတောင်းဖို့ အကြံဉာဏ် ပေးကြပါတယ်။ အချို့ကတော့ “အရှင်မင်းသားတို့ဟာ ပြည့်ရှင်မင်းမြတ်ရဲ့ သားတော်ဖြစ်တဲ့ အတွက် ဆင်၊ မြင်း၊ ရထား၊ ရွှေ၊ ငွေ အစရှိတဲ့ ဥစ္စာရတနာတွေဟာ မရှားပါဘူး။ ရလွယ်ပါတယ်။ အဲဒီ ဥစ္စာ ရတနာတွေဟာ ရပြီးရင်လဲ တစ်နေ့ကျတော့ စွန့်ပစ်သွားရမှာချည်းပဲ။ ကုသိုလ်ကောင်းမှုကိုသာ ယူဆောင်သွားနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ခမည်းတော်မင်းကြီးက ဆုပေးရင် ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရားကို ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး ပြုစုလုပ်ကျွေးဖို့ဆုကိုသာ တောင်းယူပါ”လို့ အကြံဉာဏ် ပေးကြ။ တိုက်တွန်းကြပါတယ်။ ဒီတော့ သုမနမင်းသားက အဲဒီနောက်ဆုံး အကြံဉာဏ်ပေးချက်ကို သဘောကျပြီးတော့ “ကောင်းပြီ။ သင်တို့ဟာ ငါ့ရဲ့ ကလျာဏမိတ္တ-မိတ်ဆွေကောင်းတွေပဲ။ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ ဘုရားကို ပြုစု လုပ်ကျွေးဖို့ အခွင့်ရယူချင်တဲ့ စိတ်ကူးဟာ ငါ့မှာ မူလက မရှိသေးဘူး။ သင်တို့က ဒီစိတ်ကို ဖြစ်အောင် ဖော်ပေးကြတယ်။ အဲဒီ အတိုင်းပဲ အခွင့်တောင်းယူမယ်”လို့ ပြောပါတယ်။

ဘုရားကို ပြုစုလုပ်ကျွေးရန် တောင်းခြင်း

ခမည်းတော်မင်းမြတ်ထံ ရောက်တဲ့အခါ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ နှုတ်ဆက် ပြောဆိုပြီးတဲ့နောက် ခမည်းတော်မင်းမြတ်က အလိုရှိရာတောင်းဖို့ ဆုပေးပါတယ်။ အဲဒီအခါ သုမနမင်းသားက “ကောင်းပါပြီ။ ခမည်းတော် ပဒုမုတ္တရ ဘုရားရှင်ကို

သုံးလပတ်လုံး ပစ္စည်းလေးပါးဖြင့် ပြုစု လုပ်ကျွေးလိုပါတယ်။ ဒီလို ကောင်းမှုပြု သောအားဖြင့် မိမိ၏ဘဝကို အမြတ်ရအောင် ပြုချင်ပါတယ်။ ဒီဆုကိုသာပေး တော်မူပါ”လို့ တောင်းဆိုပါတယ်။ ဒီတော့ ခမည်းတော်မင်းမြတ်က “ဒီဆုတော့ မပေးနိုင်ဘူး သားတော်၊ တခြားဆုကို လွှဲတောင်းပါ”လို့ ပြောပါတယ်။ ရှေးက အာဏာပိုင် မင်းတွေဟာ ‘ဝရ’ခေါ်တဲ့ဆုကို ပေးမယ်လို့ ဝန်ခံပြီးရင် ဘာမဆို တောင်းတဲ့ ဟာကို ပေးရတယ်။ မပြင်ရဘူး၊ မှန်ကန်သော သစ္စာစကား ရှိရတယ်။ ဒါကြောင့် မင်းသားက ဒီလို အကျပ်ကိုင်ပြီး ပြောပါတယ်။ ‘ခမည်းတော်၊ ရေ မြေကို အစိုးရတဲ့ မင်းတို့မှာ ပေးမယ်ဆိုတဲ့ စကားအတိုင်း မတည်ဘဲ စကားနှစ်မျိုး ရှိကောင်းပါသလား၊ သားတော်တောင်းတဲ့ ဒီဆုကိုသာ ပေးတော်မူပါ။ တခြားဆု ကို အလိုမရှိပါ”လို့ အကြပ်ကိုင်ပြီးပြောပါတယ်။ ဒီတော့ မင်းကြီးမှာ မငြင်းသာတဲ့ အတွက် ပရိယာယ်နဲ့ ဒီလိုသာ ပြောရတော့တယ်- “သားတော်၊ မြတ်စွာဘုရား ရဲ့စိတ်ကို သိဖို့ခက်တယ်။ ငါက ပေးပေမယ်လို့ ဘုရားက အလိုမရှိဘူး၊ သင့်ထံ မကြုံလိုဘူးဆိုရင် ဘယ်နှယ်မှမတတ်နိုင်ဘူး”လို့ ဒီလို ပရိယာယ်နဲ့ ပြောပါတယ်။ ဒီတော့ မင်းသားက “ကောင်းပါပြီ၊ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ စိတ်အလိုကို ကျွန်ုပ်သိရအောင် ကြိုးစားပါ့မယ်”လို့ပြောပြီး ဘုရားထံကို သွားပါတယ်။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာရှင်ရရန် သုမနမထေရ်တ စောင်ရွက်ခြင်း

ကျောင်းတော်ရောက်တဲ့အချိန်မှာ မြတ်စွာဘုရားက ဆွမ်းဘုဉ်းပေး ပြီးလို့ ဂန္ဓကုဋ်တိုက်ကို ဝင်နေတော်မူတဲ့အခါ ဖြစ်ပါတယ်။ ဂန္ဓကုဋ်တိုက်ဆိုတာ မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံးတော်မူတဲ့ သီးသန့် ကျောင်းတော်ပါပဲ။ ဒီလို ဂန္ဓကုဋ် တိုက်ထဲမှာ တစ်ပါးတည်း ချမ်းသာစွာ သီတင်းသုံးနေတော်မူခိုက် ဖြစ်တဲ့ အတွက် သုမနမင်းသားဟာ စည်းဝေးဆောင်မှာ ရှိနေကြတဲ့ ရဟန်းတော်များထံ ချဉ်းကပ်

ပြီး မြတ်စွာဘုရားအား ဖူးမြော်ခွင့်ရအောင် ဆောင်ရွက်ပေးဖို့ လျှောက်ထား တောင်းပန်ပါတယ်။ ဒီတော့ ရဟန်းတော် များက ‘မင်းသားကလေး၊ ငါတို့ဟာ မြတ်စွာဘုရားကို အလိုရှိတိုင်းသော ခဏမှာ သွားရောက်ဖူးမြော်ဖို့ အခွင့်မရဘူး၊ သုမနထေရ်သာ အခွင့်ရတယ်’ လို့ ပြောကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် သုမနထေရ်ထံ သွားပြီး ဘုရားကို ဖူးမြော်ခွင့်ရအောင် ဆောင်ရွက်ပေးဖို့ တောင်းပန်ပါတယ်။

ဒီတော့ သုမနထေရ်က “မင်းသားကလေး၊ လာလိုက်ခွဲ” လို့ ခေါ်ဆောင်သွားပြီးတော့ ဂန္ဓကုဋ်တိုက် ပရိဝုဏ်ခေါ်တဲ့ သီးခြားဝင်းကလေး အတွင်းမှာထားပြီး ဂန္ဓကုဋ်တိုက်ကျောင်းပေါ်ကို တက်သွားပါတယ်။ သုမန မင်းသားဟာ ဘုရားကို ဖူးမြော်ရန် လာရောက်နေတဲ့ အကြောင်းကိုလဲ လျှောက် ထားပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားလဲ သုမနထေရ် ခင်းကျင်းပေးတဲ့ ဘုရားနေရာမှာ ထိုင်တော်မူပြီး အဖူးအမြော်ခံပါတယ်။ သုမနမင်းသားက မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးကန်တော့ပြီးတဲ့အခါ “မင်းသား၊ ဘယ်အချိန်က ရောက်လာသလဲ” လို့ မြတ်စွာဘုရားက မေးတော်မူပါတယ်။ ဒီတော့ သုမနမင်းသားက “မြတ်စွာဘုရား ဂန္ဓကုဋ်တိုက်ကို ဝင်ပြီးခါစကပဲ ရောက်ပါတယ်ဘုရား၊ သုမနထေရ်မှတစ်ပါး အခြား ရဟန်းတော်တွေကတော့ ငါတို့ဟာ အလိုရှိတိုင်းသောခဏမှာ မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြော်ခွင့် မရနိုင်ဘူး-လို့ ပြောပြီး သုမနထေရ်ထံ စေလွှတ် လိုက်ကြပါတယ်။ သုမနထေရ်ကတော့ တစ်ခွန်းတည်း လျှောက်လိုက်ရုံနဲ့ မြတ်စွာဘုရား ကို ဖူးမြော်ခွင့်ရအောင် တပည့်တော်အား ဆောင်ရွက်ပေးပါတယ်။ သုမနထေရ်ဟာ မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်မှာ အလွန်အကျွမ်းဝင်ဟန် တူပါတယ်။ ဒီအတိုင်း မှန်ပါသလား မြတ်စွာဘုရား” လို့ လျှောက်ပါတယ်။ အလွန်အကျွမ်းဝင်တဲ့ မထေရ်ဖြစ်ကြောင်း မြတ်စွာဘုရားက မိန့်တော်မူပါတယ်။ ဘယ်လို အမှုကိုပြုရင် မြတ်စွာဘုရားတို့၏ သာသနာတော်မှာ ဒီလိုအကျွမ်းဝင်

တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ထူး ဖြစ်နိုင်ပါသလဲ မြတ်စွာဘုရားလို့ မေးလျှောက်ပါတယ်။ အလှူဒါန ကိုလဲပြု သီလကိုလဲဆောက်တည် ဥပုသ်ကိုလဲ ကျင့်သုံးရင် ဒီလို အကျွမ်းဝင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ထူးဖြစ်နိုင်တဲ့ အကြောင်းကို မြတ်စွာဘုရားက မိန့်တော်မူပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားကို မင့်လျှောက်ပုံ

“မြတ်စွာဘုရား၊ တပည့်တော်ဟာ အရှင်သုမနမထေရ်လိုပဲ နောင်ပွင့် တော်မူမည့်ဘုရားတစ်ဆူရဲ့ သာသနာတော်မှာ အထူးကျွမ်းဝင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်လို ပါတယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်နိုင်အောင် ကုသိုလ်ကောင်းမှုတွေကို ဆည်းပူးပြုရလိုပါတယ်။ တပည့်တော်၏ အရပ်ဌာနမှာ သုံးလပတ်လုံး ဝါကပ်ပြီး မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံး နေတော်မူပါဘုရား” လို့ ပင့်လျှောက်ပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက သုမနမင်းသားပင့် ရာ အရပ်ကိုကြွသွားလို့ အကျိုးရှိမည်-မရှိမည်ကို ဆင်ခြင်တော်မူပြီး အကျိုးရှိ မည်ကို မြင်တော်မူတဲ့အတွက် “သုမနမင်းသား၊ မြတ်စွာဘုရားတို့ဆိုတာ ဆိတ်ငြိမ်ရာ အရပ်ဌာနမှာ မွေ့လျော်ကြတယ်” လို့ မိန့်တော်မူပါတယ်။ အဲဒါဟာ ပင့်လျှောက်ချက်ကို မြတ်စွာဘုရားက လက်ခံတော်မူတာပါပဲ။

ဒီတော့ သုမနမင်းသားက “တပည့်တော် သိပါပြီဘုရား၊ နားလည် ပါပြီဘုရား” လို့ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာလျှောက်ထားပြီးတော့ “တပည့်တော် ရှေ့ဦးစွာ သွားနှင့်ပြီးတော့ ကျောင်းတော်ကို ဆောက်လုပ်စေပါမယ်။ တပည့်တော် ထံမှ လူလွှတ်ပြီး ပင့်တဲ့အခါကျတော့မှ တပည့်သာဝက ရဟန်း တစ်သိန်းနှင့်တကွ မြတ်စွာဘုရား ကြွလာတော်မူပါ” လို့ ပင့်လျှောက်ပြီး ခမည်းတော်မင်းကြီးအား ပင့်လို့ ရခဲ့တဲ့အကြောင်း ပြန်ကြားပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရား ကြွလာတဲ့အခါ ချမ်းချမ်းသာသာနဲ့ သီတင်းသုံးရန်အတွက် လမ်းခရီးတလျှောက်မှာ တစ်ယူဇနာ တစ်ယူဇနာလျှင် ကျောင်းတိုက် တစ်ခုတစ်ခု ဆောက်လုပ်စေပါတယ်။ ယူဇနာ

၁၂၀-ဝေးတယ်ဆိုတော့ ကျောင်းတိုက် ပေါင်း ၁၂၀-ဆောက်လုပ်ရမှာပေါ့၊ မိမိနေရာ မြို့ကိုရောက်တဲ့အခါကျတော့ သံဃာတော် တစ်သိန်းနှင့်တကွ မြတ်စွာဘုရားသီတင်းသုံးရန်အတွက် သူကြွယ် တစ်ဦးရဲ့ သောဘနခေါ်တဲ့ ဥယျာဉ်ကြီးကို အဖိုးတစ်သိန်းနဲ့ ဝယ်ယူပြီး တစ်သိန်းတန်ကျောင်းတော်ကြီးကို ဆောက်လုပ်စေပါတယ်၊ ရဟန်းတော်များ သီတင်းသုံးဖို့ ကျောင်းအဆောက် အအုံတွေကိုလဲ ဆောက်လုပ်စေပါတယ်၊ ဒီလို ဆောက်လုပ်ပြီးတဲ့အခါ “ကိစ္စအားလုံးပြီးပါပြီ၊ မြတ်စွာဘုရားကို ကြွဖို့ လျှောက်ထားပေးပါ”လို့ ခမည်းတော် မင်းကြီးထံ အကြောင်းကြားလိုက်ပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားအား ကျောင်းလှူခြင်း

ခမည်းတော်မင်းကြီးက မြတ်စွာဘုရားကို ဆွမ်းကပ်ပြီး သုမန မင်းသားက ကြွလာတော်မူရန် ပင့်လိုက်တဲ့အကြောင်း တစ်ဆင့်လျှောက် ထားပါတယ်၊ အဲဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားဟာ တပည့်ရဟန်း တစ်သိန်းအခြံအရံ နှင့်တကွ ကြွချီတော်မူပါတယ်၊ လမ်းတလျှောက်လုံးမှာ တစ်ယူဇနာ တစ်ယူဇနာ တစ်ကျောင်းစီ ဆောက်လုပ်ထားတဲ့ ကျောင်းတွေမှာ တစ်ည တစ်ည သီတင်း သုံးပြီး သက်သက်သာသာ ကြွတော်မူပါတယ်၊ သုမန မင်းသားလဲ လူထုပရိသတ် များစွာနှင့်တကွ တစ်ယူဇနာအထိ ခရီးဦးကြိုဆိုပြီး ပန်းနဲ့သာစသည်တို့ဖြင့် ပူဇော်လျက် တခမ်းတနားပင့်ဆောင်ပါတယ်၊ ကျောင်းတော်ကိုရောက်တဲ့အခါ ဒီလိုလျှောက်ထားပြီး ကျောင်းတော်ကို လှူဒါန်း အပ်နှင်းပါတယ်။

သတသဟဿေန မေ ကီတံ၊

သတသဟဿေန မာဝိတံ။

သောဘနံ နာမ ဥယျာနံ၊

ပဋိစ္စဏှ မဟာမုနိ။

မဟာမုနိ- ရဟန်းမြတ်အစစ် ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။ မေ- အကျွန်ုပ်သည်။ သတသဟဿေန- တစ်သိန်းသော အသပြာဖြင့်။ ကိတံ- ဝယ်ယူထားအပ်သော။ သောဘနံ နာမ- ရှုရှုငွေ့ တင့်တယ်ပေစွ သာယာလှ၍ သောဘနအမည်ရှိသော။ ဥယျာနံ- သီးပွင့်စုံစွာ ခိုင်ခံ့သာယာနှင့် ကြည်သာအေးမြ ဆိတ်ငြိမ်လှ၍ ပဓာနသင့်လျော် ဥယျာဉ်တော်ကို။ ပဋိစ္စဏှ- လက်ခံတော်မူပါ အရှင်ဘုရား။ သတသဟဿေန- တစ်သိန်းသော အသပြာဖြင့်။ ဖာပိတံ- ဆောက်လုပ်အပ်သော ကျောင်းတော်ကို။ ပဋိစ္စဏှ- ခံယူတော်မူပါ အရှင်ဘုရား လို့ ဒီလိုလျှောက်ထားပြီး ဥယျာဉ်နှင့် ကျောင်းတော်ကို လှူဒါန်းလိုက်ပါတယ်။

ဒီစကားထဲမှာ စဉ်းစားစရာအချက်တစ်ခုပါတယ်။ ဘာလဲဆိုတော့ ကျောင်းတော်ကို ငွေတစ်သိန်းနဲ့ ဆောက်တယ်ဆိုတာရယ်၊ မြတ်စွာဘုရား နှင့်တကွ ရဟန်းတစ်သိန်းနေဖို့ဆိုတာရယ် ဒီအချက်ပါပဲ။ ရဟန်းတစ်သိန်း အတွက် တစ်သိန်းတန်ကျောင်းဆိုတော့ တစ်ပါးတစ်ပါးအတွက် တစ်ကျပ် တစ်ကျပ်သာ တန်တယ်လို့ ဒီလိုတွက်လို့ရပါတယ်။ ဒီတော့ တစ်ကျပ်တန်မျှ နဲ့ တစ်ပါးနေလောက်တဲ့ နေရာဖြစ်နိုင်ပါ့မလားလို့ စဉ်းစားဖွယ် ရှိနေပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ ဒီလိုယူရင် သင့်ပါလိမ့်မယ်။ တစ်သိန်းတန်ကျောင်းဆိုတာက ကျောင်းမကြီးကို ရည်ရွယ်တယ်။ တစ်ပါးနေကျောင်း ၂-ပါးနေကျောင်း စသည် ဖြင့် အခြားကျောင်းငယ်ကလေးများလဲ ရှိသေးတယ်။ သို့သော် အဲဒီ ကျောင်းငယ် တွေကတော့ စာမဖွဲ့လောက်လို့ဖော်ပြမထားဘူးလို့ ယူရင်သင့်ပါလိမ့်မယ်။

လေးလေးနက်နက် ဆည်းကပ်ပုံ

အဲဒီလို ကျောင်းတော်ကို လှူပြီးတော့ သုမနမင်းသားဟာ ငါကပ်တဲ့

နေ့မှာ မိမိ၏ သားမယားတွေ အမတ်တွေကို ခေါ်ပြီးတော့ ဒီလိုအမိန့် ပေးပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားဟာ ငါတို့ကို ငဲ့ညှာသနားတော်မူတဲ့အတွက် ငါတို့ရဲ့ တောမြို့အရပ်ကို ကြွလာတော်မူပေတယ်။ မြတ်စွာဘုရားများဟာ လှူဒါန်းတဲ့ ဆွမ်းသင်္ကန်းစသော ပစ္စည်းကို အလေးပြုတော် မမူကြဘူး။ ကျင့်သုံးတဲ့ ကိုယ်ကျင့်တရားကိုသာ အလေးပြုတော်မူကြတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရား ကျေနပ်တော်မူအောင် ပဋိပတ်နဲ့ ပူဇော်ချင်တယ်။ ဒီလို ပူဇော်ချင်တဲ့အတွက် ငါဟာ ခါးဝတ်နဲ့ ကိုယ်ရုံ ၂-ထည်မျှကိုသာ ဝတ်ရုံပြီး ဆယ်ပါးသီလနဲ့ ဘုရား ကျောင်းတော်မှာပဲ နေမယ်။ ဒီကနေ့ လှူဒါန်းကျွေးမွေးတဲ့ နည်းအတိုင်းပင် ငါတွင်းသုံးလပတ်လုံး ရဟန္တာတစ်သိန်းအား ဝတ်မပျက်စေပဲ သင်တို့ လှူဒါန်း ကျွေးမွေး ပြုစုကြရမယ်လို့ အမိန့်ပေးပါတယ်။

တရားကို အလေးပြုပုံ

ဒီနေရာမှာ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားအလေးပြုပုံကို ဝတ္ထုကြောင်း ကလေးတစ်ခုနဲ့ ပြရဦးမယ်။ တစ်ချိန်က မြတ်စွာဘုရားဟာ ငါဆိုဦးမှာ နယ်လှည့် (ဒေသစာရီ) ကြွရန်အတွက် သံဃာတော်များနှင့်တကွ ဇေတဝန်ကျောင်းတော်မှ ထွက်တော်မူပါတယ်။ ဒီအခါမှာ မြတ်စွာဘုရားကို ကောသလမင်းကြီးကရော အနာထပိဏ် သဋ္ဌေကရော အခြားဒကာ ဒကာမတွေကရော မကြွဖို့ တားမြစ် လျှောက်ထားကြပါတယ်။ ဘယ်သူမှ တားလို့မရဘူး။ ဒါကြောင့် အနာထပိဏ် သဋ္ဌေကြီးဟာ စိတ်မချမ်းမသာဖြစ်ပြီး ဝိုင်းနေတယ်။ အဲဒါကိုမြင်ရလို့ သဋ္ဌေကြီးရဲ့ ကျွန်မ ပုဏ္ဏာ-က မေးတော့ သဋ္ဌေကြီးက မြတ်စွာဘုရားအား ဒေသစာရီမကြွဖို့ လျှောက်ထား တောင်းပန်တာ မရတဲ့အတွက် ဒီငါတွင်းသုံးလ ပတ်လုံး

မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ဟောတဲ့ တရားကိုလဲ နာရမှာမဟုတ်တော့ ဘူး၊ ဘုရားအမှူးရှိတဲ့ သံဃာတော်အား အလိုရှိတိုင်း လှူဒါန်းရမှာလဲ မဟုတ်တော့ ဘူးလို့ စဉ်းစားနေတဲ့အကြောင်းကို ပြောပါတယ်။ ဒီတော့ ပုဏ္ဏား-က အရှင်သူဌေးကြီး မြတ်စွာဘုရားကို ပြန်ကြွလာအောင် ကျွန်မလျှောက်ပါ့မယ် လို့ပြောတယ်။ မြတ်စွာဘုရား ပြန်ကြွလာအောင် နင်တတ်နိုင်လို့ရှိရင် နင့်ကို ကျွန်အဖြစ်မှ လွတ်စေမယ်လို့ သူဌေးကြီးက ပြောတယ်။

ဒီတော့ ပုဏ္ဏား-က ကပ္ပာကယာလိုက်သွားပြီး မြတ်စွာဘုရားကို ပြန်ကြွရန် လျှောက်ထားတောင်းပန်ပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက “ပုဏ္ဏာ၊ နင်ဟာ သူတစ်ပါးကို မှီပြီး အသက်မွေးနေရတဲ့ အစေအပါး ကျွန်မ မဟုတ်လား၊ ငါပြန်ကြွလာရင် နင်က ငါ့ကို ဘယ်လိုကျွေးဇူးပြုမှာလဲ”လို့ မေးတော်မူပါတယ်။ ဒီတော့ ပုဏ္ဏာက “တပည့်တော်မမှာ လှူစရာမရှိဘူး ဆိုတာ မြတ်စွာဘုရား သိတော်မူပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ မြတ်စွာဘုရား ပြန်ကြွ လာပြီး ဇေတဝန်ကျောင်းမှာ ငါကပ်သီတင်းသုံးတော်မူပါလျှင် တပည့်တော်မဟာ သရဏဂုံသုံးပါးနှင့် ငါးပါးသီလမှာ တည်ရပါလိမ့်မယ်ဘုရား”လို့ လျှောက်ထားပါတယ်။ ဒီအခါမှာ မြတ်စွာဘုရားက “ကောင်းပေစွ ကောင်းပေစွ ပုဏ္ဏာ”လို့ သာဓုခေါ်ပြီးတော့ ပြန်ကြွတော်မူကာ ဇေတဝန်ကျောင်းတော်သို့ ဝင်တော်မူပါတယ်။

ဒီလို ပုဏ္ဏာရဲ့ ဆောင်ရွက်ချက်ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ပြန်ကြွလာပြီး ဇေတဝန်ကျောင်းမှာပဲ သီတင်းသုံးတော်မူတယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းဟာ အလွန်ထင်ရှား ကျော်ကြားသွားပါတယ်။ အနာထပိဏ် သဋ္ဌေးကြီးကလဲ အားရဝမ်းသာစွာနဲ့ ပုဏ္ဏာကို ကျွန်အဖြစ်မှ လွတ်စေပြီး သမီးအဖြစ်နဲ့ မွေးစားထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပုဏ္ဏာဟာ ကျွန်မဘဝက ချက်ချင်းပဲ သူဌေးသမီး ဖြစ်သွားတယ်။ သူဌေးသမီးဆိုတော့ အစစအရာရာမှာ လွတ်လပ်တာပေါ့၊ သွားလိုရာ

သွားနိုင်တယ်၊ ပြုလိုရာ ပြုနိုင်တယ်၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ကိုယ်အစိုးရတယ်၊ အဲဒါကလဲ အကြောင်းတစ်ပါး၊ ရှေးပါရမီနဲ့ ပြည့်စုံ နေတာကလဲ အကြောင်းတစ်ပါး၊ ဒီအကြောင်း နှစ်ပါးကြောင့် ပုဏ္ဏဟာ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်မှာဝင်ပြီး ရဟန်းမိန်းမပြုပါတယ်၊ ရဟန်းမိန်းမပြုပြီး ဝိပဿနာတရားကို အားထုတ်လို့ ရုပ်နာမ် အဖြစ်အပျက်ကို မြင်တဲ့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဖြစ်နေတဲ့အခါမှာ မြတ်စွာ ဘုရားက မိမိနေမြဲ နေရာမှ ရောင်ခြည်တော်လွှတ်ပြီး ဒီလိုအားပေးတရား ဟောတော်မူပါတယ်။

ပုဏ္ဏေ ပုရေသီ သဒ္ဓမ္မံ၊ စန္ဒော ပန္နရသော ယထာ။

ပရိပုဏ္ဏာယ ပညာယ၊ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿသိ-တဲ့။

ပုဏ္ဏေ-ချစ်သမီးပုဏ္ဏာ။ ပန္နရသော-တိထိရက်စေ့ ဆယ့်ငါးရက် မြောက်နေ၍ ဖော်ထွန်းသော။ စန္ဒော-လမင်းသည်။ ပုရေသီ ယထာ-ဝိုင်းဝိုင်း တိတိ အလုံးစုံပြည့်လေဘိသကဲ့သို့။ တွံ-သင်သည်။ သဒ္ဓမ္မံ-ဝိပဿနာ တည်းဟူသော သူတော်ကောင်းတရားကို။ ပုရေသီ-ပုရေဟိ၊ တင်းတင်းပြည့် အောင် အားထုတ်လိုက်ပါလော့။ ပညာယ-ဝိပဿနာပညာအရိယမဂ်ပညာ သည်။ ပရိပုဏ္ဏာယ-ပြည့်စုံလတ်သော်။ ဒုက္ခဿန္တံ-ဝဋ်ဆင်းရဲ၏ အဆုံး အပိုင်းအခြားကို။ ကရိဿတိ-ပြုနိုင်ပေလတ္တံ့-လို့-

ဒီလို အားပေးတရားကို ဟောတော်မူပါတယ်၊ ယခုကာလမှာလဲ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာတွေက ယောဂီရဲ့ အခြေအနေကို မေးမြန်းပြီး မိမိတို့ စွမ်းနိုင် သမျှ အားပေးစကား ပြောရပါတယ်၊ ပုဏ္ဏာထေရီမှာတော့ မြတ်စွာဘုရားက အားပေးဟောပြောတဲ့ အဲဒီဂါထာကို ကြားနာရသည့် အဆုံးမှာ အရဟတ္တ မဂ်ဖိုလ်ကို ရောက်ပြီး ရဟန္တာမ ဖြစ်သွားပါသတဲ့၊ ဒီလို ပုဏ္ဏာထေရီ ရဟန္တာမ ဖြစ်သည်အထိ အကျိုးများမည်ကို မြင်တော်မူတဲ့အတွက် မြတ်စွာဘုရားဟာ

တရားကို အလေးပြုပြီး ဒေသစာရီကြွမည် ခရီးစဉ်ကိုဖျက်ပြီး ပုဏ္ဏားရဲ့ လျှောက်ထား တောင်းပန်ချက်အတိုင်း တောဝန်ကျောင်းတော်မှာ ပြန်လည် သီတင်းသုံးတော်မူခဲ့တာပဲ။ အဲဒါဟာ ငါတို့ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ မွေ့ကရဖြစ်ပုံ တရားအလေးပြုပုံ သက်သေသာက တစ်ခုပါပဲ။ အခြားသော မြတ်စွာဘုရားများ လဲ ဒီလိုချည်းပဲတရားကို အလေးပြုတော်မူကြပါတယ်။

ဒါကြောင့် သုမနမင်းသားကလဲ တရားကိုအလေးပြုတော်မူတဲ့ မြတ်စွာဘုရား အားရကျေနပ်တော် မူစေရန်အတွက် ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း အိမ်တော်သူအိမ်တော်သားများနဲ့ အမတ်များကို မှာထားပြီးတော့ ခါးဝတ်နဲ့ ကိုယ်ရုံ အဝတ် ၂-ထည်မျှ ရိုးရိုးကလေး ဝတ်ရုံပါတယ်။ အဝတ်ရဲ့ အသွေး အရောင်ကိုတော့ အဋ္ဌကထာက ဒီနေရာမှာ ဖော်ပြမထားဘူး။ ဝတ်ဖြူစင်ကြယ် ဆိုရင်လဲ ဖိုးသူတော်ပြုလုပ်တယ်လို့ ဆိုရမှာပေါ့။ ဖန်ရည်စွန်းတဲ့ အဝတ်ဆိုရင် တော့ ရသေ့ပြုလုပ်တယ်လို့ ဆိုရမှာပေါ့။ အဲဒီလို အဝတ် ၂-ထည်မျှဝတ်ရုံပြီး ဆယ်ပါးသီလကို ဆောက်တည်လျက် ဘုရားကျောင်းတော်မှာပဲ နေပါတယ်။

ဘုရားအား လှူပစ္စည်းပြုစုပုံကို လေ့လာကြည့်ညို့ခြင်း

ကျောင်းတော်မှာနေတယ်ဆိုပေမယ့် တခြားမှာနေတာ မဟုတ်ဘူး။ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ အလုပ်အကျွေး ဖြစ်တဲ့ သုမနမထေရ်ရဲ့ အနီးမှာပဲ နေတယ်။ ဒီလိုနေပြီးတော့ သုမနမထေရ် မြတ်စွာဘုရားအား ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ် ပြုစုပုံ၊ ရင်းရင်းနှီးနှီး ဆည်းကပ်ပုံတွေကို လေ့လာကြည့်ညို့နေပါတယ်။ ဒီလို လေ့လာနေ ရင်း အဲဒီသုမန မထေရ်လိုပဲ နောင်အခါမှာ ဘုရားရဲ့ အလုပ် အကျွေးအဖြစ် ဆုတောင်းလိုတဲ့ စိတ်ဆန္ဒတွေ ပြင်းပြစွာ ဖြစ်နေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ငါကျွတ်ခါနီး မှာ အိမ်ကိုပြန်ပြီး ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး အလွန်ကြီးကျယ်တဲ့ အလှူပွဲကြီးကို ပြုလုပ်

ဘုရားအား လုပ်ကျွေးပြုစုပုံကို လေ့လာကြည့်သိခြင်း

၂၄၁

ပါတယ်။ ခုနစ်ရက်မြောက်နေ့မှာ တစ်သိန်းသော ရဟန်းတော်တို့အား တိစိဝရိတ် သင်္ကန်း သုံးထည်စီလှူပြီးတော့ ဒီလို ဆုတောင်းပါတယ်။

“မြတ်စွာဘုရား၊ တပည့်တော်ဟာ ယူဇနာ ၁၂၀ ရှိတဲ့ခရီးလမ်း တလျှောက်လုံးမှာ တစ်ယူဇနာလျှင် ကျောင်းတိုက်တခုစီ ဆောက်လုပ် လှူဒါန်း သည်မှ စပြီး ယခု တစ်သိန်းသောရဟန်းတို့အား တိစိဝရိတ်သင်္ကန်း သုံးထည်စီ လှူဒါန်း ဆက်ကပ်သည်အထိ များစွာသောအလှူဒါန ကောင်းမှုတွေကို ပြုပါတယ်။ ဒီကောင်းမှုတွေကို ပြုတာဟာ လူမင်းစည်းစိမ် နတ်မင်းစည်းစိမ် သိကြားမင်းစည်းစိမ် ဗြဟ္မာမင်း စည်းစိမ်တွေအတွက် မဟုတ်ပါ။ အဲဒီ လောကီ စည်းစိမ်တွေကို တောင့်တပြီးပြုတာ မဟုတ်ပါ။ စင်စစ်မှာတော့ မြတ်စွာဘုရား၏ အလုပ်အကျွေး အဖြစ်ကို တောင့်တပြီး ပြုခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ ဒီကောင်းမှု အပေါင်းကြောင့် တပည့်တော်ဟာ နောင်အခါ၌ အရှင်ဘုရား၏ အလုပ်အကျွေး သုမနမထေရ်ကဲ့သို့ တစ်ဆူသောဘုရားရှင်၏ အလုပ်အကျွေး ဖြစ်ရပါစေဘုရား” လို့ တည်ခြင်းငါးပါးဖြင့် ရှိသေစွာ ဝပ်တွား ရှိခိုးပြီး ဆုပန်လိုက်ပါတယ်။

ဒီအခါမှာ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားက အနာဂတ်သ ဉာဏ်နဲ့ ဆင်ခြင် တော်မူပါတယ်။ သုမနမင်းသားရဲ့ စိတ်အလိုဟာ ကြီးကျယ်တယ်။ ပြည့်စုံမှာ လေလား မပြည့်စုံဘဲ ရှိမှာလေလားလို့ ဆင်ခြင်တော်မူပြီးတော့ မုချ ပြည့်စုံမယ် ဆိုတာကို မြင်တော်မူတဲ့အတွက် ဒီလို ဆုပေးတော်မူပါတယ်။

ဣန္ဒြိတံ ပတ္တိတံ တုယံ၊ သဗ္ဗမေဝ သမိဇ္ဈတု။

သဗ္ဗေ ပူရေန္တု သင်္ကပ္ပိ၊ စန္ဒော ပန္နရသော ယထာ။

တုယံ၊ သင်၏။ ဣန္ဒြိတံ ပတ္တိတံ၊ လိုလားတောင့်တသမျှသည်။ သဗ္ဗမေဝ၊ အလုံးစုံပင်လျှင်။ သမိဇ္ဈတု၊ ပြီးဆီး ပြည့်စုံစေသတည်း။ သဗ္ဗေ၊

အလုံးစုံကုန်သော။ သင်္ကပ္ပိ၊ သင်၏ ကောင်းမြတ်သော အကြံအစည်တို့သည်။ စန္ဒော ပဗ္ဗရသော ယထာ၊ တိထိရက်စွာ ဆယ့်ငါးရက်နေ၌ ပေါ်ထွန်းသော လပြည့်ဝန်း ကဲ့သို့။ ပူရေန္တ၊ လိုလေသေးမရှိရအောင် ပြည့်ဝစေကုန်သတည်း။

ဒီလို မြတ်စွာဘုရားက ဆုပေးလိုက်တဲ့အခါမှာ သုမနမင်းသားဟာ အလွန်ဝမ်းမြောက်သွားတယ်။ နောက်တစ်နေ့မှာပဲ ဂေါတမဘုရား၏ သပိတ် သင်္ကန်းများကို ယူဆောင်ပြီး ဘုရားနောက်က လိုက်နေရတော့ မလိုတောင် ဖြစ်နေပါတယ်တဲ့။ အဲဒီဘဝကစပြီး ကမ္ဘာတစ်သိန်းကာလပတ်လုံး ပါရမီတွေကို ဖြည့်ကျင့်လာခဲ့ပါတယ်။ ငါးရာ့ငါးဆယ် ဇာတ်နိပါတ်တွေထဲမှာ ဘုရားအလောင်း နှင့်အတူတကွ ပါရမီဖြည့်ဖက်ဖြစ်ခဲ့တဲ့ ဘဝတွေ များစွာရှိပါတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံမှာ ဘုရားအလောင်းက မင်းဖြစ်ပြီး အရှင်အာနန္ဒာအလောင်းက အမတ်ဖြစ်ခဲ့တယ်။ တစ်ခါတစ်ရံမှာ အရှင်အာနန္ဒာအလောင်းက မင်းဖြစ်ပြီး ဘုရားအလောင်းက အမတ်ဖြစ်ခဲ့တယ်။ တစ်ခါတစ်ရံမှာ ဘုရားအလောင်းက လူဖြစ်ပြီး အရှင်အာနန္ဒာ အလောင်းက နတ်ဖြစ်ခဲ့ သိကြား ဖြစ်ခဲ့တယ်။ တစ်ခါတစ်ရံမှာ အရှင်အာနန္ဒာ အလောင်းက လူဖြစ်ပြီး ဘုရားအလောင်းက နတ်ဖြစ်ခဲ့ သိကြားဖြစ်ခဲ့တယ်။ တစ်ခါတစ်ရံမှာ ညီအစ်ကို ဖြစ်ခဲ့ကြတယ်။ ဒီပုံဒီနည်းဖြင့် တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး ရင်းရင်းနှီးနှီး ကူညီဖက်ဖြစ်ပြီး ပါရမီတွေကို ဖြည့်ကျင့်လာခဲ့ပါတယ်။

ဒီလို ကမ္ဘာတစ်သိန်းကာလပတ်လုံး ပါရမီတွေကို ဖြည့်ကျင့်ပြီးတော့ ယခု နောက်ဆုံးဘဝမှာ သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးရဲ့ ညီတော် အမိတောဒနရဲ့ သား ဖြစ်လာပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ဝမ်းကွဲညီပေါ့။ ဒါကြောင့် “ညီတော် အာနန္ဒာ” လို့ ပြောဆိုနေကြပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားဟာ ဗာရာဏသီမြို့အနီး မိဂဒါဝန်မှာ ပထမဦး သီတင်းသုံးပြီးတဲ့ နောက်ဥရုဝေလတောက ရသေ့တစ်ထောင်ကို

ချွတ်တော်မူပါတယ်။ အဲဒီ ရသေ့တစ်ထောင်က ဖြစ်လာကြတဲ့ ရဟန္တာတစ်ထောင်နဲ့ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ကို ကြွတော်မူပါတယ်။ အဲဒီ ရာဇဂြိုဟ်မှာ သီတင်းသုံးနေခိုက် ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးက စေလွှတ်ပြီး ပင့်တဲ့အတွက် ကပိလဝတ်ပြည်ကို ကြွတော်မူပါတယ်။ ကပိလဝတ်ပြည်မှာ နေသင့်သလောက် သီတင်းသုံးတော်မူပြီး ပြန်ကြွသွားတဲ့အခါ ညီတော်အာနန္ဒာ မင်းသားဟာ ဘဒ္ဒိယ အနုရုဒ္ဓါ အစရှိတဲ့ သာကီဝင်မင်းသားတို့နှင့်အတူ ဘုရားရှိတော်မူရာ အနုပိယနိဂုံးသို့ သွားရောက်ပြီး ရဟန်းပြုခဲ့ပါတယ်။

ယခု ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း အရှင်အာနန္ဒာမှာ ကမ္ဘာတစ်သိန်းထက်မှ စပြီး ဖြည့်ဆည်းပူးခဲ့တဲ့ ရှေ့ဥပနိဿယပါရမီကုသိုလ်တွေနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့အတွက်ကြောင့် သူတစ်ပါးမှာ အသိခက်လှ နက်နဲလှတဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဟာ သူ့မှာတော့ လွယ်ကူ ပေါ်လွင်သကဲ့သို့ ထင်ပါတယ်တဲ့။

(၂) ဆရာများထံ၌ နည်းနိဿယ ခံယူခဲ့ဖူးခြင်း

နောက်ပြီးတော့ အရှင်အာနန္ဒာမှာ တိတ္ထဝါသဆိုတဲ့ ဆရာများထံမှာ နေပြီး နည်းနိဿယ ခံယူခြင်းဆိုတာနဲ့လဲ ပြည့်စုံပါတယ်။ တိတ္ထဝါသဆိုတာ ဆိပ်ကမ်းသဖွယ်ဖြစ်တဲ့ ဆရာသမားတို့ထံမှာ နေခြင်းလို့ တိုက်ရိုက် အဓိပ္ပာယ် ရပါတယ်။ ဆရာများထံမှာနေခြင်းဆိုပေမယ့် နေရုံသက်သက်တော့ မဟုတ်ဘူး။ အဲဒီ ဆရာသမားများထံမှာ သင်ယူခြင်း နာကြားခြင်း အနက် အဓိပ္ပာယ် မေးမြန်းခြင်း နှုတ်တက်ဆောင်ထားခြင်းတို့ကို ဆိုလိုရင်း ဖြစ်ပါတယ်။ အရှင် အာနန္ဒာဟာ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း- ကမ္ဘာတစ်သိန်းကာလ အတွင်းမှာ ဆရာများထံတွင် နည်းနိဿယ ခံယူခဲ့ဖူးတဲ့အတွက်ကြောင့်လဲ အရှင်အာနန္ဒာမှာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားဟာ လွယ်ကူပေါ်လွင်သလို ထင်နေပါတယ်တဲ့။

(၃) သောတာပန် ဖြစ်ခြင်း

နောက်ပြီးတော့ အရှင်အာနန္ဒာဟာ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း အရှင်ဘဒ္ဒိယ အရှင်အနုရုဒ္ဓါတို့နှင့်အတူ ရဟန်း ပြုပြီးတဲ့နောက် များမကြာ မီပင် မွေကထိကအရာမှာ တေဒဂ်ရတဲ့ အရှင်ပုဏ္ဏမထေရ်ထံ တရားနာပြီး သောတာပန်ဖြစ်တော်မူခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလို တရားနာပြီး သောတာပန်ဖြစ်တဲ့ အကြောင်းကို အရှင်အာနန္ဒာကိုယ်တိုင် ဒီလို ဖော်ပြထားပါတယ်။

ဖော်ပြထားပုံကတော့ အခါတစ်ပါးမှာ အရှင်အာနန္ဒာက ရဟန်းများကို ဒီလို ပြောကြားပါတယ်။ ငါ့ရှင်တို့-မန္တာဏီဇာသားဖြစ်တဲ့ အရှင်ပုဏ္ဏဟာ ရဟန်းသစ်ဖြစ်တဲ့ ငါတို့အား ကျေးဇူးများအောင် ရွက်ဆောင်တော်မူပါပေတယ်။ သူဟာ ငါတို့အား ဒီလို ဩဝါဒပေးတော်မူပါတယ်။

အရှင်ပုဏ္ဏ၏ ဩဝါဒ

ငါ့ရှင်အာနန္ဒာ၊ ငါဖြစ်သည် (ငါတတ်သည် ငါမြတ်သည် စသည်ဖြင့်) ဟု ဒီလို ထင်ခြင်းဟာ စွဲမှီ၍သာ ဖြစ်သည်။ မစွဲမှီဘဲ မဖြစ်၊ အဘယ်ကို စွဲမှီ၍ဖြစ်သလဲဆိုရင် ရုပ်ကိုစွဲမှီ၍ ငါဖြစ်သည်ဟု ထင်သည်။ ဝေဒနာကိုစွဲမှီ၍ သညာကိုစွဲမှီ၍၊ သင်္ခါရတို့ကို စွဲမှီ၍၊ စိတ်ဝိညာဏ်ကို စွဲမှီ၍ ငါ ဖြစ်သည်ဟု ထင်သည်။

ငါ့ရှင်အာနန္ဒာ၊ ဥပမာဖြင့်ပြရလျှင် ဖြီးလိမ်းပြင်ဆင်လေ့ရှိတဲ့ လုံမပျို ဖြစ်စေ၊ လှလင်ပျို ဖြစ်စေ၊ စင်ကြယ်တဲ့ မှန်ထဲမှာဖြစ်စေ၊ ကြည်လင်တဲ့ ရေခွက်ထဲမှာ ဖြစ်စေ သူ၏မျက်နှာရိပ်ကိုကြည့်လျှင် ကြည်လင်တဲ့ မှန်ကိုဖြစ်စေ၊ ရေကိုဖြစ်စေ စွဲမှီ၍သာလျှင် မျက်နှာရိပ်ကို မြင်ရသည်။ ငါ့ရှင် အာနန္ဒာ၊ ထိုအတူပင် ငါ ဖြစ်သည် (ငါတတ်သည် ငါမြတ်သည် စသည်ဖြင့်) ဟု ဒီလို

ထင်ခြင်းဟာ ရုပ်ကိုစွဲမှီ၍သာ ဖြစ်သည်။ ဝေဒနာကို၊ သညာကို၊ သင်္ခါရတို့ကို၊ စိတ်ဝိညာဏ်ကို စွဲမှီ၍သာ ဖြစ်သည်။ မစွဲမှီဘဲ မဖြစ်။

(ဒီနေရာမှာ ဆိုလိုရင်းအတိုချုပ်ကတော့ ငါပဲ၊ ငါတတ်သည်၊ ငါမြတ်သည် ငါလှသည် စသည်ဖြင့် သာယာနှစ်သက်တဲ့ တဏှာ၊ အထင်ကြီးတဲ့ မာန၊ အယူမှားတဲ့ ဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့ ဒီတရား ၃-ပါးဟာ မျက်စိနှင့် အဆင်း၊ နားနှင့်အသံ စသော ရုပ်ကို စွဲမှီပြီးတော့လဲ ဖြစ်တယ်။ အကောင်းအဆိုး ခံစားမှုဝေဒနာကို စွဲမှီပြီးတော့လဲ ဖြစ်တယ်။ မှတ်မိတဲ့သညာကို စွဲမှီပြီးတော့လဲ ဖြစ်တယ်။ အာရုံကို နှလုံးသွင်းတဲ့ မနသိကာရ၊ တွေ့တဲ့ ဖဿ၊ ကြောင့်ကြစိုက်တဲ့ စေတနာ၊ လိုချင်တဲ့ လောဘ၊ စိတ်ဆိုးတဲ့ ဒေါသ၊ ကြည်ညိုတဲ့ သဒ္ဓါ အစရှိသော ပြုပြင်အားထုတ်မှု သင်္ခါရတွေကို စွဲမှီပြီးတော့လဲ ဖြစ်တယ်။ ကြံသိတဲ့စိတ်ကို စွဲမှီပြီးတော့လဲ ဖြစ်တယ်။ ဒီခန္ဓာငါးပါးကိုစွဲမှီပြီးတော့ ဖြစ်တယ်။ အစွဲအမှီမရှိဘဲ မဖြစ်နိုင်ဘူးလို့ ဆိုလိုပါတယ်။)

(ဩဝါဒအဆက်) ငါ့ရှင် အာနန္ဒာ၊ ဒါကို သင် ဘယ်လိုထင်သလဲ၊ ရုပ်သည် မြဲသလော၊ မမြဲသလော၊ (မမြဲပါ ငါ့ရှင်)၊ ဝေဒနာသည်၊ သညာသည်၊ သင်္ခါရတို့သည်၊ စိတ်ဝိညာဏ်သည် မြဲသလော၊ မမြဲသလော၊ (မမြဲပါ ငါ့ရှင်)၊ ငါ့ရှင် အာနန္ဒာ၊ ထိုသို့ ရုပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်တို့ မမြဲကြသောကြောင့် အတိတ်ရှုပ် ဖြစ်စေ၊ အနာဂတ်ရှုပ် ဖြစ်စေ၊ ပစ္စုပ္ပန်ရှုပ် ဖြစ်စေ၊ အတွင်းကရှုပ်ဖြစ်စေ၊ အပြင်ကရှုပ် ဖြစ်စေ၊ ကြမ်းတဲ့ရှုပ် ဖြစ်စေ၊ နူးညံ့တဲ့ရှုပ် ဖြစ်စေ၊ မကောင်းတဲ့ရှုပ် ဖြစ်စေ၊ ကောင်းတဲ့ရှုပ် ဖြစ်စေ၊ အဝေးက ရှုပ် ဖြစ်စေ၊ အနီးကရှုပ်ဖြစ်စေ၊ အလုံးစုံသော ရုပ်ကို ငါ့ဥစ္စာမဟုတ်၊ ငါမဟုတ်၊ ငါ၏ အတ္တ မဟုတ်ဟု အမှန်သိသော ပညာဖြင့် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ ရှုရမည်။ အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန် အတွင်း အပြင် အကြမ်း အနု အညံ့ အကောင်း

အနီး အဝေးဖြစ်သော ဝေဒနာဟူသမျှကို၊ သညာဟူသမျှကို၊ သင်္ခါရဟူသမျှကို၊
ဝိညာဏ် ဟူသမျှကို ငါ့ဥစ္စာမဟုတ်၊ ငါမဟုတ်၊ ငါ၏ အတ္တမဟုတ်ဟု
အမှန်သိသော ပညာဖြင့် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ ရှုရမည်။

ငါ့ရှင် အာနန္ဒာ၊ ဒီလို ရှုမြင်လျှင် အကြားအမြင်ရှိတဲ့ ဘုရားတပည့်
သည် ရုပ်၌လဲ ငြီးငွေ့သည်၊ ဝေဒနာ၌လဲ ငြီးငွေ့သည်၊ သညာ၌လဲ ငြီးငွေ့သည်၊
သင်္ခါရတို့၌လဲ ငြီးငွေ့သည်၊ ဝိညာဏ်၌လဲ ငြီးငွေ့သည်၊ ငြီးငွေ့လျှင် တပ်မက်
ကင်းသည်၊ တပ်မက်ကင်းသောကြောင့် လွတ်မြောက်သည်၊ လွတ်မြောက်လျှင်
ငါ့စိတ် လွတ်မြောက်သွားပြီဟု သိသည်၊ ဘဝ အသစ်ဖြစ်မှု ကုန်ပြီ၊
အကျင့်မြတ်ကို ကျင့်သုံးမှု ပြီးပြီ၊ ပြုဖွယ်ကိစ္စ ပြုပြီးပြီ၊ ဤကိစ္စအတွက်
ပြုဖွယ်မရှိတော့ပြီဟု သိလေတော့သည်-ဟု အရှင်ပုဏ္ဏက ငါတို့အား ဟောပြော
လျက် ဩဝါဒပေးပေသည်၊ ကျေးဇူးများအောင် ဆောင်ရွက်ပါပေသည်၊ ယခု
ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း အရှင်ပုဏ္ဏဟောတဲ့ တရားကို ကြားနာရ၍ သစ္စာ ၄-ပါး
တရားကို ငါသိခဲ့ရပေသည် ငါ့ရှင်တို့-ဟူ၍ အရှင် အာနန္ဒာမထေရ်က
သူသောတာပန် ဖြစ်ခဲ့ပုံကို ထုတ်ဖော်ပြပါတယ်။ (သံ-၂၊ ၈၆)

ဝိပဿနာ ရှုစဉ်ကတည်းက သိလာခဲ့ပါတယ်

ယခု ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း အရှင်အာနန္ဒာဟာ သောတာပန် ဖြစ်နေပါ
တယ်၊ သောတာပန်ဆိုတော့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းအကျိုး ဆက်စပ်ဖြစ်
နေပုံကို ကိုယ်တိုင်တွေ့အားဖြင့် သိပြီးဖြစ်နေပါတယ်၊ အဲဒီလို သိတာဟာ
သောတာပန် မဖြစ်ခင် ကလျာဏပုထုဇဉ်အဖြစ်နဲ့ ဝိပဿနာ ရှုစဉ်ကတည်းက
ပစ္စယပရိဂ္ဂဟ ဉာဏ်ပိုင်း ရောက်ကတည်းက သိလာခဲ့ပါတယ်၊ ဒုက္ခသစ္စာ
ဆင်းရဲအစစ်တရားတွေကို အမှန်အတိုင်း မသိလို့၊ ချမ်းသာတွေ အကောင်းတွေ

ထင်လို့ အဲဒါတွေကို သာယာနှစ်သက်တယ်။ နှစ်သက်လို့ စွဲလမ်းတယ်။ စွဲလမ်းလို့ စွဲလမ်းတဲ့အတိုင်း ဖြစ်အောင်ပြုလုပ် အားထုတ်တယ်။ ပြုလုပ်တဲ့ အမှုကံကြောင့် ဘဝသစ်ဝိညာဏ်စသည် ဖြစ်ရတယ်ဆိုတာတွေကို ထိုက်သည် အားလျော်စွာသိရပါတယ်။

ဒီအထဲမှာ မသိဆိုတာက အဝိဇ္ဇာပဲ။ သာယာနှစ်သက်တယ်ဆိုတာ က တဏှာပဲ။ စွဲလမ်းတယ် ဆိုတာက ဥပါဒါနိပဲ။ ပြုလုပ်တယ်ဆိုတာက ကံပဲ။ ဒီတော့ ကံကြောင့် ဘဝသစ်ဝိညာဏ် ဖြစ်တယ်ဆိုရာမှာ ကံရဲ့ အကြောင်းဖြစ်တဲ့ ဥပါဒါနိစသည်တို့ကြောင့်လဲ ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုရပါတယ်။ ဒါကြောင့် အတိတ် အကြောင်းတရား ဆင်ခြင်ပုံကို ပြရာမှာ အဝိဇ္ဇာ ကြောင့်လဲဖြစ်တယ်။ တဏှာ ကြောင့်လဲ ဖြစ်တယ်။ ဥပါဒါနိကြောင့်လဲ ဖြစ်တယ်။ ကံကြောင့်လဲ ဖြစ်တယ်လို့ ပြထားပါတယ်။ တရားအားထုတ်နေတဲ့ ယောဂီက ဖြစ်ခိုက် ရုပ်နာမ်ကို ရှုမှတ်နေရင်းပဲ ဒီလို အကြောင်းအကျိုး ဆက်စပ်ဖြစ်ပုံကို သူ့ပါရမီအားလျော်စွာ တွေ့ပြီး သဘောပေါက်သွားပါတယ်။ အဲဒီလို ကိုယ်တွေ့ သဘောပေါက်ဖို့က အရေးကြီးပါတယ်။ ကိုယ်တွေ့နဲ့ သဘောပေါက်တယ်ဆိုတော့ ယုံမှား ကောင်း ကောင်းကင်းတာပေါ့။ တရားအားမထုတ်ဘဲနဲ့ ဆင်ခြင်ရုံမျှ ဆိုရင်တော့ စာတွေ့လောက်ပဲရှိပါတယ်။ အဲဒါလောက်နဲ့တော့ ယုံမှားက ကောင်းကောင်း မကင်းပဲ ရှိနေတတ်ပါတယ်။

ယခု အရှင်အာနန္ဒာမှာတော့ သစ္စာလေးပါးကို သိမြင်ပြီး သောတာပန် ဖြစ်နေတဲ့အတွက် အထူး ပြောစရာမလိုပါဘူး။ အကြောင်း အကျိုး ဆက်စပ်ဖြစ် နေပုံဟာ ကိုယ်တွေ့အားဖြင့် ထင်ရှားပေါ်နေပါတယ်။ ဒါကြောင့် သောတာပန် ဖြစ်နေတဲ့အတွက်လဲ အရှင်အာနန္ဒာမှာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတွေဟာ လွယ်ကူ ပေါ်လွင်သကဲ့သို့ ထင်နေတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

(၄) အကြားအမြင်များခြင်း

နောက်ပြီးတော့ အရှင်အာနန္ဒာဟာ အကြားအမြင် အများဆုံး တပည့်သာဝကဖြစ်တဲ့အတွက် ဗဟုသုတအရာမှာ တေဒဂ်ရ ပုဂ္ဂိုလ်ထူး ဖြစ်ပါတယ်။ သူက မြတ်စွာဘုရား ကြွလေရာရာမှာ အမြဲပါနေတဲ့အတွက် မြတ်စွာဘုရားဟောတဲ့ တရားတွေကို အကုန်လုံး ကိုယ်တိုင်ကြားနာပြီး မှတ်သားရတယ်။ ကြားနာရုံမျှနဲ့ နှုတ်တက်အာဂုံလဲ ရနေတယ်။ သူ့ မျက်ကွယ်မှာ ဟောတဲ့ တရားတွေကိုလဲ အခြား မထေရ်များထံမှ ကြားနာပြီး မှတ်သားထားပါတယ်။ အဲဒီလို နှုတ်တက် အာဂုံဆောင်ထားတဲ့ တရားအစု ဓမ္မက္ခန္ဓာတွေဟာ ရှစ်သောင်းလေးထောင် ရှိတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ပိဋကသုံးပုံ အကုန်ပါပဲ။ အဲဒါကတော့ ဘုရားပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီးတဲ့အခါမှာ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ပေါ်လွင်ပုံ လျှောက်တဲ့အချိန်တုန်းကတော့ မြတ်စွာဘုရား ဟောပြီး တရားဒေသနာကိုက ဓမ္မက္ခန္ဓာ ရှစ်သောင်းလေးထောင် ရှိမယ် မဟုတ်သေးပါဘူး။ အရှင်အာနန္ဒာ မှတ်ဉာဏ်ကောင်းပုံကို မဟာ ဝေဒလ္လသုတ် အဋ္ဌကထာမှာ ဒီလိုပြထားပါတယ်။

အရှင်အာနန္ဒာ မှတ်ဉာဏ်စကောင်းပုံ

အာနန္ဒတ္ထေရော- အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်သည်။ မဟာပညတာယ- ပညာကြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ကေပဒုဒ္ဒါရေ ဌတွာ- ခြေတကြွခြေတစ်လှမ်းခန့်၊ ခဏအတွင်း၌ တည်၍။ သင်္ဂီ ယေဝ သုတွာ- တစ်ကြိမ်တည်း သာလျှင် နာကြား၍။ ပုန အပ္ပစ္ဆန္တော- တစ်ဖန် မမေးရတော့ဘဲ။ သဠိ ပဒေသဟဿာနိ- အကွရာရှစ်လုံးရှိသော ပါဒအားဖြင့် အပိုဒ်ပေါင်း ခြောက်သောင်းတို့ကို။ ပဗ္ဗရသ ဂါထာသဟဿာနိ- လေးပါဒရှိသော ဂါထာအားဖြင့် ဂါထာပေါင်းတစ်သောင်းငါးထောင်တို့ကို။ ကေပ္ပဟာရေနဝ-

တစ်ပြိုင်နက်သာလျှင်။ ဝါ- တစ်ပဟိရ်မျှဖြင့် သာလျှင်။ ဂဏ္ဍာတိ- မှတ်ယူနိုင်ပေ၏-တဲ့။ ဒီလိုပြထားပါတယ်။

ခြေတစ်လှမ်းအတွင်း ဂါထာပေါင်း တစ်သောင်းငါးထောင်ကို ကြားနာပြီး မှတ်သားနိုင်တယ်၊ အရကျက်နိုင်တယ်ဆိုတော့ အင်မတန်ကို အံ့သြစရာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ဂါထာပေါင်း တစ်သောင်းငါးထောင်ကို ခြေ တစ်လှမ်းခန့်အတွင်းမှာ ရွတ်ဆိုတဲ့သူက ပြီးအောင်ရွတ်ဆိုနိုင်ပါ့မလားလို့ စဉ်းစားစရာ ရှိပါတယ်။ ရွတ်တဲ့သူက ပြီးအောင် ရွတ်နိုင်သည်ဖြစ်စေ၊ မရွတ်နိုင်သည်ဖြစ်စေ ကြားနာရလို့ရှိလျှင် ကျက်မှတ်နိုင်တဲ့ အစွမ်းကို ပြတယ်လို့ ယူရမလို့ ဖြစ်နေပါတယ်။ ဒီလိုမှ မဟုတ်လျှင်လဲ ဧကပ္ပဟာ-ရေနေဝ-အရကို တပဟိရ်လို့ယူပြီး တစ်ပဟိရ်ခေါ်တဲ့ အချိန်ကာလအတွင်းလို့ ယူလျှင်လဲ သင့်စရာရှိပါတယ်။

တစ်နေ့မှာ ၄-ပဟိရ်ရှိပါတယ်။ တစ်ပဟိရ်မှာ ရှေးသုံး မြန်မာ နာရီနဲ့ဆိုရင် ၇-နာရီခွဲရှိတယ်။ ယခုခေတ်သုံး စက်နာရီနဲ့ဆိုရင် သုံးနာရီရှိပါတယ်။ သုံးနာရီအတွင်း ဂါထာ တစ်သောင်းငါးထောင် ဆိုတာတောင်မှ တစ်နာရီမှာ ဂါထာငါးထောင်ကျ ရွတ်ရလိမ့်မယ်။ အဲဒါလောက် ရွတ်ဖို့ရာတောင် တော်တော်ခက်ပါသေးတယ်။ ဒါကြောင့် အကယ်၍ အချိန်ပိုင်းတစ်ခုအတွင်းမှာ ဂါထာပေါင်း တစ်သောင်းငါးထောင်ကို ရွတ်ဆို ဟောပြောသူ ရှိပါက ထိုဂါထာ တစ်သောင်းငါးထောင်ကို ထိုအချိန်အတွင်းမှာပင် တစ်ကြိမ်တည်း ကြားရရှိမှုဖြင့် နှုတ်တက်ကျက်မှတ်နိုင်တယ် ဆိုတာကိုသာ ပြောလိုရင်း ဖြစ်တယ်လို့ ယူသင့်ပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ကျက်မှတ်ပြီးသား တရား ဆိုရင်လဲ မမေ့မပျောက်တော့ဘူး၊ ကျောက်စာများ ထုထွင်းထားသလိုပဲ ကျက်မှတ်ထားတဲ့ အတိုင်း တည်မြဲတည်နေပါတယ်-တဲ့။

အရှင်အာနန္ဒာဟာ ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း မှတ်ဉာဏ်ကလဲ အလွန်

ကောင်းတယ်၊ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူသမျှ တရားတွေကိုလဲ အကုန် နှုတ်တက်ရနေတယ်။ အရှင်သာရိပုတ္တရာ အစရှိသော အခြားရဟန်းတော်များ ဟောပြောတာတွေကိုလဲ နှုတ်တက်ရပြီး မှတ်မိနေတယ်-ဆိုတော့ ဗဟုသုတ တွေ အလွန်ကြွယ်ဝ ပြည့်စုံနေတာပေါ့။ ဒီလို ဗဟုသုတ အကြားအမြင် များတဲ့အတွက်ကြောင့်လဲ အရှင်အာနန္ဒာမှာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားဟာ လွယ်ကူ ပေါ်လွင်သကဲ့သို့ ထင်နေပါတယ်-တဲ့၊ ဟုတ်တယ်၊ ယခုကာလ ပရိယတ္တိ ဗဟုသုတနဲ့ပြည့်စုံတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာတောင်မှ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အကြောင်းအကျိုး ဆက်စပ်ဖြစ်ပုံကို ဆင်ခြင်ကြည့်လိုက်ရင် တော်တော်တော့ ပေါ်လွင်ထင်ရှား နေသေးတာပဲ။ ဗဟုသုတအရာမှာ တေဒဂ်ရတဲ့ အရှင်အာနန္ဒာဆိုတော့ ဘယ်ပြောစရာရှိတော့မလဲ၊ လွယ်ကူပေါ်လွင်သလို ထင်နေပေမှာပေါ့။

ဂစ္ဆီရတာခေါ်တဲ့ နက်နဲခြင်း ၄-ပါး

သို့ပေမယ့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော်ဟာ (၁) အကျိုးသဘော အလိုအားဖြင့် နက်နဲခြင်း၊ (၂) အကြောင်းသဘောအလိုအားဖြင့် နက်နဲခြင်း၊ (၃) ဟောကြားတဲ့ဒေသနာအလိုအားဖြင့် နက်နဲခြင်း၊ (၄) ပဋိဝေခခေါ်တဲ့ ကိုယ်တွေ့သိခြင်းအလိုအားဖြင့် နက်နဲခြင်းဆိုတဲ့ ၄-ပါးသော အခြင်းအရာ တို့ဖြင့် နက်နဲပါတယ်။ အသိခက်ပါတယ်။

အဲဒီ ၄-ပါးထဲက သင်္ခါရအစရှိသော အကျိုးတရားတွေဟာ အဝိဇ္ဇာ အစရှိသော အကြောင်းတရားကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာတယ်ဆိုတာ အလွန် အသိခက်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အများသတ္တဝါတွေက ရုပ်နာမ် ဆင်းရဲ တရားတွေကိုပင် ချမ်းသာတွေ အကောင်းတွေလို့ ထင်နေကြပါတယ်။ အဲဒါ အဝိဇ္ဇာပဲ။ အဲဒါကိုလဲ အဝိဇ္ဇာမှန်းမသိကြပါဘူး။ အဲဒီလို ထင်နေတာကိုလဲ ငါပဲလို့

ထင်နေကြပြန်တယ်။ နောက်ပြီးတော့ ချမ်းသာလို့ ထင်တာတွေကို ရအောင် အားထုတ်နေတာကိုလဲ အသစ်ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ အကျိုးတရား သင်္ခါရတရားလို့ မသိကြပါဘူး။ ချမ်းသာအောင် ငါကပဲ ပြုလုပ်အားထုတ်နေတယ်လို့ ထင်နေကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကုသိုလ် အကုသိုလ် သင်္ခါရတွေဟာ အဝိဇ္ဇာကြောင့် ဖြစ်တယ်-ဆိုတဲ့ အကျိုးသဘောကို အမှန်အတိုင်း သိဖို့ရာဟာ အလွန်ခက်ခဲ နက်နဲနေပါတယ်။ အဲဒါဟာ အကျိုးသဘော အလိုအားဖြင့် နက်နဲတဲ့ အတ္ထဂန္ထီရတာပါပဲ။ နောက်ပြီးတော့ ဘဝသစ် စိတ်ဝိညာဏ်ဟာ ဘဝဟောင်းက ကုသိုလ် အကုသိုလ်က သင်္ခါရကြောင့် ဖြစ်တယ်ဆိုတာက သာပြီး အသိခက်ပါသေးတယ်။ အဲဒါအသိခက်ပုံကိုတော့ ဟိုတစ်နေ့က အကျယ်ဖွင့်ပြပြီး ပြောခဲ့ပါပြီ။ ဒါလဲ အကျိုးသဘော အလိုအားဖြင့် နက်နဲတဲ့ အတ္ထဂန္ထီရတာပါပဲ။ ဒီပြင် နာမ်ရုပ်၊ သဠာယတန စသော အကျိုးတရားတွေကလဲ ဝိညာဏ်၊ နာမ်ရုပ်စသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်တယ်ဆိုတာ တွေဟာလဲ နည်းတူပဲ အသိခက် နက်နဲတဲ့ အတ္ထဂန္ထီရတာတွေချည်းပါပဲ။

အဝိဇ္ဇာအစရှိသော အကြောင်းတရားတွေက သင်္ခါရအစရှိသော အကျိုးတရားတွေဖြစ်ပေါ်အောင် ကျေးဇူးပြုတယ်။ ဆောင်ရွက်တယ်ဆိုတာလဲ အလွန်အသိ ခက်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သတ္တဝါတွေက ကိုယ့်ဟာ ကိုယ် ပြုလုပ်လို့ဖြစ်တယ်လို့ ဒီလိုလဲ တချို့က ထင်နေကြတယ်။ တချို့ကတော့ နတ်ဗြဟ္မာ ဘုရားသခင်က ဖန်ဆင်းလို့ ဖြစ်တယ်လို့လဲ ထင်နေကြပါတယ်။ တချို့ကတော့ ပုံတော်ပုံညား သူ့အလိုလို ဖြစ်တယ်လို့လဲ ထင်နေကြပါတယ်။ အဝိဇ္ဇာအစရှိသော အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို အများအားဖြင့် မသိမမြင်နိုင်ကြပါဘူး။ ဒါကြောင့် အဝိဇ္ဇာအစရှိသော အကြောင်းတရား တွေကဖြစ်စေတယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းဖြစ်ခြင်းသဘောဟာ အသိခက် နက်နဲလို့

မွေ့ကန္တိရတာ မည်ပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားဟောကြားထားတဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားဒေသနာ တွေဟာ အဝိဇ္ဇာကစပြီး အဆုံးဇရာမရထတိုင်အောင် ဟောထားတာလဲ ရှိတယ်။ အဆုံးကစပြီး အစတိုင်အောင် ပြောင်းပြန် ဟောထားတာလဲ ရှိတယ်။ အလယ်က စပြီး အဆုံးတိုင်အောင် ဟောထားတာလဲရှိတယ်။ အစတိုင်အောင် ဟောထားတာလဲ ရှိတယ်။ ဒီလိုအမျိုးမျိုး ဟောထားတဲ့အတွက် အလွန်အသိခက် နက်နဲပါတယ်။ အဲဒီလို နက်နဲတာက ဒေသနာကန္တိရတာ မည်ပါတယ်။

ဝိပဿနာရှုနေရင်း အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရ ဖြစ်ပေါ်လာပုံ စသည်ကို ကိုယ်တိုင်တွေ့ပြီး ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိတာကို ပဋိဝေဓ-ထိုးထွင်း သိတယ်လို့ ဆိုရပါတယ်။ အဲဒီလို ကိုယ်တိုင်တွေ့ပြီး သိဖို့ဟာလဲ အလွန်ခက်ပါတယ်။ ဝိပဿနာရှုနည်း လမ်းမှန်ကိုရပြီး အချိုးကျကျ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ အားထုတ်ပါမှ အဲဒီလို သိနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို ကိုယ်တိုင်တွေ့ အသိခက်နက်နဲတာကို ပဋိဝေဓကန္တိရတာလို့ ခေါ်ပါတယ်။

အဲဒီလိုနက်နဲခြင်းလေးပါးဖြင့် နက်နဲပေမယ့် အရှင်အာနန္ဒာမှာတော့ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း အကြောင်း ၄-ပါးနဲ့ ပြည့်စုံနေတဲ့အတွက် ဆင်ခြင်လိုက်ရင် အလွယ်တကူနဲ့ ထင်ပေါ်နေပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက “အာနန္ဒာ၊ သင်ဟာ ပညာကြီးတယ်၊ ဉာဏ်ထက်တယ်၊ ဒါကြောင့် သင့်မှာ နက်နဲတဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဟာ ပေါ်လွင်လွယ်ကူသကဲ့သို့ ထင်ရတာ၊ အခြားသူတွေမှာလဲ ဒီလိုပဲပေါ်လွင် လွယ်ကူလိမ့်မယ်မထင်လေနဲ့” ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ချီးမြှောက်လိုတဲ့သဘောလဲ ပါဝင်တဲ့ “မာ ဟေဝံ အာနန္ဒ ၁၀၈၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဟာ တပည့်တော်မှာ ပေါ်လွင်ထင်ရှားပြီး တိမ်တိမ်ကလေးလို ထင်ရပါတယ်လို့ သင်က ဒီလိုမပြောပါနဲ့ အာနန္ဒာ” ဆိုတဲ့ စကားကို မိန့်တော်မူပါတယ်-တဲ့။

ရှုတ်ချလိုတဲ့သဘော ပါဝင်ပုံ

နောက်ပြီးတော့ “သင်က ဒီလို မပြောပါနဲ့ အာနန္ဒာ”လို့ တားမြစ်တဲ့ စကားထဲမှာ ရှုတ်ချ မောင်းမဲလိုတဲ့ သဘောလဲ ပါဝင်တယ်လို့ အဋ္ဌကထာက ဆိုပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ကာ အာနန္ဒာ၊ သင်က ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဟာ လွယ်ကူသကဲ့သို့ ထင်ပေါ်နေတယ်လို့ ဆိုတယ်။ ဒီလို ဆိုရင် ငါဘုရား၏ နည်းနိဿယအတိုင်း ပုဏ္ဏ-ဟောတဲ့ တရားကို မနာဘဲ ကိုယ့်အလိုလိုပင် သောတာပန်ဖြစ်ပါတော့လား၊ ဘာကြောင့် ငါဘုရား၏ နည်းနိဿယကို နာယူပြီးမှ သောတာပန် ဖြစ်ရသလဲ၊ သကဒါဂါမ် အနာဂါမ် ရဟန္တာ မဖြစ်သေးဘဲ ဘာကြောင့် သောတာပန်လောက် ဖြစ်နေရတာလဲ၊ သာရိပုတ္တရာ၊ မောဂ္ဂလာန် တို့လို အဂ္ဂသာဝက ဖြစ်ပါတော့လား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဖြစ်ပါတော့လား၊ ငါဘုရား ကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓဘုရား ဖြစ်ပါတော့လား၊ ဘာကြောင့် မဖြစ်ပါသလဲ၊ မဖြစ်ချင်လို့ပဲလား၊ သင်၏ ချွတ်ယွင်းချက်ကို စဉ်းစားသာ ကြည့်ပေတော့၊ သင်ဟာ တစ်စိတ် တစ်ဒေသမျှသာ သိနိုင်တဲ့ ဉာဏ်ရှိတဲ့ တပည့်သာဝကမျှသာ ဖြစ်ပါလျက် အလွန်နက်နဲတဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ပေါ်လွင် လွယ်ကူသကဲ့သို့ ထင်တယ်လို့ ပြောမှ ပြောပါပေရဲ့၊ ဒီလိုပြောတာဟာ အလွန်နက်နဲတယ်လို့ ဟောဆိုတဲ့ ဘုရားတို့၏ စကားနဲ့ ဆန့်ကျင်နေတယ်။ ဒီလို ဆန့်ကျင်တဲ့စကားကို သင့်လို တပည့်ရင်း ရဟန်းက မပြောသင့် မပြောထိုက်ဘူး၊ ဒီပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားကို သိဖို့ရာ ငါဘုရားဟာ လေးသင်္ချေနဲ့ ကမ္ဘာတစ်သိန်း ကာလပတ်လုံး ပါရမီတော် တွေကို ခဲယဉ်းစွာ ဖြည့်ကျင့် ခဲ့ရတယ်။ ဒီလို ခဲယဉ်းစွာ ဖြည့်ကျင့်ပြီးမှ ဒီပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော်ကို သိရတယ်။ ဒီလောက်နက်နဲတဲ့တရားကို လွယ်ကူပေါ်လွင်သကဲ့သို့ ထင်တယ်လို့ မပြောသင့်မပြောထိုက်ဘူး ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် “မာ ဟေဝံ အာနန္ဒ အဝစ-ဒီလို မပြောပါနဲ့ အာနန္ဒာ”လို့

မိန့်တော်မူပါတယ်တဲ့၊ အဲဒါဟာ ရှုတ်ချမောင်းမဲပြီး တားမြစ်တဲ့ သဘောပါပဲ၊ ဒီလို တားမြစ်ပြီးတော့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် နက်နဲပုံကို ဒီလို ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

တကယ်နက်နဲ၍ နက်နဲယောင်ထင်သည်

ဂန္ထီရော စာယံ အာနန္ဒ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ ဂန္ထီရာဝဘာသော စ၊
တေဿ အာနန္ဒ ဓမ္မဿ အနနုဗောဓာ အပ္ပဋိဝေဓာ ဝေဃယံ
ပဇာ တန္တော ကုလကဇာတာ ကုလဂဏ္ဍိကဇာတာ မုဉ္ဇပဗ္ဗတူတာ
အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ သံသာရံ နာတိဝတ္ထတိ။

အာနန္ဒ- အာနန္ဒာ။ အယံ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ- အကြောင်းအကျိုး ဆက်စပ်၍ ဖြစ်ခြင်းဟူသော ဤပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သည်။ ဂန္ထီရော စ- နက်လဲ နက်နဲပေ၏။ ဂန္ထီရာဝဘာသော စ- နက်နဲယောင်လဲ ထင်ပေ၏။ အာနန္ဒ- အာနန္ဒာ။ တေဿ ဓမ္မဿ- ဤပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားကို။ အနနုဗောဓာ၊ လျော်စွာမသိခြင်းကြောင့်။ အပ္ပဋိဝေဓာ- ထိုးထွင်း၍ မသိခြင်းကြောင့်။ အယံ ပဇာ- ဤသတ္တဝါအပေါင်းသည်။ တန္တောကုလကဇာတာ- ချည်ခင် ထွေး ယက္ကန်းထွေး ရှုပ်ကဲ့သို့ ဖြစ်လျက်။ ကုလဂဏ္ဍိကဇာတာ- စာပေါင်းသိုက် ကဲ့သို့ဖြစ်လျက်။ မုဉ္ဇပဗ္ဗတူတာ- ဖြူဆံမြက်ပြိတ်မြက် တို့ကဲ့သို့ဖြစ်လျက်။ ဝေ- ဤသို့ ရည်စွာကြောက်ဖွယ်ကောင်းစွာသော။ အပါယံ- ကြီးပွားချမ်းသာ ခြင်း ကင်းသော အပါယ်သံသရာကို။ ဒုဂ္ဂတိံ- ဆင်းရဲ၏ဖြစ်ရာ တည်ရာဖြစ်သော သံသရာကို။ ဝိနိပါတံ- လူ့ချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာမှ ပျက်စီး၍ ကျရာအပါယ် သံသရာကို။ သံသာရံ- ဘုံ ၃၁-၌ ပြောင်းရွှေ့ကျင်လည်ရာ ရှပ်နာမ်ခန္ဓာတို့၏ မပြတ်ဖြစ်စဉ် သံသရာကို။ နာတိဝတ္ထတိ- မလွန်မြောက်နိုင်ဘဲ ရှိလေတော့၏- လို့ ဟောတော်မူပါတယ်။

ဆိုလိုတာကတော့ အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရအစရှိသော အကြောင်းတရားကြောင့် ဝိညာဏ် နာမ် ရုပ် အစရှိသော အကျိုးတရားတွေ အဆက်မပြတ် ဖြစ်နေတယ် ဆိုတဲ့ သဘောဟာ အလွန်နက်နဲပါတယ်တဲ့။ ဒီလို နက်နဲတဲ့အတွက် “အကြောင်းနဲ့အကျိုး ဆက်စပ်ပြီး မပြတ်ဖြစ်နေတဲ့ သဘောမျှသာ ရှိတယ်၊ ထာဝရတည်နေတဲ့ သတ္တဝါကောင်ရယ်လို့မရှိဘူး”ဆိုတာကို မသိနိုင်ကြဘူး။ “အသက်ရှင်နေတဲ့ သတ္တဝါကောင်ဟာ ပဋိသန္ဓေကာလ ကတည်းက အကောင် အထည်လိုက် ထာဝရတည်ရှိနေတယ်၊ သူကပဲ တဖြည်းဖြည်းချင်း ကြီးထွား လာတယ်”လို့ ထင်နေကြတယ်။ တချို့ကတော့ ရှေးရှေးဘဝတွေကတည်းက အကောင်လိုက် တည်ရှိလာခဲ့တယ်-လို့လဲ ထင်နေကြတယ်။ အဲဒါဟာ ပဋိသန္ဓေသမုပ္ပါဒ်တရားက အလွန်နက်နဲလို့ အမှန်အတိုင်း မသိဘဲ အသိလွဲ အထင်လွဲ ကုန်ကြတာပါ။ ဒါကြောင့် ဂစ္ဆိရော ၈-နက်လဲ နက်နဲပါပေတယ်-လို့ ဟောတော် မူပါတယ်။

အမျိုးသမီးတစ်ယောက်က ဒီလိုပြောသတဲ့

နောက်ပြီးတော့ အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရဖြစ်တယ်ဆိုတာကို စဉ်းစား ဆင်ခြင်ကြည့်ရင်လဲ ပါရမီဉာဏ်မရှိတဲ့ သူတွေမှာ သဘောပေါက်ဖို့ မလွယ်လှ ဘူး၊ ခက်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အခြားဘာသာဝင် အမျိုးသမီး တစ်ယောက်က ဒီလိုပြောသတဲ့။ “ရှင်တို့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေက မသိတဲ့ အဝိဇ္ဇာကြောင့် ဖြစ်တယ် လို့ချည်း ပြောနေကြတယ်၊ မသိတာကနေပြီး အချိုးတကျ အကောင်း အမွန်တွေ ဟာ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး၊ ကြည့်ပါ။ ကုလားထိုင်တခုဆိုရင် အသိဉာဏ်နဲ့ လုပ်မှပဲ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်၊ ပန်းကန် တစ်လုံးဆိုယင်လဲ အသိဉာဏ်နဲ့လုပ်မှ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်၊ လူတွေ သတ္တဝါတွေ ဖြစ်အောင် ကမ္ဘာမြေကြီးနှင့်တကွ သစ်ပင် တောတောင်

လ နေ ကြယ် စသည်တွေ ဖြစ်အောင်လဲ အသိဉာဏ်နဲ့လုပ်မှသာ ဖြစ်ဖို့ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် ရှင်တို့ပြောတဲ့ အတိုင်းမသိတဲ့ အဝိဇ္ဇာကြောင့် ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ဟာ မဟုတ်နိုင်ပါဘူး။ ဘုရားသခင်က အသိဉာဏ်နဲ့ အချိုးတကျ ဖန်ဆင်းထားလို့ ဖြစ်နေတာသာ ဖြစ်သင့်ပါတယ်”လို့ ပြောသတဲ့။

အဲဒါဟာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်က နက်နဲလို့ သူမသိတာနဲ့ ပြောတဲ့စကားပါပဲ။ အမှန်ကတော့ အဲဒီလို ကြံစည် ပြောဆိုတာတွေကိုက အဝိဇ္ဇာကြောင့် ဖြစ်တဲ့သင်္ခါရတွေပဲ။ ဒီနေရာမှာ ဘုန်းကြီးတို့က ဒီလို အကြံပေးချင် ပါတယ်။ “အသိဉာဏ်နဲ့ အချိုးတကျ ဖန်ဆင်းသူရှိမှ ဖြစ်နိုင်တယ်ဆိုရင် ‘လူတွေ သတ္တဝါတွေနဲ့ ကမ္ဘာလောကကြီးကို ဖန်ဆင်းသူ’လို့ ယုံကြည်ယူဆထားတဲ့ ဘုရားသခင်ကြီးကိုတော့ ဘယ်သူက အချိုးတကျ ဖန်ဆင်းထားသလဲ”လို့ စဉ်းစားကြည့်ဖို့ အကြံပေးချင်ပါတယ်။ ဘာမျှမဟုတ်တဲ့ ကုလားထိုင်တောင် အသိဉာဏ်နဲ့လုပ်မှ ဖြစ်တယ်လို့ဆိုတော့ ကုလားထိုင်လုပ်တဲ့လူကို ဖန်ဆင်းဖို့က အဲဒီ ကုလားထိုင်လုပ်ရတာထက် ပိုပြီးခက်ဖွယ် ရှိပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒါထက် ‘လူတွေ သတ္တဝါတွေနဲ့ ကမ္ဘာလောကကြီး ဖန်ဆင်းတဲ့သူ’ လို့ ယုံကြည်ယူဆရတဲ့ ဘုရားသခင်ကြီးကို ဖန်ဆင်းဖို့က ပိုပြီးတော့ ခက်ခဲပါလိမ့်မယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဘုရားသခင်ကြီးကို ဖန်ဆင်းတဲ့ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ကြီးကိုလဲ ဖန်ဆင်းတဲ့သူ ရှိရလိမ့်ဦးမယ်။ ဒီနည်းဖြင့် သူ့ထက်သူ တန်ခိုးကြီးတဲ့ ဖန်ဆင်းသူတွေဟာ အဆင့်ဆင့် လိုက်လို့မဆုံးနိုင်အောင် ရှိနေရပါလိမ့်မယ်။

အမှန်မှာတော့ ယခု သတ္တဝါတွေ ကြံစည် ပြောဆို ပြုလုပ်နေကြတာ ဟာ သစ္စာလေးပါးကို မသိသေးလို့၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားကို မသိကြသေးလို့ဘဲ ဆိုတာ ထင်ရှားပါတယ်။ ကောင်းတာပြုရင် ကောင်းကျိုးရတယ်၊ မကောင်းတာ ပြုရင် မကောင်းကျိုးရတယ်၊ ကိုယ်ပြုတဲ့ အမှုကံအားလျော်စွာ ကောင်းကျိုး

ဆိုးပြစ် ရတယ်ဆိုတာလဲ ထင်ရှားပါတယ်။ ဒါကြောင့် အမှန်မသိ အမှားသိတဲ့ အဝိဇ္ဇာရှိနေလို့ ပြုလုပ်မှုက သင်္ခါရတွေ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီကံ သင်္ခါရကြောင့် ကံအားလျော်စွာ ဘဝသစ် ဝိညာဏ်စသည် ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ဟာ ပါရမီဉာဏ်ရှိတဲ့ သူတွေမှာ ပေါ်လွင် ထင်ရှားနေပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့မိန်းမလို ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာတော့ ဘယ်လိုမှ သဘောမပေါက် နိုင်အောင် ကွယ်ဝှက်နက်နဲ နေပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ကမ္ဘီရာဝ-ဘာသော စ- နက်နဲယောင်လဲ ထင်တယ်”လို့ ဟောတော်မူပါတယ်။ ဥပမာ-ပင်လယ်ကူး သင်္ဘောကြီးနဲ့ ပင်လယ်ကို ဖြတ်သွားတဲ့အခါ ပတ်ဝန်းကျင်က တွေ့မြင်ရတဲ့ ရေတွေဟာ တကယ်လဲ နက်တယ် နက်ယောင်လဲ ထင်တယ်။ အဲဒါလိုပဲ ဒီ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားက တကယ်လဲ နက်နဲတယ်။ နက်နဲယောင်လဲ ထင်တယ်-လို့ ဆိုလို ပါတယ်။

အဲဒီလို နက်နဲတဲ့အတွက် ဒီပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားကို ပါရမီဉာဏ်မရှိတဲ့ သတ္တဝါတွေဟာ သဘောမပေါက်နိုင် မသိနိုင်ကြဘူး။ မသိနိုင်ကြတဲ့အတွက် ဒီသတ္တဝါတွေဟာ သံသရာထဲမှာ တစ်ဘဝပြီး တစ်ဘဝ တစ်ဝဲလည်လည်နဲ့ ထပ်ကာထပ်ကာ ဖြစ်နေကြရတယ်။ အများအားဖြင့် ငရဲ တိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာ အသူရကာယ်ဆိုတဲ့ အပါယ်သံသရာထဲမှာ ကျရောက်နေကြရတယ်။ လူ့ဘဝ နတ်ဘဝကိုတော့ ကုသိုလ်ကံ အရှိန်ကြောင့် တစ်ခါတစ်ရံလောက်သာ ရောက်လာ ကြရတယ်။ ဒါကလဲ တယ်မကြာဘူး။ ကုသိုလ်ကံအရှိန် ကုန်သွားတဲ့အခါ အပါယ် ၄-ဘုံကိုပဲ ပြန်ရောက်သွားကြရပြန်တယ်။ ဥပမာ-မီးအိမ်ပျံဟာ မှိုင်းအဟုန် အရှိန်ရှိသလောက် ကောင်းကင်ကို ပျံတက်သွားတယ်။ မှိုင်းအဟုန်အရှိန် ကုန်တဲ့အခါကျတော့ ပြန်ကျလာရတယ်။ အဲဒါလိုပဲ တစ်ခါတစ်ရံ စိတ်ကောင်း ဝင်ပြီး ပြုမိတဲ့ ကုသိုလ်အရှိန်ကြောင့် လူ့ဘဝ နတ်ဘဝ ကို ရောက်လာတယ်။

၂၅၇

ကုသိုလ်အရှိန် ကုန်တဲ့အခါကျတော့ အပါယ် ၄-ဘုံမှာပဲ ပြန်ရောက်နေကြရတယ်။

လူ့ဘုံပြန်ရောက်ဖို့ မလွယ်ဘူး

အပါယ် ၄-ဘုံရောက်သွားရင် လူ့ဘုံ နတ်ဘုံ ပြန်ရောက်ဖို့ ရာလဲ မလွယ်ဘူး၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် လူ့ဘုံ နတ်ဘုံ ရောက်တယ်ဆိုတာ ကုသိုလ် အာရုံ နိမိတ်ထင်ပြီး သေလာမှဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ အပါယ်ဘုံမှာတော့ ကုသိုလ်ဖြစ်ဖို့ အခွင့်အရေးကိုက အလွန်နည်းနေပါတယ်။ မျက်မြင် တွေ့နေရတဲ့ တိရစ္ဆာန်တွေ ကိုပဲ ကြည့်ပါ။ တိရစ္ဆာန်အချင်းချင်း သတ်ဖြတ် စားနေတာတွေကပဲ များတယ်။ သတ်ဖြတ်မစားတောင် အချင်းချင်း နှိပ်စက်လေ့ အနိုင်ကျင့်လေ့ ရှိနေကြတာပဲ။ သူတို့မှာ မေတ္တာ ကရုဏာ မုဒိတာဆိုတဲ့ ကုသိုလ်တရားတွေဟာ ဖြစ်ခွင့်မရှိ သလောက်ပဲ ဖြစ်နေတယ်။ သေခါနီးကျပြန်တော့လဲ ထိတ်ထိတ်လန့်လန့်နဲ့ အတိဒုက္ခရောက်ပြီး သေရှာကြရတယ်။ ကုသိုလ်စိတ်နဲ့ အာရုံနိမိတ်ကောင်း ထင်ပြီး အေးအေးချမ်းချမ်း သေရတာကတော့ မရှိသလောက်ပဲ နည်းနေတယ်။ ဒါကြောင့် အပါယ်ဘုံက သေရင် အပါယ်ဘုံမှာပဲ ဖြစ်ဖို့ ရာက များနေပါတယ်။ သုဂတိဘုံရောက်ဖို့ကတော့ အလွန်ပဲ နည်းနေပါတယ်။

အဲဒီလို အများအားဖြင့် အပါယ်သံသရာမှာပဲ တဝဲလည်လည် ဖြစ်နေရတာဟာ မရှင်းနိုင်တဲ့ ချည်ခင်ထွေး ယက်ကန်းထွေး-ယက်ကန်း ရှုပ်နဲ့လဲ တူပါတယ်။ စာပေါင်းသိုက် အရှုပ်အထွေးနဲ့လဲ တူပါတယ်-တဲ့၊ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက “တေဿ ဓမ္မဿ- ဤပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားကို။ အနုနုဗောဓာ အပ္ပဋ္ဌိဝေဓာ- လျော်စွာ မသိခြင်း ထိုးထွင်း၍ မသိခြင်းကြောင့်။ အယံ ပဇာ- ဤသတ္တဝါအပေါင်းသည်။ တန္တာကုလကဇာတာ- ချည်ခင် ရှုပ်-ယက်ကန်းရှုပ်

ကဲ့သို့ ဖြစ်လျက်ရှိ၏။ ကုလဂဏ္ဍိကဇာတာ- စာပေါင်းသိုက်ကဲ့သို့ ဖြစ်လျက်ရှိ
၏။ မုဉ္ဇပဗ္ဗတူတာ- ဖြူဆံမြက် ပြတ်မြက်ကဲ့သို့ ဖြစ်လျက်ရှိ၏”လို့ ဟောတော်
မူပါတယ်။

အဲဒီမှာ ချည်ခင်ထွေး စာပေါင်းသိုက် ရှုပ်ပုံတွေက အများပဲသိ နေကြပါ
တယ်။ ဖြူဆံမြက် ပြတ်မြက်လို ဖြစ်တာက ဘယ်လိုပါလဲလို့ မေးစရာရှိပါတယ်။
ဒီအချက်မှာ အဋ္ဌကထာ ဖွင့်ထားတာကတော့ အဲဒီ မြက်တွေနဲ့ ကျစ်ထားတဲ့ကြိုး
ဟာ ဆွေးမြေ့တဲ့အခါ ပြတ်ကျနေလို့ရှိရင် အဲဒီ ကြိုးပြတ်အစထဲကမြက်ပင်
အတိုအစကလေးများကို အရင်းအဖျားသိပြီး ဆက်စပ်ဖို့ မလွယ်သလို (ဘုရား
အလောင်း၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အလောင်းတို့ မှတစ်ပါး) အခြားသတ္တဝါတွေဟာ
မိမိတို့အစွမ်းသက်သက်ဖြင့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ဖြောင့်မတ်အောင် မလုပ်နိုင်ကြဘူး
မသိနိုင်ကြဘူး။ အဲဒီလို မသိနိုင်ကြတဲ့ အတွက် မိစ္ဆာအယူဖြင့် ရှုပ်ထွေးပြီး
အပါယ်သံသရာကို မလွန်မြောက် နိုင်ကြဘူးလို့ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ ပါဠိအသွားအားဖြင့်ဆိုရင် အနုနုဟေဓာ အပ္ပဋ္ဌိဝေဓာ အပါယ်
နာတိဝတ္တတိ= ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို မသိခြင်းကြောင့် အပါယ်သံသရာကို မလွန်
မြောက်နိုင်ဘူးလို့ ဆိုလိုရင်းဖြစ်ပါတယ်။ မလွန်မြောက်နိုင်တော့ ဘယ်လိုဖြစ်နေ
သလဲ၊ တန္တကုလကဇာတာ-ချည်ခင်ထွေးလိုလဲ ရှုပ်နေ ပါတယ်။ ကုလဂဏ္ဍိက
ဇာတာ- စာပေါင်းသိုက်လိုပဲ ရှုပ်နေတယ်။ မုဉ္ဇပဗ္ဗတူတာ-ဖြူဆံမြက် ပြတ်မြက်
လိုလဲ ရှုပ်နေတယ်လို့ ဆိုလိုဟန်ရှိပါတယ်။ ဘယ်လို ရှုပ်တာလဲဆိုရင် ကိလေသာ
အမျိုးမျိုးတွေနဲ့လဲ ရှုပ်နေတယ်။ ဟိုဘဝက ဒီမှာ လာဖြစ်လိုက်၊ ဒီဘဝက
ဟိုမှာ သွားဖြစ်လိုက် စသည်ဖြင့် ဘဝတွေနဲ့လဲ ရှုပ်နေတယ်-လို့ ဒီလိုယူလျှင်လဲ
သင့်စရာရှိပါတယ်။

မုဉ္ဇပဗ္ဗတူတာ- ဖြူဆံမြက် ပြတ်မြက်ကဲ့သို့ ဖြစ်လျက်။ အပါယ်-

အပါယ်သံသရာကို။ နာတိ ဝတ္တတိ- မလွန်မြောက်နိုင်ဘဲ ရှိလေတော့၏။
 ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ အသူရကာယ်ဆိုတဲ့ ဘုံဘဝတွေမှာ ကြီးပွားချမ်းသာခြင်း
 မရှိဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ဘုံဘဝတွေကို အပါယ်-အပါယ်ဘုံဘဝ လို့ခေါ်တယ်။
 ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားကို မသိသောကြောင့် သတ္တဝါအပေါင်းဟာ အဲဒီ အပါယ်
 ၄-ဘုံမှာ ကျရောက်နေရတယ်။ အပါယ် ၄-ဘုံကို မကျော်လွန်နိုင်ဘူး။ တခါတရံ
 လူ့ဘုံ နတ်ဘုံ ဗြဟ္မာ့ဘုံတက်ပြီး ဖြစ်ရပေမယ့် ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ်ကို မသိသေးရင်
 အဲဒီ အပါယ် ၄-ဘုံကို ပြန်ရောက်နိုင်တာပဲ။ ရောက်လဲ ရောက်နေတာပဲ။
 နောက်ပြီးတော့ အဲဒီအပါယ် ၄-ဘုံဟာ ဆင်းရဲ၏ ဖြစ်ရာတည်ရာဖြစ်တဲ့အတွက်
 ဒုဂ္ဂတိလို့လဲ ခေါ်တယ်။ မကောင်းမှု ရှိတဲ့သူတွေ ဆင်းရဲခဲစားရာ ဘုံဘဝတွေလို့
 ဆိုလိုပါတယ်။ လူ့လောကက အကျဉ်းထောင်များနဲ့ တစ်စိတ်တစ်ဒေသအားဖြင့်
 တူပါတယ်။ နောက်ပြီး တော့ ဒီအပါယ်ဘုံတွေဟာ သစ်သီးများ သစ်ပင်ပေါ်မှ
 ကြွေကျသလိုပဲ လူ့ချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာတွေမှ ပျက်စီးကျရာ ပြုတ်ကျရာ
 ဖြစ်တဲ့အတွက် ဝိနိပါတ-လို့လဲ ခေါ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် “ဒုဂ္ဂတိ- ဆင်းရဲ၏
 ဖြစ်ရာတည်ရာ ဖြစ်သော။ ဝါ- မကောင်းရှိ သူတို့၏ လားရာဖြစ်သော။
 ဝိနိပါတ- နတ်လူတို့၏ ချမ်းသာအပေါင်းမှ ပျက်၍ကျရာ ပြုတ်ကျရာဖြစ်သော။
 အပါယ်- ကြီးပွားချမ်းသာခြင်း ကင်းသောအပါယ်ဘုံ ဘဝကို။ နာတိ ဝတ္တတိ-
 မလွန်မြောက်နိုင်ဘဲ ရှိလေတော့၏”တဲ့။

ဒါတွင်မကသေးဘူး။ ၃၁-ဘုံမှာ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့၏ မပြတ်ဖြစ်စဉ်
 ဆိုတဲ့သံသရာကိုလဲ မလွန်မြောက်နိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် “သံသာရုံနာတိ-
 ဝတ္တတိ”လို့ မိန့်ဆိုထားပါတယ်။ သံသာရုံ- တစ်ဘဝမှ တစ်ဘဝသို့ ပြောင်းရွှေ့
 ကျင်လည်ခြင်းဟူသော ရုပ်နာမ် ခန္ဓာတို့၏ မပြတ်ဖြစ်စဉ် သံသရာကို။
 နာတိဝတ္တတိ- မလွန်မြောက်နိုင်ဘဲ ရှိလေတော့၏-တဲ့။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားကို မသိတဲ့အတွက် သတ္တဝါတွေဟာ သေပြီးရင်း တဖန်ဖြစ်ရင်း၊ သေပြီးရင်း တဖန်ဖြစ်ရင်းနဲ့ ဘုံသုံးဆယ့်တစ်ဆိုတဲ့ ဘဝတွေဟာလဲ လည်နေတယ်။ ဘုံဘဝထဲက မလွတ်နိုင်ဘူး။ ဥပမာအားဖြင့် ဆီကြိတ်ဆုံမှာ တပ်ထားတဲ့ခွားလိုပါပဲ-တဲ့။ အဲဒီခွားဟာ တစ်ပတ်ပြီးတစ်ပတ် လှည့်သွားနေရတယ်။ ဘယ်လောက်ကြာအောင် သွားနေပေမယ့် သူသွားနေကျ နယ်အရပ်ကို မလွန်မြောက်နိုင်ဘူး။ အဲဒါလိုပဲ သတ္တဝါတွေလဲ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားကို မသိသေးသမျှ ကာလပတ်လုံး သံသရာထဲမှာပင် တဝဲလည်လည် ကျင်လည်နေရတယ်။ အများအားဖြင့်တော့ အပါယ်သံသရာထဲမှာပဲ ကျင်လည်နေရတယ်။ ကမ္ဘာပေါင်း အသင်္ချေ မရေမတွက်နိုင်အောင် ကြာပေမယ့် သံသရာနယ်ပယ်ကို မလွန်မြောက်နိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် “သံသာရုံ၊ တစ်ဘဝမှ တစ်ဘဝသို့ ပြောင်းရွှေ့ ကျင်လည် ရခြင်းဟူသော ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့၏ ဖြစ်စဉ် သံသရာကို။ နာတိ ဝတ္တတိ- မလွန်မြောက်နိုင်ပဲ ရှိလေတော့သည်” လို့ မြတ်စွာဘုရားက အရှင်အာနန္ဒာကို မိန့်ဆိုဟောကြားတော်မူပါတယ်။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သိဖို့ရာ အရေးကြီးသည်

အရှင်အာနန္ဒာကို မြတ်စွာဘုရားမိန့်ကြားတော်မူတဲ့အတိုင်း ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို မသိတဲ့အတွက် သံသရာထဲမှာပဲ လည်နေရတယ်။ သံသရာထဲက မလွတ်မြောက်နိုင်ဘူးဆိုတော့ ဒီပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားကို သိဖို့ရာဟာ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ သစ္စာ ၄-ပါးလို့ပဲ သိဖို့ရာ အရေးကြီး လိုနေပါတယ်။ သစ္စာ ၄-ပါးကိုသိရင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကိုလဲသိတယ်။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို သိရင်လဲ သစ္စာ ၄-ပါးကို သိတယ် ဆိုတဲ့အကြောင်းကို တတိယပိုင်းတုန်းက ရှင်းလင်းပြောကြားခဲ့ပါပြီ။ ဝိပဿနာရှုတယ်ဆိုတာ ဒီ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နဲ့ သစ္စာ ၄-ပါးကို

ကိုယ်တွေ့၊ ဉာဏ်တွေ့အားဖြင့် ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်သိအောင် ရှုရတာပဲ။ ဒါပေမဲ့ ဒီတရားတွေက နက်ခဲလို့ အသိခက်ပါတယ်။ ရှုရင်း မှတ်ရင်း ကိုယ်တိုင်တွေ့ သိနေပေမယ်လို့ ဒါကအဝိဇ္ဇာအကြောင်းတရားပဲ၊ ဒါက သင်္ခါရအကျိုးတရားပဲ စသည်ဖြင့် ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ဆုံးဖြတ်ဖို့က ခက်နေတတ်သေးတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို ကိုယ်တိုင် တွေ့ထားတဲ့ အကြောင်းအကျိုးတရားတွေကို သဘောပေါက် ပြီး ဆုံးဖြတ်နိုင်အောင်လို့၊ မတွေ့ရသေးရင်လဲ မှန်းဆပြီး သဘောပေါက်နိုင် အောင်လို့ ဒီပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားကိုထပ်ကာထပ်ကာ ဖြည်းဖြည်းချင်းဟော နေပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင်လဲ ဘုရားဖြစ်ခါနီး ရှေ့အဖို့က ဒီပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ်တရားကို ဆင်ခြင်တော်မူခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီဆင်ခြင်ပုံကိုတော့ ပထမပိုင်း တရားထဲမှာ ပြောခဲ့ပါပြီ။ ဘုရားဖြစ်တော် မူပြီးတဲ့နောက် ဗောဓိ မဏ္ဍိုင် ရတနာပလ္လင်ထက်မှာ ထိုင်မြဲတိုင်းပင် ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ ထိုင်နေတော်မူလျက် အရဟတ္တဖလ သမာပတ်ကို ဝင်စားပြီး ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး သီတင်းသုံးနေတော်မူခဲ့ ပါတယ်။ ဝိမုတ္တိသုခကို ခံစားနေတော်မူခဲ့ပါတယ်။ ဝိမုတ္တိ-ဆိုတာ ကိလေသာမှ လွတ်မြောက်တဲ့ အရဟတ္တဖိုလ်ပဲ။ သုခဆိုတာ ချမ်းသာပဲ။ ဝိမုတ္တိသုခ-ဆိုတာ လွတ်မြောက်တဲ့ အရဟတ္တဖိုလ်ချမ်းသာလို့ ဆိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီခုနစ် ရက်အတွင်းမှာ နိဗ္ဗာန်ကိုသာ အာရုံပြုလျက် ဖိုလ်ဝင်စား နေတော်မူပါတယ်။ ခုနစ်ရက်မြောက် နောက်ဆုံးညမှာတော့ ညဦးယံမှာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော် ကို အနုလုံအားဖြင့် ဒီလို ဆင်ခြင်တော်မူပါတယ်။ ဆင်ခြင်တော်မူပုံကို ပါဠိလို ဘုန်းကြီးကရှုတ်ပြမယ်။ တရားမှာ ပရိသတ် အပေါင်းက ဟိုတုန်းက မြတ်စွာ ဘုရား ဆင်ခြင်တော်မူပုံကို မှန်းဆပြီး အာရုံပြုကြ ကြည့်ညို့ကြရမယ်။

အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ၊ သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ၊ ဝိညာဏပစ္စယာ

နာမရူပံ၊ နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတနံ၊ သဠာယတနပစ္စယာ
 ဖဿော၊ ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ၊
 တဏှာပစ္စယာ ဥပါဒါနံ၊ ဥပါဒါန ပစ္စယာ ဘဝေါ၊ ဘဝပစ္စယာ
 ဇာတိ၊ ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏံ၊ သောက ပရိဒေဝ ဒုက္ခ
 ဒေါမနဿ ဥပါယာသာ သမ္ဘဝန္တိ၊ ဝေ မေတဿ ကေဝလဿ
 ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတိ။

အဲဒါဟာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားကို အနုလုံအားဖြင့် အပြည့်အစုံ
 နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်တော်မူပုံပါပဲ။ အနက် အဓိပ္ပာယ်အတိုချုပ်ကတော့- သတ္တဝါ
 တွေ ချမ်းသာရာ ချမ်းသာကြောင်း ကြံစည် ပြောဆို ပြုလုပ်နေကြတယ်
 ဆိုတာဟာ အမှန်စင်စစ်ကတော့ သစ္စာ ၄-ပါး အမှန်တရားတွေကို မသိလို့၊
 အဲဒီ မသိမှု အဝိဇ္ဇာကြောင့် ဖြစ်နေတဲ့ အားထုတ်မှု သင်္ခါရမျှ ရှိတာပဲ။ ကြံစည်
 ပြောဆိုပြုလုပ်နေတဲ့ သတ္တဝါရယ်လို့ အသီးအခြားမရှိဘူး၊ အကြောင်းတရားနဲ့
 အကျိုးတရားမျှ ရှိတာပဲလို့ ဒီက စပြီး ဆင်ခြင်တော်မူပါတယ်။ ထို့အတူပင်
 အသစ်ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရယ်လို့ မရှိဘူး၊ ပြုလုပ်အားထုတ်မှုကံကြောင့်
 အသစ်ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ စိတ်ဝိညာဏ် အကျိုးတရားမျှ ရှိတာပဲ။ အဲဒီစိတ်ဝိညာဏ်
 ကြောင့် နာမ်ရုပ်အကျိုးတရား ဖြစ်ပေါ်တယ်။ နာမ်ရုပ်ကြောင့် အာယတန ၆-
 ပါး အကျိုးတရား ဖြစ်ပေါ်တယ်။ အာယတနကြောင့် အာရုံကိုတွေ့မှု ဖဿ
 အကျိုးတရား ဖြစ်ပေါ်တယ်။ ဖဿကြောင့် ခံစားမှုဝေဒနာ အကျိုးတရား
 ဖြစ်ပေါ်တယ်။ ဝေဒနာကြောင့် တပ်မက်ဆာလောင်မှု တဏှာအကျိုးတရား
 ဖြစ်ပေါ်တယ်။ တဏှာကြောင့် စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါနံအကျိုးတရား ဖြစ်ပေါ်တယ်။
 ဥပါဒါနံကြောင့် ဘဝသစ် တစ်ဖန် ဖြစ်ကြောင်း ကံအကျိုးတရား ဖြစ်ပေါ်တယ်။
 အဲဒီဖြစ်ကြောင်း ကံကြောင့် ဘဝသစ်ဖြစ်မှု ဇာတိအကျိုးတရား ပေါ်လာတယ်။

ဇာတိကြောင့် အိုခြင်း သေခြင်း ပေါ်လာတယ်။ စိုးရိမ် ပူဆွေးခြင်း ငိုကြွေးခြင်း ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း စိတ်ဆင်းရဲခြင်း ပြင်းစွာ ပူပန်ခြင်းဆိုတဲ့ အကျိုးတရားတွေလဲ ပေါ်လာကြ တယ်။ အကုန်လုံးမြဲကြည့်လိုက်ရင် အကြောင်းနဲ့အကျိုး ဆင်းရဲအစု သက်သက်မျှသာ ဖြစ်နေတာပဲ။ ချမ်းသာဟူ၍ မရှိ၊ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါဟူ၍ အသီးအခြား မရှိ၊ တစ်လောကလုံးမှာ ဆင်းရဲအစုသက်သက်မျှသာ အကြောင်း အကျိုး ဆက်ပြီးဖြစ်နေတယ်လို့ ဆင်ခြင်တော်မူပါတယ်။ အဲဒီ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၏ ခေါင်းစဉ်ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြဦးစို့။

အမှန် မသွား၊ အမှား မြင်ကာ၊ အဝိဇ္ဇာကြောင့်၊ ချမ်းသာ လိမ့်နိုး၊
ရည်မျှော်ကိုးလျက်၊ သုံးမျိုးမူကံ၊ ပြုစီမံ၍၊ ဝိညာဏ်တွယ်စပ်၊
နာမ်ရုပ်ကပ်လျက်၊ ခြောက်ရပ် အာယတန၊ ဖဿ ၆-ဖြာ၊
ဝေဒနာကြောင့်၊ တဏှာ ၆ တန်၊ ဥပါဒါန်နှင့်၊ ပြုရန် အကြောင်း၊
ကံဆင့်လောင်း၍၊ ဆိုးကောင်းဘဝ၊ ဖြစ်ရပြန်ရာ၊ အိုကာ၊
သေရေး၊ ပူအဆွေးနှင့်၊ ငိုကြွေးကိုယ်နှမ်း၊ စိတ်မချမ်းမြေ့၊ ပူပန်ရ
သည်၊ လုံးဝ ဆင်းရဲစုသာတည်း။

ဒီခေါင်းစဉ်ထဲမှာ “နာမ်ရုပ်ကြောင့် အာယတန ၆-ပါး ဖြစ် သည်”ဆိုတဲ့ အပိုဒ်လောက်ပဲ အလျင်သီတင်းက ဟောလို့ ပြီးခဲ့သေးတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီကနေ့ “သဠာယတနပစ္စယာ ဖဿော-အာယတန ၆-ပါးကြောင့် အာရုံတွေ့မှု ဖဿဖြစ်ပေါ်သည်”ဆိုတဲ့ အပိုဒ်ကို ဟောရမယ်။

အာယတနကြောင့် ဖဿ ဖြစ်သည်

သဠာယတနပစ္စယာ- အာယတန ၆-ပါးဟူသော အကြောင်း ကြောင့်။ ဖဿော- အာရုံကို တွေ့မှု ဖဿသည်။ သမ္ဘဝတိ- ဖြစ်ပေါ်၏။

အာယတန ၆-ပါးဆိုတာ အတွင်းအာယတန ၆-ပါးလဲ ရှိတယ်။ အပြင် အာယတန ၆-ပါးလဲ ရှိတယ်။ အတွင်းအာယတန ၆-ပါးဆိုတာ မျက်စိ နား နှာခေါင်း လျှာ ကိုယ် စိတ်ဆိုတဲ့ ဒီ ၆-ပါးပါပဲ။ အပြင် အာယတန ၆-ပါး ဆိုတာကတော့ အဆင်း အသံ အနံ့ အရသာ အတွေ့ သဘောဆိုတဲ့ ဒီအာရုံ ၆-ပါးပါပဲ။ ဗဿဆိုတာ ဒီအာရုံ ၆-ပါးကို ထင်ရှားတွေ့တဲ့ သဘောပါပဲ။ မျက်စိနဲ့မြင်တဲ့အခါ အဆင်းအာရုံကို ထင်ရှားတွေ့ရတယ်။ နားနဲ့ ကြားတဲ့အခါ အသံအာရုံကို တွေ့ရတယ်။ နှာခေါင်းနဲ့ နံတဲ့အခါ အနံ့အာရုံကို တွေ့ရတယ်။ လျှာနဲ့အရသာသိတဲ့အခါ အရသာအာရုံကို တွေ့ရတယ်။ ကိုယ်နဲ့ ထိသိတဲ့အခါ အတွေ့အာရုံကို တွေ့ရတယ်။ စိတ်နဲ့ကြည့်သိတဲ့အခါ သဘောအာရုံ စိတ်ကူးအာရုံ ကို တွေ့ရတယ်။

ဗဿ ထင်ပေါ်ပုံ

ဒီဗဿဟာ အထည်ခြပ် ရကောင်းတဲ့ ရုပ်တရားတော့ မဟုတ်ဘူး။ အထည်ခြပ် မရကောင်းတဲ့ နာမ်တရားပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ သူက အာရုံနဲ့ တိုက်ခိုက် သွားသလိုပဲ ထင်ရှားတယ်။ အထူးထင်ရှားတဲ့ ပုံစံကို ပြရလျှင် ချဉ်သီးစားနေ တာကို မြင်ရလျှင် သွားရည်ယိုတတ်တယ်။ ချဉ်တဲ့အရသာကကို စိတ်နဲ့ တွေ့တဲ့ သဘောပါပဲ။ သူတစ်ပါး အနှိပ်စက်ခံနေရတာကို မြင်ရလျှင် သနားတတ်တဲ့သူမှာ စိတ်နှလုံး တုန်တတ်တယ်။ ကိုယ်လဲ တုန်တတ်တယ်။ သစ်ပင်ဖျားတို့ ကမ်းပါး ပြတ်တို့ ဒီလို ဘေးရန်ဖြစ်စေနိုင်တဲ့ နေရာမှာ နေသားမကျပဲ တည်နေတာကို မြင်ရလျှင် မြေပြင် မြေပြန့်က ကြောက်တတ်တဲ့သူမှာ ဒူးတုန်တတ်တယ်။ အမှတ်တမဲ့ လမ်းလျှောက်နေရင်းကားနဲ့ ရုတ်တရက် ရင်ဆိုင်တွေ့ရလျှင် မတိုက်သေးပေမယ့် တိုက်သွားသလိုပင် လန့်သွားတတ်တယ်။ ဒါတွေဟာ

ကိုယ်နဲ့မတွေ့ထိရဘဲနဲ့ တွေ့ထိရသလို ထင်သွားပုံတွေပါပဲ။ တစ္ဆေ့ သရဲ စသည်ကို မြင်ရလျှင် ပေါင်တောင့်သွားတတ်တယ်။ ကြက်သီး မွေးညင်းထ သွားတတ်တယ်။ ဒါလဲ တကယ်မထိရပါဘဲနဲ့ ထိရသလို ထင်သွားတဲ့ သဘော ပါပဲ။ စိတ်ဝင်စားဖွယ် အကြောင်းအရာ ဝတ္ထုဇာတ်လမ်းကို ကြားရ ဖတ်ရလျှင် ထိုအကြောင်းအရာတို့ကို တကယ်မတွေ့ရပါဘဲနဲ့ စိတ်ထဲမှာ ထင်ရှားပေါ်နေ တတ်တယ်။ တချို့ အကြောင်းအရာများမှာ ပယ်ဖျောက်ပစ်လိုတောင် မရနိုင် လောက်အောင် ထင်ပေါ်နေတတ်တယ်။ ဒါတွေအားလုံးဟာ အာရုံကို ထိတွေ့ တတ်တဲ့ ဖဿ ဖြစ်ပုံ အထူးတွေပါပဲ။

ပဿ၏ဇာတ်ချက် ပြင်းပြပုံ

ဒီပဿရဲ့ထိပုံဟာ တချို့ပုဂ္ဂိုလ်မှာ တစ်ရံတစ်ခါ အလွန်ပြင်းထန် ပါတယ်။ ပြင်းထန်တဲ့အတွက် လွန်ကဲတဲ့ ဝေဒနာနှင့်တကွ ရာဂ ဒေါသစသည် အကြီးအကျယ် ဖြစ်တတ်တယ်။ သာသနာနှစ် ၄၀၀-ကျော်လောက်က သီဟိုဠ်မှာ နန်းတက်တဲ့သဒ္ဓါတိဿမင်း ဆိုတာရှိခဲ့တယ်။ ဒုဋ္ဌဂါမဏိမင်းကြီးရဲ့ ညီတော်ပါပဲ။ အဲဒီ သဒ္ဓါတိဿမင်းဟာ တစ်နေ့သောအခါ နန်းတော်သူတွေနဲ့ အတူကျောင်း သို့ လာရောက်တယ်။ အဲဒီအခါ ရဟန်းငယ်တစ်ပါးက လောဟ ပါသာဒခေါ်တဲ့ ကြေးပြာသားတံခါးမုခ်မှာရပ်နေရင်း ဣန္ဒြေကို စောင့်စည်းခြင်းမရှိဘဲ နန်းတော်သူ မိန်းမငယ်တစ်ယောက်ကိုကြည့်မိတယ်။ အဲဒီသူငယ်မကလဲ ရပ်တန့်ပြီး အဲဒီ ရဟန်းငယ်ကို ကြည့်တယ်။ ဒီလိုကြည့် နေကြရင်း ရာဂမီးလောင်ပြီး နှစ်ဦးလုံး သေကုန်ရှာကြသတဲ့။ နောက်ပြီးတော့ သာသနာနှစ် ခြောက်ရာကျော်လောက်က သီဟိုဠ်မှာ မဟာဒိဋ္ဌိက မဟာနာဂဆိုတဲ့ မင်းရဲ့မိဖုရား ဒဗ္ဗိဒေဝီဆိုတဲ့ အမျိုးသမီး ကို မစောင့်စည်းဘဲ ကြည့်မိလို့ စိတ္တဆိုတဲ့ တောထွက်ရဟန်းကြီး တစ်ပါးဟာ

ရှားသွပ်သွားရှာသတဲ့၊ ဒီ ဝတ္ထုတွေကတော့ အဝံ့တ္ထရအဋ္ဌကထာ ကေနိပါတ် ရှုပါဒိဝဂ်မှာ ပြထားတဲ့ ဝတ္ထုတွေပါပဲ။

မုဒုလက္ခဏ ဇာတ်ဝတ္ထု

ဒီ ဖဿဟာ ကိလေသာဖြစ်ဖွယ်အာရုံနဲ့ အပြင်းအထန် ထိခိုက် မိရင် အကြီးအကျယ် ဒုက္ခပေးတတ်ကြောင်း ဇာတ်နိပါတ်တော်တွေမှာလဲ တွေ့ရပါတယ်။ မုဒုလက္ခဏဇာတ်မှာဆိုရင် ဘုရားအလောင်း ရသေ့ကြီးဟာ ဘုရင့် နန်းတော်သို့ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးရန် ကြွသွားတယ်။ ကြွတာမှ မြေပြင်က ကြွတာ မဟုတ်ဘူး၊ ဈာန်အဘိညာဉ်အစွမ်းဖြင့် ကောင်းကင်ခရီးက ကြွသွားတယ်။ အဲဒီနေ့မှာ ဘုရင်က နယ်ထွက်ပြီး ရန်သူပုန်ကို နှိမ်နင်းနေခိုက် ဖြစ်တဲ့အတွက် မိဖုရားကြီးက ဆွမ်းကပ်ဖို့ရန် အသင့်စောင့်နေတယ်။ ဒီလို စောင့်နေတုန်း ရသေ့ကြီးက တန်ခိုးနဲ့ဆိုတော့ ဖြုတ်ခနဲ ရောက်လာတယ်။ မိဖုရားကြီးက ကပျာကယာနဲ့ ထလိုက်တဲ့အခါ ခါးဝတ်က မတော်တဆ လျှောကျသွားသတဲ့။ အဲဒီမှာ ရသေ့ကြီးကလဲ မစောင့်စည်းဘဲနဲ့ ကြည့်လိုက်မိ တဲ့အတွက် ဖဿဒဏ် ကြောင့် ရာဂကိလေသာတွေဟာ ငုပ်နေရာက ထကြွ လာကုန်ပါရောတဲ့။ ဒါကြောင့် ရသေ့ကြီးလဲ အဲဒီ အိမ်တော်မှာ အခါတိုင်းလို အေးအေးဆေးဆေးနဲ့ ဆွမ်း မစားနိုင်တော့ဘဲ မတ်တတ်ရပ်လျက်ပဲ ဆွမ်းကို သပိတ်နဲ့ခံပြီး ကျောင်းကို သာ ယူလာခဲ့တယ်။ ကျောင်းကိုပြန်တဲ့အခါကျတော့ လာစဉ်တုန်းကလို ကောင်းကင်က မကြွနိုင်တော့ဘူး၊ ဈာန်အဘိညာဉ်က လျှောကျပျက်စီးသွားတဲ့ အတွက် မြေပြင်က မြေကျင်ပဲ လျှောက်ရရှာတယ်။ ကျောင်းရောက်တော့လဲ အဲဒီဆွမ်းကို မစားနိုင်တော့ဘူး၊ ခုံအောက်မှာ အသာချထားပြီးတော့ ပျဉ်ချပ်ခုံ ပေါ်မှာ ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး လူးလို့မိပြီး ရာဂမီး အလောင်ခံနေရရှာသတဲ့။

ဘုရင်မင်းမြတ် ပြန်လာတဲ့အခါ မေးမြန်းစုံစမ်းပြီး အကြောင်းမှန် သိရတဲ့အပြင် မကြာမီပင် ရသေ့ကြီးမှာ သတိတရား ရလာပြီး ထိုပြဿနာ ဖြေရှင်းသွားနိုင်တယ် ဆိုတာကို ယုံကြည်တဲ့အတွက် မုဒုလက္ခဏာ မိဖုရားကြီး ကို ရှင်ရသေ့အား ပေးအပ်လိုက်ပါတယ်။ မိဖုရားကြီးကိုလဲ “သင်ဟာ သင့် အစွမ်းဖြင့် ရှင်ရသေ့ကို စောင့်ရှောက်ဖို့ ကြိုးစားပါလေ”လို့ တိတ်တဆိတ် မှာကြားလိုက်ပါတယ်။

ဒါနဲ့ ရှင်ရသေ့ကြီးက မုဒုလက္ခဏာမိဖုရားကြီးကို ခေါ်ယူပြီး ဘုရင် အိမ်တော်က ထွက်လာခဲ့ပါတယ်။ အိမ်တော်ဝင်းတံခါးမှ အပြင်ရောက်တဲ့အခါ မိဖုရားကြီးက “ရှင်ရသေ့ကြီး၊ ကျွန်မတို့နေဖို့ရာ အိမ်လိုနေပါတယ်။ ကဲ- သွားပါချေဦး၊ မင်းထံမှာ အိမ်ကိုတောင်းပါချေဦး”လို့ ပြောပါတယ်။ ရှင်ရသေ့ကြီး က သွားပြီးတောင်းတော့ ဘုရင်မင်းမြတ်က မည်သူမျှမနေလို့ လူအများတွေ ကျင်ကြီးစွန့်နေကြရာဖြစ်တဲ့ အိမ်အိုတစ်ခုကို ပေးလိုက်ပါတယ်။ အဲဒီအိမ် ရောက်ပြန်တော့ မိဖုရားကြီးက “မစင်တွေနဲ့ ရွံစရာကောင်း လို့ မဝင်ချင်ဘူး၊ အညစ်အကြေးတွေကို သုတ်သင်ဖို့ မင်းထံမှ ပေါက်ပြားနဲ့ ခြင်းတောင်းကို သွားပြီးတောင်းပါချေ”လို့ ပြောပြန်တယ်။ ရှင်ရသေ့ကြီးက မင်းထံသွားပြီး တောင်းခဲ့တယ်။ အညစ်အကြေးတွေကိုလဲ သုတ်သင်ပြီး အိန္ဒိယလူမျိုးတို့၏ ထုံးစံအတိုင်း မင်္ဂလာရှိအောင် နွားချေးနဲ့လဲ လိမ်းကျံတယ်။ အဲဒီလို သုတ်သင် ပြီးတော့လဲ မိဖုရားကြီးက “မင်းထံ သွားချေဦး၊ ခုတင် တောင်းချေဦး၊ ကုလားထိုင် တောင်းချေဦး၊ အိပ်ရာခင်း တောင်းချေဦး၊ ရေလှောင်အိုးကြီး တောင်းချေဦး၊ သောက်ရေအိုး တောင်းချေဦး”စသည်ဖြင့် အိမ်ထောင်ပရိဘောဂ အသုံးအဆောင်တွေကို တစ်ခုချင်း အတောင်းခိုင်းပါတယ်။ ရသေ့ကြီးတော့ သွားလိုက် ပြန်လိုက်နဲ့ တော်တော်ကို မောနေရှာမှာပဲ။ ဒါပေမဲ့ ဖဿဒဏ်ကြောင့်

ကိလေသာမီးက လောင်နေတော့ သတိ သံဝေဂ မရရှာ သေးဘူး၊ နောက်ပြီး တော့ ချိုးဖို့ သုံးဖို့ ရေကိုလဲ သွားခပ်ရတယ်၊ သောက်ရေလဲ သွားခပ်ရတယ်၊ ဒါလောက်နဲ့လဲ သတိသံဝေဂ မရရှာသေးဘူး၊ ဖဿဒဏ်ကြောင့် ကိလေသာ အပူက အတော်ပြင်းထန်နေတဲ့ လက္ခဏာပါပဲ။

အဲဒီလို မိဖုရားကြီး ခိုင်းသမျှကို အကုန်ပြုလုပ်ပြီးတဲ့အခါ သပ်သပ် ရပ်ရပ်ခင်းထားတဲ့ ခုတင်ပေါ်မှာ မိဖုရားကြီးက ရသေ့ကြီးနဲ့အတူ ထိုင်နေ ပါတယ်၊ အဲဒီလို ထိုင်ပြီးတော့ ရှင်ရသေ့ကြီးရဲ့ နှုတ်ခမ်းမွေးကို ကိုင်ပြီး “ရှင်ရသေ့ကြီးဟာ ကိလေသာငြိမ်းစေတဲ့ သမဏ(ရဟန်း) အဖြစ်ကိုလဲ မသိတော့ဘူးလား၊ ဗြာဟ္မဏခေါ်တဲ့ သူမြတ်အဖြစ်ကိုလဲ မသိတော့ဘူးလား၊ ဒါလောက်မှ သတိတရား မရတော့ဘူးလား” လို့ ခပ်ဆတ်ဆတ် ငေါက် ပြီးတော့ ဆောင့်ခွဲလိုက်ပါသတဲ့၊ ဒီတော့မှ ရှင်ရသေ့ကြီးက သတိရလာပါတယ်၊ အဲဒီအချိန်အထိ ရှေ့ပိုင်းတုန်းကတော့ ဆင်ခြင်ဉာဏ်ကို လုံးဝ ကင်းနေရှာသတဲ့၊ အဲဒီလို သတိရပြီးတော့ မိဖုရားကြီးကို ဘုရင်မင်းမြတ်ထံ ပြန်အပ်တယ်၊ ပြန်အပ်ပြီးတော့ ဟိမဝန္တာတောထဲမှာပဲ သွားပြီးနေတယ်၊ လူတို့နေရာ မြို့ရွာခံကို ပြန်မလာတော့ဘူး၊ ဟိမဝန္တာမှာပဲ သမထဘာဝနာကို ပွားများအားထုတ်ပြီး ဈာန်အဘိညာဉ်တွေကိုလဲ ပြန်ရတယ်၊ အဲဒီ ဘဝက စုတေတဲ့အခါ ဗြဟ္မာ့ပြည်ကို လားရောက်ပါတယ်တဲ့။

ဒီ ဝတ္ထုထဲက ကောက်နုတ်ပြီး မှတ်သားဖို့ လိုရင်းကတော့ ဘုရား အလောင်းတော် အရင့်အမာကြီးတောင်မှ ဖဿဒဏ်ကြောင့် ကိလေသာမီး အလောင်ခံရသေးတယ်ဆိုတဲ့ အချက်ပါပဲ၊ ဟုတ်တယ်၊ ဒီရှင်ရသေ့ကြီးမှာ အစကတည်းက မုဒုလက္ခဏာ မိဖုရားကြီးရဲ့ ရုပ်ပုံသဏ္ဌာန် ကိုယ်အင်္ဂါ လက္ခဏာ ကို မမြင်မတွေ့ရလျှင် တပ်မက်သာယာတဲ့ရာက ဖြစ်နိုင်ပါ့မလား၊ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး၊

ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အဲဒီထက် ရှေးကျတဲ့ အလျဉ်းအလျဉ် နေ့တွေကလဲ အဲဒီအိမ်တော်ကို နေ့စဉ် ဆွမ်းစားကြနေတာပဲ။ အဲဒီတုန်းကလဲ သာမန်အနေ အားဖြင့်တော့ မြင်မိမှာပဲ။ ဒါပေမဲ့ ဖဿဒဏ်က မပြင်းထန်သေးလို့ ဘာမှ မဖြစ်ခဲ့သေးဘူး။ ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း နောက်ဆုံးနေ့ကျမှ ထင်ထင်ရှားရှား တွေ့သွားလို့ ရာဂမီးတွေ ထလာတာ။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီအာရုံဟာ မြင်ပြီးတဲ့ နောက် စိတ်ထဲမှာ မပေါ်လာတော့ဘဲ ပျောက်သွားရင်လဲ ရာဂမီးတွေ ဆက်ပြီး လောင်နေမှာ မဟုတ်ဘူး။ ရှင်ရသေ့ကြီးမှာ ဖြစ်ပုံကတော့ အဲဒီတစ်ကြိမ် မြင်တွေ့ ပြီးကတည်းက စိတ်ကူးထဲမှာ မုဒုလက္ခဏာ မိဖုရားကြီးရဲ့ ရုပ်ပုံသဏ္ဌာန် ကိုယ်အင်္ဂါ လက္ခဏာတွေဟာ ဓာတ်ပုံရိုက်ယူထားသလိုပဲ တရစ်ဝဲဝဲနဲ့ ထင်ပေါ် နေတယ်။ အဲဒီအာရုံကို ထင်ရှားတွေ့နေတယ်။ အဲဒီလို ထင်ရှားတွေ့နေတဲ့ ဖဿဒဏ်ချက် ပြင်းထန်တဲ့အတွက်ကြောင့် ရာဂမီးတွေ အပြင်းအထန် တောက်လောင်နေတာပဲ။

ဥမ္မာဒန္တီနှင့် သိဝိမင်းကြီး

ဥမ္မာဒန္တီဇာတ်မှာ ဘုရားအလောင်းတော် သိဝိမင်းကြီးလဲ ဥမ္မာဒန္တီကို မြင်တွေ့ရတဲ့ ဖဿကြောင့် ရူးနောက်နောက်ဖြစ်သည်အထိ ဒုက္ခရောက်သွား ရတယ်။ ဖြစ်ပုံအတိုချုပ်ကတော့ တစ်ခုသောနက္ခတ်ပွဲသဘင်နေ့မှာ သိဝိမင်းကြီး က ဖြို့ကိုလှည့်ပြီး ရှုစားတော်မူတယ်။ ရှေးဦးစွာ စစ်သေနာပတိကြီးအဘိပါရ ကရဲ့ အိမ်ရှေ့ကို ရောက်သွားတယ်။ အဲဒီအခါ စစ်သေနာပတိကြီး အဘိပါရက ရဲ့ အိမ်တော်သူဇနီးဖြစ်တဲ့ဥမ္မာဒန္တီက ပြတင်းပေါက်ကနေပြီး မင်းကြီးကို ပန်းတွေနဲ့ ဖြူးပက်ရင်း ကိုယ်ဟန်အမူအရာအလှအပကို ပြလိုက်တယ်။ ဒီလို ပြတာကလဲ အကြောင်းရှိပါတယ်။ ပထမက ဥမ္မာဒန္တီအား မိန်းမမြတ်အင်္ဂါလက္ခဏာနဲ့ ပြည့်စုံ

သည် မပြည့်စုံသည်ကို ကြည့်ရှုစုံစမ်းရန် ပုဏ္ဏားတော်တွေကို မင်းကြီးက စေလွှတ်လိုက်တယ်။ အဲဒီတုန်းက ပုဏ္ဏားတော်တွေဟာ ဥပ္ပဒန္တီကိုမြင်ရတာနဲ့ သတိလွတ်ကင်းပြီး ဣန္ဒြေ မဆောင်နိုင်ဘဲ စားသောက်နေရာမှာ အမှားမှားအယွင်းယွင်း ဖြစ်ခဲ့ကြပါတယ်။ အဲဒါကိုမြင်ရတော့ ဥပ္ပဒန္တီက အဲဒီ ပုဏ္ဏားတော်တွေကို ကျက်သရေမဲ့တယ် ဆိုပြီး အိမ်က ဆွဲထုတ်စေခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပုဏ္ဏားတော်တွေက မိမိတို့ အရှက်ကွဲတဲ့အတွက် ဥပ္ပဒန္တီအပေါ်မှာ ရန်ငြိုးဖွဲ့ပြီး “ဥပ္ပဒန္တီဟာ သူယုတ်မ ဖြစ်ပါတယ်။ ဘုရင်မင်းမြတ်ရဲ့ မိဖုရား မဖြစ်ထိုက်ပါဘူး” လို့ သိဝိမင်းကြီးအား လျှောက်တင်ကြတယ်။ သိဝိမင်းကြီးကလဲ ပုဏ္ဏားတော်တွေရဲ့စကားကို ယုံကြည်ပြီး ဥပ္ပဒန္တီကို လျစ်လျူရှုထားခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီကနောက် ဖခင်သဌေးကြီးက ဥပ္ပဒန္တီကို စစ်သေနာပတိကြီးဖြစ်တဲ့ အဘိပါရကထံ ဆက်သလိုက်ပါတယ်။ အဲဒီလို စစ်သေနာပတိကြီးကတော် ဖြစ်ကတည်းက ဥပ္ပဒန္တီဟာ “တစ်နေ့နေ့ကျရင် ဘုရင်မင်းမြတ်အား မိမိ၏ အလှူဂုဏ်ကျက်သရေကို ပြလိုက်မယ်။ ငါ့အကြောင်း သိစေမယ်” လို့ ဒီလို သူကကြွထားခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ မြို့လှည့်လာတဲ့အခါမှာ သိဝိမင်းကြီးအား ဥပ္ပဒန္တီက မိမိအလှူဂုဏ်ကျက်သရေတွေကို အစွမ်းကုန် ပြလိုက်ခြင်းဖြစ်ပါသတဲ့။

အဲဒီအခါ သိဝိမင်းကြီးမှာ ဥပ္ပဒန္တီရဲ့ ရုပ် အဆင်း အင်္ဂါ လက္ခဏာတွေကို မြင်တွေ့လိုက်ရတာနဲ့ စိတ်တွေဟာ ရူးနောက်နောက် ဖြစ်သွားရှာတယ်။ မြို့ကို လှည့်ကြည့်ဖို့ အစီအစဉ်ကို ဖျက်ပြီးတော့ အဲဒီ အိမ်ကပဲ လှည့်ပြီး နန်းတော်ကို ပြန်သွားတယ်။ နန်းတော်ရောက်တော့လဲ မအိပ်နိုင် မစားနိုင်ပဲ ဥပ္ပဒန္တီရဲ့ ရုပ်အဆင်း အင်္ဂါကိုသာ မြင်တွေ့ပြီး တပြစ်တောက် တောက်နဲ့ မြည်တမ်းနေသတဲ့။ စိတ်တွေ ဘယ်လောက် ဖောက်ပြန်နေသလဲ ဆိုတာ အကဲခတ်နိုင်အောင် အဲဒီ သိဝိမင်းကြီးရဲ့ မြည်တမ်းပုံ ဂါထာကလေး တစ်ပုဒ်ကို

ရွတ်ပြပါမယ်။

သက္ကော စေ မေ ဝရံ ဒဇ္ဇာ၊ သော စ လဇ္ဈေထ မေ ဝရော။

ကေရတ္တံ ဒီရတ္တံ ငါ၊ ဘဝေယျံ အဘိပါရကော။

ဥမ္မာဒန္တ ၂ ရမိတွာန၊ သိဝိရာဇာ တတော သိယံ။

သက္ကော၊ သိကြားမင်းသည်။ မေ၊ ငါးအား။ ဝရံ၊ အလိုရှိရာဆုကို။ စေ ဒဇ္ဇာ၊ အကယ်၍ပေးငြားအံ့။ (သိကြားမင်းက လိုရာဆုကိုတောင်း-လို့ ဆုပေးခဲ့လို့ရှိရင်လဲ) မေ၊ ငါသည်။ ဝရော၊ တောင်းယူအပ်သော။ သောစ၊ ထိုဆုကိုလည်း။ စေ လဇ္ဈေထ၊ အကယ်၍ ရငြားအံ့။ (သူတောင်း ချင်တဲ့ ဆုကတော့ သိကြားမင်းက မပေးနိုင်တဲ့ဆု မရနိုင်တဲ့ဆုပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ သူတောင်း တဲ့အတိုင်း အကယ်၍များ ရနိုင်မယ်ဆိုရင် ဒီလို တောင်းယူပါ့မယ်တဲ့။ နားထောင်ကြစမ်း-ဘယ်လောက် စိတ်ရှူးပေါက်နေသလဲဆိုတာ သဘော ပေါက်သွားကြပါ လိမ့်မယ်။) ကေရတ္တံ ဒီရတ္တံ ငါ၊ တစ်ည နှစ်ညလောက်။ အဘိပါရကော ဘဝေယျံ၊ ဥမ္မာဒန္တရဲ့ခင်ပွန်း အဘိပါရက စစ်သူကြီးဖြစ်ပါရစေ။ ဥမ္မာဒန္တ ၂၊ ဥမ္မာဒန္တနှင့်။ ရမိတွာန၊ တစ်ည နှစ်ညလောက် ပျော်ပါးပြီး၍။ တတော၊ ထိုမှနောက်၌။ သိဝိရာဇာ သိယံ၊ သိဝိမင်းကြီး ပြန်၍ဖြစ်ပါရစေ။ ဣတိ၊ ဤလို ဆိုတောင်းယူပါအံ့-တဲ့။

သိကြားမင်းက လိုရာကိုတောင်းယူဖို့ရာ ဆုလဲပေးမယ်၊ ဖြစ်လဲဖြစ် နိုင်မယ် ဆိုလို့ရှိရင် တစ်ည နှစ်ညလောက် အဘိပါရကစစ်သူကြီး ဖြစ်ပါရစေ၊ အဲဒီ တစ်ည နှစ်ညလောက် အဘိပါရက စစ်သူကြီးဖြစ်ပြီး ဥမ္မာဒန္တနဲ့ ပျော်မွေ့ ပြီးတော့မှ တစ်ဖန် သိဝိမင်းကြီး ပြန်ဖြစ်ပါရစေလို့ ဆုတောင်းချင်ပါတယ်- တဲ့၊ ဒီလောက်ထိအောင် မဖြစ်နိုင်တာတွေကို ယောင်ယမ်း ပြောဆိုနေပါသတဲ့။

အဲဒါ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ဥပ္ပာဒန္တိရဲ့ ရုပ်အင်္ဂါ လက္ခဏာအာရုံနဲ့ သူ့စိတ်ထဲမှာ တွေ့နေတဲ့ ဇယားကြောင့်ပါပဲ။ ဇယားဟာ မဝိသတဲ အရုံနဲ့ မှေးမှေးမှိန်မှိန်လောက် တွေ့လို့ရှိရင် ဝေဒနာ တဏှာ စသည်ကို နဲ့လောက်ပဲ ဖြစ်စေတယ်။ အာရုံကို ထင်ထင်ရှားရှား ပီပီသသကြီး တွေ့ရရင်တော့ ဇယားက ဝေဒနာ၊ တဏှာစသည် ကို အကြီးအကျယ် အပြင်းအထန် ဖြစ်စေတတ်တယ်။ ဆူးစူးရာမှာ နည်းနည်း လောက် စူးရင် နည်းနည်းလောက်သာ နာတယ်။ များများကြီး စူးရင်တော့ များများကြီးနာတယ်။ အဲဒါနဲ့လဲ တူပါတယ်။

ဇယားကြောင့် ဒေါသ စသည်လဲ ဖြစ်တယ်

ယခုပြောခဲ့တာဟာ ဇယားဒဏ်ကြောင့် ဝေဒနာနှင့်တကွ တဏှာရာဂ ဖြစ်ပုံပဲ။ တဏှာရာဂသာ ဖြစ်တတ်တာမဟုတ်သေးဘူး၊ ဇယားဒဏ်ကြောင့် ဒေါသစသည်လဲ ဖြစ်တတ်သေးတာပါပဲ။ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် စိတ်ဆိုးစရာ အာရုံကို မြင်တွေ့ရတဲ့အခါ ဖြတ်ခနဲ ဒေါသဖြစ်တတ်တယ်၊ ကြောက်စရာကို မြင်တွေ့ရတဲ့ အခါ ကြောက်တဲ့ဒေါသ ဖြစ်တတ်တယ်။ နားမခံသာတဲ့ စကားကို ကြားရတဲ့ အခါမှာ သာပြီးတော့ ဒေါသဖြစ်တတ်သေးတယ်။ ဂုဏ်ယူစရာအာရုံနဲ့ စိတ်ထဲမှာ တွေ့ရလို့ရှိရင် မာနလဲ ဖြစ်တတ်တယ်။ ဘဝင်မြင့်တတ်တယ်။ ‘ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ အတ္တကောင်’ဆိုတဲ့အာရုံ၊ ‘ကံ ကံ၏အကျိုးမရှိ’ဆိုတဲ့ အာရုံ ဒီလို ဒီဗြိဖြစ်စရာ အာရုံနဲ့တွေ့လို့ရှိရင် ဒိဗြိလဲ ဖြစ်တတ်တယ်။ မနာလိုစရာ အာရုံနဲ့ တွေ့ရလို့ရှိရင် ဣဿာလဲ ဖြစ်တတ်တယ်။ ဝန်တိုစရာ နှမြောစရာအာရုံနဲ့ တွေ့ရလို့ရှိရင် မစ္ဆရိယလဲ ဖြစ်တတ်တယ်။ ဒါက ဇယားကြောင့် အကုသိုလ် ဖြစ်ပုံပဲ။

ဇယားကြောင့် ကုသိုလ်လဲ ဖြစ်တယ်

အကုသိုလ်သာ မဟုတ်သေးဘူး၊ ဒီဇယားကြောင့် ကုသိုလ်တရား

တွေလဲ ဖြစ်တတ်သေးတာပဲ။ ကြည်ညိုစရာအာရုံနဲ့ စိတ်ထဲမှာတွေ့လို့ရှိရင် ကြည်ညိုတဲ့သဒ္ဓါတရားလဲ ဖြစ်တတ်တယ်။ ပေးလှူသင့်တဲ့ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ် လှူဖွယ်ဝတ္ထုဆိုတဲ့ အာရုံမျိုးနဲ့တွေ့ရလို့ရှိရင် အလောဘလဲ ဖြစ်တတ်တယ်။ သည်းခံသင့်တဲ့ အနေအားဖြင့် တွေ့ရလို့ရှိရင် အဒေါသလဲဖြစ်တတ်တယ်။ ဘုရားအစရှိသော အာရုံတွေနဲ့ တွေ့ရလို့ရှိရင် သတိ အစရှိသော တရား တွေလဲ ဖြစ်တတ်တယ်။ ဒါကတော့ ကုသိုလ်ဆိုင်ရာတရားတွေ ဖဿကြောင့် ဖြစ်ပုံပါပဲ။ ဒါကြောင့် “ဖဿသမုဒယာ၊ ဖဿ၏ ဖြစ်ခြင်းရှိခြင်းကြောင့်။ သင်္ခါရသမုဒယော၊ သင်္ခါရမည်သော (ငါးဆယ်သော) စေတသိက်နာမ်တရား တို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်တယ်”လို့ ပဋိသန္တိဒါမန်မှာ ဟောထား ပါတယ်။ အဲဒီပဋိသန္တိဒါမန်မှာ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရဆိုတဲ့ ဒီနာမ်ခန္ဓာသုံးမျိုး လုံး ဖဿကြောင့် ဖြစ်တယ်လို့ ပြဆိုထားပါတယ်။ အဲဒါကို ထောက်ဆကြည့် ရင် စေတသိက်နာမ်တရားတွေဟာ ဖဿက တွေ့ထိပုံ ထက်သန်သလောက် ထက်သန်စွာဖြစ်ကြတယ်လို့ သိနိုင်ပါတယ်။ ယခု ပြောခဲ့တာကတော့ အာရုံတွေမူ ဖဿအားကောင်းပုံကို ထင်ရှားအောင် ပြဆိုခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

အာယတနကြောင့် ဖဿဖြစ်ပုံ အသေးစိတ်

ယခု အာယတနကြောင့် ဖဿ ဖြစ်ပေါ်လာပုံကို အသေးစိတ် ခွဲခြားပြီးပြောမယ်။ မြင်တဲ့အခါမှာဆိုရင် ဒီဖဿဟာ ကြည်လင်တဲ့ မျက်စိရှုပ် ရှိလို့လဲ မြင်ပြီး တွေ့ရတယ်။ မျက်စိမရှိရင်တော့ မမြင်နိုင် မတွေ့နိုင်ဘူး။ မြင်စရာ အဆင်းရှိလို့လဲ တွေ့ရတယ်။ အဆင်းမရှိရင်တော့ မတွေ့နိုင်ဘူး။ မြင်သိမှုဆိုတဲ့ စိတ်ရှိလို့လဲ တွေ့ရတယ်။ မမြင်ရင်တော့ မတွေ့နိုင်ဘူး။ ဒီအထဲမှာ မျက်စိဆိုတာက စက္ခာယတနပဲ။ အဆင်းဆိုတာက ရူပါယတနပဲ။ မြင်သိတယ်

ဆိုတာက မနာယတနပဲ။ ဒီအာယတန သုံးပါးလုံးရှိပါမှ ဒီအာယတန သုံးပါးကြောင့် မြင်ပြီးတော့ စိတ်ထဲမှာ အာရုံကို ထင်ရှားတွေ့သွားတယ်။ အဲဒီ ထင်ရှားတွေ့တဲ့ သဘောဟာ ဖဿပဲ။ ဒီနေရာမှာ မြတ်စွာဘုရားက အလွန်အနုစိတ်ပြီး ခွဲခြားတော်မူခဲ့ပါတယ်။ မြင်သိတာကတခြား မြင်တွေ့တာကတခြားလို့ ခွဲပြထားခဲ့ပါတယ်။ သာမန် ပုဂ္ဂိုလ်အနေနဲ့ဆိုရင်တော့ မြင်တွေ့တာနဲ့ မြင်သိတာ ဒီနှစ်မျိုးကို ခွဲခြားဖို့ အလွယ်ပါဘူး။ မြင်တာလဲ တွေ့တာပဲ။ တွေ့တာလဲ မြင်တာပဲလို့ ဒီလို ထင်မှတ်တတ်ကြပါတယ်။ အဲဒီလို မဟုတ်ဘူး။ မြင်တာက တခြား တွေ့တာက တခြားပဲ ဆိုတာကို မြတ်စွာဘုရားက ခွဲခြားပြီး ဟောထားခဲ့ပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုရင်-

စက္ခုဉ္စ ပဋိစ္စ ရူပေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စက္ခုဝိညာဏံ။ တိဏ္ဍံ သင်္ကတိ ဖဿော တဲ့။

စက္ခုဉ္စ ပဋိစ္စ၊ မျက်စိကိုလဲ စွဲမှီ၍။ ရူပေ စ ပဋိစ္စ၊ အဆင်းတို့ကိုလဲ စွဲမှီ၍။ စက္ခုဝိညာဏံ၊ မြင်သိမှုစက္ခုဝိညာဏ်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်ပေါ်၏။ တိဏ္ဍံ၊ မျက်စိအဆင်းမြင်သိမှုဟူသော တရားသုံးပါးတို့၏။ သင်္ကတိ၊ ပေါင်းဆုံခြင်း တွေ့ခြင်း သဘောသည်။ ဖဿော၊ ဖဿပေတည်း။ ဝါ၊ တရားသုံးပါးတို့၏ ဆုံမိခြင်းကြောင့် ဖဿဖြစ်ပေါ်၏။

ဆိုလိုတာကတော့ မြင်တယ်ဆိုတာ မျက်စိအကြည်ကလဲ ရှိပါမှ မြင်စရာ အဆင်းကလဲ ရှိပါမှ ဖြစ်နိုင်တယ်။ ကြည်လင်တဲ့ မျက်စိရုံ မရှိရင် မမြင်နိုင်ဘူး။ မျက်စိရှိတာတောင် မှိတ်ထားရင် မမြင်နိုင်ဘူး။ အဲဒါဟာ မျက်စိထဲမှာ မြင်စရာ အဆင်းမရှိလို့ မမြင်တဲ့သဘောပါပဲ။ မြင်စရာအဆင်းက လုံးလုံးမရှိယင်တော့ အထူးပြောစရာ မလိုပါဘူး။ စင်စင်ကတော့ မှန်ထဲမှာ အရိပ်ထင်ပေါ်လာတာလို မျက်စိအကြည်ထဲမှာ အဆင်းရိပ် ထင်ပေါ်လာမှ မြင်နိုင်တယ်။ အဲဒါဟာ မျက်စိနဲ့

အဆင်းဆိုတဲ့အကြောင်း ၂-ပါးကို စွဲရှိပြီး မြင်သိမှု ဖြစ်တာပါပဲ။ အဲဒီ မျက်စိနဲ့ အဆင်းရယ် မြင်သိမှုရယ် အဲဒီ သုံးပါးဆုံမိမှ အဆင်းအာရုံကို စိတ်ထဲမှာ ထင်ရှား တွေ့သွားတယ်။ အဲဒါဟာ မျက်စိ အဆင်း မြင်မှုဆိုတဲ့ အာယတန (အကြောင်း) သုံးပါးကြောင့် စက္ခု သမ္ပဿဆိုတဲ့ မြင်တွေ့မှုဖြစ်တာပါပဲ။ ဒီဒဿဟာ တွေ့ပြီးအာရုံကို စဉ်းစားတဲ့အခါမှာ စဉ်းစားတိုင်း စဉ်းစားတိုင်း အာရုံကို ထင်ရှားတွေ့နေသောအားဖြင့် ထင်ရှားပါတယ်။ ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီဟာ ဒီမြင်သိမှု စက္ခုဝိညာဏ်နဲ့ မြင်တွေ့မှု ဖဿဖြစ်ပုံကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ တွေ့ပြီး သိနိုင်ပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲ ဆိုရင်-

မြင်တိုင်း မြင်တိုင်း “မြင်တယ်၊ မြင်တယ်”လို့ ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီ မှာ သမာဓိဉာဏ် ရင့်လာတဲ့အခါ “မြင်တယ်ဆိုတာဟာ အကြောင်းမရှိပဲနဲ့ အလိုလိုဖြစ်တာလဲ မဟုတ်ဘူး၊ တစုံတယောက်က ပြုလုပ်ပေးလို့၊ ဖန်ဆင်း ပေးလို့ ဖြစ်တာလဲ မဟုတ်ဘူး၊ အမှန်မှာတော့ မျက်စိကလဲ ရှိလို့ မြင်စရာ အဆင်းကလဲ ရှိလို့ ဖြစ်တာပဲ။ မျက်စိနဲ့ အဆင်း ဒီနှစ်မျိုးကို မှီပြီးဖြစ်တာပဲ။ မြင်တတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရယ်လို့ မရှိဘူး၊ မျက်စိနဲ့ အဆင်းဆိုတဲ့ အကြောင်း တရားကြောင့် မြင်သိမှုဆိုတဲ့ အကျိုးတရားမျှ ဖြစ်သွားတာပဲ ရှိတယ်”လို့ ဒီလို သိနိုင်ပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ “မြင်တွေ့တယ် ဆိုတာဟာလဲ အကြောင်း မရှိပဲနဲ့ အလိုလို ဖြစ်တာမဟုတ်ဘူး၊ တစုံတယောက်က ပြုလုပ်ပေးလို့ ဖန်ဆင်းပေးလို့ ဖြစ်တာလဲ မဟုတ်ဘူး၊ အမှန်မှာတော့ မျက်စိနဲ့ အဆင်းရယ်၊ မြင်မှုရယ် ဒီသုံးမျိုး ဆုံမိတဲ့အခါ အဆင်းကို စိတ်နဲ့ မြင်တွေ့သွားတာပဲ။ အကြောင်းတရားနဲ့ အကျိုးတရားမျှပဲ ရှိတယ်”လို့ ဒီလိုလဲ သိနိုင်ပါတယ်။ အဲဒါဟာ မြင်ခိုက်မှာ အာယတနကြောင့် ဖဿဖြစ်ပုံကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ သိမြင်ပုံပါပဲ။ ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

မျက်စိနဲ့ အဆင်းကို နှိ၍ မြင်သိမှု ဖြစ်သည်။ (ဆို)

မျက်စိ အဆင်း မြင်သိမှုဟူသော တရား ၃-ပါးတို့၏ ပေါင်းဆုံ
မိခြင်းကြောင့် မြင်တွေ့မှု ဗဿ ဖြစ်သည်။ (ဆို)

မျက်စိရယ်၊ အဆင်းရယ်၊ မြင်သိမှုရယ် အဲဒီ ၃-ပါး ဆုံမိတာကို
တွေ့သွားတယ်လို့ ထင်ရတယ်။ မျက်စိထဲမှာ အထင်အရှား သွားကနဲ
တွေ့သွားတဲ့သဘောပါပဲ။ ပျောက်နေတဲ့ ပစ္စည်းတခုကို ရှာနေရင်း တွေ့ရတဲ့
အခါမှာ ဒီ မြင်တွေ့မှု ဗဿဖြစ်ပုံဟာ အလွန်ထင်ရှားပါတယ်။ တွေ့ပြီ
တွေ့ပြီလို့လဲ အားရဝမ်းသာနဲ့ ပြောတတ်ကြပါတယ်။

ဗဿကြောင့် ဝေဒနာဖြစ်ပုံ

အဲဒီလို ဗဿက တွေ့သွားရင် ခံစားမှု ဝေဒနာလဲ ပေါ်လာတော့
တာပဲ။ ဒါကြောင့် “ဗဿပစ္စယာ ဝေဒနာ-ဗဿကြောင့် ဝေဒနာဖြစ်သည်”
လို့ဆက်ပြီး ဟောထားပါတယ်။ မြင်တွေ့ရတဲ့ အာရုံကို အရသာခံတဲ့ သဘော
ဖြစ်လာတာပါပဲ။ မြင်တွေ့ရတဲ့ အဆင်းအာရုံက ကောင်းတာလဲ ရှိတယ်။
ဆိုးတာလဲ ရှိတယ်။ အလတ်စားလဲ ရှိတယ်။ အဲဒီ အာရုံ အကောင်းအဆိုး
လိုက်ပြီး ခံစားမှု ဝေဒနာကလဲ အကောင်း၊ အဆိုး၊ အလတ်စားရယ်လို့ ၃-
မျိုး ကွဲပြားပါတယ်။

မြင်တွေ့ရတဲ့ အဆင်းအာရုံက လှလှပပ တင့်တင့်တယ်တယ်
ကောင်းတဲ့အာရုံဆိုရင် ကောင်းတဲ့ခံစားမှု သုခဝေဒနာဖြစ်တယ်။ ကြည့်လို့
မြင်လို့ကောင်းတဲ့သဘောပါပဲ။ အဲဒါကို သတ္တဝါတွေက ကောင်းလိုက်တာ
ကောင်းလိုက်တာနဲ့ ချီးမွမ်းတတ်ကြတယ်။ မြင်တွေ့ရတဲ့အဆင်းက ဆိုးတဲ့
အဆင်း ရွံစရာ မုန်းစရာ ကောင်းတဲ့အဆင်း ဆိုရင်တော့ ဆိုးတဲ့ ခံစားမှု

ဒုက္ခဝေဒနာဖြစ်တယ်။ ကြည့်လို့ မြင်လို့ မကောင်းတဲ့ သဘောပါပဲ။ အဲဒါမျိုး ကိုတော့ သတ္တဝါတွေက ဆိုးလိုက်တာ မကောင်းဘူးလို့ ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချတတ်ကြ ပါတယ်။ မြင်နေကျ ရိုးရိုးအဆင်းဆိုရင်တော့ ခံစားမှုက ဘာမျှမထူးခြားဘူး။ အဲဒါကတော့ အလယ်အလတ် ဥပေက္ခာဝေဒနာ-တဲ့။ ဒီဥပေက္ခာကိုတော့ ချီးမွမ်းလဲ မချီးမွမ်းကြဘူး။ ကဲ့ရဲ့လဲမကဲ့ရဲ့ကြဘူး။ ခံစားမှု ဝေဒနာ ဖြစ်တယ် လို့တောင် အများအားဖြင့် မသိကြပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ အဲဒါကို ငါမြင်တယ်၊ ငါတွေ့တယ်ဆိုတဲ့အနေနဲ့ လက်ခံမှု၊ သာယာမှုကတော့ ရှိနေတာပဲ။ အမှန် စင်စစ်ကတော့ ဒီခံစားမှု ဝေဒနာ ၃-မျိုးလုံးဟာ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ ငါကောင် မဟုတ်ပါဘူး။ အာရုံနဲ့ တွေ့မှု ဖဿကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ခံစားမှုသဘော တရားမျှသာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် “ဖဿပစ္စယာ၊ အာရုံနဲ့ တွေ့မှု ဖဿဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဝေဒနာ၊ ခံစားမှုဝေဒနာသည်။ သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်ပေါ်၏”လို့ ဒီလို ဟောထားပါတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

မြင်တွေ့မှုကြောင့် ခံစားမှု ဝေဒနာ ဖြစ်သည်။ (ဆို)

အဲဒီ ဖဿကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တဲ့ ခံစားမှုဝေဒနာကို အမှန်အတိုင်း သိရအောင် ဖြစ်ခိုက် ဖြစ်ခိုက်မှာ မပြတ် ရှုမှတ်နေရတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်လို့ သမာဓိဉာဏ်ရင့်လာတဲ့အခါကျတော့ မြင်တယ်၊ မြင်တယ်လို့ ရှုမှတ်နေရင်း မြင်လို့ကောင်းတဲ့ သဘောမြင်လို့ မကောင်းတဲ့သဘော အလယ်အလတ် သဘောဆိုတဲ့ ဒီခံစားမှု ဝေဒနာကလေးတွေဟာ အာရုံနဲ့တွေ့လိုက်ဖြစ်ပေါ်ပြီး ပျောက်သွားလိုက်၊ အာရုံနဲ့တွေ့လိုက် ဖြစ်ပေါ်ပြီး ပျောက်သွားလိုက်နဲ့ ခဏမစဲဖြစ်ပျက်နေတာကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ပဲ သိသိ သွားနိုင်ပါတယ်။

ယခုပြောခဲ့တာဟာ စက္ခုဒွါရဆိုတဲ့ မျက်စိပေါက်ကနေပြီး မြင်တွေ့ မှုဖဿနဲ့ ခံစားမှု ဝေဒနာ ဖြစ်ပုံပဲ။ ထို့အတူ နားပေါက် နှာခေါင်း ပေါက်

လျှာပေါက် ကိုယ်ပေါက် စိတ်နှလုံးပေါက်ဆိုတဲ့ အခြားဒွါရတွေကလဲ ဒီဖဿနဲ့
ဝေဒနာတွေဟာ နည်းတူ ဖြစ်နေကြတာပဲ။ အဲဒါကိုတော့ နောက်သီတင်းကျမှ
ဟောရမယ်။ ဒီကနေ့တော့ ဒါလောက်နဲ့ပဲ ရပ်နားကြဦးစို့။

ဤ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်ကြီးကို ရှိသေ့စွာ နာယူ မှတ်သားကြရ
သော ဓမ္မဿဝန ကုသိုလ်ကံ စေတနာတို့၏ အစွမ်းအာနုဘော်တော်ကြောင့်
ယခုတရားနာပရိသတ်အပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်
အကြောင်းအကျိုး ဆက်စပ်၍ ဖြစ်နေသော သဘောတရားတို့ကို ကိုယ်ပိုင်
ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်အောင် ရှုမှတ်နိုင်ကြ၍ ဝိပဿနာဉာဏ်အစဉ် အရိယမဂ်
ဉာဏ်အစဉ်ဖြင့် ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာမြတ်ကို လျင်မြန်စွာ
ဆိုက်ရောက်၍ မျက်မှောက် ပြုနိုင်ကြပါစေ။

သာဓု....သာဓု....သာဓု....။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်ကြီး စတုတ္ထပိုင်း ပြီး၏။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်ကြီး

၁၃၂၄-ခုနှစ်၊ ဝါဆိုလဆုတ် ၈-ရက်နေ့၊ ဟောသည်။

ပဉ္စမပိုင်း

တရားအနုသဓမ္မ

ဒီကနေ့လဲ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်ကို ဆက်ပြီးဟောရမယ်။
 ဒီပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားက ဟောပြီးတွေကို ပြန်ပြန်ပြီး ပြောနေရတာနဲ့ ကြာတော့
 နာတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ နှုတ်တက်ရသလောက် ကြေသွားပါလိမ့်မယ်။ ဒီပဋိစ္စ
 သမုပ္ပါဒ်တရားဟာ တစ်နေ့ကပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း သံသရာ ဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်
 ဖို့အတွက် အင်မတန်အရေးကြီးတဲ့ တရားပဲ။ ဒီတရားကို ကြားနာရရုံနဲ့တောင်
 ကျေးဇူးများလှပါပြီ။ ထပ်ကာထပ်ကာ နာရလို့ သဘောပေါက် မှတ်မိသွား
 မယ်ဆိုရင်တော့ ဘယ်ပြောစရာရှိတော့မလဲ ဘုန်းကြီး ဟောနေတာထဲက
 အကုန်လုံး မဟုတ်တောင် ဆယ်ပုံ တစ်ပုံ၊ ကိုးပုံ တစ်ပုံလောက်တော့ သဘော
 ပေါက်ဖို့ မှတ်မိဖို့ ရှိပါတယ်။ ဒါလောက်ဆိုရင်ပဲ ကျေးဇူးများလှပါပြီ။

သုလဲ ယုံမှားဖြစ်စရာဌာန တစ်ခုပဲ

ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဒီ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဟာလဲ ယုံမှားမှု ဝိစိကိစ္ဆာ
 ဖြစ်စရာဌာနတစ်ခုပဲ။ သူ့ကို သဘောပေါက်သွားရင် ယုံမှား ကင်းသွားမယ်။
 ယုံမှားတွင် မကဘူး ဒီဦးလဲ ကင်းသွားမယ်။ ဒီဦးနဲ့ဝိစိကိစ္ဆာ လုံးဝကင်းသွားရင်
 သောတာပန်ဖြစ်တော့တာပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားကို သိဖို့ သဘော

ရှစ်ပါးသော ဌာနတို့၌ ယုံမှားဖြစ်ခြင်း

၂၈၁

ပေါက်ဖို့က အရေးကြီးပါတယ်။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားကိုမသိရင် ဘုရားအစရှိတဲ့ ရှစ်ပါးသော ဌာနတွေမှာ ယုံမှားဖြစ်တတ်တယ်။

ရှစ်ပါးသော ဌာနတို့၌ ယုံမှားဖြစ်ခြင်း

(၁) ဗုဒ္ဓေ ကမ်တိ-ဘုရား၌လဲ ယုံမှားဖြစ်တတ်တယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် “ကိလေသာအလုံးစုံ ကင်းတဲ့ဘုရား၊ တရားအလုံးစုံကိုသိတဲ့ ဘုရားဆိုတာ ရှိတာမှ ဟုတ်ရဲ့လေလား၊ လူတွေက သူပြော လူပြောနဲ့ မျက်စိမှိတ်ပြီး ယုံနေကြတာလေလား” စသည်ဖြင့် ယုံမှားဖြစ်တတ်တယ်။

(၂) ဓမ္မေ ကမ်တိ-တရားတော်၌လဲ ယုံမှားဖြစ်တတ်တယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် “ရာဂ ဒေါသ အစရှိသော ကိလေသာတွေကို ကင်းငြိမ်း စေနိုင်တဲ့ မှတ်တရား၊ ဖိုလ်တရား နိဗ္ဗာန်တရားဆိုတာ ရှိတာမှ ဟုတ်ရဲ့လေလား” စသည်ဖြင့် ယုံမှား ဖြစ်တတ်တယ်။

(၃) သံဃေ ကမ်တိ-သံဃာ၌လဲ ယုံမှားဖြစ်တတ်တယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုယင် “တရားကျင့်လို့ ရာဂ ဒေါသ အစရှိသော ကိလေသာ ကင်းငြိမ်းနေတဲ့ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်း သံဃာဆိုတာ ရှိတာမှ ဟုတ်ရဲ့ လေလား၊ ဒီဋ္ဌိနဲ့ ဝိစိကိစ္ဆာကင်းပြီး အပါယ်သံသရာမှ လွတ်မြောက်တဲ့ သောတာပန် သံဃာဆိုတာ ရှိတာမှ ဟုတ်ရဲ့လေလား၊ ကာမရာဂနဲ့ ဒေါသ ခေါင်းပါးတဲ့ သကဒါဂါမ် သံဃာဆိုတာ ရှိတာမှ ဟုတ်ရဲ့လေလား၊ ကာမရာဂနဲ့ဒေါသ ကင်းတဲ့ အနာဂါမ် သံဃာဆိုတာရှိတာမှ ဟုတ်ရဲ့လေလား၊ ကိလေသာအလုံးစုံကင်းတဲ့ ရဟန္တာ သံဃာဆိုတာ ရှိတာမှ ဟုတ်ရဲ့ လေလား” စသည်ဖြင့် ယုံမှား ဖြစ်တတ်တယ်။

(၄) သိက္ခာယ ကမ်တိ-အကျင့်၌လဲ ယုံမှားဖြစ်တတ်တယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် “မိမိကျင့်နေတဲ့ ငါးပါးသီလ အစရှိတဲ့ သီလအကျင့်၊

သမာဓိအကျင့်၊ ဝိပဿနာပညာအကျင့်မှန်ကို ဟုတ်မှ ဟုတ်ပါလေလား၊ ဒီလို ကျင့်တဲ့အတွက် ကုသိုလ်ဖြစ်တယ်၊ ကောင်းကျိုးရတယ်၊ သမာဓိဉာဏ် အထူး ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ဟုတ်မှ ဟုတ်ပါလေလား" စသည်ဖြင့် ယုံမှားဖြစ်တတ်တယ်။

(၅) ပုဗ္ဗန္တေ ကင်္ခတိ-သံသရာ၏ ရှေ့အဖို့၌လဲ ယုံမှားဖြစ်တတ် တယ်၊ ဘယ်လိုလဲဆိုရင်-

(က) အဟောသီ န ခေါ် အဟံ အတိတမဒ္ဓါနံ-ယခုဘဝ မတိုင်မီ ရှေးကာလက ငါဟာ ရှိခဲ့လေပြီလားလို့လဲ ယုံမှားဖြစ်တတ်တယ်။

(ခ) န န ခေါ် အဟောသီ အတိတမဒ္ဓါနံ- ရှေးက မရှိသေးဘဲ ယခုမှ ဖြစ်လာတာလေလားလို့လဲ ယုံမှားဖြစ်တတ်တယ်။

(ဂ) ကိ န ခေါ် အဟောသီ အတိတမဒ္ဓါနံ- ရှေးကာလက ရှေးဘဝ ရှိခဲ့လျှင် ငါဟာ ဘယ်လိုအကောင် ဖြစ်ခဲ့ပါလိမ့်မလဲလို့လဲ ယုံမှားဖြစ်တတ်တယ်။

(ဃ) ကထံ န ခေါ် အဟောသီ အတိတမဒ္ဓါနံ-ရှေးဘဝ ရှေးကာလက ဘယ်လို အကြောင်းကြောင့် ဘယ်လို အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်ခဲ့ပါလိမ့်မလဲ၊ ဘုရားသခင်က ဖန်ဆင်းလို့ ဖြစ်လာခဲ့တာလေ လား၊ ရေညှိက ဖြစ်လာခဲ့တာလေလား၊ အကြောင်းမဲ့ အလိုလို ဖြစ်လာခဲ့တာလေလား စသည်ဖြင့်လဲ ယုံမှားဖြစ်တတ်တယ်။

(င) ကိ ဟုတ္တာ ကိ အဟောသီ န ခေါ် အဟံ အတိတမက္ခာဒါနံ- ငါဟာ ရှေးဘဝတွေက ဘယ်လို ဘယ်လို အကောင်တွေများ ဖြစ်လာခဲ့ပါ လိမ့်မလဲလို့လဲ ယုံမှားဖြစ်တတ်တယ်၊ ဒီ ငါးချက်ဟာ ရှေးအဖို့ အတိတ်ကာလနှင့်စပ်ပြီး ယုံမှားဖြစ်ပုံပါပဲ။

(၆) အပရဇ္ဈေ ကင်္ခတိ-သံသရာ၏ နောက်အဖို့၌လဲ ယုံမှားဖြစ်တတ်တယ်၊ ဘယ်လိုလဲဆိုရင်-

(က) ဘဝိဿာမိ န ခေါ် အဟံ အနာဂတမဒ္ဓါနံ-ငါဟာ ဒီဘဝက သေပြီးတဲ့ နောက်ကာလမှာ ဖြစ်ဦးမှာလေလား၊ ရှိနေဦးမှာလေလားလို့လဲ ယုံမှားဖြစ်တတ်တယ်။

(ခ) န န ခေါ် ဘဝိဿာမိ အနာဂတမဒ္ဓါနံ-ဒီဘဝက သေပြီးတဲ့ နောက်ကာလမှာ ငါဟာ မရှိတော့ဘူးလေလားလို့လဲ ယုံမှားဖြစ်တတ်တယ်။

(ဂ) ကိ န ခေါ် ဘဝိဿာမိ အနာဂတမဒ္ဓါနံ-နောင်ဘဝ နောင် ကာလမှာ ငါဟာ ဘယ်လို အကောင်များ ဖြစ်ရမှာပါလိမ့်မလဲ လို့လဲ ယုံမှားဖြစ်တတ်တယ်။

(ဃ) ကထံ န ခေါ် ဘဝိဿာမိ အနာဂတမဒ္ဓါနံ-နောင်ဘဝ နောင် ကာလမှာ ငါဟာ ဘယ်လိုအကြောင်းကြောင့် ဘယ်လို အခြင်းအရာ အားဖြင့် ဖြစ်သွားရမှာပါလိမ့်မလဲ၊ ဘုရားသခင်က ဖန်ဆင်းလို့ ဘုရားသခင်၏ အလိုတော်အတိုင်း ဖြစ်ရမှာ လေလား၊ အကြောင်းမဲ့ အလိုလိုဖြစ်မှာလေလား စသည်ဖြင့်လဲ ယုံမှားဖြစ်တတ်တယ်။

(င) ကိ ဟုတွာ ကိ ဘဝိဿာမိ န ခေါ် အဟံ အနာဂတမဒ္ဓါနံ-ငါဟာ နောင်ဘဝတွေမှာ ဘယ်လို ဘယ်လို အကောင်တွေများ ဖြစ်သွားမှာပါလိမ့်မလဲလို့လဲ ယုံမှားဖြစ်တတ်တယ်၊ ဒီ ငါးချက်ကတော့ နောက်အဖို့ အနာဂတ်ကာလနှင့်စပ်ပြီး ယုံမှား ဖြစ်ပုံပဲ။

(၇) ပုဗ္ဗန္တာပရဇ္ဈေ ကင်္ခတိ-သံသရာ၏ ရှေ့အဖို့ နောက်အဖို့

နှစ်မျိုးလုံး၌လဲ ယုံမှားဖြစ်တတ်တယ်။ ဒီနေရာမှာ ရှေ့အဖို့ နောက်အဖို့ ဆိုပေမယ့် ရှေ့အဖို့ နောက်အဖို့ နှစ်ရပ်လုံးနဲ့စပ်တဲ့ ပစ္စုပ္ပန် လက်ရှိဘဝ ကာလကို ယူရမယ် လို့ ဋီကာ ဆရာများကပြဆိုထားပါတယ်။ အဲဒါဟာ “တေရဟိ ဝါ၊ ယခု အခါ၌မူလည်း။ ပစ္စုပ္ပန်မဒ္ဒါနံ၊ ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌။ အဇ္ဈတ္တံ၊ မိမိကိုယ်ကိုစွဲ၍။ ကထံကထိ၊ သို့လော သို့လော ယုံမှားရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏” လို့ ဟောထား တဲ့ သုတ်ပါဠိတော်နှင့်ညီညွတ်ပါတယ်။ ယုံမှားဖြစ်ပုံက ဘယ်လိုလဲဆိုရင်-

- (က) အဟံ န ခေါသ္မိ-ငါဟုတ်ရဲ့လေလား၊ ငါဆိုတဲ့ အသက်ကောင် ရှိတယ်ဆိုတာ ဟုတ်မှ ဟုတ်ရဲ့လေလားလို့လဲ ယုံမှားဖြစ်တယ်။
- (ခ) နော န ခေါသ္မိ-ငါကောင်ဆိုတာ မရှိဘူးလေလားလို့လဲ ယုံမှားဖြစ် တတ်တယ်။
- (ဂ) ကိ န ခေါသ္မိ- ငါကောင်ဆိုတာရှိလျှင် ဘယ်လိုအကောင် ဖြစ်နေပါလိမ့်မလဲ၊ လုံးလုံးလား၊ ပြားပြားလား၊ အဝိုင်းလား၊ အရှည်လား၊ အတိုလား၊ သေးသေးလား၊ ကြီးကြီးလား၊ ကိုယ်ခန္ဓာနဲ့ ပြည့်နေရုံလား၊ တစ်လောကလုံးမှာ ဖျံ့နှံ့နေသလား စသည်ဖြင့်လဲ ယုံမှားဖြစ်တတ်တယ်။
- (ဃ) ကထံ န ခေါသ္မိ-ငါဟာ ဘယ်အကြောင်းကြောင့် ဘယ်အခြင်း အရာအားဖြင့် ဖြစ်နေပါလိမ့်မလဲ၊ ဖန်ဆင်းလို့ ဖြစ်နေတာလား၊ အလိုလို ဖြစ်နေတာလား စသည်ဖြင့်လဲ ယုံမှားဖြစ်တတ်တယ်။
- (င) အယံ န ခေါ သတ္တော ကုတော အာဂတော-ငါကောင်ဆိုတဲ့ ဒီသတ္တဝါဟာ ဘယ်ဘဝ ဘယ်ဌာနက လာခဲ့ပါလိမ့်မလဲလို့လဲ ယုံမှားဖြစ်တတ်တယ်။

(စ) သော ကုဟိ ဂါမိ ဘဝိဿတိ-ငါဆိုတဲ့ ထိုသတ္တဝါဟာ ဘယ်ဘဝ ဘယ်ဌာနကို သွားရမှာပါလိမ့်မလဲလို့လဲ ယုံမှား ဖြစ်တတ်တယ်။
ဒီ ၆-ပါးကတော့ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ ပစ္စုပ္ပန် ကာလနဲ့စပ်ပြီး ယုံမှားဖြစ် ပုံတွေပဲ။

ယခု ပြောခဲ့တဲ့ အတိတ်ယုံမှား ၅-ပါး၊ အနာဂတ်ယုံမှား ၅-ပါး၊ ပစ္စုပ္ပန်ယုံမှား ၆-ပါးဆိုတဲ့ ဒီယုံမှား ၁၆-ပါးဟာ အတ္တကောင်းနဲ့စပ်ပြီး ဖြစ်တယ်။ ကင်္ခါ-ဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိရောက်တဲ့အခါမှာ ဒီယုံမှား ၁၆-ပါးလုံးကို လွန်မြောက် သွားပါတယ်။

(စ) နောက်ဆုံးပြထားတဲ့ ယုံမှားဖြစ်ဖွယ်ဌာနကတော့ ဣက္ခပ္ပစ္စယတာ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နသု ဓမ္မေသု ကင်္ခတိ-စွဲမှီရာ အကြောင်းတရားနဲ့ စွဲမှီပြီး ဖြစ်ပေါ်တဲ့ အကျိုးတရားဆိုတဲ့ ဒီပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတွေမှာလဲ ယုံမှားဖြစ် တတ်တယ်။ အဲဒါကတော့ ယခု ဒီမှာ ပြောဖို့ရာ လိုရင်းပါပဲ။ ဖြစ်တတ်ပုံ ကတော့ တရားမှန်ကို မသိလို့ အားထုတ်မှု သင်္ခါရကံ ဖြစ်နေတယ်ဆိုတာ ဟုတ်မှ ဟုတ်ရဲ့လေလား၊ ကံကြောင့် ဘဝအသစ် ဖြစ်နေရတယ်ဆိုတာ ဟုတ်မှဟုတ်ရဲ့လေလား၊ အကုသိုလ်ကံကြောင့် ငရဲကျရတယ်၊ ကျွဲ၊ နွား၊ ခွေး၊ ဝက်-စသည် တိရစ္ဆာန် ဖြစ်ရတယ်၊ ပြိတ္တာဖြစ်ရတယ်ဆိုတာ ဟုတ်မှ ဟုတ်ရဲ့လေလား၊ ကုသိုလ်ကံ ကြောင့် လူဖြစ်ရတယ်၊ နတ်ဖြစ်ရတယ် ဆိုတာ ဟုတ်မှ ဟုတ်ရဲ့လေလား၊ အကုသိုလ်ကံက မကောင်းကျိုးပေးတတ်တယ်၊ ကုသိုလ်ကံက ကောင်းကျိုး ပေးတတ်တယ်ဆိုတာ ဟုတ်မှ ဟုတ်ရဲ့လေလား၊ အကြောင်းတရားကြောင့် အကျိုးတရား ဖြစ်ရတယ်ဆိုတာ ဟုတ်မှ ဟုတ်ရဲ့လေလား၊ ဘုရားသခင်က ဖန်ဆင်းလို့ ဖြစ်နေကြရတာလေလား၊ ပုံတော်ပုံငြား အကြောင်းမဲ့ အလိုလို ဖြစ်နေကြရတာလေလား၊ ပရမာဏုမြူ အဏုမြူတွေက ပုံတော် ပုံငြား

ပေါင်းစပ်ပြီး ဖြစ်လာကြတာလေလား စသည် ဖြင့် ယုံမှားဖြစ်တတ်တယ်။ အဲဒါဟာ အဝိဇ္ဇာ၊ သင်္ခါရစသော အကြောင်းတရား တရားနဲ့ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ်စသော အကျိုးတရားတွေပေါ်မှာ ယုံမှားဖြစ် နေတာတွေပဲ။

ယုံမှားရာကစ၍ ဖိဋ္ဌိလဲဖြစ်သွားတတ်တယ်

ဒီယုံမှားက ကြာရင် ရင့်ကျက်ပြီး မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိလဲ ဖြစ်သွားတတ်တယ်။ ယခု ကမ္ဘာပေါ်မှာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နဲ့ ဆန့်ကျင်တဲ့ မိစ္ဆာအယူတွေဟာ ဝေဖန်စဉ်းစား တဲ့ ယုံမှားကစပြီး ဖြစ်လာကြတာပဲ။ ကိုယ့်ဉာဏ်နဲ့ မမီနိုင်တာတွေ လျှောက်ကြ ရင် အစပထမတော့ ယုံမှားလောက်ပဲ ဖြစ်တတ်ပါတယ်။ နောက် ကြာလာတော့ ဒိဋ္ဌိအဖြစ်ကို ရောက်သွားတတ်တယ်။ အဲဒီလို ယုံမှားဖြစ်တာ၊ ဒိဋ္ဌိဖြစ်တာတွေဟာ ဒီပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားကို မသိကြလို့ပါပဲ။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ သာ သဘောပေါက်နေမယ်ဆိုရင်တော့ ယုံမှားတောင် မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ ဒိဋ္ဌိဆိုတာ ကတော့ ဝေးရော့ပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို သဘောပေါက်ထားဖို့ သိနားလည်ထားဖို့ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ အရေးကြီးလို့လဲ ဘုန်းကြီးက ဒီပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားကို အသေးစိတ်အားဖြင့် ဝေဖန်ခွဲခြမ်းပြီး ထပ်ကာ ထပ်ကာ ဟော နေတာပါပဲ။

အနှစ်သတ္တု ရကြည်လျှင်

အကြောင်းနဲ့အကျိုးမျှသာရှိတယ်

သတ္တဝါ တစ်ဦးတစ်ယောက်ကို အနှစ်သတ္တုရကြည်လျှင် အကြောင်းနဲ့ အကျိုး ဒီနှစ်မျိုးသာ ရှိတယ်။ သတ္တဝါမဟုတ်တဲ့ ကမ္ဘာ၊ မြေ၊ နေ၊ လ၊ သစ်ပင်စသည်တွေကိုလဲ အနှစ်သတ္တုရကြည်လျှင် အကြောင်းနဲ့ အကျိုး

ဒီနှစ်မျိုးရှိတာပဲ။ တစ်စုံတစ်ယောက်က ဖန်ဆင်းလိုဖြစ်တာလဲ မဟုတ်ဘူး၊ အကြောင်းမဲ့ အလိုလိုဖြစ်ပြီး တည်နေတာလဲ မဟုတ်ဘူး၊ သူ့ဆိုင်ရာ အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ သူ့ဆိုင်ရာ အကျိုးမျှသာ ရှိတာပဲ။ အဲဒီ သတ္တဝါမဟုတ်တဲ့ ဗဟိဒ္ဓဝတ္ထုတွေ အကြောင်းအကျိုး ဆက်သွယ်ပြီး ဖြစ်တည်နေတယ်ဆိုတာ ကိုတော့ ယခုခေတ် သိပ္ပံပညာက ကောင်းကောင်းကြီး ထောက်ခံချက် ပေးနေပါတယ်။ အဲဒီ သိပ္ပံပညာနဲ့ စမ်းသပ်ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် သူ့ဆိုင်ရာအကြောင်းကြောင့် သူ့ဆိုင်ရာ အကျိုးတရားမျှသာ ဖြစ်နေတယ်ဆိုတဲ့ ဒီ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားဟာ ပိုပြီးတော့ ပေါ်လွင်ထင်ရှားလာပါတယ်။ ပိုပြီးတော့ ခိုင်မာလာပါတယ်။ ဒါကြောင့် သတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်တွင်းသန္တာန်က တရားတွေပဲဖြစ်ဖြစ် အပြင်ပ ဗဟိဒ္ဓတရားတွေပဲ ဖြစ်ဖြစ် တစ်လောကလုံးမှာ ရှိရှိသမျှ တရားတွေဟာ အကြောင်း ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နဲ့ အကျိုး ပဋိစ္စသမုပ္ပန္န တရားတွေချည်းပဲလို့ တစ်ထစ်ချမှတ်ထား ကြရမယ်။

အဇ္ဈတ္တတရားသာ လိုရင်းဖြစ်တယ်

ဒါပေမယ့် မြတ်စွာဘုရားဟောတဲ့တရားဒေသနာတော်မှာတော့ အဇ္ဈတ္တတရားတွေကိုသာ ပဓာနပြုပြီး ဟောတော်မူခဲ့ပါတယ်။ သတ္တဝါ၏ သန္တာန်မှ အပြင်ပဖြစ်တဲ့ သက်မဲ့ ရုပ်တရားတွေကိုတော့ ပဓာနပြုပြီး မဟောခဲ့ဘူး။ အကျဉ်းချုပ်အနည်းငယ်လောက်သာ ဟောခဲ့တယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် သက်မဲ့ ဗဟိဒ္ဓရုပ်တရားတွေဆိုတာ သံသရာရယ်လို့လဲ မရှိဘူး။ တစ်ဘဝမှ တစ်ဘဝသို့ ပြောင်းရွှေ့ကျင်လည်နေရတယ်လို့လဲ မရှိဘူး။ ဆင်းရဲဒုက္ခ ခံစားနေရတယ်လို့လဲ မဆိုရဘူး။ သံသရာမှလွတ်မြောက် သွားတယ်လို့လဲ မဆိုရဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီဗဟိဒ္ဓ ရုပ်တရားတွေဆိုတာကတော့ သိပ်အရေးမကြီးလှဘူးပေါ့။ သူတို့ကို

သိသင့်သမျှ သိရုံလောက်သာ လိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကမ္ဘာမြေကြီး၊ သစ်ပင်၊ တော၊ တောင်၊ ရေ၊ လေ၊ မြေ၊ မီး၊ ဂြိုဟ်၊ ကြယ်အစရှိတဲ့ အဲဒီ ဗဟိဒ္ဓရှုပ်တရားတို့၏ ဖြစ်ပုံ အစီအစဉ်ကို မြတ်စွာဘုရားက ဒီပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ထဲမှာ ထည့်ပြီးဟောမထားဘူး။

သက်ရှိ ရှုပ်နာမ်ဖြစ်စဉ်က အရေးကြီးတယ်

အရေးကြီးတာကတော့ သက်ရှိရှုပ်နာမ်တွေရဲ့ ဖြစ်စဉ်ပါပဲ။ ဒီသက်ရှိ ရှုပ်နာမ်တွေဟာ မပြုမပြင်ဘဲထားရင် ထပ်တလဲလဲ ဖြစ်ပျက်နေတော့တာပဲ။ ဒီသံသရာထဲမှာ တစ်ပြောင်းပြန်ပြန် ကျင်လည်နေရတော့တာပဲ။ အများအားဖြင့် ယုတ်ညံ့တဲ့ ဘဝတွေရောက်ပြီး ဆင်းရဲဒုက္ခတွေကို ခံစားနေရတော့တာပဲ။ သံသရာထဲမှ မလွတ်မြောက်နိုင်ဘူး။ ဒီ ရှုပ်နာမ်တွေရဲ့ ဖြစ်စဉ်ကို သိနားလည်ပြီး ပြုပြင်ပေးရင်တော့ တစ်ဆင့်ထက်တစ်ဆင့် ရင့်ကျက်ပြီး သံသရာက လွတ်မြောက် နိုင်တယ်။ သံသရာက လုံးဝမလွတ်မြောက်သေးတောင် ပြုပြင်ပေးနေရင် မြင့်မြတ်တဲ့ဘဝတွေကို ရောက်ပြီး သံသရာထဲမှာ အထိုက်အလျောက် ချမ်းသာ သွားနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် ဒီသက်ရှိ ရှုပ်နာမ်တရားတွေရဲ့ ဖြစ်စဉ်ကိုသိပြီး ပြုပြင် ပေးနိုင်အောင် ဒီ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားကို မြတ်စွာဘုရားက ဟောတော်မူခဲ့ပါတယ်။ ဒီပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ကောင်းကောင်းသိရင် ခုတင်ကပြောခဲ့တဲ့ ယုံမှားနဲ့ ဒိဋ္ဌိသာ မဟုတ်ဘူး ဘယ်ကိလေသာမှ မဖြစ်နိုင် တော့ဘူး။ ကိလေသာခပ်သိမ်း အကုန် ငြိမ်းသွားတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားကို သိဖို့ အလွန်အရေး ကြီးပါတယ်။

လယ်ထဲကမျိုးစေ့ ရေခွံလို့ အပင်ခေါက်တာနဲ့ တူသည်

အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ-အမှန်အတိုင်း မသိမှု၊ အသိမှား အထင်မှားမှု အဝိဇ္ဇာကြောင့် အားထုတ်မှု သင်္ခါရတို့ ဖြစ်ကြသည်-တဲ့၊ အဲဒါကို အလျင် သီတင်းနေ့တွေက ဟောခဲ့ပါပြီ၊ သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏ်= အားထုတ်မှု သင်္ခါရ ဆိုတဲ့ ကံကြောင့် ဘဝသစ် ဝိညာဏ်ဖြစ်သည်-တဲ့၊ ဒါလဲပြောခဲ့ပါပြီ၊ ဒါပေမဲ့ ဘဝသစ် ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာပုံကိုတော့ ဒီကနေ့ နည်းနည်းဖြည့်စွက် ပြောချင်သေးတယ်၊ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် တိကနိပါတ် အာနန္ဒဝဂ် ဆဋ္ဌမသုတ်မှာ-

“ကမ္မံ ခေတ္တံ၊ ဝိညာဏံ ဗီဇံ၊ တဏှာ သိနေဟော”လို့ ဟောထား ပါတယ်။

ကမ္မံ- ကုသိုလ် အကုသိုလ် စေတနာဟု ဆိုအပ်သော ပြုလုပ်မှု ကံသည်။ ခေတ္တံ- ပေါက်ပွားစည်ပင်ရာ လယ်နှင့်တူ၏။ ဝိညာဏံ- ကုသိုလ်စိတ် အကုသိုလ်စိတ်ဟု ဆိုအပ်သော ဝိညာဏ်သည်။ ဗီဇံ- မျိုးစေ့နှင့်တူ၏။ တဏှာ- တစ်မက်သာယာ ဆာလောင်တောင့်တသော တဏှာသည်။ သိနေဟော- စိစွတ်စေသော ရေနှင့်တူ၏။

ကံက လယ်မြေခွဲ တူတယ်

အသီးပင် အပွင့်ပင် အရွက်ပင်များ စိုက်ပျိုးတယ်၊ ပေါက်ရောက် တယ်ဆိုရင် တည်ရာဌာန စိုက်ခင်း ပျိုးခင်း လယ်မြေဆိုတာ ရှိရတယ်၊ လယ်မြေတည်ရာဌာနမရှိဘဲနဲ့ ကောင်းကင်မှာတော့ အပင်မပေါက်နိုင် မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ အဲဒါလိုပဲ ဘဝသစ် ဝိညာဏ်အကျိုး ဖြစ်ရာမှာလဲ ဖြစ်ပွားရာ လယ်မြေဆိုတာ

ရှိတယ်။ ဘယ်ဟာလဲဆိုရင် ပြုလုပ်တဲ့ အမှုကံပါပဲတဲ့။ အဲဒီကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံဟာ ပြုလုပ်တဲ့အချိန်ကစပြီး စိတ်သန္တာန်မှာ ဘဝသစ်ဝိညာဏ် ကိုဖြစ်စေနိုင်တဲ့ အစွမ်းသတ္တိအနေအားဖြင့် တည်နေပါတယ်။ ရှေးရှေးစိတ်တွေက ချုပ်ပျောက်သွားပေမယ့် အဲဒီစေတနာရဲ့ အစွမ်းသတ္တိ အရှိန်အဝါကလေးကတော့ နောက်နောက်စိတ်အစဉ်မှာ လိုက်ပါလျက် ရှိနေပါတယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်နေရာမှာ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံ စေတနာဟာ ဖြစ်ဆဲဖြစ်ခိုက်တုန်းကတော့ စေတနာ သမင်္ဂီတာ-စေတနာနဲ့ ပြည့်စုံနေတယ်လို့ ဆိုရတယ်။ ဖြစ်ဆဲစေတနာနဲ့ ပက်ပင်း ပါပြည့်စုံနေဆဲ ကံဆိုတဲ့ စေတနာ တကယ်ဖြစ်နေဆဲလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီအခိုက်မှာတော့ ကံက မရင့်ကျက်သေးလို့ အကျိုးမပေးနိုင်သေးဘူး။ သစ်ပင်ကလေးများဟာ ပေါက်ခါစမှာ မပွင့်နိုင် မသီးနိုင်သေးသလိုပါပဲ။ အဲဒီ စေတနာကလေးတွေ ချုပ်ပျောက်သွားတဲ့နောက် နောက်နောက်စိတ်အစဉ်မှာ အဲဒီစေတနာတွေရဲ့ အရှိန်အဝါတွေ မပြတ်လိုက်နေတာကတော့ ကမ္မသမင်္ဂီတာတဲ့။ အကျိုးပေးဖို့အကြောင်းကံနဲ့ ပြည့်စုံနေတာလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် ရာဇဝတ်မှု ကျူးလွန်ထားတဲ့သူမှာ ကျူးလွန်ပြီးကတည်းက ရာဇဝတ် ပြစ်မှုရှိနေတယ်လို့ ဆိုရတာနဲ့လဲ တူပါတယ်။ အမှုထမ်းကောင်းဘွဲ့တံဆိပ်ရဖို့ရာ ထူးထူးချွန်ချွန် ဆောင်ရွက်ထားတဲ့သူမှာ ဆောင်ရွက်ပြီးကတည်းက ဘွဲ့တံဆိပ်ရဖို့ရှိနေတယ်လို့ ဆိုရတာနဲ့လဲ တူပါတယ်။ အဲဒီလို အကြောင်းညီညွတ်တဲ့ အခါမှာ အကျိုးပေးဖို့ ကံခံအရှိန်အဝါ သတ္တိကလေး စိတ်သန္တာန်မှာ မပြတ်တည်ရှိနေတာဟာ လယ်ယာမြေအသင့်တည်ရှိနေတာနဲ့ တူပါတယ်။

စိတ်ဝိညာဏ်က မျိုးစေ့နှင့် တူတယ်

နောက်ပြီးတော့ အပင်တစ်ခု ပေါက်လာတယ်ဆိုရင် မျိုးစေ့ရှိတယ်။

အမြစ်အဥမျိုးစေ့ အဆစ်မျိုးစေ့ ပင်စည်မျိုးစေ့ အညွန့်မျိုးစေ့ အသီး အစေ့ မျိုးစေ့ဆိုတဲ့ ဒီလို မျိုးစေ့တစ်ခုခုတော့ ရှိရတယ်။ မျိုးစေ့မရှိဘဲနဲ့ အပင် မပေါက်နိုင်ဘူး။ ဒါလိုပဲ ဘဝသစ်ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ် ဖြစ်ပေါ်ဖို့ရာ မျိုးစေ့ ဆိုတာလဲ ရှိရတယ်။ အဲဒါက ဘာလဲဆိုရင် ကုသိုလ် အကုသိုလ် စိတ်ဝိညာဏ်ပါပဲ။ ဒီကုသိုလ် အကုသိုလ် စိတ်ဝိညာဏ်တွေဟာလဲ ဖြစ်ပြီးတာနဲ့ ချုပ်ပျောက် သွားတာပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ သူတို့နဲ့ အလားတူ နောက်နောက်စိတ်တွေက ဆက်ပြီး မပြတ်ဖြစ်သွားတယ်။

အဲဒီ နောက်နောက်စိတ်တွေဟာ မြွေများ အရေခွံလဲလာသလို ရှေးကုသိုလ် အကုသိုလ်စိတ်မှ ပြောင်းလဲလာခဲ့တဲ့ ကိုယ်စားလှယ်မျိုးစေ့တွေပါပဲ။ ဒီအထဲမှာ အရေးအပါဆုံး စိတ်ဝိညာဏ်တွေကတော့ စုတေခါနီးမှာ ကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ်အာရုံပြီးဖြစ်တဲ့ စိတ်ဝိညာဏ်တွေပါပဲ။ အဲဒီ စုတေခါနီး စိတ်ဝိညာဏ် တွေက ထင်ပေါ်နေတဲ့ ကံ၊ ကမ္မနိမိတ်၊ ဂတိနိမိတ် ဆိုတဲ့ အာရုံ ၃-မျိုးထဲက တစ်ခုခုကို တရစ်ဝဲဝဲနဲ့ ခွဲလို့ခွဲလို့ မရနိုင်အောင် မပြတ်အာရုံ ပြုနေတယ်။ အဲဒီလို အာရုံနိမိတ်တွေ ထင်နေတာကို ဥပဋ္ဌာန-သမင်္ဂတာလို့ ခေါ်ပါတယ်။ သင်္ခါရဆိုတဲ့ ကံက အကျိုးပေးတော့ မယ်လို့ အာရုံ ထင်ပေါ်နေတာ၊ အာရုံထင် ပေါ်ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံနေတာလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒီနိမိတ် ထင်နေပုံကိုတော့ အလျင် နေ့တွေကအကျယ်ပြောခဲ့ပါပြီ။ အဲဒီ ထင်ပေါ်နေတဲ့ အာရုံနိမိတ်ကို စုတေခါနီး စိတ်ဝိညာဏ်တွေက ဘဝသစ် ပဋိသန္ဓေစိတ်အား လွှဲပြောင်းပေးလိုက်တဲ့ သဘော ပါပဲ။ တစ်နည်းအားဖြင့် မျိုးစေ့မှကြီးထွားပြီး အညှောက်ကလေး အပင်ကလေး ဖြစ်လာတဲ့ သဘောပါပဲ။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ ကုသိုလ် အကုသိုလ်စိတ်မျိုးစေ့က နောက်နောက် စိတ် အဖြစ်ပြောင်းလဲ လာခဲ့တယ်။ အဲဒီ စိတ်အဆက်ဆက်က စုတေခါနီး စိတ်ဝိညာဏ်ဖြစ်လာခဲ့တယ်။ အဲဒီ စုတေခါနီးစိတ်တွေက ဘဝသစ်

ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဏ် ဖြစ်လာတာပဲ။ ဒီတော့ ဟိုမျိုးစေ့ကလေးက အညော့က
ကလေး ဖြစ်ပြီး အပင်ပေါက်လာတာနဲ့ တူနေတာပေါ့။ ဒါကြောင့် “ဝိညာဏ်-
ကုသိုလ်စိတ် အကုသိုလ်စိတ်ဝိညာဏ်သည်။ ဗိဇ္ဇာ- မျိုးစေ့နှင့်တူ၏။ ဝါ-
ဘဝသစ် ဝိညာဏ်ဖြစ်ဖို့ရာ မျိုးစေ့ပါပေတည်း”လို့ ဟောတော်မူတာပဲ။

တဏှာက ဓရနှင့် တူတယ်

နောက်ပြီးတော့ အပင်ပေါက်ရာမှာ ရေလဲရှိဖို့ လိုပါတယ်။ ရေဓာတ်
အစိုဓာတ်မရှိရင် အပင်မပေါက်နိုင်ဘူး။ အပင်ပေါက်နိုင်တဲ့ မျိုးစေ့ ဟုတ်ပေမယ့်
ရေဓာတ်အစိုဓာတ်နဲ့တွေ့ရမှ အပင်ပေါက်နိုင်တယ်။ အစိုဓာတ်နဲ့ တွေ့ရရင်
တော့ လေထဲက ပါလာတဲ့ အစို အငွေ့ဓာတ်နဲ့ တွေ့ရရင်လဲ အပင်ပေါက်
လာတာပဲ။ တစ်ခါက တွေ့ဖူးတယ်။ နွယ်ပင်က ဥကလေး တစ်ခု တောထဲက
ယူလာခဲ့ပြီး ကျောင်းခန်းထဲက စားပွဲခုံပေါ်မှာ တင်ထားတယ်။ အဲဒီဥကလေးဟာ
ငိုဦးကျအခါကျတော့ လေထဲက အစိုအငွေ့ဓာတ်နဲ့ တွေ့ရတာနဲ့ သူ့အပင်ပေါက်
လာတာကို တွေ့ရတယ်။ အဲဒါလဲ ရေဓာတ် အစိုဓာတ်နဲ့တွေ့ပြီး အပင်ပေါက်လာ
တာပါပဲ။ အစိုဓာတ် ရေဓာတ် လုံးလုံး မရှိတဲ့ ပူလောင် ခြောက်သွေ့နေတဲ့
မျိုးစေ့ဆိုရင်တော့ အပင်မပေါက်နိုင်ဘူး။ အဲဒါလိုပဲ ကုသိုလ်စိတ် အကုသိုလ်
စိတ်ဆိုတဲ့ မျိုးစေ့က ကံဆိုတဲ့လယ်မြေ ရှိနေပေမယ့်လို့ တဏှာဆိုတဲ့ အစိုဓာတ်
ရေဓာတ်က မရှိရင်တော့ ဘဝသစ် ဝိညာဏ်ဆိုတဲ့ အပင်ကို မပေါက်စေနိုင်ဘူး။
ဒါကြောင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်များမှာ ပုထုဇဉ်သေက္ခအဖြစ်တုန်းက ပြုထားတဲ့ ကံဆိုတဲ့
လယ်မြေနဲ့ စိတ်ဝိညာဏ်ဆိုတဲ့ မျိုးစေ့က ရှိနေပေမယ့် ပရိနိဗ္ဗာန် စုတိမှ
နောက်ကာလမှာ ဘဝသစ်ဝိညာဏ်ဆိုတဲ့အပင် မပေါက်နိုင်တော့ဘူး။ အဲဒါ
ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် တဏှာဆိုတဲ့ အစိုအအေးဓာတ် ရေဓာတ်မရှိတော့တဲ့

အတွက်ကြောင့်ပါပဲ။

ရဟန္တာ မဖြစ်သေးတဲ့ သတ္တဝါတွေမှာတော့ တဏှာဆိုတဲ့ အစိုဓာတ် ရေဓာတ်က ရှိနေတယ်။ အထူးအားဖြင့်တော့ ပုထုဇဉ်တွေမှာ ဒီတဏှာ အစိုဓာတ် ရေဓာတ်က အားအကောင်းဆုံးပါပဲ။ ဒီတဏှာက မြင်သမျှ ကြားသမျှ တွေ့သမျှ ကို ကောင်းတယ်ထင်ရင် နှစ်သက် လိုချင်တော့တာပဲ။ ယခု လောလောဆယ် ကောင်းစားချမ်းသာတာကိုလဲ နှစ်သက်သာယာတယ်။ အစေးများလို့ပဲ တွယ်ကပ် နေတယ်။ နောင်ကာလကောင်းစား ချမ်းသာမှာကိုလဲ အလိုရှိတယ်။ သူက သိပ်အကောင်းကြိုက်တယ်။ အစဉ်ထာဝရ ကောင်းစား ချမ်းသာချင်နေတာပဲ။ အဲဒီ ကောင်းစား ချမ်းသာချင်တာဟာ တဏှာပဲ။ အစိုဓာတ် ရေဓာတ်ပဲ။ သူက ကုသိုလ်စိတ် အကုသိုလ်စိတ်ကို စိုစွတ်စေတယ်။ မျိုးစေ့ကလေးကို ရေက စိုစေ နူးစေသလိုပါပဲ။ ဒါကြောင့် ကုသိုလ် အကုသိုလ်စိတ်မှ ဆက်ဖြစ်တဲ့ စိတ်ဝိညာဏ်တွေဟာ စိုစို ပျိုပျိုရှိနေတယ်။ အထူးအားဖြင့်တော့ စုတေခါနီးမှာ ကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ် ထင်တဲ့အခါ နှစ်သက်ဖွယ်လို့ ထင်ရရင် အဲဒီ အာရုံနိမိတ်ကို တဏှာက သာယာတပ်မက်တယ်။ ဒီတော့ စိတ်ကလေးလဲ သာသာယာယာ စိုစို ပြည်ပြည် ဖြစ်လာတာပေါ့။ အဲဒါဟာ အပင်ပေါက်တော့ မယ်လို့ နူးပြီးပွလာတဲ့ သဘောပါပဲ။ အာရုံနိမိတ်က နှစ်သက်ဖွယ် မဟုတ်လို့အာရုံ နိမိတ်ကို မသာယာပေမယ့် အဲဒီ အာရုံနိမိတ်ကို တွေ့နေရတဲ့စိတ်ကလေးကတော့ ကိုယ့်ကိုယ်အနေနဲ့ ဖြစ်နေတဲ့အတွက် အဲဒီ ကိုယ့်စိတ်ကလေးကိုတော့ သာယာ နှစ်သက်နေတာပဲ။ တွယ်တာနေတာပဲ။ ဒါလဲ အပင်ပေါက်ဖို့ အစိုဓာတ်နဲ့ နူးပြီး ပွလာတဲ့ သဘောပါပဲ။

ဒါကြောင့် ပုထုဇဉ်နဲ့ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ ဖြိုလုပ်ထားတဲ့ အမှုကံ ဆိုတဲ့ လယ်မြေကလဲ ရှိနေတယ်။ ကုသိုလ်စိတ် အကုသိုလ်စိတ်မှ ဆက်ပြီး

ဖြစ်လာတဲ့ စိတ်ဝိညာဏ်ဆိုတဲ့ မျိုးစေ့ကလဲ ရှိနေတယ်။ နှစ်သက်သာယာ တွယ်တာတဲ့ တဏှာဆိုတဲ့ အစိုဓာတ်ရေကလဲ ရှိနေတယ်။ ဒီသုံးမျိုးထဲမှာ-

(၁) ဥပဋ္ဌာနသမင်္ဂီတာ-အရ ကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ်ထင်တာက ကံ-ဆိုတဲ့ လယ်မြေ အသင့် ထင်ရှားတည်ရှိနေတဲ့ သဘောပါပဲ။

(၂) အဲဒီ အာရုံနိမိတ်ကို အာရုံစောနေတာက အဘိသင်္ခါရ စိတ် ဝိညာဏ်ဆိုတဲ့ မျိုးစေ့ကလေး အောင်အောင်မြင်မြင် ရှိနေတဲ့ သဘောပါပဲ။

(၃) အဲဒီ အာရုံနိမိတ်ကိုရော စောနေတဲ့ ကိုယ့်စိတ်ကလေးကိုရော နှစ်သက်သာယာ တွယ်တာနေတဲ့ တဏှာက အစိုဓာတ် ရေဓာတ် စုံစွတ်စေတဲ့ သဘောပါပဲ။ ဒီတော့ လယ်မြေထဲက မျိုးစေ့ကလေးဟာ ရေစူးတော့ ပွပြီး အပင်ပေါက်လာသလိုပဲ စုတ်စိတ်ရဲ့ အခြားမဲ့မှာ စုတေခါနီးက စွဲခဲ့တဲ့ အာရုံ နိမိတ်ကို စွဲမှီပြီး ဘဝသစ် ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်ကလေး ပေါက်ပွားလာပါတယ်။ အဲဒါကိုတော့ သမင်္ဂီတာ ၄-ပါးထဲမှာ ဝိပါကသမင်္ဂီတာ-လို့ ခေါ်ပါတယ်။ မျိုးစေ့ ကလေးဟာ တဖြည်းဖြည်းချင်း ရင့်ပြီး အပင်အဖြစ် ရောက်လာသလိုပဲ။ ကုသိုလ် ကံ အကုသိုလ်ကံ စေတနာဟာလဲ စေ့ဆော်တိုက်တွန်းပြီး ပြုလုပ်တဲ့ စေတနာ အဖြစ်က တဖြည်းဖြည်းချင်း ကမ္မသမင်္ဂီတာအဖြစ် ဥပဋ္ဌာနသမင်္ဂီတာ အဖြစ်များနဲ့ ရင့်ကျက်ခဲ့ပြီးတော့ အပင်သဖွယ် အကျိုးဝိပါက်အဖြစ်ကို ရောက်လာတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

စိတ်က တစ်လောကလုံးကို ဆောင်နေမယ်

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ကံ-ဆိုတဲ့ သင်္ခါရကြောင့် စိတ်ဝိညာဏ်ဆိုတဲ့ မျိုးစေ့မှ တစ်ဆင့် ဘဝသစ် ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာရင် အဲဒီ တစ်ဘဝလုံးနဲ့ဆိုင်တဲ့ နာမ်ရုပ် အာယတန ဖဿ ဝေဒနာဆိုတဲ့ အကျိုး

တရားတွေလဲ အချင်းချင်းဆက်စပ်ပြီး ဖြစ်ကြတော့တာပဲ။ ဒါကြောင့် ပစ္စုပ္ပန် ဘဝကိုသာ ကြည့်ပြောမယ်ဆိုရင် အဲဒီ ဘဝသစ် ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်ကိုလဲ မျိုးစေ့လို့ပဲ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးက-

ဝိညာဏ်မျိုးစေ့ စ၍ဖြစ်လျှင်၊ နာမ်နဲ့ရှုပ်လဲ ပူးတွဲပါဝင်-လို့ ဆောင်ပုဒ် ကလေး စီထားတယ်။ အဲဒါကလေးကို ပထမအပိုဒ်ကစပြီး ဆိုကြဦးစို့။

အမှန်မသွား-အမှားသိမြင်၊ အဝိဇ္ဇာဖုံး-ကောင်းလုံးမှတ်ထင်၊

စိတ်-ကိုယ်-နှုတ်မှုကြံ-ပြု-ပြောလျှင်၊

ဝိညာဏ်စပ်-နောက်ထပ် သန္ဓေရှင်။

ယခု မြင်တွေ့နေကြရတာတွေဟာ ကိုယ်တွင်း ကိုယ်ပ အားလုံး ခဏမစဲဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တရားတွေချည်းပဲ။ ခဏမစဲဖြစ်ပျက်နေလို့ ဆင်းရဲအမှန် ဒုက္ခသစ္စာတရားတွေချည်းပဲ။ နှစ်သက်ဖွယ် အားကိုးဖွယ် မရှိတဲ့ မကောင်းတာတွေချည်းပဲ။ ဒါပေမဲ့ အမှန်အတိုင်း မသိဘဲ အလွဲအမှားကို သိတတ်တဲ့ အဝိဇ္ဇာက အဲဒီ ဆင်းရဲတွေကို ဖုံးလွှမ်းထားတယ်။ ဖုံးလွှမ်းဆိုတာ တခြားမဟုတ်ပါဘူး။ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း သူက အကောင်း တွေချည်း သိနေတာ ထင်မှတ်နေတာပါပဲ။ အဲဒီလို အကောင်းတွေ ထင်ပြီး အဝိဇ္ဇာက ဖုံးထားတော့ အဲဒါတွေကို နှစ်သက် သာယာနေတယ်။ အဲဒီလို နှစ်သက်သာယာတော့ အဲဒါတွေကို မရသေးရင်လဲ ရအောင်၊ ရပြီးဖြစ်ရင်လဲ အမြဲတမ်းရှိနေအောင် ကြံတယ် ပြုလုပ်တယ်။ ပြောဆိုတယ်။ အဲဒါတွေက သင်္ခါရတွေပဲ။ အဲဒီ ကြံစည် ပြုလုပ်ပြောဆိုတဲ့ သင်္ခါရကြောင့် သေပြီးတဲ့အခါ တဖန် ဘဝသစ်ဖြစ်ပြီး ရှင်ရပြန်တယ်။ အဲဒါကို “ဝိညာဏ်စပ်-နောက်ထပ် သန္ဓေရှင်”လို့ ဆောင်ပုဒ်က ဆိုထားပါတယ်။ ကဲ-ဆိုကြရဦးမယ်။

ဝိညာဏ်မျိုးစေ- စ၍ဖြစ်လျှင်၊ နာမ်နဲ့ရုပ်လဲ-ပူးတွဲပါဝင်။

ဘဝသစ်မှာ ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်ဆိုတဲ့ မျိုးစေ့ကလေး စပြီးဖြစ်လာရင်တော့ သူ့ရဲ့ မှီရာရုပ်လဲ ဖြစ်တော့တာပဲ၊ သူ့ရဲ့ ယှဉ်ဖော်ယှဉ်ဖက် ဖဿဝေဒနာ အစရှိသော နာမ်တရားတွေလဲ ဖြစ်တော့တာပဲ၊ အဲဒီ ပဋိသန္ဓေစိတ်ချုပ်သွားတော့လဲ သူ့ရဲ့ ကိုယ်စားလှယ်သဘောရှိတဲ့ နောက်နောက် စိတ်တွေလဲ ဆက်ပြီးဖြစ်သွားတော့တာပဲ၊ အဲဒီ စိတ်တွေက ဆက်ပြီး လောဘ ဒေါသ အစရှိသော အကုသိုလ်တရားတွေ၊ အလောဘ အဒေါသ အစရှိသော ကုသိုလ်တရားတွေလဲ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ဖြစ်တော့တာပဲ၊ အဲဒီ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ စိတ်အမျိုးမျိုးတွေကြောင့် ကွေးခြင်း ဆန့်ခြင်း ထိုင်ခြင်း ထခြင်း သွားခြင်း ရပ်ခြင်း အစရှိသော ရုပ်အမူအရာ တွေလဲ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ဖြစ်တော့တာပဲ၊ ဒါကြောင့်-

စိတ္တေန နိယတေ လောကော၊ စိတ္တေန ပရိကဿတိ။

စိတ္တဿ ကေမ္မဿ၊ သဗ္ဗေဝ ဝသမဗ္ဗဂူ-

လို့ ဟောထားပါတယ်။

လောကော- သတ္တဝါအပေါင်းဆိုတဲ့ လောကကြီး တစ်ခုလုံးကို။ စိတ္တေန- ကြံစည်မှုစိတ်က။ နိယတေ- ဆောင်အပ်၏။ လောကဆိုတာ ဒီနေရာမှာ သတ္တဝါကိုပဲ ဆိုတယ်၊ သတ္တဝါတစ်ယောက်ဟာ လောကတစ်ခုပဲ၊ သတ္တဝါဆယ်ယောက်ဆိုရင် လောက ဆယ်ခုပဲ၊ သတ္တဝါတစ်ရာဆိုရင် လောကတစ်ရာပဲ၊ ဒါပေမယ့် ပေါင်းပြီး ပြောမယ်ဆိုရင် သတ္တဝါတွေ အကုန်လုံးကိုလဲ လောကလို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်၊ အဲဒီ သတ္တဝါဆိုတဲ့ လောကကို စိတ်ကဆောင်နေတယ်တဲ့၊ ကောင်းရာဆောင်တာလဲ ရှိတယ်၊ မကောင်းရာ ဆောင်တာလဲ ရှိတယ်၊

သဒ္ဓါ သီလအစရှိသော သူတော်ကောင်း တရားတွေကို ပွားများနေတဲ့ သူတော် ကောင်းတွေရဲ့စိတ်က ကောင်းရာကို ဆောင်တယ်။ ဒါန သီလ အစရှိသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြုလုပ်ဖို့ ဆောင်တယ်။ တရားနာဖို့ တရားကျင့်ဖို့ စသည်ဖြင့် ကောင်းရာဆောင်တယ်။ တစ်ဖန် အဲဒီ ကောင်းတဲ့စိတ်က လူ့ချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာဖြစ်ရအောင်လဲ ဆောင်တယ်။ နိဗ္ဗာန်ကိုရောက်အောင်လဲ ဆောင် တယ်။

သူတော်ကောင်းတရားနဲ့ ဝေးတဲ့ သူတွေရဲ့ စိတ်ကတော့ မကောင်းရာ ဆောင်တယ်။ ခိုးခြင်း သတ်ခြင်း အစရှိတဲ့ မကောင်းမှုတွေကို ပြုလုပ်ဖို့ ဆောင်တယ်။ တစ်ဖန် အဲဒီ အကုသိုလ်စိတ်က ငရဲ တိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာ အသူရ ကာယ်ဆိုတဲ့ အပါယ်ဘုံကို ဆောင်တယ်။ အသက်တိုအောင် အနာ များအောင် ဘေးဒဏ်သင့်အောင် ဒုက္ခအမျိုးမျိုးနဲ့ တွေ့ရအောင် ဆောင်တယ်။ ဒါကြောင့် လောကော၊ သတ္တဝါအပေါင်းဆိုတဲ့ လောကကြီး တစ်ခုလုံးကို။ စိတ္တေန- ကြသိမှုစိတ်က။ နိယတေ- ဆောင်အပ်၏။ စိတ္တေန-ကြသိမှုစိတ်က။ ပရိကဿတိ-လိုရာသို့ ဆွဲငင်အပ်၏။ စိတ်က သူ အလိုရှိရာ ဆွဲဆောင် တတ်တယ်။ သတ္တဝါတွေက စိတ်ဆွဲရာ လိုက်ပါနေကြရတယ်။ ယခု တရားနာ ဖို့ရောက်လာကြတာလဲ စိတ်က ဆွဲဆောင်လာလို့ပဲ။ တရားအားထုတ် နေကြတာလဲ စိတ်က ဆွဲဆောင်လာလို့ပဲ။ ဒီလို ဆွဲဆောင် တာတွေကတော့ ကောင်းပါတယ်။ တော်တော်ကြာ နတ်ပြည်လောကကိုလဲ ဆွဲဆောင်သွားဦးမယ်။ နိဗ္ဗာန်ကိုတောင် ဆောင်ပို့လိမ့်မယ်။ ကောင်းသော ဆောင်ခြင်းပါပဲ။

မကောင်းတဲ့စိတ်ကလဲ မကောင်းရာကို ဆောင်တာပဲ။ သူကမှ သာပြီး မြန်မြန်ဆောင်တာ။ သူကတော့ ကာမဂုဏ် အာရုံရှိရာဆီကို ဆောင်ဆောင် သွားတတ်တယ်။ အဝေးကြီးလဲ ဆောင်သွားတတ်တယ်။ မိုင်ထောင်ပေါင်းများစွာ

ဝေးတဲ့ နိုင်ငံခြား အရပ် ဒေသတွေကိုလဲ ဆောင်သွားတာပဲ။ အဲဒီ မကောင်းတဲ့ စိတ်က နောက်ဆုံးကျတော့ အပါယ် လေးပါးကိုလဲ ဆောင်သွားတာပဲ။ အလွန် ကြောက်စရာ ကောင်းပါတယ်။ ဒါကြောင့်-

လောကော- သတ္တဝါအပေါင်းဆိုတဲ့ လောကကို။ စိတ္တေန- ကြံသိမှု စိတ်က။ ပရိကဿတိ- သူလိုရာသို့ ဆွဲငင်အပ်၏။ စိတ္တဿ ကေမ္မဿ ဝသံ- စိတ်ဆိုတဲ့တရားကလေးတစ်ခု၏ အလိုသို့။ သဗ္ဗေဝ- သတ္တဝါတွေ အကုန်လုံးပင်လျှင်။ အန္တဂ္ဂ- အစဉ်တစိုက် မငြင်းဆန်နိုင်ပဲ လိုက်ပါကြရလေ ကုန်၏-တဲ့။ အဲဒါဟာ သတ္တဝါလို့ခေါ်ရတဲ့ ရုပ်နာမ် တရား တွေအားလုံး စိတ်အလို လိုက်နေကြရတယ် ဆိုတာ ထင်ရှားဖော်ပြထားတဲ့ တရားတော်ပါပဲ။ အဲဒါကို ဒီ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာတော်မှာ “ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပံ”လို့ ဟောထားပါတယ်။

ဝိညာဏပစ္စယာ- စိတ်ဝိညာဏ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ နာမရူပ- နာမ်နှင့် ရုပ်သည်။ သမ္ဘဝတိ- ဖြစ်ပေါ်၏။ စိတ်ဝိညာဏ်ကြောင့် ဖဿ ဝေဒနာအစရှိတဲ့ နာမ်တရားတွေရော ဖိုရာရုပ်တွေရော ကွေးမှု ဆန့်မှု အစရှိတဲ့ ရုပ်တွေရော ဖြစ်ပေါ်နေကြတယ်-တဲ့။ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးရဲ့ ဆောင်ပုဒ်က “ဝိညာဏ်မျိုးစေ့-စ၍ဖြစ်လျှင်၊ နာမ်နဲ့ရုပ်လဲ-ပူးတွဲပါဝင်”လို့ ဆိုထားပါတယ်။ အဲဒါတော်တော် သဘောပေါက်လောက်ပါပြီ။ ရှေ့ကို သွားကြဦးစို့။

အဲဒီလို ဝိညာဏ်မျိုးစေ့မှ နာမ်ရုပ် ဖြစ်ပွားလာတော့ နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတနံ-နာမ်ရုပ်ကို စွဲမှီပြီး အာယတန ၆-ပါးဖြစ်တယ်။ အာယတန- ဆိုတာ ကြံသိမှု စိတ်တို့၊ အာရုံကို တွေ့မှု ဖဿတို့ ဖြစ်ပေါ်ဖို့ရာ အကြောင်း အင်္ဂါ အစိတ်အပိုင်းတွေပါပဲ။ အဲဒါတွေက ဘယ်လိုဟာတွေလဲဆိုရင် မြင်ဖို့ရာ မျက်စိအင်္ဂါက တစ်ပါး၊ ကြားဖို့ရာ နားအင်္ဂါက တစ်ပါး၊ နံဖို့ရာ နှာခေါင်းအင်္ဂါ

သောတဒ္ဓါရဇေါ နားမှ ဝိညာဏ် ဖဿ ဝေဒနာ ဖြစ်ပျက်နေပုံ

၂၉၉

က တစ်ပါး၊ စားသိဖို့ရာ လျှာအင်္ဂါက တစ်ပါး၊ ထိသိဖို့ရာ ကိုယ်အကြည်အင်္ဂါ
က တစ်ပါး၊ ကြံသိဖို့ရာ စိတ်နှလုံးအင်္ဂါက တစ်ပါး၊ ဒီ ၆-ပါးပါပဲ။ နာမ်နဲ့ရုပ်
ကြောင့် ဒီ အာယတန ၆-ပါး အသီးသီးဖြစ်ပုံကိုလဲ အလျင်နေ့များက
ပြောခဲ့ပါပြီ။

အဲဒီလို ကြံသိဖို့ တွေ့ဖို့ အင်္ဂါ ၆-ပါး အာယတနတရားတွေ ဖြစ်ပေါ်
လာတော့ သဠာယတနပစ္စယာ ဖဿော-အာယတနဆိုတဲ့ အကြောင်းအင်္ဂါ
၆-ပါးကြောင့် အာရုံကို တွေ့မှု ဖဿ ဖြစ်ပေါ်လာတယ်တဲ့၊ ဒီ ဖဿ ဖြစ်ပေါ်လာ
ပုံကိုတော့ ပြီးခဲ့တဲ့ ဝါဆိုလပြည့် သီတင်းနေ့က နဲ့နဲ့စပြီး ဟောခဲ့တယ်။

စက္ခုပဋိစ္စ- မျက်စိကိုလဲစွဲမှီ၍။ ရူပေ စ ပဋိစ္စ- အဆင်းတို့ကို
လဲစွဲမှီ၍။ စက္ခုဝိညာဏံ- မြင်သိမှု စက္ခုဝိညာဏ်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ- ဖြစ်ပေါ်၏။
တိဏ္ဍံ- မျက်စိ၊ အဆင်း၊ မြင်သိမှု ဟူသော တရားသုံးပါးတို့၏။ သင်္ဂတိ-
ဆုံမိခြင်းဟူသော။ ဝါ- ဆုံမိခြင်းကြောင့်။ ဖဿော- အာရုံကို တွေ့မှု
ဖဿသည်။ သမ္ဘဝတိ- ဖြစ်ပေါ်လာ၏ ဆိုတဲ့ ပါဠိအနက်နှင့်တကွ ဟောခဲ့ပါပြီ။
အဲဒါမြင်တွေ့မှု ဖဿဖြစ်ပုံပါပဲ။ အဲဒီလို မြင်တွေ့တော့ ဖဿ ပစ္စယာ ဝေဒနာ-
မြင်တွေ့ရတဲ့အာရုံကို ခံစားမှု ဝေဒနာ ဖြစ်တယ်ဆိုတာကိုလဲ ပြောခဲ့ပြီ။ ဒါကြောင့်
ယခု ကြားရာက တွေ့ပြီး ဝေဒနာ ဖြစ်ပုံကို စပြီးဟော ကြစို့။

သောတဒ္ဓါရဇေါ နားမှ

ဝိညာဏ် ဖဿ ဝေဒနာ ဖြစ်ပျက်နေပုံ

သောတဉ္စ ပဋိစ္စ သဒ္ဓေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သောတဝိညာဏံ၊ တိဏ္ဍံ
သင်္ဂတိ ဖဿော၊ ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ။

သောတဉ္စ ပဋိစ္စ- နားကိုလဲ စွဲမှီ၍။ သဒ္ဓေ စ ပဋိစ္စ- အသံတို့ကိုလဲ စွဲမှီ၍။ သောတဝိညာဏံ- ကြားသိမှု သောတဝိညာဏံသည်။ ဥပ္ပက္ခတိ- ဖြစ်ပေါ်၏။ တိတ္ထံ- နား, အသံ, ကြားသိမှု ဟူသော တရားသုံးပါးတို့၏။ သင်္ဂတိ- ဆုံမိခြင်းဟူသော။ ဝါ- ဆုံမိခြင်းကြောင့်။ ဖဿော- အသံကို တွေ့မှု ဖဿသည်။ သမ္ဘဝတိ- ဖြစ်ပေါ်၏။ ဖဿပစ္စယာ- အသံကိုတွေ့မှု ဖဿဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဝေဒနာ- ခံစားမှုဝေဒနာသည်။ သမ္ဘဝတိ- ဖြစ်ပေါ်၏။

ဆိုလိုတာကတော့ ကြားတယ်ဆိုတာ နားအကြည်ဆိုတဲ့ ရုပ်ကလဲ ရှိပါမှ ကြားစရာ အသံကလဲ ရှိပါမှ ဖြစ်နိုင်တယ်။ ကြည်လင်တဲ့နားရုပ် မရှိရင် မကြားနိုင်ဘူး၊ နားရှိနေတာတောင်မှ နားပေါက်ကို ပိတ်ထားရင် မကြားနိုင်ဘူး၊ အဲဒါဟာ နားထဲမှာ အသံမရောက်လာလို့ မကြားရတဲ့ သဘောပါပဲ။ ပတ်ဝန်းကျင်မှာ ကြားစရာအသံ လုံးလုံးမရှိရင်တော့ မကြားနိုင်တာဟာ အထူးပြောစရာ မလိုပါဘူး၊ အသံဟာ ဖြစ်ပေါ်လာပြီးလျှင် လေလိုင်းဖြင့် ပတ်ဝန်းကျင်ကို ပျံ့သွားတယ်။ တစ်စက္ကန့်မှာ ပေ ၁၁၀၀-နှုန်းနဲ့ ပြန့်သွားတယ်လို့ သိပ္ပံဆရာတို့က ဆိုပါတယ်။ အဲဒါက ပကတိ အသံသွားတဲ့နှုန်းပါ။ ဓာတ်အားနဲ့လွှင့်တဲ့ အသံကတော့ တစ်ခဏ ကလေးအတွင်းမှာ တစ်ကမ္ဘာလုံးကို ပျံ့နှံ့သွားနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို ပြန့်သွားတဲ့အသံက သူ့နယ်ပယ်အတွင်းမှာရှိတဲ့ နားရုပ်ကို ဝင်တိုက်တယ်။ မှန်ထဲမှာ အရိပ်ထင်တာမျိုးပါပဲ။ အဲဒီလို နားထဲမှာ အသံထင်ပေါ်လာမှ ကြားနိုင်တယ်။ အဲဒါဟာ နားနဲ့အသံဆိုတဲ့ အကြောင်းနှစ်ပါးကို စွဲမှီပြီး ကြားသိမှု ဖြစ်တာပါပဲ။

ပကတိလူတွေကတော့ အသံကိုကြားတယ်ဆိုရင် မူလက ရှိနေတဲ့ သူကပဲ ကြားသွားတယ်လို့ ထင်မှတ်နေကြတယ်။ အဲဒီလို မဟုတ်ဘူး၊ နားထဲက

နားအကြည်ရှုပ်ဆိုတာတွေကလဲ ခဏမစဲ မပြတ်ဖြစ်နေတယ်။ ဖြစ်ပြီးရပ်ဟောင်း တွေကလဲ ခဏမစဲ ပျက်နေတယ်။ ပျက်ဆိုတာ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ပျောက်သွားတာ ကို ဆိုတာပါပဲ။ အဲဒီလို နားအကြည် ရှုပ်အသစ် တွေကဖြစ်၊ ရှုပ်ဟောင်းတွေက ပျောက်နဲ့ မပြတ်ဖြစ်ပျက်နေတယ်။ တောင်ပေါ်မှ စီးဆင်းနေတဲ့ ရေစီးချောင်းထဲက ရေတွေဟာ အသစ် အဟောင်း ခဏမစဲ ပြောင်းလဲနေသလိုပါပဲ။ အဲဒီလို အသစ်အဟောင်း ပြောင်းလဲနေတဲ့ နားအကြည်ရှုပ်အလျဉ်ထဲမှာ လေလှိုင်းထဲက ပြန်လာတဲ့ အသံရှုပ်တွေက ဝင်တိုက်တယ်။ အဲဒီလို တိုက်ခိုက်တာကို နားရှုပ် အကြည်ထဲမှာ အသံထင်ပေါ်လာတယ်လို့ ဆိုရတယ်။

အဲဒီ ထင်ပေါ်လာတဲ့အသံကို သောတဝိညာဏ်ဆိုတဲ့ စိတ် ကလေးက ကြားသိသွားတယ်။ ဒီစိတ်ကလဲ အဲဒီ အခိုက်အတန့်မှာမှ ဖြစ်ပြီး ကြားသိသွား တာပါပဲ။ ကြားပြီးတော့လဲ သူက ချက်ချင်းပဲ ပျောက်သွားတယ်။ အဲဒီကနောက် အဲဒီ ကြားရတဲ့ အသံကို ဆက်လက်ပြီး အာရုံပြုတဲ့ သမ္မုဒ္ဓိမျှိန်းစိတ်၊ စုံစမ်းတဲ့ သန္တီရဏစိတ်၊ ဆုံးဖြတ်တဲ့ ဝုဋ္ဌောစိတ်ဆိုတာတွေလဲ တစ်ကြိမ်စီ ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျောက်သွားကြတယ်။ အဲဒီကနောက် လျင်မြန် ထက်သန်တဲ့ အဟုန်နဲ့ စောဆိုတဲ့ စိတ်တွေက ခုနစ်ကြိမ်တိုင်တိုင် ဆင့်ပြီး ဖြစ်ပျက်သွားတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီအသံကို ဆက်လက်ပြီး အာရုံပြုတဲ့ တဒါရုံဆိုတဲ့ စိတ်ကလဲ နှစ်ကြိမ် ဖြစ်လိုက် သေးတယ်။ အဲဒီအစဉ်အတိုင်း စိတ်တွေဖြစ်သွားတာကိုကြားတယ် လို့ဆိုရတယ်။

ဒီအထဲမှာ ယခု ဒီမှာ ပြောလိုရင်းကတော့ ကြားသိတယ်ဆိုတဲ့ သောတ ဝိညာဏ်စိတ်ကလေး ဖြစ်ပုံပါပဲ။ အဲဒါဟာ ကြားတိုင်း ကြားတိုင်း နားနဲ့အသံကို ပိုပြီး အသစ်အသစ် ဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် ကြားတိုင်း ကြားတိုင်း “ ကြားတယ်၊ ကြားတယ်” လို့ ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာ သမာဓိဉာဏ် ရင့်လာတဲ့အခါ ကြားတယ် ဆိုတာ အကြောင်းမရှိဘဲနဲ့ အလိုလို ဖြစ်တာလဲ မဟုတ်ဘူး။ တစ်စုံတစ်ယောက်က

ပြုလုပ်ပေးလို့ ဖန်ဆင်းပေးလို့ ဖြစ်တာလဲ မဟုတ်ဘူး၊ အမှန်မှာတော့ နားကလဲ ရှိလို့ ကြားစရာကလဲရှိလို့ ဖြစ်တာပါပဲ၊ နားနဲ့အသံ ဒီနှစ်မျိုးကို မှီပြီးတော့ ဖြစ်တာပဲ၊ ကြားတတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရယ်လို့ မရှိဘူး၊ နားနဲ့အသံဆိုတဲ့ အကြောင်း တရားကြောင့် ကြားသိမှုဆိုတဲ့ အကျိုးတရားမျှ ဖြစ်တာပဲရှိတယ်လို့ ဒီလို သိနိုင်ပါတယ်၊ ဒီကြားရာ မှာတော့ မြင်ရာမှာထက် ပိုပြီးရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိတတ်ကြပါတယ်၊ တချို့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာဆိုရင် ညာဘက်နားက ကြားတာက တခြား+ဘယ်ဘက်နားက ကြားတာက တခြားလို့တောင် ခွဲခြားပြီး သိနိုင်ပါတယ်၊ ကဲ-ဆိုကြရမယ်။

နားနှင့်အသံကို မှီ၍ ကြားသိမှု ဖြစ်သည်။

အဲဒီလို နားထဲမှာ ကျလာတဲ့အသံကို ကြားသိလိုက်တော့ နားရယ် အသံရယ် ကြားသိတဲ့စိတ်ရယ် ဒီသုံးမျိုး ဆုံမိသွားတယ်၊ အဲဒီ သုံးမျိုး ဆုံမိတဲ့ အခါမှာ အသံအာရုံကို ထင်ရှားတွေ့သွားတယ်၊ အဲဒါကို ဖဿလို့ ခေါ်တယ်၊ ဒီ အသံနဲ့တွေ့တဲ့ တိုက်မိတဲ့ ဖဿဖြစ်ပုံကတော့ ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာ တော်တော် ထင်ရှားတတ်ပါတယ်၊ တချို့မှာ ရှုမှတ်နေတုန်း ခပ်ကြမ်းကြမ်း အသံပေါ်လာရင် အသံတွေဟာ နားဆီကို အလုံးလိုက် အခဲလိုက် အတင်းပြေး လာပြီး တိုက်ခိုက်သလိုတောင် ထင်ရတတ်ပါတယ်၊ တချို့မှာဆိုရင် သမာဓိ ကလေး တော်တော်ကောင်းလာခါစမှာ သစ်ရွက် ကြွေကျသံကလေးကို ကြားရ တာနဲ့တောင် ဖျတ်ခနဲ လန့်သွားတတ်သေး တယ်၊ ဖဿဒဏ်ကို မခံနိုင်တဲ့ သဘောပါပဲ၊ ဒါကြောင့် “တိဏ္ဍိ- နား အသံ ကြားသိမှုဟူသော တရားသုံးပါး တို့၏။ သင်္ဂတိ- ဆုံမိခြင်းသည်။ ဝါ- ဆုံမိခြင်းကြောင့်။ ဖဿော- အသံကို တွေ့မှု ဖဿသည်။ သမ္ဘဝတိ- ဖြစ်၏”လို့ ဟောထားပါတယ်၊ ကဲ- အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

နား အသံ ကြားသိပ္ပံဟူသော တရားဆုံးပါးဆုံးမိကြလို့ ကြားတွေ့မှု ဖဿ ဖြစ်သည်။

အသံကို တွေ့တယ်ဆိုတဲ့ ဒီဖဿဟာ အသံတွေ့အများထဲက ကိုယ်ကြားချင်တဲ့အသံကို စူးစိုက်ပြီး နားထောင်တဲ့အခါ အဲဒီ ကြားချင်တဲ့ အသံကလေးကို တွေ့သွားတဲ့အနေအားဖြင့် ထင်ရှားတယ်။ ကျယ်လောင်တဲ့ ကြမ်းတမ်းတဲ့ စူးရှတဲ့အသံတွေကိုတော့ မကြားချင် မတွေ့ချင်လို့တောင် မရဘူး၊ နားထဲမှာကြားပြီး တွေ့နေတာပဲ။ အဆင်းကတော့ မမြင်ချင် မတွေ့ချင်ရင် မျက်နှာ လွှဲထားလို့ရတယ်။ အသံကတော့ အဲဒီလို နားကို လွှဲထားလို့လဲ မဖြစ်ဘူး၊ ကြားပြီး တွေ့တွေ့သွားတော့တာပဲ။ မတွေ့ချင်ရင် နားကို လုံအောင် ပိတ်ထားမှပဲ ဖြစ်မယ်။ ဒါကြောင့် ကြားတွေ့မှုဆိုတဲ့ ဒီ ဖဿက ထင်ရှားပါတယ်။

အဲဒီလို အသံကိုကြားပြီး တွေ့သွားရင် ကြားရတဲ့အသံ အကောင်း အဆိုးလိုက်ပြီး ခံစားမှုဝေဒနာ အကောင်းအဆိုးတွေကလဲ ထိုက်သည် အားလျော်စွာ ဖြစ်ကြတော့တာပဲ။ သိချင်းသံ တူရိယာသံ ချိုချိုသာသာပြောတဲ့ အသံ ဒီလို အသံကောင်းကလေးများကို ကြားရတွေ့ရတဲ့အခါ နားထဲမှာ ခံသာတဲ့ သုခဝေဒနာဖြစ်တယ်။ နားထောင်လို့ ကောင်းတဲ့သဘော၊ နားဝင်ချိုတဲ့ သဘော ပါပဲ။ အဲဒီလို ကြားရတာကို အရသာရှိတယ်လို့ ထင်ရတယ်။ စူးရှတဲ့အသံ ကြိမ်းမောင်း ဆဲဆိုတဲ့အသံ ဒီလို အသံဆိုးများကို ကြားရတွေ့ရတဲ့အခါ နားထဲမှာ မခံသာတဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာ ဖြစ်တယ်။ နားမခံသာတဲ့ သဘော အခံရခက်တဲ့ သဘောပါပဲ။ ကြားနေကျ ရိုးရိုးအသံကို ကြားရ တွေ့ရတဲ့ အခါမှာတော့ မကောင်းမဆိုး ရိုးရိုးခံစားမှု ဥပေက္ခာဝေဒနာဖြစ်တယ်။ အဲဒီလို အခါမှာတော့ ခံစားမှုဖြစ်တယ်လို့တောင် မသိဘဲ ရှိတတ်တယ်။ ဥပေက္ခာက သိမ်မွေ့လို့ မထင်ရှားတဲ့ သဘောပါပဲ။

ဝေဝနာ သုံးမျိုးလုံး ထင်ရှားပုံ

ဒီနေရာမှာ မေးစရာရှိပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် မြင်သိမှု-စက္ခု
 ဝိညာဏ်၊ ကြားသိမှု-သောတဝိညာဏ်၊ နံသိမှု-ယာနဝိညာဏ်၊ စားသိမှု-
 ဖိဝါဝိညာဏ်ဆိုတဲ့ ဒီစိတ် ၄-မျိုးဖြစ်ခိုက်မှာ သုခဝေဒနာ ဒုက္ခဝေဒနာမဖြစ်ဘူး၊
 ဥပေက္ခာဝေဒနာသာ ဖြစ်တယ်လို့ အဘိဓမ္မာကျမ်းဂန် တွေက ပြဆိုထားတယ်
 မဟုတ်ပါလားလို့ မေးစရာရှိပါတယ်။ အဖြေကတော့ အဲဒီလိုပြဆိုထားတာ
 ဟုတ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဝိပဿနာရှုတဲ့ ယောဂီမှာ မြင်သိမှု ကြားသိမှု နံသိမှု
 စားသိမှုဆိုတဲ့ စိတ်ကလေးတစ်ခုတစ်ခုကိုသာ ကွက်ပြီးရှုလို့ မဖြစ်ပါဘူး။
 အဲဒီစိတ်ဝိညာဏ်ကလေးတွေနဲ့ တစ်ဆက်တည်းဖြစ်တဲ့ တစ်ဝိထိလုံး၊ တစ်ဝိထိလုံး
 ကို သာရှုလို့ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီ ဝိထိအတွင်းမှာ သန္တီရဏ ဖော တဒါရုံတို့ဖြစ်တဲ့
 အခါ သုခဝေဒနာလဲ ပါပါတယ်။ ဖောဖြစ်ခိုက်မှာ ဒုက္ခဝေဒနာလဲ ပါပါတယ်။
 ဒါကြောင့် ဒီမှာ သုခဝေဒနာ ဒုက္ခဝေဒနာ ဖြစ်ပုံကိုလဲ ထည့်သွင်းပြီး ဖော်ပြ
 ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ စက္ခုဝိညာဏ် စသည် ဖြစ်ခိုက်မှာကို ဥပေက္ခာ
 ဝေဒနာဆိုပေမယ့် အကုသလဝိပါက် အကုသိုလ်၏အကျိုးဆိုရင် မခံသာတဲ့
 ဒုက္ခသဘောရှိနေပါတယ်။ ကြောက်စရာ လန့်စရာတွေကို မြင်ရတဲ့အခါ အဲဒီ
 မခံသာတဲ့ ဒုက္ခသဘောဟာ ထင်ရှားပါတယ်။ အသံဆိုးတွေကို ကြားရတဲ့အခါ
 သာပြီး ထင်ရှားပါတယ်။ ဒါကြောင့် အင်မတန်ပြင်းထန်တဲ့ အသံကို ကြားရရင်
 နားပင်းသွားတတ်တယ်။ သေလဲ သေသွားနိုင်တယ်။ ဒီနေရာမှာ ကေသရ-
 ခြင်္သေ့ရဲ့ ဟောက်သံကို ကြားရလျှင် သေတတ်တယ်ဆိုတဲ့ ကျမ်းဂန်စကားကို
 သတိပြုရမယ်။ အနံ့ဆိုးတွေ နံရတဲ့အခါ မခံသာတဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာဖြစ်တာက
 သာပြီး ထင်ရှားသေးတယ်။ အပုပ်နဲ့တွေ့နံရရင် ခေါင်းကိုက်တတ်တယ်။

မူးပြီးတော့လဲ မေ့သွားတတ်တယ်။ အဆိပ်နဲ့ကို နမ်းရှူမိရင်တော့ သေသည် အထိတောင် ဒုက္ခရောက်သွားနိုင်ပါသေးတယ်။ စားရတဲ့ အရသာကျတော့ မကောင်းယင်သာပြီးတော့ ဒုက္ခဖြစ်တတ် သေးတယ်။ ဆေးခါးကြီးတွေများ သောက်ရရင် အော့အန်ကုန်တာပဲ။ မသင့်တဲ့ အစာကို စားမိရင် ရောဂါ ဝေဇနာတွေ ဖြစ်တတ်တယ်။ အဆိပ်ဖြစ်တဲ့ အစာကို စားမိရင် သေသည်အထိ ဒုက္ခရောက်သွားတတ်တယ်။ ဒါက မကောင်းတဲ့ အဆင်း အသံ အနံ့ အရသာ ဆိုတဲ့ အာရုံဆိုး ၄-မျိုးကို အာရုံပြုပြီးဖြစ်တဲ့ ဥပေက္ခာ ဝေဇနာဟာ ဒုက္ခသဘော ရှိတယ်ဆိုတာကို သဘောပေါက်အောင် အကျယ်ဖွင့်ပြတာပဲ။

အဲဒီ အာရုံဆိုးတွေနဲ့ ပြောင်းပြန်ဖြစ်တဲ့ အာရုံကောင်း ၄-မျိုးကို အာရုံပြုပြီးဖြစ်တဲ့ ဥပေက္ခာဝေဇနာကတော့ သုခသဘောရှိတယ် ဆိုတာကိုလဲ နည်းမှီပြီး သဘောပေါက်လောက်ပါပြီ။ လှလှပပ အဆင်းကလေးတွေ၊ ကိုယ်ကြည့်ချင်တာကလေးတွေကို ကြည့်ရ မြင်ရရင် ကြည့်ရတာ အရသာ ရှိတယ်လို့ ထင်ရတယ်။ ထို့အတူ ကိုယ်ကြားချင်တဲ့ အသံကောင်းကလေး တွေကို ကြားရတဲ့အခါ၊ အနံ့ကောင်းကလေးတွေကို နမ်းရှူရတဲ့အခါ၊ အရသာကောင်းကလေးတွေကို စားရတဲ့အခါတွေမှာလဲ နားထဲ နှာခေါင်းထဲ လျှာထဲမှာ ကောင်းသွားတယ်လို့ပဲ ထင်ရတယ်။ အဲဒါဟာ ဥပေက္ခာပေမယ့် ကုသလဗိပါက် ကုသိုလ်၏အကျိုးဖြစ်တဲ့အတွက် သုခသဘောအားဖြင့် ထင်ပေါ် နေပုံပါပဲ။ ယခုပြောခဲ့တာကတော့ လက်တွေ့ထင်ရှားစေတဲ့ ယုတ္တိ သာဓက စကားပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ တချို့က အာဂမဆိုတဲ့ ကျမ်းဂန်စကားကို မပြုရင် သို့လောသို့လော ဖြစ်နေတတ်သေးတယ်။ ဒါကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာကို ရွတ်ပြရဦးမယ်။

ကေန္တနိဟိနဿ အကုသလဿ၊ စင်စစ် ယုတ်ညံ့သောအကုသိုလ်

၏။ ဝိပါကဘာဝတော- ရင့်ကျက်လာသော အကျိုး ဖြစ်သောကြောင့်။ ဥပေက္ခာပီ သမာနာ- ဥပေက္ခာပင် ဖြစ်ငြားသော်လည်း။ ဒုက္ခသဘာဝတ္ထာ- ဆင်းရဲ သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဟိနာ ဝေ- ယုတ်ညံ့သည်သာ လျှင်တည်း-တဲ့။ အကုသလဝိပါက ဥပေက္ခာဝေဒနာဟာ အညီအမျှ ရှုတယ်၊ အညီအမျှ ခံစားတယ်၊ လျစ်လျူရှုတယ် ဆိုပေမယ့် စင်စစ် ယုတ်ညံ့တဲ့ အကုသိုလ်က ရင့်ကျက်လာတဲ့ အကျိုးဖြစ်သောကြောင့် မစင်ပုံထဲက ပွင့်လာတဲ့ ပန်းများလိုပဲ ယုတ်ညံ့တယ်၊ နောက်ပြီးတော့ ဒုက္ခဝေဒနာလောက် မဆိုးလှသော်လည်း ခံသာတဲ့သဘောတော့ မဟုတ်ဘူး၊ မခံသာတဲ့သဘောသာ ဖြစ်တယ်၊ ဒါကြောင့် ယုတ်ညံ့ပါတယ်တဲ့၊ ဥပေက္ခာဆိုပြီး ဒုက္ခသဘော ရှိတယ်ဆိုတာ ဟုတ်နိုင်ပါ့မလားလို့ဆိုတော့ ဟိ သစ္စ- ငါ၏ ရှေ့စကားမှန်ပါ၏။ အကုသလဿ ဝိပါကော- အကုသိုလ်၏ အကျိုးသည်။ အဒုက္ခော- မဆင်းရဲသည် ခံသာသည်။ ဝါ- ကောင်းသည် ချမ်းသာသည်။ န ဟောတိ- ဖြစ်မှန်း မရှိပါဘူး-တဲ့။ ဒါက အကုသလ ဝိပါကစိတ် အဖွင့်မှာပြတဲ့ မဟာဋီကာ စကားပါ။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဝေဒနာပစ္စယာ အဖွင့်ကျတော့လဲ-

အကုသလဝိပါကဘူတာ- အကုသိုလ်၏ အကျိုးဖြစ်သော။ ဥပေက္ခာ ပန- ဥပေက္ခာဝေဒနာကိုကား။ အနိဋ္ဌတ္တာ- အလိုမရှိအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဒုက္ခေ- ဒုက္ခ၌။ အဝရောဓေတဗ္ဗာ- သက်ဝင်စေအပ်၏။ ဝါ- သွင်းယူအပ်၏။ ဣတရာ- ကုသိုလ်၏အကျိုး ဥပေက္ခာကို။ ဣဋ္ဌတ္တာ- အလိုရှိအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ သုခေ- သုခ၌။ အဝရောဓေတဗ္ဗာ- သွင်းယူအပ်၏လို့ မိန့်ဆိုထားပါသေးတယ်။

ဒါကြောင့် ကြာဆိုက်မှာ အသံကောင်းကို ကြားပြီးတော့တဲ့ ဖဿ ကြောင့် ကြားလို့ကောင်းတဲ့ သဘော သုခဝေဒနာလဲ ထင်ရှားတယ်၊ “ကိုကိုလို့-မလို့-

ဆရာလို့” ဒီလို ခေါ်လိုက်တာကလေး ကြားရရင်ကို နားထဲမှာ ချမ်းသာသုခ ဖြစ်တော့တာပဲ။ မကောင်းတဲ့အသံကို ကြားပြီး တွေ့တဲ့ ဖဿကြောင့် ကြားလို့ မကောင်းတဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာလဲ ထင်ရှားတယ်။ “ဟေ့ အကောင်၊ ဟဲ့ ကောင်မ၊ ဒီလူကြီးက၊ ဒီအမယ်ကြီးက” စသည်ဖြင့် မရှိမသေပြောတဲ့ အသံကိုကြားရ ရင်ကို နားထဲမှာ မချမ်းမသာ ဖြစ်တော့တာပဲ။ ဒီလို မကောင်းတဲ့အသံ ကြားပြီး မခံသာတဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာကတော့ အင်မတန် ဖြစ်လွယ်ပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ရိုးရိုးအသံကိုကြားပြီး တွေ့တဲ့အခါမှာတော့ ကောင်းမကောင်း မထင်ရှားဘူး။ အဲဒါက ဥပေက္ခာသဘောပဲ။ ဒါကြောင့် “ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ- ဖဿကြောင့် ဝေဒနာဖြစ်တယ်”လို့ ဟောတော်မူတာပဲ။

ဒီကြားတွေ့မှု ဖဿကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ဝေဒနာသုံးမျိုးကိုလဲ ကြားတိုင်း ကြားတိုင်း မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီက ပိုင်းခြားပြီး သိနိုင်ပါတယ်။ ကြားလို့ကောင်းတာ၊ မကောင်းတာကလေးတွေဟာ ကြားရတဲ့ အသံနဲ့ တွေ့ရ လို့ ဖြစ်တာပဲ။ ငါကောင်က ကောင်းသွားတာ မကောင်းသွားတာ မဟုတ်ဘူး။ ဖြစ်ပြီးချက်ခြင်း ပျောက်ပျောက်သွားတာချည်းပဲ။ မမြဲတဲ့ သဘော တရားချည်း ပဲလို့ ပိုင်းခြားပြီး သိနိုင်ပါတယ်။ ဒီလို သိအောင်လို့ပဲ ကြားတိုင်း ကြားတိုင်း ရှုမှတ်နေရတာ။ ကဲ ဆိုကြရမယ်။

နား အသံ ကြားသိမှု ဟူသော တရားသုံးပါး ဆုံမိလို့ ကြားတွေ့မှု ဖဿ ဖြစ်သည်။

ကြားတွေ့မှုကြောင့် ခံစားမှု-ဝေဒနာ ဖြစ်သည်။

ဖြစ်ခိုက်ရှုပ်နာမ်ကို ရှုမှတ်လို့ သမာဓိဉာဏ်ရင့်လာတဲ့အခါကျတော့ ကြားတယ် ကြားတယ်လို့ ရှုမှတ်နေရင်း ကြားလို့ ကောင်းတဲ့သဘော ကြားလို့ မကောင်းတဲ့သဘော အလယ်အလတ် သဘောဆိုတဲ့ ဒီခံစားမှု ဝေဒနာကလေး

တွေဟာ အာရုံနဲ့တွေ့လိုက် ဖြစ်ပေါ်ပြီး ပျောက်သွားလိုက်နဲ့၊ အာရုံတွေ့လိုက် ဖြစ်ပေါ်ပြီး ပျောက်သွားလိုက် ဆယ်မစဲဖြစ်ပျက်နေတာကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ပဲ သိသိသွားပါလိမ့်မယ်။

ဃာနုဒ္ဓါရခေါ် နှာခေါင်းမှ ဝိညာဏ် ဖဿ ဝေဒနာ ဖြစ်ပျက်စေပုံ

သောတဒ္ဓါရခေါ်တဲ့ နားကဖြစ်ပျက်ပုံတော့ သဘောပေါက်လောက် ပါပြီ။ ယခု ဃာနုဒ္ဓါရခေါ်တဲ့ နှာခေါင်းက ဝိညာဏ် ဖဿ ဝေဒနာ ဖြစ်ပျက် ပုံကို ပြောကြစို့။

ဃာနုဒ္ဓ ပဋိစ္စ ဂန္ဓေ ၈ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဃာနဝိညာဏံ၊ တိဏ္ဍံ သင်္ကတိ
ဖဿော၊ ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ။

ဃာနုဒ္ဓ ပဋိစ္စ- နှာခေါင်းရှုပ်ကိုလဲစွဲမှီ၍။ ဂန္ဓေ ၈ ပဋိစ္စ- အနံ၊
တို့ကိုလဲစွဲမှီ၍။ ဃာနဝိညာဏံ- နံသိမှု ဃာနဝိညာဏ်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-
ဖြစ်ပေါ်၏။ တိဏ္ဍံ- နှာခေါင်း အနံ၊ နံသိမှုဟူသော တရားသုံးပါးတို့၏။ သင်္ကတိ-
ဆုံမိခြင်းဟူသော။ ငါ- ဆုံမိခြင်းကြောင့်။ ဖဿော- အနံကိုတွေ့မှု ဖဿသည်။
သမ္ဘဝတိ- ဖြစ်ပေါ်၏။ ဖဿပစ္စယာ- အနံကိုတွေ့ထိမှု-ဖဿဟူသော
အကြောင်းကြောင့်။ ဝေဒနာ- ခံစားမှုဝေဒနာသည်။ သမ္ဘဝတိ- ဖြစ်ပေါ်၏။

ဆိုလိုတာကတော့ နံသိတယ် ဆိုတာဟာ နှာခေါင်းအကြည်ဆိုတဲ့
ရှုပ်ကလဲရှိပါမှ နံစရာအနံကလဲ ရှိပါမှဖြစ်နိုင်တယ်။ ကြည်လင်တဲ့ နှာခေါင်းရှုပ်
မရှိရင် အနံကို မသိနိုင်ဘူး မနံနိုင်ဘူး၊ သို့သော်လဲ နှာခေါင်းအကြည်ရှုပ်
မရှိတဲ့လူကတော့ ရှားပါတယ်။ ဆိပ်ခွန်မှာတုန်းက ကိုယ်တော်တစ်ပါးကိုတော့

တွေ့ရဖူးတယ်။ သူ့မှာ အနံ့ကောင်းဖြစ်ဖြစ် အနံ့ဆိုးဖြစ်ဖြစ် ဘာနံ့မျှ မနံဘူးတဲ့။ လက်ကိုင်ပထီကို ရေမွှေးဆွတ်ပြီး ရှူကြည့်လို့လဲ အနံ့မရဘူးတဲ့။ အဲဒါဟာ ဃာနပဿာဒလို့ခေါ်တဲ့ နှာခေါင်းအကြည်ရုပ် မရှိလို့ပါပဲ။ နှာခေါင်း အကြည်ရုပ်က ရှိတောင်မှ နှာခေါင်းကို ပိတ်ထားရင် မနံနိုင်ဘူး။ အဲဒါဟာ နှာခေါင်းထဲကို အနံ့မရောက်လာတဲ့ သဘောပါပဲ။ ဘေးပတ်ဝန်းကျင်မှာ နံစရာအနံ့က လုံးလုံး မရှိယင်တော့ မနံနိုင်တာဟာ အထူးပြောစရာ မလိုပါဘူး။ အနံ့ဟာ ဖြစ်ပေါ်လာ ပြီးလျှင် လေသင့်ရာ လေထဲမှာ ပြန့်သွားတယ်။ အသက်ရှူလေ့နဲ့ရောပြီး နှာခေါင်းထဲ ရောက်သွားတဲ့အခါ ဃာနပဿာဒခေါ်တဲ့ နှာခေါင်းအကြည်ရုပ်ကို ဝင်တိုက်မိတယ်။ အဲဒီလို နှာခေါင်းထဲမှာ တိုက်မိပြီး ထင်ပေါ်လာမှ အဲဒီအနံ့ကို နံနိုင်တယ်။ အဲဒါဟာ နှာခေါင်း၊ အနံ့ဆိုတဲ့ အကြောင်း ၂-ပါးကို စွဲမှီပြီး နံသိမှုဖြစ်ပေါ်တာပါပဲ။

ပကတိလူတွေကတော့ အနံ့ နံတယ်ဆိုရင် မူလက ရှိနေတဲ့ လူကပဲ နံသိသွားတယ်လို့ ထင်မှတ်နေကြတယ်။ အဲဒီလိုမဟုတ်ဘူး။ နှာခေါင်းထဲက နှာအကြည်ရုပ်တွေကလဲ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတယ်။ တောင်ကျချောင်းက ရေတွေဟာ တသွင်သွင်စီးသွားနေသလိုပဲ။ ရုပ်ဟောင်းတွေကပျောက် ရုပ်သစ် တွေကဖြစ်နဲ့ အသစ်အဟောင်း အမြဲမပြတ်ပြောင်းလဲနေတယ်။ အဲဒီလို မပြတ်ဖြစ်ပျက်နေရာမှာ ဖြစ်ပြီးခါစ မပျက်သေးခင်မှာ လေထဲကပါလာတဲ့ အနံ့ရုပ်က အဲဒီ နှာခေါင်းအကြည်ရုပ်ကို ဝင်တိုက်တယ်။ ဒီတော့ အဲဒီအနံ့ကို နံသိတဲ့ ဃာနဝိညာဏ်ဆိုတဲ့ စိတ်ကလေးက ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ ဒီနေရာမှာလဲ မြင်တုန်း ကြားတုန်းကလိုပဲ ရှေးဦးစွာ ဆင်ခြင်တဲ့ အာဝဇ္ဇန်းစိတ်ဆိုတာလဲ ဖြစ်တယ်။ ပြီးမှ နံသိတဲ့ ဃာနဝိညာဏ်စိတ်ဖြစ်တယ်။ သူပြီးတော့လဲ လက်ခံ တဲ့ သမ္ပဋိမျိုးစိတ်၊ စုံစမ်းတဲ့ သန္တီရဏ စိတ်၊ ဆုံးဖြတ်တဲ့ ဝုဠောစိတ်၊

အတင်းပြေးဝင်သွားသလို လျင်မြန်တဲ့ အဟုန်နဲ့ ဖြစ်တဲ့စောစိတ်၊ အဲဒါကို နောက်ယောင်ခံပြီး အာရုံပြုတဲ့ တဒါရုံစိတ်တို့ ဆိုတာတွေလဲ ဖြစ်သေးတာပဲ။ ဒါတွင်တောင် မကသေးဘူး၊ ဆက်ပြီး ဆင်ခြင်တဲ့ မနောဒွါရဝိသိတ်တွေလဲ ဖြစ်သေးတာပဲ။ အဲဒီ အစီအစဉ်အတိုင်း စိတ်တွေ ဖြစ်သွားတာကို နံသီ တယ်လို့ ဆိုရတယ်။ ဒီစိတ်အစဉ်ထဲမှာ ယခုဒီမှာ ပြောလိုရင်း ကတော့ နံသီတယ်ဆိုတဲ့ ယာနဝိညာဏ်စိတ်ကလေးပါပဲ။ အဲဒါဟာ နံတိုင်း နံတိုင်း နှာခေါင်းနဲ့ အနံ့ကိုမှီပြီး အသစ် အသစ်ဖြစ်နေပါတယ်။

ဒါကြောင့် နံတိုင်း နံတိုင်း နံတယ် နံတယ်လို့ရှုမှတ်နေတဲ့ယောဂီမှာ သမာဓိဉာဏ် ရင့်လာတဲ့အခါ ဒီလို သိနိုင်ပါတယ်။ နံတယ်ဆိုတာ အကြောင်း မရှိဘဲနဲ့ အလိုလိုဖြစ်တာလဲ မဟုတ်ဘူး၊ တစ်စုံတစ်ယောက်က ပြုလုပ်ပေးလို့ ဖန်ဆင်းပေးလို့ဖြစ်တာလဲ မဟုတ်ဘူး၊ အမှန်မှာတော့ နှာခေါင်းကလဲ ရှိလို့ နံစရာကလဲ ရှိလို့ဖြစ်တာပဲ။ နှာခေါင်းနဲ့အနံ့ ဒီနှစ်မျိုးကိုမှီပြီးတော့ဖြစ်တာပဲ။ နံတတ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ရယ်လို့ မရှိဘူး၊ နှာခေါင်းနဲ့အနံ့ဆိုတဲ့ အကြောင်း တရားကြောင့် နံသီမှုဆိုတဲ့ အကျိုးတရားမျှ ဖြစ်တာပဲ ရှိတယ်လို့ ဒီလို သဘောပေါက်နိုင် သိနိုင်ပါတယ်။ ကဲ-ဆိုကြရမယ်။

နှာခေါင်းနဲ့ အနံ့ကိုမှီ၍ နံသီမှု ဖြစ်သည်။

အဲဒီလို နှာခေါင်းထဲမှာကျလာတဲ့ အနံ့ကို နံသီလိုက်တော့ နှာခေါင်းရယ် အနံ့ရယ် နံသီတဲ့ စိတ်ရယ် ဒီသုံးမျိုး ဆုံမိသွားတယ်။ ဒီ သုံးမျိုးဆုံမိတဲ့အခါမှာ အနံ့အာရုံကို ထင်ရှား တွေ့သွားတယ်။ အဲဒါကို ဖဿလို့ခေါ်တယ်။ ဒီအနံ့နဲ့ တွေ့ပုံကတော့ လူတိုင်းမှာပဲ ထင်ရှားတတ် ပါတယ်။ ညှော်နံ့တို့ အပုပ်နံ့တို့နဲ့ တွေ့လိုက်ပုံများ နှာခေါင်းထဲ အနံ့ဆိုးက ဝင်တိုက်လိုက်သလိုပဲ ထင်ရှားတတ် ပါတယ်။ ရေငွေ့နံ့တို့ ပန်းနံ့တို့နဲ့ တွေ့ပုံလဲ ထင်ရှားတာပါပဲ။ ထူးတာကတော့

ယာနဒ္ဒါရခေါ် နှာခေါင်းမှ ဝိညာဏ် ဖဿ ဝေဒနာ ဖြစ်ပျက်နေပုံ

၃၁၁

ပကတိလူတွေမှာ ငါက တွေ့သွားတယ်လို့ ထင်တယ်။ ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာ တော့ နှာခေါင်းရယ် အနံ့ရယ် နံသိတာရယ် ဒီသုံးခု ဆုံမိပြီးတွေ့သွားတဲ့ သဘောတရားမျှပဲလို့လဲ ထင်ရှားတယ်။ ဉာဏ်ရင့်နေတဲ့ အခါဆိုရင် တွေ့ပြီး ရင်း ပျောက်သွားရင်း တွေ့ပြီးရင်း ပျောက်သွားရင်းနဲ့ ခဏမစဲ ပျောက်ပျက် နေတဲ့သဘော မမြဲတဲ့သဘောပဲလို့လဲ ထင်ရှားတယ်။ အဲဒါဟာ ပကတိ လူတွေရဲ့ထင်ပုံနဲ့ ယောဂီရဲ့သိပုံ ထူးခြားချက်ပါပဲ။ ကဲ-ဆိုကြရမယ်။

နှာခေါင်း အနံ့ နံသိမှု-ဟူသော တရားသုံးပါးဆုံမိလို့ နံတွေ့မှု ဖဿ ဖြစ်သည်။

အဲဒီလို အနံ့ကိုနံပြီး တွေ့သွားရင် နံရတဲ့အနံ့ အကောင်း အဆိုး လိုက်ပြီး ခံစားမှုဝေဒနာ အကောင်း အဆိုးတွေကလဲ ထိုက်သည် အားလျော်စွာ ဖြစ်ကြတော့တာပဲ။ ပန်းနံ့ ရေမွှေးနံ့ နံ့သာနံ့ဆိုတဲ့ ဒီလိုအနံ့ ကောင်းကလေး များကို နံတွေ့ရတဲ့အခါ နှာခေါင်းထဲမှာ သာသာယာယာနဲ့ ကောင်းသွားတဲ့ သုခဝေဒနာ ဖြစ်တယ်။ အနံ့ခံရလို့ ရှူရလို့ ကောင်းတဲ့သဘောပါပဲ။ ပုပ်တဲ့အနံ့ ညှို့တဲ့အနံ့ဆိုတဲ့ ဒီလိုအနံ့ဆိုးများကို နံတွေ့ ရတဲ့အခါ နှာခေါင်းထဲမှာ မခံသာတဲ့ အခံရခက်တဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာဖြစ်တယ်။ နံနေကျ ရိုးရိုးအနံ့ကို နံတွေ့ရတဲ့ အခါမှာ တော့ မကောင်းမဆိုး ရိုးရိုးခံစားမှု ဥပေက္ခာဝေဒနာဖြစ်တယ်။ အဲဒီလိုအခါမှာတော့ နံမှုနဲ့စပ်ပြီး ခံစားရမှု ရှိတယ်လို့တောင် မသိရပဲ ရှိတတ်တယ်။ အဲဒါဟာ ဥပေက္ခာက သိမ်မွေ့လို့ မထင်ရှားတဲ့သဘောပါပဲ။ ကဲ-ဆိုကြရမယ်။

နံတွေ့မှု ဖဿကြောင့် ခံစားမှု ဝေဒနာဖြစ်သည်။

ဖြစ်ခိုက် နှာခံရပ်ကို ရှုမှတ်လို့ သမာဓိဉာဏ် ရင့်လာတဲ့အခါကျတော့ ထင်ရှားပေါ်လာတဲ့ နံသိမှုကို နံတယ် နံတယ်လို့ ရှုမှတ်နေရင်း နံလို့ ကောင်းတဲ့ သဘော နံလို့မကောင်းတဲ့သဘော အလယ်အလတ်သဘော ဆိုတဲ့ ဒီခံစားမှု

ဝေဒနာကလေးများဟာ အနံ့နဲ့တွေ့လိုက် ဖြစ်ပေါ်ပြီး ပျောက်သွားလိုက် အနံ့နဲ့ တွေ့လိုက် ဖြစ်ပေါ်ပြီး ပျောက်သွားလိုက်နဲ့ ခဏမခဲ ဖြစ်ပျက်နေတာကို ကိုယ်ပိုင် ဉာဏ်နဲ့ပဲ သိသိသွားပါလိမ့်မယ်။

ဖိဂေါဇ္ဈါရဇဇာန် လျှာမှ ဝိညာဏ် ဝဿ ဝေဒနာ ဖြစ်ပျက်နေပုံ

ဖိဂ္ဂု ပဋိစ္စ ရသေ ဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဖိဂေါဇ္ဈာဏံ၊ တိဏ္ဍံ သင်္ဂတိ
ဗေဿာ၊ ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ။

ဖိဂ္ဂု ပဋိစ္စ- လျှာရုပ်ကိုလဲ စွဲမှီ၍။ ရသေ ဝ ပဋိစ္စ- အရသာတို့ကို လဲ စွဲမှီ၍။ ဖိဂေါဇ္ဈာဏံ- စားသိမှု ဖိဂေါဇ္ဈာဏ်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ- ဖြစ်ပေါ်၏။ တိဏ္ဍံ- လျှာအရသာ စားသိမှုဟူသော တရားသုံးပါးတို့၏။ သင်္ဂတိ- ဆုံမိခြင်းဟူသော။ ငါ- ဆုံမိခြင်းကြောင့်။ ဗေဿာ- အရသာကို တွေ့မှု ဖဿသည်။ သမ္ဘဝတိ- ဖြစ်ပေါ်၏။ ဖဿပစ္စယာ- အရသာကိုတွေ့မှု ဖဿဟူသောကြောင်းကြောင့်။ ဝေဒနာ- ခံစားမှုဝေဒနာသည်။ သမ္ဘဝတိ- ဖြစ်ပေါ်၏။

ဆိုလိုတာကတော့ စားသိတယ် အရသာသိတယ်ဆိုတာ လျှာ အကြည့် ဆိုတဲ့ ရုပ်ကလဲရှိပါမှ အရသာကလဲ လျှာပေါ်ရောက်ပြီး ရှိပါမှ ဖြစ်နိုင်တယ်။ ဒီနေရာမှာတော့ လျှာမရှိတဲ့လူရယ်လို့မရှိပေဘူး၊ ဒါပေမဲ့ ရှိတဲ့လျှာရုပ်က ပျက်နေရင် အရသာမပေါ်ဘဲ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် လျှာရုပ်ကလဲ ကောင်းနေပါမှ အရသာကို ကောင်းကောင်းသိနိုင်ပါတယ်၊ လျှာပေါ်မှာ အရသာ မရှိရင် မသိနိုင်တာကတော့ ထင်ရှားပါတယ်၊ ပန်းကန်ပြားထဲမှာ စားစရာတွေ

ရှိနေပေမယ့် လျှာပေါ်မရောက်သေးရင် အဲဒီ အရသာတွေကို မသိနိုင်သေးဘူး၊ လျှာပေါ်ရောက်ပြီး လျှာအကြည်ရှပ်နဲ့ တိုက်ခိုက်မိမှ အဲဒီအရသာတွေ ချိုတယ် ချဉ်တယ် စသည်ဖြင့် သိရတယ်၊ ဒါကြောင့် စားသိမှု အရသာသိမှုဟာ လျှာရယ် အရသာရယ် ဒီအကြောင်း ၂-ပါးကို မှီပြီးတော့ ဖြစ်ပေါ်တယ်။

ဟကတိလူတွေကတော့ ဒီစားသိရာမှာလဲ မူလကရှိနေတဲ့ ငါကပဲ စားပြီး အရသာကို သိသွားတယ်လို့ ဒီလို ထင်မှတ်နေကြတယ်၊ အဲဒီလို မဟုတ်ဘူး၊ လျှာထဲက လျှာအကြည်ရှပ် ဆိုတာတွေကလဲ ခဏမစဲ အသစ် အသစ် ဖြစ်ပျက်နေတယ်၊ ရေစီးကြောင်းထဲက ရေတွေ မပြတ်စီးသွား နေသလိုပါပဲ၊ ရှပ်ဟောင်းတွေကပျောက် ရှပ်သစ်တွေကဖြစ်နဲ့ လျှာအကြည် ရှပ်တွေဟာ အသစ်အဟောင်း အမြဲမပြတ် ပြောင်းလဲနေတယ်၊ အဲဒီလို မပြတ်ဖြစ်ပျက် နေရာမှာ ဖြစ်ပြီးခါစ မပျက်သေးတဲ့ လျှာအကြည်ရှပ်ပေါ်မှာ ဝါးလိုက်တဲ့ အစာထဲက အရသာရှပ်က ရောက်သွားတယ်၊ အဲဒီတော့ အဲဒီ အရသာကိုသိတဲ့ ဖိဂျိဝိညာဏ်ဆိုတဲ့ စိတ်ကလေးက ဖြစ်ပေါ်လာတယ်၊ ဒီနေရာမှာ မြင်ရာ ကြားရာတုန်းက ပြောခဲ့သလိုပဲ လျှာပေါ်ရောက်လာတဲ့ အရသာကို ဆင်ခြင်တဲ့ စိတ်က ရှေးဦးစွာ ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီ စိတ်ပြီးမှ အရသာကို သိတဲ့ ဒီစိတ်က ဖြစ်တယ်၊ သူပြီးတော့လဲ အဲဒီအရသာကို ဆက်လက်ပြီး အာရုံပြုကြတဲ့ သမ္ပတ္တိန္ဒြိယ သန္တီရဏ ဝုဋ္ဌောဇော တဒါရုံ-ဆိုတဲ့ စိတ်တွေလဲ ဖြစ်သွားသေးတယ်၊ ဒါပေမဲ့ ဖြစ်ပုံကမြန်လွန်းလို့ အရသာကို သိသွားတာ စိတ်ကတစ်ကြိမ်တည်းလို့ပဲ ထင်ရတယ်၊ အဲဒီ စိတ်အစဉ်တွေထဲက အရသာကိုသိတဲ့ ဖိဂျိဝိညာဏ်ဆိုတဲ့ စိတ်ဟာ ဒီမှာ ပြောလိုရင်းပါပဲ၊ ဒီစိတ်က အရသာကို စားသိတိုင်း စားသိတိုင်း လျှာနဲ့အရသာကို စွဲမှီပြီး အသစ်အသစ် ဖြစ်နေပါတယ်၊ ချိုတယ်၊ ချဉ်တယ်၊ ဆိမ့်တယ်၊ ငန့်တယ်၊ ဖန့်တယ်၊ ခါးတယ် စသည်ဖြင့် သိတဲ့စိတ်ကလေးပေါ့။

ဒါကြောင့် အရသာကို စားသိတိုင်း ချိုတယ် ချဉ်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာ သမာဓိဉာဏ်ရင့်လာတဲ့အခါ ဒီလို သိနိုင်ပါတယ်။ အရသာကို သိတယ်ဆိုတာ အကြောင်းမရှိဘဲနဲ့ အလိုလိုဖြစ်တာလဲ မဟုတ်ဘူး။ တစ်စုံတစ်ယောက်က ပြုလုပ်ပေးလို့ ဖန်ဆင်းပေးလို့ ဖြစ်တာလဲ မဟုတ်ဘူး။ အမှန်မှာတော့ လျှာကလဲ ရှိလို့ အရသာကလဲရှိလို့ ဖြစ်တာပဲ။ လျှာနဲ့အရသာ ဒီနှစ်မျိုးကို ပိုပြီးတော့ ဖြစ်တာပဲ။ စားသိတတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရယ်လို့ မရှိဘူး။ လျှာနဲ့ အရသာဆိုတဲ့ အကြောင်းတရားကြောင့် အရသာသိမှုဆိုတဲ့ အကျိုးတရားမျှ ဖြစ်တာပဲ ရှိတယ်လို့ ဒီလို သဘောပေါက်နိုင် သိနိုင်ပါတယ်။ ကဲ-ဆိုကြရမယ်။

လျှာနဲ့ အရသာကို မှီ၍ အရသာသိမှု-စားသိမှု ဖြစ်သည်။

အဲဒီလို လျှာပေါ်မှာကျလာတဲ့ အရသာကို သိလိုက်တော့ လျှာရယ် အရသာရယ် စားသိတာရယ် ဒီသုံးမျိုး ဆုံမိသွားတယ်။ ဒီသုံးမျိုး ဆုံမိတဲ့ အခါမှာ အချို့အချဉ် အစရှိတဲ့ အရသာကို ထင်ရှားတွေ့သွားတယ်။ အဲဒါကို ဖဿလို့ခေါ်တယ်။ ဒီအရသာနဲ့ တွေ့ပုံလဲ လူတိုင်းမှာ ထင်ရှားနေပါတယ်။ စားသောက်တိုင်း ဒီအရသာကို တွေ့နေကြတာပဲ။ ဒါပေမဲ့ ထူးတာကတော့ ပကတိလူတွေမှာ ငါက အရသာကို တွေ့တယ်။ အရသာကို တွေ့နေတာဟာ ငါပဲလို့ ထင်နေကြပါတယ်။ စားရင်း သောက်ရင်း ကြည့်တာကစပြီး “ကြည့်တယ် ဖြင့်တယ် ကြွတယ် ကြွတယ် လှမ်းတယ် လှမ်းတယ် ယူတယ် ယူတယ် ထည့်တယ် စွဲတယ် ချတယ် ချတယ် ငါးတယ် ငါးတယ် ချိုတယ် ချဉ်တယ် သိတယ်”စသည်ဖြင့် မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာတော့ လျှာ ရုပ်ရယ် အရသာရုပ်ရယ် သိတာရယ် ဒီ သုံးခု ဆုံမိပြီး တွေ့သွားတဲ့သဘော မျှပဲ။ အရသာပေါ်သွားတဲ့ သဘောမျှပဲလို့ ထင်ရှားသိပါတယ်။ ဉာဏ်ရင့်နေတဲ့

အခါဆိုရင် အရသာပေါ်ပြီးရင်း ပျောက်သွားရင်း၊ ပေါ်ပြီးရင်း ပျောက်သွားရင်းနဲ့ အဲဒီ အရသာပေါ်တာကို တွေ့တဲ့သဘောဟာ ခဏမစဲ ပျက်နေတာပဲ မမြဲတဲ့သဘောဘဲလို့လဲ ထင်ရှားသိပါတယ်။ အဲဒါဟာ ပကတိလူတွေရဲ့ ထင်နေပုံနဲ့ ယောဂီရဲ့အသိထူးခြားချက်ပါပဲ။ ဒီအရသာ တွေ့မှုကလေး ကြာရှည်မတည်ပုံ တိုတောင်းပုံ မမြဲပုံကတော့ ဆင်ခြင်ကြည့်ရုံနဲ့တောင် ထင်ရှားနေပါတယ်။ လျှာပေါ်ရောက်လာလို့ ချိုတယ် ချိုတယ် ချဉ်တယ် ချဉ်တယ်လို့ ဒီလို အာရုံပြုနေတုန်းမှာပဲ ပျောက်ပျောက် သွားတယ်။အင်မတန် ထင်ရှားပါတယ်။ ကဲ-ဆိုကြရမယ်။

လျှာ အရသာ စားသိမှုဟူသော တရားသုံးပါး ဆုံမိလို့ အရသာတွေ့မှု ဖဿ ဖြစ်သည်။

အဲဒီလို အရသာကို တွေ့သွားရင် အရသာ အကောင်း အဆိုး လိုက်ပြီး ခံစားမှုဝေဒနာ အကောင်း အဆိုးတွေကလဲ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ဖြစ်ကြတော့တာပဲ။ ထမင်းကောင်း ဟင်းကောင်း မုန့်ကောင်း အသီးအရသာ ကောင်းတွေကို စားရတဲ့အခါ လျှာထဲမှာ ကောင်းသွားတယ်။ ကောင်းလိုက်တာ ကောင်းလိုက်တာ လို့လဲ ရှိုးမွမ်းပြောဆိုတတ်ကြတယ်။ သုခဝေဒနာတွေ ဖြစ်သွားတာပါပဲ။ ကိုယ်စားနေကျလို မကောင်းတဲ့ အစာကို စားရတဲ့အခါ အထူးအားဖြင့် ဆေခါးကြီးများကို စားသောက်ရတဲ့အခါမှာ လျှာထဲမှာ မခံသာတဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာ ဖြစ်တယ်။ ဆိုးလိုက်တဲ့ အရသာလို့လဲ ညည်းညူတတ် ကြတယ်။ မကောင်းမဆိုး ရှိုးရှိုးစားနေကျ အစာမျိုးကို စားရတဲ့အခါမှာတော့ မကောင်းမဆိုး ရှိုးရှိုးခံစားမှု ဥပေက္ခာဝေဒနာဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် ကုသိုလ်ကံကြောင့် မှန်မှန်စားနေရတာ ဖြစ်တဲ့အတွက် ကုသိုလ်၏အကျိုး ကုသလဝိပါက်ပါပဲ။ ကုသလဝိပါက်ဆိုတော့ ဥပေက္ခာပေမယ့် သုခသဘောရှိပါတယ်။ သုခ သဘော

ရှိတဲ့အတွက် အဲဒီလို စားနေရတာကို သာယာနှစ်သက်မှု ကတော့ ရှိနေတာပါပဲ။
ကဲ-ဆိုကြရမယ်။

အရသာကို စားတွေ့မှု-ဖဿကြောင့် ခံစားမှုဝေဒနာ ဖြစ်သည်။

ဖြစ်ခိုက်ရပ်နာစ်ကို ရှုမှတ်လို့ သမာဓိဉာဏ်ရင့်နေတဲ့ ယောဂီမှာ
စားသောက်တိုင်း ငါးတယ် ငါးတယ်စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေရင်း စားလို့ကောင်း
တဲ့သဘော မကောင်းတဲ့သဘော အလယ်အလတ်သဘောဆိုတဲ့ ခံစားမှု
ဝေဒနာကလေးများဟာ အရသာပေါ်တိုင်း ဖြစ်ပြီးပျောက်သွား၊ ဖြစ်ပြီး
ပျောက်သွားနဲ့ တစ်ခုပြီးတစ်ခု ဖြစ်ပျက်နေတာကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ပဲ သိသွား
ပါတယ်။ ဖိဂါဝိညာဏ် ဖဿ ဝေဒနာအကြောင်းကတော့ သဘောပေါက်
လောက်ပါပြီ။ ကာယဝိညာဏ် ဖဿ ဝေဒနာအကြောင်းကို ပြောကြစို့။

ကာယစ္စါရဇေါ ကိုယ်အကြည်မှ

ဝိညာဏ် ဖဿ ဝေဒနာ ဖြစ်ပျက်နေပုံ

ကာယဉ္စ ပဋိစ္စ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ကာယဝိညာဏံ၊ တိဏ္ဍံ
သင်္ဂတိ ဖဿော၊ ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ။

ကာယဉ္စ ပဋိစ္စ- ကိုယ်အကြည်ရပ်ကိုလဲ စွဲမှီ၍။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ စ ပဋိစ္စ-
အတွေ့ရပ်တို့ကိုလဲ စွဲမှီ၍။ ကာယဝိညာဏံ- ထိသိမှု ကာယ ဝိညာဏ်သည်။
ဥပ္ပဇ္ဇတိ- ဖြစ်ပေါ်၏။ တိဏ္ဍံ- ကိုယ်အကြည် အတွေ့ရပ် ထိသိမှုဟူသော
တရားသုံးပါးတို့၏။ သင်္ဂတိ- ဆုံမိခြင်းဟူသော။ ငါ- ဆုံမိခြင်းကြောင့်။
ဖဿော- အတွေ့အာရုံကိုတွေ့မှု ဖဿသည်။ သမ္ဘဝတိ- ဖြစ်ပေါ်၏။
ဖဿပစ္စယာ- အတွေ့အာရုံကို တွေ့မှု ဖဿဟူသောအကြောင်း ကြောင့်။

ဒီအတွေ့အထိကိုပဲ အများဆုံး ရှုမှတ် နေရတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီထိသိရာမှာ နည်းနည်းချဲ့ပြီး ပြောရမယ်။

ကိုယ်အကြည်ရှုပ်က တစ်ကိုယ်လုံးမှာ ရှိနေတယ်

အတွေ့အထိကို ဖမ်းယူနိုင်တဲ့ ကိုယ်အကြည်ရှုပ်က တစ်ကိုယ်လုံးမှာ အနှံ့အပြားတည်ရှိနေတယ်။ အသားအသွေး စိုနေတဲ့ နေရာတိုင်းမှာ သူက ရှိနေတယ်။ တစ်ကိုယ်လုံးမှာ အပ်တစ်ဖျားစာတောင် အလွတ်အလပ် မရှိဘူး။ ဒါကြောင့် အပြင်က ရှုပ်နဲ့ဖြစ်ဖြစ်၊ ကိုယ်တွင်းက ရှုပ်နဲ့ဖြစ်ဖြစ် တိုက်ထိပြီး နေရာတိုင်းက ထိသိမှု ဖြစ်နိုင်တယ်။ အဲဒီ ကိုယ်အကြည်ရှုပ်တွေဟာလဲ အမြဲတည်နေတာတော့မဟုတ်ဘူး။ ခဏမစဲ အသစ်အသစ် ဖြစ်ပျက်နေတယ်။ ရေစီးကြောင်းထဲက ရေတွေ မပြတ်စီးသွားနေသလိုပါပဲ။ တစ်နည်း ဥပမာ အားဖြင့်ဆိုရင် ဓာတ်မီးဖန်သီးလုံးထဲမှာ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားတွေ အသစ် အသစ်လာရောက်ပြီး မီးပွင့်နေတာနဲ့လဲ တူပါတယ်။ ရှုပ်ဟောင်းတွေက ပျောက် ရှုပ်သစ်တွေက ဖြစ်နဲ့ ကိုယ်အကြည်ရှုပ်တွေဟာ အသစ်အဟောင်း အမြဲမပြတ် ပြောင်းလဲနေတယ်။

အဲဒီလို မပြတ်ဖြစ်ပျက်နေရာမှာ ဖြစ်ပြီးခါစ မပျက်သေးတဲ့ ကိုယ် အကြည်ရှုပ်မှာ ကိုယ်တွင်းက ဖြစ်ဖြစ် အပြင်က ဖြစ်ဖြစ် တွေ့ထိစရာရှုပ် တစ်မျိုးမျိုးက ဝင်တိုက်မိတယ်။ အဲဒီလို တိုက်မိတော့ အဲဒီ တိုက်မိတဲ့ရှုပ်ကို ထိသိပြီး ကာယဝိညာဏ်ဆိုတဲ့ စိတ်ကလေးက ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ ဒီနေရာမှာ လဲ မြင်ရာ ကြားရာတုန်းက ပြောခဲ့သလိုပဲ ကိုယ်အကြည်မှာ တိုက်လိုက်လာ တဲ့ ထိစရာရှုပ်ကို ဆင်ခြင်တဲ့ စိတ်က ရှေးဦးစွာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ စိတ်ပြီးမှ ဒီထိသိစိတ်က ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ သူပြီးတော့လဲ အဲဒီထိရတာကို ဆက်လက်

ပြီး အာရုံပြုကြတဲ့ သမ္ပဋိမျိုး သန္တီရဏ ဝုဋ္ဌော စော တဒါရုံဆိုတဲ့ စိတ်တွေလဲ ဖြစ်သွားသေးတယ်။ ဒါပေမဲ့ စိတ်တွေဖြစ်ပုံက မြန်လွန်းလို့ စိတ်တစ်ကြိမ် ထဲနဲ့ ထိသိ သွားတယ်လို့ ထင်ရတယ်။

အဲဒီ စိတ်အစဉ်တွေထဲက ထိသိတဲ့ ကာယဝိညာဏ်စိတ် ဆိုတာဟာ ဒီမှာ ပြောလိုရင်းပါပဲ။ ဒီထိသိတဲ့ စိတ်ကတော့ အမြဲလိုပဲ ဖြစ်ပေါ်နေပါတယ်။ ထင်ရှားတာနဲ့ မထင်ရှားတာလောက်သာ ကွဲပါတယ်။ ကိုယ်ထဲ နှလုံးမသွင်းဘဲ တခြားအာရုံ တခြားကိစ္စတွေကို ကြောင့်ကြစိုက်နေတဲ့အခါမှာ အဲဒီ ထိသိမှုက မထင်ရှားဘူး။ ကိုယ်ထဲ နှလုံးသွင်းမိရင်တော့ တစ်နေရာရာက ထိနေတာ ဟာ ထင်ရှားနေတာပဲ။ အောက်က ကြမ်းပြင် မြေပြင်နဲ့ထိနေတာ အဝတ်နဲ့ ထိနေတာ ခြေလက်အချင်းချင်း ထိနေတာ ကိုယ်ထဲက အသား အသွေး တွေနဲ့ ထိနေတာစသည်ဖြင့် ထိသိမှုဟာ ထင်ရှားရှိနေတာပဲ။

ဒါကြောင့် ကိုယ်ထဲမှာ တစ်နေရာရာက ထင်ရှားထိနေတာကို စူးစိုက်ပြီး ထိတယ် ထိတယ်လို့ ရှုမှတ်နေတဲ့ယောဂီမှာ သမာဓိဉာဏ် အတော်အတန် ကောင်းလာရင် ဒီလို သိနိုင်ပါတယ်။ ထိသိတယ်ဆိုတာ အကြောင်းမရှိဘဲနဲ့ အလိုလိုဖြစ်တာလဲ မဟုတ်ဘူး။ တစ်စုံတစ်ယောက်က ပြုလုပ်ပေးလို့ ဖန်ဆင်းပေး လို့ဖြစ်တာလဲ မဟုတ်ဘူး။ အမှန်မှာတော့ အသွေးအသားကောင်းတဲ့ ကိုယ်အကြည်ရှုပ်ကလဲရှိလို့ ထိစရာကလဲရှိလို့ ဖြစ်တာပဲ။ အသွေးအသား ကောင်းတာနဲ့ ထိစရာဆိုတဲ့ ဒီနှစ်မျိုးကို မှီပြီးတော့ဖြစ်တာပဲ။ ထိသိတတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရယ်လို့ မရှိဘူး။ အသွေးအသားကောင်းတဲ့ ကိုယ်အကြည်ရှုပ်နဲ့ ထိသိ စရာဆိုတဲ့ အကြောင်းတရားကြောင့် ထိသိမှုဆိုတဲ့ အကျိုးတရားမျှ ဖြစ်တာပဲ ရှိတယ်လို့ ဒီလိုသဘောပေါက်နိုင် သိနိုင်ပါတယ်။ ကဲ ဆိုကြရမယ်။

ကိုယ်အကြည်ရှုပ်နဲ့ တွေ့ထိစရာကို မှီ၍ ထိသိမှုဖြစ်သည်။

တွေ့ထိစရာဆိုတာ ပါဠိလိုကတော့ ဖောဠဗ္ဗလို့ ခေါ်တယ်။ တွေ့ထိ အပ်တဲ့ရှုပ် တွေ့ထိနိုင်တဲ့ရှုပ် တွေ့ထိစရာရှုပ်လို့ပဲ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒီတွေ့ထိ စရာရှုပ်က ပထဝီ တေဇော ဝါယောလို့ သုံးမျိုးရှိတယ်။

ပထဝီအတွေ့အထိ

ပထဝီဓာတ်ဆိုတာ “ကက္ခဠလက္ခဏာ-ခက်မာကြမ်းတမ်းခြင်း လက္ခဏာရှိတယ်”လို့ ဆိုတဲ့အတိုင်း ခက်မာကြမ်းတမ်းတဲ့ သဘောပါပဲ။ ကိုယ်ထဲမှာ အတွေ့အထိ ထင်ရှားရာကို စူးစိုက်ကြည့်ရင်၊ သို့မဟုတ် လက်နဲ့ စမ်းသပ်ကြည့်လို့ရှိရင် ဒီခက်မာတဲ့သဘော ကြမ်းတမ်းတဲ့သဘောကို တွေ့ပါ လိမ့်မယ်။ အဲဒါဟာ ပထဝီဓာတ်ပဲ။ နူးညံ့တာ တွေ့လိမ့်မယ်။ အဲဒါလဲ ပထဝီ ဓာတ်ပဲ။ ကြမ်းတမ်းတာနဲ့ နူးညံ့တာ တသဘောထဲပါပဲ။ သူ့ထက်ကြမ်းတာနဲ့ ထောက်ဆရင် သူ့ကိုနူးညံ့တယ်လို့ ပြောရတယ်။ သူ့ထက် နူးညံ့တာနဲ့ ထောက်ဆရင်တော့ သူ့ကိုလဲကြမ်းတယ်လို့ပဲ ပြောရပါတယ်။ ကတ္တီပါတို့ ဝါဂွမ်းတို့ဆိုတာတွေဟာ သူ့ထက် ကြမ်းတမ်းတာတွေနဲ့ ထောက်ဆပြီးတော့ နူးညံ့တယ်လို့လဲ ပြောရပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူ့ထက် နူးညံ့တဲ့ မျက်လုံးသားကို ထိခိုက်မိမယ်ဆိုရင်တော့ အဲဒီ ကတ္တီပါတို့ ဝါဂွမ်း တို့ ဆိုတာတွေဟာ အကြမ်းတွေ ဖြစ်နေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကြမ်းတမ်းတယ် နူးညံ့တယ်ဆိုတာဟာ အချင်းချင်း ထောက်ဆပြီး ပြောရတာတွေပဲ။ အမှန် စစ်စစ်ကတော့ နူးညံ့တာလဲ အမာခံသဘောပါပဲ။ ပထဝီဓာတ်ပါပဲ။ နောက်ပြီးတော့ ချောညက်တယ်ဆိုတာလဲ အမာခံသဘော ပထဝီဓာတ်ပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီပထဝီဓာတ်ရဲ့ သဘောလက္ခဏာကို အလွယ်တကူမှတ်ထားရအောင် “ကြမ်းတမ်းမာခက်-ချောညက်တစ်မည်”လို့ ဆောင်ပုဒ် စီထားတယ်။ ကြမ်းတမ်းတာ ခက်မာတာ ချောညက်တာ နူးညံ့တာ

ပထဝီဓာတ်ချည်းပဲလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ကဲ ဆိုကြရမယ်။

ကြမ်းတမ်း မာခက်-ချောညက် တစ်မည်၊

တည်ရာကိစ္စ-သူက ပြုသည်။

“ပတိဋ္ဌာနရသာ- တည်ရာကိစ္စရှိတယ်”လို့ အဋ္ဌကထာများမှာ ပြဆိုထားတဲ့အတိုင်း ပထဝီဓာတ် အမာခံသဘောဟာ တစ်ပါးသော ဓာတ်တွေ ရဲ့ တည်ရာကိစ္စရှိတယ်။ အရာဝတ္ထုခပ်သိမ်းဟာ မြေပေါ်မှာ တည်နေရသလို သူနဲ့တွဲဖက်ရှင်တွေဟာ သူ့အပေါ်မှာ တည်ရှိနေကြရတယ်။ ဥပမာ-ဆန်မှုန့် တို့၊ ဂျုံမှုန့်တို့ကို သင့်တော်လောက်တဲ့ ချော့၊ ရောစပ်လိုက်ရင် အတုံး အခဲကြီး ဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီ အတုံးအခဲထဲမှာ ဆန်မှုန့်၊ ဂျုံမှုန့်တွေက အမာခံသဘောရှိလို့ ပထဝီဓာတ်နှင့်တူတယ်။ ပထဝီဓာတ် လွန်ကဲတဲ့အတွက် ပထဝီလို့လဲ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ အမှုန့်ကလေးတွေကို တွဲကပ်စေတဲ့ ရေကတော့ အာပေါဓာတ် လွန်ကဲတဲ့ ရုပ်အစုပဲ။ အဲဒီ အတုံးအခဲထဲမှာ အေးတဲ့ တေဇာဓာတ် သဘောလဲပါတယ်။ တောင့်တင်းပြန့်ကားစေတဲ့ ဝါယောဓာတ် သဘောလဲ ပါတယ်။ ဒီတော့ ဒီဆန်မှုန့်၊ ဂျုံမှုန့် အတုံးအခဲထဲမှာ ဓာတ် ၄-ပါးလုံး ပါဝင်နေတယ်။ အဲဒီ ၄-မျိုးထဲက ဆန်မှုန့်၊ ဂျုံမှုန့်ဆိုတဲ့ အမာခံက ကျန်တဲ့ရေဓာတ် အအေးဓာတ် တောင့်စေတဲ့ ဓာတ်တွေရဲ့ တည်ရာရှိရာ ဖြစ်နေတယ်။ ရေဓာတ် အစိုဓာတ်ဟာလဲ ဆန်မှုန့်၊ ဂျုံမှုန့်ထဲမှာပဲ တည်တယ်။ အအေးဓာတ်နဲ့ တောင့်တင်းပြန့်ကားစေတဲ့ ဓာတ်တွေ ဟာလဲ အဲဒီ အမှုန့်တွေထဲမှာပဲ တည်တယ်။ ဒါကြောင့် ဆန်မှုန့်၊ ဂျုံမှုန့်တွေက ရေဓာတ်စသည်တို့ရဲ့ တည်ရာရှိရာကိစ္စ ပြုနေတယ်လို့ ဆိုရသလိုပဲ ပထဝီဆိုတဲ့ အမာခံဓာတ်ကလဲ သူနဲ့တွဲဖက်ဖြစ်တဲ့ ရုပ်တွေရဲ့ တည်ရာရှိရာကိစ္စ ပြုတတ်တယ် ဆောင်ရွက် တတ်တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒါက ပထဝီဓာတ်ရဲ့ ရသပါပဲ။

ဒီလို တည်ရာရှိရာကိစ္စကို ဆောင်ရွက်တတ်တဲ့အတွက် သူက

တွဲဖက်ရှုပ်တွေကို ထမ်းဆောင်နေသလို လက်ခံနေသလို ယောက်ျားညာဏ်ထဲမှာ ထင်ရတယ်။ အဲဒါကတော့ ပထဝီဓာတ်ရဲ့ ပစ္စုပဋ္ဌာန်တဲ့။ နောက်ပြီးတော့ လေးတယ် ပေါ့တယ်လို့ ထင်ရတာလဲ ပထဝီဓာတ်ရဲ့ ပစ္စုပဋ္ဌာန်လို့ပဲ ဆိုသင့်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် “ခံလင့် ဆောင်ရေး-ပေါ့လေး ထင်သည်”လို့ဆောင်ပုဒ် စီထားပါတယ်။ ကဲ ဆိုကြရမယ်။

ခံလင့် ဆောင်ရေး-ပေါ့လေးထင်သည်။

ပထဝီဓာတ်-သိမှတ် မြတ်ယောဂီ။

အဘိဓမ္မာပိဋက ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်နဲ့ သူရဲ့ အဖွင့် အဋ္ဌကထာ များမှာ ပထဝီဓာတ်ကို “ဂရုကံ-လေးသည်၊ လဟုကံ-ပေါ့သည်”လို့ ပြဆိုထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကြုံရာ မ, ရာ လှုပ်ရှားရာမှာ လေးတယ် ပေါ့တယ်လို့ ထင်ရတာကိုလဲ ပထဝီဓာတ်ရဲ့ ပစ္စုပဋ္ဌာန်ထဲမှာ ဘုန်းကြီးက ထည့်သွင်းပြီး ပြထားပါတယ်။ ကိုယ်ထဲက ထင်ရှားတဲ့ အတွေ့အထိကို စူးစိုက်ပြီး ထိတယ် ထိတယ် ကြံတယ် ချတယ်-စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာ ကြမ်းတမ်းတယ် ချောညက်တယ် နူးညံ့တယ်လို့ သိရင် ပထဝီဓာတ်ကို လက္ခဏာနဲ့ သိတာပဲ။ အခြားရှုပ်တွေရဲ့ တည်ရာပဲ။ အခြားရှုပ်တွေကို တည်ရာအဖြစ်နဲ့ ဆောင်တတ်တယ်လို့ သိရင် ရသနဲ့သိတာပဲ။ အခြားရှုပ်တွေက ဒီမှာ တည်နေကြတယ်၊ အခြားရှုပ်တွေကို ဆောင်ထားတယ်၊ လေးတယ် ပေါ့တယ်လို့ သိရင် ပစ္စုပဋ္ဌာန်နဲ့ သိတာပဲ။ ဒီလို လက္ခဏာ ရသ ပစ္စုပဋ္ဌာန်နဲ့ သိရင် နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်အရာမှာ သဘောမှန်ကို သိတယ်လို့ ဆိုရတယ်။

ပကတိ လူတွေမှာတော့ ပထဝီလွန်ကဲတဲ့ရှုပ်ကို တွေ့ထိတဲ့အခါမှာ လက်ကို ထိတယ်၊ ခြေကို ထိတယ်၊ ကိုယ်ကို ထိတယ်၊ အဝတ်ကို ထိတယ်၊ မိန်းမ ယောက်ျားကို ထိတယ်စသည်ဖြင့် ထင်မှတ်နေကြတယ်။ အဲဒါတွေ

ကတော့ အသိမှားတွေပဲ၊ ခုတင်ကပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ရှုမှတ်ပြီး သဘောမှန်ကို သိဖို့က အရေးကြီးပါတယ်။

တေဇော အတွေ့အထိ

တေဇောဓာတ်ဆိုတာ ဥဏှတ္တလက္ခဏာ - ပုခြင်းလက္ခဏာ ရှိတယ်လို့ ဆိုတဲ့အတိုင်း ပူတဲ့သဘောပါပဲ။ မီးများလို ပူတဲ့အခိုးအငွေ့သဘောပါပဲ။ ကိုယ်ထဲမှာ စူးစိုက်ကြည့်ရင် သို့မဟုတ် လက်နဲ့ စမ်းသပ်ကြည့်ယင် ဒီပူတဲ့ သဘောကိုလဲ တွေ့နိုင်ပါတယ်။ ထိုင်နေတဲ့ တော်တော်ကြာလာရင် ဖိမိတဲ့ နေရာတွေက ပူလာတာပဲ။ ပူလို့မခံသာတာနဲ့ ရွှေ့ရ ပြင်ရတယ်။ စမ်းသပ် ကြည့်ရင်လဲ ပူနေတဲ့ ကိုယ်ငွေ့ကို တွေ့နေရတာပဲ။ ဒီ ပူတဲ့ တေဇောဓာတ် ကတော့ ထင်ရှားပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အေးတယ်ဆိုတာလဲ အားနည်းတဲ့ နဲ့တဲ့ တေဇောဓာတ်ပဲ။ သူ့ထက်ပူတာနဲ့ ထောက်ဆပြောရင် သူ့ကိုအေး တယ်လို့ပြောရတယ်။ သူ့ထက်အေးတာနဲ့ ထောက်ပြောရင်တော့ သူ့ကိုလဲ ပူတယ်လို့ ပြောရပြန်တယ်။ ဥပမာ-နေပူနဲ့စာရင် သစ်ပင်ရိပ်ကို အေးတယ် လို့ ပြောရတယ်။ တိုက်ခန်းတို့ တောင်ခေါင်းတို့နဲ့စာရင်တော့ သစ်ပင်ရိပ်ကို ပူတယ်လို့ ဆိုရပြန်တယ်။ အပြင်မှာထားတဲ့ ရေနဲ့စာရင် သောက်ရေအိုးထဲက ရေကို အေးတယ်လို့ ဆိုရတယ်။ ရေခဲရေနဲ့ စာရင်တော့ အဲဒီ ရေကိုလဲ ပူတယ် နွေးတယ်လို့ ဆိုရပြန်တယ်။ ဒီတော့ ပူတယ် နွေးတယ် အေးတယ် ဆိုတာတွေဟာ အထက် အနဲ့လိုက်ပြီး ခေါ်ရတာတွေပဲ။ သဘောရင်းအားဖြင့် တစ်မျိုးထဲပါပဲ။ ပူတဲ့ တေဇောဓာတ်ချည်းပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီ တေဇောဓာတ်ရဲ့ သဘောလက္ခဏာကို အလွယ်တကူ မှတ်ထားရအောင် “အပူ အနွေး အအေးတစ် မည်”လို့ ဆောင်ပုဒ်လုပ်ထားတယ်။ ပူတာ နွေးတာ အေးတာတွေဟာ တေဇော

ဓာတ်ချည်းပဲလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ကဲ ဆိုကြရမယ်-

အပူ အနွေး-အအေး တမည်၊

ပူငွေ့ပေးလျက်-ရင့်ကျက်စေသည်။

ပရိပါစနရသာ-ရင့်ကျက်စေခြင်း ကိစ္စရှိတယ်လို့ အဋ္ဌကထာများမှာ ပြဆိုထားတဲ့အတိုင်း ပူတဲ့ တေဇောဓာတ် အနီးအငွေ့ဟာ ရင့်ကျက်စေတတ်တယ်။ အခြားရုပ်တွေကို ရင့်ကျက်စေတာ တေဇောရဲ့ အလုပ်ပါပဲ။ ဒါကတော့ အလွန်ထင်ရှားပါတယ်။ ထမင်းဟင်းတွေ ကျက်ရတာဟာ ဒီတေဇောကြောင့်ပဲ။ သစ်ပင်တွေ အဆောက်အအုံတွေ မြေတွေ ကျောက်တွေ ရင့်ကျက်ဆွေးမြည်ကုန်တာလဲ နေ-က လာတဲ့ ဒီတေဇောကြောင့်ပဲ။ လူ့ကိုယ်ထဲက ဆံပင်ဖြူခြင်း သွားကျိုးခြင်း အရေတွန့်ခြင်း စသည်ဖြင့် ရင့်ကျက်အိုမင်းတာတွေလဲ ကိုယ်ထဲမှာ ရှိနေတဲ့ ကိုယ်ငွေ့ခေါ်တဲ့ ဒီတေဇောကြောင့်ပဲ။ ဒါကြောင့် ပူတာ နွေးတာ အေးတာတွေဟာ ရင့်ကျက်စေတတ်တာ တွေချည်း ပဲ။ အပူထက်ရင် မြန်မြန်ရင့်ကျက်စေတယ်။ အပူနဲ့ရင် ဖြည်းဖြည်း ရင့်ကျက်စေတယ်။ ဒါလောက်သာ ကွာပါတယ်။ ရင့်ကျက်စေခြင်းကိစ္စက တော့ ရှိတာချည်းပါပဲ။ သူနဲ့ထိစပ်မိတဲ့ ရုပ်တွေကို သူက ရင့်ကျက်အောင် လုပ်နေတာပဲ။ ရင့်ကျက်စေတာဟာ သူ့အလုပ်ပဲလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒီလို ရင့်ကျက်စေတဲ့အတွက် သူနဲ့ထိစပ်မိတဲ့ ရုပ်တွေဟာ ပူလောင်ပြီး နူးညံ့လာ ကြတယ်။ ဒါလဲ ထင်ရှားပါတယ်။ နေပူခံရတဲ့အခါ ကိုယ်ကရုပ်တွေဟာ နူးညံ့ ညက်ညောလာတယ်။ နေပူထိတဲ့ ဖယောင်းများကျတော့ အရေတောင် ပျော်သွားသေးတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီအနီးအငွေ့ တေဇောဓာတ်ကို မဒ္ဒဝါ-နပ္ပဒါနပစ္စုပဋ္ဌာနာ-နူးညံ့ပျော့ပျောင်းခြင်းကို ပေးတတ်တဲ့အနေအားဖြင့် ယောဂီရဲ့ဉာဏ်ထဲမှာ ထင်ပေါ်တတ်တယ်လို့ ဆိုထားပါတယ်။ ပူတယ် ပူတယ်လို့ ရှုမှတ်နေရင်း နူးညံ့ပျော့ပျောင်းစေတတ်တဲ့

သဘောပဲလို့ ဉာဏ်ထဲ ထင်ပေါ်လာတာမျိုးကို ဆိုတာပါပဲ။ အဲဒီ ပစ္စုပ္ပန်ကို ဘုန်းကြီးက “နူးညံ့ ပျော့ပျောင်း-ဆင့်လောင်းပေးသည်”လို့ ဆောင်ပုဒ် ဒီလိုလုပ်ထားတယ်။ကဲ ဆိုကြရမယ်-

နူးညံ့ ပျော့ပျောင်း-ဆင့်လောင်းပေးသည်၊

တောဇောဓာတ်-သိမှတ် မြတ်ယောဂီ။

ကိုယ်ထဲမှာ ပူတာ အေးတာ ထင်ရှားတဲ့အခါ ပူတယ်၊ ပူတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေရင် ပူတဲ့ နွေးတဲ့ အေးတဲ့ သဘောမျှလို့ပဲ သိနိုင် ပါတယ်။ အဲဒါ တောဇောဓာတ်ကို သဘာဝလက္ခဏာနဲ့ သိတာပဲ။ ရင့်ကျက် စေတဲ့ သဘောပဲလို့လဲ တစ်ခါတစ်ရံ သိလိမ့်မယ်။ အဲဒါက ရသနဲ့ သိတာပဲ။ နူးညံ့ပျော့ပျောင်းစေတယ် လို့လဲ တစ်ခါတစ်ရံ သိလိမ့်မယ်။ အဲဒါက ပစ္စုပ္ပန်နဲ့ သိတာပဲ။ ဒီလို လက္ခဏာ ရသ ပစ္စုပ္ပန်နဲ့သိရင် နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်အရာ မှာ သဘောမှန်ကို သိတယ်လို့ ဆိုရတယ်။

ပကတိလူတွေကတော့ တောဇောလွန်ကဲတဲ့ရုပ်ကို တွေ့ထိတဲ့အခါမှာ ပူတဲ့လက်ကိုထိတယ် အေးတဲ့လက်ကိုထိတယ် အဝတ်ကိုထိတယ် မိန်းမ ယောက်ျားကိုထိတယ် စသည်ဖြင့် အထည်ခြပ် ပုဂ္ဂိုလ်အနေနဲ့ ထင်မှတ် နေကြတယ်။ အဲဒါတွေကတော့ ပကတိအသိတွေ အယူမှားတွေပဲ။ အမှန် ကတော့ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ပူတဲ့သဘောမျှ အေးတဲ့သဘောမျှ စသည်အနေအားဖြင့် သိဖို့ သဘောကျဖို့က အရေးကြီးပါတယ်။

ဝါယော အတွေ့အထိ

ဝါယောဓာတ်ဆိုတာ ဝိတ္တုမွန်လက္ခဏာ-ထောက်ကန် တောင့်တင်း

ခြင်း လက္ခဏာရှိတယ်လို့ ဆိုတဲ့အတိုင်း ထောက်ကန်တဲ့သဘော တောင့်တင်း တဲ့သဘောပါပဲ။ ဒီနေရာမှာ ထောက်ကန်တယ်ဆိုတာက စာပေကျမ်းဂန်ထဲမှာ သုံးတဲ့ စကားပဲ။ အရပ်ထဲမှာတော့ များများသုံးလေ့မရှိဘူး။ အိမ်အို ကျောင်းအို များကို လဲကျမသွားအောင် ကျားကန်တယ်-ကျားထောက်တယ်ဆိုတာ ရှိတယ်။ အောက်ကို ကျွဲကျမသွားရအောင် တုတ်နဲ့ တိုင်နဲ့ ထောက်တယ် ဆိုတာလဲရှိ တယ်။ ယက္ကန်ရက်ရာမှာ နယ်ကန်တယ်ဆိုတာလဲ ရှိတယ်။ ဒီလိုနည်းနည်းလောက်ပဲ သုံးလေ့ရှိပါတယ်။ အများအားဖြင့်တော့ တောင့်တင်းတယ်လို့ ပြောလေ့ရှိ ကြပါတယ်။ ယခု ထိုင်နေရင်း ခါးဆန့်ပြီး ကိုယ်ကိုမတ်မတ်ထားပါ။ ကိုယ်ထဲ စိတ်နဲ့စိုက်ကြည့်ပါ။ ဘာတွေ့သလဲ။ တောင့်နေတာ တင်းနေတာကို တွေ့ပါလိမ့် မယ်။ လက်မောင်းကိုဆန့်တန်းပြီးတော့ လက်ထဲ စိတ်နဲ့စိုက်ကြည့်ပါ။ ဘာတွေ့ သလဲ။ တောင့်နေတာ တင်းနေတာကို တွေ့ပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီ တောင့်တင်းတာ ဟာ ဝိတ္ထုမ္မနလက္ခဏာပဲ။ ဝါယောဓာတ်ပဲ။ ဒါကြောင့် ထိုင်နေရင်း ကိုယ်ထဲမှာ စိတ်နဲ့စိုက်ပြီး ထိုင်တယ် ထိုင်တယ်လို့ ရှုမှတ်နေယင် အဲဒီတောင့်တင်းတဲ့ သဘောကို သိရတယ်။ အဲဒါဟာ ဝါယောဓာတ်ကို ဝိတ္ထုမ္မနလက္ခဏာနဲ့ သိတာပါပဲ။ အဲဒီလိုအခါမှာ ငါကောင်လို့လဲ မသိဘူး။ မိန်းမပဲ ယောက်ျားပဲလို့လဲ မသိဘူး။ တောင့်တင်းတဲ့ သဘောမျှကိုသာ သိတယ်။ အဲဒါဟာ သဘောမှန်ကို သိတာပဲ။ ဒီလိုသိဖို့ရာက အရေးကြီးပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက “နိသိန္ဓော ဝါ နိသိန္ဓော-မှီတိ ပဇာနာတိ=ထိုင်လျှင်လဲ ထိုင်တယ်လို့ သိရမယ်”လို့ ဟောထားပါတယ်။

ဒါပေမဲ့ စပြီးရှုမှတ်ခါစမှာတော့ ထိုင်တယ် ထိုင်တယ်လို့ မှတ်နေ ပေမယ့် တောင့်တင်းတဲ့ ပရမတ်သဘောကလေး တစ်ခုထဲကွက်ပြီး သိမယ် လို့တော့ ဝန်မခံနိုင်ပါဘူး။ အထည်ခြပ်အစရှိတဲ့ ပညတ်တွေကိုလဲ သိနေသေး

တာပါပဲ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် အားထုတ်ခါစ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ ရှုမှတ်
မိတဲ့စိတ်ကနဲနဲ့ မရှုမှတ်မိပဲ အလွတ်စဉ်းစားတဲ့ စိတ်တွေက များများ ဖြစ်နေ
ပါတယ်။ အဲဒီ အလွတ်တွေဆိုတာကလဲ တခြားဟာတွေမဟုတ်ဘူး။ ကာမစ္ဆန္ဒ
အစရှိတဲ့ နီဝရဏစိတ်တွေပဲ။ ဒီနီဝရဏတွေဆိုတာက သမာဓိပညာနဲ့
ဆန့်ကျင်ဘက်တွေ။ သမာဓိပညာကို တားမြစ်တတ်တဲ့ တရားတွေပဲ။ ဒါကြောင့်
ရှုမိတဲ့စိတ်က သဘောတရားမျှကို သိနေပေမယ့် မရှုမိဘဲ အလွတ်စဉ်းစားနေတဲ့
စိတ်တွေက သူ့လမ်းစဉ်အတိုင်း အထည်ခြပ် ပညတ်တွေကို သိနေတဲ့အတွက်
သဘောတရားမျှကိုသာ ကွက်ပြီးမသိနိုင်တာပါပဲ။ တချို့ ဆရာတွေကတော့
ရှုစကတည်းက ပညတ်တွေ အကုန် ပျောက်သွား သယောင်ယောင် ပြောဟော
နေတတ်ကြတယ်။ အဲဒါက မဖြစ်နိုင်တာတွေပါပဲ။ ရှုမှတ်စကတည်းက နီဝရဏ
ကင်းပြီး စိတ္တဝိသုဒ္ဓိလဲ ဖြစ်တယ်။ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိလဲ ဖြစ်တယ်ဆိုတာဟာ ခဲယဉ်းပါ
တယ်။ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ မျက်မှောက်မှာ တရားနာနေရင်း မဂ် ဖိုလ် ရောက်သွား
ကြတဲ့ ဥဇ္ဈိတညူ ဝိပဋ္ဌိတညူပုဂ္ဂိုလ်များမှာဖြင့် အဲဒီလို ဖြစ်နိုင်စရာရှိရဲ့။ ဒီပြင်
ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာတော့ အဲဒီလို ဖြစ်ဖို့ အကြောင်း မရှိပါဘူး။ ဘုန်းကြီးတို့ ကတော့
အဲဒီလို မဖြစ်နိုင်တာတွေကို တာဝန်ခံပြီး မပြောလိုပါဘူး။ ဖြစ်နိုင်ရုံ လောက်ပဲ
ပြောလိုပါတယ်။

ဝိပဿနာကစပြီး ရှုတယ်ဆိုပေမယ့် ထက်သန်တဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်
တွေကစပြီး ဖြစ်တာမဟုတ်ဘူး။ ရုပ်နာမ်အာရုံတွေကိုရှုနေရင်း ဝိပဿနာ
သမာဓိက ရှေးဦးစွာ ထက်ထက်သန်သန် ဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီအခါမှာ အပြင်
ထွက်တဲ့ အလွတ်စိတ်တွေ မရှိသလောက် ကင်းသွားတယ်။ ရှုမှတ်တဲ့ စိတ်ချည်း
မပြတ်ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒါဟာ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိခေါ်တဲ့ စိတ်စင်ကြယ် တာပါပဲ။ အဲဒီလို
စိတ်စင်ကြယ်တဲ့ အခါကျမှ ရှုမိတဲ့ ရုပ်နာမ်ပရမတ် သဘောမှန်တွေကို သိတာ။

ဒါတောင် ဘက်ဉာဏ် မရောက်သေးရင် ပညတ်အာရုံတွေကလဲ ထင်နေသေးတာပဲ။ ဒါကြောင့်ပေါ့ “ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်အရာမှာ အရောင်အလင်းတွေကို မြင်ရတယ်၊ စေတီရင်ပြင်က ပန်းတွေကို မြင်ရတယ်၊ ပင်လယ်ထဲက ငါးလိပ်တွေကို မြင်ရတယ်” စသည်ဖြင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ ပြဆိုထားတာ။ အဲဒါဟာ ပညတ်အာရုံပေါ်နိုင်သေးလို့ပေါ့။ ဘက်ဉာဏ်ရောက်တဲ့ အခါကျတော့ ရှုမှတ်မိတဲ့ ရုပ်နာမ်အာရုံတွေရော ရှုမှတ်တဲ့ ဝိပဿနာစိတ်ရော ရှေ့ဆင့် နောက်ဆင့် ပျက်ပျက်သွားတာကိုချည်း တွေ့ရတယ်။ ပုံသဏ္ဌာန် ပညတ် ဆိုတာ လုံးလုံးကို မပေါ်တော့ဘူး။ အဲဒါကိုလဲ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်က “ဓယ ဝယ ဘောဒ နိရောဓေယေဝ- ကုန်ခြင်း ပျောက်ခြင်း ပျက်ခြင်းဆိုတဲ့ ချုပ်ခြင်း သဘော၌သာလျှင်။ သတိ- အမှတ်ရမှု သတိသည်။ ဝါ- မှတ်သိမှု ဉာဏ်သည်။ သန္တိဋ္ဌတိ- ကောင်းစွာ တည်တယ်” လို့ ဒီလို အထင်အရှား ပြဆိုထားပါတယ်။

ဒါကြောင့် ရှုမှတ်ခါစ ပုဂ္ဂိုလ်မှာတော့ ရှုမှတ်မိတဲ့ အာရုံလောက် ကိုသာ သဘောမှန်အတိုင်း သိသိသွားနိုင်ပါတယ်။ သွားနေဆဲဆိုရင် ခြေထောက်ကြွနေခိုက် လှမ်းနေခိုက်မှာလဲ တောင့်တင်းတဲ့ ဒီဝါယောဓာတ် သဘောထင်ရှားတယ်။ အဲဒါကိုလဲ သိဖို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက “ဂစ္ဆန္တော ဝါ ဂစ္ဆာမိတိ ပဏနာတိ- သွားလျှင်လဲ သွားတယ်လို့ သိတယ်”လို့ပဲ ဟောထားပါတယ်။ အဲဒီမှာ အထူးသတိပြုစရာကတော့ သွားလျှင် သွားတယ်လို့ သိဖို့သာ ဟောတယ်။ ဝါယောဓာတ်လို့ နှလုံးသွင်းဖို့ သိဖို့လဲ မဟောခဲ့ဘူး။ ထောက်ကန်တယ် တောင့်တင်းတယ်လို့ သိဖို့လဲ မဟောခဲ့ဘူး။ အဲဒါ အထူးသတိပြုဖို့ပါပဲ။ အဲဒါ ဘယ်လိုသဘောလဲဆိုရင် အမည်တွေက လိုရင်းမဟုတ်ဘူး။ တကယ်ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ သဘောကိုသိဖို့က လိုရင်းဖြစ်တယ်။ ဘယ်အမည်နဲ့မှတ်မှတ် သဘောမှန်ကို သိတာက လိုရင်းပဲ။ ဒါကြောင့် ခေါ်နေကျ ပြောနေကျ လွယ်ကူတဲ့

အမည်နဲ့ ရှုမှတ်နိုင်တယ်ဆိုတာကို သိစေလိုတဲ့အတွက် သွားလျှင်လဲ သွားတယ် လို့ သိတယ်လို့ ဒီလို ဟောခဲ့တာပါ။ နောက်ပြီးတော့ လက်ခြေတို့ကို ကွေးတဲ့ ဆန်တဲ့အခါ ကိုယ်အင်္ဂါ အစိတ်အပိုင်းတွေ လှုပ်ရှားပြုပြင်တဲ့ အခါတွေမှာလဲ ဒီတောင့်တင်းတဲ့ ဝါယောဓာတ်က ထင်ရှားတာပဲ။ ဒါကြောင့် ကိုယ်လက် လှုပ်ရှား ပြုပြင်တိုင်း ရှုမှတ်ပြီး ဒီတောင့်တင်းမှုကို သိတာဟာ ဝါယောဓာတ်ကို ဝိတ္ထုမ္ဘန လက္ခဏာနဲ့ သဘောမှန်အတိုင်း သိတာချည်းပါ။ နောက်ပြီးတော့ ဝမ်းဗိုက်က ဖောင်းတာ ပိန်တာကို ရှုမှတ်ပြီး တောင့်တင်းတာကို သိတာလဲ ဝိတ္ထုမ္ဘန လက္ခဏာနဲ့ သဘောမှန်ကို သိတာပါ။

နောက်ပြီးတော့ လျော့တယ်ဆိုတာလဲ အားနည်းတဲ့ ဝါယောဓာတ်ပဲ။ သူ့ထက် တင်းတာကို ထောက်ဆပြီး လျော့တယ်လို့ ပြောရတာပဲ။ သူ့ထက် လျော့တာကို ထောက်ဆပြီး ပြောရင်တော့ သူ့ကိုလဲ တင်းတယ်လို့ပဲ ပြောရ ပါတယ်။ ဥပမာ ကြိုးသုံးချောင်းဆွဲထားပါ။ ပထမကြိုးကို ဒေါင်ဒေါင် မြည်နေ အောင် တင်းတင်းဆွဲထားပါ။ ဒုတိယကြိုးကို အတော်အတန် တင်းရုံလောက်ဆွဲ ထားပါ။ တတိယကြိုးကိုတော့ လျော့ကျနေအောင် ဆွဲထားပါ။ အဲဒီ ကြိုးသုံး ချောင်းထဲက ပထမကြိုးနဲ့ နှိုင်းစာကြည့်ရင် ဒုတိယကြိုးကို လျော့တယ်လို့ ပြောရမှာပဲ။ ဒါပေမဲ့ တတိယကြိုးနဲ့ နှိုင်းစာကြည့်ရင်တော့ အဲဒီ ဒုတိယကြိုးကိုလဲ တင်းတယ်လို့ပဲ ပြောရလိမ့်မယ်။ အဲဒါလိုပါပဲ။ လျော့တယ် ဆိုတာဟာ သူ့ထက် တင်းတာနဲ့ နှိုင်းစာပြီး ပြောရတာပဲ။ အမှန်ကတော့ သူ့ထက်လျော့တာနဲ့ နှိုင်းစာယင် သူလဲ တင်းတဲ့သဘောပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးက ဒီ ဝါယောဓာတ် ရဲ့လက္ခဏာကို လွယ်လွယ်နဲ့ ဆောင်မှတ်ထားရအောင် “ထောက်ကန် တောင့်တင်း လျော့ခြင်း တစ်မည်”လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ ကိုယ်ထဲမှာ တွေ့ထိပြီးတော့ ထောက်ကန်တယ် တောင့်တယ် တင်းတယ် လျော့တယ်လို့

သိရတာဟူသမျှဟာ ငါယောဓာတ်ရဲ့ ပိတ္တုမွှန် လက္ခဏာပဲလို့ ဆိုလိုပါတယ်။
ကဲ ဆိုကြရမယ်-

ထောက်ကန် တောင့်တင်း-လျော့ခြင်း တစ်မည်၊

ယိမ်းယိုင် လှုပ်ရှား-ရွေ့သွားတတ်သည်။

“သမုဒီရဏရသာ-လှုပ်ရှားခြင်း-လှုပ်ရှားစေခြင်း ကိစ္စရှိတယ်”လို့ ဆိုထားတဲ့အတိုင်း ငါယောဓာတ်ဟာ သူ့ကိုယ်တိုင်ကလဲ လှုပ်ရှားတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် လေတွေဟာ လှုပ်ရှားနေတာပဲ။ သူကလှုပ်ရှားတတ်တော့ သူနဲ့ ထိစပ်နေတဲ့ ရုပ်တွေ ထိမိတိုက်မိတဲ့ အရာဝတ္ထုတွေကို သူက တွန်းကန် တတ်တယ်၊ လှုပ်ရှားစေတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် လေတွေဟာ သူ့အားကောင်း ရင် မြူမှုန်တွေ အမှိုက်တွေ သစ်ရွက်ခြောက်တွေ သစ်ကိုင်းတွေ ဒီလိုဟာတွေ ကို တိုက်ခိုက်ပြီး လှုပ်ရှားစေတာပဲ။ သိပ်အားကောင်းတဲ့ လေကြမ်းတွေ ကျတော့ သစ်ပင်တွေ အိမ်တွေကိုတောင် တိုက်လှဲသွားတတ်သေးတာပဲ။ ဒါကြောင့် “ယိမ်းယိုင်လှုပ်ရှား-ရွေ့သွားတတ်သည်”လို့ ဆောင်ပုဒ် စီထားတယ်။ ယိမ်းတာ ယိုင်တာ လှုပ်ရှားတာ ရွေ့သွားတာတွေဟာ ငါယောဓာတ်ရဲ့ ကိစ္စပဲ။ သူ့အလုပ်ပဲ လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ လက်ခြေတို့ကို ကွေးတဲ့အခါ ဆန့်တဲ့အခါ စသည်မှာ ကွေးတယ် ဆန့်တယ် လှုပ်တယ် ရွေ့တယ်စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ရတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်တဲ့ အခါ တရွေ့တရွေ့ချင်း လှုပ်ရှားတဲ့ သဘောကို တွေ့ရတယ်။ အဲဒါဟာ ငါယောဓာတ်ကို သူ့ရသနဲ့ အမှန်အတိုင်း သိတာပါပဲ။ လမ်းလျှောက်နေတဲ့အခါ သွားတယ် ကြွတယ် လှမ်းတယ် ချတယ် စသည်ဖြင့် မှတ်ယင်လဲ ဒီလှုပ်ရှားမှု ငါယောဓာတ်ရဲ့ ကိစ္စရသကို ထင်ရှားသိရတယ်။ ထို့အတူ ဝမ်းဗိုက်က ဖောင်း၊ ပိန်နေတာကို ရှုမှတ်နေရာမှာလဲ တရွေ့တရွေ့ချင်း ဖောင်းတက်လာတာ ပိန်ကျသွားတာကို သိရတယ်။ အဲဒါလဲ ငါယောဓာတ်ကို သူ့ရသနဲ့ အမှန်အတိုင်း

သိတာပါပဲ။ အဲဒီလိုအခါမှာ ယောက်ျားရယ် မိန်းမရယ်လို့လဲ မသိဘူး။ ကိုယ်ရယ် ဗိုက်ရယ်လို့လဲ မသိဘူး။ မဆင်ခြင်မိဘူး။ တရွေ့တရွေ့ချင်း လှုပ်ရှားနေတဲ့ သဘောမျှပဲလို့သာ သိတယ်။ အဲဒါဟာ သဘောမှန်အတိုင်း သိတာပါပဲ။ နောက်ပြီးတော့ တစ်နေရာက တစ်နေရာကို တွန်းပို့နေတဲ့သဘော ရွှေ့ဆောင် နေတဲ့ သဘောပဲလို့လဲ သိတယ်။ အဲဒါဟာ ဝါယောဓာတ်ကို ပစ္စုပ္ပန်နဲ့ သိတာပါပဲ။ ရှုမှတ်သူရဲ့ ဉာဏ်ထဲမှာ ထင်ပေါ်လာပုံ အခြင်းအရာနဲ့ သိတာပါပဲ။ အဲဒါကို ကျမ်းဂန်များမှာ “အဘိနိဟာရ ပစ္စုပ္ပန်နာ- ရှေးရှုဆောင်နေသော အားဖြင့် ထင်သော အခြင်းအရာရှိတယ်”လို့ ဆိုထားပါတယ်။ ဘုန်းကြီးကလဲ အဲဒါကို “သူလိုရာဘက်တွန်းလျက် ဆောင်သည်”လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားပါတယ်။ ဝါယောဓာတ်က သူ့အလိုရှိရာဘက် သူဦးတမ်းမိရာဘက်ကို တွန်းဆောင် နေတယ်။ ဆွဲဆောင်နေတယ်။ အဲဒါဟာ ဝါယောဓာတ်ရဲ့ ပစ္စုပ္ပန်ပဲလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒီပစ္စုပ္ပန်လဲ ကိုယ်အမှုအရာတွေကို ရှုမှတ်တိုင်း ထင်ရှား ပါတယ်။ ကဲ ဆိုကြရမယ်။

သူလိုရာဘက်-တွန်းလျက်ဆောင်သည်။

ဝါယောဓာတ်-သိမှတ် မြတ်ယောဂီ။

ယခု ပြောခဲ့တာဟာ ကိုယ်နဲ့ တွေ့ထိကောင်းတဲ့ ရုပ်သုံးမျိုးလုံး ခံသွားပြီ။ ခက်မာ ကြမ်းတမ်းတဲ့ ပထဝီအတွေ့အထိ၊ ပူနွေးအေးတဲ့ တေဇော အတွေ့အထိ၊ တောင့်တင်းလှုပ်ရှားတဲ့ ဝါယောအတွေ့အထိ၊ ဒီအတွေ့အထိ ရုပ်သုံးမျိုးလုံးစုံ သွားပြီ။ ဒီရုပ်သုံးမျိုးက ကိုယ်နဲ့တွေ့ထိပြီး သိရတဲ့သဘော များသာဖြစ်တယ်။ မြင်ရုံနဲ့ မသိနိုင်ဘူး။ ကြားရုံ နဲ့ရုံ စားရုံနဲ့လဲ မသိနိုင်ဘူးဆိုတာ အထူးသတိပြုရ မယ်။ စဉ်းစားကြည့်ပါ။ အသံကို ကြားရရုံနဲ့ ကြားရတဲ့ အရာဟာ ခက်မာကြမ်း တမ်းတယ် နူးညံ့တယ်လို့ သိနိုင်ပါ့မလား၊ မသိနိုင်ပါဘူး။ အဲဒါကို ပူတယ်

အေးတယ်လို့ကော သိနိုင်ပါ့မလား၊ မသိနိုင်ပါဘူး၊ တောင့်တင်းတယ် တည်ငြိမ်
 နေတယ် လှုပ်ရှားနေတယ်လို့ကော သိနိုင်ပါ့မလား၊ ကြားရရုံနဲ့တော့ မသိနိုင်ပါ
 ဘူး၊ ထိုအတူ နံရရုံနဲ့လဲ မသိနိုင်ဘူး၊ စားရရုံနဲ့လဲ မသိနိုင်ဘူး၊ မြင်ရရုံနဲ့လဲ
 မသိနိုင်ဘူး၊ ဒါပေမယ့် မြင်ရရုံနဲ့ သိနိုင်တယ်လို့ ထင်နေတတ်ကြတယ်၊ အဲဒါကို
 စစ်ဆေးပြပါဦးမယ်။

မြင်ရုံနဲ့ မာတာ ဗူတာကို မသိနိုင်

သံတုံး ကျောက်တုံးကြီးတွေ မြင်တဲ့အခါ မြင်ရုံနဲ့ ခက်မာ ကြမ်းတမ်း
 တာကို သိတယ် မဟုတ်လားလို့ မေးစရာရှိပါတယ်၊ အဲဒါဟာ အမှန်ကတော့
 မြင်ရုံနဲ့ သိတာ မဟုတ်ပါဘူး၊ ရှေးက တွေ့ဖူး သိဖူးတာနဲ့ လောလောဆယ်
 မြင်ရတာကို နှီးနှောရောစပ်ပြီး အနုမာနအားဖြင့် မှန်းဆ သိတာသာ ဖြစ်ပါတယ်၊
 မြင်ရုံနဲ့ သိတာကတော့ အဆင်းကိုသာ သိနိုင်ပါတယ်၊ အဲဒီလို မြင်ပြီးတော့
 ရှေးက မြင်ဖူး စမ်းသပ်ဖူးတဲ့ သံတုံးကျောက်တုံး များနဲ့ နှိုင်းဆပြီး မာတယ်လို့
 အနုမာနအားဖြင့် သိခြင်းဖြစ်ပါတယ် တစ်ခါတစ်ရံမှာ မျက်မြင်အားဖြင့် မာတယ်
 ထင်ပြီး နင်းလိုက်မိလို့ ရွံ့ဗွက်ထဲ ကျွံကျသွားတာဟာ ဒီနေရာမှာ အမှန်သိ
 မဟုတ်ကြောင်း ခိုင်လုံတဲ့ သာဓကပါပဲ၊ နောက်ပြီးတော့ ပူတယ် အေးတယ်ဆိုတာ
 ကိုလဲ မြင်ရုံနဲ့ မသိနိုင်ဘူး၊ ဒီနေရာမှာလဲ သံချောင်းတို့ အိုးခွက်တို့ကို
 အေးတယ်ထင်ပြီး ကိုင်မိလို့ အပူလောင်ခံရတာတွေ၊ ဟင်းရည်ပူကို အေးတယ်
 ထင်ပြီး သောက်မိလို့ အပူလောင်ခံရတာတွေ စသည်ဖြင့် ခိုင်လုံတဲ့သက်သေ
 သာဓကတွေ အများကြီးပဲ ရှိပါတယ်။

လှုပ်တာကိုလဲ မြင်ရုံနဲ့ မသိနိုင်ဘူး

လှုပ်ရှားတဲ့ ဝါယောဓာတ်ကိုလဲ မြင်ရုံနဲ့ မသိနိုင်ဘူး၊ ကိုယ်နဲ့တွေ့ထိပြီးမှ မျက်မှောက်တွေ့အားဖြင့် သိနိုင်တယ်။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုရင် ဝါယောဓာတ်ဆိုတာ ကိုယ်နဲ့တွေ့ထိပြီး သိရတဲ့သဘောတရား ဖြစ်လို့ပါပဲ။ ဒါဖြင့် ယခုမြင်ရုံနဲ့ လှုပ်နေတာ သွားနေတာကို သိတာက ဘယ်သဘောလဲဆိုရင် အဲဒါက ဟိုနေရာမှာ မြင်လိုက် ဒီနေရာမှာ မြင်လိုက်နဲ့ နေရာပေါင်း များစွာမှာ ရွှေ့ရွှေ့ပြီး မြင်ရတာကို ပေါင်းစပ်ပြီး အနုမာနအားဖြင့် မှန်းဆပြီး သိတာပါပဲ။ ဒီနေရာမှာလဲ ရထားနှစ်စင်းဆုံပြီး ရပ်နေရာမှ ကိုယ့်ရထားက သွားတာနဲ့ တခြားရထားက သွားတယ်လို့ ထင်ရတာရယ်၊ အမြန်သွားနေတဲ့ ရထားပေါ်က ဘေးပတ်ဝန်းကျင်ကို ကြည့်လိုက်ရင် ဘေးပတ်ဝန်းကျင်ရှိ သစ်ပင်တွေက နောက်ဘက်ကို ပြေးသလို ထင်ရတာရယ်။ ဒီလို ထင်ရတာတွေဟာ မြင်ရုံနဲ့ လှုပ်ရှားတာကို မျက်မှောက်အမှန်အားဖြင့် မသိနိုင်ဘူး ဆိုတာကို ထောက်ခံတဲ့ သက်သေသာကတွေပါပဲ။

ဒကာကြီးတစ်ဦး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်

စစ်ကိုင်းနယ်မှာ တရားဝါသနာပါတဲ့ ဒကာကြီးတစ်ဦးရှိတယ်။ သူက ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားစာတွေကို တော်တော် လေ့လာလိုက်စားထားပါတယ်။ အထူးအားဖြင့် ကြောင်ပန်းတရားနည်းကို သဘောကျပြီး လေ့လာခဲ့ပါတယ်။ တော်တော်လဲ ကျေပွန်နေပါတယ်။ အဲဒီဒကာကြီးဟာ ဘုန်းကြီးရေးတဲ့ ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်းပထမတွဲကို ကြည့်ရှုလေ့လာပြီး သူက သဘောကျလာပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက ဘုန်းကြီးကိုလဲ သူမတွေ့ဖူးသေးပါဘူး။ ကျမ်းစာအုပ်ကို တွေ့ရရုံမျှနဲ့ ဘုန်းကြီးတို့ညွှန်ပြနေတဲ့ သတိပဋ္ဌာန်ရှုမှတ်နည်းကို သူက ကောင်းကောင်း သဘောကျ

နေတယ်။ တစ်နေ့တော့ ဒီဒကာကြီးက ရွှေဘို ဆိပ်ခွန်မဟာစည် ကျောင်းတိုက် ရောက်လာတယ်။ ဘုန်းကြီးထံ တမင်လာတာပါပဲ။ ရောက်လာတဲ့ အခါမှာ သူဟာ ကြောင်ပန်းတရားစာအုပ်တွေကို ကောင်းကောင်းလေ့လာခဲ့တဲ့အကြောင်း၊ ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်းကို ကြည့်ရှု ရတဲ့အတွက် ဖြစ်ခိုက်ရုပ်နာမ်ကို ရှုရတဲ့နည်းကို သဘောကျတဲ့အကြောင်း စသည်ကို ပြောနေရင်း ကျောင်းတစ်ကျောင်းမှာ သူတွေ့ခဲ့ရတဲ့ အကြောင်းအရာတစ်ခုကိုလဲ ထည့်သွင်းပြီးတော့ သူက ပြောသွား ပါတယ်။ အဲဒါဟာ လွန်ခဲ့တဲ့ အနှစ် ၂၀-ကျော်လောက်ကပါ။ ယခု မဟုတ်ပါဘူး။

အဲဒါကို အတိုချုံးပြောရရင်-သူခရီးသွားရင်း အဲဒီ ကျောင်း ရောက်သွားတော့ အဲဒီမှာ တရားအားထုတ်နေကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို တွေ့တယ်။ ဘယ်လိုအားထုတ်ကြသလဲလို့ သူက မေးကြည့်တဲ့အခါ အဲဒီလူတွေက သူတို့ အားထုတ်ပုံကို ပြောကြတယ်။ ဒီတော့ ဒီဒကာကြီးက ခင်ဗျားတို့ အားထုတ်နည်း ဟာ မမှန်ဘူး၊ အာရုံနဲ့ ဒွါရ မကိုက်ဘူး စသည်ဖြင့် ပြောပါရောတဲ့။ အဲဒီလူတွေ ကလဲ ကျုပ်တို့ အားထုတ်နေတာဟာ ဆရာဘုန်းကြီး ညွှန်ပြတဲ့အတိုင်း အားထုတ်နေတာပဲ။ မမှားနိုင်ပါဘူးလို့ပြောပြီး သူတို့ရဲ့ ဆရာဘုန်းကြီးထံ သွားလျှောက်ကြပါရောတဲ့။ အဲဒီအခါ ဆရာဘုန်းကြီးကလဲ သူဟောထားတဲ့ နည်းကို မှားတယ်ဆိုတော့ ဘယ်ခံချင်မလဲ။ ဒါကြောင့် ဒီလိုလာပြောတဲ့ ဒကာကြီးကို ခေါ်ခဲ့တဲ့ အမိန့်ပေးလိုက်တယ်။ ဒါနဲ့ ဒီဒကာကြီးဟာ အဲဒီ ဘုန်းကြီးဆီကို ရောက်သွားရတယ်။ ဒီတော့ ဘုန်းကြီးက “ဒကာကြီး ဘုန်းကြီး ညွှန်ပြနေတဲ့ ဝိပဿနာအလုပ်တရားကို မှားတယ်လို့ဆိုတာ ဟုတ်ပါသလား” လို့ မေးတယ်။

မှားတယ်ဆိုတာ ဟုတ်ပါတယ်လို့ ဒကာကြီးက ဝန်ခံတယ်။

ဘယ်အချက်မှာ ဘယ်လိုမှားတာလဲလို့ ဘုန်းကြီးက စိစစ်တယ်။

တပည့်တော် လက်တွေ့ပြပါမယ်။ ခေါင်းအုံးတစ်လုံးကိုပေးပါ။ ဟောဒီမှာ ကြည့်ပါလို့ဆိုပြီး ခေါင်းအုံးကို လက်နဲ့မြှောက်ထားရင်း သူက လှုပ်ပြတယ်။ အဲဒီလို ပြနေရင်း ကဲ-အရှင်ဘုရား ဘယ်တရားတွေ ပျက်နေတာကို မြင်ပါသလဲ လို့ အဲဒီဒကာကြီးက မေးလျှောက်ပါသတဲ့။

ဟာ .. ဒကာကြီးလှုပ်နေတဲ့ ဝါယောဓာတ်တွေ ပျက်နေတယ်လို့ ဘုန်းကြီးက ဖြေပါသတဲ့။

အဲဒါတွေ မှားနေတာပါပဲဘုရား၊ အရှင်ဘုရားမျက်စိနဲ့မြင်တာဟာ အဆင်းရုပ် ရှုပါရုံသာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီမြင်နေတဲ့ အခိုက်မှာ ရှုလို့သိရင် အဲဒီ မြင်ရတဲ့ အဆင်းရုပ်ရဲ့ အဖြစ်အပျက်ကိုသာ သိနိုင်ပါတယ်။ လှုပ်ရှားတဲ့ ဝါယောရုပ်ကို မျက်စိနဲ့ မမြင်နိုင်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် မြင်ခိုက်မှာ လှုပ်ရှားတဲ့ ဝါယောရုပ်ရဲ့အဖြစ်အပျက်ကို မျက်မှောက်အားဖြင့် မသိနိုင်ပါဘူး။ ဝိပဿနာ ဆိုတာ မျက်မှောက်တွေ့ရတဲ့ တရားကို ရှေးဦးစွာ ရှုပြီး သိရပါတယ်။ ပြီး တော့မှ တခြားတရားကို အနုမာနအားဖြင့် မှန်းဆပြီး ရှုရ သိရပါတယ်။ သူ့ဒွါရနဲ့ သူ့အာရုံကိုက်မှ သဘာဝကျပါတယ်။ ဝါယောရုပ်ဆိုတာ ကိုယ်နဲ့ တွေ့ထိပြီး သိရတဲ့ အာရုံ ဖြစ်ပါတယ်။ ကိုယ်တိုင် သွားနေရင်း ဖြစ်ဖြစ်၊ ကွေးနေယင်း ဆန့်နေရင်း ဖြစ်ဖြစ်၊ လှုပ်ရှားနေရင်း ဖြစ်ဖြစ် ရှုမှတ်ယင် အဲဒီလှုပ်ရှားတဲ့ ဝါယောရုပ်ရဲ့ အဖြစ်အပျက်ကို သိနိုင်ပါတယ်။ ယခု အရှင်ဘုရားက မတွေ့ထိ ရပါပဲ မြင်ရုံနဲ့ လှုပ်ရှားဝါယောတွေ ပျက်နေတာကို သိတယ်ဆိုတာ သဘာဝ မကျဘဲ မှားနေပါတယ်ဘုရားလို့ ဖြေရှင်းလျှောက်ထားခဲ့ပါသတဲ့။

ဟုတ်တယ်၊ တချို့က ရှုပ်ရှုနည်းကိုပြတဲ့ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် တို့လို သုတ္တန်ပါဠိတော်တွေကို စိုဠ်မီးမပြုဘဲ သဘာဝသက်သက်ကိုပြတဲ့ အဘိဓမ္မာ ဆိုင်ရာ ကျမ်းဂန်တွေကိုသာ အမှီပြုပြီး စိတ်ကူးသက်သက်နဲ့ ရှုပ် ရှုနည်းတွေကို

ဟောပြောနေတာလဲ ရှိတယ်။ အဲဒီလို ဟောတဲ့အတိုင်း ရှုမှတ် အားထုတ်နေတာလဲ ရှိတယ်။ အဲဒီလို ရှုတာကတော့ အများအားဖြင့် ပါရမီဖြစ် ကုသိုလ်ဖြစ် လောက် ရှိမှာပါပဲ။ ဥပယဗ္ဗယဉာဏ်အစရှိတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ် အစစ် အစဉ် အတိုင်းဖြစ်ပြီး မင်္ဂလိယပေါက်ဖြစ်ဖို့ကတော့ ခဲယဉ်းပါလိမ့်မယ်။ သို့သော် ပါရမီ တူးတဲ့ တစ်ဦးတစ်လေလောက်တော့ ဖြစ်ကောင်း ဖြစ်ပါလိမ့်ဦး မယ်။ ဘယ်လိုလဲ ဆိုတော့ အဲဒီလို စိတ်ကူးနဲ့ ရှုဆင်ခြင်နေရင်း အဲဒီ ရှုဆင်ခြင်တဲ့စိတ်ရဲ့ အဖြစ်အပျက်ကိုမြင်ပြီး ဝိပဿနာဉာဏ် အစစ်တွေ ဖြစ်မယ်ဆိုရင်လဲ ဖြစ်နိုင် ဖို့အခွင့်အနည်းငယ်တော့ ရှိပါသေးရဲ့။ ဒါကြောင့် အဲဒီနည်းဖြင့် တစ်ဦးတစ်လေ လောက်သာ လမ်းမှန်ရောက်ပြီး မင်္ဂလာဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်လဲ ရောက်ဖွယ်ရှိ သေးတယ် လို့ ယူဆရပါတယ်။

သေချာတဲ့ နည်းလမ်း

ဒါပေမဲ့ သေချာတာကတော့ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင် ညွှန်ပြ တော်မူခဲ့တဲ့ သတိပဋ္ဌာန်နည်း အတိုင်း ဒွါရ ၆-ပါးမှာ ပေါ်ခိုက်ပေါ်ခိုက် ရုပ်နာမ်ကို ရှုတာက အသေချာဆုံးပဲ။ မလွဲနိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် “ကောယဇော မဂ္ဂေါ-တကြောင်းတည်းသောလမ်း- မလွဲမမှားနိုင်သောလမ်းပါ”လို့ မြတ်စွာ ဘုရားက ဝန်ခံထားပါတယ်။ ယခုပြောနေတဲ့ ကာယဝိညာဏ်ဆိုင်ရာ ကာယဒွါရကဆိုရင် ကိုယ်ထဲကဖြစ်ဖြစ်၊ အပြင်ပကဖြစ်ဖြစ် တွေ့ထိစရာ တစ်ခုခုနဲ့တွေ့ထိပြီး သိရတဲ့အခါ အဲဒီ အတွေ့အထိကို ရှုမှတ်ပြီး သိဖို့ လိုပါတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်ပြီး မသိရင် အဲဒီ အတွေ့အထိကိုပဲ အဝိဇ္ဇာ အစရှိသော ကိလေသာတွေနဲ့ စွဲလမ်းသွားတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် မြဲတယ်လို့လဲ စွဲလမ်းတယ်။ ချမ်းသာတယ် ကောင်းတယ်လို့လဲ စွဲလမ်းတယ်။ အသက်ရှင်နေတဲ့ သတ္တဝါကောင် ငါကောင်

အတ္တကောင်လို့လဲ စွဲလမ်းတယ်။ ဆံပင်နဲ့ ထိတဲ့အခါ ဆံပင်ကို မြဲတဲ့အနေ စသည်ဖြင့် စွဲလမ်းတယ်။ ဒါကြောင့် ကိုယ့်ဆံပင် သူ့ဆံပင်တွေကို သာယာ နှစ်သက်နေကြတာ။ မျက်ခုံးမွှေး နှုတ်ခမ်းမွှေး စသည်ကိုလဲ စွဲလမ်းတာပဲ။ ခြေသည်း လက်သည်းတွေလဲ စွဲလမ်းတာပဲ။ သွားတွေ အရေတွေ အသားတွေ အကြောတွေ အစရှိတဲ့ အစိတ်အပိုင်းတွေလဲ စွဲလမ်းတာပဲ။

ထိတိုင်း ထိတိုင်း အဲဒီ တွေ့ထိတာကိုရှုမှတ်ပြီး “ထိရတဲ့သဘော မျှပဲ၊ မမြဲဘူး၊ ဆင်းရဲပဲ၊ အတ္တမဟုတ်တဲ့ သဘောတရားမျှပဲ”လို့ သိသိ သွားရင်တော့ အဲဒါတွေကို မစွဲလမ်းတော့ဘူး။ “အနိဿိတော စ၊ မစွဲမရှိမှု၍ လည်း၊ ဝိဟရတိ၊ နေ၏”ဆိုတဲ့ သတိပဋ္ဌာန်ပါဠိတော်နဲ့အညီ ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒါဟာ ဝိပဿနာလမ်းမှန်ပေါ် ရောက်နေတာပါပဲ။ ဒီ လမ်းအတိုင်း နောက် မဆုတ်ဘဲ သွားရင် မင် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ကို ရောက်တော့မှာပါပဲ။ သေချာနေပါပြီ။

ယခု ကာယဝိညာဏ်ဖြစ်ဖို့ အကြောင်းဖြစ်တဲ့ ကာယပဿာဒဆိုတာလဲ ပြောခဲ့ပြီး တွေ့ထိရတဲ့ ပထဝီ တေဇော ဝါယောဆိုတဲ့ ဖောဋ္ဌဗ္ဗရုပ်တွေ အကြောင်းလဲ ပြောခဲ့ပါပြီ။ အဲဒီ နှစ်မျိုးထဲမှာ ကိုယ်အကြည်ရုပ် ဆိုတာကလဲ အသွေးအသား ကောင်းတဲ့ တကိုယ်လုံးမှာ အနံ့အပြားရှိနေတယ်။ အဝတ် နေ လေ နေပူစသည် နှင့် သက်ရှိ သတ္တဝါရဲ့ ရုပ်ကိုယ်ဆိုတဲ့ တွေ့ထိစရာတွေ ကလဲ နေရာတကာမှာ အနံ့အပြားရှိနေတယ်။ ကိုယ်ထဲကလဲ ဆံပင် အမွှေး အသား အရေ အစရှိတဲ့ တွေ့ထိစရာတွေကလဲ တစ်ကိုယ်လုံးမှာ အနံ့အပြား ရှိနေတယ်။ ဒီတော့ ကိုယ် အကြည်ရုပ်နဲ့ အတွင်းအပြင် တွေ့ထိစရာတွေဟာ တစ်ခုမဟုတ် တစ်ခုနဲ့ တွေ့ထိဖို့ရာ အခါခပ်သိမ်း အဆင်သင့် ဖြစ်လျက်ချည်း ရှိနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် နှလုံးသွင်းကြည့်လိုက်ရင် ဒီကိုယ်ထဲမှာ ဘယ်နေရာ ကမဆို အတွေ့အထိ တစ်ခုခုကို ထင်ရှားသိနိုင်ပါတယ်။ အတွေ့အထိ မဖြစ်နိုင်တဲ့

နေရာရယ်လို့ အဝိတဇ္ဈားစာလောက်တောင် လွတ်လပ်တဲ့ နေရာမရှိဘူး၊ ခေါင်းထဲကို နှလုံးသွင်းလိုက်ရင် ခေါင်းထဲက ဆံပင်နဲ့လဲ တွေ့ထိနေတယ်၊ အသွေး အသား ဦးနှောက် စသည်တို့နဲ့လဲတွေ့ထိနေတယ်၊ ကိုယ်ထဲမှာ နှလုံးသွင်းကြည့်လိုက်ရင်လဲ အသွေးအသား အစာသစ်လေ စသည်တို့နဲ့ တွေ့ထိနေတယ်၊ လက်ထဲ ခြေထဲ နှလုံးသွင်းကြည့်ရင်လဲ အသား အရေ အရိုး စသည်တို့နဲ့ တွေ့ထိနေတယ်၊ အဲဒီလို ထိသိနေတာဟာ “ကာယဉ္စ ပဋိစ္စ၊ ကိုယ်အကြည်ရှုပ်ကိုလဲ စွဲမှီ၍။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ စ ပဋိစ္စ၊ တွေ့ထိစရာရှုပ်တို့ကိုလဲ စွဲမှီ၍။ ကာယဝိညာဏံ၊ ထိသိမှု-ကာယဝိညာဏ်သည်။ ဥပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်ပေါ်သည်”လို့ ဟောထားတဲ့အတိုင်း ကိုယ်အကြည်ရှုပ်နဲ့ ထိစရာ ဒီ နှစ်မျိုးကိုစွဲမှီပြီး အခိုက်အတန့်မျှ အသစ် အသစ် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ကာယဝိညာဏ်စိတ်ပဲ၊ ဒါကြောင့် “ကိုယ်အကြည် ရှုပ်နဲ့ ထိသိစရာကိုမှီ၍ ထိသိမှုဖြစ်သည်”လို့ ခုတင်က ဆောင်ပုဒ်ပေးခဲ့တယ်၊ အဲဒီလို ထိသိတဲ့ အခါမှာ ကိုယ်အကြည်ရှုပ်ရယ် ထိစရာရယ် ထိသိမှုရယ် ဒီသုံးမျိုး ဆုံမိသွားတယ်၊ ဒါကြောင့် ထိတွေ့မှုဆိုတဲ့ ဖဿ ဖြစ်ပေါ်လာတယ်၊ ကဲ-ဆိုကြရမယ်။

ကိုယ်အကြည် ထိစရာ ထိသိမှု ဟူသော တရားသုံးပါးဆုံမိလို့ ထိတွေ့ဖဿဖြစ်သည်။

ဒီထိတွေ့မှု ဖဿကတော့ အလွန် ထင်ရှားပါတယ်၊ ဒီ ထိတွေ့မှုက ကောင်းတဲ့ အတွေ့ကလေးများကို ထိတွေ့ရရင် ကိုယ်ထဲမှာ တွေ့ပြီး ကောင်းသွားတဲ့ သုခဝေဒနာ ဖြစ်တယ်၊ အဲဒါကို ကိုယ်ချမ်းသာလို့ ခေါ်တယ်၊ ဆိုးတဲ့ အတွေ့ကလေးများကို ထိတွေ့ရရင် ကိုယ်ထဲမှာ အတွေ့ဆိုးပြီး အခံရခက်တဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာ ဖြစ်တယ်၊ အဲဒါကို ကိုယ်ဆင်းရဲလို့ ခေါ်တယ်၊ အဲဒီမှာ ထိတွေ့မှု ဖဿက ထင်ထင်ရှားရှား များများကြီး တွေ့သွားရင် ဝေဒနာ

ကလဲ ထင်ထင်ရှားရှား များများကြီး ဖြစ်တော့တာပဲ။ ဖဿက မထင်မရှား နည်းနည်းတွေ့ရင် ဝေဒနာကလဲ မထင်မရှား နည်းနည်းပဲ ဖြစ်တယ်။ ဥပမာ ဆူးစူးတဲ့အခါ နည်းနည်းစူးယင် နည်းနည်းနာတယ်။ များများစူးရင် များများ နာတယ်။ အဲဒါလိုပဲ။ အဲဒီ ဆူးစူးလို့နာတာလဲ ထိတွေ့မှုဖဿကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာပါပဲ။ ကိုယ်ထဲမှာ နာကျင်ကိုက်ခဲမှု မခံသာမှု ဟူသမျှတွေဟာ ဆိုးတဲ့ အတွေ့အာရုံကို တွေ့ထိမှုကြောင့် ဖြစ်တဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာချည်းပါပဲ။ နုည့် ချောညက် တဲ့ အတွေ့ အေးတဲ့အတွေ့ နွေးတဲ့အတွေ့ အစရှိတဲ့ အတွေ့ကောင်း ကလေးတွေကို တွေ့ထိရတဲ့အခါမှာတော့ ကိုယ်ထဲမှာ နေသာ ထိုင်သာဖြစ်ပြီး ကောင်းနေတယ်။ ကိုယ်ကြိုက်တဲ့ အတွေ့ကလေးကို တွေ့ရတဲ့အခါမှာတော့ အလွန်ကောင်း တယ်လို့ထင်ရတယ်။ ကောင်းလိုက်တာလို့လဲ ချီးမွမ်းတတ် တယ်။ အဲဒီ ကောင်းတယ် ဆိုရတာတွေဟာ အတွေ့ အာရုံကောင်းကလေး တွေကို တွေ့မှုကြောင့်ဖြစ်တဲ့ သုခဝေဒနာတွေချည်းပါပဲ။ ကဲ-ဆိုကြရမယ်။

ထိတွေ့စရာအာရုံကို ထိတွေ့မှုကြောင့် ခံစားမှုဝေဒနာ ဖြစ်သည်။
 ကာယဒွါရက ဝိညာဏ် ဖဿ ဝေဒနာဖြစ်ပုံကို ဒီတွင်ပဲ ရပ်ပြီး
 မနောဒွါရက ဖြစ်ပုံကို ပြောကြဦးဖို့။

မနောဒွါရဗျ ဝိညာဏ် ဖဿ ဝေဒနာ ဖြစ်ပျက်ပုံ

မနဉ္စ ပဋိစ္စ ဓမ္မေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ မနောဝိညာဏ် တိဋ္ဌန္တံ သင်္ဂတိ
 ဖဿော၊ ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ။

မနဉ္စ ပဋိစ္စ၊ စိတ်နှလုံးကိုလဲ စွဲမှီ၍။ ဓမ္မေ စ ပဋိစ္စ၊ သဘောအာရုံ စိတ်ကူးအာရုံကိုလဲ စွဲမှီ၍။ မနောဝိညာဏ်၊ စိတ်ကူးကြည့်မှု-မနောဝိညာဏ် သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်ပေါ်၏။

စိတ်နှလုံးနဲ့ စိတ်ကူးအာရုံဒီနှစ်မျိုးကို စွဲမှီပြီး စိတ်ကူးကြသိမှု မနောဝိညာဏ်စိတ် ဖြစ်ပေါ်တယ်။ စွဲမှီစရာ စိတ်နှလုံးဆိုတာ တခြားမဟုတ်ဘူး၊ ပဋိသန္ဓေကာလ ကတည်းက ရလာခဲ့တဲ့ ဘဝင်စိတ်ပဲ။ သူက ကံစွမ်းရှိသလောက် ဆက်ကာ ဆက်ကာ မပြတ်ဖြစ်နေတယ်။ သူဟာ ကြံသိစိတ်တွေ ဖြစ်ဖို့ မျိုးဓမ္မသဖွယ် ဖြစ်နေပါတယ်။ သိစရာအာရုံ အထူး မပေါ်တဲ့အခါ ဒီဘဝင်စိတ်ချည်း မပြတ်ဖြစ်နေတယ်။ အိပ်ပျော်နေတဲ့အခါမှာ ဒီဘဝင်စိတ်ချည်းပဲ။ နိုးနေတဲ့အခါလဲ စိတ်ကူးကြသိမှုတွေရဲ့ အကြားအကြားမှာ သူက မပြတ်ဖြစ်နေတယ်။ အာရုံအထူးပေါ်လာတဲ့ အခါကျတော့ ဒီဘဝင်က ထလာသလိုပါပဲ။ သူက နေပြီး ကြံသိစိတ်တွေဖြစ်ပွားလာတယ်။ ဒါကြောင့် “မနုဉ္ဇ ပဋိစ္စ၊ ဘဝင်ဆိုတဲ့စိတ်နှလုံးကိုလဲ စွဲမှီပြီးတော့ ကြံသိမှုဖြစ်တယ်”လို့ ဟောထားပါတယ်။ “ဘဝင်ဆိုတဲ့ ဒီစိတ်ကလဲ ရှိပါမှ ကြံသိစိတ် ဖြစ်နိုင်တယ်”လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒီဘဝင်စိတ်ဟာ ကြံသိစိတ်တွေ ပြတ်စဲနေခိုက်မှာ အပြုရှိနေတယ် မဟုတ်လားလို့ မေးစရာရှိပါတယ်။ ဘဝင် ရှိနေတာကတော့ မှန်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ကြံသိစိတ် ဖြစ်ဖို့ရာ သန့်စွမ်းပါမှ အဲဒီဘဝင် ကိုမှီပြီး ကြံသိစိတ် ဖြစ်နိုင်တယ်။ တစ်ခါတစ်ရံ အိပ်ချင်ပြီး ဝေတေတေဖြစ်နေတာနဲ့ ဘာကိုမျှ စိတ်ကူးလို့ မဖြစ်ဘူး။ တစ်ခါတစ်ရံလဲ စဉ်းစားပေမယ့် ဘာမျှ စိတ်ကူးမပေါ်ပဲ ဝေတေတေကြီး ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒါတွေဟာ ကြံသိမှု စိတ်ဖြစ်နိုင်လောက်အောင် ဘဝင်စိတ်က အင်အားမရှိတဲ့ သဘောတွေပါပဲ။ အဲဒီလို ဘဝင်စိတ်ဟာ ရှိနေပေမယ့်လို့ ရှိရာမရောက်ဘူး။ ယခု ဒီမှာ ပြဆိုတဲ့ ဘဝင်စိတ်ကတော့ အာရုံအသစ်က ထင်ပေါ်လာတဲ့အတွက် မူလအာရုံကို လွှတ်တော့မလိုလို အခြေပျက်ပြီး လှုပ်ရှားလာတဲ့ ဘဝင် ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒါကို ကျမ်းဂန်ဝေါဟာရနဲ့ ပြောရရင် ဘဝင်စလန-လှုပ်တဲ့ဘဝင်တဲ့။ ဘဝင်ပုစ္ဆေဒ-အစဉ်ပြတ်စဲတဲ့ ဘဝင်တဲ့။ ဒီလိုခေါ်ပါတယ်။ အဲဒီ ပြတ်စဲသွားတဲ့

နောက်ဆုံးဘဝင်ကို ပိုပြီးတော့ ကြံသိမှုစိတ်တွေ ဖြစ်လာပါတယ်။ အဲဒီမှာလဲ ကြံသိမှု စိတ်အရ ဖောစိတ်ကိုယူယင် အာဝဇ္ဇန်း စိတ်ကိုလဲ မန-စိတ်နှလုံးဆိုတဲ့ ပုံရာ အကြောင်းတရားထဲမှာ ထည့်ပြီး ယူရမယ်လို့ အဋ္ဌကထာတွေက ပြဆိုထား ပါသေးတယ်။ အာဝဇ္ဇန်းဆိုတာ ဘဝင်အစဉ် ပြတ်စဲသွားတဲ့အခါ ရှေးဦးစွာ ဖြစ်တဲ့ကြံသိစိတ်ပါပဲ။ သူက ထင်ပေါ်လာတဲ့အာရုံကို ဘယ်လိုဟာပါလိမ့် ဆိုတဲ့အနေနဲ့ ရှေးဦးစွာ နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်ပြီး ဖြစ်လာပါတယ်။ ဒီအာဝဇ္ဇန်းက အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ သူက ထက်မြက်ကောင်းမွန်ရင် သိသင့်သိထိုက်တဲ့ အာရုံတွေ အချက်အလက် တွေကို တည့်တည့်မတ်မတ် နှလုံးသွင်းမိတယ်။ စာရေးတဲ့သူဆိုရင် ရေးသင့် ရေးထိုက်တဲ့ အချက်တွေကို နှလုံးသွင်းမိတယ်။ ဟောပြောတဲ့သူဆိုရင် ပြောသင့်ပြောထိုက်တဲ့စကားလုံးတွေကို နှလုံးသွင်းမိတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ လိုပုဂ္ဂိုလ် ရေးတဲ့စာတွေ ပြောတဲ့စကားတွေဟာ အချိုးတကျ အကောင်းချည်း ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလဲ အာဝဇ္ဇန်းကောင်းတယ်လို့ ချီးကျူးကြတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဒီအာဝဇ္ဇန်းက ကောင်းတဲ့ဘက်ကို ညွှတ်ကိုင်း နှလုံးသွင်းမိရင် ကုသိုလ်စိတ်တွေဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့်အဲဒီ ရှေးဦးစွာ နှလုံးသွင်းမှု အာဝဇ္ဇန်းစိတ်ကို မနဉ္စ-အရ မနောဒွါရထဲမှာ ထည့်ပြီးယူရမယ် လို့ အဋ္ဌကထာ ဆရာတွေက ဆိုကြတာပါပဲ။ ဒီအာဝဇ္ဇန်းမနောဒွါရကတော့ ရှုမှတ်ပြီး ကိုယ်တွေ့ မျက်မှောက် သိနိုင်တဲ့ တရားပါပဲ။ နှလုံးသွင်း ကြစည်လို့ ကြံသိမှု စိတ်တွေ ဖြစ်ရတယ်ဆိုတာကိုလဲ မျက်မှောက်သိနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အာဝဇ္ဇန်း မနောဒွါရ ယူပုံကတော့ ယောဂီတွေအတွက် အလွန်အကျိုးများပါတယ်။ ဒါကြောင့် “မနဉ္စ- စိတ်နှလုံးကိုလဲ စွဲမှီ၍” ဆိုရာမှာ နှလုံးသွင်းမှုကိုလဲ စွဲမှီတယ်လို့ ယူရမယ်။

နောက်ပြီးတော့ စိတ်ကူးအာရုံဆိုတဲ့ သဘောအာရုံကလဲ ရှိပါမှ ဒီ ကြံသိမှုကဖြစ်နိုင်တယ်။ ဒီစိတ်ကူးအာရုံဆိုတာကတော့ နှလုံးသွင်း စိတ်ကူး

လိုက်ရင် ပေါ်လာတာချည်းပါပဲ။ ဘယ်အချိန်မဆို စိတ်ကူးလိုက်ရင် အာရုံက တော့ ပေါ်လာတာချည်းပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ဒီမှာ သိစေလိုတာကတော့ အာရုံမရှိရင် စိတ်ကူးကြသိမှု မဖြစ်နိုင်ဘူးဆိုတာသာ သိစေလိုရင်းပါပဲ။ အဲဒါဟာ တစ်ခါတစ်ရံ စိတ်ကူးကြစည်ပေမယ့် ကိုယ်လိုချင်တဲ့အာရုံမပေါ်လာလို့ စိတ်ကူးတွေဆက် မဖြစ်ရဘဲ ရပ်စဲထားရတာကို ထောက်ဆပြီး သိနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဘဝင်နှင့် အာဝဇ္ဇန်းဆိုတဲ့စိတ်နှလုံးနဲ့ စိတ်ကူးအာရုံဆိုတဲ့ သဘောအာရုံ ဒီနှစ်မျိုးကိုမှီပြီး ကြသိမှုမနောဝိညာဏ် ဖြစ်တယ်လို့ ပြဆိုရပါတယ်။ ကဲ-ဆိုကြရမယ်။

စိတ်နှလုံးနဲ့ စိတ်ကူးအာရုံကိုစွဲမှီ၍ ကြသိမှုမနောဝိညာဏ်ဖြစ်သည်။

မနောဝိညာဏ်နှင့် နှလုံးရှုပ်

ဘဝင်နဲ့ ကြသိမှု မနောဝိညာဏ်စိတ်ဟာ ဟဒယဝတ္ထုရှုပ်ကို မှီပြီး ဖြစ်တယ်လို့အဋ္ဌကထာ ဋီကာကျမ်းတွေက ပြဆိုတဲ့အကြောင်း ရှေ့ပိုင်း တွေကပြောခဲ့ပြီ။ အဲဒါနဲ့စပ်ပြီး စောဒကတက်စရာရှိနေပါတယ်။ ဘယ်လို လဲဆိုတော့ကာ ယခုခေတ် အနောက်တိုင်း ဆရာဝန်တွေက မကောင်းတဲ့ နှလုံးသားကို ထုတ်ပယ်ပြီးတော့ သေပြီးခါစလျှင် နှလုံးသားကောင်းကို အစားထိုး စမ်းသပ်နေကြပါတယ်။ အဲဒါဟာ အပြည့်အစုံ အောင်ပြီလို့ မဆိုရသေးသော်လဲ ရက်ပိုင်းလောက်တော့ အသက်ရှင်နေတဲ့အကြောင်း ရေဒီယို စာ-နယ်-ဇင်းတွေ က ကြေညာနေပါတယ်။ အဲဒီတော့ နှလုံးသားရှုပ်ထဲမှာ ကြသိစိတ်ဝိညာဏ် တည်မှီတယ်ဆိုတာ ဟုတ်ပါ့မလားလို့ ဒီလိုမေးခွန်းတွေ ပေါ်လာတယ်။ အဲဒီ မေးခွန်းမှာ ဖြေစရာ နှစ်နည်းရှိပါတယ်။

ပထမနည်းကတော့ နှလုံးသားကိုဖြတ်ထုတ်လိုက်ပေမယ့် သူ့အင်အား လုံးလုံးကြီး မပျက်သေးခင် အဲဒီ နှလုံးသားဟောင်းထဲမှာပဲ ဘဝင်စိတ် တည်

နေနိုင်ဖွယ်ရှိပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် အိမ်မြှောင် အပြီးပြတ်များ လှုပ်ရှားနေရာမှာ အသိစိတ်နဲ့ မကင်းဘူးလို့ ယူသင့်သလိုပါပဲ။ နောက်ပြီးတော့ နှလုံးအသစ်နဲ့ ကိုယ်ထဲကသွေး စပ်မိတဲ့အချိန်ကစပြီး အဲဒီနှလုံးအသစ်ထဲမှာ ဘဝင်စိတ် ကြွယ်ဝစိတ်ဖြစ်သွားတယ်လို့လဲ ယူသင့်ပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲ ဆိုရင် လိုတဲ့နေရာမှာ အသားသစ် အစားထိုးခြင်း၊ အူစသည်ကိုဖြတ်၍ အသစ်ဆက်ထည့်ခြင်းများ ပြုတဲ့အခါအသားသစ် အူသစ် မျက်လုံးသစ် စသည်တွေထဲမှာ ကာယပသာဒရုပ် စက္ခုပသာဒရုပ်တွေဖြစ်သလိုပဲလို့ ယူဆသင့်ပါတယ်။ ဒုတိယနည်းကတော့ ပါဠိတော်နည်းပါပဲ။ ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်မှာ မနောဝိညာဏ်စိတ်၏ တည်ရာရုပ်ကို “ယံ ရူပံ နိဿာယ၊ အကြင်ရုပ်ကို မှီ၍ ဖြစ်ကုန်၏။ တံရူပံ၊ ထိုမှီရာရုပ်က မှီရာအဖြစ်ဖြင့် စိတ်အား ကျေးဇူးပြုတယ်”လို့ ဒီလို သာမညပဲဟောခဲ့ပါတယ်။ မည်သည့်နေရာက မည်သို့သောရုပ်လို့ အထူးဖော်ပြပြီး မဟောခဲ့ပါဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော် အလိုအားဖြင့် ကိုယ်ထဲမှာရှိနေတဲ့ တစ်နေရာရာကရုပ်ဟာ စိတ်၏ မှီရာ တည်ရာဖြစ်တယ်လို့ ယူနိုင်ပါတယ်။ နှလုံးသားထဲက ရုပ်လဲ ဖြစ်နိုင်တယ်။ ခေါင်းထဲကရုပ်လဲ ဖြစ်နိုင်တယ်။ ဒီတော့ နှလုံးသားထဲက ရုပ်ကို မှီရာအဖြစ်ဖြင့် သဘောမကျရင် ခေါင်းထဲကရုပ်ကိုလဲမှီရာလို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ ဒီပါဠိတော်နည်းအရဆိုရင်တော့ နှလုံးသားအသစ်လဲတဲ့ ပြဿနာနဲ့စပ်ပြီး ရှုပ်ထွေးစရာ မရှိတော့ပါဘူး။

ပင့်ကူအိမ်နဲ့ ပင့်ကူတောင် ဥပမာ

ဒါပေမဲ့ အဘိဓမ္မာအဋ္ဌကထာမှာ ပြထားတဲ့ပင့်ကူကောင်ဥပမာနဲ့ စိတ်ဖြစ်ပုံကို ဒီမှာပြောရဦးမယ်။ ပင့်ကူအိမ်ဆိုတာ လူတိုင်းမြင်ဖူးကြပါတယ်။ ပင့်ကူကောင်က ခြင်တို၊ ယင်တို၊ ဒီလိုအကောင်ကလေးတွေကို ဖမ်းဖို့

လုပ်ထားတဲ့ ပိုက်တစ်မျိုးပါပဲ။ အဲဒီအကောင်တွေဟာ အင်မတန် အံ့သြစရာ ကောင်းတယ်။ ပင့်ကူကောင် အငယ်ကလေးကလဲ ပင့်ကူအိမ် ငယ်ငယ် ကလေးတွေကို လုပ်ထားတယ်။ သူတို့မှာ သင်တန်းကျောင်း တက်ရတယ်လို့ မရှိဘဲနဲ့ အိမ်လုပ်တတ်တာဟာ သိပ်အံ့သြစရာကောင်းတာပဲ။ လူဆိုရင်ဖြင့် မွေးခါစ သုံးလေးလ အတွင်းမှာ မထူနိုင် မထနိုင်သေးဘူး၊ ဘာမျှ မလုပ်တတ် သေးဘူး၊ ပင့်ကူကောင်ကလေးတွေကတော့ ရက်ပိုင်းအတွင်းမှာပဲ သူ့အိမ် သူလုပ်တတ်တယ်။ သိပ်အံ့သြစရာကောင်းတာပဲ။ အဲဒီ ပင့်ကူကောင်ဟာ ပင့်ကူအိမ်ရဲ့ အလယ်ကောင်မှာ ဝပ်နေတယ်။ ခြင်ဖြစ်စေ ယင်ကောင်ဖြစ်စေ သူ့အိမ်ထဲ လာတိုးလိုက် တိုက်လိုက်တာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် သူက ထလာပြီး အဲဒီ ခြင်ကောင် ယင်ကောင်ကို သူ့အမျှင်နဲ့ ချည်နှောင်ပြီး ဖမ်းလိုက်တယ်။ ဖမ်းပြီး ခြင်ကောင် ယင်ကောင်ရဲ့အသွေးအသားကိုစားပြီး သူ့မူလနေရာ ပင့်ကူအိမ်ရဲ့ အလယ်မှာပဲ ပြန်ပြီး ဝပ်နေပြန်တယ်။ အခြားနေရာက ခြင်ကောင် ယင်ကောင်လာတိုးရင်လဲ ဒီနည်းပဲ ဖမ်းပြီးစားတယ်။ ပြီးတော့ သူ့နေမြဲနေရာမှာပဲ ပြန်နေတယ်။ အဲဒီလိုပါပဲ ဘဝင်စိတ် မနောဝိညာဏ် စိတ်က နှလုံးသားထဲက ဟဒယဝတ္ထုရှုပ်မှာ တည်မှီပြီး ဖြစ်ပျက်နေတယ်။ အဲဒါဟာပင့်ကူကောင်က ပင့်ကူအိမ်ရဲ့ အလယ်မှာ တည်နေတာနဲ့ တူပါတယ်။ ပင့်ကူအိမ်ရဲ့ အမျှင်တွေဟာ ဘေးပတ်ဝန်းကျင်နဲ့ အလယ်ဗဟို တစ်စပ်တည်း ဆက်နေသလိုပဲ နှလုံးသားက လွှတ်လိုက်တဲ့သွေးတွေဟာလဲ ဆံခြည်မျှင်သွေးကြောတွေမှ လျှောက်ပြီး တစ်ကိုယ်လုံးမှာ အပ်တဖျား စာမျှမကျန်ရအောင် ပျံ့နှံ့နေပါတယ်။ ဒါကြောင့် မျက်စိထဲမှာ အဆင်းထင်ပေါ် လာရင်လဲ နှလုံးရှုပ်မှာတည်တဲ့ ဘဝင်စိတ်က ထလာပြီးမြင်တဲ့စိတ် စသည် ဖြစ်တယ်။ စက္ခုဒွါရဝိသိတိတွေ ဖြစ်သွားတာကို ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒါကိုမြင်ပြီးတော့မှ နှလုံးရှုပ်မှာပဲ ပြန်တည်တယ်။ ဘဝင်စိတ်

မနောဒွါရဝိထိစိတ်တွေဖြစ် မြဲဖြစ်နေတာကို ဆိုလိုပါတယ်။ ထို့အတူ နားထဲမှာ အသံထင်ပေါ်လာရင်၊ နှာခေါင်းထဲမှာ အနံ့ကျလာရင်၊ လျှာပေါ်မှာ အရသာ ရောက်လာရင်လဲ နှလုံးရုပ်မှာတည်တဲ့ အဲဒီ ဘဝင်စိတ်က ထလာပြန်ပြီး ကြားသိတဲ့စိတ်၊ နံသိတဲ့စိတ်၊ စားသိတဲ့စိတ် အစရှိတဲ့ ဝိထိစိတ်တွေ ဖြစ်သွား တယ်။ ပြီးတော့ ပင့်ကူကောင်ကလေး အလယ်မှာ ပြန်တည်နေသလို သူ့နေရာ နှလုံးရုပ်မှာပဲ ဘဝင်စိတ် မနောဒွါရဝိထိစိတ် ဖြစ်နေပြန်တယ်။ ကာယပသာဒ ခေါ်တဲ့ ကိုယ်အကြည်ရုပ်ကတော့ တစ်ကိုယ်လုံးမှာ တည်ရှိနေတဲ့အကြောင်း ပြောခဲ့ပြီ။ ဒါကြောင့် တစ်ကိုယ်လုံးမှာ တစ်နေရာရာက အတွေ့ရုပ်တမျိုးမျိုးနဲ့ တိုက်မိ ထိမိရင် နှလုံးရုပ်မှာ တည်နေတဲ့ ဘဝင်က ထလာပြီး ထိသိတဲ့စိတ် စသည် ဖြစ်တယ်။ အဲဒီလို ထိသိပြီးတော့ သူ့နေရာနှလုံးရုပ်မှာပဲ စိတ်က ပြန်တည်နေတယ်။ အဲဒါဟာ ဘဝင်စိတ်က နှလုံးရုပ်မှာ အမြဲတည်ပြီး ရံဖန်ရံခါ မျက်စိ နား စသည်မှာ ဖြစ်ပုံပါပဲ။

ဒီတော့ စိတ်စေတသိက်ဆိုတဲ့ အသိနာမ်တရားတွေဖြစ်ရာမှာ ဘဝင်နဲ့ ကြံသိမှုဆိုတာက ဗဟိဋ္ဌာန ပင်မကြီး ဖြစ်တယ်-ဆိုတဲ့အကြောင်း တော်တော် သဘောပေါက်လောက်ပါပြီ။ မြင်စရာရှိတဲ့အခါမျက်စိကို ခိုပြီးမြင်သိသွားတယ်။ ပြီးတော့ အဲဒါကို ကြံသိမှုဆိုတဲ့ မနောဝိညာဏ်ကပြန်ပြီး ဆင်ခြင်စဉ်းစားတယ်။ ထို့အတူ ကြားစရာရှိတဲ့အခါ နားကိုခိုပြီး ကြားသိသွား တယ်။ နံစရာရှိတဲ့အခါ နှာခေါင်းကိုခိုပြီး နံသိသွားတယ်။ အရသာပေါ်တဲ့အခါ လျှာကိုခိုပြီး အရသာသိသွား တယ်။ ပြီးတော့ အဲဒါတွေကို ကြံသိမှုဆိုတဲ့ မနောဝိညာဏ်က ပြန်ပြီး ဆင်ခြင် စဉ်းစားတယ်။ တွေ့ထိတဲ့ဋ္ဌာနကတော့ အလွန်ကျယ်ဝန်းပါတယ်။ ကိုယ်ကာယ ကြီးသလောက် ကျယ်ပြန့်တယ်။ ဆင်ကြီးတွေ မြွေကြီးတွေ ပင်လယ်ထဲက ငါးကြီးတွေ အဲဒီလို ကြီးမားတဲ့ သတ္တဝါကြီးတွေမှာဆိုရင် အလွန်ကျယ်ပြန့်

ပါတယ်။ ခေါင်းက ထိစရာရှိရင် ခေါင်းမှာ ထိသိသွားတယ်။ ခြေမှာ ထိစရာရှိရင် ခြေမှာ ထိသိသွားတယ်။ အမြီးပိုင်းမှာ ထိစရာရှိရင် အမြီးပိုင်းမှာ ထိသိသွားတယ်။ တစ်နေရာနဲ့ တစ်နေရာ ထေးပေမယ့်လဲ သူ့တစ်ကိုယ်ထဲမှာတော့ စိတ်ကလိုက်ပြီး ထိသိတာပဲ။ ထိသိပြီးတော့ အဲဒါကို ကြံသိမှုဆိုတဲ့စိတ်က ပြန်ပြီး ဆင်ခြင်စဉ်းစားတယ်။

အဲဒီလို မြင်စရာ ကြားစရာ နံစရာ စားသိစရာ ထိသိစရာတွေ အထူးမထင်ပေါ်တဲ့အခါမှာတော့ ကြံသိမှုက သူချည်း မပြတ်ဖြစ်နေတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံမှာဆိုရင် စိတ်ကူး ဝိတက်တွေက အားကောင်းနေတဲ့အတွက် မြင်စရာတွေ ကြားစရာတွေ ရှိနေပါလျက်နဲ့တောင် မမြင်ဘဲ မကြားဘဲ ရှိနေတတ်သေးတယ်။ ထိစရာတွေ ရှိနေပါလျက်နဲ့ မထိသိပဲ ရှိနေတတ် သေးတယ်။ အဲဒီလိုအခါမှာ စိတ်ကူးကြံသိမှုချည်း မပြတ်ဖြစ်နေတယ်။ အရေးကြီးတဲ့ကိစ္စကို စဉ်းစားနေတဲ့အခါဆိုရင် အိပ်လို့တောင် မပျော်နိုင်ပဲ ရှိနေတတ်သေးတယ်။ အဲဒါဟာ ကြံသိမှုစိတ်ကူးတွေ လွန်နေတာပါပဲ။ အဲဒီလို စိတ်ကူးတွေဟာလဲ ဘဝင်နဲ့အာဝဇ္ဇန်းဆိုတဲ့ စိတ်နှလုံးနဲ့ စိတ်ကူး အာရုံဆိုတဲ့ သဘောအာရုံတွေကို ဦးပြီး ဆက်ကာ ဆက်ကာ မပြတ်ဖြစ်နေတဲ့ ကြံသိမှုတွေပါပဲ။ အဲဒီ ကြံသိမှုတွေကို ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း ရှုမှတ်နိုင်မယ်ဆိုယင် တော့ ကြံသိလိုက် ပျောက်သွားလိုက်၊ ကြံသိလိုက် ပျောက်သွားလိုက်နဲ့ တစ်ပိုင်းစီ တစ်ပိုင်းစီ အပြတ် အပြတ်ကလေးတွေပဲ ဆိုတာကို သိနိုင်ပါတယ်။

အဲဒီလို စိတ်နှလုံးနဲ့ သဘောအာရုံကိုဦးပြီး ကြံသိမှု ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း မနောဒွါရခေါ်တဲ့ စိတ်နှလုံးရယ် သဘောအာရုံဆိုတဲ့ စိတ်ကူး အာရုံရယ် ကြံသိမှုရယ် ဒီသုံးမျိုး ဆုံမိသွားတယ်။ ဒါကြောင့် စိတ်ကူးထဲမှာ အာရုံကို တွေ့မှုဗေဒ ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ ကဲ-ဆိုကြရမယ်။

စိတ်နှလုံး စိတ်ကူးအာရုံ ကြသိမှုဟူသော တရားသုံးပါး ဆုံမိ၍
ကြတွေ့မှု-ဇဿ ဖြစ်သည်။

ဒီ ကြတွေ့မှုဆိုတာကတော့ ကြစည်တိုင်း စဉ်းစားတိုင်း စိတ်ကူးထဲ
မှာ အာရုံကို ထင်ရှားတွေ့နေတဲ့ သဘောပါပဲ။ အာရုံက တကယ်ဟုတ်သည်
ဖြစ်စေ၊ မဟုတ်သည်ဖြစ်စေ၊ ရှိသည်ဖြစ်စေ၊ မရှိသည်ဖြစ်စေ စိတ်ကူးထဲမှာ
တော့ ထင်ရှားတွေ့နေတာပဲ။ အများသိလွယ်တဲ့ သာဓကကို ထုတ်ပြရမယ်။
ဝိဇ္ဇကတ်တော်ကလာတဲ့ တေမိဇာတ်၊ နေမိဇာတ်၊ ဇနကဇာတ်၊ မဟောသဓာ
ဇာတ်၊ ဝေဿန္တရာဇာတ် အစရှိတဲ့ ဇာတ်ဝတ္ထုတွေဆိုတာ ဖတ်ဖူးကြ ကြားနာ
ဖူးကြတယ်မဟုတ်လား။ အဲဒီ ဇာတ်ဝတ္ထုတွေကို ဖတ်တဲ့အခါ ကြားနာတဲ့အခါမှာ
မြို့တော်တွေဆိုတာလဲ ပေါ်လာတယ်။ မန္တလေးက နန်းမြို့ရိုးကြီးများလို့လဲ
ပေါ်လာလိမ့်မယ်။ ဒါပေမဲ့ ဟိုတုန်းက မြို့တော်က အဲဒီလိုဟုတ်ချင်မှ ဟုတ်ပေ
မယ်။ တေမိ၊ နေမိ၊ ဇနက၊ မဟောသဓာ၊ ဝေဿန္တရာတို့ ဆိုတာတွေလဲ
ဗမာ့ စိတ်ကူးထဲမှာ ဗမာ့အချိုးအစားအတိုင်း ပေါ်လာပေလိမ့်မယ်။ ဒါပေမဲ့
အိန္ဒိယ နိုင်ငံက အဖြစ်အပျက်တွေဆိုတော့ ယခု အိန္ဒိယသားတွေရဲ့ အချိုးအစား
မျိုးဖြစ်ဖို့က ပိုပြီးနီးစပ်နေပါတယ်။ ဘုရားလက်ထက်တော်က ထင်ရှားခဲ့တဲ့
ဗိမ္ဗိသာရမင်း၊ ကောသလမင်း၊ အဇာတသတ်မင်း၊ အနာထပိဏ်၊ ဝိသာခါ အစရှိ
တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေအကြောင်းကို စဉ်းစားတဲ့အခါလဲ ဒီပုံဒီနည်း ထင်ပေါ်ကြမှာပါပဲ။
အဲဒီလို စိတ်ထဲ ထင်ပေါ် တာဟာ အာရုံကို စိတ်နဲ့ တွေ့တဲ့ ဇဿပါပဲ။

လောကဘက်ကနေ ပြောရရင် ခေတ်ပေါ် ဝတ္ထုစာအုပ်တွေဆိုတာ
ရှိတယ်။ အဲဒီ ဝတ္ထုတွေကို ရေးတဲ့သူက ဘာမျှမဟုတ်ပါဘဲနဲ့ သက်သက်
ကြစည်ပြီး ရေးထားတာပဲ။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီစာအုပ်တွေကို ဖတ်တဲ့သူမှာတော့
မြို့တွေရွာတွေလဲ ပေါ်နေတယ်။ ပွဲစားကြီး သူဌေးကြီး လယ်သမားကြီး စသည်ဖြင့်

ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ လူကြီး၊ လူငယ်၊ လူငိုက်၊ လူဆိုး၊ အမျိုးမျိုး ပေါ်နေတယ်။ အိမ်ကြီး တိုက်ကြီးတွေ လမ်းကြီး လမ်းငယ်တွေ ခြံဥယျာဉ်တွေ ဒီလိုနေရာ တိုင်ခင်းတွေလဲ ပေါ်နေတယ်။ ယာဉ်ရထားတွေ ကားတွေနဲ့ သွားလာနေပုံတွေလဲ ပေါ်နေတယ်။ အဲဒါတွေ တကယ်တော့ ဘာမျှရှိတဲ့ဟာတွေ မဟုတ်ပါဘူး။ စာဖတ် တဲ့လူကလဲ မဟုတ်မှန်း သိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ စာဖတ်နေရင်း တကယ်အဟုတ်တွေ လိုပဲ ထင်ပေါ်နေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပျော်စရာအခန်းမှာ စာဖတ်ရင်း ပျော်နေ တယ်။ လွမ်းစရာအခန်းမှာ လွမ်းနေတယ်။ စိတ်ဆိုးစရာ အခန်းမှာ စိတ်ဆိုးနေ တယ်။ အဲဒါတွေဟာ အာရုံကိုတွေ့တဲ့ ဖဿကြောင့် ဖြစ်နေတာတွေပါပဲ။

နောက်ပြီးတော့ အချို့ဘာသာရေးတွေမှာ ကောင်းကင်ဘုံတို့ ဘုရား သခင်တို့ စသည်တွေကို အမွှမ်းတင်ပြီး ပြထားတယ်။ အဲဒါတွေလဲ သူ့ဘာသာ ဝင်တွေမှာ တကယ်ဟုတ်တဲ့အနေနဲ့ ထင်ပေါ်နေတာပဲ။ အဲဒါလဲ ဖဿပါပဲ။ ဒီဖဿက ထင်ပေါ်လိုသာ အယူဝါဒအမျိုးမျိုးတွေ ဖြစ်ပေါ်နိုင်တာ။ ဖဿနဲ့ အာရုံကို မတွေ့ရင် အဲဒီအယူဝါဒတွေမဖြစ်နိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ဗြဟ္မာ့အလသုတ်မှာ “တဒဝိ ဖဿပစ္စယာ”လို့ ဟောထား ပါတယ်။

တဒဝိ၊ ထိုသို့ ဟောပြောခြင်း ယူဆခြင်းသည်လည်း။ ဖဿ ပစ္စယာ၊ ဟောပြော ယူဆစရာအာရုံကို ထင်ရှားတွေ့တဲ့ ဖဿ ဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သည်-တဲ့။

ဟုတ်တယ်။ ဟောပြောရေးဖြစ်ဖြစ် အယူဝါဒဖြစ်ဖြစ် အလုပ် အကိုင်နဲ့စပ်တဲ့ အကြံအစည်ဖြစ်ဖြစ် သက်သက်ကြံစည် စိတ်ကူးဖြစ်ဖြစ် အာရုံထင်ရှားပေါ်မှဖြစ်တာ။ အာရုံမပေါ်ဘူး အာရုံကိုမတွေ့ရဘူးဆိုယင် ဘယ်ဟာမှ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ အာရုံကိုတွေ့တယ်ဆိုတာလဲ ဘဝင်နဲ့နှလုံးသွင်းမှု ရယ် စိတ်ကူးအာရုံရယ် ကြံသိမှုရယ် ဒီတရားသုံးပါးဆုံမိလို့ ဖြစ်တာပဲ။ ကံ

ဆိုကြရမယ်။

ဘဝင်နှင့် နှလုံးသွင်းမှုဆိုတဲ့ စိတ်နှလုံး၊ သဘောအာရုံဆိုတဲ့ စိတ်ကူးအာရုံ၊ မနောဝိညာဏ်ဆိုတဲ့ ကြံသိမှုဟူသော တရားသုံးမျိုး ဆုံမိ၍ ကြတွေ့မှု ဖဿဖြစ်သည်။

ဖဿကြောင့် ဝေဒနာဖြစ်ပုံ

ခုတင်က ဆိုခဲ့တဲ့ ဆောင်ပုဒ်က အကျဉ်း၊ ယခု ဆောင်ပုဒ်က အကျယ်၊ ဒါလောက်ပဲ ထူးပါတယ်။ ဒီလို စိတ်ကူးထဲမှာ အာရုံကိုတွေ့ရင် ခံစားမှု ဝေဒနာက ဖြစ်တော့တာပဲ။ ကိုယ်အလိုရှိတဲ့ အာရုံအကောင်းတွေနဲ့ တွေ့ရင် သုခဝေဒနာ ဖြစ်တယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုယင် ရှေးက ကောင်းစား ချမ်းသာခဲ့ဖူးတာ တွေကို ဆင်ခြင် ကြတွေ့ပြီးတော့လဲ စိတ်ထဲမှာ ချမ်းသာနေတတ်တယ်။ ဝမ်းသာပျော်ရွှင် နေတတ်တယ်။ နောင်ကာလ ကြီးပွားချမ်းသာမည့် အရေးတွေကို မျှော်တွေး ကြတွေ့ပြီးတော့လဲ ဝမ်းသာ ပျော်ရွှင်နေတတ်တယ်။ ယခုလောလော ဆယ်မှာ ကြီးပွားချမ်းသာနေတာ ပြည့်စုံနေတာတွေကို စဉ်းစားကြတွေ့ပြီးတော့လဲ ဝမ်းသာ ပျော်ရွှင်နေတတ်တယ်။ ဒါက ကောင်းတဲ့ ဖဿ အတွေ့ကြောင့် သုခဝေဒနာ ဖြစ်ပုံပဲ။

ကိုယ်အလိုမရှိတဲ့ အာရုံဆိုးတွေနဲ့ တွေ့ရင်တော့ ဒုက္ခဝေဒနာ ဖြစ်တယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် ရှေးက ဘေးဒုက္ခရောက်ခဲ့တာကို ဆင်ခြင် ကြတွေ့ပြီးတော့လဲ စိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်နေတတ်တယ်။ ဝမ်းနည်းစိတ်ပျက်နေ တတ်တယ်။ နောင်ကာလမှာ ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်ရမှာတွေ ဘေးရန်နဲ့ တွေ့ရမှာတွေ အကျပ်အတည်းနဲ့ ရင်ဆိုင်ရမှာတွေ ဒီလို အဆိုးတွေကို မျှော်တွေး ကြတွေ့ပြီး တော့လဲ စိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်နေတတ်တယ်။ အဲဒါဟာ တကယ် မဟုတ်ပေမယ့်

လဲ စိတ်ကူးထဲမှာအာရုံဆိုးနဲ့တွေ့ရင်တော့ စိတ်ဆင်းရဲက ဖြစ်တော့တာပဲ။ တချို့မှာ ကိုယ့်အိမ်ကလူ ခရီးသွားနေရင်း သေတယ်လို့ အခိုင်အလုံသတင်း ကြားရတာနဲ့ သောကပရိဒေဝဇီတွေ တောက်လောင်လို့ သပိတ်သွတ်လျှာခါနီးပြီး မျက်ရေစက်လက်နဲ့ အမျှဝေကြတယ်။ နောက်အိမ်က လူက ကျန်းကျန်းမာမာနဲ့ ပြန်ရောက်လာလို့ရယ်စရာ ဖြစ်နေတယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းကြားသိရတယ်။ ထိုအတူပဲ ဘေးရန်အန္တရာယ်နဲ့ တွေ့ရလိမ့် မယ်ထင်ပြီး ပူပန်သောက ရောက်နေရာက ဘာမျှမဖြစ်ပဲ ချမ်းသာနေကြတာတွေလဲ ရှိကြတယ်။ အဲဒါတွေဟာ တကယ်မဟုတ်ပေမယ့် စိတ်ထဲမှာတော့ တကယ်ဟုတ်တဲ့ အနေနဲ့ တွေ့ရလို့ဖြစ်တဲ့ စိတ်ဆင်းရဲတွေပါပဲ။

အဲဒီလိုပဲ မဟုတ်ဘဲနဲ့ စိတ်ကူးကောင်းပြီး ဝမ်းသာတာတွေလဲ ရှိတာပဲ။ လိုရင်းကတော့ ဟုတ်သည်ဖြစ်စေ မဟုတ်သည်ဖြစ်စေ စိတ်ကူးထဲ အာရုံကောင်းနဲ့တွေ့ရင် ဝမ်းသာရွှင်ပျတဲ့ သုခဝေဒနာ ဖြစ်တယ်။ အာရုံဆိုးနဲ့တွေ့ရင် စိတ်နှလုံးမသာတဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ အထဲမှာလဲ အာရုံက မပီပမာနဲ့ မှေးမှေးမှိန်မှိန်တွေ့ရရင် ဝေဒနာကလဲ နဲ့နဲ့သာဖြစ်တယ်။ အာရုံက ပီပီသသနဲ့ ထင်ထင်ရှားရှားကြီး တွေ့ရရင်တော့ ချမ်းသာတွေ ဆင်းရဲတွေဟာ အလွန်အကဲ ဖြစ်တော့တာပဲ။

နောက်ပြီးတော့ မဆိုးမကောင်း သာမန်အာရုံနဲ့ တွေ့ရင်တော့ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီလိုအခါမှာ ချမ်းသာတာ ဝမ်းသာတာလဲ မရှိဘူး။ စိတ်ဆင်းရဲတာ နှလုံးမသာတာလဲ မရှိဘူး။ ခံစားမှု ဝေဒနာ မရှိဘူးလို့တောင် ထင်ရတတ်ပါတယ်။ အဲဒါဟာ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာက သိမ်မွေ့နေလို့ မထင်ရှားတဲ့ သဘောပါပဲ။ ဒီလို မထင်ရှားတဲ့အတွက် မိဂပဒဝဋ္ဌနုနည်းဖြင့် သိရတယ်လို့ တောင် အဋ္ဌကထာများမှာ ပြဆိုထား ပါသေးတယ်။

မိဂပဒဝဋ္ဌနနည်းနဲ့ သိပုံ

မိဂပဒဝဋ္ဌနနည်းဆိုတာ သမင်ခြေရာခံတဲ့နည်းပါပဲ။ သမင်က ကျောက်ဖျာပေါ်က ဖြတ်သွားရင် အဲဒီကျောက်ဖျာပေါ်မှာ သမင်ခြေရာ မထင်တဲ့အတွက် ခြေရာပျောက်သွားတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျောက်ဖျာရဲ့ တဘက် အဆုံးကျတော့ ခြေရာကိုတွေ့ရပြန်တယ်။ ဒီတော့ ဟိုဘက်ကလာ ခဲ့တဲ့ခြေရာနဲ့ ဒီဘက်ကဆင်းသွားတဲ့ ခြေရာကို တွေ့ရရင် အဲဒီ ခြေရာနှစ်ခု ရဲ့ အလယ်ကြား က ကျောက်ဖျာပေါ်မှာ သမင်ဟာ ဖြတ်သွားတယ်ဆိုတာကို သိရတယ်။ အဲဒါလိုပဲ ယောဂီမှာလဲ ပထမက ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ သုခဝေဒနာကိုဖြစ်ဖြစ်၊ ဒုက္ခဝေဒနာကိုဖြစ်ဖြစ် ရှုမှတ်ပြီး ထင်ရှားသိနေခဲ့ရ တယ်။ အဲဒီကနောက် ဥပေက္ခာ ဖြစ်ခိုက်မှာတော့ ခံစားမှု ဝေဒနာကို ထင်ရှားမတွေ့ရဘူး။ ဒါပေမယ့် မြင်မှု ကြားမှု သိမှု အစရှိတဲ့ သာမန်စိတ်တွေ ကိုတော့ ရှုမှတ်ပြီး သိနေရတာပါပဲ။ အဲဒီကနောက်တဖန်သုခဖြစ်စေ ဒုက္ခဖြစ်စေ ပေါ်လာပြန်တယ်။ အဲဒီအခါကျတော့ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ သုခဒုက္ခကို ရှုမှတ်ပြီး သိရပြန်တယ်။ ဒီတော့ ယောဂီက သာမန်စိတ်တွေ ဖြစ်ခိုက် အလယ်ပိုင်းတုန်းက ဥပေက္ခာဝေက္ခနာ ဖြစ်ခဲ့တယ်လို့ မှန်းဆပြီးဆုံးဖြတ်ရ ပါတယ်။ အဲဒါဟာ သမင်ခြေရာခံပုံနဲ့ တူတဲ့အတွက် မိဂပဒဝဋ္ဌနနည်းဖြင့် သိတာလို့ ဆိုပါတယ်။

မနောဒွါရဉ် အတိရူပ မှတ်ဖွယ်

ဒီ မနောဒွါရမှာ အတိရူပ မှတ်ဖို့ရာကတော့ ဘဝင်စိတ် အာဝဇ္ဇန်း ဆိုတဲ့ စိတ်နှလုံးနဲ့ သဘောအာရုံဆိုတဲ့ စိတ်ကူးအာရုံကို မှီပြီးတော့ ကြံသိမှု မနောဝိညာဏ် ဖြစ်တယ်။ အရင်ဆံ စိတ်နှလုံးရယ် စိတ်ကူးအာရုံရယ် ကြံသိမှုရယ် ဒီ သုံးမျိုးဆုံမိလို့ ကြတွေ့မှု ဖဿ ဖြစ်တယ်။ စိတ်ထဲမှာ အာရုံအကောင်း

အဆိုးကို တွေ့ရလို့ ခံစားမှု ဝေဒနာသုံးမျိုး ဖြစ်ပေါ် လာတယ်။ ဒါတွေဟာ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါလဲ မဟုတ်ဘူး၊ တစ်စုံတစ်ယောက်က ဖန်ဆင်းလို့ ဖြစ်တာလဲ မဟုတ်ဘူး၊ အကြောင်းမဲ့ အလိုလိုဖြစ်တာလဲ မဟုတ်ဘူး၊ သူ့ဆိုင်ရာ အကြောင်းကြောင့် သူ့ဆိုင်ရာအကျိုးမျှ ဖြစ်ပေါ်လာတာပဲ၊ အကြောင်းနဲ့အကျိုးမျှသာ ရှိတယ်လို့ သိဖို့ မှတ်သားဖို့ပါပဲ၊ ဒါကြောင့်-

မနဉ္စ ပဋိစ္စ၊ စိတ်နှလုံးကိုလဲစွဲရှိ၍။ ဓမ္မေ စ ပဋိစ္စ၊ စိတ်ကူးအာရုံ သဘောတရားတို့ကိုလဲ စွဲရှိ၍။ မနောဝိညာဏံ၊ ကြံသိမှု မနောဝိညာဏံ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်ပေါ်၏။ တိဏ္ဍံ၊ စိတ်နှလုံး သဘောအာရုံ ကြံသိမှု ဟူသော တရားသုံးပါးတို့၏။ သင်္ဂတိ၊ ဆုံမိခြင်းသည်။ ဝါ၊ ဆုံမိခြင်းကြောင့်။ ဖဿော၊ အာရုံတွေ့မှု ဖဿသည်။ သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်ပေါ်၏။ ဖဿပစ္စယာ၊ အာရုံကိုတွေ့မှု ဖဿ ဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဝေဒနာ၊ ခံစားမှု ဝေဒနာသည်။ သမ္ဘဝတိ၊ ဖြစ်ပေါ်၏-လို့ ဟောထားပါတယ်။

ဒီ စကားထဲမှာ ဓမ္မေ အရ သဘောအာရုံကို စိတ်ကူး အာရုံလို့ ဆိုရာမှာ စိတ်ကူးသက်သက် အာရုံလဲ ရှိတယ်၊ မြင်ရတာ ကြားရတာ အစရှိတဲ့ အာရုံငါးမျိုးလဲရှိတယ်၊ အဲဒီ အာရုံငါးမျိုးကိုလဲ ကြံသိစိတ်က ပြန်လည်ဆင်ခြင်ပြီး အာရုံပြုတယ်၊ အဲဒါလဲ တွေ့ပြီးအာရုံကို ပြန်လည်စိတ်ကူးတဲ့ သဘောပါပဲ၊ ဒါကြောင့် ဒီ မနောဝိညာဏံအရာမှာ အာရုံ ၆-ပါးလုံး အကုန်စုံပါတယ်၊ မြင်ပြီးကိုလဲ ဆက်လက် ကြံသိတာပဲ၊ ကြားပြီး နံပြီး စားသိပြီး တွေ့ထိပြီးကိုလဲ ဆက်လက်ကြံသိတာပဲ၊ မမြင်ဖူး မကြားဖူး မတွေ့ဖူး မသိဖူးတာတွေကိုလဲ စိတ်ကူးသက်သက်နဲ့ ကြံသိတာပဲ၊ အဲဒီ ကြံသိသမျှ အာရုံတွေကိုလဲ စိတ်ထဲမှာ တွေ့နေတာပဲ၊ အာရုံတစ်ခုခုကို ရပြီးရင် အဲဒါကို စဉ်းစားတိုင်း စဉ်းစားတိုင်း တွေ့နေတာပဲ၊ အဲဒီလို တွေ့တိုင်းတွေ့တိုင်း အကောင်းအဆိုး ခံစားမှုတစ်မျိုးမျိုးက

ရှုမှတ်ရင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကိုကိုယ်တိုင် တွေ့သိတယ်

၃၅၃

ထိုက်သည် အားလျော်စွာ ဖြစ်နေတာပဲ။

အဲဒါတွေကို ပကတိလူတွေကတော့ ငါပဲလို့ချည်း ထင်နေကြတယ်၊ ငါကြံတယ်၊ ငါသိတယ်၊ ငါတွေ့တယ်၊ ငါကောင်းတယ်၊ ငါဝမ်းသာတယ်၊ ငါဆင်းရဲတယ်၊ ငါစိတ်ညစ်တယ်၊ စိတ်ပျက်တယ် စသည်ဖြင့် ငါပဲလို့ချည်း ထင်မှတ်နေကြတယ်၊ အမှန်ကတော့ ငါမဟုတ်ဘူး၊ သူ့ဆိုင်ရာအကြောင်း ကြောင့် အသစ် အသစ် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ အကျိုးတရားမျှချည်းပဲ၊ အကြောင်း နဲ့ အကျိုးမျှပဲ။

ရှုမှတ်ရင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကိုကိုယ်တိုင် တွေ့သိတယ်

ဒါကြောင့် ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီကတော့ အဲဒါတွေကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ မျက်မှောက်တွေ့ပြီး သိတယ်၊ သိပုံကတော့ ယောဂီက ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ထိုင်တယ် ထိတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေရင်း စိတ်ကူးကြံစည် မိရင် စိတ်ကူးတယ် ကြံတယ် သိတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်မိတယ်၊ အဲဒီလို ရှုမှတ်နေယဉ်း ဘယ်လို နှလုံးသွင်းမိလို့ ဘယ်အာရုံဆီ စိတ်ရောက်သွားတယ် ဆိုတာကို သိရတယ်၊ အဲဒီလို သိရာမှာ ဘယ်လို နှလုံးသွင်းမိလို့ ဆိုတာက ဘဝင်နဲ့ အာဝဇ္ဇန်းကို ဆိုတာပဲ၊ ဒါကြောင့် အဲဒါက မနောဒွါရဆိုတဲ့ အကြောင်းကို ကိုယ်တွေ့သိတာပဲ၊ ဘယ်အာရုံဆီ ရောက်သွားတယ်ဆိုတာက သဘောအာရုံ ဆိုတဲ့ အကြောင်းကို သိတာပဲ၊ အဲဒီလို သိတဲ့အတွက် စိတ်ကူးကြံသိမှုဟာ နှလုံးသွင်းမှုနဲ့ သဘော အာရုံရှိလို့ ဖြစ်ပေါ်လာတယ်၊ အဲဒီအခိုက်မှာမှ အသစ်ဖြစ် ပေါ်တဲ့ အကျိုးတရားပဲ၊ ငါကောင်းလဲ မဟုတ်ဘူး၊ အကြောင်းမဲ့ ဖြစ်တာလဲ မဟုတ်ဘူး၊ တစ်စုံတစ်ယောက် က ဖန်ဆင်းလို့ ဖြစ်တာလဲ မဟုတ်ဘူး၊ အကြောင်းကြောင့် အသစ်ဖြစ်ပေါ်လာ တဲ့ အကျိုးတရားမျှပဲလို့ မျက်မှောက်တွေ့အားဖြင့် သိသွားပါတယ်၊ စာတွေ့

မဟုတ်ဘူး၊ အင်မတန်သေချာပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ကြံမိလို့ ကြရာအာရုံဆီ ရောက်သွားတယ်လို့လဲ သိတယ်။ အဲဒါက စိတ်နဲ့အာရုံ တွေတဲ့ ဖဿကို သိတာပဲ။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီလို စိတ်ထဲမှာ တွေ့သွားလို့ စိတ်ထဲမှာ ချမ်းသာမှု ကောင်းမှု အသစ် ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ ဆင်းရဲမှု မခံသာမှု အသစ်ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ အဲဒီ တွေ့မှု နဲ့ချမ်းသာမှု ဆင်းရဲမှုတွေကိုလဲ “ငါကောင်မဟုတ်ဘူး၊ အကြောင်း ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ အကျိုးတရားမျှပဲ” လို့ မျက်မှောက်တွေ့အားဖြင့် သိသွားတယ်။ အဲဒါဟာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားကို စာတွေ့မဟုတ်ပဲ ကိုယ်တိုင်မျက်မှောက် တွေ့ပြီး သိပုံပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဖြစ်ခိုက် ဖြစ်ခိုက် ရုပ်နာမ်ကို သူဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ အတိုင်း မပြတ်လိုက်ပြီး ရှုမှတ်ရတဲ့ သတိပဋ္ဌာန်နည်းဟာ သဘာဝကျပြီး အင်မတန်ကောင်းတဲ့ နည်းပါပဲ။

လက်တွေ့စမ်းသပ်ကြည့်ပါ

စိတ်ကူးကြစည်မှုတွေကို ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း လိုက်ပြီး ရှုမှတ်ကြည့်ပါ။ စိတ်နဲ့အာရုံကို တွေ့တဲ့ ဖဿဟာ ထင်ထင်ရှားရှားကြီး ပေါ်လာပါလိမ့်မယ်။ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေရင်း စိတ်က အိမ်ရောက်သွား ရင် ရောက်တယ်လို့ မှတ်လိုက်ပါ။ စိတ်ထဲမှာ အိမ်ဆိုတဲ့အာရုံနဲ့ တွေ့နေ တဲ့သဘော ထင်ရှားပါလိမ့်မယ်။ ရွှေတိဂုံဘုရားကို ရောက်သွားရင်လဲ ရောက်တယ်လို့ မှတ်လိုက်ပါ။ စေတီကြီးနဲ့ တွေ့နေတဲ့သဘော ထင်ရှားပါ လိမ့်မယ်။ မန္တလေးတောင် ရောက်သွားရင်လဲ မှတ်လိုက်ပါ။ မန္တလေးတောင် ရဲ့ အခြေအနေတွေနဲ့ တွေ့နေတဲ့ သဘော ထင်ရှားပါလိမ့်မယ်။ ကိုယ်တိုင် လုပ်နေကျ အလုပ်အကိုင်တွေဆီ စိတ်ရောက်သွားရင် ရောက်တယ်လို့ မှတ်လိုက်ပါ။ လုပ်ခင်း ကိုင်ခင်းတွေနဲ့တွေ့နေတာ ထင်ရှားပါလိမ့်မယ်။ အခြားနိုင်ငံ

တွေ့ဆီ စိတ်ရောက်သွားရင်လဲ မှတ်လိုက်ပါ။ အဲဒီနိုင်ငံက အခြေအနေတွေနဲ့ စိတ်က တွေ့နေတာ ထင်ရှားပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီ စိတ်ကူးအာရုံတွေနဲ့ တွေ့နေတာ ဟာ ဖဿပဲ။

ဒီဖဿကြောင့် ဝေဒနာဖြစ်ပုံလဲ ယောဂီမှာ မျက်မှောက်တွေ့အားဖြင့် ထင်ရှားတာပဲ။ တစ်ခါတစ်ရံ ရှုမှတ်နေရင်း စိတ်ကူးက ဝမ်းသာစရာဆီ ရောက်သွားတယ်။ အဲဒါကို မှတ်လိုက်တော့ ဝမ်းသာစရာနဲ့တွေ့လို့ ဝမ်းသာတယ် ဆိုတာကို ထင်ရှားသိရတယ်။ ရယ်စရာအာရုံကို စဉ်းစားမိလို့ ရယ်ချင်လာတယ်။ အဲဒါလဲ ရှုမှတ်ပြီး သိတာပဲ။ ဝမ်းနည်းစရာကို စဉ်းစားမိတော့ ဝမ်းနည်းမှု ဖြစ်လာတယ်။ အဲဒါလဲ ရှုမှတ်ပြီး သိတာပဲ။ ဒါကြောင့် ယောဂီက ရှုမှတ်နေရင်း အာရုံနဲ့တွေ့မှု ဖဿဆိုတာ စဉ်းစားကြစည်မိလို့၊ အာရုံကလဲပေါ်လာလို့ ဖြစ်တာပဲ။ ဝမ်းသာတယ် ဝမ်းနည်းတယ်ဆိုတာလဲ ဝမ်းသာစရာ ဝမ်းနည်းစရာ အာရုံနဲ့တွေ့လို့ ဖြစ်တာပဲ။ အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်တဲ့ အကျိုးတရားမျှပဲ။ အမြဲတမ်းတည်ရှိနေတဲ့ ငါကောင်မဟုတ်ဘူး။ အခိုက်အတန့်မျှ အသစ်အသစ် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ အကြောင်းအကျိုးမျှပဲလို့ သဘောကျသွားပါတယ်။ အဲဒါဟာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ မျက်မှောက်တွေ့ပြီးသိသွားတာပါပဲ။ အင်မတန်ကောင်းပါ တယ်။ ကဲ-ဆိုကြရမယ်။

စိတ်ကူးထဲမှာ အာရုံနဲ့တွေ့လို့ ခံစားမှုဝေဒနာဖြစ်သည်။

ဝမ်းသာစရာနဲ့တွေ့လို့ ဝမ်းသာမှုဖြစ်သည်။

ဝမ်းနည်းစရာ စိတ်ပျက်စရာနဲ့တွေ့လို့ ဝမ်းနည်းမှု စိတ်ပျက်မှု ဖြစ်သည်။

ဖြစ်ခိုက်ရုပ်နာမ်ကို ရှုမှတ်ပြီး ယောဂီရဲ့သိပုံက ဒါလောက်မကသေးဘူး။

သမာဓိဉာဏ် သူ့ထက်ရင့်သန်လာတဲ့အခါကျတော့ မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း မှတ်သိရတဲ့ အာရုံရော မှတ်သိတဲ့ စိတ်ရော ပျက်ပျက်သွားတာ ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုသာ တွေ့ရတယ်။ အဲဒီအခါကျတော့ စိတ်ကူး တယ်၊ စဉ်းစားတယ်၊ ကြံတယ်၊ သိတယ်၊ တွေ့တယ်၊ ဝမ်းသာတယ်၊ ဝမ်းနည်းတယ်၊ စိတ်ပျက်တယ်ဆိုတာတွေဟာ တစ်ခုပြီးတစ်ခု ဆော့မစဲ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ သဘော တရားချည်းပဲ။ မမြဲတာတွေချည်းပဲ။ နှစ်သက်ဖွယ် အားကိုးဖွယ်မရှိတဲ့ ဆင်းရဲချည်းပဲ။ အတ္တကောင် သတ္တဝါကောင် ငါကောင်မဟုတ်တဲ့ သဘောတရား မျှချည်းပဲလို့ ဒီလိုလဲ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ရှင်းရှင်းလင်းလင်းသိပြီး သဘော ကျကျသွားပါတယ်။

ဒီကနေ့တော့ ဖဿကြောင့် ဝေဒနာဖြစ်ပေါ်တယ်ဆိုတဲ့ ဒီ အခန်းတွင်ပဲ ရပ်ကြဦးစို့။ နောက်သီတင်းနေ့ကျမှ ဝေဒနာကြောင့် တဏှာဖြစ်ပြီး သံသရာလည် သွားပုံနဲ့ တဏှာမဖြစ်အောင် ရှုမှတ်ပြီး သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲတွေ ပြတ်သွားပုံကို ဟောရမယ်။ ကဲ-ဆောင်ပုဒ်များကို ဆိုပြီး တရားသိမ်းကြစို့။

အမှန်မသွား၊ အမှားမြင်ကာ။ပ။ ခြောက်ရပ် အာယတန၊ ဖဿ ခြောက်ဖြာ၊ ဝေဒနာကြောင့်-ဒီကနေ့ဒါလောက်ပဲ ရောက်သေး တယ်။

- အမှန်မသွား-အမှားသိမြင်၊
- အဝိဇ္ဇာဖုံး-ကောင်းလုံးမှတ်ထင်၊
- စိတ်-ကိုယ်-နှုတ်မှု-ကြံ-ပြု-ပြောလျှင်၊
- ဝိညာဏ်စပ်-နောက်ထပ်-သန္ဓေရှင်၊
- ဝိညာဏ်မျိုးစေ့-စ၍ဖြစ်လျှင်၊
- နာမ်နဲ့ရှုပ်လဲ-ပူးတွဲပါဝင်၊

အာယတန-ဗဿပေါ်ထင်၊

ကောင်းဆိုးများ-ခံစားမိရိုးပင်။

ဤ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်ကြီးကို ရှိသောစွာ နာယူမှတ်သားကြရသော ဓမ္မဿဝန ကုသိုလ်ကံစေတနာတို့၏ အစွမ်းအာနုဘော်ကြောင့် ယခု တရားနာပရိသတ်အပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည် အကြောင်းအကျိုး ဆက်စပ်လျက် ဖြစ်နေသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတို့ကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်အောင် ရှုမှတ်နိုင်ကြ၍ ဝိပဿနာဉာဏ်အစဉ် အရိယမဂ်ဉာဏ်အစဉ်ဖြင့် ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန် ချမ်းသာမြတ်ကို လျင်မြန်စွာ ဆိုက်ရောက်၍ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေ။

သာဓု-သာဓု-သာဓု။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်ကြီး ပဉ္စမပိုင်း ပြီးပြီ။

ပထမတွဲ ဤတွင် ပြီး၏။
